

Alkitab

Bahasa Jawa Suriname

Perjanjian Baru

Matius

1 ¹ Iki layang turunan mbah-mbahan Gusti Ysus Kristus. Gusti Ysus Kristus kuwi turunan ratu Daved lan ratu Daved turunan Bapa Abraham.

² Bapa Abraham kuwi bapak Isak, Isak bapak Yakub, Yakub bapak Yudah sak sedulur.

³ Yudah bapak Prs lan Srak, Tamar ibun. Prs bapak Ksrom lan Ksrom bapak Aram.

⁴ Aram bapak Aminadab, Aminadab bapak Nakson lan Nakson bapak Salmon.

⁵ Salmon bapak Boas, Rahab ibun. Boas bapak Obd, Rut ibun. Obd bapak Isai lan Isai bapak ratu Daved. Daved bapak Solman, ibun tilasan Uriah.

⁶ (1:5)

⁷ Solman bapak Rekobam, Rekobam bapak Abia, Abia bapak Asa.

⁸ Asa bapak Yosafat, Yosafat bapak Yoram, Yoram bapak Usia.

⁹ Usia bapak Yotam, Yotam bapak Akas lan Akas bapak Hiskia.

¹⁰ Hiskia bapak Manas, Manas bapak Amon, Amon bapak Yosia.

¹¹ Yosia bapak Yekonya sak sedulur. Ing waktu kuwi bangsa Isral diboyong nang tanah Babilon.

¹² Nang tanah Babilon kono layang turunan kuwi terusan ngn: Yekonya bapak Salti, Salti bapak Srubabil.

¹³ Srubabil bapak Abihud lan Abihud bapak Eliakim. Eliakim bapak Asur.

¹⁴ Asur bapak Sadok, Sadok bapak Akim lan Akim bapak Eliud.

¹⁵ Eliud bapak Eliasar, Eliasar bapak Matan, Matan bapak Yakub.

¹⁶ Yakub bapak Yosf lan Yosf kuwi bojon Maria. Maria kuwi sing nglairk Gusti Ysus, sing diarani Kristus.

¹⁷ Dadi nng turunan patbelas ping telu, yakuwi: Patbelas wiwit Abraham tekan Daved, patbelas wiwit Daved tekan beboyongan nang tanah Babilon lan patbelas wiwit beboyongan nang tanah Babilon tekan Kristus.

¹⁸ Lair Gusti Ysus Kristus kuwi lakun ngn: Maria, ibun, wis patyangan karo Yosf. Nanging sakdurung kawin Maria wis meteng sangka Roh Sutyi.

¹⁹ Lah jalaran Yosf kuwi sakwijin wong sing nglakoni kekarepan Gusti Allah, mulan dkn ya ora gelem nggaw wirang Maria nang tengah wong okh. Yosf jawan arep meneng-menengan wa medot pepyangan karo Maria.

²⁰ Nanging sak bareng nggagas-nggagas bab kuwi, dkn ntuk impn. Ing sakjeron impn kuwi mulkat Gusti ngtok marang dkn ngomong ngn: Yosf, turunan ratu Daved, kow aja wedi

ngepk Maria dadi bojomu, awit bayi sing digmbol kuwi tekan sangka Roh Sutyi.

²¹ Maria bakal nglairk anak lanang sing kudu mbok jenengk Ysus, awit Dkn bakal nylametak bangsa sangka dosan.

²² Kuwi mau kabh marakk klakon sing wis diomong karo Gusti dk mbiyn liwat nabi Ysaya, sing unin ngn: Enng prawan bakal meteng lan nglairk anak lanang, sing bakal dijenengk Imanul, teges: Gusti Allah karo awak dw.

²³ (1:22)

²⁴ Kadung tangi, Yosf terus nuruti sing diomong karo mulkat Gusti mau. Dkn terus kawin karo Maria.

²⁵ Nanging Yosf ora turu tyampur karo Maria nganti lair anak lanang. Kadung wis lair botyah dijenengk Ysus karo Yosf.

2¹ Gusti Ysus lair nang kuta Btlehm, nang distrik Yuda. Ing waktu kuwi Hrods sing dadi ratun kono. Ora let suwi nng wong pinter siji-loro sangka bawah wtanan teka nang kuta Yrusalm.

² Wong-wong iku terus pada takon: Nang endi awak dw bisa nemu ratun bangsa Ju sing entas lair? Awak dw weruh lintang nang wtan lan awak dw teka mbrn arep nyembah marang Dkn.

³ Kadung ratu Hrods krungu bab iki, dkn terus kagt banget, semono uga wong sak kuta Yrusalm.

⁴Ratu Hrods terus kongkonan nyeluk para pengarep imam lan para guru Kitab kabh terus ditakoni, nang endi bakal lair Kristus.

⁵Wong-wong kuwi terus pada semaur: Nang kuta Btlehm nang distrik Yuda, awit wis ditulis karo nabi Mika ngn: Kow Btlehm nang tanah Yudah, kow ora pisan-pisan kuta sing tyilik dw nang tanah Yudah, awit sangka kow bakal metu pangon sing bakal nuntun umatku Isral.

⁶(2:5)

⁷Sakwis ntuk katerangan kuwi, ratu Hrods terus kongkonan nyeluk wong-wong pinter sangka wtanan mau, nanging tanpa wong okh ngerti. Wong-wong pinter kuwi terus ditakoni okh-okh, kapan lintang molai ktok.

⁸Sakwis kuwi wong-wong pinter mau terus dikongkon budal nang kuta Btlehm. Ratu Hrods ngomong ngn marang wong-wong kuwi: Kana pada budal lan pada nggolok sak nng kabar bab Bayi kuwi. Nk wis ketemu, aku diomongi, supaya aku uga bisa nyembah marang Dkn.

⁹Wong-wong pinter mau terus pada budal, sakwis nampa tembung ratun. Sak bareng pada mlaku, lintang sing ktok nang wtan ngtok nang ngarep lan mlaku tekan nduwur panggonan Botyah Bayin. Tekan kono lintang terus mandek.

¹⁰ Weruh lintang mau, wong-wong pinter kuwi terus pada bungah banget.

¹¹ Terus pada mlebu omah lan weruh Bayin lan Maria, ibun. Wong-wong pinter mau terus pada sujut lan nyembah marang Bayin. Sakwis kuwi terus pada mbukak palis wadah kasugihan terus ngekki kado marang Bayin, yakuwi emas, menyan lan emur.

¹² Wong-wong pinter mau mulih ora mlaku dalan sing diliwati maun. Awit ing impn Gusti Allah ngomongi wong-wong kuwi, dipenging balik nang nggon ratu Hrods.

¹³ Sakwis wong-wong pinter mau pada mulih, terus nng mulkat Gusti Allah ngtok marang Yosf ing sakjeron impn. Mulkat mau ngomong ngn: Yosf, tangi! Bayin lan ibun gawanen lunga nang negara Egipte. Pada manggona nang kana tekan aku ngomongi kow menh. Awit ratu Hrods bakal nggolki Bayin arep dipatni.

¹⁴ Ing tengah wengi Yosf tangi, terus Bayin lan ibun digawa lunga nang negara Egipte.

¹⁵ Yosf terus manggon nang kono tekan patin ratu Hrods. Dadin klakon tenan tembung Gusti Allah dk mbiyn liwat nabi Hosa sing unin ngn: Aku nyeluk Anakku sangka Egipte.

¹⁶ Ratu Hrods ngerti nk diapusi karo wong-wong pinter sangka wtanan, mulan terus nesu banget. Dkn terus mrntah kongkon matni botyah kabh nang kuta Btlehm lan sak kiwa-tengen, sing umur rong taun medun.

Umur kuwi tyotyok karo waktun dong ratu
Hrods takon marang wong-wong pinter.

¹⁷ Dadin klakon tenan tembung Gusti
Allah liwat nabi Yremia, sing unin ngn:

¹⁸ Wong-wong pada krungu swara sesambat
lan tangisan seru nang kuta Ramah;
awit Rakl nangisi anak-anak; ora gelem
dilupur, awit anak-anak wis pada mati.

¹⁹ Sakwis ratu Hrods mati, Yosf, sing ijik
manggon nang negara Egipte, terus ntuk
imprn menh. Mulkat Gusti ngtok ing imprn
kuwi, ngomong ngn:

²⁰ Yosf, kana kow balik menh nang Isral karo
Bayin lan ibun, awit wong-wong sing arep
matni Bayin wis pada mati.

²¹ Yosf terus tangi, terus Bayin lan ibun
digawa balik menh nang negara Isral.

²² Nanging kadung Yosf krungu nk Arklaus
sing ngganti Hrods, bapak, dadi ratun distrik
Yuda, dkn terus ora gelem manggon nang
kana. Ing imprn liyan Yosf nampa tembung
Gusti, kongkon lunga nang bawah Galila.

²³ Mulan dkn terus rana lan manggon nang
sakwijin kuta sing jeneng Nasart. Dadin
klakon tembung Gusti Allah liwat para nabi,
sing ngomongk nk Gusti Ysus bakal diarani
Wong Nasart.

3¹ Ing waktu kuwi Yohanes Pembaptis molai nggelark pitutur Gusti Allah nang wustn nang bawah Yuda.

² Dkn ngomong ngn: Pada ninggala urip sing dosa, awit ora suwi menh Gusti Allah bakal ngedekk kraton.

³ Ya bab Yohanes iki nabi Ysaya dk mbiyn ngomong ngn: Nang wustn nng wong bengok-bengok ngomong: Gusti pada digawkk dalan, pada dilempengk dalan sing arep diambahi.

⁴ Yohanes nganggo salin gawan wulu unta lan sabuk lulang. Pangan walang lan madun tawon alasan.

⁵ Wong pirang-pirang sangka kuta Yrusalm, sangka bawah Yuda lan sak kiwa-tengen laut Yordan pada mara nang nggon Yohanes.

⁶ Wong-wong pada ngakoni dosa-dosan lan pada dibaptis nang laut Yordan.

⁷ Uga wong Farisi lan wong Saduki okh pada mara nang nggon Yohanes njaluk dibaptis. Yohanes weruh wong-wong mau terus ngomong: Anakan ula! Sapa ta sing ngomongi kow nk bisa nyimpangi setrapan Gusti Allah sing bakal teka?

⁸ Ktokna nganggo tindakmu nk tenan kow wis ninggal klakuanmu sing dosa kuwi!

⁹ Aja mikir dumh kow anak turunan Bapa Abraham wa, kuwi wis tyukup. Ngandela omongku iki: Gusti Allah nduwni kwasa

ngekki anak-turunan marang Bapa Abraham sangka watu-watu iki.

¹⁰ Delokk, kampak wis dityepakk kanggo negor wit nang pok oyot. Saben wit sing ora ngetokk woh sing apik bakal ditegor lan dibuwang nang geni.

¹¹ Aku mbaptis kow karo banyu kanggo tanda nk kow wis ninggal urip dosa, nanging nng wong liyan bakal teka. Dkn kwasan ngungkul-ungkuli aku. Kanggo ngutyuli sepatun wa aku durung pantes. Dkn sing bakal mbaptis kow karo Roh Sutyi lan geni.

¹² Dkn bakal napni parin sing wis diiles. Gabah bakal dilebokk nang lumbung, nanging kapah bakal diobong nang geni sing ora bisa mati.

¹³ Gusti Ysus lunga sangka bawah Galila, budal nang laut Yordan, supaya dibaptis karo Yohanes.

¹⁴ Nanging Yohanes arep menggak Dkn ngomong: Aku sing kudu mbok baptis, lah kok malah Kow sing njaluk tak baptis?

¹⁵ Nanging Gusti Ysus semaur: Wis bn ta, awit awak dw kudu nglakoni apa wa sing dikarepk Gusti Allah. Yohanes terus nuruti apa karep Gusti Ysus.

¹⁶ Sakwis dibaptis Gusti Ysus terus mentas sangka banyu. Langit terus menga lan Dkn weruh Roh Sutyi medun kaya manuk dara, mntyloki Dkn.

¹⁷ Sangka langit terus nng swara ngomong: Iki Anakku sing tak trsnani lan sing ndadkk legan atiku.

4 ¹ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus digawa karo Roh Sutyi nang wustn, supaya digoda karo Stan.

² Nang kono Dkn pasa patang puluh dina patang puluh wengi. Gusti Ysus terus krasa ngelih.

³ Stan terus marani Dkn ngomong: Jarn Kow Anak Gusti Allah? Jajal watu iki diprntah kongkon dadi roti!

⁴ Nanging Gusti Ysus semaur: Nang Kitab ketulis ngn: Manungsa urip ora namung sangka roti wa, nanging uga sangka sak nng tembung sing metu sangka Gusti Allah.

⁵ Sakwis kuwi Stan terus nggawa Gusti Ysus nang kuta sutyi Yrusalm, diejk ngadek nang putyuk payon Grja Ged.

⁶ Stan terus ngomong: Nk Kow Anak Gusti Allah, kana anjlok medun! Nang Kitab lak ketulis ta: Gusti Allah ngongkon para mulkat mageri kow. Kow bakal ditampani nganggo tangan, supaya sikilmu ora kenng watu!

⁷ Nanging Gusti Ysus semaur: Nang Kitab uga ketulis ngn: Kow aja nyoba Gusti Allahmu.

⁸ Stan terus nggawa Gusti Ysus munggah nang gunung sing duwur banget. Nang kono

Gusti Ysus terus kongkon ndelok sakkh kraton ing donya sak apik-apikan kabh.

⁹ Stan terus ngomong: Kabh kuwi bakal tak kkk Kow, nk Kow gelem sujut nyembah marang Aku.

¹⁰ Gusti Ysus terus ngomong: Kana lunga Stan! Nang Kitab ketulis: Nyembaha marang Gusti, Dkn Allahmu. Namung Dkn sing kudu mbok ladni.

¹¹ Sakwis kuwi Stan terus lunga. Para mulkat terus teka lan ngladni Gusti Ysus.

¹² Kadung Gusti Ysus krungu nk Yohanes dilebokk nang setrapan, Dkn terus lunga nang bawah Galila.

¹³ Sangka Nasart Dkn manggon nang Kaprnakum, sakwijin kuta nang pinggir mr Galila, nang bawah Sbulon lan Naftali.

¹⁴ Dadin klakon tembung Gusti Allah liwat nabi Ysaya, sing unin ngn:

¹⁵ Tanah Sbulon lan tanah Naftali, tanah sing nang sak urut dalan nang mr, nang sabrang laut Yordan, tanah Galila panggonan bangsa-bangsa liya.

¹⁶ Bangsa sing manggon ing pepeteng wis weruh pepadang ged. Srengng wis njedul kanggo wong-wong sing manggon nang tanah sing dikwasani pati.

¹⁷ Ing waktu kuwi Gusti Ysus terus molai mulang, tembung: Pada ninggala urip dosa, awit ora suwi menh Kraton Gusti Allah bakal diwiwiti.

¹⁸ Dong Gusti Ysus mlaku nang pinggir mr Galila kono, Dkn weruh wong loro kakang-adi, yakuwi Simon sing uga dityeluk Ptrus lan Andras. Wong loro iki ijik nguntyalk jalan, awit kerjanaan nggolk iwak.

¹⁹ Gusti Ysus nyeluk: Hayuk pada mlu Aku. Kow bakal tak blajari dadi tukang nggolk wong.

²⁰ Simon lan Andras terus ninggal jalan lan mlu Gusti Ysus.

²¹ Kadung mlaku sedilut menh terus nemu wong loro menh, yakuwi Yakobus lan Yohanes, kabh loro anak Sbdus. Wong loro iki karo bapak ijik pada ndandani jalan nang praun, terus dityeluk karo Gusti Ysus.

²² Sakwat terus pada medun sangka praun, terus mlu Gusti Ysus, ninggal bapak.

²³ Gusti Ysus terus ndlajahi bawah Galila. Dkn memulang nang sinaguk-sinaguk lan nggelark kabar kabungahan bab Kraton Gusti Allah. Sing lara pada ditambahi sangka pernyakit lan memalan.

²⁴ Kabar bab Gusti Ysus terus sumebar nang seluru bawah Siria. Wong-wong sing lara lan sing nduw warna-warna pernyakit, sing kesurupan demit, sing lara ayanen lan sing lumpuh pada digawa nang nggon Gusti Ysus lan kabh ditambahi.

²⁵ Wong pirang-pirang pada mlu Gusti Ysus. Enng sing sangka Galila, sangka Dkapolis,

sangka Yrusalm, Yuda lan sabrang laut Yordan.

5¹ Kadung Gusti Ysus weruh wong pirang-pirang kuwi, Dkn terus munggah nang gunung. Sakwis Dkn njagong, murid-murid terus njagong ngubengi Dkn.

² Gusti Ysus terus molai mulangi murid-murid ngn:

³ Beja wong mlarat sing pada njagakk marang Gusti Allah, awit wong sing kaya ngono kuwi sing nduwni Kraton Swarga.

⁴ Beja wong sing sedi, awit bakal dilipur karo Gusti Allah.

⁵ Beja wong sing andap-asor, awit wong sing kaya ngono kuwi sing bakal nampa prejanjian Gusti Allah.

⁶ Beja wong sing kepngin banget nglakoni kekarepan Gusti Allah, awit Gusti Allah bakal nggaw marem atin.

⁷ Beja wong sing seneng melasi wong liya, awit Gusti Allah uga bakal melasi wong kuwi.

⁸ Beja wong sing resik atin, awit bakal weruh Gusti Allah.

⁹ Beja wong sing seneng ngrukunk, awit bakal diarani anak Gusti Allah.

¹⁰ Beja wong sing disiya-siya jalaran nglakoni kekarepan Gusti Allah, awit wong sing kaya

ngono kuwi sing nduwni Kraton Swarga.

¹¹ Beja kow, nk kow diolok-olok, disiya-siya lan disalah-salahk sing ora-ora, jalaran kow dadi muridku.

¹² Kow kudu bungah lan sukak-sukak, awit kow bakal nampa upah ged nang swarga. Para nabi jaman mbiyn uga pada disiya-siya kaya kow.

¹³ Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Kow kuwi uyah jagat. Nk uyah ilang asin, wis ora nng apa-apa menh sing kenng kanggo ngasink. Uyah kuwi ora kanggo gaw apa-apa menh, kejaba namung dibuwang nang dalan lan diidek-idek wong.

¹⁴ Kow kuwi pepadang jagat. Kuta sing nang nduwur gunung ora bisa dialing-alingi.

¹⁵ Kow mesti ora nyumet dian terus ditutupi tnggok ta? Ora, mesti dian terus didkk sing duwur, supaya bisa madangi kabh wong sing nang omah kono.

¹⁶ Mulan, kow uga kudu nyolorotk padangmu marang wong-wong, supaya pada weruh penggawmu sing betyik. Dadin wong-wong kuwi pada ngluhurk Bapakmu sing nang swarga.

¹⁷ Gusti Ysus ngomong ngn: Kow aja pada mikir nk Aku iki teka arep ngrombak wt-wt nabi Moses. Tekaku iki ora arep ngrombak, ora, nanging Aku malah netepk.

¹⁸ Mulan, pada ngertia, suwn langit lan bumi ijik nng, ora bakal nng aksara sangka wt nabi Moses dityork, siji wa ora, nganti tekan rampung.

¹⁹ Mulan, sapa sing nerak salah-sakwijin wt mau, senjata sing tyilik dw lan mulangi wong liya nglakoni sing kaya ngono, wong iku bakal ntuk panggonan sing endk dw ing Kraton Swarga. Nanging sapa sing nglakoni wt nabi Moses sak kabh lan mulangi liyan nglakoni kuwi kabh, wong iku sing bakal ntuk panggonan sing duwur ing Kraton Swarga.

²⁰ Mulan rungokk tembungku iki: Nk enggonmu nglakoni wt-wt nabi Moses ora ngungkul-ungkuli sing ditindakk karo para guru Kitab lan para Farisi, kow ora bakal bisa mlebu ing Kraton Swarga.

²¹ Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Kow pada ngerti nk mbah-mbahan awak dw diwulangi ngn: Aja matni wong; sapa sing matni wong kudu dikrutu.

²² Nanging Aku mulangi kow: sapa sing nesoni liyan kudu dikrutu. Lan sapa sing ngelokk liyan kudu dikrutu karo kruton Agama. Sapa sing ngelokk liyan ngomong gemblung, wong kuwi kudu dityemplungk nang genin neraka.

²³ Mulan, nk kow arep nggawa pawhmu marang Gusti Allah, nanging kow klingen nk nng sakwijin wong nduwni prekara karo kow, pawhmu dislhk nang ngarep altar

ndisik, terus wong diparani. Nggawa rukun karo wong ndisik, terus balik menh masrahk pawhmu marang Gusti Allah.

²⁴ (5:23)

²⁵ Nk nng wong nggawa kow nang kruton, sakjeron mlaku rana, kow kudu nglumui, supaya bisa apik karo wong. Nk ora diapiki ndisik, mengko kow bakal digawa nang nggon rkter. Rkter terus masrahk kow marang sekaut, terus kow dilebokk nang setrapan.

²⁶ Lan ngertia, kow ora bakal bisa metu sangka setrapan kuwi, nk utangmu durung mbok bayar sak kabh.

²⁷ Gusti Ysus ngomong menh: Kow wis pada ngerti piwulang sing unin ngn: Kow aja laku bdang!

²⁸ Nanging aku ngomong iki marang kow: sapa sing nyawang wong wdok karo rasa seneng ing atin, wong kuwi wis laku bdang karo wong wdok kuwi ing atin.

²⁹ Nk mripatmu tengen marakk kow nggaw dosa, dityukil wa lan dibuwang. Luwung kow klangan mripat siji, tenimbang awakmu sak kujur dityemplung nang neraka.

³⁰ Nk tanganmu tengen marakk kow nggaw dosa, diketok wa terus dibuwang. Luwung kow klangan tanganmu sebelah, tenimbang karo awak sak kujur mlebu nang neraka.

³¹ Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Uga nng piwulang sing unin ngn: Sapa sing megat bojon kudu ngekki layang pegat.

³² Nanging saiki kow tak omongi: sapa sing megat bojon, nanging bojo kuwi ora laku bdang, lah wong kuwi marakk bojon mau terus laku bdang, nk sing dipegat mau terus kawin menh. Lah wong lanang sing kawin karo wong sing dipegat mau ya katut mlu laku bdang.

³³ Gusti Ysus ngomong: Kow pada ngerti nk mbah-mbahan awak dw diwulangi ngn: Kow aja mblnjani janji. Nk kow wis janji karo wong nganggo sumpah karo jeneng Gusti Allah, janji kuwi kudu mbok tetepi.

³⁴ Nanging saiki kow tak omongi: kow aja pisan-pisan sumpah. Aja sumpah nyeluk langit, awit langit kuwi jagongan Gusti Allah.

³⁵ Lan aja sumpah nyeluk bumi, awit bumi kuwi antyik-antyik sikil Gusti Allah. Lan aja sumpah nyeluk jeneng Yrusalm, awit kuwi kuta panggonan ratun.

³⁶ Uga aja sumpah nyeluk sirahmu, awit kow dw ora bisa nggaw uwan, sakeler wa ora bisa.

³⁷ Nk ya, ngomonga ya, nk ora, ya ngomong ora. Kliwat sangka kuwi metun sangka Stan.

³⁸ Tembung Gusti Ysus: Kow pada ngerti nk wt nabi Moses ngomong ngn: Sapa sing ngrusak mripat kudu gentn dirusak mripat lan sapa sing ngrusak untu kudu gentn dirusak untun.

³⁹ Nanging saiki Aku ngomongi kow: aja mbales marang wong sing nggaw ala marang

kow. Malah nk nng wong ngeplak pipimu tengen, bn ngeplak pipimu sing kiwa pisan.

⁴⁰Lah nk nng wong arep nggawa kow nang kruton awit arep njaluk klambimu, malah jasmu dikkk pisan.

⁴¹Lah nk kow dipeksa wong kongkon nggawakk barang sak kilomter, digawa rong kilomter pisan.

⁴²Nk nng wong njaluk apa-apa marang kow, dikki lan sing arep utang marang kow ya diutangi.

⁴³Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Kow pada ngerti piwulang iki: Kow pada trsnaa marang kantya-kantamu lan pada sengita marang mungsuhmu.

⁴⁴Nanging saiki kow tak omongi: pada trsnaa marang mungsuhmu lan wong sing nggaw ala marang kow didongakk.

⁴⁵Dadin ketara nk kow kuwi pantyn anak Gusti Allah Bapakmu sing nang swarga. Awit Gusti Allah Bapakmu nylorotk padang srengng marang wong sing betyik lan sing ala. Gusti Allah Bapakmu uga ngekki udan marang wong sing nglakoni betyik lan sing nglakoni ala.

⁴⁶Lah nk kow namung nrsnani wong sing trsna marang kow, aja njagakk nk Gusti Allah bakal ngupahi kow, awit wong sing mata-duwiten wa nglakoni kuwi.

⁴⁷Lah nk kow namung mbagkk kantya-kantamu, lah kow apa nng bdan karo liyan?

Wong sing ora kenal marang Gusti Allah ya pada wa kaya ngono.

⁴⁸Mulan, kow kudu sampurna, kaya enggon Gusti Allah Bapakmu nang swarga ya sampurna.

6¹Tembung Gusti Ysus: Enggonmu pada nglakoni panyembah kuwi aja kanggo pamran wong. Mengko ndak Bapakmu nang swarga ora mberkahi kow.

²Nk kow pawh duwit, aja diomong-omongk, kaya wong lamis ka. Wong lamis kuwi lumrah ngomong-omongk bab betyik, dikabar-kabark nang sinaguk-sinaguk lan nang dalan-dalan, supaya dielem wong. Ngertia, wong sing kaya ngono kuwi wis nampa pembalesan penggawan.

³Nanging kanggo kow, nk kow pawh, aja sampk wong liya ngerti.

⁴Dadin pawhmu ora ktok wong, nanging Bapakmu nang swarga ngerti barang sing ora ktok, Dkn sing bakal ngupahi kow.

⁵Gusti Ysus ngomong: Nk kow ndedonga, aja kaya wong lamis. Wong lamis kuwi lumrah pada ndedonga nang sinaguk-sinaguk apa nang dalan-dalan, supaya ktok wong. Ngertia, wong sing kaya ngono kuwi wis nampa upah.

⁶Nanging nk kow ndedonga, mlebu nang kamar lan lawang dikantying, terus ndedongaa marang Bapakmu sing ora ktok. Dkn ngerti apa sing mbok tindakk, senjata

wong liya ora weruh. Gusti Allah Bapakmu bakal ngupahi kow karo berkah.

⁷ Nk kow ndedonga, aja dawa-dawa, kaya lumrah wong sing ora kenal marang Gusti Allah. Wong-wong kuwi mikir Gusti Allah ngrungokk pandongan, jalaran dawa.

⁸ Aja pada niru wong-wong kuwi, awit Gusti Allah Bapakmu ngerti apa sing mbok butuhk, sakdurung mbok tembung ing pandonga.

⁹ Mulan ndedongaa ngn: Duh Bapak awak dw nang swarga muga Jenengmu kasutykna.

¹⁰ Muga kratonmu tumekaa lan kekarepanmu klakonana ing donya kayadn nang swarga.

¹¹ Nyuwun sandang-pangan saben dina

¹² lan pangapura sangka ing dosa awit awak dw ya ngapura dosan wong liya.

¹³ Nyuwun aja sampk kenng goda nanging luwarana sangka ala.

¹⁴ Nk kow ngapura marang wong sing nduw salah marang kow, Bapakmu nang swarga ya bakal ngapura salahmu.

¹⁵ Nanging nk kow ora ngapura salah liyan, Bapakmu nang swarga ya ora bakal ngapura salahmu.

¹⁶ Tembung Gusti Ysus: Nk kow pasa, aja ktok sedi kaya lumrah wong lamis. Wong-wong kuwi rupan digaw-gaw, supaya

ktok sedi, dadin wong kabh ngerti nk ijik pasa. Ngertia, wong sing kaya ngono kuwi wis nampa upah kaya sak mestin.

¹⁷ Nanging kow, nk kow pasa, kow raupa lan rambutmu dijungkati.

¹⁸ Dadin ora nng wong ngerti nk kow pasa. Namung Bapakmu nang swarga sing ora ktok sing ngerti apa sing mbok lakoni. Dkn sing bakal ngupahi kow.

¹⁹ Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Aja pada nglumpukk banda ing donya, awit bisa rusak dipangan rayap lan renget lan bisa dityolong maling.

²⁰ Luwung nglumpukk banda nang swarga wa, awit nang swarga ora nng rayap lan renget sing bisa ngrusak lan maling ya ora bisa nyolong.

²¹ Awit nang endi bandamu, ya nang kono uga atimu.

²² Tembung Gusti Ysus: Mripat kuwi dian awak. Nk mripat padang, awakmu sak kujur ya padang.

²³ Nanging nk mripatmu peteng, awakmu sak kujur ya peteng uga. Dadin, nk dian sing nang awakmu kuwi malih peteng, lah kaya ngapa peteng!

²⁴ Tembung Gusti Ysus: Ora nng wong sing bisa ngrangkep ngladni gusti loro. Awit wong bakal sengit karo sing siji lan nrsnani liyan, apa ngelem sing siji lan nyepkk sing liyan.

Semono uga kow, kow ora bisa ngladni Gusti Allah lan uga ngladni duwit.

²⁵ Tembung Gusti Ysus: Mulan Aku ngomong: aja pada sumelang bab uripmu, bab apa sing mbok pangan lan apa sing mbok omb lan apa sing mbok enggo. Apa urip kuwi ajin ora ngungkuli pangan lan awak kuwi ajin apa ora ngungkuli sandangan?

²⁶ Mbok disawang manuk-manuk sing mabur nang langit ka. Lak ya ora pada nyebar lan ya ora pada ngunduh lan ya ora pada nyimpen pannan nang lumbung. Nanging Bapakmu nang swarga ngopni manuk-manuk kuwi. Apa ajin uripmu ora ngungkul-ungkuli manuk-manuk kuwi?

²⁷ Apa nang tengahmu nng sing bisa nyambung urip nganggo sumelang?

²⁸ Lah kenng apa kok pada sumelang bab sandangan? Mbok disawang kembang-kembang sing tukul nang kebon ka. Kembang-kembang kuwi lak ya ora pada nyambutgaw apa nggaw salin ta?

²⁹ Nanging sawangen dw, gk ratu Solman wa sing sugih kaya ngono ora nduw salin sing apik kaya kembang-kembang kuwi.

³⁰ Semono uga suket-suket nang kebon, sing dina iki tukul lan ssuk diobong. Kuwi wa diapik-apik tenan karo Gusti Allah. Lah kow menh! Gusti Allah mesti bakal nyandangi kow ngungkul-ungkuli suket-suket kuwi. Nanging kow pada tyilik pengandel.

³¹ Mulan, aja pada sumelang lan aja pada bingung bab apa sing mbok pangan lan mbok omb lan mbok enggo.

³² Awit kuwi prekara-prekara sing dipikir karo wong-wong sing ora kenal marang Gusti. Bapakmu nang swarga lak wis ngerti nk barang-barang kuwi kabh mbok butuhk.

³³ Mulan, sing kudu mbok pikir sing ndisik dw kudun Kraton Gusti Allah lan kepriy enggonmu bisa nuruti kekarepan. Mengko Gusti Allah bakal ngekki kow barang-barang liyan sing mbok butuhk.

³⁴ Mulan, aja pada sumelang bab dina ssuk, awit dinan ssuk nng karpotan dw. Ngrasakk karpotan dina iki wa wis abot, aja ditambahi karo karpotan dina ssuk.

7 ¹ Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Aja pada maido liyan, supaya Gusti Allah ora maido kow.

² Awit Gusti Allah bakal maido kow manut tyaran enggonmu maido liyan. Lan Dkn bakal ngukur kow nganggo ukuran sing mbok kanggokk kanggo ngukur liyan.

³ Kenng apa kow kok ndelokk klilip nang mripat liyan, nanging balok nang mripatmu dw kow ora weruh.

⁴ Lah kepriy kow kok wani ngomong karo liyan: Kn klilip sing nang mripatmu tak buwang, nanging mripatmu dw nng balok.

⁵ Kow kuwi wong lamis. Balok sing nang mripatmu kuwi dibuwang ndisik, dadin kow

bisa weruh mat lan bisa mbuwang klilip sing nang mripat liyan.

⁶Barang sing sutyi aja dikkk asu, mengko ndak asun balik nyatk kow. Lan parel aja dikkk babi, mengko ndak diidek-idek nganggur.

⁷Tembung Gusti Ysus: Nk kow njaluk, kow mesti bakal dikki; nk kow nggolk, kow mesti bakal nemu; nk kow totok-totok lawang, mesti kow bakal dibukakk.

⁸Awit sapa sing njaluk bakal nampa lan sapa sing nggolk bakal nemu lan sapa sing totok lawang bakal dibukakk.

⁹Para bapak sing nang kn iki, mosok nk anakmu njaluk roti mbok kki watu? Mesti ora ta!

¹⁰Apa nk anakmu njaluk iwak terus mbok kki ula? Mesti ora ta!

¹¹Lah nk kow wa, wong sing ala, bisa ngekki barang sing apik marang anak-anakmu, lah Bapakmu sing nang swarga menh? Mosok Dkn ora bakal ngekki barang sing apik marang sapa wa sing pada njaluk marang Dkn.

¹²Mulan apa sing mbok karepk supaya ditindakk karo wong liya marang kow, kuwi kudu mbok tindakk marang liyan. Awit kuwi isin angger-angger sing diwulang karo nabi Moses lan nabi liya-liyan.

¹³Gusti Ysus mulangi ngn: Pada mlebu liwat lawang sing tyiyut, awit lawang sing amba lan dalan sing jembar kuwi nggawa kow

nang karusakan lan wong okh sing pada milih dalan iku.

¹⁴ Nanging lawang sing tyiyut lan dalan sing tyiyut kuwi nggawa kow nang kauripan lan namung wong setitik pada milih dalan kuwi.

¹⁵ Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Pada sing ati-ati karo nabi-nabi sing palsu. Wong-wong kuwi tekan nang nggonmu kaya wedus manut, nanging wujud beburon sing galak.

¹⁶ Wong-wong kuwi ketaran sangka penggawn. Mosok tukan eri ngetokk woh dreif lan rerungkutan ngetokk woh jambu? Mesti ora ta!

¹⁷ Wit sing apik mesti ya ngetokk woh sing apik lan wit sing lk mesti ya ngetokk woh sing lk.

¹⁸ Wit sing apik ora bisa ngetokk woh sing lk lan wit sing lk ora bisa ngetokk woh sing apik.

¹⁹ Saben wit sing ora ngetokk woh sing apik bakal ditegor lan diobong.

²⁰ Mengkono kuwi kow bisa nitni nabi sing palsu, sangka penggawn.

²¹ Gusti Ysus ngomong: Sing mlebu ing Kraton Swarga kuwi ora wong sing ngomong Gusti, Gusti marang Aku, ora, nanging saben wong sing nglakoni kekarepan Bapakku nang swarga.

²² Ing dina kruton okh wong bakal ngomong marang Aku: Gusti, Gusti, awak dw lak ngabark pitutur Gusti Allah ing jenengmu ta? Lan awak dw lak nundungi demit ing

jenengmu ta lan awak dw ya nindakk mujijat ing jenengmu uga?

²³ Nanging Aku bakal semaur: Aku blas ora kenal marang kow. Pada lungaa sangka ngarepku, kow wong sing seneng nggaw ala!

²⁴ Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Wong sing ngrungokk lan nglakoni piwulangku kuwi kenng tak padakk karo wong pinter sing ngedekk omah nang panggonan sing atos.

²⁵ Kadung udan deres lan banyun laut munggah ngelepk panggonan kabh lan angin ged ngantemi omah, omah ora rubuh, awit ngadek nang panggonan sing atos.

²⁶ Lah wong sing ngrungokk piwulangku, nanging ora dilakoni, kuwi kenng dipadakk karo wong bodo sing ngedekk omah nang lemah santi.

²⁷ Kadung nng udan deres lan banyun laut munggah ngelepk panggonan lan angin ged ngantemi omah, omah terus ambruk, rusak sak kabh.

²⁸ Sakwis Gusti Ysus rampung sing memulang, wong kabh pada nggumun banget marang piwulang.

²⁹ Awit Dkn sing mulang nganggo pangwasa, sj karo guru Kitab.

8 ¹ Dong Gusti Ysus medun sangka gunung, wong pirang-pirang pada ngetutk Dkn.

² Nang kono nng wong lara lpra mara nang nggon Gusti Ysus, terus sujut nang ngarep.

Wong ngomong: Duh Gusti, nk kow gelem, mesti kow bisa nambani aku.

³Gusti Ysus terus ngelungk tangan lan ndemk wong karo ngomong: Aku gelem, dadia waras! Sakwat wong terus mari tenan.

⁴Wong terus dipenging karo Gusti Ysus, ora ntuk ngomong-omongk bab lelakon kuwi marang wong liyan, nanging dikongkon nang nggon imam, supaya weruh nk dkn wis mari tenan. Wong uga dikongkon ngekki kurban miturut pernatan nabi Moses kanggo tanda nk wong wis mari tenan.

⁵Dong Gusti Ysus mlebu kuta Kaprnakum nng ofisir Rum marani Dkn, njaluk tulung ngomong:

⁶Gusti, peladnku lara nang omah. Dkn wis ora bisa apa-apa, namung ngrasakk lara tenan.

⁷Gusti Ysus semaur: Ya, Aku arep teka nambani dkn.

⁸Nanging ofisir semaur: Duh Gusti, aku iki ora pantes didayohi Gusti nang omahku. Mbok Gusti ngetokk tembung sak ketyap wa, mengko peladnku mesti bakal mari.

⁹Awit aku dw ya ing sak ngisor penggedku, nanging aku dw ya nduw soldat-soldat ing sak ngisorku, sing kudu manut marang aku. Nk aku mrntah sing siji ngomong: Kana lunga, wong ya lunga lan nk liyan tak tyeluk: Rn, wong mesti ya teka. Nk aku ngomong karo peladnku: Iki ditandangi, mesti ya ditandangi.

¹⁰ Gusti Ysus nggumun krungu tembung ofisir kuwi. Dkn terus ngomong marang wong-wong sing pada mlu: Tenan, Aku durung tau tumon wong sing nduw pengandel semono gedn nang tengah wong Isral.

¹¹ Titnana ta, wong pirang-pirang bakal teka sangka wtan lan kulon lan pada psta bebarengan karo Bapa Abraham, Isak lan Yakub ing Kraton Swarga.

¹² Nanging wong-wong sing sak mestin kudu manggon ing Kraton Gusti Allah malah bakal diusir metu, dilebokk nang panggonan sing peteng-ndedet. Nang kono wong-wong kuwi bakal nangis lan kerot untu.

¹³ Gusti Ysus terus ngomong marang ofisir: Kana mulih, bakal klakon manut pengandelmu. Lan ing waktu kuwi uga peladn mari.

¹⁴ Dong Gusti Ysus teka nang omah Ptrus, Dkn weruh nk ibu-maratuwan Ptrus lara panas nang ambn.

¹⁵ Gusti Ysus terus ndemk tangan wong, wong terus mari. Wong terus tangi lan ngladni Gusti.

¹⁶ Kadung wis surup wong-wong sing kesurupan demit terus pada digawa nang nggon Gusti Ysus. Demit-demit pada ditundungi karo tembung sak ketyap lan sing lara pada diwarask kabh.

¹⁷ Gusti Ysus nindakk kuwi mau kabh, supaya klakon sing diomong karo nabi Ysaya

dk mbiyn, sing unin ngn: Dkn wis nyangga kasangsaran awak dw lan lelaran awak dw Dkn wis nambani.

¹⁸Gusti Ysus weruh nk wong pirang-pirang pada ngrubung Dkn, mulan Dkn terus ngongkon murid-murid ngabrah mr.

¹⁹Ing waktu kuwi nng sakwijin guru Kitab mara nang nggon Gusti Ysus ngomong: Guru, aku arep mlu Kow, nang endi wa aku arep mlu.

²⁰Gusti Ysus nyauri wong ngn: Asu alasan nduw rong lan manuk nduw susuk, nanging Anak Manungsa ora nduw panggonan kanggo nggltak lan lrn.

²¹Terus nng murid liyan ngomong ngn marang Gusti Ysus: Gusti, aku dililani ngubur bapakku ndisik.

²²Gusti Ysus nyauri ngn: Kow mlua Aku, sing mati bn ngubur tunggal sing pada mati.

²³Gusti Ysus terus mlebu nang prau lan murid-murid pada mlu.

²⁴Ora let suwi terus nng ombak ged nang mr kono lan ombak ngontang-antingk praun. Ing waktu kuwi Gusti Ysus ijik turu.

²⁵Murid-murid terus marani lan nggugah Dkn: Gusti, awak dw ditulungi. Praun kelep.

²⁶Gusti Ysus terus ngomong: Kenng apa kow kok pada wedi? Kok tyilik pengandel! Gusti Ysus terus tangi lan mrntah angin lan ombak kongkon mandek. Angin lan banyun terus anteng.

²⁷ Wong-wong sing nang kono pada nggumun lan ngomong: Wong iki sapa ta? Angin lan ombak kok pada manut marang tembung?

²⁸ Kadung Gusti Ysus wis tekan abrahan, nang bawah Gadarah, terus nng wong loro metuki Dkn. Wong loro iki kesurupan demit lan tekan sangka guwa-guwa kuburan. Wong-wong iki medni tenan, mulan ora nng wong sing wani liwat dalan kono.

²⁹ Wong-wong kuwi terus pada bengok-bengok marang Gusti Ysus, ngomong: Duh Anak Gusti Allah, awak dw arep mbok kapakk? Apa awak dw arep mbok setrap? Saiki lak durung waktun ta?

³⁰ Ora adoh sangka kono nng babi pirang-pirang ijik pada nggolk pangan. Demit-demit mau terus pada nyuwun marang Gusti Ysus, ngomong:

³¹ Nk awak dw niat arep mbok kongkon metu, awak dw dililani mlebu nang babi-babi ka!

³² Gusti Ysus ngomong: Kana pada metua! Demit-demit mau terus pada metu sangka wong loro kuwi, terus pada mlebu nang babi-babin. Babi-babi mau terus pada mblayu sangka pinggir gunung kono, njegur nang mr terus pada mati kelep kabh.

³³ Wong-wong sing angon babi-babi mau terus pada mblayu nang kuta, ngomongk bab

lelakon kuwi lan uga bab wong loro sing maun kesurupan demit.

³⁴ Wong sak kuta kabh terus pada teka marani Gusti Ysus. Kadung ketemu terus pada nyuwun tenanan marang Dkn, supaya lunga sangka panggonan kono.

9¹ Gusti Ysus terus munggah nang prau lan ngabrah balik menh nang kuta panggonan, yakuwi Kaprnakum.

² Nang kono terus nng wong pada teka nggotong wong lumpuh nganggo peturon. Kadung Gusti Ysus weruh gedn pengandel wong-wong kuwi, Dkn terus ngomong marang wong sing lumpuh: Aja wedi, dosa-dosamu wis dingapura.

³ Nang kono nng guru-guru Kitab sing pada mbatin: Wong iki nyepkk Gusti Allah.

⁴ Nanging Gusti Ysus ngerti batinan para guru Kitab kuwi, mulan terus ngomong: Kenng apa kow kok pada nduwni gagasan sing ala?

⁵ Gampang sing endi, ngomong: Dosamu wis dingapura, apa: Ngadek lan mlakua?

⁶ Nanging Aku arep nduduhk marang kow, nk Anak Manungsa nduwni kwasa ngapura dosa nang jagat kn. Gusti Ysus ngomong marang wong sing lumpuh: Ngadeka! Peturonmu diangkat lan kana mulih. Wong terus ngadek lan mlaku mulih.

⁷ (9:6)

⁸ Wong-wong sing weruh lelakon kuwi mau pada nggumun kabh lan pada memuji marang Gusti Allah, awit Gusti Allah gelem ngekki pangwasa semono gedn marang manungsa.

⁹ Gusti Ysus terus lunga sangka panggonan kono. Dkn weruh wong belasting ijk njagong nang kantor. Wong belasting iki jeneng Matus. Gusti Ysus ngomong marang Matus: Hayuk mlu Aku! Matus terus ngadek, terus mlu Gusti Ysus.

¹⁰ Dong Gusti Ysus ijk mangan nang omah Matus, wong belasting pirang-pirang lan wong-wong liyan sing dianggep wong ala, uga pada teka lan mangan bebarengan karo Gusti Ysus lan murid-murid.

¹¹ Wong Farisi siji-loro sing weruh kuwi terus pada takon marang murid-murid Gusti Ysus: Kenng apa gurumu kok mangan bebarengan karo wong belasting lan wong ala?

¹² Gusti Ysus krungu kuwi terus ngomong: Wong sing waras ora mbutuhk dokter, nanging sing lara.

¹³ Dipikir apa teges ayat nang Kitab sing unin: Sing tak karepk ora kurban, nanging tumindak katrsnan! Awit tekaku iki ora nggolki wong sing ngakun wis apik urip, ora, nanging Aku nggolki wong sing ala.

¹⁴ Sakwis kuwi murid-murid Yohanes Pembaptis pada teka nang nggon Gusti Ysus, terus takon: Awak dw lan para Farisi pada

nglakoni pasa, nanging murid-muridmu kok ora?

¹⁵ Gusti Ysus semaur ngn: Dipikir! Mosok dayoh nang kawinan ka pada sedi nk mantn lanang ijik nang kono? Mesti ora ta? Nanging nng waktun mantn lanang digawa lunga sangka kono. Ing waktu kuwi dayoh bakal pada pasa.

¹⁶ Ora nng wong nambal salin lawas nganggo bakal sing anyar. Awit tambalan kuwi bakal mengkeret lan nyuwkk salin luwih amba.

¹⁷ Semono uga ora nng wong nyimpen anggur sing anyar nang kantong lanang sing lawas, awit mengko kantong mesti bakal bedah. Anggur bakal wutah lan kantong bakal ora kanggo gaw menh. Apik, anggur sing anyar ya kudu disimpen nang kantong sing anyar, supaya anggur lan kantong bisa tetep apik.

¹⁸ Dong Gusti Ysus ijik omong-omongan karo murid-murid Yohanes Pembaptis mau, terus nng penggedn sinaguk teka lan niba nang ngarep, nyuwun: Duh Gusti, anakku wdok entas wa ninggal, nanging nk Gusti gelem teka lan ndemk dkn, mesti dkn bisa urip menh.

¹⁹ Gusti Ysus terus ngadek lan mlu wong, bareng karo murid-murid uga.

²⁰ Nanging nang kono uga nng wong wdok sing lara ngetokk getih, wis rolas taun suwn.

Wong nyedeki Gusti Ysus sangka mburi terus ndemk gombyok salin.

²¹Awit wong mikir: Nk aku bisa ndemk salin wa, mesti aku bisa mari. Mulan wong terus ndemk salin Gusti Ysus.

²²Nanging Gusti Ysus terus minger. Kadung weruh wong wdok, Dkn terus ngomong: Aja wedi, pengandemu sing nambani kow. Sakwat wong terus mari.

²³Kadung Gusti Ysus wis tekan omah penggedn sinaguk, Dkn weruh wong-wong sing ngunkk suling lan wong okh liyan sing pada tangisan.

²⁴Gusti Ysus terus ngomong: Kana pada metu! Botyah ora mati, namung turu. Wong-wong pada ngguyu Gusti Ysus.

²⁵Kadung wong-wong wis pada metu, Gusti Ysus terus mlebu nang kamar botyah. Tangan botyah terus dityekel, botyah terus sakwat tangi.

²⁶Kabar bab lelakon kuwi terus sumebar nang sak bawah kono kabh.

²⁷Dong Gusti Ysus lunga sangka kono, terus nng wong lamur loro nututi Dkn. Wong-wong kuwi bengok-bengok: Turunan ratu Daved, mbok melas karo awak dw!

²⁸Kadung Gusti Ysus wis tekan omah dw, wong lamur loro mau terus mara nang nggon Dkn. Gusti Ysus terus takon marang wong loro mau: Apa kow pretyaya nk Aku bisa

nambani mripatmu? Wong loro mau semaur:
Ya Gusti, awak dw pretyaya!

²⁹ Gusti Ysus terus ndemk mripat wong karo ngomong: Apa pengandemu bakal klakon!

³⁰ Wong-wong kuwi terus bisa weruh menh. Pada dipenging tenanan karo Gusti Ysus, ora ntuk ngomong-omongk bab kuwi marang sapa-sapa.

³¹ Nanging kadung wis lunga sangka kono, wong loro mau meksa ngomong-omongk bab Gusti Ysus marang saben wong nang bawah kono.

³² Kadung wong loro mau wis lunga, terus nng wong bisu digawa nang nggon Gusti Ysus. Wong dikwasani demit.

³³ Kadung demit wis dietokk karo Gusti Ysus, wong terus bisa ngomong menh. Wong-wong sing weruh pada nggumun kabh lan ngomong: Awak dw durung tau weruh kaya ngono kuwi nang negara Isral kn.

³⁴ Nanging para Farisi ngomong: Wong bisa ngetokk demit kuwi jalaran ntuk pangwasa sangka penggedn demit.

³⁵ Gusti Ysus terus lunga ndlajahi kuta-kuta lan dsa-dsa. Dkn memulang nang sinaguk-sinaguk lan nggelark kabar kabungahan bab Kraton Gusti Allah. Gusti Ysus uga nambani wong-wong sing nduw werna-werna lara lan memala.

³⁶ Saben-saben nk Gusti Ysus weruh wong pirang-pirang kuwi, Dkn sedi atin, jalaran

melas banget. Awit wong-wong kuwi ktok kesel lan ora kopn, kaya wedus sing ora nduw pangon.

³⁷ Gusti Ysus terus ngomong marang murid-murid: Sing kudu dienni okh, nanging baun setitik.

³⁸ Mulan pada nyuwuna marang sing nduw pannan, supaya nambahi wong sing pann.

10 ¹ Ing sakwijin dina Gusti Ysus nglumpukk murid rolas. Murid-murid iki pada dikki pangwasa ngetokk demit lan nambani sak wernan lara lan memala.

² Jeneng rasul rolas iki: Simon, sing uga dityeluk Ptrus, Andras, sedulur; Yakobus lan Yohanes, kabh loro anak Sbdus.

³ Uga Filipus lan Bartolomus, Tomas lan Matus, wong belasting; Yakobus anak Alfus, uga Tadás.

⁴ Uga Simon, sing diparapi Patriot lan Yudas Iskariot. Yudas iki sing ngelungk Gusti Ysus marang mungsuh.

⁵ Gusti Ysus terus ngongkon rasul rolas budal nganggo tembung ngn: Aja pada nekani panggonan bangsa sing dudu Ju lan aja mlebu kutan bangsa Samaria.

⁶ Sing mbok parani ndisik kudun wong Isral sing ketriwal.

⁷ Pada dikabari nk saiki Kraton Swarga wis diwiwiti.

⁸ Wong lara pada diwarasna lan wong mati pada ditangkna. Wong lara lpra pada

dimarkna lan demit-demit pada tundungana.
Kow pada nampa pangwasa tanpa mbayar
apa-apa, mulan pangwasa kuwi dikanggokna
tanpa njaluk bayaran.

⁹Aja pada sangu duwit, ora duwit emas, ora
duwit selaka apa duwit kopro.

¹⁰Aja nggawa kantong apa srep salin
lan sepatu lan aja nggawa teken. Awit wong
nyambutgaw kuwi wis sak mestin dityukupi
butuh.

¹¹Nk kow teka nang sakwijin kuta apa dsa,
nggolka wong sing gelem mbok inepi lan
nginepa nang omah kuwi nganti lungamu
sangka kono.

¹²Nk kow mlebu nang omah wong, wong
dibagkk ngn: Muga Gusti Allah mberkahi kow
kabh!

¹³Nk wong gelem nampani kow, pamujimu
berkah kuwi bakal nekani brayat kuwi.
Nanging nk wong ora gelem nampani kow,
pamujimu berkah bakal balik menh marang
kow.

¹⁴Nk nng omah apa kuta sing ora gelem
nampani kow apa ora gelem ngrungokk
piwulangmu, lungaa sangka panggonan kono
lan lemah diketok-ketokk sangka sikilmu.

¹⁵Pretyayaa, mbsuk ing dina kruton setrapan
wong sing manggon nang kuta-kuta kuwi
abot bakal ngungkul-ungkuli setrapan kuta
Sodom lan Gomorah!

¹⁶ Gusti Ysus nerusk tembung marang rasul rolas mau: Dirungokk sing apik! Kow tak kongkon budal kaya wedus sing dietyulk nang tengah asu alasan. Mulan kow kudu sing ati-ati kaya ula lan atimu sing resik kaya manuk dara.

¹⁷ Sing ati-ati ing apa wa, awit kow bakal dityekel lan digawa nang ngarep Kruton Agama. Kow bakal dipetyuti nang sinaguk wong-wong kuwi.

¹⁸ Kow bakal digawa nang ngarep para pangwasa lan para ratu, jalaran kow nglabuhi Aku. Kuwi kelunggaranmu kanggo ngekki paseksi bab Aku marang para pengged lan marang wong-wong sing ora kenal marang Gusti Allah.

¹⁹ Nanging nk kow dikongkon maju nang ngarepk kruton, aja pada wedi bab kepriy sing ngomong lan apa sing kudu mbok omong. Awit ing waktu kuwi Gusti Allah bakal ngekki tembung marang kow.

²⁰ Awit dudu kow sing bakal ngomong, nanging Roh Gusti Allah Bapakmu sing bakal ngomong lantaran kow.

²¹ Bakal klakon nng wong masrahk sedulur dw supaya dipatni. Semono uga bapak bakal masrahk anak supaya dipatni. Anak-anak bakal nglawan marang bapa lan ibun lan bakal masrahk wong tuwan supaya dipatni.

²² Wong kabh bakal sengit marang kow, jalaran kow mlu Aku. Nanging sapa sing

mantep tekan entk-entkan, kuwi sing bakal slamet.

²³ Nk kow dikuya-kuya nang sakwijin kuta, pada lungaa nang kuta liyan. Pretyayaa, Anak Manungsa bakal teka, sakdurung kow kempt enggonmu nglakoni kongkonanmu nang kuta-kuta sak Isral kabh.

²⁴ Murid mesti ora ngungkuli gurun lan slaf mesti ora ngungkuli sing nduw.

²⁵ Kanggo murid mesti ya wis tyukup nk bisa kaya gurun, semono uga slaf, ya wis tyukup nk bisa kaya sing nduw. Lah nk sing nduw omah wa diarani Blsebul, lah brayat sak omah menh ora diarani kepriy!

²⁶ Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Aja pada wedi marang wong-wong kuwi. Apa sing ditutupi bakal ktok lan apa sing didelikk bakal kebukak.

²⁷ Apa sing tak omongk marang kow ing petengan kudu mbok kabark ing padangan. Apa sing dibisik-bisikk nang kupingmu, kuwi diomong-omongk nang endi-endi.

²⁸ Aja pada wedi marang manungsa, awit manungsa namung bisa matni badan. Pada wedia marang Gusti Allah sing bisa matni badan lan nyawamu pisan nang neraka.

²⁹ Manuk tyilik loro lak ora nng ajin ta regan? Nanging ora nng sijia tiba nang lemah tanpa Bapakmu nglilani.

³⁰ Lah kow menh, gk rambut nang sirahmu wa wis diitung kabh.

³¹ Mulan aja pada wedi. Kanggo Gusti Allah kow kuwi ajin ngungkuli sak nng manuk tyilik kabh.

³² Tembung Gusti Ysus: Sapa sing ngakoni nk dadi muridku nang ngarep wong, Aku ya bakal ngakoni nang ngarep Gusti Allah Bapakku, nk wong kuwi pantyn muridku.

³³ Nanging sapa sing wedi ngakoni nk dadi muridku nang ngarep wong, Aku ya bakal nylaki dkn nang ngarep Bapakku nang swarga.

³⁴ Gusti Ysus terus ngomong: Kow aja mikir nk tekaku nggawa rukun nang jagat. Ora, tekaku ora nggawa rukun, nanging malah misah.

³⁵ Tekaku malah misah anak lanang sangka bapak lan anak wdok sangka ibun, uga anak wdok mantu sangka ibu maratuwan.

³⁶ Malah wong sak omah bakal dadi mungsuh marang sakpada-pada.

³⁷ Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Sapa sing nrsnani bapa apa biyung ngungkuli enggon nrsnani Aku, wong kuwi ora pantes dadi muridku. Uga wong sing nrsnani anak lanang apa anak wdok ngungkuli enggon nrsnani Aku, wong kuwi uga ora pantes dadi muridku.

³⁸ Sapa sing ora gelem manggul pentngan lan nurut Aku, kuwi ora pantes dadi muridku.

³⁹ Sapa sing ngman urip, kuwi malah bakal klangan urip. Nanging sapa sing ora wedi

klangan urip kanggo Aku, iku sing bakal nemu urip.

⁴⁰ Gusti Ysus ngrampungk piwulang marang rasul rolas ngn: Sapa sing nampani kow, kuwi uga nampani Aku. Lan sapa sing nampani Aku, kuwi ya nampani Bapakku nang swarga.

⁴¹ Sapa sing nampani wong kongkonan Gusti Allah, jalaran wong kongkonan Gusti Allah, wong kuwi bakal nampa upah sing bakal dikkk marang wong kongkonan Gusti Allah mau. Sapa sing nampani wong betyik, jalaran wong betyik, wong kuwi ya bakal nampa upah wong betyik kuwi.

⁴² Sapa sing ngekki ngomb marang salah-sakwijin muridku sing tyilik iki, jalaran muridku, senajan namung banyu anyes sak gelas, pretyayaa, wong kuwi bakal nampa upah.

11 ¹ Sakwis rampung enggon ngekki pitutur marang murid rolas, Gusti Ysus terus lunga sangka panggonan kono, arep memulang lan nggelark kabar kabungahan nang kuta-kutan bangsa Ju kono.

² Yohanes, sing ing waktu kuwi ijik nang setrapan, krungu kabar bab penggawn Kristus. Dkn terus kongkonan murid-murid siji-loro nang nggon Gusti Ysus, kongkon takon ngn:

³ Apa Kow kuwi wong sing kudu teka, apa awak dw kudu ngarep-arep wong liyan?

⁴ Gusti Ysus semaur ngn: Kana pada balika lan Yohanes diomongi bab apa sing kow krungu lan apa sing kow weruh.

⁵ Kow pada weruh nk wong lamur bisa weruh menh, wong lumpuh bisa mlaku menh, sing lara lpra awak bisa resik menh, sing budek bisa krungu, wong mati pada diuripk menh lan kabar kabungahan Gusti Allah digelark marang wong mlarat.

⁶ Beja wong sing ora mangu-mangu bab Aku.

⁷ Sakwis murid-murid mau pada balik, Gusti Ysus terus ngomong ngn bab Yohanes marang wong-wong: Dong kow pada marani Yohanes nang wustn ka, sakjan kow mikir bakal weruh apa? Apa ndarani kow bakal weruh damn sing keterak angin rana-rn? Lak ya ora ta?

⁸ Lah weruh apa? Apa wong sing nganggo salin sing larang? Wong sing nganggo salin apik-apik kuwi manggon nang pals.

⁹ Lah kow pada nang wustn kuwi kepngin weruh apa? Apa kepngin weruh nabi? Ya bener, kow malah weruh wong sing ngungkuli nabi.

¹⁰ Awit ya bab Yohanes iki sing wis ketulis nang Kitab ngn: Iki kongkonanku, sing tak kongkon budal ndisik nggawkk dalan kow!

¹¹ Pada dititni ta! Nang sak jagat iki ora nng wong sing ngungkuli Yohanes Pembaptis. Nanging senjata ngono, wong sing tyilik dw

ing Kraton Gusti Allah ijik ngungkuli Dkn gedn.

¹² Wiwit Yohanes Pembaptis memulang tekan seprn, Kraton Swarga dilawan karo wong-wong sing pada karep ngwasani nganggo peksa.

¹³ Piwulang wt nabi Moses lan para nabi liyan nganti sak tekan Yohanes Pembaptis, kabh pada ngomongk bab Kraton Gusti Allah.

¹⁴ Nk kow gelem pretyaya marang piwulang mau, ngertia, nk Yohanes Pembaptis kuwi nabi Elia, sing wis diomongk nk bakal teka.

¹⁵ Sapa sing nduw kuping, pada rungokk.

¹⁶ Wong-wong jaman saiki kenng tak padakk karo apa ya? Eling-ling kaya botyah-botyah sing pada dolanan nang latar pasar ka; sing sak krompol tyeluk-tyeluk marang krompolan liyan ngomong ngn:

¹⁷ Awak dw main lagu bungah-bungah, nanging kow ora gelem njogt. Awak dw singi lagu susah, kow ora nangis.

¹⁸ Dong Yohanes teka, dkn ora mangan lan ngomb, kabh wong ngomong nk dkn dikwasani demit.

¹⁹ Lah dong Anak Manungsa teka, Dkn mangan lan ngomb, kabh wong ngomong: Delokk ka, wong murka lan tukang ngomb, kantyan wong belasting lan wong ala. Nanging Gusti Allah ged kaweruh lan kaweruh diwujutk nganggo penggawn.

²⁰ Gusti Ysus terus maido kuta-kuta sing ora pada gelem ninggal dosan lan nganyark urip, senjata Dkn nindakk mujijat-mujijat sing okh dw nang kuta-kuta kuwi.

²¹ Tembung Gusti Ysus ngn: Tyilaka kow, Korasim! Tyilaka kow uga, Btsaida! Awit semunggon nang kuta Sidon lan Tirus nng mujijat kaya sing nng nang tengahmu, wong-wong nang kono mesti wis mbiyn-mbiyn pada ngakoni salah lan pada nganggo salin sakah lan usapan awu sirah kanggo ngtokk kasusahan.

²² Pada titnana! Mbsuk ing dina kruton kuta Tirus lan Sidon setrapan bakal luwih ntng nk dipadakk karo setrapanmu.

²³ Uga kow sing manggon nang kuta Kaprnakum. Apa kow bakal dijunjung munggah swarga? Ora bakal! Kow malah bakal dityemplungk nang neraka. Awit semunggon nang kuta Sodom nng mujijat-mujijat kaya sing nng nang tengahmu, kuta Sodom mesti saiki ijik nng.

²⁴ Nanging Aku ngomong marang kow, mbsuk ing dina kruton wong-wong nang kuta Sodom malah bakal nampa kawelasan sing luwih ged tenimbang kow.

²⁵ Ing waktu kuwi Gusti Ysus maturkesuwun marang Gusti Allah, tembung: Duh Allah Bapakku, Gustin langit lan bumi, Aku maturkesuwun marang Kow, awit Kow nyimpen perkara-prekara iki kanggo wong

sing pinter lan sing nduw kaweruh, nanging mbok udark kanggo wong sing tyilik.

²⁶ Pantyn ya ngono Bapakku, iki pantyn wis dadi karep lan senengmu.

²⁷ Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Bapakku wis masrahk sembarang marang Aku. Ora nng wong sing ngerti Anak, kejaba Bapak lan ora nng sing ngerti Bapak, kejaba Anak lan wong-wong sing dikenalk karo Anak marang Bapak.

²⁸ Kabh wong sing kanglan lan kabotan, pada mbrna nang nggonku. Aku bakal ngekki ayem lan tentrem marang kow.

²⁹ Piwulangku dilakoni lan pituturku digatkk. Atimu mesti bakal ayem, awit Aku iki alus lan andap-asor.

³⁰ Piwulangku ora angl lan momotanku kuwi ntng.

12 ¹ Ing sakwijin dina sabat Gusti Ysus mlaku liwat kebon gandum. Murid-murid krasa ngelih, mulan pada ngepki woh gandum terus dipangan.

² Kadung wong Farisi weruh kuwi, terus pada ngomong marang Gusti Ysus: Delokk kuwi, murid-muridmu pada nerak angger-angger, awit pada nglakoni prekara sing dilarang ing dina sabat.

³ Gusti Ysus semaur ngn: Apa kow ora pada matya nang Kitab bab sing ditindakk karo Daved, dong dkn lan kantya-kantyan pada ngelih?

⁴ Dkn mlebu nang omah Gusti Allah terus mangan roti sing dipasrahk marang Gusti Allah, uga kantya-kantyan sing mlu dkn. Mangka miturut pernatan agama Ju namung para imam sing kelilan mangan roti kuwi.

⁵ Apa kow ora matya nang wt nabi Moses nk para imam sing saben dina sabat ladn nang omah Gusti Allah sakjan pada nerak pernatan dina sabat, nanging ora pada dianggep salah.

⁶ Kow pada tak omongi: nang kn iki nng sing ngungkuli omah Gusti Allah kwasan.

⁷ Nang Kitab lak nng tulisan ngn ta: Sing tak karepk kuwi kawelasan, ora kurban. Nk kow dunung teges tulisan kuwi, kow mesti ora bakal nyalahk wong-wong sing bener.

⁸ Awit Anak Manungsa sing kwasa ngarani apa sing kelilan lan sing ora kelilan ing dina sabat.

⁹ Gusti Ysus terus lunga sangka kono arep nang sinaguk wong-wong kuwi.

¹⁰ Nang sinaguk kono nng wong sing tangan lumpuh. Enng wong siji-loro sing pantyn nuju arep nggolki salah Gusti Ysus. Wong-wong iki takon marang Dkn: Apa ntuk nambani wong ing dina sabat?

¹¹ Gusti Ysus terus semaur: Semunggon nang tengahmu nng wong sing nduw wedus siji, terus wedus kuwi ketyemplung nang luwangan ing dina sabat. Mosok wong ora ndang nyandak wedus ditarik sangka luwangan?

¹² Lah manungsa ajin apa ora ngungkul-ungkuli wedus? Mulan ya ntuk nulungi wong ing dina sabat.

¹³ Gusti Ysus terus ngomong marang wong sing lara tangan: Tanganmu dietung! Wong terus ngetungk tangan lan saiki tangan kuwi wis waras kaya tangan sing liyan.

¹⁴ Nanging para Farisi terus pada metu lan pada rembukan kepriy enggon arep matni Gusti Ysus.

¹⁵ Kadung Gusti Ysus krungu bab kekarepan para Farisi mau, Dkn terus lunga sangka kono. Wong okh pada mlu Dkn. Kabh wong sing lara pada diwarask.

¹⁶ Nanging kabh pada diwanti-wanti, dipenging ngomong-omongk bab Dkn.

¹⁷ Kuwi marakk klakon tembung Gusti Allah dk mbiyn liwat nabi Ysaya, sing unin ngn:

¹⁸ Iki Peladnku, Dkn sing tak pilih. Dkn sing tak trsnani, sing ndadkk seneng atiku. Dkn bakal tak kki Rohku. Dkn bakal ngabark marang kabh bangsa bab kabeneranku.

¹⁹ Peladnku ora bakal tukar-padu apa gembar-gembor. Ora nng wong sing bakal krungu swaran nang dalan-dalan.

²⁰ Damn sing pepes ora bakal dityoklk lan sentir sing murup ketip-ketip ora bakal dipatni. Peladnku bakal temen terus ngudi

nganti kabeneran nduwni kamenangan.

²¹Ya Peladnku iki sing bakal dadi pengarep-arep kabh bangsa.

²²Terus nng wong nggawa wong lamur sing uga bisu nang nggon Gusti Ysus. Wong dikwasani demit. Gusti Ysus nambani wong terus bisa ngomong lan weruh menh.

²³Wong kabh pada nggumun tenan lan pada ngomong: Apa iki dudu turunan ratu Daved ya, sing wis diomongk nk bakal teka?

²⁴Kadung para Farisi krungu wong-wong ngomong ngono, terus pada semaur: Wong kuwi bisa ngetokk demit, awit dikki pangwasa karo Blsebul, ratun demit-demit.

²⁵Gusti Ysus ngerti pikiran para Farisi mau, mulan terus ngomong: Negara sing rayat pada tyongkrh mesti bakal ambruk. Semono uga kuta apa brayat, nk pada memungsuhan marang sakpada-pada, mesti bakal bubrah.

²⁶Lah nk demit nundung demit, tibak kraton Stan ya tyongkrh lan ya ora bisa ngadek?

²⁷Kow ngomong nk Aku nundung demit, awit Blsebul sing ngekki pangwasa marang Aku. Nk ngono, lah murid-muridmu kuwi sing nundungi demit ntuk pangwasa sangka endi? Murid-muridmu dw tandan nk pikiranmu kuwi klu.

²⁸Aku nundungi demit kuwi sangka Roh Gusti Allah, sing ngekki pangwasa marang

Aku. Kuwi tandan nk Kraton Gusti Allah wis nekani kow.

²⁹ Apa nng wong bisa ngleboni omah wong sing rosa awak terus nyolong sembarang? Mesti ora bisa! Maling kudu bisa mbanda sing nduw omah ndisik, sakdurung ngusungi sembarang.

³⁰ Wong sing ora ngrujuki Aku, kuwi teges nglawan Aku. Lan sapa sing ora mlu Aku ngumpulk wong-wong, kuwi teges malah mbuyark.

³¹ Mulan kow tak omongi: sakkh dosa lan pengolok-olok marang Gusti Allah bakal dingapura. Nanging sapa sing ngolok-olok marang Roh Sutyi ora bakal dingapura.

³² Nk nng wong ngolok-olok Anak Manungsa, wong kuwi bakal dingapura. Nanging wong sing ngolok-olok marang Roh Sutyi, wong kuwi ora pisan-pisan bakal dingapura, ora bakal dingapura ing jaman saiki lan uga ora dingapura ing jaman sing bakal teka.

³³ Gusti Ysus nerusk tembung: Wit sing apik mesti ya ngetokk wong sing apik. Nk wit ala, woh ya ala. Awit woh kuwi ngtokk apik-lk wit.

³⁴ Kow kuwi anakan ula! Kepriy kow bisan ngomongk sing betyik, nk atimu dw ala? Awit apa sing metu sangka lamb, kuwi metun sangka ati.

³⁵ Wong betyik kuwi atin ya mesti betyik lan bakal bisa ngetokk barang sing betyik sangka

simpenan. Nanging wong ala, atin ya ala lan ya ngetokk barang sing ala sangka simpenan.

³⁶ Mulan pada ngertia: ing dina kruton kabh wong bakal kudu asok penjawab bab saben tembung sing ngawur wa.

³⁷ Awit tembung-tembungmu dw sing bakal ngarani kow bener apa salah.

³⁸ Ing waktu kuwi nng guru Kitab lan wong Farisi siji-loro sing ngomong marang Gusti Ysus: Guru, awak dw kepngin weruh tandan sangka Kow.

³⁹ Nanging Gusti Ysus semaur: Pantyn ala tenan lan ged tenan dosan wong jaman saiki. Pada njaluk tanda pangwasa, nanging ora bakal nampa tanda, kejaba tandan nabi Yonah.

⁴⁰ Kaya enggon nabi Yonah nang weteng iwak telung dina telung wengi, mengkono uga Anak Manungsa bakal nang kubur telung dina telung wengi.

⁴¹ Mbsuk ing dina kruton wong-wong kuta Ninew bakal pada ditangkk bareng karo wong-wong iki lan bakal nyalahk wong-wong iki. Awit dong wong Ninew krungu tembung Gusti Allah sing digelark karo nabi Yonah, wong-wong kuwi terus pada njaluk ngapura marang Gusti Allah lan ninggal laku sing ala. Lah mangka sing ngadek nang kn iki gedn ngungkuli nabi Yonah.

⁴² Mbsuk ing dina kruton ratu wdok sangka bawah kidul bakal maju lan bakal nyalahk

wong-wong iki. Awit ratu kuwi teka sangka pojok bumi, kepngin ngrungokk kaweruh ratu Solman. Lah mangka sing ngadek nang kn iki ngungkuli ratu Solman.

⁴³ Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Nk nng demit metu sangka sakwijin wong, demit mau terus mlaku-mlaku nang panggonan sing ora kanggonan wong, nggolk panggonan kanggo lrn, nanging ora nemu.

⁴⁴ Demit terus mikir: Enak tak balik wa nang omah sing wis tak tinggal. Demit terus balik nang omah lan weruh nk saiki wis resik lan ditata apik.

⁴⁵ Demit mau terus lunga nggolki kantyan, terus balik nggawa demit pitu, sing alan ngungkul-ungkuli dkn dw. Demit-demit kuwi terus manggon ing wong mau. Entk-entk wong kuwi kasusahan malah ngungkul-ungkuli maun, dong namung kanggonan demit siji.

⁴⁶ Dong Gusti Ysus ijik omong-omongan karo wong-wong kuwi, ibun lan sedulur-sedulur pada ngentni nang njaba, kepngin ketemu karo Dkn.

⁴⁷ Terus nng wong sing ngomongi Dkn: Guru, ibumu lan sedulur-sedulurmu pada nang njaba, kepngin metuki Kow.

⁴⁸ Gusti Ysus semaur: Ibuku lan sedulur-sedulurku kuwi sapa ta?

⁴⁹ Gusti Ysus terus nduding murid-murid karo ngomong: Iku ibuku lan sedulur-sedulurku!

⁵⁰Awit sapa sing nglakoni kekarepan
Bapakku sing nang swarga, ya iku sedulurku
lanang lan sedulurku wdok lan ibuku.

13 ¹Ing dina kuwi uga Gusti Ysus lunga
sangka omah, budal nang pinggir mr
terus njagong nang kono.

²Wong pirang-pirang pada teka ngrubung
Dkn, mulan Dkn terus munggah nang prau
lan njagong nang kono. Wong okh mau pada
ngadek nang pinggir mr.

³Gusti Ysus terus mulangi wong-wong bab
warna-warna prekara nganggo gambar. Gusti
Ysus ngomong ngn: Enng wong budal nang
kebon arep nyebar.

⁴Dong nyebar wijin nng sing tiba nang
pinggir dalan. Manuk pada teka terus
mangani wiji-wiji mau.

⁵Wijin uga nng sing tiba nang panggonan
sing atos, sing lemah tipis. Wijin ya gelis
tukul, awit lemah ora jeru.

⁶Nanging kadung panas banter, wini mau
alum terus garing, awit durung bisa ngoyot.

⁷Enng wiji liyan tiba nang tengah tukan
eri. Kadung tukan eri mau mundak ged,
winih terus kalah karo tukan eri, terus mati.

⁸Nanging uga nng wiji sing tiba nang lemah
sing subur, terus ngetokk woh okh. Enng sing
wiji siji dadi satus, nng sing dadi swidak lan
nng sing dadi telung puluh.

⁹ Gusti Ysus terus nutup piwulang ngomong ngn: Sapa sing nduw kuping, rungokk sing apik tembungku kuwi.

¹⁰ Murid-murid Gusti Ysus terus mara nang nggon Dkn, takon: Apa jalaran nk Gusti mulangi wong-wong kok nganggo gambar?

¹¹ Gusti Ysus semaur: Karep Gusti Allah, supaya namung kow sing bisa dunung wewadin Kraton Gusti Allah, ora wong kabh.

¹² Awit wong sing wis nduw kuwi bakal dikki nganti lubr. Nanging wong sing ora nduw, apa nduwn malah bakal karebut.

¹³ Kuwi jalaran Aku nk mulang wong okh nganggo gambar. Awit senajan mripat pada ndeleng, nanging ora weruh lan senajana kuping krungu, nanging pada ora dunung.

¹⁴ Dadin bisa klakon apa sing wis diomong karo nabi Ysaya dk mbiyn, sing unin ngn: Kow bakal bolak-balik krungu, nanging ora dunung. Kow bakal bolak-balik ndeleng, nanging ora weruh.

¹⁵ Awit bangsa iki ndablek, kuping budek lan mripat merem rapet. Awit semunggon ora ngono, mesti mripat weruh lan kuping krungu, pikiran bisa dunung terus pada teka marani Aku lan ninggal urip sing dosa, mesti terus tak warask. Kuwi tembung Gusti Allah.

¹⁶ Nanging beja kow, awit mripatmu weruh lan kupingmu krungu.

¹⁷ Ngertia, okh nabi lan wong betyik sing pada kepngin ndeleng apa sing mbok deleng, nanging ora klakon ndeleng. Uga pada kepngin krungu apa sing kow krungu, nanging ora klakon.

¹⁸ Gusti Ysus terus ndunungk ngn: Pada dirungokk teges gambar wong nyebar wiji mau.

¹⁹ Wong sing krungu piwulang bab Kraton Gusti Allah, nanging ora dunung, kuwi kaya wiji sing tiba nang pinggir dalan. Stan teka terus ngrebut piwulang sing disebar ing atin.

²⁰ Lah wiji sing tiba nang lemah atos, kuwi nggambark wong sing ngrungokk piwulang terus pretyaya karo bungah.

²¹ Nanging piwulang mau durung mrasuk jeru ing atin. Kadung katekan kasusahan lan kanglan jalaran sangka enggon pretyaya, wong semplak pengandel.

²² Lah wiji sing tiba nang tengah tukulan eri, kuwi nggambark wong sing ngrungokk piwulang terus pretyaya, nanging terus sumelang banget. Piwulang mau ora bisa ngetokk woh, jalaran kalah karo pikiran bab kabutuhan urip lan banda donya.

²³ Nanging wiji sing tiba nang lemah sing subur, kuwi nggambark wong sing ngrungokk piwulang terus mantep pengandel. Wong kuwi terus ngetokk woh okh, ping satus, ping swidak lan ping telung puluh.

²⁴ Gusti Ysus terus ngekki gambar liyan kanggo mulangi wong-wong. Tembung ngn: Kraton Swarga kuwi kenng dipadakk karo tukang tandur. Wong nyebar wiji sing apik nang kebon.

²⁵ Nanging ing wayah wengi, nk wong-wong pada turu, mungsuh wong tandur mau teka terus nyebar wiji suket nang tengah tanduran gandum mau, terus lunga.

²⁶ Kadung wiji gandum tukul lan ngetokk woh, suket terus ktok.

²⁷ Wong-wong sing kerja terus mara nang nggon sing tukang tandur terus ngomong: Lah Bapak nandur wiji sing apik nang kebon, lah tukan suket kuwi sangka endi?

²⁸ Sing tukang tandur terus semaur: Kuwi penggawn mungsuh. Sing kerja mau terus pada ngomong: Apa karep Bapak suket dijabuti wa?

²⁹ Nanging wong semaur: Aja, awit nk suket mbok jabuti, mengko tanduran gandum uga katut kejabut.

³⁰ Bn suket tukul bareng karo gandum tekan wayah pann. Mengko nk wayah pann aku bakal ngomongi sing kerja, supaya pada nglumpukk suket ndisik terus ditalni lan diobong. Sakwis kuwi terus gandum sing dienni lan disimpen nang lumbungku.

³¹ Gusti Ysus terus mulangi wong-wong menh nganggo gambar liyan. Dkn ngomong ngn: Kraton Swarga kuwi kenng dipadakk

karo wiji sing tyilik banget, sing ditandur karo wong nang kebon. Wiji kuwi tyilik banget, nanging nk wis tukul gedn ngungkuli tanduran liya-liyan. Malah dadi wit lan manuk-manuk terus pada nggaw susuk nang pang.

³² (13:31)

³³ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus ngekki gambar liyan, unin ngn: Kraton Swarga kenng dipadakk karo ragi. Enng wong wdok njikuk ragi mau terus dityampurk glepung telung takeran, sampk ragin mrasuk nang glepung kabh.

³⁴ Gusti Ysus mulangi wong-wong bab kuwi mau kabh nganggo gambar. Dkn nk mulangi mesti nganggokk gambar kanggo ndunungk.

³⁵ Dadin keturunan tembung sakwijin nabi dk mbiyn sing ngomong: Nk aku mulang, aku nganggokk gambar. Aku bakal ndunungk prekara-prekara sing kasimpen wiwit jagat digaw.

³⁶ Sakwis Gusti Ysus ngongkon wong-wong lunga, Dkn terus mulih. Murid-murid terus pada mara lan takon: Gusti, mbok awak dw didunungk teges gambar tukuran suket.

³⁷ Gusti Ysus terus ngomong ngn: Wong sing nyebar wiji sing apik kuwi Anak Manungsa.

³⁸ Kebon kuwi ya jagat iki. Wiji sing apik kuwi wong-wong umat Kraton Allah. Lah tukuran suket kuwi wong-wong balan Stan.

³⁹ Mungsuh sing nyebar wiji suket kuwi Stan dw. Wayah pann kuwi entk-entkan jaman lan sing kerja pann kuwi para mulkat.

⁴⁰ Lah kaya enggon tukulane suket kuwi dilumpukk terus diobong nang geni, ya ngono kuwi mbsuk ing entk-entkan jaman.

⁴¹ Anak Manungsa bakal ngongkon mulkat-mulkat nglumpukk sembarang sing marakk nggaw ala lan kabh wong sing pada nglakoni dosa, dipisah sangka Kraton Allah.

⁴² Wong-wong kuwi bakal dityemplungk nang pawon sing murup. Nang kono bakal pada tangisan lan kerot untu.

⁴³ Nanging wong sing pada nglakoni kekarepan Gusti Allah bakal semlorot kaya srengng ing kraton Bapak. Wong sing nduw kuping, pada dirungokk!

⁴⁴ Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Kraton Swarga kuwi kenng dipadakk karo kasugihan sing dipendem nang lemah. Terus nng wong sing nemu, nanging terus dihuruki menh. Sangking bungah, wong terus ngedol kabh apa nduwn, terus balik nuku kebon.

⁴⁵ Piwulang Gusti Ysus sing liyan unin ngn: Kraton Swarga kuwi kenng dipadakk karo sakwijin tukang dagang sing nggolk parel sing larang regan.

⁴⁶ Ing sakwijin dina dkn weruh parel kuwi. Wong terus ngedol sembarang nduwn kanggo nuku parel sing larang regan kuwi.

⁴⁷ Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Kraton Swarga kuwi kenng dipadakk karo jala sing diuntyalk nang mr lan ntuk iwak werna-werna.

⁴⁸ Nk jalan wis kebek terus ditarik nang daratan karo sing nggolok iwak. Wong-wong kuwi terus njagong milih iwak-iwak. Sing apik diwadahi, lah sing lk dibuwang.

⁴⁹ Ya ngono kuwi bakal ing entk-entkan jaman. Mulkat-mulkat bakal budal lan misahk wong ala sangka tengah wong betyik.

⁵⁰ Wong-wong sing ala mau terus dityemplungk nang pawon sing murup. Nang kono wong-wong kuwi bakal tangisan lan kerot untu.

⁵¹ Gusti Ysus terus takon marang murid-murid: Apa kow pada dunung kuwi mau kabh? Semaun murid-murid: Ya Gusti, awak dw dunung.

⁵² Gusti Ysus terus ngomong ngn: Mulan saben guru Kitab sing dadi umat Kraton Swarga kenng dipadakk karo pemimpin omah sing ngetokk barang sing anyar lan sing lawas sangka godang.

⁵³ Sakwis Gusti Ysus rampung enggon mulangi nganggo gambar-gambar mau, Dkn terus lunga sangka panggonan kono.

⁵⁴ Gusti Ysus terus teka nang kuta Nasart, panggonan sedulur-sedulur. Nang kono Dkn mulangi wong-wong nang sinaguk. Wong-wong sing ngrungokk pada nggumun banget

lan rasan-rasan marang sakpada-pada: Wong iki ntuk kaweruh sing kaya ngono kuwi sangka ngendi ya? Lan sangka ngendi Dkn ntuk pangwasa kanggo nindakk mujijat-mujijat kuwi?

⁵⁵ Apa Dkn dudu anak sing tukang nggaw krosi-mja ka? Apa dudu anak Maria, tunggal Yakobus, Yosf, Simon lan Yudas?

⁵⁶ Sedulur-sedulur wdok lak kabh manggon nang kuta kn ta? Lah sangka ngendi kapinteran kuwi kabh?

⁵⁷ Wong-wong pada nampik Gusti Ysus. Gusti Ysus terus ngomong ngn marang wong-wong kuwi: Pantyn, nabi kuwi nang endi wa diajni, kejaba nang panggonan lan omah dw.

⁵⁸ Mulan nang kuta Nasart kono Gusti Ysus ora nindakk mujijat okh, awit wong-wong nang kono ora pretyaya marang Dkn.

14 ¹ Ing waktu kuwi Hrods dadi ratun distrik Galila. Dkn uga krungu kabar-kabar bab Gusti Ysus.

² Hrods terus ngomong marang para peladn: Ysus kuwi ora liya, mesti Yohanes Pembaptis, sing urip menh. Mulan dkn bisa nindakk mujijat-mujijat kuwi.

³ Ya ratu Hrods iki sing mbiyn ngongkon nyekel Yohanes Pembaptis, terus diketyk lan dilebokk nang setrapan. Ratu Hrods nindakk kuwi nuruti karep Hrodias. Awit Yohanes kerep ngomong marang ratu Hrods, nk dkn ora kenng ngepk Hrodias dadi bojon, awit

Hrodias kuwi bojon Filipus, sedulur ratu Hrods dw.

⁴ (14:3)

⁵ Mulan ratu Hrods kepngin matni Yohanes, nanging dkn wedi karo wong-wong, awit wong-wong nganggep Yohanes kuwi nabi sangka Gusti Allah.

⁶ Nanging dong Hrods ngurmat tutup taun, anak Hrodias njogt kanggo para dayoh. Ratu Hrods seneng banget karo jogtan botyah wdok mau.

⁷ Dkn sampk ngetokk janji ngn marang botyah: Apa wa sing mbok jaluk bakal tak turuti.

⁸ Jalaran ibun botyah wdok mau sing ngajani, botyah terus ngomong: Aku njaluk endas Yohanes Pembaptis nang piring.

⁹ Hrods sedi banget krungu penjaluk botyah, nanging jalaran dkn wis kadung janji nang ngarep wong okh, mulan dkn ya terus ngongkon nuruti apa penjaluk botyah wdok mau.

¹⁰ Yohanes terus diketok gulun nang setrapan kono.

¹¹ Endas terus dikkk botyah nang piring, terus dipasrahk marang ibun karo botyah.

¹² Murid-murid Yohanes terus teka nang setrapan njikuk layon arep dikubur. Sakwis kuwi terus pada ngabari Gusti Ysus bab lelakon kuwi.

¹³ Sakwis krungu kabar bab ninggal Yohanes, Gusti Ysus terus lunga dwkan sangka kono, numpak prau nang panggonan sing sepi. Nanging wong-wong ngerti paran Gusti Ysus, mulan terus pada mlaku nusul Dkn.

¹⁴ Kadung Gusti Ysus medun sangka praun, Dkn weruh wong okh mau, terus krasa melas banget. Wong-wong sing lara terus pada diwarask.

¹⁵ Kadung wis sor murid-murid terus mara nang nggon Gusti Ysus ngomong: Saiki wis sor lan nang panggonan kn ora nng apa-apa. Mbok wong-wong pada dikongkon lunga, bn nggolk mangan dw nang dsa-dsa.

¹⁶ Nanging Gusti Ysus semaur: Wong-wong ora usah lunga, kow sing kudu ngekki mangan wong-wong!

¹⁷ Murid-murid terus ngomong: Awak dw namung nduw roti lima lan iwak loro!

¹⁸ Gusti Ysus semaur: Gawanen mbrn!

¹⁹ Wong-wong terus dikongkon njagong nang suketan karo Gusti Ysus. Dkn terus njikuk roti lima lan iwak loro mau, terus nyawang nduwur lan maturkesuwun marang Gusti Allah. Rotin terus dityuwil-tyuwil, terus dikkk marang murid-murid. Murid-murid terus ngedum rutin marang wong-wong.

²⁰ Wong kabh pada mangan sampk warek. Sakwis mangan, turahan roti lan iwak mau dilumpukk karo para murid, nng rolas tnggok kebek.

²¹ Sing mangan nng wong limang wu, namung wong lanang, wong wdok lan botyah-botyah durung diitung.

²² Sakwis kuwi Gusti Ysus terus ngongkon murid-murid budal ndisik karo praun nang abrahan. Wong okh mau terus dikongkon mulih.

²³ Kadung wong-wong wis lunga, Gusti Ysus terus munggah gunung arep ndonga, dwkan. Mbengi kuwi Gusti Ysus nang kono dw.

²⁴ Ing waktu kuwi murid-murid wis nang tengah-tengah mr. Praun diontang-anting karo ombak, awit angin nampek.

²⁵ Kira-kira jam telu mbengi Gusti Ysus nusul murid-murid, Dkn mlaku nang banyu.

²⁶ Kadung murid-murid weruh Gusti Ysus mlaku nang banyu, terus pada wedi banget. Sangking wedin terus pada njerit: Enng mokmedi!

²⁷ Nanging Gusti Ysus terus ngomong: Aja pada kagt. Iki Aku. Wis aja pada wedi!

²⁸ Rasul Ptrus terus ngomong: Gusti, nk pantyn Kow tenan, mbok aku dityeluk supaya marani Kow mlaku nang banyu!

²⁹ Gusti Ysus terus ngomong: Ya, mbrna Ptrus! Rasul Ptrus terus metu sangka praun lan mlaku nang banyu, marani Gusti Ysus.

³⁰ Nanging kadung rasul Ptrus weruh banter angin nang mr kono, dkn terus wedi lan molai mendelep karo bengok-bengok: Gusti, aku ditulungi!

³¹ Gusti Ysus terus gelis-gelis ngelungk tangan lan nyekel rasul Ptrus, terus ngomong: Kok tyilik temen pengandemu? Kenng apa kok terus mangu-mangu?

³² Kadung Gusti Ysus lan rasul Ptrus wis nang praun, angin terus mandek.

³³ Murid-murid sing nang prau mau terus pada sujut lan nyembah marang Gusti Ysus tembung: Gusti, Kow pantyn Anak Gusti Allah tenan!

³⁴ Kadung wis pada ngabrah, Gusti Ysus lan murid-murid terus pada tekan bawah Gensart.

³⁵ Wong-wong kono pada nitni nk sing teka kuwi Gusti Ysus, terus pada ngabari wong-wong sak kiwa-tengen panggonan kono kabh. Wong-wong sing lara terus pada digawa nang nggon Gusti Ysus.

³⁶ Wong-wong kuwi pada nyuwun, supaya pada kelilan ndemk gombyok salin Gusti Ysus. Kabh sing ndemk malih waras.

15 ¹ Ing sakwijin dina nng wong Farisi lan guru Kitab sangka kuta Yrusalm mara nang nggon Gusti Ysus terus takon ngn: Kenng apa murid-muridmu kok nerak pernatan mbah-mbahan awak dw? Nk mangan kok ora pada wisuh tangan ndisik?

² (15:1)

³ Gusti Ysus semaur ngn: Lah kow kok pada nerak angger-angger Gusti Allah,

awit namung kepngin netepi adat-pernatan mbah-mbahanmu?

⁴Awit Gusti Allah ngomong: Ngajana marang bapa lan biyungmu, lan Sapa sing mujkk ala marang bapa lan biyung kudu dipatni.

⁵Nanging kow mulangi: Urunan kanggo ngopni wong tuwamu kenng mbok kkk marang Gusti Allah. Dadin kow wis ora usah ngekki urunan marang wong tuwamu menh.

⁶Teges, angger-angger Gusti Allah mbok undurk kanggo ngejokk pernatan-pernatanmu dw.

⁷Kow kuwi wong lamis. Tyotyok tenan tembung nabi Ysaya bab kow sing unin ngn:

⁸Bangsa iki enggon ngelem Aku namung karo lambn, nanging atin adoh sangka Aku.

⁹Tanpa guna enggon pada ngabekti marang Aku, awit pernatan-pernatan sing diwulang kuwi namung gawan manungsa.

¹⁰Gusti Ysus terus nyeluk wong-wong kongkon pada maju, terus diomongi ngn: Iki pada dirungokk lan dilebokk ing atimu!

¹¹Sing marakk wong ala kuwi ora barang sing mlebu tyangkem, ora, nanging apa sing metu tyangkem.

¹²Murid-murid terus mara nang nggon Gusti Ysus ngomong: Gusti, apa Kow ngerti nk

para Farisi pada panas atin dong krungu tembungmu?

¹³ Gusti Ysus semaur: Saben tanduran sing ora ditandur karo Bapakku nang swarga bakal dibedol.

¹⁴ Wong Farisi kuwi ora usah dirws. Kuwi penuntun sing lamur. Lah nk wong lamur nuntun wong lamur liyan, kabh loro bakal ketyemplung nang luwangan.

¹⁵ Rasul Ptrus terus ngomong: Mbok awak dw didunungk tembungmu kuwi Gusti!

¹⁶ Tembung Gusti: Mosok kow uga durung dunung?

¹⁷ Mosok kow ora dunung nk sembarang sing mlebu tyangkem kuwi paran ya nang weteng terus dietokk menh sangka awak?

¹⁸ Nanging apa sing metu sangka tyangkem wong kuwi metun sangka atin, kuwi sing marakk wong ala.

¹⁹ Awit sangka ing ati kuwi tekan pikiran-pikiran sing ala, sing marakk wong matni, laku bdang, memdok, nyenyolong, ngapusi lan nyenyatur.

²⁰ Prekara-prekara kuwi sing marakk manungsa ala. Nanging mangan tanpa wisuh ndisik, kuwi ora marakk wong ala.

²¹ Sangka kono Gusti Ysus terus lunga nang bawah kuta Sidon lan kuta Tirus.

²² Nang kono nng wong wdok bangsa Kanaan mara nang nggon Gusti Ysus tyeluk-tyeluk: Gusti, Turunan ratu Daved, mbok aku

dimelasi! Anakku wdok kesurupan demit lan melask tenan!

²³ Nanging Gusti Ysus ora semaur blas. Murid-murid terus pada nyuwun marang Gusti Ysus: Gusti, wong kuwi mbok dikongkon lunga wa, awit wong terus bengak-bengok ngetutk awak dw.

²⁴ Gusti Ysus terus ngomong: Aku iki dikongkon marani bangsa Isral sing ketriwal.

²⁵ Nanging wong wdok mau malah sujut nang ngarep Gusti Ysus karo nyuwun: Gusti, mbok aku ditulungi ta!

²⁶ Nanging Gusti Ysus ngomong: Ora apik nk wong njikuk pangan anak terus dikkk asu.

²⁷ Wong wdok semaur: Pantyn bener, Gusti, nanging asun lak ya mangan turahan pangan sing nduw omah ta!

²⁸ Gusti Ysus terus ngomong marang wong: Ibu, pantyn ged tenan pengandemu. Kekarepanmu bakal keturunan. Lan wiwit waktu kuwi anak wong malih waras.

²⁹ Gusti Ysus terus lunga sangka panggonan kono liwat pinggir mr Galila, terus munggah gunung. Gusti Ysus njagong nang kono.

³⁰ Wong pirang-pirang terus pada teka nggawa wong lumpuh, wong pintyang, wong lamur, wong bisu lan wong lara liya-liyan, dieterk nang nggon Gusti Ysus.

³¹ Wong-wong pada nggumun weruh sing bisu bisa ngomong, sing pintyang bisa mari sikil, sing lumpuh bisa mlaku lan sing lamur

bisa weruh. Wong-wong kuwi terus pada ngluhurk Gusti Allah Isral.

³² Gusti Ysus terus nyeluk murid-murid diomongi ngn: Aku melask marang wong-wong. Wis telung dina enggon ngetutk Aku lan saiki wis ora nng sing dipangan. Aku ora bisa ngongkon wong-wong kuwi mulih karo weteng ngelih, mengko ndak ambruk nang dalan.

³³ Murid-murid terus ngomong: Lah nang panggonan sing sepi iki awak dw kongkon nggolk roti nang endi kanggo ngekki mangan wong semono okh?

³⁴ Gusti Ysus terus takon: Lah kow nduw roti pira? Murid-murid semaur: Enng roti pitu lan iwak tyilik-tyilik siji-loro.

³⁵ Gusti Ysus terus ngongkon wong-wong supaya pada njagong nang lemah.

³⁶ Sakwis kuwi Dkn terus njikuk roti pitu karo iwak mau terus ndonga marang Gusti Allah. Rotin lan iwak terus dityuwil-tyuwil terus dikkk marang murid-murid. Murid-murid terus ngedum roti lan iwak marang wong-wong.

³⁷ Wong kabh pada mangan sampk warek. Sakwis kuwi murid-murid terus nglumpukk turahan, ntuk pitung tnggok kebek.

³⁸ Wong lanang sing mlu mangan nng patang wu okh, wong wdok-wdok lan botyah-botyah durung diitung.

³⁹ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus ngongkon wong-wong mulih. Dkn terus numpak prau arep nang bawah Makadan.

16 ¹ Wong Farisi lan wong Saduki pada mara nang nggon Gusti Ysus, tujuan arep ngenng Dkn. Mulan pada kepngin weruh tandan nk Gusti Ysus kuwi kongkonan Gusti Allah.

² Gusti Ysus semaur ngn: (Nk sor langit ktok abang murup, kow ngomong nk arep terang.

³ Nk suk langit ktok abang peteng, kow ngomong nk arep udan. Kow pada bisa nitni tanda-tandan nk arep terang apa udan, nanging tanda-tandan jaman kow ora dunung.)

⁴ Kow wong ala lan wong sing ora kenng dipretyaya, kow pada njaluk tanda. Nanging kow ora bakal ntuk tanda kuwi, kejaba namung tandan nabi Yonah. Sakwis ngomong ngono Gusti Ysus terus lunga sangka kono, ninggal wong-wong kuwi.

⁵ Dong pada ngabrah mr, murid-murid Gusti Ysus pada lali nggawa roti.

⁶ Gusti Ysus ngomong marang murid-murid mau: Kow pada sing ati-ati tenan karo ragin wong Farisi lan wong Saduki.

⁷ Murid-murid mau terus pada rasan-rasan: Gusti Ysus ngomong ngono kuwi jalaran awak dw ora nggawa roti.

⁸ Gusti Ysus ngerti apa sing dirembuk karo murid-murid, mulan terus ngomong: Kenng

apa kow kok pada ngomongk bab ora nggawa roti? Kow kok tyilik tenan pengandel?

⁹ Mosok kow durung nitni lan durung dunung? Apa kow wis pada lali roti lima sing kanggo ngekki mangan wong limang wu ka. Pirang tnggok turahan sing mbok lumpukk?

¹⁰ Lan roti pitu sing kanggo ngekki mangan wong patang wu ka? Apa wis pada lali? Pirang tnggok turahan sing mbok lumpukk?

¹¹ Kenng apa kow kok ora pada ngerti nk sing tak omong kuwi ora bab roti? Aku ngomongi kow supaya pada ati-ati tenan karo ragin wong Farisi lan wong Saduki.

¹² Entk-entk murid-murid pada dunung apa sing diomong karo Gusti Ysus. Dkn ora ngomongk bab ragi sing dienggo nggaw roti, nanging murid-murid kudu sing ati-ati karo piwulang wong Farisi lan wong Saduki.

¹³ Kadung wis tekan sak tyedek kuta Ssara Filipi, Gusti Ysus terus takon marang murid-murid: Miturut omongan wong-wong, Anak Manungsa kuwi sapa?

¹⁴ Murid-murid semaur: Enng sing ngomong nk Kow kuwi Yohanes Pembaptis, liyan ngomong jarn Kow nabi Elia lan liyan menh ngarani Kow nabi Yremia apa nabi liyan.

¹⁵ Gusti Ysus terus takon: Lah nk miturut kow dw, Aku iki sapa?

¹⁶ Rasul Simon Ptrus semaur: Kow kuwi Kristus, Anak Gusti Allah sing urip!

¹⁷ Gusti Ysus terus ngomong: Beja tenan kow Simon, anak Yonah, awit dudu manungsa sing ndunungk kuwi marang kow, nanging Bapakku nang swarga.

¹⁸ Lan Aku ngomong iki marang kow: kow kuwi Ptrus, watu lan ing watu kuwi Aku bakal ngedekk pasamuanku lan pangwasan pati ora bakal bisa ngalahk.

¹⁹ Kow bakal tak pasrahi kuntyin Kraton Swarga. Apa sing mbok talni nang bumi kn, bakal ditalni uga nang swarga. Apa sing mbok utyuli nang bumi kn, kuwi uga bakal diutyuli nang swarga.

²⁰ Sakwis kuwi Gusti Ysus ngomongi murid-murid, dipenging ngomongk marang sapa-sapa nk Dkn kuwi Kristus.

²¹ Wiwit waktu kuwi Gusti Ysus ndunung-ndunungk marang murid-murid nk Dkn kudu budal nang kuta Yrusalm. Nang kana Dkn bakal nglakoni sangsara, jalaran sangka para penuntun rayat, para pengarep imam lan para guru Kitab. Dkn bakal dipatni, nanging ing telung dinan bakal tangi sangka kuburan.

²² Rasul Ptrus terus narik Gusti Ysus rada adoh sangka murid-murid liyan terus ngomong: Muga-muga Gusti Allah ngalang-alangi, supaya prekara-prekara kuwi kabh ora nganti klakon.

²³ Nanging Gusti Ysus minger terus ngomong marang rasul Ptrus: Lungaa sangka ngarepku, Stan! Kow ngalang-alangi Aku, awit kow

manut karep manungsa, ora manut karep Gusti Allah.

²⁴ Gusti Ysus terus ngomong marang murid-murid: Sapa sing kepengin mlu Aku kudu nglalkk urip dw, manggul pentngan lan ngetutk Aku.

²⁵ Awit sapa sing ngudi nylametak urip, malah bakal klangan. Nanging sapa sing klangan urip jalaran nglabuhi Aku, kuwi sing bakal nemu urip.

²⁶ Awit apa gunan manungsa nduwni donya iki sak kabh, nanging klangan nyawan? Apa urip kuwi nng ijol?

²⁷ Anak Manungsa bakal teka bareng karo mulkat-mulkat nganggo kwasan Gusti Allah Bapak lan Dkn bakal ngupahi kabh manut penggawn dw-dw.

²⁸ Dititni omongku iki: nang tengah wong sing nang kn iki bakal nng sing ora bakal mati sakdurung weruh Anak Manungsa teka ing kraton.

17 ¹ Nem dina sakwis kuwi Gusti Ysus ngejk rasul Ptrus, Yohanes lan Yakobus, sedulur Yohanes, munggah nang gunung sing duwur.

² Gusti Ysus terus malih rupa lan murid-murid sing mlu pada weruh kabh. Rain Gusti Ysus semlorot kaya srengng lan salin malih putih kaya pepadang.

³ Murid telu mau terus weruh nabi Moses lan nabi Elia omong-omongan karo Gusti Ysus.

⁴ Rasul Ptrus terus ngomong: Gusti, kok ndilalah temen awak dw nang kn. Nk Gusti gelem, aku ngedekk gubuk telu, siji kanggo Gusti, siji kanggo nabi Moses lan siji menh kanggo nabi Elia.

⁵ Dong rasul Ptrus ijik ngomong ngono, terus nng mga padang ngemuli murid-murid mau, terus nng swara sangka mga mau ngomong: Iki Anakku sing tak trsnani; pada nggugua tembung!

⁶ Kadung krungu swara kuwi murid-murid mau pada kagt lan wedi, sampk pada niba nang lemah.

⁷ Gusti Ysus terus nyedeki lan ndemk murid-murid karo ngomong: Pada ngadeka! Aja pada wedi!

⁸ Kadung wis ngadek terus namung weruh Gusti Ysus dw, ora nng liyan menh.

⁹ Dong medun sangka gunung kono Gusti Ysus ngomong ngn marang murid-murid: Aja ngomong karo sapa-sapa bab apa sing kow pada weruh mau, sakdurung Anak Manungsa tangi sangka pati.

¹⁰ Murid-murid mau terus takon: Lah kenng apa para guru Kitab kok ngomong nk nabi Elia kudu teka ndisik?

¹¹ Gusti Ysus semaur: Pantyn, nabi Elia teka ndisik lan dkn bakal nyawisk sembarang kabh.

¹² Kow tak omongi: nabi Elia wis teka, nanging wong-wong ora pada nitni dkn.

Dkn malah digaw sak karep. Mengkono uga wong-wong kuwi bakal nindakk sak karep marang Anak Manungsa.

¹³ Murid-murid mau terus pada dunung nk Gusti Ysus kuwi ngomongk bab Yohanes Pembaptis.

¹⁴ Kadung Gusti Ysus lan murid-murid wis tyampur karo wong pirang-pirang menh, terus nng wong mara lan niba nang ngarep karo nyuwun:

¹⁵ Duh Gusti, mbok melas marang anakku lanang. Dkn lara ayanen lan ya wis nemen. Botyah ajek tiba nang geni lan nang banyu.

¹⁶ Aku wis nggawa botyah nang nggon murid-muridmu, nanging ora bisa nulungi.

¹⁷ Gusti Ysus terus ngomong: Kok kebatyut tenan enggonmu ora pretyaya marang Gusti Allah. Sepira menh suwn enggonku kudu tyampur lan nyabari kow? Botyah gawanen mbrn!

¹⁸ Gusti Ysus terus nundung demit sing ngwasani botyah. Demit terus lunga lan botyah sakwat terus mari.

¹⁹ Sakwis kuwi murid-murid Gusti Ysus terus pada marani Dkn. Kadung dw karo Gusti Ysus terus pada takon: Gusti, kenng apa awak dw kok ora bisa ngetokk demit?

²⁰ Gusti Ysus semaur: Awit pengandemu tyilik! Ngertia, nk kow nduw pengandel sing gedn namung sak wiji sing tyilik dw wa, kow bisa ngomong marang gunung kuwi: Ngaliha

mbrana, mesti gunung manut. Ora bakal nng barang sing mokal kanggo kow. (

²¹ Nanging demit sing kaya ngono kuwi lungan namung nganggo pandonga lan pasa.)

²² Dong murid-murid ijik pada ngumpul nang bawah Galila, Gusti Ysus ngomong ngn: Anak Manungsa bakal dielungk marang wong-wong.

²³ Dkn bakal dipatni, nanging ing telung dinan Dkn bakal ditangkk menh karo Gusti Allah. Murid-murid terus pada sedi banget.

²⁴ Kadung pada teka nang kuta Kaprnakum, wong-wong sing njaluki belasting kanggo Grja Ged pada marani rasul Ptrus lan takon: Apa gurumu ya mlu mbayar belasting Grja Ged?

²⁵ Rasul Ptrus semaur: Lah kok ora? Kadung rasul Ptrus tekan omah, Gusti Ysus nakoni dkn, sakdurung rasul Ptrus dw ngomong apa-apa. Gusti Ysus takon: Simon, kepriy pinemumu? Sapa sing kudu mbayar belasting marang ratu ing donya kn: wargan negara apa wong liya?

²⁶ Rasul Ptrus semaur: Ya wong-wong liya! Gusti Ysus terus ngomong: Dadin anak-anakan negara ora usah mbayar.

²⁷ Nanging awak dw aja pada ndadkk laran atin wong-wong kuwi. Kana budal nang mr lan diuntyalk pantyingmu. Iwak sing mbok pantying sing ndisik dw kuwi dityekel. Nang njero tyangkem kow bakal nemu duwit.

Dijikuk duwit kuwi kanggo mbayar belasting marang wong-wong kuwi, mbayar kanggo Aku lan kow.

18 ¹Ing waktu kuwi para murid pada mara nang nggon Gusti Ysus terus takon: Guru, sapa ta sing ged dw ing Kraton Swarga?

²Gusti Ysus terus nyeluk botyah tyilik siji dikongkon ngadek nang tengah para murid mau.

³Dkn terus ngomong: Pada ngertia! Nk kow ora malih atimu lan dadi kaya botyah tyilik iki, kow ora bisa mlebu Kraton Swarga.

⁴Sing ged dw ing Kraton Swarga kuwi wong sing ngasork awak lan dadi kaya botyah tyilik iki.

⁵Lan sapa sing nampani botyah tyilik sing kaya ngn iki jalaran sangka Aku, kuwi sakjan nampani Aku.

⁶Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Sapa sing marakk salah-sakwijin botyah tyilik sing pretyaya marang Aku sampk ninggal dalanku, apik nk wong kuwi gulun dibanduli watu gilingan terus dijegurk nang segara sing jeru.

⁷Tyilaka tenan jagat iki, nk nng panggoda okh sing marakk wong nglakoni dosa. Prekara-prekara sing kaya ngono kuwi pantyn slawas ya bakal nng, nanging tyilaka tenan, wong sing dadi jalaran.

⁸Mulan, nk tanganmu apa sikilmu marakk kow nggaw dosa, diketok wa lan dibuwang.

Awit luwih apik kanggo kow urip manut Gusti Allah namung karo tangan sebelah apa namung karo sikil sebelah, tenimbang karo tangan lan sikil genep loro, nanging awakmu sak kujur dityemplungk nang genin neraka.

⁹Nk mripatmu marakk kow nggaw dosa, dityukil lan dibuwang. Luwung kow urip dadi siji karo Gusti Allah nganggo mripat siji, tenimbang mripat genep loro, nanging dibuwang nang genin neraka.

¹⁰Aja pada nyepkk botyah-botyah tyilik iki. Pada ngertia, botyah-botyah tyilik iki pada nduw mulkat nang swarga sing tansah nyedeki Bapakku nang swarga. (

¹¹Awit Anak Manungsa kuwi tekan nylametak wong sing kesasar.)

¹²Gusti Ysus terus takon: Kepriy pinemumu? Semunggon nng wong nduw wedus satus terus nng siji sing ilang. Wong terus ngapa? Apa wong ora terus ninggal wedus sing sangang puluh sanga nang pangonan lan budal nggolki wedus siji sing ilang mau?

¹³Nk wong wis nemu wedus sing ilang mau, mesti dkn bungah karo wedus sing siji kuwi ngungkul-ungkuli bungah karo sing sangang puluh sanga sing ora ilang.

¹⁴Mengkono uga Bapakmu nang swarga, Dkn ora gelem nk botyah-botyah tyilik kuwi nng siji sing ketriwal.

¹⁵Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Nk kow weruh sedulurmu nglakoni sing klru, diparani

lan diduduhk klrn, nanging ijan, tanpa wong liyan ngerti. Nk sedulur kuwi nggugu marang tembungmu, kow ora klangan sedulur.

¹⁶ Lah nanging nk sedulur kuwi ora gelem ngrungokk omongmu, kow kudu ngejk sedulur liyan siji apa loro. Awit nang Kitab ketulis nk salah wong kudu ditetepk karo seksi loro apa telu.

¹⁷ Nk sedulur sing klu kuwi meksa durung gelem manut marang sedulur-sedulur liyan kuwi, prekara iki kudu mbok gawa nang ngarep pasamuhan. Nk sakwis kuwi wong meksa ora gelem manut marang pitutur pasamuhan, wong kudu dianggep kaya wong sing ora pretyaya lan wong ala wa.

¹⁸ Tembung Gusti Ysus ngn: Pada ngertia! Apa sing mbok talni ing donya kn uga bakal ditalni nang swarga. Lan apa sing mbok utyuli ing donya kn uga bakal diutyuli nang swarga.

¹⁹ Pada ngertia uga! Nk nng wong loro ing donya menunggal ing pandonga njaluk apa wa, pandonga kuwi bakal dibales karo Bapakmu nang swarga.

²⁰ Awit nk nng wong loro apa telu pada ngumpul bebarengan lan pada nyebut Jenengku, Aku uga nang kono.

²¹ Sakwis kuwi rasul Ptrus terus mara nang nggon Gusti Ysus takon: Gusti, nk sedulurku bolak-balik nggaw salah marang aku, sampk

ping pira aku kudu ngapura sedulur kuwi?
Apa ora tekan ping pitu?

²² Gusti Ysus semaur: Ora namung ping pitu, nanging pitung puluh ping pitu.

²³ Mulan, Kraton Swarga kuwi kenng dipadakk karo sakwijin ratu sing nagih utang marang peladn-peladn.

²⁴ Kadung ratun molai, terus nng sakwijin peladn digawa maju. Peladn iki utang pirang-pirang mliyun.

²⁵ Nanging wong ora bisa nyaur, mulan ratun mau mrntah kongkon ngedol peladn mau dadi peladn, sak anak-bojon lan sembarang sak nduwn, kanggo mbayar utang.

²⁶ Peladn mau terus niba lan sujut nang ngarep ratun ngomong: Gusti, mbok aku disabari sedilut menh. Kabh utangku bakal tak bayar.

²⁷ Ratun melas karo peladn mau lan wong dikongkon mulih, malah utang kabh ora usah dibayar menh.

²⁸ Nanging sak lungan sangka kono, peladn mau kepetuk karo kantyan tunggal peladn, sing nduw utang setitik marang dkn. Kantyan mau terus dityekel lan ditekek gulun karo ngomong: Bayaren utangmu!

²⁹ Kantyan mau terus niba njaluk kawelasan ngomong: Mbok sabar ta! Utangku bakal tak bayar kabh!

³⁰ Nanging peladn mau ora gelem ngrungokk sambat kantyan. Malah kantyan dilebokk setrapan nganti utang disaur kabh.

³¹ Kadung peladn-peladn liyan weruh lelakon kuwi, kabh pada kagt lan sedi banget, mulan terus pada ngomongi ratun bab kuwi.

³² Ratun terus kongkonan nyeluk peladn sing ala mau terus disenni: Kow kuwi pantyn peladn sing ala tenan. Utangmu semono okh kow wis ora usah mbayar, jalaran kow nyuwun tenan marang aku.

³³ Apa ya wis ora sak mestin kow melasi kantyamu tunggal peladn, kaya enggonku wis melasi kow.

³⁴ Ratun terus nesu banget lan peladn sing ala mau dilebokk nang setrapan supaya diajar, nganti utang dibayar kabh.

³⁵ Bapakku nang swarga uga bakal nindakk mengkono kuwi marang kow, nk kow ora ngapura marang sedulurmu sak atimu.

19 ¹ Sakwis ngrampungk piwulang kuwi Gusti Ysus terus ninggal bawah Galila budal nang bawah Yuda, ngabrah laut Yordan.

² Wong pirang-pirang pada ngetutk Dkn lan kabh pada ditambahi laran.

³ Terus nng wong Farisi pada teka, jawan arep ngenng Dkn nganggo pitakonan. Mulan terus pada takon ngn marang Gusti Ysus: Apa wong lanang ntuk megat bojon manut sak karep dw?

⁴ Sauran Gusti Ysus: Apa kow ora matya nang Kitab Sutyi nk Gusti Allah enggon nggaw manungsa kawit wiwitan rupa wong lanang lan wong wdok?

⁵ Gusti Allah uga ngomong: Mulan wong lanang kudu ninggal bapa lan biyung lan dadi siji karo bojon, dadin wong loro dadi daging siji.

⁶ Wong loro kuwi wis ora loro menh, nanging namung siji. Lan apa sing wis didadkk siji karo Gusti Allah, manungsa ora kenng misah.

⁷ Para Farisi terus pada takon: Lah nk ngono, lah kenng apa nabi Moses kok ngomong nk wong lanang kudu ngekki layang pegat marang bojon nk dipegat? Apa kuwi teges ora nglilani pegatan?

⁸ Gusti Ysus terus ngomong: Nabi Moses enggon nglilani kow megat bojomu kuwi jalaran kow ora kenng dikandani, nanging ing wiwitan ora kaya ngono!

⁹ Kow pada tak kandani: Sapa megat bojon terus kawin karo wong liyan, wong kuwi laku bdang, kejaba nk bojon laku bdang.

¹⁰ Murid-murid Gusti Ysus terus ngomong: Lah nk wong omah-omah kaya ngono lakun, apa ora luwih apik nk ora omah-omah wa.

¹¹ Gusti Ysus semaur: Ora saben wong bisa nglakoni kuwi, namung wong sing dipiji karo Gusti Allah.

¹² Awit nng wong sing ora bisa omah-omah, jalaran kawit lair wis ngono. Enng uga sing

ora bisa omah-omah, jalaran didadkk ngono karo wong liyan. Lan nng liyan menh sing milih ora omah-omah sangka karep dw, jalaran namung kepngin ngurusi Kraton Gusti Allah. Sapa sing bisa nglakoni, ya bn nglakoni.

¹³ Ing sakwijin dina wong-wong pada nggawa anak-anak nang nggon Gusti Ysus, nyuwun supaya pada didongakk lan diberkahi. Nanging wong-wong kuwi pada disenni karo murid-murid.

¹⁴ Gusti Ysus malah ngomong marang murid-murid: Mbok bn botyah-botyah kuwi pada mbrn, aja dialang-alangi, awit Kraton Swarga kanggo wong sing kaya botyah-botyah kuwi.

¹⁵ Gusti Ysus terus numpangi tangan marang botyah-botyah, terus lunga sangka panggonan kono.

¹⁶ Ing sakwijin dina nng wong enom mara nang nggon Gusti Ysus, takon ngn: Guru, supayan bisa nampa urip langgeng, aku kudu nglakoni penggaw betyik apa?

¹⁷ Gusti Ysus semaur: Kenng apa kow kok takon marang Aku bab apa sing betyik? Namung siji sing betyik, yakuwi Gusti Allah. Nk kow kepngin nampa urip langgeng, kow kudu nglakoni angger-angger Gusti Allah kabh.

¹⁸ Tembung wong enom mau: Angger-angger sing endi? Gusti Ysus terus semaur: Kow aja

mematni, aja laku bdang, aja nyolong, aja ngapusi.

¹⁹Ngajnana marang bapa-biyungmu lan trsnaa marang wong liya kaya enggonmu trsna marang awakmu dw.

²⁰Wong terus ngomong ngn: Angger-angger kabh kuwi wis tak lakoni. Lah ijik kurang apa menh?

²¹Tembung Gusti Ysus ngn: Nk kow kepngin sampurna, barang-barang nduwmu diedol kabh. Sepira payun dikkk marang wong sing ora nduw, supaya kow nduw banda nang swarga. Sakwis kuwi terus mbrna mlu Aku.

²²Kadung krungu tembung kuwi, wong enom mau terus lunga karo sedi, awit dkn sugih banget.

²³Gusti Ysus terus ngomong marang murid-murid: Kow pada tak omongi: pantyn angl tenan kanggo wong sugih mlebu ing Kraton Swarga.

²⁴Tak balni menh tembungku: malah luwih gampang unta mlebu bolongan dom, tenimbang wong sugih mlebu Kraton Gusti Allah.

²⁵Krungu tembung kuwi mau para murid kagt banget, terus takon: Lah nk ngono, sapa sing bisa slamet?

²⁶Gusti Ysus nyawang murid-murid terus ngomong: Kanggo manungsa prekara kuwi pantyn mokal, nanging kanggo Gusti Allah ora nng barang sing mokal.

²⁷ Rasul Ptrus terus ngomong marang Gusti Ysus: Gusti, awak dw wis ninggal sembarang awak dw lan saiki mlu Kow! Awak dw bakal ntuk apa?

²⁸ Sauran Gusti Ysus: Kow pada tak omongi, mbsuk ing entk-entkan jaman Anak Manungsa bakal njagong nang dampar pangwasa. Ing waktu iku kow sing pada mlu Aku uga bakal mlu njagong nang dampar lan ngrutu taler Isral rolas.

²⁹ Lan saben wong sing ninggal omah, sedulur lanang apa wdok, bapa-ibun, anak-anak lan kebon, jalaran nglabuhi Aku, wong kuwi bakal nampa ijol ping satus lan uga bakal ntuk urip langgeng.

³⁰ Nanging okh wong sing tekan ndisik bakal dadi kri dw lan okh wong sing tekan kri bakal dadi ndisik dw.

20 ¹ Gusti Ysus mulangi ngn: Kraton Swarga kuwi kenng dipadakk karo wong sing nduw kebon dreif. Esuk mruput wong wis budal nggolok wong sing kudu ngerjani kebon.

² Kadung wis pada setuju bab bayaran saben wong sedina, wong-wong terus dikongkon budal nyambutgaw nang kebon.

³ Kira-kira jam sanga suk sing nduw kebon lunga menh terus weruh wong siji-loro nganggur nang latar pasar.

⁴ Sing nduw kebon mau terus ngomong marang wong-wong sing nganggur kuwi:

Hayuk pada nyambutgaw nang kebonku, kow bakal tak bayar sak mestin!

⁵Wong-wong terus pada budal. Kira-kira jam rolas lan jam telu awan wong sing nduw kebon lunga menh nggolk wong.

⁶Kira-kira jam lima sor wong uga budal menh, terus weruh wong-wong pada nganggur, terus ditakoni: Kenng apa kow kok pada nganggur nang kn sedina muput?

⁷Wong-wong semaur: Lah ora nng sing ngekki kerjanaan kok! Sing nduw kebon terus ngomong: Nk ngono, hayuk nyambutgaw nang kebonku wa.

⁸Kadung wis surup, sing nduw kebon terus ngomong marang mandor: Kana sing kerja pada dityeluk lan dikki bayaran. Molai karo sing teka kri dw nganti tekan sing teka ndisik dw.

⁹Wong-wong sing nyambutgaw molai kira-kira jam lima terus pada teka lan nampa bayaran wong kerja sedina.

¹⁰Sakwis kuwi wong-wong sing molai kerja kawit suk terus pada mara, mikir bakal nampa bayaran luwih okh. Nanging wong-wong kuwi uga nampa bayaran wong kerja sedina.

¹¹Wong-wong nampani bayaran karo nggresah marang sing nduw kebon.

¹²Tembung: Lah sing teka kri kerjan namung sak jam, lah kok dibayar tunggal karo awak dw sing kerja kepanasen sedina muput.

¹³ Sing nduw kebon terus semaur: Lo, aku ora ngapusi kow! Kow lak wis setuju ta nampa bayaran wong kerja sedina?

¹⁴ Ditampa bayaranmu kuwi lan kana lunga! Pantyn aku karep ngekki wong sing teka kri bayaran sing tunggal karo bayaranmu.

¹⁵ Apa aku ora ntuk nganggokk duwitku manut karepku dw? Kenng apa kow kok mri nk aku nggaw betyik marang liyan?

¹⁶ Gusti Ysus terus ngomong: Pantyn kaya ngono, wong-wong sing teka kri bakal dadi ndisik dw lan wong-wong sing ndisik dw bakal dadi sing kri.

¹⁷ Dong pada mlaku budal nang kuta Yrusalm, Gusti Ysus nyeluk murid-murid rolas didwkk, terus ngomong:

¹⁸ Kow pada ngerti nk awak dw saiki budal nang kuta Yrusalm. Nang kana Anak Manungsa bakal dipasrahk marang para pengarep imam lan guru Kitab. Wong-wong kuwi bakal netepk setrapan pati marang Dkn.

¹⁹ Sakwis kuwi wong-wong bakal masrahk Dkn marang bangsa Rum, supaya dipoyoki, dipetyuti terus dipentng. Nanging ing telung dinan Dkn bakal ditangkk sangka pati karo Gusti Allah.

²⁰ Bojon Sbdus mara nang nggon Gusti Ysus karo anak lanang loro. Wong terus sujut arep nduwni tembung.

²¹ Gusti Ysus terus takon: Apa sing mbok karepk? Bojon Sbdus terus ngomong: Gusti,

mbok janji ta, nk Gusti mbsuk dadi ratu, anakku kabh loro kelilan njagong nang sebelah Gusti, sing siji tengen lan liyan kiwa?

²² Gusti Ysus semaur: Kow kuwi ora ngerti apa sing mbok jaluk. Apa kow wani nglakoni kasangsaran sing bakal tak lakoni? Sauran: Ya Gusti, awak dw wani!

²³ Gusti Ysus terus ngomong: Pantyn, kasangsaran sing bakal tak lakoni kow uga bakal nglakoni. Nanging bab njagong nang sebelah tengen apa kiwaku, kuwi Aku ora nduw kwasa ngarani. Jagongan kuwi wis dityawisk kanggo wong-wong sing wis dipilih karo Bapakku.

²⁴ Kadung murid sepuluh liyan krungu bab kuwi, terus pada nesu marang sedulur loro mau.

²⁵ Mulan Gusti Ysus terus nyeluk murid-murid kabh terus diomongi ngn: Kow pada ngerti dw nk para penuntun malah pada ngerh bangsa lan semono uga para pengged, kuwi malah pada nindes bangsa.

²⁶ Nanging kow aja kaya ngono. Sapa sing kepngin dadi pengarep, kuwi kudu ngladni kow.

²⁷ Lan sapa sing kepngin dianggep ged dw, kuwi sing kudu dadi peladn liyan.

²⁸ Didelokk ta Anak Manungsa, Dkn tekan ora supaya diladni, nanging malah ngladni lan masrahk nyawan kanggo nylametak wong okh.

²⁹ Dong Gusti Ysus lan murid-murid pada ninggal kuta Yriko, wong pirang-pirang pada ngetutk.

³⁰ Nang pinggir dalan nng wong lamur loro pada njagong. Kadung krungu nk Gusti Ysus liwat, wong lamur loro mau pada bengok-bengok: Gusti, Turunan ratu Daved, mbok melas karo awak dw!

³¹ Wong okh sing nang kono pada nyenni wong loro kuwi kongkon meneng. Nanging malah tambah banter sing mbengok: Gusti, Turunan ratu Daved, mbok melas karo awak dw!

³² Gusti Ysus terus mandek, terus wong loro mau dityeluk. Dkn takon: Kow njaluk apa?

³³ Semaure: Awak dw nyuwun bisa weruh menh, Gusti!

³⁴ Gusti Ysus melas marang wong loro kuwi, terus didemk mripat. Sakwat terus pada bisa weruh menh, terus mlu Gusti Ysus.

21 ¹ Kadung wis mh tekan kuta Yrusalm, Gusti Ysus lan murid-murid mampir nang dsa Btfak, tyedek karo gunung Olf. Nang kono Gusti Ysus terus ngongkon murid loro kongkon budal ndisik.

² Gusti Ysus ngomong ngn: Kana budal nang dsa nang ngarep kuwi. Nang kono kow bakal weruh kimar wdok karo anakan dikentyang. Kimar diutyuli terus digawa mbrn.

³ Nk nng wong takon apa-apa, ngomong ngn wa: Gusti mbutuhk. Nk wis rampung, bakal dibalkk.

⁴ Dadin bisa keturunan sing wis diomong karo sakwijin nabi, sing unin ngn:

⁵ Dikabark marang wong-wong nang Sion: Ratumu nekani kow, Dkn andap-asor lan tekan numpak anakan kimar.

⁶ Murid loro mau terus budal lan nuruti apa sing diomong karo Gusti Ysus.

⁷ Kimar lan anakan terus digawa.

⁸ Murid-murid pirang-pirang sing nang kono terus pada njrng klambin nang dalan sing arep diliwati Gusti Ysus. Wong-wong liyan pada ngepk pang wit-witan terus dislhk nang dalan.

⁹ Wong pirang-pirang pada mlaku nang ngarep lan nang mburin Gusti Ysus, terus pada surak-surak: Hosana, hayuk dipuji Turunan ratu Daved. Muga kaberkahan sing teka ing jeneng Gusti. Hosana, hayuk dipuji Gusti Allah sing nang swarga!

¹⁰ Kadung Gusti Ysus wis mlebu nang kuta Yrusalm, wong sak kuta pada ggr lan pada takon: Sing teka kuwi sapa ta?

¹¹ Wong-wong sing pada mlu Gusti Ysus semaur: Kuwi nabi Ysus, sangka kuta Nasart nang distrik Galila!

¹² Gusti Ysus terus mlebu nang latar Grja Ged. Wong-wong sing dodolan lan tetuku

nang latar Grja Ged kono pada diusir kongkon lunga kabh. Mja-mjan sing tukang ngijoli duwit lan dingklik-dingklik sing dodol manuk dara diglmpangk kabh.

¹³ Gusti Ysus ngomong marang wong-wong sing dodolan: Nang Kitab wis ditulis nk Gusti Allah ngomong: Omahku bakal diarani panggonan kanggo pamuji, nanging saiki mbok dadkk rong maling.

¹⁴ Nang Grja Ged kono nng wong lamur lan wong lumpuh pada nang nggon Gusti Ysus. Kabh pada diwarask.

¹⁵ Nanging kadung para pengarep imam lan para guru Kitab pada weruh enggon Gusti Ysus nindakk mujijat-mujijat lan botyah-botyah pada surak-surak: Dipuji Turunan ratu Daved, terus pada nesu.

¹⁶ Para pengarep imam lan para guru Kitab terus ngomong marang Gusti Ysus: Apa Kow ora krungu tembung botyah-botyah kuwi? Gusti Ysus semaur: Ya, Aku krungu. Nanging apa Kow durung tau matya nang Kitab Sutyi, sing unin ngn: Botyah-botyah lan bayi-bayi wis mbok blajari memuji Jenengmu.

¹⁷ Gusti Ysus terus ninggal wong-wong kuwi, lunga sangka kuta Yrusalm, terus budal nang dsa Btani lan nginep nang kono.

¹⁸ Esuk, dong balik nang kuta Yrusalm, Gusti Ysus krasa ngelih nang dalan.

¹⁹ Dkn weruh wit anjir nang pinggir dalan, terus diparani. Nanging ora nng woh siji-sijia,

namung godong. Mulan Gusti Ysus terus ngomong marang wit: Slawas-lawas kow ora bakal ngetokk woh menh! Sakwat wit terus garing.

²⁰ Kadung murid-murid weruh lelakon kuwi mau, terus pada nggumun banget, mulan pada takon: Lah wit anjir kok dadi garing ngono, Gusti?

²¹ Gusti Ysus semaur: Pada ngertia, nk kow pretyaya lan ora mangu-mangu, kow ya bisa nindakk sing tak tindakk marang wit anjir kuwi. Malah ora namung kuwi wa, kow bisa ngongkon gunung ka ngomong: Mumbula, njegura nang segara, lan kuwi ya bakal klakon.

²² Sembarang sing mbok jaluk ing pandonga bakal klakon, janji kow pretyaya.

²³ Gusti Ysus terus mlebu nang Grja Ged lan mulangi nang kono. Ing tengah-tengah memulang nng pengarep imam lan para guru Kitab mara nang nggon Gusti Ysus takon: Guru, enggonmu nindakk prekara kuwi kabh ntuk pangwasa sangka ngendi? Sapa ta sing ngekki pangwasa marang Kow?

²⁴ Gusti Ysus semaur ngn: Aku arep takon marang kow ndisik. Nk kow wis mangsuli pitakonanku, Aku ya bakal mangsuli pitakonanmu.

²⁵ Sapa sing ngekki pangwasa marang nabi Yohanes kanggo mbaptis? Gusti Allah apa manungsa? Para pengarep imam lan para

guru Kitab terus pada rembukan dw: Nk awak dw ngomong: Sangka Gusti Allah, lah mengko Dkn semaur: Lah kenng apa kow kok ora pretyaya marang nabi Yohanes?

²⁶ Lah nk awak dw semaur: Sangka manungsa, awak dw wedi karo wong okh iki, awit wong-wong kuwi kabh nganggep Yohanes kuwi nabi.

²⁷ Dadin para pengarep imam lan para guru Kitab pada semaur: Awak dw ora ngerti! Gusti Ysus terus semaur: Nk ngono, kow ya ora bakal tak omongi sapa sing ngekki pangwasa marang Aku kanggo nindakk prekara kuwi mau kabh.

²⁸ Gusti Ysus terus ngomong: Kepriy pinemumu bab iki? Enng wong nduw anak loro. Wong marani anak mbarep terus ngomong: Lik, dina iki kana kow nyambutgaw nang kebon dreif.

²⁹ Anak semaur: Ya Pak, nanging ora budal.

³⁰ Bapak terus marani anak sing enom, terus dikongkon nyambutgaw nang kebon. Anak enom semaur: Aku emoh Pak, nanging terus gela, mulan terus budal.

³¹ Anak loro mau sing endi sing nindakk karep bapak? Wong-wong terus semaur: Ya sing enom. Gusti Ysus terus ngomong: Pada titnana, wong-wong belasting lan wong-wong lont malah bakal mlebu ndisik ing Kraton Gusti Allah tenimbang kow.

³²Awit nabi Yohanes teka lan nduduhk dalam Gusti Allah marang kow, nanging kow ora pada pretyaya marang dkn. Wong-wong belasting lan wong-wong lont malah pada pretyaya marang dkn. Kow pada weruh kuwi, nanging kow ora terus malih pikiran lan pretyaya marang dkn.

³³Gusti Ysus ngomong: Pada dirungokk piwulang iki. Enng wong sugih nduw kebon dreif. Kebon dipageri mubeng lan digawkk panggonan kanggo meres dreif. Wong uga ngedekk gubuk duwur kanggo njaga. Sakwis kuwi kebon terus diswakk marang wong-wong liyan. Wong dw terus lunga nang liya negara.

³⁴Kadung wis wayah pann sing nduw kebon teka terus kongkonan sing kerja supaya nang nggon wong-wong sing nywa kebon. Kongkon njaluk bagan dkn sangka pametun kebon.

³⁵Nanging wong-wong sing dikongkon mau malah dityekel karo wong-wong sing nywa kebon. Enng sing digebuki, nng sing dipatni lan nng sing dibandemi watu.

³⁶Sing nduw kebon terus ngongkon wong liyan menh, okh ngungkuli sing ndisik. Nanging kongkonan sing iki kabh pada wa ngalami kaya sing ndisik.

³⁷Entk-entk sing nduw kebon ngongkon anak dw, mikir wong-wong sing nywa kebon ngajni marang anak dkn.

³⁸Nanging kadung wong-wong sing nywa kebon weruh anak sing nduw kebon teka,

terus pada rembukan ngn: Lah iki anak sing nduw kebon teka. Hayuk dipatni wa, supaya awak dw ntuk warisan.

³⁹ Anak sing nduw kebon mau terus dityekel, disrt metu sangka kebon terus dipatni.

⁴⁰ Gusti Ysus terus takon: Nk sing nduw kebon teka, wong-wong sing nywa kebon bakal dikapakk?

⁴¹ Wong-wong sing ditakoni pada semaur: Ya wis sak mestin nk wong-wong ala kuwi bakal dipatni kabh. Lah kebon dreif mesti bakal diswakk marang wong liya-liyan, sing pada gelem ngekkk bagan sing nduw kebon pendak pann.

⁴² Gusti Ysus terus takon: Apa kow pada durung tau matya tulisan iki nang Kitab: Watu sing ora dikanggokk karo sing nggaw omah, kuwi dadi watu sing penting dw. Iki penggawn Gusti, mulan ya nggumunk tenan.

⁴³ Mulan Aku ngomong marang kow: Kraton Gusti Allah bakal direbut sangka kow lan dikkk marang bangsa liya, sing nggugu marang tembung. (

⁴⁴ Sapa sing tiba ing watu kuwi bakal ajur lan sing ketiban watu kuwi bakal remuk.)

⁴⁵ Kadung para pengarep imam lan para Farisi pada krungu tembung Gusti Ysus kuwi, terus pada rumangsa nk wong-wong kuwi dw sing disemoni.

⁴⁶ Wong-wong terus pada kepengin nyekel Dkn, nanging pada wedi karo rayat, sing nganggep Gusti Ysus kuwi nabi.

22 ¹ Gusti Ysus memulang menh marang wong-wong nganggo sakwijin gambar.

² Tembung Gusti Ysus ngn: Kraton Swarga kenng dipadakk karo sakwijin ratu sing arep nduw gaw gedn, jalaran arep ngawink anak lanang.

³ Ratu mau ngongkon para peladn ngundangi wong-wong sing diulemi. Nanging wong-wong ora gelem teka.

⁴ Ratun terus ngongkon peladn-peladn liyan, diomongi ngn: Kana wong-wong sing diulemi diomongi nk pstan wis ditata. Sapi lanang lan pedt-pedt pilihan wis dibelh. Sembarang wis rampung. Kongkon ndang pada nekani pstan!

⁵ Nanging wong-wong sing diulemi ora teka. Malah pada lunga ngurusi penggawan dw-dw. Enng sing nang kebon, liyan ngurusi dagangan.

⁶ Malah nng sing pada nyekel peladn ratun, dipilara lan dipatni.

⁷ Mulan ratun terus nesu banget. Dkn terus ngongkon soldat-soldat, kongkon matni wong-wong sing matni peladn-peladn lan kongkon ngobong kutan.

⁸ Ratun terus ngomong marang para peladn: Pstan mantnan wis ditata, nanging wong-wong sing diulemi pada ora pantes.

⁹ Mulan kana saiki pada nang prapatan-prapatan lan sapa wa sing ketemu diundang kongkon teka nang pstan mantnan.

¹⁰ Para peladn mau terus budal nang prapatan-prapatan. Kabh wong sing ketemu, sing ala lan sing betyik, terus pada dikumpulk. Panggonan psta saiki kebek karo dayoh.

¹¹ Kadung ratun mlebu kepngin weruh dayoh-dayoh, dkn terus weruh nng sakwijin dayoh ora nganggo salin psta.

¹² Dayoh kuwi terus ditakoni: Sedulur, lah kow kok mlebu tanpa nganggo salin psta? Nanging dayoh ora bisa semaur apa?

¹³ Ratun terus ngomong marang para peladn: Wong iki dibanda lan dietokk sangka kn, dibuwang nang panggonan sing peteng. Nang kono dkn bakal tangisan lan kerot untu.

¹⁴ Gusti Ysus terus nutup piwulang ngn: Pantyn okh wong sing dipanggil, nanging namung setitik sing pantes dipilih.

¹⁵ Para Farisi terus lunga lan pada rembukan kepriy bisan ngenng Gusti Ysus nganggo pitakonan.

¹⁶ Terus pada kongkonan murid-murid kono bareng karo wong-wong golongan ratu Hrods marani Gusti Ysus. Wong-wong iki terus takon: Guru, awak dw ngerti nk kow wong jujur lan blaka enggon mulangk bab kekarepan Gusti Allah kanggo manungsa. Kow ora wedi lan ora perduli karo sapa-sapa.

¹⁷ Mulan awak dw kepngin ngerti sangka Kow bab iki: mbayar belasting marang ratun Rum kuwi ntuk apa ora?

¹⁸ Nanging Gusti Ysus ngerti nk wong-wong kuwi tujuan ala, mulan terus ngomong: Kow kuwi lamis. Kenng apa kow kok arep ngenng Aku?

¹⁹ Ndelok kn duwit sing dienggo mbayar belasting. Terus nng sing nggawa duwit prak siji.

²⁰ Gusti Ysus terus takon: Nang duwit iki nng gambar lan jeneng sapa?

²¹ Wong-wong semaur: Gambar lan jeneng ratun Rum! Gusti terus ngomong: Nk ngono, apa sing wk ratun ya dikkk marang ratun lan apa sing wk Gusti Allah ya kudu dikkk marang Gusti Allah.

²² Wong-wong pada nggumun banget krungu Gusti Ysus ngomong ngono kuwi. Wong-wong terus ora ngrusui Dkn menh, terus pada lunga.

²³ Ing dina kuwi uga nng wong golongan Saduki siji-loro nang nggon Gusti Ysus. Wong Saduki nganggep wong mati ora bakal tangi menh.

²⁴ Mulan pada takon marang Gusti Ysus: Guru, nabi Moses mulangi ngn: Nk nng wong lanang mati tanpa ninggal turunan, sedulur lanang kudu ngepk bojon sing ditinggal mati kuwi, supaya bisa nggaw turunan.

²⁵ Lah saiki nng sedulur pitu. Sing mbarep kawin, nanging terus mati tanpa ninggal anak. Bojon terus diepk karo adik sing mati.

²⁶ Uga adik mati tanpa ninggal anak. Mengkono lelakon karo sedulur sing nomer telu tumekan sedulur sing nomer pitu, kabh mati tanpa ninggal anak.

²⁷ Entk-entk wong wdok mati pisan.

²⁸ Saiki awak dw arep takon: Lah mbsuk nk wong mati pada tangi, wong wdok kuwi dadi bojon sedulur sing endi? Awit sedulur pitu kuwi kabh wis tau dadi bojon wong wdok mau?

²⁹ Gusti Ysus semaur: Kow kuwi klu kabh. Kow kuwi ora dunung isin Kitab lan kow blas ora ngerti kwasan Gusti Allah.

³⁰ Awit mbsuk nk wong-wong tangi sangka pati urip bakal kaya mulkat nang swarga, ora nng tyaran bebojoan.

³¹ Lan bab tangi menh sangka pati, apa kow ora tau matya tembung Gusti Allah marang kow, sing unin ngn: Aku iki Gusti Allah Abraham, Gusti Allah Isak lan Gusti Allah Yakub! Gusti Allah kuwi dudu Gusti Allah wong mati, nanging Gusti Allah wong urip.

³² (22:31)

³³ Sakwis wong-wong krungu katerangan sing ngono kuwi, kabh pada nggumun karo piwulang Gusti Ysus.

³⁴ Kadung para Farisi krungu nk Gusti Ysus wis nylakepk wong Saduki, terus pada nglumpuk.

³⁵ Enng siji, sakwijin guru Kitab, arep ngenng Gusti Ysus nganggo pitakonan ngn:

³⁶ Guru, wt sing endi nang Kitab sing ged dw?

³⁷ Gusti Ysus semaur: Wt sing ged dw ya iki: Kow kudu trsna marang Gusti Allahmu sak atimu, sak nyawamu lan nganggo sak nng pikiranmu.

³⁸ Iku wt sing ged dw lan sing penting dw.

³⁹ Wt liyan sing uga penting kaya sing ndisik kuwi ya iki: Trsnaa marang pepadamu kaya enggonmu nrsnani awakmu dw.

⁴⁰ Kabh wt-wt nabi Moses lan sing diwulang karo para nabi liyan tiban ya nang wt loro kuwi.

⁴¹ Dong para Farisi ijik nglumpuk nang kono, Gusti Ysus terus takon marang wong-wong kuwi: Kepriy pinemumu bab Kristus? Dkn kuwi turunan sapa ta?

⁴² Wong-wong semaur: Turunan ratu Daved.

⁴³ Gusti Ysus terus ngomong: Lah nk ngono, lah ratu Daved kok nyeluk Kristus kuwi Gusti? Awit katuntun Roh Gusti Allah ratu Daved lak ngomong ngn ta:

⁴⁴ Gusti Allah wis ngomong marang Gustiku: Kn njagong nang tengenku, nganti mungsuhmu sak kabh wis tak telukk marang kow.

⁴⁵ Lah nk ratu Daved nyeluk Kristus kuwi Gusti, lah mosok Kristus turunan ratu Daved?

⁴⁶ Ora nng wong siji wa sing bisa ngomong apa-apa. Wiwit dina kuwi ora nng wong sing wani takon-takon menh marang Gusti Ysus.

23 ¹ Gusti Ysus terus ngomong ngn marang wong-wong lan marang murid-murid:

² Para guru Kitab lan para Farisi kuwi sing nduwni kwasa ndunung-ndunungk wt-wt nabi Moses.

³ Mulan kudu dilakoni lan kabh piwulang kudu dituruti sing sak mestin. Nanging aja pada niru klakuan, awit wong-wong kuwi dw ora pada nglakoni apa sing diwulang.

⁴ Pada nggaw pernatan-pernatan sing abot kanggo wong liyan, nanging wong-wong kuwi dw ora pada nindakk.

⁵ Sembarang sing ditindakk namung supaya ktok wong. Kayadn: nganggo tali sembayang amba nang batuk lan lengen, gombyok salin digaw dawa.

⁶ Nk nang kumpulan psta seneng njagong nang jagongan wong ged lan nk nang sinaguk njaluk njagong nang ngarep dw.

⁷ Nk nang pasar-pasar seneng digatkk lan njaluk dityeluk Guru.

⁸ Nanging kow aja seneng dityeluk Guru, awit gurumu namung siji lan kow kabh pada tunggal sedulur.

⁹ Kow uga aja nyeluk wong ing donya kn Bapak, awit bapakmu namung siji, yakuwi sing nang swarga.

¹⁰ Kow uga aja gelem dityeluk Penuntun, awit penuntunmu namung siji, yakuwi Kristus.

¹¹ Sing ged dw nang tengahmu kudu ngladni liyan.

¹² Sapa sing ngluhurk awak dw, iku bakal diasork, malah sapa sing ngasork awak dw, iku bakal diluhurk.

¹³ Gusti Ysus ngomong ngn marang para guru Kitab lan para Farisi: Tyilaka kow, para guru Kitab lan para Farisi! Kow kuwi wong lamis! Kow pada ngalang-alangi wong-wong sing arep mlebu Kraton Gusti Allah. Kow dw pada ora gelem, nanging wong liya sing gelem malah mbok alang-alangi. (

¹⁴ Tyilaka kow, para guru Kitab lan para Farisi! Kow wong lamis. Kow pada nggolk akal werna-werna kanggo meres randa-randa lan ngrampok omah. Terus tok-tok ndonga sing dawa. Mulan kow bakal nampa setrapan sing luwih abot.)

¹⁵ Tyilaka kow, para guru Kitab lan para Farisi! Kow kuwi wong lamis! Kow pada lunga adoh, nganti nyabrang segara lan ndlajahi daratan kepngin ntuk wong siji sing mlu agamamu. Nanging nk wong wis mlu agamamu, wong mbok matengk kanggo neraka, malah alan wong ping pindon kow dw.

¹⁶ Tyilaka kow, penuntun-penuntun sing pityek. Kow ngomong: Sapa sumpah nyebut Grja Ged, wong kuwi ora ketyentyang sumpah. Nanging sapa sumpah nyebut emas Grja Ged, sumpah kuwi nyentyang.

¹⁷ Kow kuwi pantyn wong bodo lan pityek. Awit, apa sing luwih ged ajin: emas apa Grja Ged, sing nyutykk emas?

¹⁸ Kow uga mulang ngn: Sapa sumpah nyebut altar Gusti Allah, wong kuwi ora ketyentyang sumpah. Nanging sapa sumpah nyebut kurban sing nang altar, wong kuwi ketyentyang marang sumpah.

¹⁹ Kow pantyn wong pityek tenan! Apa sing luwih ged ajin: kurban apa altar, sing nyutykk kurban kuwi?

²⁰ Sapa sing sumpah nyebut altar Gusti Allah, kuwi sumpah nyebut altar lan sembarang sing temumpang nang altar kono.

²¹ Lan sapa sing sumpah nyebut Grja Ged kuwi sumpah nyebut Grja Ged lan Gusti Allah sing manggon nang kono.

²² Sapa sing sumpah nyebut swarga, kuwi teges sumpah nyebut dampar Gusti Allah lan Gusti Allah dw sing njagong nang dampar kuwi.

²³ Tyilaka kow, para guru Kitab lan para Farisi. Kow kuwi wong lamis. Awit kow mbayar prasepuluhan sangka bumbu kayadn telasih, adas lan jinten, nanging pernatan-pernatan sing luwih penting ora mbok lakoni, kayadn

kabeneran, kawelasan lan katemenan. Bener, sing siji kudu mbok tindakk, nanging liyan aja dilirwakk.

²⁴ Kow pantyn penuntun-penuntun sing pityek. Lemut mbok saring sangka ombn-ombnmu, nanging unta mbok elek.

²⁵ Tylaka kow, para guru Kitab lan para Farisi! Kow kuwi wong lamis. Awit tyangkir lan piring mbok resiko njaban, nanging njeron kebek karo rereget sangka enggonmu ngrampas, jalaran sangka srakahmu.

²⁶ Kow pantyn wong Farisi sing pityek. Tyangkir lan piring kuwi kudu mbok resiko njeron ndisik, mengko njaban uga dadi resiko.

²⁷ Tylaka kow, para guru Kitab lan para Farisi! Kow kuwi wong lamis. Awit kow kuwi kaya kuburan sing dietyt putih. Sangka njaba pantyn ktok apik, nanging njeron kebek karo balung wong mati sing wis bosok kabh.

²⁸ Kow pantyn kaya ngono kuwi: sangka njaba kow ktok apik, nanging njeron batinmu kebek lelamis lan ala.

²⁹ Tylaka kow, para guru Kitab lan para Farisi. Kow kuwi pantyn wong lamis. Kow pada nggawkk kuburan kanggo para nabi lan ngapik-apikk watu pengling-ling wong-wong sing apik urip.

³⁰ Kow pada ngomong: Semunggon aku urip ing jaman para mbah-mbahanku, aku mesti ora matni para nabi.

³¹ Dadin kow dw pada ngakoni nk kow kuwi turunan wong-wong sing pada matni para nabi.

³² Kono diterusk lan ditutukk pisan dosa-dosan mbah-mbahanmu kuwi!

³³ Kow kuwi ula lan anakan ula. Kepriy enggonmu arep nyimpangi setrapanmu nang neraka?

³⁴ Mulan dirungokk sing apik. Aku bakal ngongkon nabi-nabi, wong-wong sing nduw kaweruh lan guru-guru teka nang nggonmu. Salok bakal mbok patni lan mbok pentng, liyan menh bakal mbok petyuti nang sinagukmu apa mbok oyak-oyak sangka kuta sijin lunga nang kuta liyan.

³⁵ Entk-entk kow bakal disetrap, jalaran kow pada matni wong-wong sing ora salah, wiwit Abel tekan Sakaria, anak Brkia, sing mbok patni nang tengah panggonan sutyi lan altar.

³⁶ Pada ngertia: kabh dosa kuwi bakal ditibakk nang tangan wong-wong ing jaman saiki.

³⁷ Gusti Ysus terus ngomong ngn bab kuta Yrusalm: Yrusalm, Yrusalm! Kow wis matni nabi-nabi lan mbandemi watu marang wong-wong kongkonan Gusti Allah. Wis ping pira enggonku kepngin nglumpukk anak-anakmu kaya pitik babon sing nglumpukk anak-anakan nang ngisor swiwin. Nanging kow ora gelem.

³⁸ Titnana, omahmu bakal ditinggal suwung lan dadi sepi.

³⁹ Dirungokk omongku iki: wiwit saiki kow ora bakal weruh Aku, nganti kow bakal ngomong: Nampaa berkah sing teka ing jeneng Gusti.

24¹ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus lunga sangka Grja Ged kono. Murid-murid terus pada mara lan nduduhk gedong-gedong Grja Ged marang Dkn.

² Gusti Ysus terus ngomong: Kow pada ngematk gedong-gedong kuwi, nanging pada ngertia, mbsuk bakal ora nng watu siji wa temumpang liyan. Kabh ambruk dadi rata karo lemah.

³ Gusti Ysus terus munggah nang gunung Olf lan njagong nang kono. Murid-murid terus pada mara. Kejaba murid-murid ora nng wong liyan. Murid-murid terus takon marang Dkn: Gusti, awak dw kepngin ngerti kapan kuwi bakal klakon. Awak dw uga kepngin ngerti apa tanda-tandan tekan Gusti lan apa tanda-tandan entk-entkan jaman?

⁴ Gusti Ysus terus ngomong: Kow pada sing ati-ati, aja sampk kenng diapusi wong.

⁵ Awit okh wong bakal teka nganggo jenengku lan ngomong: Aku iki Kristus! Lan mengkono kuwi wong pirang-pirang bakal disasark.

⁶ Kow bakal krungu kabar-kabar bab peperangan lan bab peperangan sing bakal

teka. Nanging aja pada bingung, awit kuwi kabh kudu klakon. Nanging kuwi durung entk-entkan.

⁷Awit bangsa sing siji bakal perang nglawan bangsa liyan lan negara sijn bakal perang nglawan negara liyan. Nang endi-endi bakal nng kurang pangan lan lindu.

⁸Nanging kuwi mau kabh namung wiwitan kasangsaran sakdurung jaman anyar teka, kaya wong sing nglarani ka, sakdurung mbayi.

⁹Ing waktu kuwi kow bakal dityekel lan dipasrahk, supaya dipilara lan dipatni. Sakkh bangsa bakal pada sengit karo kow, jalaran kow muridku.

¹⁰Mulan okh wong uga sing ora bakal temen mlu Aku, nanging pada semplak pengandel. Sing siji bakal masrahk liyan supaya dipilara lan sing siji bakal nyengiti liyan.

¹¹Okh nabi palsu bakal njedul lan nyasark wong okh.

¹²Tumindak ala bakal tambah okh, mulan katrsnan bakal suda.

¹³Nanging sapa sing mantep terus tekan entk-entkan, kuwi sing bakal slamet.

¹⁴Kabar kabungahan bab Kraton Gusti Allah bakal digelar nang sak jagat, supaya kabh bangsa pada ngerti. Sakwis kuwi klakon, entk-entkan jaman bakal teka.

¹⁵Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Kow bakal weruh Nggegilan Karusakan ngadek

nang panggonan sutyi. Nabi Danil wis ngomongk bab iku. Sapa sing matya iku mikira sing apik, supaya bisa dunung teges.

¹⁶Nk kuwi klakon, wong-wong sing nang bawah Yuda pada mblayua nang gunung-gunungan.

¹⁷Wong-wong sing ijik nang nduwur omah, aja pada medun njikuk barang-barang omah.

¹⁸Wong-wong sing ijik nang kebon, aja pada mulih njikuk salin.

¹⁹Melask banget wong wdok sing ing waktu kuwi pada meteng lan sing pada nyusoni.

²⁰Ndedongaa marang Gusti Allah, supaya enggonmu lunga ora tiba wayah adem apa dina sabat.

²¹Awit ing waktu kuwi bakal nng kasusahan ged banget, sing durung tau klakon wiwit jagat digaw tekan seprn. Lan kasusahan ged sing kaya ngono kuwi ora bakal klakon menh.

²²Semunggon waktun kasusahan kuwi ora dityekakk karo Gusti Allah, mesti ora nng wong siji wa bisa urip. Nanging jalaran sangka wong-wong sing wis dipilih karo Gusti Allah, waktu kuwi dityekakk.

²³Ing waktu kuwi, nk nng wong ngomong marang kow: Lah iki Kristus nang kn, apa Lah ka Kristus nang kana, aja pada ngandel.

²⁴Awit kristus-kristus palsu lan nabi-nabi palsu bakal pada njedul lan bakal pada nindakk mujijat-mujijat lan tanda-tanda sing nggumunk kanggo nyasark wong. Malah

semunggon bisa ngono arep nyasark para pilihan Gusti Allah.

²⁵ Mulan pada diling-ling! Aku wis ngomongi kow sakdurung kuwi mau klakon.

²⁶ Nk nng wong ngomongi kow: Lah ka Kristus nang wustn, kow aja mbrana. Apa nk wong-wong ngomong: Lah ka Dkn ndelik nang kana, kow aja ngandel.

²⁷ Awit kaya enggon kllap bledk ngebyar sangka wtan lan padang semlorot tekan kulon, mengkono mbsuk tekan Anak Manungsa.

²⁸ Nang endi sing nng batang, mesti manuk gagak pada nglumpuk.

²⁹ Gusti Ysus terus ngomong menh: Sakwis wayah kasangsaran kuwi, srengng bakal dadi peteng lan mbulan ora bakal semlorot menh. Lintang-lintang bakal pada tiba sangka langit lan pangwasa-pangwasa nang langit bakal hoyak kabh.

³⁰ Sakwis kuwi tandan Anak Manungsa bakal ktok nang langit. Sakkh bangsa nang bumi bakal pada nangis lan sambat lan bakal pada weruh Anak Manungsa teka nang mgan langit, nganggo pangwasa lan kamulyan sing ged.

³¹ Trompt sing swaran banter banget bakal diunkk lan para mulkat bakal dikongkon lunga nglumpukk umat pilihan Gusti Allah sangka wtan, kulon, lor lan kidul, sangka pojok bumi sing sijin tekan pojok sing liyan.

³² Gusti Ysus terus ngekki piwulang ngn: Mbok dititni wit anjir ka. Nk pang wis ijo lan memes lan molai metu godong, kow ngerti nk wayah panas wis tyedek.

³³ Mengkono uga, nk kow weruh sembarang sing tak omong mau klakon, kuwi tandan nk tekan Anak Manungsa wis tyedek banget.

³⁴ Pada linga! Wong-wong sing urip ing jaman iki bakal pada menangi prekara-prekara kuwi mau kabh.

³⁵ Langit lan bumi bakal ilang, nanging tembungku bakal nng terus slawas-lawas.

³⁶ Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Bab dinan lan jam tekan Anak Manungsa ora nng wong siji wa sing ngerti. Para mulkat nang swarga ora ngerti lan Anak Gusti Allah ya ora ngerti. Sing ngerti namung Gusti Allah Bapak.

³⁷ Kaya jaman nabi Noah, mengkono uga mbsuk jaman tekan Anak Manungsa.

³⁸ Awit ing dina-dina sakdurung udan ged teka, wong-wong pada mangan-ngomb lan kawin, nganti dinan enggon nabi Noah munggah nang kapal.

³⁹ Wong-wong ora pada dunung apa sing klakon, nganti tekan udan ged, terus pada ngerti. Mengkono uga bakal lelakon nk Anak Manungsa teka.

⁴⁰ Ing waktu kuwi bakal nng wong lanang loro pada nyambutgaw nang kebon, sing siji digawa, sing liyan ditinggal.

⁴¹ Enng wong wdok loro ijik nggiling gandum, sing siji digawa, sing liyan ditinggal.

⁴² Mulan, pada sing awas lan ati-ati, awit kow ora ngerti kapan tekan Gustimu.

⁴³ Elinga iki, semunggon sing nduw omah ngerti waktun tekan maling, dkn mesti ora bakal turu lan ora bakal nglilani omah dibobol.

⁴⁴ Mulan pada jaga-jaga, awit Anak Manungsa tekan ing waktu sing ora mbok jagakk.

⁴⁵ Gusti Ysus terus ngomong: Slaf sing endi sing temen lan sing pinter, sing didadkk pengarep slaf-slaf liyan lan ngekki pangan marang slaf-slaf kuwi nk wis pener waktun?

⁴⁶ Beja tenan slaf sing ketemu ijik ngerjani penggawan nk sing nduw omah teka.

⁴⁷ Ngandela, slaf kuwi bakal dipasrahi ngurusi kabh bandan sing nduw omah.

⁴⁸ Nanging nk slaf mau ala atin lan nduw gagasan ngn:

⁴⁹ Ah, gustiku bakal ora ndang teka kok, terus dkn molai nyiya-nyiya slaf-slaf liyan lan malah mangan lan ngomb bebarengan karo wong-wong sing seneng mabuk.

⁵⁰ Lah sing nduw omah terus teka ing dina sing ora dijagakk lan ing jam sing ora dingertni sakdurung.

⁵¹ Slaf kuwi bakal disetrap karo sing nduw omah, tunggal wa karo setrapan wong lamis. Nang kono slaf mau bakal tangisan lan ngerot untu.

25

¹ Saiki Gusti Ysus mulangi ngn: Nk Anak Manungsa teka lan ngwasani Kraton Gusti Allah, kuwi kenng digambark karo prawan sepuluh sing arep ngiring mantn lan pada nggawa ontyor ka, metuk mantn lanang.

² Prawn sepuluh kuwi sing lima goblok lan sing lima pinter.

³ Prawn lima sing goblok pada nggawa ontyor, nanging ora nggawa lenga srep.

⁴ Lah prawan lima sing pinter nggawa ontyor lan nggawa lenga srep.

⁵ Kadung mantn lanang ora teka-teka, prawan-prawan mau pada ngantuk, sampk keturon.

⁶ Nang tengah wengi nng wong tyeluk-tyeluk: Mantn teka, hayuk pada metuk!

⁷ Prawn sepuluh mau terus pada tangi lan njikuk ontyor dw-dw.

⁸ Prawn lima sing goblok terus nembung marang prawan-prawan sing pinter: Mbok aku dikki lengamu setitik, awit ontyorku arep mati.

⁹ Prawn-prawan sing pinter semaur: Ora, mengko awak dw kabh ndak kekurangan lenga. Kana nggolk dw nang setur nk butuh.

¹⁰ Kadung prawan-prawan sing goblok mau pada budal tuku lenga, mantn lanang teka. Prawn-prawan sing wis tata-tata mau terus pada ngiring mantn mlebu nang omah sing nduw gaw. Lawang terus dikantying.

¹¹ Ora let suwi prawan-prawan sing tuku lenga mau pada teka terus tyeluk-tyeluk: Bapak, bapak, mbok dibukak lawang!

¹² Nanging mantn lanang mau semaur: Kow sapa, aku ora kenal kow!

¹³ Gusti Ysus terus nutup piwulang ngn: Mulan pada melka, awit kow ora ngerti dinan apa jam tekan Anak Manungsa.

¹⁴ Gusti Ysus terus ngekki gambar liyan: Nk Anak Manungsa teka ngwasani Kraton Gusti Allah, kuwi kenng digambark karo sakwijin wong sing arep lunga nang negara adoh. Wong nyeluk slaf-slaf, terus dipasrahi bandan.

¹⁵ Sing siji dikki duwit emas limang wu, sing liyan rong wu lan sing nomer telu dikki swu. Siji-sijin dikki duwit manut kapinteran dw-dw. Sakwis kuwi wong terus budal.

¹⁶ Slaf sing nampa duwit emas limang wu terus budal nglakokk duwit lan ntuk bati limang wu duwit emas.

¹⁷ Semono uga slaf sing nomer loro, dkn ntuk bati rong wu.

¹⁸ Nanging slaf sing nampa duwit emas swu malah ngeduk luwangan lan duwit sing nduw omah dipendem nang kono.

¹⁹ Let suwi sing nduw omah mulih, terus slaf dikongkon teka ngekki laporan.

²⁰ Slaf sing nampa duwit emas limang wu maju terus masrahk batin limang wu karo ngomong: Gusti, aku mbok pasrahi duwit

emas limang wu, lah iki delokk, aku ntuk bati limang wu.

²¹ Sing nduw omah semaur: Apik banget, kow slaf sing apik lan sing temen. Jalaran duwit setitik mbok lakokk apik, kow saiki tak pasrahi duwit sing okh. Rn mlebua lan mlua ngrasakk kabungahanku.

²² Uga slaf sing nampa duwit emas rong wu maju. Dkn ngomong: Gusti, kow ngekki duwit emas rong wu marang aku, lah iki delokk, tak tambahi rong wu batin.

²³ Sing nduw omah semaur: Apik banget. Kow pantyn slaf sing apik lan sing temen. Duwit setitik mbok lakokk apik, mulan kow saiki tak pasrahi duwit sing okh. Rn mlebua lan mlua ngrasakk kabungahanku.

²⁴ Sakwis kuwi terus slaf sing nampa duwit emas swu maju. Tembung dkn ngn: Gusti, aku ngerti nk kow kuwi wong kereng. Awit kow ngunduh nang panggonan sing kow dw ora nyebar lan kow narik tanpa masang dw.

²⁵ Mulan aku wedi lan duwitmu tak pendem nang lemah. Lah iki duwitmu tampanen.

²⁶ Sing nduw omah terus ngomong: Kow kuwi slaf sing ala lan males. Kow ngerti nk aku ngunduh nang panggonan sing aku dw ora nyebar lan aku narik barang sing aku dw ora masang.

²⁷ Ajur duwitku mbok dkk nang bank, dadin aku bisa ntuk duwitku karo rnten.

²⁸ Duwit emas swu kuwi dijaluk lan dikkk marang slaf sing wis nduw sepuluh wu.

²⁹ Awit sapa sing wis nduw, kuwi bakal dikki luwih okh menh sampk lubr. Nanging sapa sing ora nduw, barang setitik sing diduwni kuwi malah bakal dijaluk kabh.

³⁰ Saiki, slaf sing ora nng gunan kuwi dityekel lan dietokk nang pepeteng. Nang kono bakal tangisan lan ngerot untu.

³¹ Gusti Ysus terus ngomong ngn: Mbsuk nk Anak Manungsa teka nganggo pangwasan lan diarak-arak karo sakkh mulkat, Dkn bakal njagong nang dampar kaswargan.

³² Para mulkat bakal nglumpukk kabh bangsa nang ngarep dampar. Dkn bakal misah wong-wong mau dadi loro, kaya enggon tukang angon ka misah wedus gmbi sangka wedus bandot.

³³ Wedus gmbi disingkirkan nang tengen lan wedus bandot nang kiwan.

³⁴ Ratun terus bakal ngomong marang wong-wong sing nang tengen: Bapakku wis mberkahi kow. Pada mbrna. Kow bakal ngrasakk berkah Kraton Gusti Allah sing wis dityawisk kanggo kow wiwit lair jagat.

³⁵ Awit dong Aku ngelih, Aku mbok kki mangan. Aku ngelak, Aku mbok kki ngomb. Dong Aku sangka panggonan adoh, Aku mbok kki inepan.

³⁶ Dong Aku ora nduw salin, Aku mbok kki salin. Dong Aku lara, Aku mbok rumati. Dong Aku nang setrapan, Aku mbok tiliki.

³⁷ Nang kono wong-wong sing resik atin bakal pada ngomong: Gusti, kapan awak dw weruh Kow ngelih terus ngekki mangan apa weruh Kow ngelak terus ngekki ngomb Kow?

³⁸ Awak dw ora tau weruh Kow kaya wong sangka panggonan adoh apa ora nduw salin. Lah kapan awak dw ngekki inepan apa ngekki salin Kow?

³⁹ Awak dw ora tau weruh Kow lara apa nang setrapan. Lah kapan awak dw niliki Kow?

⁴⁰ Ratun bakal semaur marang wong-wong sing nang tengen: Pada linga, apa wa sing mbok tindakk marang salah-sakwijin sedulurku iki, senajana marang sing tyilik dw, kuwi pada wa karo nk mbok tindakk marang Aku.

⁴¹ Ratun uga bakal ngomong marang wong-wong sing nang sebelah kiwan: Pada lunga sangka ngarepku! Gusti Allah wis nampik kow. Lungaa nang geni sing langgeng, sing wis dityawisk kanggo Stan lan para mulkat.

⁴² Awit dong Aku ngelih, kow ora ngekki mangan Aku. Aku ngelak, Aku ora mbok kki ngomb.

⁴³ Aku sangka panggonan adoh, Aku ora mbok kki inepan. Aku ora nduw salin, aku ora

mbok kki salin. Dong Aku lara lan dong Aku nang setrapan, kow ora niliki Aku.

⁴⁴ Wong-wong kuwi terus bakal takon: Gusti, kapan awak dw weruh kow ngelih apa ngelak? Lan kapan awak dw weruh Kow kaya wong sing sangka panggonan adoh? Lan kapan awak dw weruh Kow lara apa nang setrapan? Ora tau! Mulan awak dw ya ora nulungi!

⁴⁵ Ratun bakal semaur: Rungokk sing apik! Apa wa sing ora mbok tindakk marang salah-sakwijin wong sing tyilik dw iki, kuwi ya ora mbok tindakk marang Aku.

⁴⁶ Wong-wong kuwi bakal nampa setrapan langgeng, nanging wong sing resik atin bakal nampa urip langgeng.

26 ¹ Sakwis Gusti Ysus rampung enggon mulangk bab kuwi mau kabh, Dkn terus ngomong marang murid-murid:

² Kow wis pada ngerti nk riyaya Paskah wis kurang rong dina menh lan Anak Manungsa bakal dityekel lan dipentng.

³ Ing waktu kuwi para pengarep imam lan para pinituwan bangsa Ju pada nglumpuk nang omah Imam Ged Kayafas.

⁴ Para pengarep imam lan para pinituwa mau pada rembukan bab kepriy akal enggon arep nyekel lan matni Gusti Ysus.

⁵ Nanging pada ngomong: Sing nyekel aja tiba dina riyaya Paskah lo, mengko ndak marakk ram lan ggran.

⁶ Gusti Ysus saiki nang dsa Btani. Dkn merdayoh nang omah Simon sing maun lara lpra.

⁷ Dong Gusti Ysus ijik jagongan mangan, terus nng wong wdok teka, nggawa botol isin lenga wangi sing larang banget. Wong terus nglengani sirah Gusti Ysus.

⁸ Para murid weruh kuwi mau terus pada nesu lan pada ngomong marang sakpada-pada: Apa kuwi ora ngetyh-etyh duwit?

⁹ Lenga wangi kuwi nk diedol apa ora payu okh lan duwit apa ora kenng dikkk wong sing ora nduw?

¹⁰ Gusti Ysus ngerti rembukan para murid terus ngomong: Kenng apa kow kok pada ngrasani ala marang wong wdok iki. Wong iki lak nglakoni barang sing betyik marang Aku ta?

¹¹ Wong ora nduw kuwi slawas ya bakal nng terus nang tengahmu, nanging Aku ora slawas bakal tyampur karo kow.

¹² Wong iki enggon ngesokk lenga nang awakku iki kanggo tyetyawis penguburanku.

¹³ Pada titnana! Nang endi wa sing digelari kabar kabungahan Gusti Allah, apa sing ditindakk karo wong wdok iki ya bakal diomongk, kanggo pengling-ling marang dkn.

¹⁴ Sangka murid-murid Gusti Ysus rolas nng siji, yakuwi Yudas Iskariot, sing lunga nang nggon para pengarep imam.

¹⁵ Yudas terus takon: Pira upah nk aku masrahk Ysus marang kow? Yudas terus dikki duwit selaka telung puluh.

¹⁶ Wiwit waktu kuwi dkn terus nggolok kelunggaran kanggo masrahk Gusti Ysus marang para pengarep imam.

¹⁷ Saiki wis dina wiwitan Riyaya Psta Roti Tanpa Ragi. Para murid pada mara nang nggon Gusti Ysus terus takon: Gusti, Kow njaluk mangan Psta Paskah nang endi? Dadin awak dw bisa tyetyawis.

¹⁸ Gusti Ysus terus nyeluk jeneng sakwijin wong nang kuta: Kana nang omah wong kuwi lan ngomong: Gurun ngomong: waktuku wis teka, Aku kepngin mangan Psta Paskah karo murid-muridku nang omahmu.

¹⁹ Murid-murid mau terus budal lan nindakk apa sing diomong karo Gusti Ysus, terus pada nyawisk Psta Paskah.

²⁰ Mbengin Gusti Ysus mangan bebarengan karo murid-murid.

²¹ Dong ijik pada mangan, Gusti Ysus ngomong: Aku ngomongi kow nk siji sangka tengahmu bakal ngelungk Aku marang wong-wong sing arep matni Aku.

²² Murid-murid pada sedi banget krungu Gusti Ysus ngomong kuwi mau, terus gentnan takon: Lak dudu aku ta Gusti?

²³ Gusti Ysus semaur: Wong sing ngetylupk rotin nang mangkok bareng karo Aku, yakuwi sing bakal ngelungk Aku.

²⁴ Anak Manungsa pantyn kudu mati, awit nang Kitab wis ketulis bab enggon Dkn bakal mati. Nanging tyilaka tenan wong sing ngelungk Anak Manungsa. Luwih apik semunggon wong kuwi ora lair wa.

²⁵ Yudas, sing bakal ngelungk Gusti Ysus, terus takon: Apa Kow ngomongk aku Guru? Gusti Ysus semaur: Kow dw sing ngomong.

²⁶ Dong pada mangan, Gusti Ysus njikuk roti terus ndonga, maturkesuwun marang Gusti Allah. Rotin terus dityuwil-tyuwil terus dikkk marang murid-murid, tembung: Pada ditampani lan dipangan, iki awakku.

²⁷ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus njikuk ombn. Sakwis didongakk lan maturkesuwun marang Gusti Allah, Dkn terus ngelungk ombn marang murid-murid karo ngomong: Pada ngomba kabh.

²⁸ Awit iki getihku kanggo netepk prejanjian Gusti Allah. Getihku iki mili kanggo wong okh, supaya bisa nampa pangapura sangka dosan.

²⁹ Pada ngertia, Aku bakal ora ngomb anggur iki menh nganti waktun Aku bakal ngomb anggur anyar karo kow kabh ing Kraton Gusti Allah Bapakku.

³⁰ Sakwis kuwi Gusti Ysus lan para murid terus pada menyanyi lan memuji, terus budal nang gunung Olf.

³¹ Gusti Ysus terus ngomong ngn marang murid-murid: Ing wengi iki wa kow bakal pada mblayu ninggal Aku ijn. Awit nang Kitab

ya wis ketulis ngn: Gusti Allah bakal matni pangon lan wedus-wedus bakal buyar.

³² Nanging nk Aku wis tangi sangka pati, Aku bakal budal nang bawah Galila, ndisiki kow.

³³ Rasul Ptrus terus ngomong ngn marang Gusti Ysus: Gusti, senjata murid-murid liyan ninggal Kow, aku ora pisan-pisan bakal ninggal Kow!

³⁴ Gusti Ysus semaur ngn: Rungokk Ptrus, ing wengi iki wa, sakdurung jago kluruk, kow bakal nylaki Aku sampk ping telu.

³⁵ Nanging rasul Ptrus ngomong: Gusti, Aku ora pisan-pisan bakal ninggal Kow, senjata aku kudu mati bareng karo Kow. Lan murid-murid liyan uga kabh pada ngomong ngono.

³⁶ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus budal karo murid-murid nang panggonan sing jeneng Gtsman. Nang kono Gusti Ysus terus ngomong marang murid-murid: Kow pada njagong nang kn wa. Aku arep mbrana ndonga.

³⁷ Gusti Ysus terus ngejk rasul Ptrus lan anak Sbdus kabh loro. Nang kono Gusti Ysus terus ktok sedi lan wedi banget.

³⁸ Dkn terus ngomong marang murid-murid kuwi: Atiku jan sedi banget, rasan kaya wong arep mati. Pada ngentni nang kn lan Aku dirwangi melk.

³⁹ Gusti Ysus terus mlaku rada adoh, terus niba lan ndonga: Duh Gusti Allah Bapakku, nk Kow gelem, mbok kasangsaran iki disimpangk

sangka Aku. Nanging ora kekarepanku, mung kekarepanmu sing kudu klakon.

⁴⁰ Gusti Ysus terus balik menh lan nemu murid sing telu mau pada turu. Gusti Ysus terus ngomong marang rasul Ptrus: Mosok kow kabh telu ora nng sing bisa ngrwangi Aku melk namung sak jam wa?

⁴¹ Pada melka lan pada ndedongaa, supaya ora tiba ing panggoda. Pantyn, atin kepngin nglakoni sing betyik, nanging awak ora kuwat.

⁴² Gusti Ysus terus lunga menh ping pindon ndedonga ngn: Gusti Allah Bapakku, nk kasangsaran iki pantyn ora kenng disimpangk, ya mosok bodo, apa karepmu kudu klakon.

⁴³ Gusti Ysus terus balik menh, nanging nemu murid telu mau ijik pada turu menh, awit mripat ora kuwat melk.

⁴⁴ Murid-murid kuwi terus ditinggal menh lan Gusti Ysus terus ndonga ping telun, ya kaya sing ndisik.

⁴⁵ Sakwis kuwi Dkn terus marani murid-murid. Dkn ngomong: Ijik pada turu lan lrn? Saiki wis waktun, Anak Manungsa bakal dipasrahk marang wong dosa.

⁴⁶ Hayuk pada tangi lan hayuk pada lunga. Delokk, wong sing ngelungk Aku wis teka.

⁴⁷ Gusti Ysus durung sampk rampung sing ngomong, kok Yudas, salah-sakwijin murid sing rolas, teka. Dkn teka bareng karo wong okh sing nggawa pedang lan pentung. Wong-wong kuwi dikongkon karo para

pengarep imam lan para pinituwan bangsa Ju.

⁴⁸Yudas wis nggaw tengeran karo wong-wong kuwi ngn: Wong sing tak ambung, yakuwi wong. Wong kuwi sing kudu mbok tyekel.

⁴⁹Yudas terusan marani Gusti Ysus terus ngomong: Slamet Guru, terus ngambung Dkn.

⁵⁰Gusti Ysus terus semaur: Ndang ditindakk apa sing mbok karepk! Wong-wong terus pada maju nyekel Gusti Ysus.

⁵¹Salah-sakwijin murid Gusti Ysus terus narik pedang dienggo nyabet kuping slaf Imam Ged. Kuping tyepol.

⁵²Gusti Ysus terus ngomong: Pedangmu lebokk menh! Awit sapa wa sing nganggokk pedang, bakal mati karo pedang.

⁵³Apa kow mikir nk Aku ora bisa nyuwun marang Bapakku. Nk Aku gelem, Dkn bisa ngongkon mulkat-mulkat teka sakwat, ngungkuli rolas golongan.

⁵⁴Lah nanging semunggon ngono, lah kepriy sing ketulis nang Kitab bisan keturunan? Awit nang Kitab wis ketulis nk kabh iki kudu keturunan.

⁵⁵Gusti Ysus saiki ngomong marang wong-wong: Apa rumangsamu Aku iki wong tukang ngrampok, kok kow arep nyekel Aku nganggo pedang lan pentung? Saben dina

Aku lak mulangi nang Grja Ged ta? Lah kok ora mbok tyekel Aku?

⁵⁶ Nanging kabh iki kudu klakon ngn, supaya apa sing wis ditulis karo para nabi nang Kitab bisa keturunan. Sakwis kuwi para murid Gusti Ysus terus ninggal Dkn lan pada mblayu lunga.

⁵⁷ Gusti Ysus terus digawa nang omah Imam Ged Kayafas. Nang kono para guru Kitab lan para pinituwan bangsa Ju wis pada nglumpuk.

⁵⁸ Rasul Ptrus ngetutk Gusti Ysus sangka kadohan, sampk tekan latar omah Imam Ged. Rasul Ptrus terus mlebu, terus njagong kono karo wong-wong sing jaga. Dkn kepngin weruh kepriy bakal entk-entkan.

⁵⁹ Imam Ged lan para wargan Kruton Agama kabh pada nggolk akal arep nyalahk Gusti Ysus nganggo seksi-seksi palsu, supaya Dkn ntuk setrapan pati.

⁶⁰ Nanging senajan okh wong sing pada maju lan gelem dadi seksi, paseksin ora nng buktin.

⁶¹ Terus nng wong loro maju ngomong: Wong kuwi tau ngomong: Aku bisa mbubrah Grja Ged lan bisa ngedekk menh ing sakjeron telung dina.

⁶² Imam Ged terus ngadek lan takon: Apa Kow ora arep semaur apa-apa enggon wong-wong kuwi nyalahk Kow?

⁶³ Nanging Gusti Ysus meneng wa. Imam Ged terus ngomong menh: Ing jeneng Gusti

Allah sing urip, apa Kow ngaku nk Kow Kristus, Anak Gusti Allah?

⁶⁴Gusti Ysus semaur: Pantyn bener. Nanging ngertia, wiwit saiki kow bakal weruh Anak Manungsa njagong nang tengen Gusti Allah sing kwasa dw. Kow bakal weruh Dkn teka nang mga nang langit.

⁶⁵Krungu tembung Gusti Ysus kuwi mau, Imam Ged terus nyuwk-nyuwk salin karo ngomong: Wong iki ngolok-olok Gusti Allah! Wis ora mbutuhk seksi menh! Kow kabh pada krungu dw enggon wong kuwi ngolok-olok Gusti Allah.

⁶⁶Saiki kepriy pinemumu? Kabh terus semaur: Wong kuwi salah, kudu dipatni!

⁶⁷Wong-wong terus ngidoni lan ngantemi Gusti Ysus.

⁶⁸Enng liyan sing ngeplak Dkn karo ngomong: Jajal bedken, Kristus, sapa sing ngeplak Kow?

⁶⁹Rasul Ptrus ijik njagong nang njaba, nang latar. Terus nng wong wdok slaf Imam Ged marani dkn karo ngomong: Lo, kow lak mlu Ysus ta, wong sangka Galila ka?

⁷⁰Nanging rasul Ptrus ora ngaku. Nang ngarep wong okh kono dkn ngomong: Aku ora ngerti apa sing mbok omong kuwi.

⁷¹Rasul Ptrus terus lunga sangka latar kono terus mlaku lawang ngarep. Nang kono nng slaf wdok liyan sing weruh dkn. Wong ngomong karo wong-wong liyan sing nang

kono: Wong iki uga mlu Ysus sangka Nasart ka!

⁷² Nanging sepisan menh rasul Ptrus ora ngaku, malah wani sumpah ngomong: Aku blas ora kenal marang wong kuwi!

⁷³ Ora let suwi wong-wong sing nang kono pada marani rasul Ptrus terus ngomong: Pantyn, kow uga mlu Ysus, awit ketara omonganmu!

⁷⁴ Rasul Ptrus terus sumpah menh: Aku wani mati, aku jan ora kenal tenan karo wong kuwi.

⁷⁵ Ing waktu kuwi terus nng jago kluruk. Rasul Ptrus sakwat klingen tembung Gusti Ysus, dong Dkn ngomong: Sakdurung jago kluruk, kow bakal slak nganti ping telu, nk kow ora kenal Aku. Rasul Ptrus terus metu sangka panggonan kono lan nangis kelara-lara.

27 ¹ Esuk kabh pengarep imam lan para pinituwan bangsa Ju pada nggaw putusan arep matni Gusti Ysus.

² Dkn terus dibanda lan digawa lunga, arep dipasrahk marang Pilatus, gramang bawah kono.

³ Kadung Yudas ngerti nk Gusti Ysus bakal dipatni, dkn terus gela tenan. Yudas iki sing ngelungk Gusti Ysus marang mungsuh. Dkn terus mbalkk duwit telung puluh skel selaka marang para pengarep imam lan para pinituwan bangsa Ju.

⁴Yudas ngomong ngn: Aku nggaw dosa, awit aku ngelungk wong sing ora salah, marakk Dkn ntuk setrapan pati. Nanging para pengarep imam lan para pinituwa mau semaur: Awak dw ora ngerti jawan, iku urusanmu dw.

⁵Yudas terus nguntyalk duwit nang Grja Ged, mlaku lunga terus nggantung.

⁶Para pengarep imam terus njikuki duwit karo ngomong: Iki duwit sing gupak getih, ora kenng dilebokk nang wadah duwit kurban.

⁷Terus pada setuju nk duwit dienggo tuku kebon wong sing tukang nggaw kendi. Kebon kuwi arep dienggo kuburan wong sangka liya negara sing mati nang kono.

⁸Mulan tekan seprn kebon kuwi dijenengk Akeldama, teges: kebon gupak getih.

⁹Kuwi mau kabh marakk klakon apa sing wis diomong karo nabi Yremia dk mbiyn, unin: Pada nampa duwit telung puluh skel selaka, yakuwi regan wong siji miturut timbangan wong Isral.

¹⁰Duwit mau dienggo nuku kebon tukang nggaw kendi. Kuwi tembung Gusti marang aku.

¹¹Gusti Ysus terus ditakon-takoni karo gramang Pilatus. Pitakonan ngn: Apa Kow ratun wong Ju? Gusti Ysus semaur: Ya, kuwi bener.

¹² Para pengarep imam lan para pinituwan bangsa Ju terus pada nyalah-nyalahk Gusti Ysus, nanging Dkn meneng wa.

¹³ Gramang Pilatus terus takon: Apa Kow ora krungu enggon wong-wong pada nyalahk Kow bab werna-werna prekara?

¹⁴ Nanging Gusti Ysus ora semaur apa-apa blas, marakk Pilatus nggumun banget.

¹⁵ Lumrah, saben taun nk wayah dina Paskah, Pilatus ngetokk setrapan siji, sing dipilih karo wong okh.

¹⁶ Ing waktu kuwi nng setrapan sing jeneng Barabas.

¹⁷ Kadung wong sing pada nglumpuk wis okh, Pilatus terus takon marang wong-wong kuwi: Sapa sing mbok jaluk metu: Barabas apa Ysus sing diarani Kristus?

¹⁸ Pilatus ngomong ngono kuwi, awit dkn ngerti nk wong Ju sengit marang Gusti Ysus, mulan Dkn dipasrahk marang Pilatus.

¹⁹ Dong Pilatus njagong nang krosi kruton, bojon dkn terus kongkonan ngomongi dkn ngn: Aja mlu-mlu ngurusi prekaran wong sing ora salah kuwi. Awit mau mbengi aku ngimpi lan krasa sedi tenan nyawang wong kuwi.

²⁰ Nanging para pengarep imam lan para pinituwan wong Ju pada ngojok-ojoki wong-wong sing nang kono, pada njaluk supaya Barabas dietokk lan Gusti Ysus dipatni.

²¹ Pilatus terus takon marang wong-wong: Karepmu wong loro kuwi, sing endi sing kudu tak etokk? Wong-wong semaur: Barabas!

²² Pilatus terus ngomong: Lah nk Barabas sing metu, lah Ysus, sing dityeluk Kristus, kudu tak kapakk? Wong-wong semaur bareng: Dipentng wa!

²³ Pilatus terus takon: Lah apa salah wong iki? Nanging wong-wong malah tambah banter sing mbengok: Wong kuwi dipentng wa!

²⁴ Pilatus weruh nk ngono kuwi dkn ora bisa nentremk wong-wong, malah tambah ged rtyokk. Mulan dkn terus ngongkon njikukk banyu lan nang ngarep wong-wong kuwi dkn misuhi tangan karo ngomong: Aku ora nduw salah apa-apa nk wong iki mati. Kuwi urusanmu dw!

²⁵ Wong-wong semaur bareng: Ora dadi apa, awak dw lan anak-anak awak dw sing tanggung jawab patin wong kuwi!

²⁶ Pilatus terus nuruti karep wong-wong. Barabas dietokk, nanging Gusti Ysus dipetyuti. Sakwis kuwi Gusti Ysus terus dipasrahk marang para soldat supaya dipentng.

²⁷ Para soldat terus nggawa Gusti Ysus nang pals Pilatus, terus pada nyeluk soldat kabh sing nang kono, kongkon pada nglumpuk ngubengi Dkn.

²⁸ Salin Gusti Ysus terus dityepot, diganti salin abang mbranang kaya ratu.

²⁹ Soldat-soldat mau terus pada nggaw makuta karo pang eri-eri, terus dipasang nang sirah Gusti Ysus. Tangan tengen dityekeli teken. Sakwis kuwi terus tok-tok pada sujut nang ngarep, ngomong: Dipuji ratun wong Ju!

³⁰ Para soldat mau terus ngidoni Gusti Ysus. Teken terus dijikuk sangka tangan terus dienggo ngantemi sirah.

³¹ Sakwis moyoki kuwi, para soldat terus nyepot salin sing abang, terus dienggoni salin dw menh. Gusti Ysus terus digawa metu arep dipentng.

³² Nang sak njaban kuta terus pada metuki sakwijin wong sangka kuta Sirn. Wong jeneng Simon. Simon dipeksa kongkon nggawa kayun sing arep dienggo mentng Gusti Ysus.

³³ Sing mlaku terus tekan panggonan sing jeneng Golgota. Golgota kuwi teges: endas wong mati.

³⁴ Nang kono Gusti Ysus dikki ngomb anggur dityampuri rasa pait. Kadung ngityipi, Dkn terus ora gelem ngomb.

³⁵ Gusti Ysus terus dipentng lan salin diedum nganggo lotr.

³⁶ Para soldat terus pada njagong nang kono karo njaga.

³⁷ Nang nduwur sirah Gusti Ysus dipasang tulisan sing ngomongk apa jalaran Dkn dipentng. Tulisan ngn: Iki Ysus, wong Nasart, ratun wong Ju.

³⁸ Bareng karo Gusti Ysus uga nng wong nakal loro dipentng, siji nang sebelah tengen, liyan nang sebelah kiwa.

³⁹ Wong-wong sing liwat kono pada gdk-gdk lan moyoki Gusti Ysus.

⁴⁰ Tembung ngn: Kow jarn arep mbubrah Grja Ged lan arep ngedekkk menh sakjeron telung dina. Nk Kow pantyn Anak Gusti Allah tenan, jajal utyuli awakmu dw lan meduna sangka pentngan!

⁴¹ Para pengarep imam lan para guru Kitab lan uga para pinituwan bangsa Ju pada mlu moyoki Gusti Ysus.

⁴² Pada ngomong ngn: Wong liyan ditulungi, lah awak dkn dw ora bisa nulungi! Nk wong iki pantyn ratun Isral tenan, jajal medun sangka pentngan, dadin awak dw bisa pretyaya.

⁴³ Dkn njagakk Gusti Allah lan ngakun Anak Gusti Allah. Nk Gusti Allah trsna marang Dkn, ditulungi kono!

⁴⁴ Wong nakal sing dipentng bareng, uga pada mlu moyoki Gusti Ysus.

⁴⁵ Molai jam rolas awan sak negara malih peteng, kira-kira telung jam suwn.

⁴⁶ Kira-kira jam telu sor Gusti Ysus terus mbengok banter: Eloi, Eloi, lamah sabaktani! Kuwi teges: Gustiku, Gustiku, kenng apa Aku kok mbok tinggal?

⁴⁷ Wong-wong sing liwat kono sing pada krungu kuwi pada ngomong: Wong kuwi nyeluk nabi Elia.

⁴⁸ Terus nng siji njikuk spons dietylupk nang anggur ketyut. Spons terus dipasang nang putyuk garan kayu terus dikkk Gusti Ysus kongkon nyesep.

⁴⁹ Nanging wong-wong liyan ngomong: Mengko ndisik, jajal dientni, nabi Elia arep nulungi Dkn apa ora!

⁵⁰ Gusti Ysus terus mbengok banter sepisan menh, terus ninggal.

⁵¹ Ing waktu kuwi kordn Grja Ged suwk dadi loro, sangka nduwur mengisor. Terus nng lindu lan gunung-gunung pada mbengkak.

⁵² Kuburan-kuburan pada menga lan okh wong mati sing maun temen nurut Gusti, pada urip menh.

⁵³ Wong-wong iki pada metu sangka kuburan lan sakwis Gusti Ysus tangi sangka pati, wong-wong iki mlebu nang Kuta Sutyi Yrusalm. Nang kono wong okh pada weruh wong-wong iki.

⁵⁴ Kumendan-kumendan lan para soldat sing njaga Gusti Ysus pada krasa lindun lan uga pada weruh sembarang sing klakon mau. Kabh pada wedi tenan lan pada ngomong: Wong iki pantyn Anak Gusti Allah tenan.

⁵⁵ Nang kono okh wong wdok sing nyawang sangka kadohan. Wong-wong iki maun pada mlu Gusti Ysus wiwit sangka bawah Galila, tujuan ngladni Dkn.

⁵⁶ Wong wdok-wdok iki kayadn: Maria Makdalna, Maria ibun Yakobus lan Yosf lan bojon Sbdus.

⁵⁷ Ing wayah sor nng wong sugih sangka kuta Arimata teka. Wong jeneng Yosf lan dkn uga murid Gusti Ysus.

⁵⁸ Yosf iki mara nang nggon Pilatus nembung layon Gusti Ysus. Pilatus terus mrntah supaya layon Gusti Ysus dikkk marang Yosf.

⁵⁹ Yosf terus ngedunk layon sangka pentngan, terus dibuntel mori anyar.

⁶⁰ Layon terus dislhk nang kuburan Yosf dw sing ijik anyar. Kuburan iki sakwijin guwa sing digrowong nang watu. Sakwis nutup lawang kuburan karo watu ged, Yosf terus lunga.

⁶¹ Maria Makdalna lan Maria sing liyan pada kri nang kono, njagong nang ngarep kuburan.

⁶² Esuk, ing dina sabat, para pengarep imam lan para Farisi pada mara nang nggon Pilatus.

⁶³ Tembung ngn: Bapak gramang, awak dw klingen nk wong tukang ngapusi kuwi tau ngomong ngn dong ijik urip: Sakwis telung dina Aku bakal urip menh.

⁶⁴ Mulan apik nk bapak gramang mrntah kongkon njaga kuburan tekan telung dinan. Awit nk ora ngono, mengko murid-murid bisa nyolong layon, terus ngomong-omong marang wong-wong: Gusti Ysus urip menh. Lah apusan sing anyar iki mengko nyamarin ngungkuli apusan sing ndisik.

⁶⁵ Pilatus terus ngomong: Kana nggawa soldat lan kuburan dijaga sing apik.

⁶⁶ Wong-wong terus pada budal nang kuburan Gusti Ysus. Lawang kuburan terus disgel lan soldat-soldat dikongkon njaga nang kono.

28 ¹ Kadung dina sabat wis kliwat, ing dina minggu suk mruput, Maria Makdalna lan Maria liyan pada lunga niliki kuburan Gusti Ysus.

² Dadakan wa nng lindu sing ged banget, awit nng mulkat medun sangka swarga. Mulkat terus ngglundungk watu tutup kuburan, terus njagong nang watu mau.

³ Mulkat ktok kaya kllap bledk lan salin putih sumeblak.

⁴ Soldat-soldat sing jaga kono pada kagt tenan lan sangking wedin sampk pada kaya wong mati.

⁵ Mulkat terus ngomong marang wong wdok-wdok mau: Aja pada wedi! Aku ngerti nk kow pada nggolki Ysus sing wis dipentng.

⁶ Dkn ora nang kn, Dkn wis tangi, tyotyok karo sing diomongk dk mbiyn. Mbok jajal didelok panggonan tilas.

⁷ Mulan kana pada ndang balika ngomongi murid-murid nk Dkn wis tangi lan budal ndisiki nang Galila. Murid-murid diomongi nk bakal metuki Dkn nang kana. Yakuwi sing kudu tak omongk marang kow.

⁸Wong wdok-wdok mau terus gelis-gelis lunga sangka kuburan kono karo rasa wedi tyampur bungah. Mlakun gelis, awit ndang kepngin ngomongi murid-murid Gusti Ysus bab lelakon kuwi mau.

⁹Gusti Ysus terus metuki wong wdok-wdok mau, ngomong: Pada slameta! Wong wdok-wdok mau terus pada nyedeki lan sujut nang ngarep, terus pada nyekeli sikil Gusti Ysus.

¹⁰Gusti Ysus ngomong: Aja pada wedi! Kana balika lan sedulur-sedulurku pada diomongi kongkon pada budal nang Galila. Nang kana mengko bakal weruh Aku!

¹¹Dong wong wdok-wdok ijik pada mlaku, soldat-soldat sing jaga kuburan terus pada lunga nang kuta Yrusalm, arep ngomongi marang para pengarep imam bab apa sing klakon kabh.

¹²Para pengarep imam terus pada rembukan karo para pinituwan bangsa Ju. Wong-wong terus nggaw putusan ngekki duwit okh marang soldat-soldat sing jaga kuburan.

¹³Para soldat sing jaga dikongkon ngomong-omongk nk murid-murid Gusti Ysus teka ing wayah wengi terus nyolong layon, dong sing jaga ijik turu.

¹⁴Para soldat sing jaga kuburan dipenging wedi, senajan gramang krungu, awit para pengarep imam bakal omong-omongan karo

dkn, supaya sing jaga kuburan ora bakal disetrap.

¹⁵ Para soldat mau terus nampa duwit lan nuruti apa karep para pengarep imam lan pinituwan bangsa Ju. Tembung para soldat mau terus kesebar nang tengah bangsa Ju, tekan seprn.

¹⁶ Murid-murid Gusti Ysus sewelas pada budal nang Galila, nang gunung sing wis diomong karo Gusti Ysus.

¹⁷ Kadung pada weruh Gusti Ysus, murid-murid mau terus pada sujut nang ngarep. Nanging nng murid siji-loro sing durung pretyaya.

¹⁸ Gusti Ysus terus nyedeki murid-murid, terus ngomong: Sak nng pangwasa nang swarga lan nang bumi wis dipasrahk marang Aku karo Gusti Allah.

¹⁹ Mulan, kana pada budala, bangsa-bangsa nang sak lumah bumi diparani kabh lan didadkk muridku. Pada dibaptis ing jeneng Gusti Allah Bapak, Anak lan Roh Sutyi.

²⁰ Pada diblajari nuruti sakkh piwulang sing wis tak wulang marang kow. Lan pada titnana, Aku bakal ngantyani kow terus tekan entk-entkan jaman.

Markus

1 ¹ Iki kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus, Anak Gusti Allah.

² Kabar kabungahan iki wiwitan kaya sing wis ditulis karo nabi Ysaya ing jaman mbiyn. Ketulis nk Gusti Allah ngomong ngn marang Anak: Ya wong iki sing tak kongkon teka ndisik, kongkon nata atin wong-wong, supaya pada gelem nggugu marang Kow!

³ Terus nng tulisan menh ngomong ngn: Nang wustn nng wong bengok-bengok, ngomongi wong-wong kongkon pada nata urip, awit Gusti arep teka.

⁴ Kuwi mau kabh ngomongk Yohanes sing manggon nang wustn. Salin Yohanes wulu unta lan sabuk lulang. Pangan namung walang lan madun tawon alasan. Yohanes ngomongi wong-wong kongkon pada ninggal klakuan ala lan pada dibaptis, supaya Gusti Allah ngapura salah kabh. Sangka bawah Yuda lan sangka kuta Yrusalm wong pirang-pirang pada teka ngrungokk piwulang Yohanes. Kabh pada ngakoni salah marang Gusti Allah lan pada dibaptis nang laut Yordan.

⁵ (1:4)

⁶ (1:4)

⁷ Yohanes ngomongi wong-wong ngn: Bakal nng wong liyan teka. Wong kuwi kwasan ngungkul-ungkuli aku. Aku jan blas ora kenng dipadakk karo Dkn!

⁸ Aku mbaptis kow namung karo banyu, nanging Dkn bakal mbaptis kow karo Roh Sutyi.

⁹ Ing wayah kuwi Gusti Ysus lunga sangka kuta Nasart, sangka distrik Galila. Dkn terus dibaptis karo Yohanes nang laut Yordan.

¹⁰ Kadung Gusti Ysus wis mentas sangka banyu, Dkn terus weruh langit menga. Sakwis kuwi terus Roh Sutyi medun ktok kaya manuk dara, mntyloki Dkn.

¹¹ Terus nng swara sangka langit ngomong: Kow Anakku sing tak trsnani. Aku jan lega banget karo Kow!

¹² Sakwis kuwi Roh Sutyi terus nuntun Gusti Ysus digawa nang wustn.

¹³ Nang wustn kono Gusti Ysus patang puluh dina suwn. Dkn dijajal karo Stan, manut marang Gusti Allah apa ora. Panggonan kono kuwi okh kwan galak, nanging Gusti Ysus dijaga lan diladni karo mulkat-mulkat Gusti Allah.

¹⁴ Sakwis Yohanes dityekel lan dilebokk nang setrapan karo ratu Hrods, Gusti Ysus terus teka nang Galila. Nang bawah kono Gusti Ysus nggelar kabar kabungahan Gusti Allah.

¹⁵ Dkn ngomong ngn: Saiki wantyin wis teka enggon Gusti Allah arep ngedekk

kraton. Mulan pada pretyayaa marang kabar kabungahan Gusti Allah lan pada ninggala klakuan ala!

¹⁶ Dong Gusti Ysus mlaku nang pinggir mr Galila kono, Dkn weruh Simon lan Andras ijik pada nguntyalk jalan. Wong loro kakang-adi iki kerjanaan nggolk iwak.

¹⁷ Gusti Ysus terus ngomong: Pada mlua Aku! Kow bakal tak blajari dadi tukang nggolk wong.

¹⁸ Simon lan Andras terus pada ninggal jalan lan ngetutk Gusti Ysus.

¹⁹ Kadung Gusti Ysus mlaku rada adoh menh terus weruh Yakobus lan Yohanes, kabh loro anak Sbdus. Wong loro iki ijik pada ndandani jalan nang praun.

²⁰ Nanging kadung dityeluk karo Gusti Ysus terus pada mlu Dkn. Bapak lan wong-wong sing ngrwangi nggolk iwak pada ditinggal nang praun.

²¹ Gusti Ysus lan murid-murid pada teka nang kuta Kaprnakum. Ing dina sabat Gusti Ysus mlebu nang sinaguk lan mulangi wong-wong.

²² Wong-wong kagt lan nggumun bab enggon Gusti Ysus mulangi, awit Dkn mulangi nganggo kwasan Gusti Allah, ora kaya guru-guru Kitab.

²³ Dong Gusti Ysus ijik mulangi, terus dadakan wa nng wong sing nang kono bengok-bengok. Wong iki dikwasani demit.

²⁴ Wong bengok-bengok ngomong: Ysus wong Nasart, aku arep mbok kapakk? Apa tekamu iki arep matni awak dw? Aku ngerti Kow kuwi sapa. Kow kuwi wong sutyi, wong kongkonan Gusti Allah.

²⁵ Demit mau terus digentak karo Gusti Ysus, Dkn ngomong: Meneng! Metua sangka wong kuwi!

²⁶ Demit terus ngontang-antingk wong, terus metu karo njerit-njerit.

²⁷ Wong-wong nggumun kabh lan pada takon marang sakpada-pada: Apa iku ya? Iki wulangan anyar nganggo kwasan Gusti Allah. Dkn wani mrntah demit kongkon metu lan demit ya manut tenan.

²⁸ Sakwat jeneng Gusti Ysus kesuwur nang sak bawah Galila kono.

²⁹ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus metu. Dkn terus bareng karo Yakobus lan Yohanes budal nang omah Simon. Andras mbarang ya manggon nang omah kuwi.

³⁰ Ibu maratuwan Simon ijik nggltak nang ambn, awit lara panas. Gusti Ysus ya terus diomongi nk wong lara.

³¹ Gusti Ysus terus niliki sing lara. Wong dityekel tangan lan ditangkk. Wong terus mari lan ngladni dayoh.

³² Ing wayah wengi, sakwis srengng wis medun, wong sing lara lan sing dikwasani demit pada digawa nang nggon Gusti Ysus.

³³ Wong sak kuta terus pada nglumpuk nang latar nang ngarep omah.

³⁴ Wong lara werna-werna ditambahi kabh karo Gusti Ysus. Uga demit-demit sing ngwasani urip wong okh pada dietokk kabh. Lan demit-demit mau pada dipenging ngomong apa-apa bab Gusti Ysus, senajana demit pada ngerti Dkn kuwi sapa.

³⁵ Ing wayah suk mruput, dong ijik peteng ndedet, Gusti Ysus tangi terus lunga nang panggonan sing sepi. Nang kono Dkn ndonga.

³⁶ Simon lan murid-murid liyan terus pada nggolki Gusti Ysus.

³⁷ Kadung wis ketemu, murid-murid mau terus ngomong: Gusti, wong-wong pada nggolki Kow!

³⁸ Gusti Ysus malah semaur: Hayuk awak dw budal nang dsa-dsa liyan nang sak kiwa-tengen kn. Kana mbarang kudu tak gawani kabar kabungahan, awit enggonku teka mbrn iki perlun ya namung kuwi.

³⁹ Gusti Ysus terus mlaku-mlaku marani dsa-dsa nang bawah Galila karo nggelark kabar kabungahan nang sinaguk-sinaguk. Lan demit-demit sing ngwasani wong pada dietokk kabh.

⁴⁰ Enng wong lara lpra mara nang nggon Gusti Ysus, terus niba nang ngarep njaluk tulung ngomong: Nk Kow gelem, Kow bisa nambani aku!

⁴¹ Gusti Ysus melas banget, mulan terus ndemk wong lan ngomong: Aku gelem! Kow wis mari saiki!

⁴² Sakwat wong ya terus mari tenan.

⁴³ Gusti Ysus terus ngongkon wong lunga, nanging dipenging ngomong-omong karo wong-wong. Gusti Ysus ngongkon wong ngn: Kana kow maraa nang nggon imam, supaya dkn weruh awakmu lan kow ngekkana kurban marang Gusti Allah miturut wt nabi Moses. Dadin wong-wong ngerti nk kow wis mari tenan.

⁴⁴ (1:43)

⁴⁵ Nanging kadung wong lunga sangka kono, dkn terus molai ngomong-omongi wong-wong nk dkn wis ditambahi karo Gusti Ysus. Saiki Gusti Ysus ora bisa ngleboni kuta apa dsa, tanpa dititni karo wong-wong. Mulan Dkn terus nang sak njaban kuta wa, nang panggonan sing ora nng wong. Nanging wong-wong sangka endi-endi ijik meksa teka marani Dkn.

2 ¹ Let kira-kira rong dina Gusti Ysus balik menh nang Kaprnakum. Wong-wong krungu nk Dkn nang omah.

² Wong pirang-pirang terus pada ngumpul, sampk nang omah ora nng nggon menh. Nang ngarep lawang mbarang ya kebek karo wong. Gusti Ysus terus mulangi wong-wong bab pitutur Gusti Allah.

³Terus nng wong teka arep nang nggon Gusti Ysus nggawa wong lumpuh. Wong lumpuh iki digotong wong papat.

⁴Nanging sangking okh wong, sing nggotong wong lumpuh mau ora bisa tekan nggon Gusti Ysus. Mulan terus pada njebol payon omah. Kadung wis nggaw bolongan nang payon, wong sing lumpuh terus diedunk sak klasan.

⁵Gusti Ysus weruh pengandel wong-wong iki, mulan terus ngomong marang sing lumpuh: Anakku, Aku ngapura dosamu!

⁶Nang omah kono uga nng guru-guru Kitab mlu ngrungokk.

⁷Guru-guru iki pada mbatin: Lah wong kuwi kok wani-wani ngomong ngono? Kuwi lak nglk-lkk Gusti Allah, awit namung Gusti Allah dw sing bisa ngapura dosan manungsa!

⁸Nanging Gusti Ysus weruh pikiran guru-guru mau, mulan Dkn terus ngomong: Kenng apa kow kok pada nduw pikiran kaya ngono?

⁹Gampang sing endi, ngomong marang wong lumpuh iki: Dosamu wis dingapura apa ngomong: Ngadeka, klasamu diangkat lan mlakua!

¹⁰Aku namung kepngin nduduhk marang kow, nk Anak Manungsa nduwni kwasa ngapura dosa nang jagat kn! Gusti Ysus terus ngomong marang wong lumpuh mau:

¹¹Aku ngongkon kow, ngadeka, klasamu diangkat lan kana mulih!

¹² Wong terus ngadek nang ngarep wong okh kono, njikuk klasan terus lunga. Wong kabh pada nggumun lan pada ngluhurk Gusti Allah karo ngomong: Barang kaya ngn iki awak dw durung tau weruh!

¹³ Gusti Ysus terus lunga menh sangka Kaprnakum. Saiki Dkn mlaku nang pinggir mr. Wong okh terus pada teka marani Dkn. Kabh terus pada diwulangi.

¹⁴ Dong liwat, Gusti Ysus weruh wong belasting, sing jeneng Lvi, ijik njagong nang kantor. Lvi kuwi anak Alfus. Gusti Ysus terus nyeluk Lvi ngomong: Hayuk mlu Aku! Lvi terus ngadek lan mlu Gusti Ysus.

¹⁵ Ing sakwijin dina Gusti Ysus lan murid-murid pada jagongan nang omah Lvi, tunggal sak mja karo wong-wong belasting lan wong-wong liyan sing dianggep dosa. Wong kaya ngono kuwi okh sing pada mlu Gusti Ysus.

¹⁶ Enng guru-guru Kitab sangka golongan wong Farisi pada weruh nk Gusti Ysus mangan tyampur karo wong belasting lan wong dosa. Mulan guru-guru Kitab mau terus takon marang murid-murid Gusti Ysus: Lah Ysus kok jagongan lan mangan tyampur karo wong kaya ngono?

¹⁷ Gusti Ysus krungu pitakonan guru-guru Kitab mau, mulan Dkn terus semaur: Sing mbutuhk dokter kuwi mesti ya sing lara ta, mosok sing waras? Mulan, tekaku nang jagat

kn ora nggolki wong sing nganggep nk urip wis bener, nanging nggolki wong sing dosa.

¹⁸ Ing sakwijin dina murid-murid Yohanes Pembaptis lan para Farisi pada pasa. Ing dina kuwi nng wong pada mara nang nggon Gusti Ysus takon: Kenng apa murid-murid Yohanes lan murid-murid para Farisi pada pasa, nanging murid-muridmu kok ora?

¹⁹ Gusti Ysus terus semaur: Apa dayoh nang mantnan ka ora pada mangan nak lan pada mlu bungah. Suwn ijik tyampur karo mantn mesti ya ora nng sing sedi.

²⁰ Nanging bakal nng wayah mantn lanang kuwi bakal digawa lunga. Ing wayah kuwi kantya-kantyan bakal pada sedi lan ora mangan.

²¹ Mosok salin lawas kenng ditambah karo gombal anyar sing durung tau diumbah? Ya ora ta. Awit nk diumbah tambalan bisa mengkeret terus suwk menh, amban ngungkuli maun.

²² Lan menh, mosok anggur anyar diwadahi kantong lanang lawas? Mesti ora ta! Mengko ndak kantong bedah lan anggur wutah nganggur. Anggur anyar kudun diwadahi kantong anyar.

²³ Ing sakwijin dina sabat Gusti Ysus mlaku turut kebon gandum karo murid-murid. Sak bareng mlaku murid-murid pada ngepki woh gandum dipangan.

²⁴ Wong Farisi sing pada weruh kuwi terus ngomong marang Gusti Ysus: Lah kepriy kuwi? Ing dina sabat lak ora ntuk nyambutgaw apa-apa ta? Lah murid-muridmu kok ngepki gandum?

²⁵ Gusti Ysus semaur: Apa kow ora tau matya bab ratu Daved, dong dkn lan kantya-kantyan pada ngelih banget, nanging ora nduw panganan apa-apa?

²⁶ Apa dkn ora terus mlebu nang omah Gusti Allah lan mangan rotin. Dkn lak wis ngerti ta nk namung para imam sing ntuk mangan roti sing wis dipasrahk marang Gusti Allah kuwi. Ing waktu kuwi sing dadi Imam Ged Abiatar. Malah kantyan mbarang diedumi lan pada mlu mangan karo Daved. Lan ora nng wong sing ngomong nk dkn klu.

²⁷ Gusti Ysus terus ngomong menh: Gusti Allah enggon nganakk dina sabat kuwi ora kanggo nganglk, nanging kanggo ngepnakk urip manungsa.

²⁸ Mulan, Anak Manungsa sing bisa ngarani bab sing ntuk lan sing ora ntuk ditandangi ing dina sabat.

3¹ Ing dina sabat liyan Gusti Ysus mlebu nang sinaguk menh. Nang kono nng wong sing tangan lumpuh sebelah.

² Nang kono uga nng wong-wong sing pada nggolkl jalaran kanggo ngelahk Gusti Ysus. Wong-wong iki pada ndelokk, awit kepngin

ngerti Gusti Ysus nambani wong apa ora ing dina sabat iki.

³Gusti Ysus terus nyeluk wong sing lumpuh tangan kongkon maju, supaya wong-wong bisa weruh dkn.

⁴Gusti Ysus terus takon marang wong-wong: Aku kepngin krungu: ing dina sabat apik nggaw betyik apa apik nggaw ala? Apik nulungi wong apa apik matni? Wong-wong amleng kabh, ora nng sing wani semaur apa-apa.

⁵Gusti Ysus nyawang wong-wong karo ya jngkl ya sedi, awit wong-wong ora gelem nitni barang sing bener. Mulan Dkn terus ngomong marang wong sing lumpuh tangan: Tanganmu dietungk! Wong terus ngetungk tangan, awit wis ora lumpuh menh. Saiki wis mari kaya maun.

⁶Wong Farisi sing nang kono terus pada lunga. Terus pada rembukan karo wong-wong golongan Hrods. Bebarengan wong-wong kuwi pada nggaw akal kepriy enggon arep matni Gusti Ysus.

⁷Gusti Ysus lan murid-murid pada lunga nang pinggir mr Galila. Wong okh banget pada ngetutk Dkn. Enng sing sangka bawah Galila lan Yuda lan sangka kuta Yrusalm. Uga nng sing sangka bawah Iduma, sangka abrahan laut Yordan lan sangka sak kiwa-tengen kuta Tirus lan Sidon. Wong-wong iki pada gemruduk marani Gusti Ysus, awit

kabh krungu nk Dkn nindakk barang sing nggumun-nggumunk.

⁸ (3:7)

⁹ Mulan Gusti Ysus ngomongi murid-murid kongkon pada nyawisk prau siji. Dadin senajan wong okh pada esuk-esukan kepngin maju, Gusti Ysus ora usah diesuk-esuk wong, awit Dkn bisa njagong nang praun.

¹⁰ Gusti Ysus wis nambani wong pirang-pirang, mulan wong-wong sing nduw lara pada ngesuk-esuk, kepngin ndemk Dkn supaya bisa mari.

¹¹ Wong-wong sing dikwasani demit nk weruh Gusti Ysus terus pada niba nang ngarep. Demit terus pada bengok-bengok ngomong: Kow kuwi Anak Gusti Allah!

¹² Nanging demit-demit mau disenni karo Gusti Ysus, dipenging ngomong-omongk Dkn kuwi sapa.

¹³ Gusti Ysus saiki terus munggah nang gunung. Dkn milih wong-wong sing kongkon mlu. Wong-wong ya terus pada teka.

¹⁴ Sangka tengah wong-wong sing pada teka kuwi Gusti Ysus terus milih wong rolas sing kudu mlu Dkn nang endi wa. Awit wong rolas iki sing bakal nggelar kabar kabungahan Gusti Allah lan bakal nduwni kwasa nundungi demit.

¹⁵ (3:14)

¹⁶ Sing dipilih ya wong rolas iki: Simon sing dikki jeneng liyan, yakuwi Ptrus, Yakobus

karo Yohanes sing kakang-adi. Kabh loro iki anak Sbdus lan pada diarani Boanrges karo Gusti Ysus, teges: anak gluduk.

¹⁷ (3:16)

¹⁸ Sing liya-liyan jeneng Andras, Filipus, Bartolomus, Matus, Tomas, Yakobus anak Alfus, Tadus, Simon sing diarani Patriot lan Yudas sangka Iskariot, sing ing temb bakal ngelungk Gusti Ysus marang mungsuh.

¹⁹ (3:18)

²⁰ Gusti Ysus terus balik nang omah. Nanging wong okh banget pada teka menh marani Dkn, sampk ora kober mangan.

²¹ Sedulur-sedulur Gusti Ysus pada krungu bab kuwi. Lan menh nng sing ngomong nk Dkn kuwi ora waras. Mulan sedulur-sedulur mau terus budal arep marani Gusti Ysus diejk mulih.

²² Guru-guru Kitab sing teka sangka Yrusalm pada ngomong: Wong kuwi dikwasani Blsebul, penggedn demit. Mulan Dkn bisa ngetokk demit.

²³ Wong-wong mau terus dityeluk karo Gusti Ysus lan diwulangi nganggo tembung gambar. Gusti Ysus ngomong: Mosok Stan arep nglawan balan dw? Mesti ora ta!

²⁴ Semunggon ing sakjeron negara wong pada memungsuhan marang sakpada-pada, negara kuwi mesti bakal rusak.

²⁵ Uga ing sakjeron omah-omah, nk wong pada neng-nengan lan memungsuhan, brayat kuwi mesti ndang bubrah.

²⁶ Lah saiki dipikir dw sing apik: nk Stan nglawan balan dw, lah gk kepriy? Mesti Stan ya wis ora nduw bala menh.

²⁷ Apa nng wong bisa ngleboni omah wong sing ged lan rosa pawakan, terus nyolongi sembarang sak nng? Mesti ya ora bisa! Maling kudu bisa mbanda sing nduw omah ndisik, sakdurung bisa ngusungi sembarang.

²⁸ Iki dirungokk sing apik. Gusti Allah gelem ngapura manungsa, senajan salah gedn lan okh kaya ngapa, uga nk nglk-lkk wong liyan.

²⁹ Nanging sapa sing nglk-lkk Roh Sutyi ora bakal dingapura slawas-lawas, nanging bakal nyangga salah iku sak terus.

³⁰ Gusti Ysus ngomong ngono kuwi, awit wong-wong pada ngarani nk Dkn dikwasani demit.

³¹ Sakwis kuwi ibun lan adik-adik Gusti Ysus pada teka. Wong-wong iki pada ngentni nang njaba lan kongkonan nyelukk Gusti Ysus.

³² Wong okh pada jagongan ngubengi Gusti Ysus. Wong-wong terus ngomong: Gusti, ibu lan adikmu pada nang njaba nkokk Kow!

³³ Gusti Ysus semaur: Ibuku lan adikku kuwi sakjan sapa ta?

³⁴ Dkn terus nyawang wong-wong sing pada njagong ngubengi Dkn lan ngomong: Ya iki ibuku lan sedulurku. Sapa wa sing manut

marang Gusti Allah, yakuwi sedulurku lanang lan sedulurku wdok lan ibuku tenan.

³⁵ (3:34)

4 ¹Gusti Ysus mulangi wong-wong menh nang pinggir mr Galila. Nanging sangking okh wong sing pada ngrungokk, Dkn terus munggah nang prau sing nang kono terus mulangi sangka kono. Wong-wong sing ngrungokk pada ngadek nang pinggir.

²Pirang-pirang prekara sing dirembuk karo Gusti Ysus. Dkn nk mulangi nganggo gambar.

³Gusti Ysus ngomong ngn: Dirungokk sing apik. Enng wong budal nang kebon arep nyebar.

⁴Dong nyebar, wijin nng sing tiba nang pinggir dalan terus dipangan manuk.

⁵Salok tiba nang panggonan sing atos, sing tipis lemah. Ya gelis tukul, nanging kadung panas banter terus garing, awit ora nng oyot.

⁶ (4:5)

⁷Liyan tiba nang panggonan sing okh erin. Wijin tukul, nanging kalah karo eri-erin, mulan ya ora bisa metu woh.

⁸Nanging uga nng wiji sing tiba nang lemah apik. Wiji iki tukul sampk ged terus ngetokk woh dadi telung puluh, liyan malih swidak lan nng liyan sing dadi satus.

⁹Gusti Ysus terus nutup piwulang ngomong: Sapa sing nduw kuping, dirungokk sing apik!

¹⁰Dong Gusti Ysus njagong dw, terus nng wong sing mlu ngrungokk piwulang mau

pada teka bareng karo murid sing rolas.
Wong-wong nyuwun marang Gusti Ysus
ndunungk gambar mau.

¹¹ Gusti Ysus terus ngomong ngn: Ing jaman
mbiyn Gusti Allah ora ndunung-ndunungk
bab iki, nanging saiki kow wis pada ngerti
wewadin Kraton Gusti Allah. Nanging kanggo
wong-wong sing ora gelem pretyaya, Aku sing
mulangi nganggo tembung-tembung gambar.

¹² Dadin, Senajana pada weruh, nanging
ora bisa nitni lan senajana pada ngrungokk
ora bisa dunung. Awit nk pada nitni
lan pada dunung, wong-wong kuwi mesti
terus pada manut marang Gusti Allah
lan salah uga bisa dingapura. Nanging ora
pada gelem.

¹³ Gusti Ysus terus ngomong marang
wong-wong: Mosok kow ora pada dunung
piwulang sangka tembung gambar iki? Lah
kepriy kow bisan dunung sing liya-liyan?

¹⁴ Wong sing nyebar kuwi wong sing ngabark
pitutur Gusti Allah.

¹⁵ Wiji-wiji sing tiba nang pinggir dalan kuwi
nggambark wong-wong sing krungu pitutur
Gusti Allah, nanging terus pada lali. Stan
mbuwang pitutur mau sangka atin.

¹⁶ Wiji-wiji sing tiba nang panggonan sing
atos, kuwi nggambark wong-wong sing
krungu lan gelem nampa pitutur Gusti Allah.
Wong-wong iki terus pada seneng lan nduwni
kabungahan.

¹⁷ Nanging pitutur Gusti Allah ora ngoyot ing atin. Mung demen anyar wa. Nk katekan kanglan lan disengiti karo liyan, jalaran nurut pitutur Gusti Allah, wong-wong iki terus semplak pengandel.

¹⁸ Wiji-wiji sing tiba nang tengah eri-eri kuwi nggambark wong-wong sing krungu lan nampa pitutur Gusti Allah.

¹⁹ Nanging terus pada bingung bab kauripan ing donya lan mung mikirk barang sing ora-ora, awit pada kepngin sugih. Mulan terus pada lali marang pitutur Gusti Allah.

²⁰ Nanging wiji sing tiba nang lemah sing apik kuwi nggambark wong-wong sing krungu pitutur Gusti Allah terus pada pretyaya sak atin. Dadin pitutur Gusti Allah ngetokk woh ing urip wong kuwi, ping telung puluh, liyan swidak lan liyan menh ping satus.

²¹ Gusti Ysus terus mulangi menh: Pitutur Gusti Allah kuwi kenng dipadakk karo dian. Apa nng wong nyumet dian terus ditutupi tnggok apa didkk nang ngisor kolong? Ya ora ta! Dian mesti didkk nang mja apa dityantlk nang tyagak.

²² Awit apa sing didelikk kuwi mesti kapan-kapan bakal dietokk lan apa wa sing disimpen kuwi mesti ya supaya kapan-kapan diktokk.

²³ Sing nduw kuping, dirungokk sing apik.

²⁴ Gusti Ysus terus ngomong: Aja namung ngrungokk karo kupingmu wa, nanging

sembarang kudu mbok pikir sing apik. Nk kow ngrungokk sing tenanan, mesti kow ya bakal dunung okh lan pangertimu bakal mundak terus.

²⁵Awit sapa sing nggatk k marang pituturku bakal mundak okh kaweruh, nanging sing ora gelem nggugu, senajana ngerti namung setitik, kuwi wa bakal lali.

²⁶Gusti Ysus nerusk tembung: Kraton Gusti Allah kuwi kenng dipadakk karo sakwiji wong sing nyebar wiji nang kebon.

²⁷Sakwis nyebar terus ditinggal, mbengi turu, suk tangi, suwi-suwi wiji tukul dw sampk ged, wong dw ora ngerti kepriy tukul!

²⁸Lemah sing nukulk, sampk metu woh, ndisik gagang, terus ngembang lan metu wuln.

²⁹Nk parin wis tuwa terus dierit, awit wis wayah pann.

³⁰Gusti Ysus terus ngomong: Kraton Gusti Allah kenng dipadakk karo apa menh?

³¹Kenng dipadakk karo wiji sing tyilik dw.

³²Nanging nk disebar terus tukul, gedn ngungkuli tanduran liyan. Pang ged-ged, mulan manuk-manuk seneng ngiyup lan nggaw susuk nang kono.

³³Gusti Ysus enggon mulangi wong-wong bab pitutur Gusti Allah ya nganggo tembung-tembung gambar ngono kuwi, sak kuwat wong-wong sing ngrungokk.

³⁴ Dkn ora tau mulangi tanpa nganggokk tembung gambar. Nanging nk Dkn dw karo murid-murid, sembarang didunung-dunungk.

³⁵ Dong wis surup ing dina kuwi, Gusti Ysus ngejk murid-murid, ngomong: Hayuk pada ngabrah!

³⁶ Gusti Ysus wis nang njeron prau. Murid-murid terus budal numpak praun, wong-wong liyan ditinggal nang daratan. Enng prau-prau liyan mbarang sing mlu.

³⁷ Ora let suwi terus nng angin banter. Ombak ngantemi praun sampk kebek banyu lan mh kelep.

³⁸ Gusti Ysus malah ijk turu nang mburi, bantalan. Murid-murid terus pada nggugah Dkn ngomong: Gusti, apa awak dw arep mbok ejark bn kelep?

³⁹ Gusti Ysus terus tangi. Angin lan ombak diprntah: Mandeka! Angin sakwat mandek lan banyun malih anteng.

⁴⁰ Gusti Ysus terus nyenni murid-murid: Kenng apa kow kok pada wedi? Apa kow durung pretyaya marang Aku?

⁴¹ Murid-murid pada wedi banget lan takon marang sakpada-pada: Wong iki sapa ta? Angin lan banyu kok manut marang Dkn?

5¹ Gusti Ysus lan murid-murid wis ngabrah lan saiki pada tekan panggonan bangsa Grasa.

² Kadung medun sangka prau Dkn terus kepetuk wong sing dikwasani demit. Wong

iki tekan sangka guwa-guwa kuburan wong kono.

³Pantyn wong iki manggon ya nang guwa-guwa kuburan kono.

⁴Wis bolak-balik dkn tangan-sikil dirant, nanging ajek dipedot. Mulan saiki ora nng wong sing wani mbanda dkn menh.

⁵Awan-wengi wong iki kluyuran nang kuburan lan gunung-gunung kono, karo bengak-bengok lan ngantemi awak karo watu.

⁶Ing dina kuwi, dong wong weruh Gusti Ysus sangka kadohan, dkn terus mblayu marani terus niba nang ngarep.

⁷Gusti Ysus terus mrntah demit: Demit, metua sangka wong iki! Demit terus mbengok banter ngomong: Duh Gusti Ysus, Anak Gusti Allah sing kwasu dw, Kow kok ngurusi aku. Aku nyuwun, Gusti Allah dadi seksi, aku mbok aja disetrap.

⁸(5:7)

⁹Gusti Ysus terus takon: Sapa jenengmu? Demit semaur: Awak dw jeneng Lgiun, awak dw nang kn okh banget.

¹⁰Demit terus nyuwun banget marang Gusti Ysus, supaya ora dikongkon lunga sangka panggonan kono.

¹¹Saiki nang gunungan panggonan kono nng babi pirang-pirang ijik pada nggolk pangan.

¹² Demit-demit mau terus pada nyuwun marang Gusti Ysus: Mbok awak dw dililani mlebu nang babi-babi ka.

¹³ Gusti Ysus nglilani. Demit terus pada metu sangka wong lan mlebu nang babi-babi mau. Kira-kira nng babi rong wu okh, kabh pada pating gruduk medun sangka gunungan kono, terus mblandang nang mr. Kabh kelep.

¹⁴ Sing tukang angon babin terus pada mblayu lunga, ngomongi wong-wong sing nang kuta bab lelakon kuwi. Wong-wong terus pada teka, awit kepngin weruh dw.

¹⁵ Kadung tekan nggon Gusti Ysus, terus pada weruh wong sing maun dikwasani demit njagong nang kono. Wong saiki nganggo salin lan angen-angen wis waras. Nanging wong-wong ijik pada wedi.

¹⁶ Wong-wong sing weruh lelakon wong sing maun dikwasani demit lan babi-babi mau terus pada ngomongi wong-wong kuwi.

¹⁷ Mulan kabh terus pada nyuwun marang Gusti Ysus supaya lunga sangka panggonan kono.

¹⁸ Kadung Gusti Ysus arep munggah nang praun, wong sing maun dikwasani demit terus marani Dkn, nembung arep mlu.

¹⁹ Nanging ora ntuk. Gusti Ysus ngomong: Kana kow mulih wa. Diomongk marang sedulur-sedulurmu apa sing ditindakk karo Gusti Allah lan sepira gedn kabetyikan Dkn marang kow. Wong terus lunga lan

ngabar-ngabark nang sak bawah Dkapolis bab enggon Gusti Ysus nulungi dkn. Wong-wong sing krungu pada nggumun kabh.

²⁰ (5:19)

²¹ Gusti Ysus ngabrah menh karo praun. Wong pirang-pirang terus pada nglumpuk marani Dkn. Mulan Dkn terus nang pinggir mr kono wa.

²² Ora let suwi terus nng wong mara nang nggon Gusti Ysus. Wong iki pengarep sinaguk, jeneng Jairus. Tekan nggon Gusti Ysus Jairus terus niba nang ngarep.

²³ Dkn nyuwun: Duh Gusti, anakku wdok lara nemen tenan. Mbok hayuk nang nggonku ta! Anakku mbok ditumpangi tangan supaya bisa waras lan urip terus.

²⁴ Gusti Ysus terus mlu Jairus. Wong pirang-pirang pada mlu, sampk pada ngesuk-esuk Gusti Ysus.

²⁵ Nang tengah wong-wong kuwi nng wong wdok siji sing lara ngetokk getih. Wis rolas taun suwn wong nduw lara kuwi.

²⁶ Pirang-pirang dokter wis diparani, sampk duwit lan bandan entk kabh, nanging ora bisa mari, malah mundak nemen.

²⁷ Saiki wong krungu nk Gusti Ysus bisa nambani wong lara, mulan dkn terus nkat mlu nrombol nang mburin Gusti Ysus.

²⁸ Wong pretyaya ngn: Nk aku bisa ndemk salin wa, aku mesti mari. Mulan wong ya terus ndemk salin Gusti Ysus.

²⁹ Sakwat getih wong mampet lan wong krasa nk laran wis ilang kabh.

³⁰ Gusti Ysus uga krasa nk nng kekuwatan metu sangka awak. Dkn terus minger ndelokk wong-wong nang mburin lan takon: Sapa sing ndemk salinku?

³¹ Murid-murid semaur: Gusti, lah sapa sing ngerti! Wong pirang-pirang kaya ngono pada ngesuk-esuk Kow, lah kok Kow takon: Sapa sing ndemk salinku?

³² Nanging Gusti Ysus nyawang wong-wong, nggolki wong sing ndemk salin.

³³ Wong wdok mau rumangsa sing ndemk lan dkn saiki wis krasa waras awak, mulan terus maju. Karo ndredek sangking wedin, dkn niba nang ngarep Gusti Ysus terus ngaku.

³⁴ Gusti Ysus ngomong: Yu, kow saiki wis mari, awit kow pretyaya. Kana mulih. Mlaku sing apik-apik. Kow wis mari tenan.

³⁵ Gusti Ysus durung rampung sing ngomong, kok terus nng kongkonan sangka omah Jairus ngomong nk anak wis mati. Wong ngomong ngn marang Jairus: Anakmu wis ninggal. Gurun wis aja dirusuhi!

³⁶ Gusti Ysus krungu, nanging ora ngrws omongan wong kuwi mau, malah ngomong: Aja wedi Jairus, pretyaya wa!

³⁷ Wong-wong dipenging mlu nang omah Jairus. Sing diejk namung rasul Ptrus, Yakobus lan Yohanes.

³⁸ Kadung wis tekan omah, Gusti Ysus krungu wong tangisan pating jlerit.

³⁹ Dkn mlebu terus ngomong marang wong-wong: Kenng apa kok pada nangis pating jlerit? Botyah ora mati, namung turu!

⁴⁰ Nanging Gusti Ysus malah diguyu. Wong-wong terus dikongkon metu kabh. Namung wong tuwan botyah lan murid telu mau diejk mlebu nang kamar.

⁴¹ Gusti Ysus terus nyekel tangan botyah karo ngomong: Talita kum! Nk tyara Jawa: Tangi wuk!

⁴² Sakwat botyah tangi terus mlaku. (Botyah umur rolas taun.) Wong tuwan botyah lan murid-murid mau pada nggumun banget.

⁴³ Gusti Ysus terus ngomong: Aja sampk wong liya-liyan krungu bab iki. Wong tuwan terus dikongkon ngekki mangan botyah.

6 ¹ Sangka nggon Jairus Gusti Ysus terus mulih nang kuta panggonan. Iku kuta Nasart. Murid-murid mbarang pada mlu.

² Ing dina sabat Gusti Ysus terus molai mulangi nang sinaguk kono. Wong-wong sing ngrungokk pada nggumun kabh. Pada ngomong: Wong iki ntuk piwulangan sangka ngendi ya? Kok pinter temen? Kok bisa nindakk mujijat-mujijat mbarang?

³ Iki lak sing tukang nggaw krosi-mja ka ta? Anak Maria, tunggal Yakobus, Yoses, Yudas lan Simon. Adik-adik sing wdok mbarang

lak manggon nang kn ta? Wong-wong pada nampik Gusti Ysus.

⁴ Mulan Gusti Ysus ngomong marang wong-wong: Nabi kuwi nang endi-endi diajni, kejaba nang panggonan dw. Sedulur dw wa ora ngajni.

⁵ Mulan Dkn ora bisa nindakk mujijat-mujijat nang kono. Namung wong lara siji-loro ditumpangi tangan karo Gusti Ysus, terus pada mari.

⁶ Gusti Ysus dw ya nggumun, wong-wong kok ora gelem pretyaya. ||Gusti Ysus ngongkon murid rolas budal| Gusti Ysus terus budal nang dsa-dsa nang kiwa-tengen kuta Nasart kono, mulangi wong-wong bab pitutur Gusti Allah.

⁷ Dkn uga manggil murid sing rolas dikongkon budal loro-loro nggelar kabar kabungahan lan dikki pangwasa nundungi demit.

⁸ Nanging dipenging nggawa apa-apa, kejaba teken. Pangan ora, duwit ya ora.

⁹ Kenng nganggo tklk, nanging ora ntuk nggawa salin dobel.

¹⁰ Gusti Ysus terus ngomong: Nk kow merdayoh nang omah sakwijin wong, nginepa nang kono wa nganti kow lunga menh.

¹¹ Nk nang sakwijin panggonan wong ora gelem nampa lan ora gelem ngrungokk kow, lungaa wa sangka kono. Nanging lemah

diketokk sangka sikilmu, supaya pada ngerti nk pada nampik kow.

¹² Murid rolas mau terus pada budal mituturi wong-wong, kongkon pada ninggal urip ala lan manut marang Gusti Allah.

¹³ Demit pirang-pirang pada ditundungi lan okh wong lara pada ditambahi nganggo usapan lenga.

¹⁴ Gusti Ysus selot suwi selot kesuwur lan nang endi-endi wong-wong pada krungu bab Dkn, uga ratu Hrods. Enng sing ngomong: Ysus iki ya Yohanes Pembaptis sing urip menh, mulan Dkn bisa nindakk mujijat.

¹⁵ Liyan ngomong: Ysus iki mesti nabi Elia sing urip menh. Enng liyan menh sing ngomong: Ysus kuwi nabi tunggal liya-liyan ing jaman mbiyn.

¹⁶ Kadung ratu Hrods krungu, dkn ngomong: Ysus iki Yohanes sing wis tak ketok gulun, nanging urip menh.

¹⁷ Awit maun Yohanes wis dilebokk nang setrapan karo ratu Hrods, nuruti jalukan Hrodias. Jalaran Yohanes ajek ngomongi ratun nk klakuan kebatyut. Hrods ngepk Hrodias, bojon Filipus, kakang dw.

¹⁸ Yohanes ngomong: Kow ora kenng ngepk ipmu dw nk bojon ijik urip!

¹⁹ Mulan Hrodias ngintyim-intyim Yohanes arep dipatni, nanging durung bisa, awit ijik dialang-alangi karo ratu Hrods.

²⁰ Hrods dw wedi karo Yohanes, awit ngerti nk Yohanes kuwi wong bener lan wong sutyi, mulan dkn ya dijaga. Hrods seneng ngrungokk Yohanes, senjata tembung marakk dkn wedi lan bingung.

²¹ Nanging ing sakwijin dina Hrodias nemu kelunggaran kanggo matni Yohanes, yakuwi, dong ratu Hrods tutup taun lan nganakk psta ged; wong ged-ged, uga para penggedn militr lan para penggedn distrik Galila pada teka kabh.

²² Kadung anak Hrodias molai njogt, ratun lan dayoh-dayoh terus pada seneng tenan karo botyah wdok kuwi. Mulan ratu Hrods terus ngomong marang botyah: Kow kepngin apa Wuk, sak njalukmu tak kki.

²³ Tenan, aku janji marang kow, senajana kow njaluk separon negaraku, bakal tak kkk!

²⁴ Botyah terus lunga takon ibun: Bu, aku nak njaluk apa ya? Ibun semaur: Kana kow njaluk endas Yohanes Pembaptis!

²⁵ Botyah terus balik menh nang nggon ratun ngomong: Aku njaluk endas Yohanes Pembaptis nang piring!

²⁶ Ratu Hrods sedi banget krungu penjalukan kuwi. Nanging dkn ora bisa apa-apa, awit wis kadung janji. Karomenh dayoh pada mlu nyeksni janjin.

²⁷ Mulan dkn terus ngongkon sing tukang jaga kono ngetok gulun Yohanes lan kongkon nggawakk mbrono. Wong terus budal lan

nang setrapan kono dkn ngetok gulun

Yohanes.

²⁸Endas terus digawa nang piring dikkk botyah. Botyah terus masrahk endas marang ibun.

²⁹Murid-murid Yohanes krungu nk dkn wis ninggal, mulan terus pada njikuk layon dikubur.

³⁰Para rasul wis pada balik menh nang nggon Gusti Ysus. Nang kono pada nyritakk bab sembarang sing ditindakk lan diwulang.

³¹Gusti Ysus terus ngomong: Hayuk pada nggolk panggonan sing sepi kanggo lrn sedilut. Awit wong okh pada teka-lunga sampk Gusti Ysus lan murid-murid ora kober mangan.

³²Mulan terus ninggal wong-wong lunga karo praun nggolk panggonan sepi.

³³Nanging wong okh weruh lungan lan nitni paran Gusti Ysus. Sangka kuta-kuta wong-wong pada budal mlaku ndisiki.

³⁴Kadung Gusti Ysus medun sangka praun, Dkn weruh wong okh wis nang kono. Dkn terus melas banget, awit wong-wong kuwi kaya wedus sing ora nng sing ngengon. Mulan Gusti Ysus terus mulangi wong-wong bab werna-werna prekara.

³⁵Dong wis sor murid-murid ngomong marang Gusti Ysus: Saiki wis sor lan nang panggonan kn ora nng apa-apa.

³⁶ Mbok wong-wong dikongkon lunga bn pada nggolk mangan dw-dw nang dsa-dsa.

³⁷ Nanging Gusti Ysus semaur: Kow sing kudu ngekki mangan wong-wong. Murid-murid ngomong: Lah kuwi pirang duwit wa?

³⁸ Gusti Ysus terus takon: Kana didelok nng roti pira! Kadung wis niliki terus ngomong: Enng roti lima lan iwak loro!

³⁹ Gusti Ysus terus ngongkon murid-murid nata wong-wong, bn pada njagong nang suketan, sakkrompol-sakkrompol.

⁴⁰ Wong-wong terus pada njagong; nng krompolan sing wong satus, nng sing sket.

⁴¹ Gusti Ysus terus njikuk roti lima lan iwak loro mau. Dkn nyawang nduwur karo ndonga. Sakwis kuwi rotin terus dityuwil-tyuwil lan dikkk marang murid-murid kongkon ngedum marang wong-wong. Iwak loro mau uga dityuwil-tyuwil terus diedum-edumk.

⁴² Wong kabh pada mangan sampk warek.

⁴³ Turahan roti lan iwak sing ora kepangan dilumpukk nng rolas tnggok.

⁴⁴ Sing mangan nng wong limang wu, kuwi namung wong lanang.

⁴⁵ Sakwis iku Gusti Ysus terus ngongkon murid-murid numpak praun ndisik nang dsa Btsaida, nang abrahan. Wong-wong liyan terus disuwun kongkon mulih.

⁴⁶ Kadung wis pisah karo murid-murid, Gusti Ysus terus munggah gunung arep ndonga.

⁴⁷ Dong surup praun wis nang tengah-tengah, nanging Gusti Ysus ijik nang daratan dw.

⁴⁸ Gusti Ysus weruh nk murid-murid kanglan tenan sing ndayung, awit tatapan angin. Kira-kira jam telu tekan jam nenem suk Gusti Ysus terus nusul, mlaku nang mr. Ktok Dkn mlaku terus, kaya arep ngliwati praun.

⁴⁹ Kadung murid-murid weruh Gusti Ysus mlaku nang banyu terus pada njerit. Ndarani weruh mokmedi.

⁵⁰ Kabh weruh Dkn terus pada wedi. Mulan Gusti Ysus ngomong: Aja pada kagt! Iki Aku! Wis aja pada wedi menh!

⁵¹ Gusti Ysus terus mlu numpak praun lan angin terus mandek.

⁵² Murid-murid durung pada nitni kwasan Gusti Ysus, senajana weruh Dkn ngekki mangan wong limang wu.

⁵³ Gusti Ysus lan murid-murid terus ngabrah mr tekan bawah Gensart. Nang kono terus medun sangka praun.

⁵⁴ Wong-wong pada nitni nk kuwi Gusti Ysus.

⁵⁵ Sakwat liya-liyan sak dsa terus diomongi kabh. Sing lara terus digotongi sak Imk.

⁵⁶ Endi wa sing ditekani Gusti Ysus, kebonan, dsa apa kuta, wong-wong mesti pada teka nggawa sing lara, terus digltakk nang latar pasar. Wong-wong pada nyuwun marang Gusti Ysus nglilani sing lara ndemk salin Dkn,

senajan namung gombyok. Sing ndemk terus pada mari.

7¹ Ing sakwijin dina nng wong Farisi lan guru Kitab sak krompol sangka Yrusalm teka nang nggon Gusti Ysus.

² Wong-wong iki weruh nk murid-murid Gusti Ysus nng sing mangan tanpa wisuh tangan ndisik.

³ Para Farisi lan sasat wong Ju kabh lumrah wisuh ndisik nk arep mangan, manut pernatan mbah-mbahan mbiyn.

⁴ Kaya nk tekan pasar mbarang, mesti wisuh ndisik sakdurung mangan apa-apa. Lan ijik nng pernatan pirang-pirang menh sing kudu dilakoni, kaya ngumbah mangkok, tyangkir lan kendil.

⁵ Mulan para Farisi lan guru-guru Kitab mau pada maido Gusti Ysus ngn: Kenng apa kok murid-muridmu ora pada nurut pernatan tinggalan mbah-mbahan awak dw? Kok pada mangan tanpa wisuh ndisik?

⁶ Gusti Ysus semaur: Kow kuwi namung ktok apik njaban. Pantyn tyotyok banget sing diomong karo nabi Ysaya mbiyn bab kow kuwi, sing unin ngn: Tembung Gusti Allah: Bangsa iki enggon memuji Aku namung karo lambn, nanging atin adoh sangka Aku!

⁷ Enggon nyembah marang Aku ora nng gunan, awit pada mulangi wong-wong

kongkon nglakoni pernatan-pernatan gawan manungsa.

⁸Kow namung nurut pernatan manungsa, wt Gusti Allah malah pada mbok singkirk.

⁹Pantyn pinter nggonmu pada nyingkiri wt Gusti Allah, supaya bisa nerusk karepmu dw.

¹⁰Nabi Moses lak wis tau ngomong ngn ta: Ngajnana marang wong tuwamu. Sapa ngolok-olok bapa-biyung kudu dipatni.

¹¹Nanging kow malah pada mulangi ngn: Urunan sing arep mbok kkk marang wong tuwamu kenng dikkk marang Gusti Allah. Dadin kow ora usah ngekki marang wong tuwamu menh.

¹²(7:11)

¹³Dadin wt Gusti Allah mbok singkirk, kow malah pada nganggokk pernatanmu dw. Lan ijik nng liya-liyan menh bab kaya ngono kuwi sing mbok lakoni!

¹⁴Gusti Ysus terus nyeluk wong-wong kabh dipituturi ngn: Tembungku iki dirungokk, supaya kabh bisa dunung sing apik. Barang sing mlebu nang weteng manungsa kuwi ora bisa marakk ala, nanging barang sing metu sangka pikiran, iku sing marakk manungsa nglakoni ala. (

¹⁵(7:14)

¹⁶Mulan, dirungokk sing apik, kow sing nduw kuping.)

¹⁷Wong-wong terus ditinggal, Dkn terus mlebu omah. Nang njero omah kono

murid-murid takon marang Gusti Ysus bab sing diwulangk mau, awit ora pada dunung.

¹⁸Gusti Ysus semaur: Mosok kow mbarang ora dunung. Apa kow ora ngerti nk barang sing dipangan kuwi ora mlebu atin, nanging mlebu weteng manungsa terus metu menh. Mulan panganan kuwi ora bisa marakk manungsa ala. (Nang kn Dkn ndunungk nk panganan apa wa kenng dipangan.)

¹⁹(7:18)

²⁰Gusti Ysus terus ngomong menh: Sing marakk manungsa nglakoni ala kuwi barang sing metu sangka atin, yakuwi pikiran.

²¹Kayadn laku bdang, nyenyolong, mematni, ngrusui bojon liyan, murka, srakah, sak wernan penggaw ala, memrn, memisuh, sombong lan sembrana.

²²(7:21)

²³Kuwi kabh metun sangka pikiran manungsa. Kuwi sing marakk manungsa ala.

²⁴Sangka panggonan kono Gusti Ysus terus lunga nang bawah Sidon lan Tirus. Nang kono Dkn terus mlebu nang sakwijin omah, supaya ora nng wong ngerti nk Dkn teka. Nanging wong-wong meksa ngerti.

²⁵Ora let suwi terus nng wong wdok teka. Wong krungu bab Gusti Ysus. Wong iki nduw anak wdok sing keleton demit. Wong niba nang ngarep Gusti Ysus lan nyuwun supaya ngetokk demit sing ngwasani anak. Nanging

wong wdok iki dudu wong Ju, dkn wong lairan
Fenisia nang negara Siro.

²⁶ (7:25)

²⁷ Mulan Gusti Ysus ngomong ngn: Ah, mbok
bn anak-anak dw pada warek ndisik. Ora
lumrah nk pangan anak-anak dikkk asu!

²⁸ Nanging wong wdok semaur: Bener Gusti,
nanging asun lak ntuk rblan anak-anak ta?

²⁹ Gusti Ysus terus ngomong: Wis, kana
mulih. Anakmu wis mari. Sangka tembungmu
kuwi Aku ngerti nk kow pretyaya marang Aku!

³⁰ Wong terus mulih. Tekan omah nemu anak
nggltak anteng nang ambn. Demit wis lunga.

³¹ Gusti Ysus lunga sangka bawah Tirus
budal nang bawah mr Galila. Nanging mlakun
ngliwati kuta Sidon lan bawah Dkapolis.

³² Nang Galila kono nng wong sing budek lan
bisu digawa nang nggon Dkn. Wong-wong
nyuwun marang Gusti Ysus supaya numpangi
tangan marang wong lara iki.

³³ Wong budek-bisu iki terus didwkk karo
Gusti Ysus, adoh karo wong-wong liyan.
Kuping wong kabh loro terus didulek. Sakwis
ngono Gusti Ysus terus idu lan ndemk ilat
wong.

³⁴ Dkn terus nyawang nduwur karo ngetyulk
ambekan, terus ngomong marang wong:
Efata! Teges: Mengaa!

³⁵ Kuping wong terus bisa krungu lan ilat
malih lemes, terus bisa omong-omongan
kaya sak lumrah.

³⁶ Gusti Ysus menging wong-wong ngabar-ngabark lelakon mau, nanging wong-wong malah pada ndadi sing ngomong-omongi liya-liyan.

³⁷ Kabh pada nggumun banget lan ngomong: Wah, jan nyata tenan. Dkn bisa sembarang. Sing budek bisa krungu lan sing bisu bisa ngomong.

8 ¹ Ora let suwi wong-wong pada ngumpul menh ngrungokk piwulang Gusti Ysus. Nanging nang kono ora nng panganan apa-apa. Mulan Gusti Ysus terus nyeluk murid-murid ngomong:

² Aku melas marang wong-wong! Wis telung dina suwn wong-wong pada mlu Aku lan saiki sing dipangan wis entk.

³ Mengko nk sakdurung mangan wis tak kongkon mulih, menawa bisa ambruk nang dalan. Lah katik nng sing omah adoh pisan.

⁴ Murid-murid terus semaur: Lah awak dw sing arep ngekki mangan wong semono okh gk kepriy? Nang panggonan kn ora nng panganan apa-apa!

⁵ Gusti Ysus takon: Kow nduw roti pira? Murid semaur: Enng pitu!

⁶ Wong-wong terus dikongkon njagong kabh. Gusti Ysus terus njikuk roti pitu mau. Sakwis didongakk terus dityuwil-tyuwil dikkk murid-murid kongkon ngedum marang wong-wong. Wong-wong terus pada diedumi.

⁷ Enng sing nduw iwak mbarang. Iwak terus didongakk terus kongkon ngedum uga.

⁸ Wong kabh mangan sampk warek. Turahan dilumpukk nng pitung tnggok.

⁹ Sing mlu mangan kira-kira nng wong patang wu.

¹⁰ Gusti Ysus lan murid-murid terus numpak prau budal nang bawah Dalmanutah.

¹¹ Enng wong Farisi pada marani Gusti Ysus terus bantah-bantahan karo Dkn. Wong Farisi mau arep ngenng Gusti Ysus lan pada njaluk tandan nk Gusti Allah sing ngekki pangwasa marang Dkn.

¹² Gusti Ysus terus sambat ing ati lan ngomong: Kenng apa wong-wong iki kok pada kepngin weruh tanda? Ora, ora bakal tak kki tanda!

¹³ Wong-wong mau terus ditinggal. Dkn terus ngabrah karo praun.

¹⁴ Nang praun namung nng roti siji, awit murid-murid lali nggawa liyan.

¹⁵ Kadung praun wis mlaku, Gusti Ysus mulangi murid-murid ngomong: Kow kudu sing ati-ati tenan karo ragin wong Farisi lan ragin Hrods. (Gusti Ysus sakjan ngomong: Sing ati-ati karo piwulang para Farisi lan piwulang Hrods.)

¹⁶ Murid-murid ora dunung apa teges sing diomong karo Gusti Ysus, mulan pada takon marang sakpada-pada: Gusti kuwi sakjan ngomongk bab apa ya? Mestin wa

ya sangking awak dw ora sangu roti, mulan Gusti ngomong ngono!

¹⁷ Gusti Ysus ngerti sing dirembuk murid-murid. Dkn terus ngomong: Kow kok pada ram ngomongk bab roti. Mosok kow durung pada nitni lan durung dunung? Kow kok angli banget!

¹⁸ Mosok kow nduw mripat, nanging ora bisa weruh. Lan kupingmu kuwi kanggo ngapa kok ora pada krungu? Apa ora nng sing klingen?

¹⁹ Dong Aku nyuwil-nyuwil roti lima kanggo ngekki mangan wong limang wu ka, pirang tnggok sing turah? Wis lali? Murid pada semaur: Rolas tnggok!

²⁰ Lan liyan dina menh, dong Aku ngekki mangan wong patang wu karo roti pitu, pirang tnggok sing turah? Murid semaur: Pitung tnggok!

²¹ Gusti Ysus terus ngomong: Lah kow kok durung dunung nk kekurangan roti kuwi ora kenng ndadkk bingung lan rpot. Mulan, sing tak omong mau prekara liyan.

²² Saiki pada tekan dsa Btsaida. Nang kono nng wong lamur digawa nang nggon Gusti Ysus. Sing nggawa pada nyuwun marang Dkn ndemk wong sing lamur.

²³ Gusti Ysus terus nyekel tangan wong sing lamur terus digawa metu nang njaban dsa. Nang kono mripat terus diidoni. Wong ditumpangi tangan lan ditakoni: Kow weruh apa?

²⁴ Wong terus ndengongok lan semaur:
Aku weruh wong-wong, nanging ktok kaya
wit-witan mlaku.

²⁵ Mripat terus didemk sepisan menh. Saiki
terus mari lan wong bisa weruh mat.

²⁶ Wong terus dikongkon mulih lan dipenging
balik menh nang dsan.

²⁷ Gusti Ysus lan murid-murid budal nang
dsa-dsa nang sak kiwa-tengen kuta Ssara
Filipi. Dong pada mlaku Dkn takon marang
murid-murid: Wong-wong ngarani Aku iki
sapa?

²⁸ Murid pada semaur: Wah, wis werna-
warna! Enng sing ngomong nk Kow kuwi
Yohanes Pembaptis. Liyan ngarani Kow kuwi
nabi Elia. Enng menh sing ngomong nk Kow
kuwi sakwijin nabi jaman mbiyn sing saiki
teka menh.

²⁹ Gusti Ysus terus takon: Lah kow kepriy?
Aku iki sapa? Rasul Ptrus semaur: Kow kuwi
Kristus!

³⁰ Sakwis krungu kuwi Gusti Ysus menging
murid-murid ngabar-ngabark nk Dkn kuwi
Kristus.

³¹ Gusti Ysus terus molai ndunung-ndunungk
marang murid-murid nk Dkn kuwi Anak
Manungsa sing bakal nglakoni sangsara okh.
Dkn bakal diseplkk karo para pinituwa, para
pengarep imam lan guru-guru Kitab. Dkn
bakal dipatni, nanging bakal tangi menh ing
telung dinan.

³² Gusti Ysus sing ngomongk bab kuwi ya blaka wa. Krungu kuwi mau rasul Ptrus terus ngomong marang Gusti Ysus, nanging tanpa liyan krungu: Gusti, mbok aja ngomong kaya ngono!

³³ Nanging Gusti Ysus malah minger ndelokk murid-murid liyan terus nyenni rasul Ptrus: Lungaa sangka ngarepku Stan, awit kow ora manut kekarepan Gusti Allah, nanging manut pikiran manungsa.

³⁴ Gusti Ysus terus nyeluk wong-wong sing nang kono lan murid-murid mbarang diomongi ngn: Sapa sing kepngin dadi muridku kudu saguh ninggal kekarepan dw, manggul pentngan lan mlu Aku.

³⁵ Awit sapa sing man urip, yakuwi sing bakal klangan. Nanging sapa sing nglabuhi Aku lan kabar kabungahan tekan pati, wong kuwi nyawan bakal slamet slawas-lawas.

³⁶ Lan menh, senajana sembarang sing mbok golki lan mbok senengi bisa keturunan kabh, apa gunan, nk kow klangan nyawamu?

³⁷ Apa ing donya kn sing kenng dadi ijol nyawamu? Lak ora nng ta?

³⁸ Mulan, sapa sing isin ngakoni Aku lan piwulangku ing jaman sing kebek ala iki, mbsuk nk Anak Manungsa teka, bareng karo mulkat-mulkat sing sutyi nganggo kamulyan Bapak, Dkn ya ora bakal ngaku nk kenal wong kuwi.

9 ¹ Gusti Ysus terus ngomong menh: Mbok dititni ta! Nang tengah wong-wong sing nang kn iki nng sing bakal ora mati, sakdurung weruh Kraton Gusti Allah teka nganggo pangwasa.

² Nem dina sakwis kuwi Gusti Ysus ngejk rasul Ptrus, Yohanes lan Yakobus munggah nang gunung duwur. Kejaba wong papat iki ora nng wong liyan menh. Nang kono Gusti Ysus terus malih. Murid-murid pada weruh kabh.

³ Salin Gusti Ysus malih putih sumeblak, jan puti tenan.

⁴ Rasul Ptrus, Yohanes lan Yakobus terus weruh nabi Moses lan nabi Elia omong-omongan karo Gusti Ysus.

⁵ Rasul Ptrus terus ngomong marang Gusti Ysus: Gusti, kok ndilalah temen awak dw nang kn. Apik awak dw nggaw gubuk telu wa, siji kanggo Kow, siji kanggo nabi Moses lan siji menh kanggo nabi Elia.

⁶ Rasul Ptrus ngomong ngono kuwi, awit ora ngerti kudu ngomong apa, sangking kagt.

⁷ Terus nng mga teka, ayang-ayang nutupi wong-wong. Sangka mga mau terus nng swara ngomong: Iki Anakku sing tak trsnani. Dkn kudu mbok gugu.

⁸ Kadung para rasul nolh kiwa-tengen wis ora weruh sapa-sapa menh, namung Gusti Ysus dw.

⁹ Dong pada mlaku medun gunung, Gusti Ysus ngomong marang murid-murid: Sembarang sing kow weruh mau aja diomongk sapa-sapa ndisik. Mbsuk nk Anak Manungsa wis tangi sangka pati kow kenng ngomongk.

¹⁰ Pantyn murid telu kuwi ya ora ngomong karo sapa-sapa, nanging bab tangi sangka pati sing dirembuk karo Gusti Ysus kuwi wong telu mau ora pada dunung. Pada kepngin ngerti apa teges.

¹¹ Mulan terus takon marang Gusti Ysus: Lah kenng apa guru-guru Kitab kok ngomong nk nabi Elia kudu teka ndisik?

¹² Gusti Ysus semaur: Pantyn, guru-guru Kitab kuwi bener. Nabi Elia kudu teka nglingk wong-wong menh bab dalan Gusti Allah. Nanging bab Anak Manungsa ketulis nk Dkn bakal nglakoni sangsara okh lan bakal diseplkk.

¹³ Mulan Aku ngomong nk nng nabi kaya nabi Elia wis teka, kaya sing ketulis nang Kitab. Nanging dkn digaw sak gelem, tyotyok karo sing wis ketulis nang Kitab Sutyi.

¹⁴ Dong Gusti Ysus karo murid telu mau wis balik menh, terus pada weruh murid-murid liyan ijik ngkl-ngklan karo guru-guru Kitab, sampk dirubung wong okh.

¹⁵ Kadung weruh Gusti Ysus terus sakwat pada bungah kabh, terus marani lan mbagkk Dkn.

¹⁶ Gusti Ysus terus takon marang murid-murid: Apa sing mbok rembuk karo guru-guru kuwi?

¹⁷ Terus nng wong sing semaur: Gusti, aku arep nggawa anakku nang nggonmu. Botyah iki keleton demit malih bisu.

¹⁸ Nk kumat botyah iki niba-niba nang lemah. Tyangkem metu umpluk lan botyah terus kerot-kerot untu lan awak terus kaku. Mulan aku njaluk tulung marang murid-muridmu kuwi kongkon ngetokk demit, nanging ora bisa.

¹⁹ Gusti Ysus terus ngomong: Kenng apa kow kok ora nduw pengandel? Sepira menh suwn Aku ijik kudu nang tengahmu lan sepira menh suwn Aku ijik kongkon nyabari kow? Digawa mbrn botyah!

²⁰ Botyah terus digawa nang nggon Gusti Ysus. Kadung demit weruh Gusti Ysus, botyah terus metyityil-metyityil niba nang lemah terus nggulung-nggulung tyangkem metu umpluk.

²¹ Gusti Ysus terus takon marang bapak: Botyah iki wiwit kapan lara?

²² Bapak semaur: Wis wiwit tyilik! Lan wis ping okh demit njongkrokk botyah nang geni apa nang mbanyu bn mati. Mulan aku nyuwun, nk Kow bisa, mbok melas, aku ditulungi!

²³ Gusti Ysus ngomong: Nk Aku bisa? Sembarang bisa nk kow pretyaya!

²⁴ Bapak botyah terus ngomong: Aku pretyaya, Gusti! Nanging pengandelku kurang. Aku mbok dirwangi pretyaya!

²⁵ Gusti Ysus weruh nk wong-wong sing ngrubung mau tambah okh, mulan demit terus ditundung. Gusti Ysus ngomong: Demit sing marakk botyah iki budek lan bisu, metua lan aja pisan-pisan balik menh!

²⁶ Demit terus metu karo njerit-njerit lan botyah ngetyetyeng-ngetyetyeng terus niba kaya wong mati. Wong-wong mikir botyah mati tenan.

²⁷ Gusti Ysus terus nyekel tangan botyah ditangk. Botyah terus ngadek.

²⁸ Kadung Gusti Ysus wis mlebu nang omah murid-murid terus takon: Gusti, kenng apa awak dw kok ora bisa ngetokk demit?

²⁹ Gusti Ysus semaur: Demit kaya ngono kuwi lungan namung karo pandonga!

³⁰ Gusti Ysus lan murid-murid lunga sangka panggonan kono terus pada mlaku terus ngliwati Galila. Gusti Ysus ora gelem nk wong-wong sampk ngerti nk Dkn liwat kono, awit Dkn ijik mulangi murid-murid.

³¹ Gusti Ysus ngomong ngn: Anak Manungsa bakal dielungk marang wong-wong sing bakal matni Dkn. Nanging ing telung dinan Dkn bakal tangi menh sangka pati.

³² Murid-murid sakjan ora dunung sing diomong karo Gusti Ysus, nanging ora nng sing wani takon apa-apa.

³³ Gusti Ysus lan murid-murid teka nang kuta Kaprnakum. Kadung wis nang omah Gusti Ysus takon: Nang dalam mau kow pada ngomongk apa ta?

³⁴ Murid-murid ora nng sing wani semaur apa-apa, awit nang dalam mau pada ngkl-ngklan ngomongk bab sapa sing ged dw.

³⁵ Gusti Ysus terus njagong, murid rolas mau dityeluk kabh terus diwulangi ngn: Wong sing kepngin diajni lan dianggep ged kuwi wong sing gelem ngalah lan gelem ngladni liyan!

³⁶ Gusti Ysus terus nyekel botyah tyilik didkk nang tengah murid-murid. Dkn ngrangkul botyah karo ngomong:

³⁷ Wong sing nampani botyah kaya ngn iki ing jenengku, wong kuwi nampani Aku. Lan menh, wong sing nampani Aku kuwi ora namung nampani Aku dw, ora, nanging uga nampani sing ngongkon Aku.

³⁸ Rasul Yohanes ngomong marang Gusti Ysus: Gusti, awak dw weruh nng wong ngetokk demit nganggo jenengmu. Nanging wong iku dudu tunggal awak dw, mulan awak dw ya menging wong.

³⁹ Nanging Gusti Ysus semaur: Aja, wong aja mbok penging. Awit ora nng wong sing saiki nganggokk jenengku kanggo nindakk mujijat terus ssuk wong nglk-lkk Aku.

⁴⁰ Awit sapa sing ora nglawan awak dw mesti ya ngrujuki awak dw.

⁴¹ Tenan, ngandela ta! Sapa sing ngekki ngomb marang kow jalaran wong ngerti nk kow kuwi murid Kristus, wong kuwi mesti bakal ntuk upah sangka Gusti Allah.

⁴² Gusti Ysus terus ngomong ngn: Sapa sing marakk wong sing enom ing pengandel ninggal dalanku, wong kuwi luwung dibanduli watu gilingan wa gulun, terus dityemplungk nang segara.

⁴³ Nk tanganmu marakk kow nglakoni ala, diketok wa. Luwung kow mlebu urip langgeng karo tangan siji, tenimbang tanganmu genep loro, nanging kow mlebu nang neraka, nang geni sing ora bisa mati. (

⁴⁴ Nang neraka uler ora mati lan genin murup terus.)

⁴⁵ Nk sikilmu marakk kow mlaku nang dalan ala, diketok wa. Luwung kow mlebu urip langgeng karo sikil siji, tenimbang sikil genep loro, nanging dibuwang nang neraka. (

⁴⁶ Nang neraka uler ora mati lan genin murup terus.)

⁴⁷ Nk mripatmu marakk kow nglakoni ala, dityepol wa. Luwung mlebu Kraton Gusti Allah karo mripat siji, tenimbang mripatmu genep loro, nanging dityemplungk nang neraka.

⁴⁸ Nang neraka kuwi kow bakal ngalami sangsara ged slawas.

⁴⁹ Saben wong kudu dijajal pengandel supaya ora luntur. Kuwi kenng dipadakk karo nk nguyahi ka, supaya awt.

⁵⁰Uyah kuwi kanggo gaw tenan. Nanging nk uyah ilang asin, ora nng apa-apa menh sing kenng dienggo ngasink? Mulan, kow kuwi kudu kaya wong sing wis diuyahi. Pada urip bebarengan sing rukun.

10¹Gusti Ysus lunga sangka panggonan kono terus budal nang Yuda, terus ngabrah laut Yordan. Wong pirang-pirang pada nglumpuk ngrubung Dkn, mulan kaya lumrah, wong-wong terus diwulangi bab Gusti Allah.

²Terus nng wong Farisi pada teka arep ngenng Gusti Ysus nganggo pitakonan. Wong Farisi mau takon ngn: Apa wong lanang ntuk megat bojon?

³Gusti Ysus semaur: Lah wt nabi Moses mulangi kepriy?

⁴Entuk, janji wong lanang gelem nulis layang pegat terus dikkk sing wdok.

⁵Gusti Ysus terus ngomong: Nabi Moses nggaw pernatan ngono kuwi jalaran sangka wangkot atimu.

⁶Nanging kawit mbiyn Gusti Allah nggaw wong lanang lan wong wdok.

⁷Mulan wong lanang kuwi bakal ninggal bapa-biyung lan dadi siji karo bojon.

⁸Ora wong loro menh, nanging wong loro kuwi wis dadi siji.

⁹Dadin, apa sing wis digatukk karo Gusti Allah, manungsa ora kenng misah.

¹⁰ Dong wis nang omah menh, murid-murid terus takon marang Gusti Ysus bab pegatan mau.

¹¹ Gusti Ysus mulangi ngn: Nk wong lanang megat sing wdok terus ngepk wong wdok liyan, wong lanang kuwi laku bdang.

¹² Uga nk wong wdok megat sing lanang terus ngepk wong lanang liyan, wong wdok kuwi ya pada wa laku bdang.

¹³ Wong-wong pada nggawa anak nang nggon Gusti Ysus supaya didongakk lan diberkahi. Nanging murid-murid pada nyenni wong-wong kuwi dipenging ngrusui Gusti Ysus.

¹⁴ Kadung Gusti Ysus weruh, dkn terus jngkl. Mulan Dkn nyenni murid-murid ngn: Mbok bn! Botyah-botyah aja dialang-alangi. Bn pada mbrn nang nggonku. Awit Kraton Gusti Allah namung kanggo wong sing atin kaya botyah-botyah iki.

¹⁵ Pantyn tenan, sapa sing ora nampa Kraton Gusti Allah kaya botyah-botyah iki ora bakal bisa ngleboni kraton iki.

¹⁶ Botyah-botyah terus dirangkuli, terus ditumpangi tangan lan diberkahi siji-siji.

¹⁷ Dong Gusti Ysus arep budal menh terus nng wong mblayu marani Dkn. Wong sujut nang ngarep Gusti Ysus terus takon: Guru, pantyn Kow betyik tenan. Bisan ntuk urip langgeng aku kudu nglakoni apa?

¹⁸ Gusti Ysus semaur: Kow kok ngarani Aku betyik? Gusti Allah dw sing betyik, ora nng liyan!

¹⁹ Kow wis ngerti wt-wt ta? Aja matni wong, aja ngrusui bojon liyan, aja nyolong, aja goroh, aja ngapusi wong lan ngajnana marang bapa-biyungmu.

²⁰ Wong semaur: Guru, kawit tyilik aku wis nurut wt-wt kabh kuwi.

²¹ Gusti Ysus nyawang wong terus krasa trsna marang dkn, mulan terus ngomong: Barang siji sing durung mbok lakoni: kana mulih, apa nduwmu diedol kabh. Sepira payun dikkk marang wong sing ora nduw supaya kow bisa nduw banda nang swarga. Nk kuwi wis mbok lakoni kow terus mbrna mlu Aku!

²² Wong krungu Gusti Ysus ngomong ngono kuwi terus amleng. Dkn lunga karo sedi, awit dkn sugih tenan.

²³ Gusti Ysus terus nyawang murid-murid ngomong: Pantyn angl tenan kanggo wong sugih mlebu Kraton Gusti Allah.

²⁴ Murid-murid kagt krungu tembung kuwi. Mulan Gusti Ysus terus ngomong: Anak-anak, pantyn angl banget mlebu Kraton Gusti Allah.

²⁵ Luwih gampang unta mlebu bolongan dom, tenimbang wong sugih mlebu Kraton Gusti Allah.

²⁶ Murid-murid saiki ora dunung blas, mulan takon: Gusti, lah sapa sing bisa slamet?

²⁷ Gusti Ysus ndelokk murid-murid terus semaur: Pantyn, angl banget kanggo manungsa, nanging ora angl kanggo Gusti Allah. Kanggo Gusti Allah sembarang bisa klakon.

²⁸ Rasul Ptrus terus ngomong: Gusti, awak dw wis ninggal sembarang terus mlu Kow!

²⁹ Gusti Ysus semaur: Dirungokk sing apik omongku iki. Sapa sing ninggal omah lan kebon, ninggal wong tuwa, sedulur lan anak jalaran nglabuhi Aku lan nglabuhi kabar kabungahan Gusti Allah, wong kuwi saiki mesti nampa sembarang ngungkul-ungkuli maun.

³⁰ Bakal nampa ping satus, ya omah, sedulur, wong tuwa, anak lan kebon, senajana karo ngalami kasangsaran. Lan ing temb bakal nampa urip langgeng.

³¹ Nanging okh sing nang ngarep bakal kri, malah sing teka kri bakal nang ngarep.

³² Saiki Gusti Ysus karo murid-murid pada mlaku budal nang Yrusalm. Gusti Ysus mlaku nang ngarep dw. Murid-murid durung mari kagt lan wong-wong liyan sing mlu uga pada wedi. Murid rolas mau terus dityeluk didwkk karo Gusti Ysus terus diomongi bab sing bakal dialami karo Dkn.

³³ Gusti Ysus ngomong ngn: Dititni dw! Saiki awak dw arep nang Yrusalm. Nang kono para pengarep imam lan para guru Kitab bakal nyekel Anak Manungsa. Bakal pada nyalahk

Dkn lan masrahk Dkn marang bangsa liya sing ora kenal marang Gusti Allah kongkon matni.

³⁴ Wong-wong kuwi bakal pada moyoki, ngidoni lan metyuti Dkn lan entk-entk bakal pada matni Dkn. Nanging ing telung dinan Dkn bakal tangi sangka pati.

³⁵ Rasul Yakobus lan Yohanes, kabh loro anak Sbdus, terus maju lan ngomong marang Gusti Ysus: Guru, awak dw nduw pitakonan.

³⁶ Arep takon apa? Gusti Ysus semaur.

³⁷ Gusti, nk Kow wis dadi ratu, awak dw kepngin mlu njagong kaya ratu nang sebelahmu, siji nang tengen lan siji nang kiwa.

³⁸ Gusti Ysus ngomong: Kow ora ngerti apa sing mbok jaluk! Apa kow gelem nglakoni kasangsaran sing bakal tak alami?

³⁹ Gelem Gusti! Gusti Ysus terus ngomong: Pantyn, kasangsaran sing bakal tak alami kow uga bakal mlu ngalami.

⁴⁰ Nanging bab njagong nang tengen apa kiwaku aku ora nduwni kwasa ngarani. Iku wis dityawisk karo Gusti Allah kanggo sing dipilih karo Dkn dw.

⁴¹ Krungu kuwi murid sing sepuluh terus jngkl karo rasul Yakobus lan Yohanes.

⁴² Mulan kabh terus dityeluk karo Gusti Ysus, diomongi ngg: Kow ngerti dw tyaran wong sing ora pretyaya marang Gusti Allah. Para

pengged sing kudu nata bangsan malah pada ngwasani lan ngerh.

⁴³ Nanging kow ora kenng kaya ngono. Sapa sing kepngin dadi pengarep kudu ngladni liyan lan sapa sing kepngin dianggep ged dw kudu dadi peladn liya-liyan.

⁴⁴ (10:43)

⁴⁵ Awit Anak Manungsa tekan ya ora njaluk diladni, nanging supaya ngladni lan masrahk urip kanggo nebus urip wong okh.

⁴⁶ Gusti Ysus lan murid-murid teka nang kuta Yriko. Kadung bareng karo wong pirang-pirang lunga menh sangka Yriko, nng wong lamur ngemis nang pinggir dalan. Wong iki jeneng Bartimus, anak Timus.

⁴⁷ Bartimus krungu nk sing liwat nang dalan kono kuwi Gusti Ysus sangka kuta Nasart, mulan dkn terus tyeluk-tyeluk: Ysus, Turunan ratu Daved, mbok melas marang aku.

⁴⁸ Wong-wong terus nyenni Bartimus kongkon meneng. Nanging wong malah tambah seru sing tyeluk-tyeluk: Turunan Daved, mbok melas marang aku!

⁴⁹ Gusti Ysus terus mandek lan ngomong: Wong kuwi dikongkon mbrn! Wong lamur mau terus dityeluk karo wong-wong: Wis aja wedi, ndang ngadeka. Gusti nyeluk kow.

⁵⁰ Bartimus terus mbuwang salin njaba sing nyrimpet-nyrimpeti terus gelis-gelis marani Gusti Ysus.

⁵¹ Gusti Ysus terus takon: Aku mbok kongkon ngapa? Aku kepngin weruh, Gusti!

⁵² Gusti Ysus semaur: Ya wis, kana! Pengandemu sing nylametak kow. Sakwat Bartimus bisa weruh terus mlu Gusti Ysus.

11 ¹ Wong-wong saiki wis tyedek karo Yrusalm, wis tekan dsa Btfak lan dsa Btani, tyedek karo gunung Olf. Gusti Ysus terus ngongkon murid loro ngomong:

² Kana mlebu nang dsa sing nang ngarep ka. Nang kono kow mengko bakal nemu kimar enom sing dikentyang. Kimar kuwi durung tau ditumpaki wong. Diutyuli terus digawa mbrn.

³ Nk nng wong takon apa-apa, ngomong: Gusti sing ngongkon lan Gusti sing mbutuhk lan bakal ndang dibalkk menh.

⁴ Murid loro mau terus budal lan pada nemu kimar enom sing dikentyang nang lawang nang pinggir dalan.

⁵ Wong-wong sing ngadek nang kono terus takon: Lah kok mbok utyuli kimar, bn ngapa?

⁶ Murid loro mau ngomong nk Gusti sing mbutuhk lan bakal dibalkk menh. Wong-wong terus ora ngomong apa-apa.

⁷ Kimar terus digawa nang nggon Gusti Ysus terus geger dilmki klambin. Gusti Ysus terus numpak kimar.

⁸ Wong-wong terus pada nggelar klambin nang dalan lan liyan pada nggawa godongan-godongan sangka kebon terus disebar nang dalan.

⁹ Wong-wong sing mlaku nang ngarep lan mburin Gusti Ysus terus pada surak-surak ngomong: Hosana! Nampaa berkah sing teka ing jeneng Gusti!

¹⁰ Langgenga kraton ratu Daved, leluhur awak dw. Hosana kanggo Gusti Allah nang swarga.

¹¹ Tekan Yrusalm Gusti Ysus terus mlebu nang Grja Ged, nyawang sembarang-mbarang nang kono. Dkn terus budal karo murid rolas nang dsa Btani, awit wis rada surup.

¹² Esuk, dong lunga sangka Btani, Gusti Ysus krasa ngelih.

¹³ Sangka kadohan Dkn weruh wit anjir sing gembel godong terus diparani arep ditiliki nng woh apa ora. Kadung tekan wit Gusti Ysus ora nemu apa-apa blas. Namung nng godong, awit durung ungsum woh.

¹⁴ Murid-murid terus krungu Gusti Ysus ngomong marang wit: Wiwit saiki tekan slawas ora bakal nng wong sing mangan wohmu menh!

¹⁵ Gusti Ysus lan murid-murid wis tekan Yrusalm. Nang kono Dkn arep mlebu nang Grja Ged. Nanging nang latar kono okh wong sing dodolan lan liyan sing pada tuku. Mulan wong-wong iki terus disenni lan dikongkon lunga kabh karo Gusti Ysus. Mja-mjan sing tukang ngijoli duwit lan dingklik-dingklik sing tukang adol manuk dara diglmpang-glmpangk kabh.

¹⁶ Wong-wong sing pada teka nggawa dagangan diendek, ora ntuk liwat latar grja menh.

¹⁷ Gusti Ysus ngomong: Nang Kitab lak wis ketulis ta! Gusti Allah dw ngomong ngn: Omahku iki papan pandonga kanggo kabh bangsa. Nanging kn saiki mbok dadkk delikan maling.

¹⁸ Para pengarep imam lan guru Kitab krungu sing diomong karo Gusti Ysus terus pada wedi, awit wong-wong liyan kabh seneng ngrungokk piwulang Gusti Ysus. Mulan para imam lan guru Kitab mau pada mikir lan nggolk akal arep matni Gusti Ysus.

¹⁹ Kadung wis surup Gusti Ysus lan murid-murid terus lunga sangka Yrusalm.

²⁰ Esuk, dong liwat menh, terus pada weruh nk wit malih garing kabh sak oyot-oyot.

²¹ Rasul Ptrus klingen nk Gusti Ysus misuh wit, mulan terus ngomong: Gusti, delokk iku, wit sing mbok pisuh wingi malih garing.

²² Gusti Ysus terus semaur: Pada ngandela marang Gusti Allah.

²³ Tenan, ngandela ta! Nk kow mrntah gunungan iki ngomong: Mumbula lan nibaa nang segara, mesti ya bakal klakon tenan, angger kow blas ora mangu-mangu, nanging pretyaya nk apa sing mbok omong bakal klakon tenan.

²⁴ Mulan Aku ngomong: apa sing mbok jaluk ing pandonga, ngandela nk kow wis nampa kuwi, tenan, mesti bakal keturutan.

²⁵ Lan menh, nk kow ndonga, sapa wa sing nduw salah karo kow dingapura. Dadin Gusti Allah nang swarga ya bakal ngapura salahmu.

(

²⁶ Nanging nk kow ora gelem ngapura liyan, Gusti Allah nang swarga ya ora bakal ngapura kow.)

²⁷ Gusti Ysus lan murid-murid pada teka nang Yrusalm menh. Dong Dkn ijk mlaku-mlaku nang latar Grja Ged terus para pengarep imam, para guru Kitab lan para penuntun wong Ju marani Dkn.

²⁸ Wong-wong iki takon marang Gusti Ysus: Sapa sing ngekki pangwasa marang Kow kok wani nindakk kaya ngono?

²⁹ Gusti Ysus semaur: Alon ndisik, sakdurung Aku semaur, Aku nduwni pitakonan ndisik marang kow. Nk kow bisa nyauri Aku, kow ya bakal tak omongi sapa sing ngekki pangwasa marang Aku!

³⁰ Sapa sing ngekki pangwasa Yohanes kanggo mbaptis? Gusti Allah apa manungsa?

³¹ Wong-wong terus pada guneman kepriy enggon arep semaur. Awit nk ngomong: Gusti Allah, wong-wong pada wedi nk Gusti Ysus takon: Lah kenng apa dkn kok ora mbok gugu?

³² Nk pada semaur: Manungsa, lah kepriy, mengko wong-wong pada nesu, awit kabh pretyaya nk Yohanes kuwi nabi sangka Gusti Allah.

³³ Mulan terus pada ngomong: Embuh ya, awak dw ora ngerti! Gusti Ysus semaur: Kow ya ora bakal tak omongi sapa sing ngekki pangwasa marang Aku!

12 ¹ Gusti Ysus terus mulangi wong-wong mau nganggo tembung gambar ngn: Enng sakwijin wong nduw kebon ditanduri dreif. Kebon dipageri mubeng terus wong nggaw luwangan kanggo meres dreif. Uga digawkk omah-omahan sing rada duwur kanggo njaga kebon. Kebon terus diswakk marang wong-wong liyan. Wong dw lunga nang negara liya.

² Kadung wis wayah pann sing nduw kebon ngongkon slaf nang nggon wong-wong sing nywa kebon, njaluk bagan.

³ Nanging slaf sing dikongkon mau malah dityekel karo sing nywa kebon terus digebuki. Sakwis kuwi slaf terus dikongkon lunga nganggur, ora nggawa apa-apa.

⁴ Sing nduw kebon terus ngongkon slaf liyan, nanging sing iki uga dipentungi sirah lan dielok-elokk sak gelem.

⁵ Liyan menh dikongkon, iki malah dipatni. Kabh sing dikongkoni menh nk ora dipatni ya dipentungi.

⁶ Sing nduw kebon saiki namung nduw wong siji sing kenng dikongkon, yakuwi anak dw, sing ditrsnani. Wong terus ngongkon anak ngomong ngn: Menawa wa wong-wong wedi marang kow, awit kow anakku dw!

⁷ Nanging wong-wong sing nywa kebon malah ngomong marang sakpada-pada: Iki anak sing nduw kebon. Hayuk dipatni wa, dadin kebon wk awak dw.

⁸ Anak mau terus dityekel; kadung wis dipatni terus diuntyalk nang njaban kebon.

⁹ Dipikir dw jajal. Sing nduw kebon kudu ngapa saiki? Dkn mesti bakal budal dw. Sing nywa kebon mesti bakal dipatni kabh lan kebon mesti bakal diswakk wong liya-liyan?

¹⁰ Apa kow ora tau matya nang Kitab, ayat sing unin ngn: Watu sing dibuwang karo sing tukang nggaw omah, malah watu kuwi sing dadi watu wiwitan.

¹¹ Iki penggawn Gusti Allah, sing nggumunk banget.

¹² Para penuntun wong Ju pada rumangsa disemoni karo Gusti Ysus lan wis kudu nyekel Dkn, nanging pada wedi karo wong okh liyan. Mulan Gusti Ysus terus diejark wa, terus pada lunga.

¹³ Wong-wong terus nng sing ngongkon wong Farisi siji-loro lan wong sangka golongan ratu Hrods nang nggon Gusti Ysus, supaya ngenng Dkn nganggo pitakonan-pitakonan.

¹⁴Kadung wis tekan nggon Gusti Ysus wong-wong mau ngomong: Guru, awak dw ngerti nk piwulangmu kuwi bener tenan. Karomenh Kow ora wedi sapa-sapa. Kow nk mulangi bab dalan Gusti Allah bener lan nng wujut, awit Kow ora perduli karo sapa-sapa. Mulan awak dw kepngin takon marang Kow. Nk miturut agaman awak dw kepriy? Kudu mbayar belasting marang ratun apa ora?

¹⁵Nanging Gusti Ysus wis ngerti nk wong-wong sing takon kuwi namung tok-tok. Mulan Dkn ngomong: Kenng apa kow kok kepngin ngenng Aku? Jajal nggawa duwit rtyh siji mbrn tak delok.

¹⁶Terus nng sing nggawa duwit rtyh siji. Gusti Ysus terus takon marang wong-wong mau: Didelok ta! Nang duwit iki nng gambar sapa lan jeneng sapa? Wong-wong semaur: Gambar lan jeneng ratun Rum!

¹⁷Gusti Ysus terus ngomong: Lah ya wis ta! Apa sing kudu mbok kkk marang ratun ya kkk marang ratun lan apa sing kudu mbok kkk marang Gusti Allah ya kkk marang Gusti Allah. Wong-wong nggumun krungu sauran Gusti Ysus.

¹⁸Enng wong Saduki siji-loro mara nang nggon Gusti Ysus. Wong Saduki kuwi ora ngandel nk wong mati bakal tangi menh. Wong-wong iki takon marang Gusti Ysus:

¹⁹Guru, nabi Moses wis nggawkk pernatan kanggo awak dw ngn: Nk nng wong lanang

mati ninggal randa tanpa anak, sedulur wong lanang sing mati kuwi kudu ngepk randa mau dadi bojon lan nggawkk turunan kanggo sedulur sing mati.

²⁰ Lah saiki nng sedulur lanang-lanang pitu. Sing mbarep ngepk bojo, nanging kadung mati ora ninggal anak.

²¹ Sing nomer loro terus ngepk randan dadi bojon, nanging sing iki uga mati tanpa nduw anak. Karo sing nomer telu ya pada wa ngono.

²² Entk-entk sedulur pitu mau kabh mati, tanpa ninggal turunan siji-sijia. Mbok randan ya terus mati pisan.

²³ Saiki awak dw arep takon: lah mbsuk nk wantyin wong mati pada tangi menh, wong wdok mau bakal dadi bojon sing endi? Awak dw takon, awit wong wdok iki wis dadi bojon sedulur kabh pitu mau?

²⁴ Gusti Ysus semaur: Kow kuwi jan kluu banget. Kow ora dunung isin Kitab lan kow blas ora ngerti kwasan Gusti Allah.

²⁵ Awit mbsuk nk wong-wong tangi sangka pati urip bakal kaya mulkat swarga, ora nng tyaran bebojoan.

²⁶ Lan bab tangi menh sangka pati, apa kow ora matya nang kitab nabi Moses bab grumbulan eri sing murup? Nang kono Gusti Allah lak ngomong ta marang nabi Moses: Aku iki Gusti Allah Abraham, Gusti Allah Isak lan Gusti Allah Yakub.

²⁷ Teges Bapa Abraham, Isak lan Yakub kuwi saiki ngabekti marang Gusti Allah. Lah wong sing ngabekti marang Gusti Allah kuwi lak wong urip ta, mosok wong mati? Dadin Bapa Abraham, Isak lan Yakub kuwi saiki urip menh. Nk kow ora pretyaya kuwi, kow jan klru tenan!

²⁸ Enng guru Kitab krungu enggon wong-wong pada bantah-bantahan lan wong iki nitni nk Gusti Ysus sing nyauri wong-wong ya bener tenan. Guru Kitab iki mara nang nggon Gusti Ysus takon ngn: Wt sing endi sing penting dw?

²⁹ Gusti Ysus semaur: Wt sing penting dw ya iki: Rungokk bangsa Isral, Gusti Allah awak dw kuwi siji.

³⁰ Trsnaa marang Gusti Allah sak atimu lan nyawa-ragamu, kapinteranmu lan kekuwatanmu dikanggokna kanggo ngladni Gusti Allah.

³¹ Wt liyan sing penting ya iki: Trsnaa marang tunggal manungsa kaya enggonmu nrsnani awakmu dw. Ora nng wt liyan sing gedn ngungkuli wt loro iki.

³² Guru Kitab mau semaur: Kow bener, Guru. Pantyn Gusti Allah mung siji, ora nng liyan.

³³ Pantyn awak dw kudu nrsnani Gusti Allah sak atin, ing lair lan batin lan karo sakkh kekuwatan. Uga kudu trsna marang liyan kaya enggon nrsnani awak dw. Iku pantyn

luwih apik tenimbang mbelh kwan lan pawh liya-liyan marang Gusti Allah.

³⁴ Gusti Ysus weruh nk guru Kitab iki sing semaur nggenah lan bener, mulan Dkn terus ngomong marang wong: Kow wis tyedek karo Kraton Gusti Allah. Sakwis kuwi terus ora nng sing wani takon apa-apa menh.

³⁵ Gusti Ysus dong mulangi nang Grja Ged gentnan takon: Lah guru-guru Kitab kok ngomong nk Kristus namung manungsa turunan ratu Daved, dudu Gusti Allah?

³⁶ Ratu Daved dw lak wis ngomong ngn ta, dong dkn dikwasani karo Roh Allah: Gusti Allah wis ngomong ngn marang Gustiku: Mbrna njagong nang tengenku, nganti mungsuhmu wis tak telukk kabh.

³⁷ Lah ratu Daved dw ngarani Kristus kuwi Gusti. Mosok Kristus turunan ratu Daved? Wong okh seneng ngrungokk piwulang Gusti Ysus.

³⁸ Dkn uga mulangi wong-wong ngn: Pada sing ati-ati karo para guru Kitab. Wong-wong kuwi namung seneng mlaku-mlaku nganggo salin kaya wong sing ged pangkat. Nk nang pasar njaluk digatkk lan diajni karo wong liyan.

³⁹ Nk nang sinaguk apa nang kumpulan psta njagong nang ngarep dw.

⁴⁰ Pada seneng lan pinter ngrampasi omah randa-randa terus tok-tok ndonga suwi

kanggo nutupi klakuan. Wong kaya ngono kuwi bakal ntuk setrapan sing luwih abot.

⁴¹Gusti Ysus terus njagong nang ngarep wadah duwit nang Grja Ged kono. Dkn ndelokk wong-wong sing pada nglebokk pawh. Okh wong sugih pada nglebokk duwit. Wong-wong iki pawh ya ora setitik.

⁴²Terus nng randa mlarat nglebokk rtyh loro sing tyilik banget ajin.

⁴³Gusti Ysus terus nyeluk murid-murid diomongi ngn: Pada ngertia, kanggo Gusti Allah randa mlarat iku pawh sing okh dw tenimbang liya-liyan.

⁴⁴Awit wong sing sugih ngekki sangka kasugihan, nanging randa iku ngekki sangka kemlaratan.

13¹Dong Gusti Ysus metu sangka Grja Ged terus nng murid sing ngomong marang Dkn: Guru, delokk ta, grjan kuwi jan nggumunk tenan apik. Delokk watu-watun gedn!

²Gusti Ysus semaur: Kow weruh Grja Ged iki ta? Bakal ora nng watu siji wa temumpang liyan. Kabh bakal ambruk rata lemah.

³Gusti Ysus terus njagong nang gunung Olf, adep-adepan karo Grja Ged. Nang kono rasul Ptrus, Yakobus, Yohanes lan Andras terus mara lan takon:

⁴Gusti, kapan sembarang-mbarang kuwi bakal klakon lan kepriy awak dw bisan ngerti nk wis tekan wantyin? Apa tandan?

⁵ Gusti Ysus terus ngomong ngn: Pada sing ati-ati. Aja sampk kow diapusi lan disasark wong.

⁶ Okh wong bakal teka nganggo jenengku ngomong: Ya aku iki Kristus! Okh wong sing bakal diapusi.

⁷ Nk kow krungu nng perangan lan kabar-kabar nk bakal nng perangan, aja pada kagt. Kuwi kabh kudu klakon, nanging iku durung entk-entkan.

⁸ Awit bangsa sing siji bakal nglawan bangsa liyan lan negara sing siji bakal perang nglawan negara liyan. Uga bakal nng lindu lan kekurangan pangan nang pirang-pirang panggonan. Nanging kuwi ijik wiwitan wa, kaya wong wdok nk nglarani ka nk arep mbayi.

⁹ Pada sing ati-ati. Awit kow bakal disrt nang ngarep kruton lan bakal dipentungi nang sinaguk. Kow bakal digawa nang ngarep gramang lan ratu kongkon ngekki paseksi kanggo Aku.

¹⁰ Pantyn, kabar kabungahan Gusti Allah kudu digelark ndisik marang saben bangsa.

¹¹ Nk kow dityekel lan digawa nang ngarep kruton, aja pada bingung bab sing kudu mbok omong; Roh Sutyi dw sing bakal ngekki tembung ing atimu ing wantyi kuwi. Kuwi sing kudu mbok omongk.

¹² Sedulur bakal ngandakk sedulur dw lan bapak bakal ngandakk anak dw supaya

dipatni. Anak-anak bakal nglawan lan ngandakk wong tuwan supaya dipatni.

¹³ Wong kabh bakal nyengiti kow jalaran kow nurut aku. Nanging sapa sing mantep terus tekan entk-entkan, kuwi sing bakal slamet.

¹⁴ Gusti Ysus nerusk tembung: Kow bakal weruh nggegilan karusakan nang panggonan sing dudu panggonan. (Sing pada matya iki mikira sing apik supaya bisa dunung.) Wong-wong sing nang Yuda mblayua nang gunung-gunung, supaya kow aja sampk dipatni.

¹⁵ Wong-wong sing nang nduwur omah aja pada medun. Aja pada mlebu njikuk apa-apa.

¹⁶ Sing ijik nang kebon, aja mulih njikuk salin.

¹⁷ Melask banget bakal wayah kuwi kanggo wong sing meteng lan sing nduw bayi.

¹⁸ Ndongaa supaya sembarang iki aja sampk tiba wayah adem ged.

¹⁹ Awit bakal nng kasusahan ged banget. Kawit Gusti Allah nggaw jagat iki tekan saiki durung tau nng kasangsaran kaya ngono gedn lan sakwis kuwi ya ora bakal nng liyan sing ngungkuli kuwi gedn.

²⁰ Semunggon kasusahan kuwi ora dityekakk karo Gusti Allah, mesti ya ora bakal nng wong siji wa sing slamet. Nanging jalaran melas marang wong-wong sing wis dipilih, Gusti Allah nyekakk wayah kasangsaran kuwi.

²¹ Lan nk nng wong ngomong: Ya iki Kristus, apa ya ka Kristus, aja pada ngandel.

²² Awit okh wong bakal teka ngomong: Aku iki Kristus, apa Aku iki kongkonan Gusti Allah, nanging wujud dudu lan namung ngapusi. Wong-wong kuwi bakal nggaw tanda-tanda lan mujijat-mujijat. Tujuan namung kanggo nyasark kow. Semunggon bisa ngono ya arep nyasark wong-wong sing wis dipilih karo Gusti Allah mbarang. Nanging ora bisa.

²³ Mulan pada sing awas lan ati-ati, awit kow wis tak omongi sakdurung bab sembarang-mbarang kuwi.

²⁴ Gusti Ysus ngomong: Sakwis waktu kasusahan ged kuwi, srengng bakal malih peteng lan mbulan ora bakal semlorot menh.

²⁵ Lintang-lintang bakal tiba sangka langit lan pangwasa-pangwasa nang langit bakal hoyak kabh.

²⁶ Sakwis kuwi kabh Anak Manungsa bakal ngtok nang mga. Kabh bakal weruh gedn kwasan sing semlorot nganggo pepadang swarga.

²⁷ Dkn bakal ngongkon mulkat-mulkat nglumpukk wong-wong sing wis dipilih, sangka wtan, kulon, lor lan kidul, sangka entk-entkan bumi lan entk-entkan langit.

²⁸ Gusti Ysus nutup tembung ngn: Mbok dititni wit anjir ka. Nk pang molai ijo lan memes lan metu godong, kow ngerti nk wayah panas wis tyedek.

²⁹ Kaya ngono uga, nk kow weruh kabh sing tak omong mau molai klakon, ngertia nk wis tyedek banget wantyin enggonku bakal teka.

³⁰ Pada dititni! Kow bakal menangi kabh iki klakon.

³¹ Langit lan bumi iki bakal ilang, nanging tembungku bakal nng terus, slawas-lawas.

³² Nanging yakuwi, bab kapan bakal klakon, ora nng wong ngerti. Mulkat-mulkat nang swarga ya ora ngerti lan Anak Gusti Allah ya ora ngerti. Sing ngerti namung Gusti Allah Bapak.

³³ Mulan, pada sing awas lan sing ati-ati, awit kow ora ngerti kapan bakal klakon.

³⁴ Kenng tak padakk karo wong nk arep lunga adoh ka. Dkn lunga lan sembarang dipasrahk marang para peladn. Kabh diprntah lan dikki bagan dw-dw. Uga sing jaga lawang diprntah kongkon melk aja sampk ngantuk.

³⁵ Mulan, pada melka lan sing awas, awit kow ora ngerti kapan sing nduw omah mau bakal teka, wayah sor, tengah wengi, wayah jago kluruk, apa wayah suk.

³⁶ Aja sampk, nk dkn teka dadakan, terus nemu kow ijik turu.

³⁷ Mulan saiki Aku ngomong marang kow kabh: Pada melka lan sing jaga-jaga.

14 ¹ Rong dina menh wis wayah Paskah. Ing dina Paskah kuwi wong Ju pada mangan roti sing ora nng ragin. Para pengarep imam lan para guru Kitab pada nggolk akal

enggon arep nyekel lan matni Gusti Ysus, tanpa wong-wong ngerti.

² Mulan pada ngomong: Aja wayah Paskah, mengko ndak marakk ram lan ggran.

³ Gusti Ysus saiki nang dsa Btani, merdayoh nang omah Simon sing maun lara lpra. Dong Gusti Ysus ijik jagongan nng wong wdok teka nggawa botol isin lenga wangi tus sing larang banget regan. Lenga wangi iki sing digaw oyot-oyot tanduran nardus. Botol terus dipetyah gulun lan isin diesokk nang sirah Gusti Ysus.

⁴ Wong-wong terus nng sing rasan-rasan: Lah apa jawan lenga wangi larang-larang kok diebrh-ebrh ngono?

⁵ Semunggon diedol lak payu okh ta? Duwit lak ya kenng dikkk wong ora nduw ta? Wong-wong iki terus nyenni wong wdok.

⁶ Nanging Gusti Ysus ngomong: Bn, mbok diejark! Kenng apa kok mbok penging? Wong wdok iki nindakk barang sing apik banget marang Aku.

⁷ Wong mlarat slawas nng wa lan sak wantyi-wantyi nk kow kepngin nulungi kow bisa. Nanging Aku iki ora slawas tyampur kow.

⁸ Wong wdok iki nindakk sak bisan kanggo nduduhk katrsnan marang Aku. Dkn inter namung nglengani awakku karo lenga wangi, sakdurus Aku dikubur.

⁹ Dititni ta, nang endi wa ing donya kn sing bakal digelari kabar kabungahan Gusti Allah bakal krungu uga bab sing ditindakk karo wong wdok iki, kanggo pengling-ling marang dkn.

¹⁰ Sangka murid Gusti Ysus sing rolas terus nng siji sing budal nang nggon para pengarep imam arep ngelungk Dkn marang wong-wong kuwi, yakuwi Yudas Iskariot.

¹¹ Wong-wong kadung krungu kuwi terus pada bungah banget lan saguh ngekki duwit. Saiki Yudas molai nggolok kelunggaran enggon arep ngelungk Gusti Ysus marang para pengarep imam mau.

¹² Saiki wis wayah Riyaya Roti Tanpa Ragi. Ing dina sing ndisik dw wong-wong lumrah mbelh tyemp. Ing dina iku murid-murid takon marang Gusti Ysus: Gusti, Kow arep mangan Paskah nang endi? Dadin awak dw bisa tata-tata!

¹³ Gusti Ysus terus ngongkon murid loro. Dkn ngomong: Kana mlebu nang Yrusalm. Nang dalan kow bakal kepetuk wong lanang nggawa kendi isin banyu. Kow pada mlua wong kuwi.

¹⁴ Nk kow wis tekan omah, ngomong karo sing nduw omah ngn: Gurun nakokk kamar sing arep dienggo mangan Paskah karo murid-murid.

¹⁵ Wong mengko terus nggawa kow nang kamar ged nang nduwur sing wis ditata. Kana

sing arep dipangan dityawis-tyawisk nang kono.

¹⁶ Murid mau terus pada budal nang Yrusalm, terus kepetuk wong, kaya sing diomong karo Gusti Ysus mau. Nang kono terus pada nyawisk panganan Paskah.

¹⁷ Mbengin kuwi Gusti Ysus teka karo murid-murid.

¹⁸ Dong pada jejagongan mangan Gusti Ysus terus ngomong: Aku ngomong, nng siji bakal ngelungk Aku marang mungsuh. Siji sing mangan tyampur karo Aku iki.

¹⁹ Murid-murid terus kagt lan sedi. Terus pada gentn takon marang Gusti Ysus: Mosok aku ta, Gusti?

²⁰ Gusti Ysus semaur: Ya siji tunggal kow wong rolas kuwi wa, sing mlu nyelupk rotin nang mangkok.

²¹ Pantyn, Anak Manungsa kudu mati. Kuwi wis ketulis kawit jaman mbiyn. Nanging tyilaka tenan wong sing ngelungk Anak Manungsa marang mungsuh. Wong kuwi luwung ora lair wa maun.

²² Dong pada jejagongan mangan Gusti Ysus terus njikuk roti lan sakwis didongakk terus dityuwil-tyuwil dikkk marang murid-murid. Dkn ngomong: Pada dipangan. Roti iki badanku.

²³ Gusti Ysus terus njikuk ombn. Sakwis maturkesuwun marang Gusti Allah ombn

terus dielungk marang murid-murid. Kabh mlu ngomb.

²⁴ Gusti Ysus ngomong marang murid-murid: Iki getihku sing mili kanggo wong okh. Getih iki tandan nk Gusti Allah nggaw prejanjian anyar karo kow.

²⁵ Tenan, Aku ngomong, Aku ora bakal ngomb anggur iki menh tekan Aku ngomb anggur sing anyar mbsuk nang swarga.

²⁶ Sakwis kuwi terus pada singi-singi maturkesuwun lan ngluhurk Gusti Allah, terus pada budal nang gunung Olf.

²⁷ Gusti Ysus ngomong marang murid-murid: Kow bakal pada semplak pengandemu lan bakal ninggal Aku, kaya sing wis ketulis nang kitab nabi Sakarias, nk Gusti Allah bakal matni sing tukang angon lan wedus bakal pada buyar kabh.

²⁸ Nanging nk Aku wis ditangkk sangka pati, Aku bakal budal nang Galila, ndisiki kow.

²⁹ Rasul Ptrus semaur: Ora Gusti, senajan liyan ninggal Kow, aku ora bakal ninggal Kow.

³⁰ Gusti Ysus terus ngomong marang rasul Ptrus: Titnana dw, wengi iki wa, sakdurung jago kluruk ping pindo, kow bakal ngengkeng sampk ping telu nk ora kenal Aku.

³¹ Rasul Ptrus terus semaur menh: Ora Gusti, tenan, ora pisan-pisan aku bakal nglakoni kaya ngono. Senajan aku kudu mati bareng karo Kow, tak lakoni, nanging aku ora bakal

nylaki Kow. Murid-murid liyan uga ngomong ngono.

³² Gusti Ysus lan murid-murid terus budal nang panggonan sing jeneng Gtsman. Dkn ngomong marang murid-murid: Kow ngentni nang kn wa. Aku arep ndonga.

³³ Rasul Ptrus, Yakobus lan Yohanes diejk karo Gusti Ysus. Nang kono Gusti Ysus molai krasa wedi lan susah banget.

³⁴ Dkn ngomong: Atiku jan sedi banget. Rasan kaya arep mati. Kow nang kn wa lan aja turu.

³⁵ Gusti Ysus terus rada ngedohi murid-murid kuwi, terus niba nang lemah lan ndonga marang Gusti Allah. Dkn nyuwun, nk bisa, Dkn ora usah ngalami wantyi kasangsaran kuwi.

³⁶ Tembung: Duh Bapakku, Kow bisa sembarang. Mbok kasangsaran iki disingkir sangka Aku! Nanging senajan abot, Aku kepngin nglakoni karepmu, ora karepku dw.

³⁷ Gusti Ysus terus balik menh lan nemu murid sing telu mau ijik turu. Dkn terus ngomong marang rasul Ptrus: Simon, lah kow kok turu. Mosok ora bisa melk sak jam?

³⁸ Pada melka lan pada ndedongaa supaya ora pada kalah nk Stan nyoba. Pantyn, atin karep, nanging awak ora kuwat.

³⁹ Gusti Ysus terus ninggal murid-murid terus budal ndonga menh. Sing disuwun ya tunggal, kaya sing ndisik.

⁴⁰ Kadung balik menh murid-murid ijik turu, awit pada ngantuk tenan. Murid-murid kadung tangi ora wani ngomong apa-apa.

⁴¹ Ping telun, dong Gusti Ysus balik menh sangka ndedonga, Dkn ngomong marang murid-murid: Ijik pada nak-nak turu wa? Wis, saiki wis tekan wantyin enggon Anak Manungsa bakal dielungk marang wong ala.

⁴² Pada tangi, hayuk budal. Delokk, sing arep ngelungk Aku marang mungsuh wis teka!

⁴³ Gusti Ysus durung sampk rampung sing ngomong kuwi terus Yudas teka karo wong okh, pada nggawa pedang lan pentung. Yudas murid Gusti Ysus dw, tunggal murid sing rolas. Yudas lan wong-wong mau dikongkon karo para pengarep imam, guru Kitab lan pengarep wong Ju.

⁴⁴ Yudas wis nggaw tanda karo wong-wong kuwi ngomong: Wong sing tak ambung, yakuwi wong. Dityekel terus digawa lunga lan dijaga sing apik!

⁴⁵ Kadung wis tekan kono Yudas terusan marani Gusti Ysus, terus ngomong: Guru! Sakwis ngomong ngono dkn terus ngambung Gusti Ysus.

⁴⁶ Gusti Ysus terus dityekel karo wong-wong.

⁴⁷ Nanging nng murid siji narik pedang lan ngantem kuping slaf Imam Ged sampk tyepol.

⁴⁸ Gusti Ysus ngomong marang wong-wong mau: Apa Aku iki wong nakal kok kow marani Aku nggawa pedang lan pentung.

⁴⁹ Saben dina Aku tyampur karo kow nang Grja Ged nk Aku mulangi. Lah kok ora pada nyekel Aku? Nanging pantyn ya wis kudu klakon ngn, kaya sing wis ketulis nang Kitab.

⁵⁰ Murid-murid terus pada mblayu lunga, Gusti Ysus ditinggal dw.

⁵¹ Enng botyah enom mlu Gusti Ysus. Botyah enom iki namung nganggo salin mori. Botyah iki dityekel karo wong-wong, nanging namung kenng salin, botyah mblayu ora nganggo apa-apa.

⁵² (14:51)

⁵³ Gusti Ysus terus digawa nang ngarep Imam Ged. Para pengarep imam, para guru Kitab lan para pengarep bangsa Ju terus ngumpul kabh.

⁵⁴ Rasul Ptrus ngetutk Gusti Ysus sangka kadohan sampk mlebu tekan latar omah Imam Ged. Nang kono rasul Ptrus terus njagong nang bediyangan nggolk anget tyampur karo wong-wong sing njaga panggonan kono.

⁵⁵ Para pengarep imam lan wong-wong sing tukang ngrutu pada nggolk seksi, supaya bisa nemu jalaran kanggo nyalahk lan matni Gusti Ysus, nanging ora nemu siji-sija.

⁵⁶ Pantyn okh sing dadi seksi nyalahk Gusti Ysus, nanging tembung ora tyotyok.

⁵⁷ Enng sing nyalahk Gusti Ysus ngn:

⁵⁸ Awak dw krungu Dkn ngomong nk bakal mbubrah Grja Ged gawan manungsa iki lan

omong dkn bisa ngedekk liyan sakjeron
telung dina, sing dudu gawan manungsa.

⁵⁹ Nanging seksi iki ya pada wa ora tyotyok
karo liya-liyan.

⁶⁰ Imam Ged terus ngadek lan maju nang
tengah wong-wong terus nakoni Gusti Ysus:
Lah kow saiki arep ngomong apa? Tembung
wong-wong kuwi bener apa ora?

⁶¹ Nanging Gusti Ysus meneng wa, ora
semaur apa-apa. Imam terus takon menh:
Apa kow kuwi Kristus? Apa kow Anak Gusti
Allah sing Sutyi Dw?

⁶² Gusti Ysus semaur: Pantyn, ya Aku iki.
Kow bakal weruh Anak Manungsa njagong
nang tengen Gusti Allah sing Kwasa Dw. Kow
bakal weruh Dkn teka nang mgan langit.

⁶³ Imam Ged krungu Gusti Ysus ngomong
ngono terus nesu lan nyuwk salin ngomong:
Awak dw wis ora mbutuhk seksi menh.

⁶⁴ Kow kabh wis krungu dw Dkn nglk-lkk
Gusti Allah. Kepriy pinemumu kabh? Kabh
pada nyalahk Gusti Ysus lan pada setuju nk
Dkn kudu dipatni.

⁶⁵ Enng sing pada ngidoni lan nutupi rain
Gusti Ysus terus diantemi karo ngomong:
Mbedk jajal, sapa sing ngantemi Kow! Sing
jaga mbarang mlu ngantemi Gusti Ysus.

⁶⁶ Dong rasul Ptrus ijik nang latar kono, nang
ngisor, terus nng slaf wdok teka, slaf Imam
Ged.

⁶⁷ Dkn weruh rasul Ptrus njagong nang bediyangan terus ngematk lan ngomong: Kow mbarang tau mlu Ysus, wong Nasart ka.

⁶⁸ Nanging rasul Ptrus ora ngaku, malah ngngkl ngomong: Kow kuwi ngomongk apa ta? Aku ora ngerti apa sing mbok omong kuwi. Rasul Ptrus terus mlaku metu tekan lawang njaba. (Terus nng jago kluruk.)

⁶⁹ Nang kono slaf wdok mau weruh dkn menh terus ngomong karo wong liya-liyan: Wong iki tunggal sing mlu Ysus.

⁷⁰ Nanging sepisan menh rasul Ptrus ora ngaku. Ora let suwi wong-wong sing nang kono ngomong marang rasul Ptrus: Pantyn tenan, kow tunggal murid Ysus, awit ketara nk kow wong sangka Galila.

⁷¹ Rasul Ptrus terus sumpah: Aku jan ora kenal blas karo wong sing mbok omongk kuwi. Nk Aku goroh aku gelem mati.

⁷² Sakwis rasul Ptrus ngomong ngono kuwi, terus nng jago kluruk ping pindon. Rasul Ptrus sakwat klingen nk Gusti Ysus ngomong: Sakdurung jagon kluruk ping pindo kow bakal ngomong ping telu nk ora kenal Aku. Rasul Ptrus terus nangis kelara-lara.

15 ¹ Esuk mruput para warga Kruton Agama pada ngumpul nggaw putusan; kuwi para pengarep imam, para pengarep bangsa Ju lan para guru Kitab. Gusti Ysus terus dibanda digawa nang nggon gramang Pilatus.

² Pilatus takon marang Gusti Ysus: Apa kow ratun bangsa Ju? Gusti Ysus semaur: Pantyn bener sing mbok omong kuwi.

³ Para pengarep imam terus pada nyalahk Gusti Ysus bab pirang-pirang prekara.

⁴ Pilatus terus takon menh: Mosok Kow ora semaur apa-apa? Delokk, wong-wong pada nyalahk Kow. Lah Kow ngaku apa ora?

⁵ Nanging Gusti Ysus blas ora semaur apa-apa, marakk Pilatus nggumun tenan.

⁶ Lumrah saben taun, nk wayah riyaya Paskah, gramang Pilatus ngetokk wong setrapan siji. Wong-wong dililani milih dw sapa.

⁷ Saiki nang setrapan kono nng wong pembruntakan sing pada disetrap. Enng siji sing jeneng Barabas, sing matni wong dong nng rerusuh.

⁸ Wong okh teka nang nggon gramang Pilatus njaluk setrapan siji dietokk.

⁹ Pilatus semaur marang wong-wong: Semunggon Ysus, ratun bangsa Ju, tak etokk, kow gelem apa ora?

¹⁰ Pilatus takon iki, awit dkn wis nitni nk para pengarep imam kuwi ora seneng marang Gusti Ysus.

¹¹ Nanging para pengarep imam pada ngojok-ojoki wong-wong supaya pada njaluk Barabas sing dietokk.

¹² Pilatus terus semaur menh: Lah aku kongkon ngapakk karo Ysus, sing mbok arani ratun bangsa Ju!

¹³ Wong-wong terus pada mbengok: Dipentng, Ysus kudu dipentng!

¹⁴ Pilatus takon: Lah apa salah Dkn? Nanging wong-wong malah pada mbengok luwih banter: Dipentng!

¹⁵ Supaya wong-wong pada lega, Barabas terus dietokk. Pilatus terus mrntah kongkon metyuti lan mentng Gusti Ysus.

¹⁶ Para soldat terus nggawa Gusti Ysus mlebu nang latar kruton terus nyeluk liya-liyan kongkon pada nglumpuk.

¹⁷ Gusti Ysus terus dienggoni salin abang lan sirah dipasang makuta gawan eri.

¹⁸ Sakwis kuwi terus pada mbagkk Dkn ngomong: Slamet ratun bangsa Ju!

¹⁹ Gusti Ysus terus dipentungi sirah lan diidoni. Soldat-soldat mau terus sedeku, tok-tok nyembah Dkn.

²⁰ Kadung wis marem enggon nggaw sembrana marang Gusti Ysus, salin abang mau terus dityepot menh lan salin dw dienggokk, terus digawa lunga arep dipentng.

²¹ Ing wantyi kuwi nng wong mulih sangka kebon liwat kono. Wong iki jeneng Simon, bapak Alksander lan Rufus, mbiyn manggon nang kuta Sirn. Simon dipeksa kongkon manggul kayu sing arep dienggo mentng Gusti Ysus.

²² Gusti Ysus terus digawa nang panggonan sing jeneng Golgota. Golgota kuwi teges: endas wong mati.

²³ Nang kono Gusti Ysus dikki anggur dityampur mur kongkon ngomb, nanging Dkn ora gelem.

²⁴ Gusti Ysus terus dipentng lan salin diedum nganggo lotr, dadin ngerti bagan dw-dw.

²⁵ Gusti Ysus dipentng jam sanga suk.

²⁶ Kayu sing dienggo mentng dikki tulisan ngn: Ratun bangsa Ju. Ya tembung iki sing dienggo nyalahk Gusti Ysus.

²⁷ Bareng karo Gusti Ysus uga nng wong ala loro dipentng. Siji nang sebelah tengen lan liyan nang sebelah kiwa. (

²⁸ Dadin keturutan tenan sing ketulis nang Kitab: Dkn didadkk siji karo wong ala!)

²⁹ Wong-wong sing liwat kono pada moyoki Dkn. Pada gdk-gdk lan muni: Rasakna saiki! Jarn Kow arep mbubrah Grja Ged lan arep mbok dekn menh sakjeron telung dina.

³⁰ Jajal tulungana awakmu dw? Meduna sangka pentngan kuwi.

³¹ Para pengarep imam lan para guru Kitab uga pada moyoki lan ngomong marang sakpada-pada: Jarn bisa nulungi wong liyan, lah awak Dkn dw kok ora bisa nulungi?

³² Jarn Dkn Kristus, ratun Isral. Jajal medun sangka pentngan kono, dadin awak dw bisa weruh lan pretyaya. Wong-wong sing disalib bareng karo Gusti Ysus uga mlu moyoki.

³³ Wiwit jam rolas awan sak negara malih peteng, telung jam suwn.

³⁴ Ing wayah jam telu Gusti Ysus mbengok banter: Eloi, Eloi, lamah sabaktani? Nk tyara Jawa: Duh Allahku, kenng apa Aku kok mbok tinggal?

³⁵ Wong liwat sing krungu kuwi ngomong: Rungokk ta, Dkn nyeluk nabi Elia.

³⁶ Enng siji njikuk spons dietylupk nang anggur terus disundukk putyuk kayu dawa terus dikkk Gusti Ysus kongkon nyutyup. Wong ngomong: Hayuk dientni. Awak dw kepngin ngerti nabi Elia nulungi Dkn apa ora.

³⁷ Nanging Gusti Ysus malah mbengok banter terus ninggal.

³⁸ Kordn tutup kamar sing sutyi dw nang Grja Ged terus suwk dadi loro, sangka nduwur mengisor.

³⁹ Penggedn soldat sing jaga nang ngarep kayu pentngan kono weruh ninggal Gusti Ysus. Dkn ngomong: Wong iki pantyn Anak Gusti Allah tenan.

⁴⁰ Nang kono uga nng wong wdok-wdok sing nyawang lelakon mau sangka kadohan. Kayadn Maria Makdalna, Salum lan Maria, ibun Yakobus Tyilik lan Yoses.

⁴¹ Wong wdok-wdok iki pada mlu lan ngladni Gusti Ysus dong Dkn ijik nang Galila. Nanging uga nng wong wdok-wdok liyan sing teka nang Yrusalm bareng karo Gusti Ysus.

⁴² Ing dina kuwi, dina jemuah, wong Ju pada tata-tata kanggo dina sabat. Sorn kuwi nng wong nang nggon gramang Pilatus nembung layon Gusti Ysus. Wong iki jeneng Yosf, mbiyn sangka kuta Arimata. Dkn wargan Kruton Agama, mulan ya diajni banget karo wong liyan. Yosf uga ngarep-arep tekan Kraton Gusti Allah.

⁴³ (15:42)

⁴⁴ Pilatus dw nggumun krungu nk Gusti Ysus wis ninggal, mulan dkn nyeluk penggedn soldat sing jaga ditakoni apa ninggal Gusti Ysus wis suwi.

⁴⁵ Sakwis Pilatus krungu dw sangka soldat mau nk Gusti Ysus wis ninggal tenan, layon terus dipasrahk marang Yosf.

⁴⁶ Yosf terus tuku mori. Gusti Ysus diedunk sangka kayun, terus dibuntel mori didkk nang kuburan. Kuburan kuwi guwa gawan nang gunungan watu. Yosf terus ngglundungk watu kanggo nutup lawang guwa kuwi.

⁴⁷ Maria Makdalna lan Maria ibun Yoses uga weruh panggonan sing dienggo nggltakk layon Gusti Ysus.

16 ¹Kadung dina sabat wis kliwat, Maria Makdalna, Maria ibun Yakobus lan Salum pada tuku lenga wangi kanggo nglengani layon Gusti Ysus.

²Dina minggun, suk mruput, wayah srengng njedul, wong wdok-wdok iki terus budal nang kuburan.

³ Nang dalan pada rasan-rasan: Mengko sapa ya sing ngrwangi ngglundungk watu tutup kuburan? Awit watun ged banget.

⁴ Nanging kadung wis tekan kuburan, wong-wong weruh nk watun wis diglundungk.

⁵ Wong-wong terus mlebu, nanging pada kagt, awit weruh wong enom njagong nang sebelah tengen. Salin wong putih.

⁶ Wong ngomong: Aja pada kagt. Aku ngerti nk kow nggolki Ysus, wong Nasart sing dipentng. Dkn wis ora nang kn, awit wis tangi. Delokk dw, maun wong didlh nang kn ta?

⁷ Kana saiki pada balik wa. Murid-murid diomongi lan aja lali ngomongi rasul Ptrus. Diomongi nk Gusti Ysus wis budal ndisik nang Galila. Nang kana bakal pada kepetuk Dkn, kaya sing wis diomong sakdurung Dkn ninggal.

⁸ Wong wdok-wdok mau terus mblayu metu karo ndredek lan bingung. Sangking wedin terus ora ngomongi liya-liyan.

⁹ (Sakwis Gusti Ysus tangi sangka pati ing dina minggu suk, dkn ndisik dw ngtok marang Maria Makdalna, wong wdok sing maun diluwari sangka demit pitu.

¹⁰ Maria Makdalna terus ngabari murid-murid sing ijik pada sedi lan pada nangis.

¹¹ Nanging kadung diomongi nk Gusti Ysus urip menh lan ngtok marang dkn, murid-murid malah ora pada ngandel.

¹² Gusti Ysus terus ngtok marang murid loro, dong ijik pada mlaku arep nang sakwijin dsa. Gusti Ysus ngtok nganggo rupa liya.

¹³ Murid loro mau terus balik ngomongi liya-liyan, nanging ora pada ngandel.

¹⁴ Ora let suwi Gusti Ysus terus ngtok marang murid sing sewelas, dong ijik pada mangan. Dkn nyenni murid-murid mau, awit ora pada gelem ngandel marang omongan wong-wong sing wis pada weruh Dkn, sakwis tangi menh sangka pati.

¹⁵ Gusti Ysus mrntah murid-murid ngn: Kana pada lunga nggelark kabar kabungahan Gusti Allah marang saben wong nang sak lumah jagat.

¹⁶ Sapa sing pretyaya lan dibaptis bakal slamet, nanging sing ora gelem pretyaya bakal disetrap.

¹⁷ Sing pada pretyaya bakal tak kki tanda, yakuwi, bakal bisa ngetokk demit nganggo jenengku lan bakal ngetokk basa anyar.

¹⁸ Senajan nyekel ula lan senajan ngomb ratyun ora bakal masah. Bakal numpangi tangan marang wong lara lan sing lara bakal mari.

¹⁹ Sakwis Gusti Ysus ngomong kuwi kabh marang murid-murid, Dkn terus mumbul munggah nang swarga. Nang kana Dkn njagong nang tengen Gusti Allah.

²⁰ Murid-murid terus budal nggelar kabar kabungahan Gusti Allah nang endi-endi. Gusti

dw ya ngrwangi lan ngtokk kwasan nganggo
mujijat-mujijat. Dadin wong-wong nitni dw
nk tembung murid-murid pantyn pitutur Gusti
Allah tenan.)

Lukas

1 ¹ Sedulurku Tofilus sing tak ajni, iki layang sangka nggonku, Lukas. Pantyn ya wis nng wong pirang-pirang sing nulis bab lelakon-lelakon sing kedadan nang tengah awak dw.

² Kuwi mau kabh miturut omongan wong-wong sing pada weruh dw kawit wiwitan, terus pada nggelark kabar kabungahan kuwi.

³ Mulan aku dw ya terus mikir nulis bab prekara iki kanggo kow. Sakdurung tak tulis, lelakon-lelakon mau kabh tak titipriksa ndisik, terus tak tata.

⁴ Dadin kenng dititni dw nk pitutur sing diwulangk marang sedulur Tofilus kuwi kenng dipretyaya kabh.

⁵ Dong Hrods ijik dadi ratu nang distrik Yuda, nng sakwijn imam sing jeneng Sakarias, sangka golongan imam Abia. Bojon imam Sakarias jeneng Elisabt. Ibu Elisabt iki turunan imam Aron.

⁶ Wong loro iki temen enggon nuruti kekarepan Gusti Allah, awit pada temen nglakoni angger-angger lan pernatan Gusti Allah sak kabh.

⁷ Imam Sakarias lan ibu Elisabt ora nduw anak, awit ibu Elisabt ora bisa nduw anak. Karomenh wong loro iki ya wis tuwa banget.

⁸ Ing sakwijin dina imam Sakarias nglakoni kerjanaan nang Grja Ged kono, awit wis tiba wantyin golongan dkn.

⁹ Lah saiki imam Sakarias sing kudu mlebu nang Panggonan Sutyi, kudu ngobong menyan. Kuwi sing ngarani nganggo lotr.

¹⁰ Ing wantyi kuwi, dong menyan diobong, nang njaba nng wong pirang-pirang pada ndedonga.

¹¹ Lah dadakan wa kok terus nng mulkat ngtok marang imam Sakarias. Mulkat ngadek nang sebelah tengen altar sing dienggo ngobong menyan.

¹² Imam Sakarias weruh mulkat terus kagt lan wedi banget.

¹³ Nanging mulkat ngomong: Aja wedi, Sakarias! Pandongamu wis ketampa lan Elisabt, bojomu, bakal mbayi anak lanang. Botyah kudu mbok jenengk Yohanes.

¹⁴ Kow bakal bungah banget lan wong okh bakal bungah nk botyah iki lair.

¹⁵ Botyah iki bakal dadi wong sing ged ajin kanggo Gusti Allah, mulan dkn ora kenng ngomb anggur apa ombn liyan sing marakk mendem. Wiwit sangka weteng ibun botyah iki bakal kebek karo Roh Sutyi.

¹⁶ Mbsuk dkn bakal nuntun wong Isral, supaya pada manut menh marang Gusti Allah.

¹⁷ Anakmu iku bakal dadi kongkonan Gusti Allah lan ing roh lan pangwasa dkn tunggal

wa karo nabi Elia. Dkn bakal ngrukunk bapak karo anak lan wong sing ora manut marang Gusti Allah bakal katuntun malih manut. Dadin dkn bisa nyawisk umat sing pantes kanggo Gusti.

¹⁸ Imam Sakarias terus semaur: Kepriy aku bisan ngerti nk tembung Gusti kuwi bakal klakon tenan, awit aku dw wis tuwa, semono uga bojoku?

¹⁹ Mulkat terus ngomong: Aku iki Gabriel sing ngladni Gusti Allah nang ngarep. Aku dikongkon nggawa kabar kabungahan iki marang kow.

²⁰ Apa sing tak omong iki mesti bakal klakon ing waktu sing wis ditengeri karo Gusti Allah. Nanging kow bakal dadi bisu tekan waktu kuwi, awit kow ora ngandel marang tembungku.

²¹ Wong-wong sing ngentni nang njaba pada nggumun imam Sakarias kok suwi temen nang njero Panggonan Sutyi kono.

²² Kadung metu, imam Sakarias ora bisa ngomong apa-apa, namung njajal ndunung-ndunungk nganggo tangan. Wong-wong terus ngerti nk imam Sakarias entas diktoki ing njero Panggonan Sutyi kono. Dkn ya bisu terus.

²³ Sakwis rampung enggon nglakoni kerjanaan nang Grja Ged ing minggu kuwi, imam Sakarias terus mulih.

²⁴ Ora let suwi ibu Elisabt, bojon, terus meteng. Limang sasi suwn ibu Elisabt ora metu sangka omah.

²⁵ Dkn ngomong: Saiki Gusti Allah nulung aku tenan. Saiki Dkn wis ngilangk isinku, aku wis ora usah isin menh marang wong-wong.

²⁶ Kadung ibu Elisabt wis meteng nem sasi, Gusti Allah terus ngongkon mulkat Gabriel teka nang kuta Nasart nang distrik Galila.

²⁷ Mulkat Gabriel dikongkon metuki sakwijin prawan sing jeneng Maria. Maria iki patyangan Yosf, turunan ratu Daved.

²⁸ Kadung Gabriel wis nemu Maria, dkn ngomong ngn: Maria, kow pantyn diberkahi tenan karo Gusti, awit Dkn miji kow.

²⁹ Krungu tembung mulkat kuwi mau Maria kagt banget, terus mikir ing ati: Apa ta teges tembung kuwi?

³⁰ Mulkat terus ngomong: Maria, aja wedi! Gusti Allah ngtokk kabetyikan marang kow.

³¹ Kow bakal meteng lan nglairk anak lanang. Botyah kudu mbok jenengk Ysus.

³² Dkn bakal dadi wong sing pinunjul lan bakal dityeluk Anak Sing Luhur Dw. Gusti Allah bakal ndadkk Dkn dadi ratu, nurut bapak-bapakan mbiyn, yakuwi ratu Daved.

³³ Dkn bakal dadi ratun turun-turunan Bapa Yakub slawas-lawas lan enggon Dkn bakal dadi ratu ora bakal nng lrn.

³⁴ Maria terus takon marang mulkat: Kepriy kuwi mau kabh bakal klakon, awit aku durung nduw bojo?

³⁵ Mulkat semaur: Roh Sutyi bakal nyedeki kow lan kwasan Gusti Allah bakal nutupi kow. Mulan anak sing lair kuwi sutyi lan bakal dityeluk Anak Gusti Allah.

³⁶ Lan ngertia nk uga ibu Elisabt, sedulurmu sing wis tuwa lan sing jarn ora bisa nduw anak, saiki wis meteng nem sasi.

³⁷ Awit kanggo Gusti Allah ora nng prekara sing mokal.

³⁸ Maria terus ngomong: Aku iki peladn Gusti. Sembarang kuwi mau kabh bakal klakon karo aku kaya sing mbok omong kuwi. Sakwis kuwi mulkat terus lunga.

³⁹ Ora let suwi Maria terus budal nang kuta nang gunungan bawah Yuda.

⁴⁰ Maria njujuk nang omah imam Sakarias, terus mlebu mbagkk ibu Elisabt.

⁴¹ Dong ibu Elisabt krungu swaran Maria, bayi sing nang weteng terus nggronjal. Ibu Elisabt terus dikwasani karo Roh Sutyi.

⁴² Mulan dkn terus ngomong karo swara banter: Maria, kow pantyn wong wdok sing nampa berkah sing ged dw ing sak tengah wong wdok kabh. Semono uga bayi sing nang wetengmu, kuwi bayi sing ged dw berkah.

⁴³ Sapa ta aku iki, kok sampk ditekani karo ibun Gustiku?

⁴⁴Awit dong kow mbagkk aku, bayi sing nang wetengku nggronjal sangking bungah.

⁴⁵Ged tenan berkah Gusti Allah marang kow, awit kow pretyaya nk sembarang sing diomong karo Gusti Allah marang kow bakal klakon.

⁴⁶Maria terus ngomong: Nyawaku ngluhurk Gusti!

⁴⁷Gusti Allah, Juru Slametku, marakk atiku bungah.

⁴⁸Dkn nggatkkan marang aku iki, peladn sing tyilik dw. Wiwit saiki kabh wong bakal ngomong nk aku iki wong sing ged berkah.

⁴⁹Awit Gusti Allah, sing ged dw kwasan, wis nindakkan barang sing ged banget ing uripku. Pantyn sutyi tenan jeneng Gusti Allah.

⁵⁰Gusti ngtokkan kawelasan marang wong sing ngajni marang Dkn, Gusti melasi turun-turunan.

⁵¹Gusti Allah ngtokkan pangwasan lan wong-wong sing gemunggung ing atin dibuyark kabh. Rantyanman diorat-arit.

⁵²Gusti Allah nglorotkan para pangwasa sangka jagongan, malah sing tyilik diunggahk.

⁵³Gusti Allah ngekki mangan marang wong sing ngelih, malah diudani karo sembarang sing betyik, nanging wong sing

sugih dikongkon lunga, ora dikki apa-apa.

⁵⁴ Gusti Allah nulungi Isral, peladn, awit Dkn arep netepi prejanjian marang para mbah-mbahan.

⁵⁵ Awit Gusti Allah wis janji nk bakal mberkahi Bapa Abraham lan turun-turunan kabh, slawas-lawas.

⁵⁶ Maria terus telung sasi suwn nang nggon ibu Elisabt. Sakwis telung sasi kuwi dkn terus mulih.

⁵⁷ Kadung wis tekan wayah, ibu Elisabt mbayi anak lanang.

⁵⁸ Tangga-teparo lan sanak-sedulur pada krungu bab gedn kabetyikan Gusti marang ibu Elisabt. Wong-wong iki kabh pada mlu bungah banget.

⁵⁹ Kadung bayin wis nduw umur wolung dina, tangga-teparo lan sanak-sedulur mau kabh pada teka, awit bayin arep disunati. Karep wong-wong botyah arep dijenengk Sakarias, kaya bapak.

⁶⁰ Nangingibun ngomong: Ora, botyah iki kudu dijenengk Yohanes!

⁶¹ Wong-wong terus takon: Lo, nang tengah sanak-sedulurmu apa nng sing jeneng Yohanes?

⁶² Wong-wong terus takon marang imam Sakarias nganggo tangan, botyah kudu dijenengk sapa.

⁶³ Imam Sakarias terus njaluk li dienggo nulis. Kadung wis ntuk dkn terus nulis: Jeneng Yohanes! Wong-wong nggumun kabh.

⁶⁴ Sakwat imam Sakarias terus bisa ngomong menh lan dkn terus ngluhurk Gusti Allah.

⁶⁵ Tangga-teparon kabh pada wedi lan kabar mau terus mrmn-mrmn nang bawah pegunungan nang Yuda kabh.

⁶⁶ Wong kabh sing krungu bab lelakon kuwi terus pada nggatk k tenan ing atin lan pada mikir: Botyah iki mbsuk bakal dadi apa ya? Awit ketara tenan nk pangwasan Gusti Allah ana ing botyah iki.

⁶⁷ Imam Sakarias, bapak bayi mau, terus dikwasani karo Roh Sutyi lan ngetokk tembung ngn:

⁶⁸ Hayuk pada memuji marang Gusti, Gusti Allah bangsa Isral! Awit Dkn wis nggatk marang umat lan pada diluwari.

⁶⁹ Gusti Allah ngekki Juru Slamet sing kwasa marang awak dw, yakuwi turunan ratu Daved, peladn.

⁷⁰ Gusti Allah dk mbiyn wis janji liwat para nabin sing sutyi.

⁷¹ Dkn bakal ngluwari awak dw sangka pangwasan mungsuh-mungsuh lan wong-wong sing sengit marang awak dw.

⁷² Mengkono kuwi Gusti Allah ngtokk kabetyikan marang mbah-mbahan awak dw lan netepi prejanjian sing sutyi.

⁷³ Gusti Allah wis sumpah marang Bapa Abraham, mbah-mbahan awak dw

⁷⁴ lan Dkn wis janji nk bakal ngluwari awak dw sangka mungsuh awak dw.

⁷⁵ Supaya awak dw bisa ngabekti marang Dkn tanpa rasa wedi, nganggo ati sing sutyi lan jujur nang ngarep Gusti, slawas urip.

⁷⁶ Lah kow anakku, kow bakal diarani nabin Gusti Allah sing ged dw kwasan. Kow dikongkon teka ndisik, supaya nggawkk dalam kanggo Gusti.

⁷⁷ Kow kudu ndunungk marang umat, nk bakal dislametk, awit bakal dingapura dosa-dosan.

⁷⁸ Gusti Allah iku ged kawelasan. Dkn bakal teka ngluwari awak dw.

⁷⁹ Kaya srengng mletk ing wayah suk, mengkono Gusti bakal madangi kabh wong sing ana ing pepeteng lan sing tansah krasa wedi. Gusti Allah nuntun awak dw marang dalam katentreman.

⁸⁰ Botyah mau terus mundak ged lan tambah ing kekuwatan Roh Sutyi. Dkn manggon nang panggonan-panggonan sing ora kanggonan wong, nganti tekan wayah dkn ngtok marang bangsa Isral.

2 ¹ Ing waktu kuwi ratu Agustus ngetokk tembung nk kabh wong sing manggon nang negara-negara sing ana ing pangwasan kraton Rum kudu nyatetk jeneng lan kaitung kabh.

² Itung-itungan wong sing sepisanan kuwi dianakk dong Kirnius dadi gramang nang bawah Siria.

³ Wong kabh terus pada budal nyatetk jeneng nang kutan mbah-mbahan mbiyn.

⁴ Lan jalaran Yosf kuwi turunan ratu Daved, mulan dkn ya terus budal sangka kuta Nasart nang distrik Galila, lunga nang kuta Btlehm nang distrik Yuda. Btlehm kuwi kuta lairan ratu Daved.

⁵ Yosf lunga nggawa Maria, patyangan sing meteng.

⁶ Dong wong loro mau teka nang kuta Btlehm wis wayah Maria kudu mbayi.

⁷ Maria ya terus mbayi anak lanang sing mbarep. Bayin terus digedong lan dislhk nang wadah pakan kwan, awit Yosf lan Maria wis ora bisa nemu panggonan menh nang omah inepan.

⁸ Nang bawah kono ing wengi kuwi nng pangon-pangon sing ijik njaga wedus nang kebon.

⁹ Dadakan wa terus mulkat Gusti ngadek nang ngarep lan pangwasan Gusti Allah madangi para pangon mau. Wong-wong pada wedi banget.

¹⁰ Nanging mulkat terus ngomong: Aja pada wedi, awit aku teka nggawa kabar betyik kanggo kow, kabar sing mbungahk atin wong kabh.

¹¹ Ing dina iki Juru Slametmu wis lair nang kutan ratu Daved. Dkn kuwi Kristus, Gusti.

¹² Iki tenger: kow bakal nemu bayi digedong lan dislhek nang wadiah pakan kwan!

¹³ Terus dadakan wa nng mulkat pirang-pirang pada ngantyani mulkat mau lan bebarengan terus pada memuji Gusti Allah.

¹⁴ Tembung ngn: Pujia Gusti Allah sing nang nduwur lan tentrem ayem nang bumi, awit Gusti Allah ngtokk kabetyikan marang manungsa.

¹⁵ Kadung para mulkat mau wis lunga nang swarga, para pangon terus ngomong marang sakpada-pada: Hayuk pada budal nang kuta Btlehm. Gusti Allah wis ngomongi awak dw bab sing klakon nang kana. Hayuk pada ndelok!

¹⁶ Para pangon mau terus gelis-gelis budal, terus nemu Maria lan Yosf lan Bayin sing dislhek nang wadiah pakan kwan.

¹⁷ Kadung wis weruh Bayin, para pangon terus ngabar-ngabark bab apa sing diomong karo mulkat bab Bayin.

¹⁸ Kabh wong sing krungu kabar para pangon mau pada nggumun banget.

¹⁹ Nanging Maria nyimpen lelakon-lelakon kuwi mau kabh ing atin lan digagas apa teges.

²⁰ Para pangon terus balik menh nang kebon karo memuji lan ngluhurk Gusti Allah, awit kabh sing dirungu lan sing diseksni pantyn tyotyok karo sing diomong karo mulkat.

²¹ Kadung umur wis wolung dina, Bayin terus disunati lan dikki jeneng. Jeneng Ysus, awit mulkat ngekki jeneng kuwi marang Maria, sakdurung dkn meteng.

²² Miturut wt nabi Moses Maria dianggep resik menh nk wis kliwat patang puluh dina sakwis mbayi. Kadung wis tekan wayah, Maria lan Yosf terus budal nang kuta Yrusalm arep masrahk Bayin marang Gusti.

²³ Awit nang Kitab ketulis ngn: Saben anak mbarep sing lanang kudu dipasrahk marang Gusti.

²⁴ Maria lan Yosf budal nang kuta Yrusalm kuwi uga arep nggawa kurban miturut wt Gusti Allah sing ketulis nang Kitab. Kurban yakuwi: manuk dara sak jodo apa manuk dara tyilik loro.

²⁵ Ing waktu kuwi nang kuta Yrusalm kono nng wong sing jeneng Simon. Simon iki sakwijn wong sing nuruti kekarepan Gusti

Allah lan ngabekti marang Gusti Allah. Dkn ngarep-arep kapan Gusti Allah bakal nekakk keslametan marang bangsa Isral. Simon iki kebek karo Roh Sutyi.

²⁶ Roh Sutyi dw sing ngomong marang dkn nk dkn ora bakal mati sakdurung weruh Juru Slamet manungsa, sing wis dijanji karo Gusti Allah.

²⁷ Katuntun Roh Sutyi Simon terus mlebu nang Grja Ged. Maria lan Yosf uga mlebu nang Grja Ged nggawa Bayin arep dipasrahk marang Gusti Allah, miturut pernatan agama.

²⁸ Simon terus nyekel Bayin, terus dibopong karo memuji Gusti Allah ngomong:

²⁹ Duh Gusti, Kow netepi janjimu marang peladnmu. Saiki aku wis bisa ninggal karo ayam.

³⁰ Awit mripatku wis weruh Juru Slamet Kongkonanmu.

³¹ Dkn sing mbok tyawisk kanggo nylametak kabh bangsa,

³² kaya pepadang sing madangi dalan wong sing ora pretyaya, supaya pada mara nang nggonmu. Dadin umatmu, bangsa Isral, nampa pengaleman sangka liya-liya bangsa.

³³ Yosf lan Maria pada nggumun krungu tembung Simon sing ngomongk bab anak mau.

³⁴ Simon terus mberkahi Yosf, Maria lan Bayin, terus ngomong marang Maria: Botyah iki wis dikarepk karo Gusti Allah dadi jalaran tiba lan tangin wong okh nang Isral. Dkn bakal dadi tanda sangka Gusti Allah, sing bakal dibantah karo wong okh.

³⁵ Mengkono kuwi angen-angen sing kasimpen ing atin wong okh bakal kebukak. Kow dw Maria, bakal ngrasakk sedi, atimu rasan kaya disuwk karo pedang sing landep ka.

³⁶ Nang kono uga nng nabi wdok sing wis tuwa banget, jeneng Hanah, anak Fanul sangka turunan Aser. Nabi Hanah sakwis kawin pitung taun suwn terus ditinggal mati bojon.

³⁷ Dadin dkn saiki randa, umur wis wolung puluh papat taun. Nabi Hanah kuwi sasat awan-wengi nang Grja Ged ngabekti marang Gusti Allah nganggo pandonga lan pasa.

³⁸ Ing waktu kuwi ya dong nabi Hanah uga teka nang Grja Ged. Dkn terus memuji Gusti Allah lan ngomongk bab Botyah Bayi mau marang wong kabh sing pada ngarep-arep kapan Gusti Allah enggon ngluwari kuta Yrusalm.

³⁹ Sakwis rampung enggon pada netepi pernatan Gusti Allah kabh, Yosf lan Maria terus pada mulih nang kuta Nasart nang distrik Galila.

⁴⁰ Botyah Bayi mau terus mundak ged lan rosa, dadi botyah sing jembar kaweruh lan Gusti Allah ya mberkahi Dkn.

⁴¹ Saben taun wong tuwan Gusti Ysus budal nang kuta Yrusalm mlu ngurmat riyaya Paskah.

⁴² Kadung Gusti Ysus wis nduw umur rolas taun, Dkn uga diejk nang Yrusalm.

⁴³ Sakwis rampung karo riyaya Paskah Yosf lan Maria terus pada mulih, nanging Gusti Ysus ijik kri nang Yrusalm. Wong tuwan malah ora ngerti

⁴⁴ Ndarani Gusti Ysus wis ndisiki mulih, bareng karo wong-wong. Kadung wis mlaku sedina muput, Yosf lan Maria terus nggolki Gusti Ysus nang nggon sedulur-sedulur lan kenal-kenalan.

⁴⁵ Nanging ora bisa ketemu, mulan terus pada balik menh nang kuta Yrusalm.

⁴⁶ Sakwis nggolki telung dina suwn, Yosf lan Maria bisa nemu Anak nang Grja Ged. Dkn ijik njagong ing sak tengah para guru. Gusti Ysus ngrungokk piwulang para guru mau lan Dkn uga ngetokk werna-werna pitakonan.

⁴⁷ Kabh wong sing krungu tembung Gusti Ysus pada nggumun bab kapinteran enggon mangsuli para guru mau.

⁴⁸ Bapak lan ibun uga nggumun banget. Maria ngomong: Lik, kenng apa kow kok nggaw bingung bapak lan ibumu? Awak dw nggolki kow sampk susah.

⁴⁹ Gusti Ysus semaur ngn: Kenng apa kow kok pada nggolki Aku? Apa kow ora pada ngerti nk Aku kudu nang omah Bapakku?

⁵⁰ Yosf lan Maria ora dunung marang tembung Gusti Ysus kuwi.

⁵¹ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus mlu mulih karo wong tuwan nang kuta Nasart. Dkn tansah manut marang tembung wong tuwan. Maria mikirk prekara-prekara iki kabh ing atin.

⁵² Gusti Ysus terus mundak ged lan mundak kaweruh. Dkn uga mundak ditrsnani karo Gusti Allah lan manungsa.

3 ¹ Ing wantyi kuwi ratu Tibrius wis nyekel pangwasa limalas taun suwn. Sing dadi gramang nang distrik Yuda ing waktu kuwi Pontius Pilatus. Ratu Hrods ngwasani distrik Galila lan sedulur, sing jeneng Filipus, dadi ratu nang distrik Itura lan Trankonitis. Lisania dadi ratun distrik Abilne.

² Sing dadi Imam Ged ing waktu kuwi Anas lan Kayafas. Yohanes kuwi anak imam Sakarias lan ing waktu kuwi, dong dkn ijik manggon nang wustn, Yohanes nampa tembung sangka Gusti Allah.

³ Yohanes terus ndlajahi kiwa-tengen laut Yordan kabh. Dkn mulangi wong-wong ngomong ngn: Pada ninggala urip sing dosa lan pada njaluka dibaptis, supaya kow bisa nampa pangapura sangka Gusti Allah!

⁴ Lelakon iki pantyn tyotyok karo sing ketulis nang kitab nabi Ysaya, sing unin ngn: Rungokk! Enng wong bengok-bengok nang wustn ngomong ngn: Gusti pada digawkk dalan. Pada dilempengk dalan sing arep diambahi.

⁵ Jeglongan-jeglongan kudu dihuruki, gunung-gunung lan puntuk-puntuk kudu dirata. Dalan sing mnggak-mnggok kudu dilempengk lan sing endk-duwur kudu dirata.

⁶ Kabh bangsa bakal pada weruh enggon Gusti Allah bakal nylametak manungsa.

⁷ Wong pirang-pirang terus pada teka nang nggon Yohanes njaluk dibaptis. Yohanes ngomong ngn marang wong-wong kuwi: Kow kuwi anakan ula. Sapa ta sing ngomongi kow nk bisa nyimpangi setrapan Gusti Allah sing bakal teka?

⁸ Ktokna nganggo klakuanmu nk kow wis ninggal tenan uripmu sing dosa kuwi. Aja mikir dumm kow anak turunan Bapa Abraham wa kuwi wis tyukup. Ngandela omongku iki: Gusti Allah nduwni kwasa ngekki anak-turunan marang Bapa Abraham sangka watu-watu iki.

⁹ Delokk, kampak wis dityepakk kanggo negor wit nang pok oyot. Saben wit sing ora ngetokk woh sing apik bakal ditegor lan dibuwang nang geni.

¹⁰ Wong okh mau terus pada takon marang Yohanes: Nk ngono, lah saiki awak dw kudu ngapa?

¹¹ Yohanes semaur: Sapa sing nduw klambi loro, sing siji kudu dikkk marang sing ora nduw blas. Sapa sing nduw pangan kudu ngekki marang sing ora nduw.

¹² Wong-wong sing tukang njaluki belasting uga pada teka nang nggon Yohanes njaluk dibaptis. Wong-wong iki pada takon marang Yohanes ngn: Guru, awak dw kudu ngapa?

¹³ Yohanes semaur: Aja pada njaluk belasting ngliwati sak perlun.

¹⁴ Uga para soldat pada takon: Lah awak dw iki kepriy? Awak dw kudu nglakoni apa? Yohanes sing semaur: Aja pada meres apa ngrampas lan ngarani wong sing ora salah. Nanging samp ora samp pada mangana gajihamu dw.

¹⁵ Ing jaman kuwi wong okh pada ngarep-arep tekan Kristus. Mulan ya okh wong sing pada mikir nk Yohanes kuwi Kristus.

¹⁶ Mulan Yohanes terus ngomong ngn marang wong-wong kuwi: Aku mbaptis kow nganggo banyu, nanging bakal nng wong liyan teka; Dkn bakal mbaptis kow nganggo Roh Sutyi lan geni. Wong kuwi kwasan ngungkul-ungkuli aku. Kanggo ngutyuli sepatun wong wa durung pantes aku.

¹⁷ Dkn bakal napni parin sing wis diiles. Gabah bakal dilebokk nang lumbung, nanging

kapah bakal diobong nang geni sing ora bisa mati.

¹⁸Ya ngono kuwi lan uga nganggo tembung liya-liyan menh Yohanes nggelark kabar kabungahan Gusti Allah marang wong-wong.

¹⁹Yohanes uga blaka enggon melkk marang Hrods, ratun Galila. Awit Hrods mlaku karo Hrodias, bojon sedulur Hrods dw. Yohanes uga ngomongk bab dosa-dosa liyan sing dilakoni karo ratu Hrods.

²⁰Nanging Hrods malah ndadra enggon nglakoni ala, malah nglebokk Yohanes nang setrapan.

²¹Bareng karo wong pirang-pirang Gusti Ysus mbarang dibaptis. Dong Dkn ijik ndonga, langit menga.

²²Roh Sutyi terus medun nekani Gusti Ysus, ktok kaya manuk dara. Terus sangka swarga swaran Gusti Allah ngomong ngn: Kow kuwi Anakku sing tak trsnani lan sing ndadkk legan atiku!

²³Dong Gusti Ysus molai nyambutgaw umur kira-kira telung puluh taun. Miturut pikiran wong-wong Gusti Ysus kuwi anak Yosf. Lah Yosf kuwi anak Eli lan Eli anak Matat. Matat anak Lvi lan Lvi anak Mlki. Mlki anak Yanai lan Yanai anak Yosf.

²⁴(3:23)

²⁵Yosf anak Matatias lan Matatias anak Amos. Amos anak Nahum lan Nahum anak Hsli. Hsli anak Nagai.

²⁶ Nagai anak Mahat lan Mahat anak Matatias. Matatias anak Simin lan Simin anak Yosk. Yosk anak Yoda.

²⁷ Yoda anak Yohanan lan Yohanan anak Rsa. Rsa anak Srubabil lan Srubabil anak Saltil. Saltil anak Nri.

²⁸ Nri anak Mlki lan Mlki anak Adi. Adi anak Kosam lan Kosam anak Elmadam. Elmadam anak Er.

²⁹ Er anak Yosua lan Yosua anak Eliser. Eliser anak Yorim lan Yorim anak Matat. Matat anak Lvi.

³⁰ Lvi anak Simon lan Simon anak Yudah. Yudah anak Yosf lan Yosf anak Yonam. Yonam anak Eliakim.

³¹ Eliakim anak Mela lan Mela anak Minah. Minah anak Matata lan Matata anak Natan. Natan anak Daved.

³² Daved anak Isai lan Isai anak Obd. Obd anak Boas lan Boas anak Salmon. Salmon anak Nakson.

³³ Nakson anak Aminadab lan Aminadab anak Admin. Admin anak Arni lan Arni anak Hsron. Hsron anak Prs lan Prs anak Yudah.

³⁴ Yudah anak Yakub lan Yakub anak Isak. Isak anak Abraham lan Abraham anak Trah. Trah anak Nakor.

³⁵ Nakor anak Seruk lan Seruk anak Rhu. Rhu anak Plk lan Plk anak Eber. Eber anak Slak.

³⁶Slak anak Kenan lan Kenan anak Arpaksad. Arpaksad anak Sm lan Sm anak Noah. Noah anak Lamh.

³⁷Lamh anak Mtusalah lan Mtusalah anak Hnok. Hnok anak Yard lan Yard anak Mahalall. Mahalall anak Kenan.

³⁸Kenan anak Enos lan Enos anak St. St anak Adam lan Adam anak Gusti Allah.

4¹Gusti Ysus saiki kebek karo Roh Sutyi terus lunga sangka laut Yordan. Dkn terus digawa nang wustn karo Roh Sutyi, patang puluh dina suwn.

²Nang kono Gusti Ysus digoda karo Stan. Suwn nang wustn kono Gusti Ysus ora mangan apa-apa. Kadung wis rampung waktun Dkn krasa ngelih.

³Stan terus ngomong: Jarn Kow Anak Gusti Allah, ya watu iki diprntah kongkon dadi roti!

⁴Gusti Ysus semaur: Nang Kitab ketulis ngn: Manungsa urip ora namung sangka roti wa.

⁵Stan terus nggawa Gusti Ysus munggah nang panggonan sing duwur banget. Ing sak kedpan Stan terus ngtokk kraton-kraton kabh sak jagat marang Gusti Ysus.

⁶Stan terus ngomong: Sak nng pangwasa lan kamulyan bakal tak kkk marang Kow. Kabh kuwi wkku lan aku bisa ngekkk marang sapa wa sak karepku.

⁷Mulan, nk Kow gelem nyembah marang aku, kabh kuwi bakal tak kkk marang Kow.

⁸ Gusti Ysus semaur: Nang Kitab nng tulisan ngn: Nyembaha marang Gusti, Dkn Allahmu. Namung Dkn sing kudu mbok ladni.

⁹ Sakwis kuwi Stan terus nggawa Gusti Ysus nang kuta Yrusalm, didekn nang putyuk payon Grja Ged. Stan terus ngomong: Jarn Kow Anak Gusti Allah, kana anjlok medun.

¹⁰ Nang Kitab lak ketulis ta: Gusti Allah bakal ngongkon mulkat mageri kow.

¹¹ Uga nng tulisan liyan unin ngn: Kow bakal ditampani nganggo tangan, supaya sikilmu ora kenng watu.

¹² Gusti Ysus semaur: Nang Kitab uga nng tulisan sing unin ngn: Kow aja nyoba Gusti Allahmu!

¹³ Sakwis rampung sing nggoda nganggo sak nng akal, Stan terus ninggal Gusti Ysus sak utara.

¹⁴ Ing kekuwatan Roh Sutyi Gusti Ysus terus balik menh nang bawah Galila. Nang kono lan sak kiwa-tengen wong kabh pada krungu bab Dkn.

¹⁵ Gusti Ysus terus mulang nang sinaguk-sinaguk lan wong-wong pada ngelem Dkn.

¹⁶ Gusti Ysus terus teka nang kuta Nasart, kuta panggonan Dkn. Kaya sak lumrah, ing dina sabat Gusti Ysus budal nang sinaguk. Nang kono Dkn terus maju arep matya. Dkn terus dielungi kitab nabi Ysaya. Kadung

dibukak terus nemu ayat sing unin ngn:

¹⁷ (4:16)

¹⁸ Roh Gusti ana ing Aku, awit Gusti wis milih Aku. Aku dikongkon nggelark kabar kabungahan marang wong mlarat. Wong setrapan kudu tak kabari nk bakal dietokk lan wong lamur bakal weruh. Aku kudu ngluwari sing ngalami kasangsaran.

¹⁹ Lan menh, aku kudu ngabark nk saiki wis wantyin enggon Gusti Allah ngtokk kabetyikan marang manungsa.

²⁰ Sakwis matya, Gusti Ysus terus nutup kitab terus dibalkk marang peladn Kitab. Dkn terus njagong. Wong kabh sing nang sinaguk kono pada nyawang Dkn.

²¹ Gusti Ysus terus ngomong ngn: Ing dina iki, sak bareng kow ngrungokk sing tak watya mau, isin ayat-ayat mau wis keturunan.

²² Wong-wong pada ngrungokk tenan marang tembung Gusti Ysus lan pada nggumun apik piwulang. Mulan pada rasan-rasan: Apa kuwi dudu anak Yosf ka?

²³ Gusti Ysus terus ngomong ngn marang wong-wong: Kow mesti bakal nyotyokk paribasan iki marang aku: Dokter, tambanana awakmu dw! Awak dw krungu bab prekara-prekara sing mbok tindak nang kuta

Kaprnakum, kuwi tindakna nang kn, nang kuta panggonanmu dw.

²⁴Gusti Ysus terus ngomong menh: Ngandela ta, ora nng nabi sing kajn nang panggonan dw.

²⁵Kow pada ngerti nk ing jaman nabi Elia nang negara Isral nng wong randa pirang-pirang. Telung taun setengah suwn ora nng udan, sampk nang sak negara nng kurang pangan ged.

²⁶Nanging Gusti Allah ora ngongkon nabi Elia nulungi randa nang Isral, ora. Nanging nabi Elia malah dikongkon marani randa nang kuta Sarfat nang bawah Sidon.

²⁷Uga ing jaman nabi Elisa, nang Isral okh wong sing lara lpra. Nanging ora nng siji wa sing ditambahi, kejaba namung Naaman, wong sangka negara Siria.

²⁸Sakwis krungu tembung Gusti Ysus kuwi mau wong sak sinaguk pada nesu kabh.

²⁹Wong-wong pada ngadek, Gusti Ysus terus disrt nang njaban kuta, terus digawa nang pinggir gunung sing nyangga kutan kono. Jawan Gusti Ysus arep dijongkrokk medun.

³⁰Nanging Dkn nrobos nang tengah wong-wong mau terus lunga sangka kono.

³¹Gusti Ysus terus medun nang kuta Kaprnakum nang bawah Galila. Ing dina sabat Dkn mulang nang sinaguk.

³² Wong-wong pada nggumun bab tyaran enggon Gusti Ysus memulang, awit tembung-tembung nng kwasan.

³³ Nang sinaguk kono nng wong sing dikwasani demit.

³⁴ Wong bengok-bengok ngomong: Ysus sangka Nasart, awak dw arep mbok kapakk? Apa Kow arep ngrusak awak dw? Awak dw ngerti Kow kuwi sapa! Kow kuwi Wong Sutyi, kongkonan Gusti Allah!

³⁵ Demit terus digentak karo Gusti Ysus: Meneng! Metua sangka wong kuwi! Demit terus mbanting wong, terus wong tiba nang tengah wong pirang-pirang kono. Demit terus metu tanpa nggaw laran wong.

³⁶ Wong-wong pada nggumun kabh lan ngomong marang sakpada-pada: Wah, jan antep banget tembung. Dkn nundung demit-demit nganggo pangwasa lan wujud ya pada metu tenan.

³⁷ Kabar bab Gusti Ysus iki terus mrmn-mrmn terus nang panggonan-panggonan sak kiwa-tengen kono.

³⁸ Gusti Ysus terus metu sangka sinaguk kono, terus merdayoh nang omah Simon. Ibu-maratuwan Simon ing waktu iku dong lara panas lan nng sing ngomongi Gusti Ysus bab kuwi.

³⁹ Gusti Ysus terus nyedeki sing lara nang sebelah sirah, terus nundung laran. Wong

terus waras menh lan terusan wa ngladni dayoh-dayoh.

⁴⁰ Kadung wis surup, wong kabh sing nduw sedulur sing lara pada digawani nang nggon Gusti Ysus, laran warna-werna. Wong-wong sing lara terus ditumpangi tangan siji-siji karo Gusti Ysus, terus pada mari kabh.

⁴¹ Demit pirang-pirang pada metu pating jlerit, ngomong: Aku ngerti nk Kow kuwi Anak Gusti Allah. Demit-demit kuwi digentaki karo Gusti Ysus, dipenging ngomong apa-apa, awit demit-demit kuwi pada ngerti nk Gusti Ysus kuwi Kristus.

⁴² Ing suk mruput Gusti Ysus lunga sangka omah nggolk panggonan sing sepi. Wong-wong terus pada nggolki Dkn. Kadung wis ketemu terus pada nyuwun marang Dkn supaya ora lunga.

⁴³ Nanging Gusti Ysus ngomong marang wong-wong mau: Kabar kabungahan bab Kraton Gusti Allah iki uga kudu tak gelark nang liya-liya panggonan, awit iku kongkonan Gusti Allah marang Aku.

⁴⁴ Gusti Ysus ya terus mulangi nang sinaguk-sinaguk nang bawah Yuda.

5 ¹ Ing sakwijin dina Gusti Ysus ngadek nang pinggir mr Gensart. Wong pirang-pirang pada esuk-esukan, awit pada kepngin ngrungokk pitutur Gusti Allah.

² Gusti Ysus weruh nng prau loro nang pinggir kono. Sing nduw praun wis pada medun, ijik ngresiki jalan.

³ Gusti Ysus terus munggah nang praun Simon. Simon terus dityeluk kongkon nyurung praun sangka daratan. Gusti Ysus terus njagong lan mulangi wong-wong sangka praun kono.

⁴ Kadung wis rampung sing mulangi, Gusti Ysus terus ngomong marang Simon: Simon, praumu kana digawa nang tengah lan jalamu diuntyalk kono supaya ntuk iwak okh.

⁵ Semaun Simon: Guru, wis sewengi muput awak dw nggolk iwak sak kuwat, nanging ora ntuk apa-apa. Nanging jalaran Kow sing ngongkon, jalan tak untyalk menh.

⁶ Kadung jalan wis diuntyalk terus ntuk iwak okh banget, sampk jalan arep bedah.

⁷ Mulan terus pada tyeluk-tyeluk njaluk tulung kantya-kantyan sing nang prau liyan. Kantya-kantyan terus gelis-gelis teka. Praun kabh loro terus diisni iwak sampk kebek, sampk praun mh kelep.

⁸ Kadung weruh kuwi mau kabh, Simon terus niba nang ngarep Gusti Ysus karo ngomong: Aja nyedeki aku Gusti, awit aku wong dosa.

⁹ Simon ngomong ngono kuwi, awit dkn lan kantya-kantyan pada nggumun tenan weruh iwak semono okh.

¹⁰ Uga Yakobus lan Yohanes, kantya-kantyan Simon, mlu nggumun tenan. Gusti Ysus

terus ngomong ngn marang Simon: Aja wedi Simon, wiwit saiki kow bakal tak dadkk wong sing tukang nggolkk wong.

¹¹ Simon lan kantya-kantyan terus minggirk praun, terus mlu Gusti Ysus, ninggal sembarang-mbarang.

¹² Ing sakwijin dina Gusti Ysus nang sakwijin kuta. Nang kono nng wong lanang sing lara lpra sak awak. Kadung weruh Gusti Ysus, wong terus niba nang ngarep terus nyuwun: Duh Gusti, nk Kow gelem Kow bisa nambani aku!

¹³ Gusti Ysus ngelungk tangan terus ndemk wong karo ngomong: Aku gelem, dadia waras! Sakwat wong terus mari tenan.

¹⁴ Gusti Ysus terus menging wong ngomong-omongk bab lelakon kuwi. Wong dikongkon nang nggon imam, kongkon nduduhk awak sing wis waras. Gusti Ysus ngomong ngn: Kana nang nggon imam nduduhk awakmu. Kana ngekki kurban miturut pernatan nabi Moses. Dadin wong kabh bisa ngerti nk kow wis mari tenan.

¹⁵ Nanging kabar bab Gusti Ysus kuwi malah mrmn-mrmn terus tekan endi-endi. Wong pirang-pirang terus pada teka kepngin ngrungokk piwulang lan uga supaya ditambahi laran.

¹⁶ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus mundur nggolkk panggonan sing sepi, arep ndonga.

¹⁷ Ing sakwijin dina, dong Gusti Ysus ijik memulang, uga nng wong Farisi lan guru-guru Kitab mlu njagong ngrungokk. Wong-wong kuwi tekan sangka kuta-kuta nang bawah Galila, Yuda lan Yrusalm. Gusti Ysus nampa pangwasan Gusti Allah kanggo nambani sing pada lara.

¹⁸ Terus nang kono nng wong pada teka nggotong wong lumpuh nganggo peturon. Jawan arep digawa nang nggon Gusti Ysus. Wong-wong kuwi nggolak akal kepriy bisan nglebokk wong lumpuh mau nang njero omah sing dienggo mulangi karo Gusti Ysus.

¹⁹ Nanging sangking okh wong, wong lumpuh mau ora bisa mlebu. Mulan terus digawa munggah, dijebolk payon, terus sing lumpuh diedunk sak peturon nang tengah wong pirang-pirang sing nang kono, pener nang ngarep Gusti Ysus.

²⁰ Gusti Ysus weruh gedn pengandel wong lumpuh lan wong-wong sing nggotong kuwi, mulan Dkn terus ngomong marang wong sing lumpuh: Kang, dosamu wis dingapura!

²¹ Para guru Kitab lan para Farisi terus pada rerasan: Sapa ta wong iki kok wani nyepplkk Gusti Allah? Wong urip ora bisa ngapura dosa, namung Gusti Allah dw?

²² Nanging Gusti Ysus ngerti pikiran wong-wong kuwi, mulan terus ngomong: Kenng apa kow kok pada mikir ngono?

²³ Pikiren dw, gampang sing endi: ngomong dosamu wis dingapura apa ngomong ngadek lan mlakua?

²⁴ Aku namung arep nduduhk marang kow nk Anak Manungsa kuwi nduwni kwasa ngapura dosa nang bumi. Gusti Ysus terus ngomong ngn marang wong sing lumpuh mau: Aku ngomong marang kow: Ngadek, peturonmu dipanggul lan kana mulih!

²⁵ Wong ya terus sakwat ngadek nang ngarep wong pirang-pirang kono, terus manggul peturon, terus mulih karo memuji lan ngluhurk Gusti Allah.

²⁶ Wong-wong kabh mau nggumun ram-ram lan pada ngluhurk Gusti Allah. Atin pada krasa wedi, mulan rerasan: Lelakon iki jan ngidap-idapi tenan!

²⁷ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus lunga sangka kono. Dkn terus weruh sakwijn wong belasting sing jeneng Lvi. Lvi ijik njagong nang kantor.

²⁸ Gusti Ysus ngomong ngn marang dkn: Hayuk mlua Aku. Lvi terus menyat, sembarang ditinggal kabh, terus mlu Gusti Ysus.

²⁹ Lvi terus nganakk psta nang omah kanggo Gusti Ysus. Wong belasting pirang-pirang lan uga wong liya-liyan pada bebarengan mangan nang psta kono.

³⁰ Para Farisi lan para guru Kitab sing mlu golongan para Farisi sing pada weruh kuwi

mau ora setuju karo lelakon kuwi. Mulan terus pada ngomong marang murid-murid Gusti Ysus: Kenng apa kow kok pada mangan tyampur karo wong belasting lan wong dosa?

³¹ Gusti Ysus nyauri: Wong sing waras ora mbutuhk dokter. Sing mbutuhk dokter kuwi sing lara.

³² Aku iki ora teka nggolki wong sing ngakun wis apik urip, ora. Nanging aku teka iki nggolki wong dosa, supaya pada ngakoni salah lan pada nurut Gusti Allah.

³³ Enng wong sing pada takon ngn marang Gusti Ysus: Murid-murid nabi Yohanes ajek pasa lan ndedonga, semono uga murid-murid para Farisi. Kenng apa murid-muridmu kok ora nglakoni kuwi?

³⁴ Sauran Gusti Ysus: Apa tau nng dayoh nang kawinan dikongkon pasa, nk mantn lanang ijik tyampur karo dayoh mau? Mesti ora ta!

³⁵ Nanging nng wantyin nk mantn lanang bakal digawa lunga. Ing waktu kuwi wong-wong bakal pada pasa.

³⁶ Gusti Ysus terus mulangi nganggo gambar. Dkn ngomong ngn: Apa tau nng wong nggungting klambi anyar kanggo nambal klambi sing lawas? Mesti ora! Awit klambin anyar mengko mesti rusak. Karomenh gombal anyar ya ora pantes karo klambin lawas.

³⁷ Semono uga ora nng wong madahi anggur anyar nang kantong lanang sing lawas. Awit

nk ngono mengko anggur sing anyar bakal mbedahk kantong sing lawas. Anggur mesti bakal wutah lan kantong bakal ora kanggo gaw.

³⁸ Anggur anyar kuwi kudu disimpen nang kantong lulang sing anyar uga.

³⁹ Semono uga, wong sing ngombn anggur lawas ora bakal gelem ngomb anggur anyar. Dkn bakal ngomong: Anggur sing lawas nak tenan.

6 ¹ Ing sakwijin dina sabat Gusti Ysus mlaku turut kebon pari gandum. Para murid pada ngepk parin. Parin mau terus diremeti, terus gandum dipangan.

² Mulan terus nng wong Farisi siji-loro pada ngluruhi ngn: Kow kuwi pada ngapa iku. Kow ngerti ta nk ora kenng nindakk kuwi ing dina sabat!

³ Gusti Ysus semaur: Apa kow ora tau matya bab sing ditindakk karo Daved, dong dkn sak balan pada ngelih.

⁴ Daved ngleboni omah Gusti Allah, terus njikuk roti sutyi terus dipangan lan liya-liyan sing mlu dikki mbarang. Lah sakjan lak namung para imam ta sing ntuk mangan roti sutyi kuwi? Wong liya ora ntuk!

⁵ Gusti Ysus terus ngomong ngn: Anak Manungsa nduwni kwasa ngarani apa sing kenng lan apa sing ora kenng ditindakk ing dina sabat.

⁶ Ing dina sabat liyan Gusti Ysus mulangi nang sinaguk. Nang kono nng wong sing lumpuh tangan tengen.

⁷ Para guru Kitab lan para Farisi kepngin ngerti Gusti Ysus nambani wong apa ora ing dina sabat kuwi. Wong-wong kuwi nggol k jalaran kanggo ngelakh Gusti Ysus.

⁸ Nanging Gusti Ysus ngerti kekarepan wong-wong kuwi, mulan Dkn ngomong marang wong sing lumpuh mau: Rn ngadek nang tengah kn. Wong ya manut.

⁹ Gusti Ysus terus takon marang para guru Kitab lan para Farisi mau: Aku arep takon marang kow saiki: ing dina sabat awak dw kudu nggaw betyik apa nggaw ala. Kudu nulungi urip wong apa kudu ngejark bn mati?

¹⁰ Sakwis nyawang wong-wong mau Gusti Ysus terus ngomong marang wong sing lumpuh: Tanganmu dietungk! Wong ya manut apa omong, tangan terus mari kaya maun menh.

¹¹ Nanging para guru Kitab lan para Farisi malah pada nesu, terus pada ngrembuk Gusti Ysus arep dikapakk.

¹² Ora let suwi Gusti Ysus munggah gunung arep ndonga. Sewengi muput Dkn ndonga marang Gusti Allah.

¹³ Esuk Dkn terus nyeluk murid-murid kongkon pada mara. Gusti Ysus terus milih murid rolas sing diarani rasul.

¹⁴ Rasul rolas iki yakuwi: Simon, sing uga dityeluk Ptrus karo Gusti Ysus. Liyan Andras, sedulur Ptrus. Uga Yakobus, Yohanes, Filipus, Bartolomus, Matus, Tomas, Yakobus anak Alfus, Simon wong Patriot, Yudas anak Yakobus lan Yudas Iskariot. Yudas iki sing ngelungk Gusti Ysus marang mungsuh.

¹⁵ (6:14)

¹⁶ (6:14)

¹⁷ Gusti Ysus terus medun sangka gunung. Rasul rolas mau mlu. Nang panggonan sing rata Dkn terus mandek. Nang kono wong pirang-pirang pada nglumpuk. Kejaba para murid uga wong liya-liyan pada teka sangka bawah Yuda, sangka kuta Yrusalm lan uga sangka kuta-kuta urut pinggir laut, kayadn kuta Sidon lan Tirus.

¹⁸ Wong-wong pada teka, jalaran pada kepngin ngrungokk piwulang Gusti Ysus lan uga supaya ditambahi lelaran. Uga wong-wong sing dikwasani demit pada nampa waras.

¹⁹ Wong kabh mau pada kepngin ndemk Gusti Ysus, awit nng kekuwatan metu sangka awak lan kekuwatan kuwi nambani wong sing lara.

²⁰ Gusti Ysus nyawang murid-murid terus ngomong: Beja kow kabh sing mlarat, awit kow kuwi nduwni Kraton Gusti Allah.

²¹ Beja kow kabh sing ngelih, awit kow bakal warek. Beja kow kabh sing saiki tangisan, awit kow bakal ngguyu.

²² Beja kow kabh sing disengiti wong, sing ora diitung, sing dityatur ala lan diolok-olok jalaran nurut Anak Manungsa.

²³ Ing waktu kuwi kow malah kudu bungah lan jingklak-jingklak, awit kow bakal nampa upah sing ged nang swarga. Mbah-mbahan wong-wong kuwi dk mbiyn wujut ya wis nindakk sing ala kuwi marang para nabi.

²⁴ Nanging awas, kow sing saiki sugih, awit saiki kow wis ngrasakk kepnak donya.

²⁵ Awas, kow sing saiki warek, awit kow bakal kekurangan pangan. Awas kow sing saiki ngguyu, awit kow bakal sedi lan nangis.

²⁶ Awas, kow sing dielem karo kabh wong, awit ya ngono kuwi enggon mbah-mbahan wong-wong kuwi pada ngelem nabi-nabi sing palsu.

²⁷ Gusti Ysus nerusk tembung: Kow sing nampa tembungku, rungokk iki: pada trsnaa marang mungsuhmu, nggawa betyik marang wong sing sengit marang kow.

²⁸ Wong sing mujkk ala marang kow malah kudu mbok suwunk berkah lan wong sing nggaw ala marang kow kudu mbok dongak slamet.

²⁹ Wong sing ngeplak pipimu sing siji, kkna pisan pipimu sing liyan. Wong sing ngrebut jasmu, kkna pisan klambimu.

³⁰ Nk nng wong njaluk apa-apa marang kow, kkna. Nk nng wong ngrebut barangmu, aja dijuluk menh.

³¹ Nk kow kepngin wong liya nggaw betyik marang kow, kow kudu nggaw betyik marang liyan.

³² Lah nk kow namung nrsnani wong sing trsna marang kow, aja njagakk upah Gusti Allah, awit kow ora nng bdan karo wong dosa. Wong-wong kuwi namung nrsnani wong sing trsna marang wong-wong kuwi.

³³ Uga nk kow nggaw betyik marang wong sing nggaw betyik marang kow, kow aja njagakk upah Gusti Allah, awit wong dosa ya nindakk ngono.

³⁴ Lah nk kow namung ngutangi wong sing bisa nyaur, aja njagakk upah Gusti Allah. Awit wong dosa ya ngutangi wong dosa, ngerti nk bakal nampa menh apa sing diutangk.

³⁵ Nanging kow aja kaya ngono! Pada trsnaa marang mungsuhmu lan nggawa betyik marang dkn. Nk ngutangi wong, aja mikir bakal disaur apa ora. Nk kow nindakk ngono, kow bakal nampa upah sing ged lan kow bakal dadi anak Gusti Allah sing luhur dw. Awit Gusti Allah nggaw betyik marang wong sing ora ngerti dibetyiki lan marang wong sing ala.

³⁶ Mulan kow kudu nduw ati welas kaya enggon Gusti Allah Bapakmu nduw welas.

³⁷ Aja maido liyan, supaya Gusti Allah ora maido kow. Aja nyalahk liyan, supaya Gusti Allah ora nyalahk kow. Ngapuraa liyan, supaya Gusti Allah ngapura kow.

³⁸ Pada pawha marang liyan lan Gusti Allah ya bakal pawh marang kow. Kow bakal nampa pawh Gusti Allah kanti lubr, kanti tetel-tetel. Awit takeran sing mbok kanggokk kanggo liyan, ya takeran kuwi sing dikanggokk Gusti Allah kanggo kow.

³⁹ Gusti Ysus uga ngekki gambar ngn: Wong lamur apa bisa nuntun wong lamur liyan? Mesti ora! Mengko kabh loro ketyemplung luwangan.

⁴⁰ Ora nng murid sing ngungkuli gurun. Nk murid wis tutuk sing sinau, dkn bisa pada karo gurun.

⁴¹ Kenng apa kow weruh klilip nang mripat sedulurmu, nanging balok ing mripatmu dw kow ora weruh.

⁴² Lah kow bisa ngomong karo kantyan: Kn klilip nang mripatmu tak buwang, nanging balok nang mripatmu dw kow ora weruh. Kow kuwi wong lamis. Balok sing nang mripatmu kuwi buwangen ndisik, supaya kow bisa weruh mat lan bisa mbuwang klilip sangka mripat wong liya.

⁴³ Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Ora nng wit apik ngetokk woh sing ala. Semono uga ora nng wit ala ngetokk woh sing apik.

⁴⁴ Saben wit kuwi ketaran sangka woh. Kow ora bisa ngepk jambu sangka rerungkutan lan tukuran eri ora bakal ngetokk dreif.

⁴⁵ Wong betyik kuwi atin ya mesti betyik lan bakal bisa ngetokk barang sing betyik sangka simpenan. Nanging wong ala kuwi atin ya ala lan ya ngetokk barang sing ala sangka simpenan. Awit apa sing diomong kuwi metun sangka mbludakk atin.

⁴⁶ Gusti Ysus terus ngomong ngn: Kenng apa kow kok nyeluk Aku: Gusti, Gusti, nanging kow ora nglakoni omongku?

⁴⁷ Sapa wa sing teka nang nggonku, gelem ngrungokk tembungku lan nindakk piwulangku, wong iku kenng tak padakk karo apa? Saiki arep tak omongi.

⁴⁸ Wong kuwi kenng tak padakk karo wong nggaw omah. Wong ngeduk luwangan jeru terus masang pondasin nang watu. Nk udan ged lan banyun laut ngantemi omah, omah kuwi ora bisa rubuh, awit ngadek kentyeng nang watu.

⁴⁹ Nanging wong sing ngrungokk piwulangku, mung ora dilakoni, kuwi kaya wong sing ngedekk omah tanpa pondasi. Kadung banyun laut ngantem omah, omah rubuh, ambruk sak kabh.

7¹ Sakwis rampung enggon memulang marang wong-wong, Gusti Ysus terus mlebu nang kuta Kaprnakum.

² Nang kono nng sakwijin ofisir Rum sing nduw slaf sing ditrsnani tenan. Slaf iki lara nemen, wis arep mati.

³ Kadung ofisir mau krungu bab Gusti Ysus, dkn terus kongkonan pengarep wong Ju siji-loro nyuwun marang Gusti Ysus supaya teka nang omah lan nambani slaf.

⁴ Wong-wong sing dikongkon mau terus budal nang nggon Gusti Ysus. Kadung wis tekan terus pada nyuwun banget marang Dkn ngomong: Mbok ofisir iki ditulungi ta, awit ora nng ilang.

⁵ Wong trsna marang bangsan awak dw, wujut dkn nggawkk sinaguk awak dw.

⁶ Gusti Ysus terus mlu wong-wong mau. Kadung wis tyedek omah, ofisir terus kongkonan kantya-kantyan metuki Gusti Ysus, kongkon ngomong: Guru, ora usah nglumui teka nang omahku. Aku ora pantes mbok dayohi.

⁷ Aku dw ya rumangsa ora pantes mara nang nggonmu. Mbok ngetokk tembung sak ketyap wa, mesti slaf bisa mari.

⁸ Awit aku dw ya ing sak ngisor penggedku lan aku dw uga nduw soldat-soldat ing sak ngisorku sing kudu manut marang aku. Nk aku mrntah sing siji ngomong: Kana lunga, wong ya lunga lan liyan tak tyeluk: rn, wong

mesti teka. Nk aku ngomong karo slafku: iki ditandangi, mesti ya ditandangi.

⁹Gusti Ysus nggumun krungu tembung ofisir mau. Dkn terus ndelokk wong-wong sing pada mlu, terus ngomong: Tenan, Aku durung tau tumon wong sing nduw pengandel semono gedn. Ing sak tengah wong Isral wa ora nng!

¹⁰Kadung wis balik menh, wong-wong sing dikongkon metuki Gusti Ysus mau terus pada weruh nk slaf sing lara wis mari.

¹¹Ora let suwi Gusti Ysus terus budal nang kuta Nain. Murid-murid ya mlu lan wong pirang-pirang pada ngetutk.

¹²Kadung Gusti Ysus wis mh tekan lawang kuta kono, kok nng wong mati dipanggul metu. Sing mati kuwi botyah enom, anak sing ora nng tunggal. Ibun wis randa. Wong pirang-pirang sangka kuta kono pada mlu layat.

¹³Gusti Ysus terus melas marang mbok randa mau, Dkn krasa sedi uga. Mulan terus ngomong: Aja nangis Bu!

¹⁴Gusti Ysus nyedeki bandosan terus didemk. Wong-wong sing manggul bandosan pada mandek. Gusti Ysus terus ngomong: Lik, Aku ngomong marang kow, tangi!

¹⁵Botyah sing mati mau terus jengglk njagong, terus molai ngomong. Gusti Ysus terus masrahk botyah marang ibun.

¹⁶ Wong kabh pada wedi terus ngluhurk Gusti Allah ngomong: Enng nabi ged tangi nang tengah awak dw. Gusti Allah wis teka arep nylametak umat!

¹⁷ Kabar bab Gusti Ysus iki terus mrmn-mrmn nang bawah Yuda sak kabh lan uga nang sak kiwa-tengen.

¹⁸ Yohanes krungu kabar bab Gusti Ysus sangka murid-murid.

¹⁹ Dkn terus nyeluk murid loro dikongkon nang nggon Gusti Ysus kongkon takon ngn: Apa Kow kuwi Kristus sing wis ketulis nk bakal teka, apa awak dw kudu ngentni wong liyan?

²⁰ Kadung murid loro mau wis tekan nggon Gusti Ysus, terus ngomong: Yohanes Pembaptis sing ngongkon awak dw teka nang nggonmu kongkon takon apa Kow kuwi Kristus sing kudu teka, apa awak dw kudu ngentni wong liyan?

²¹ Ing waktu kuwi pener Gusti Ysus ijjik nambani wong pirang-pirang sing lara; demit-demit ditundungi lan wong sing lamur ditambahi bisa weruh menh.

²² Gusti Ysus terus semaur ngn marang wong loro mau: Kana balik nang nggon Yohanes. Kana diomongi bab apa sing kow weruh lan krungu. Kana Yohanes diomongi nk wong lamur bisa weruh menh, wong lumpuh bisa mlaku menh, wong lara lpra bisa resik menh awak, wong budek bisa krungu menh, wong

mati urip menh lan kabar kabungahan Gusti Allah digelark marang wong sing ora nduw.

²³Beja wong sing ora mangu-mangu bab Aku.

²⁴Sakwis murid-murid Yohanes lunga, Gusti Ysus terus ngomong ngn bab Yohanes marang wong-wong: Dong kow marani Yohanes nang wustn ka, sakjan kow pada mikir bakal weruh apa? Apa ndarani bakal weruh damn sing keterak angin rana-rn? Lak ya ora ta?

²⁵Lah ndarani arep weruh apa? Apa wong sing nganggo salin sing larang. Wong-wong sing salin apik-apik lan urip adus banda kuwi manggon nang pals.

²⁶Lah kow nang wustn nggolki apa? Apa pada kepngin weruh nabi? Ya bener! Kow malah weruh wong sing ngungkuli nabi.

²⁷Awit Yohanes kuwi kongkonan Gusti Allah sing tekan wis ketulis nang Kitab ngn: Gusti Allah ngomong: iki kongkonanku, sing tak kongkon budal ndisik nggawkk dalan Kow!

²⁸Gusti Ysus terus ngomong: Tembungku iki dirungokk: ing sak tengah wong kabh ing donya kn ora nng wong sing ngungkuli Yohanes Pembaptis. Nanging senajan ngono, wong sing tyilik dw ing Kraton Gusti Allah gedn ijik ngungkuli Yohanes.

²⁹Wong kabh sing krungu tembung, uga wong-wong belasting, pada ngakoni nk Gusti Allah bener lan pada njaluk dibaptis karo Yohanes.

³⁰ Nanging para Farisi lan para guru Kitab pada nampik apa sing dikarepk Gusti Allah ing urip. Mulan ora pada mlu njaluk dibaptis karo Yohanes.

³¹ Gusti Ysus terus ngomong menh: Wong-wong jaman saiki kenng tak padakk karo apa ya?

³² Eling-ling kaya botyah-botyah sing dolanan nang latar pasar; sing sak krompol ngomong karo liyan: Kow tak maink lagu kabungahan, nanging ora gelem njogt; wis tak kidungk lagu kasusahan, kow ora nangis!

³³ Dong Yohanes teka, dkn pasa lan ora ngomb anggur, lah kow ngomong jarn Yohanes keleton demit.

³⁴ Lah nanging dong Anak Manungsa teka, Dkn mangan lan ngomb, kow ngomong: Delokk ka, wong murka lan tukang ngomb, kantyan wong belasting lan wong ala!

³⁵ Nanging Gusti Allah ged kaweruh lan kuwi diwujutk karo wong-wong sing pada nampa kaweruh.

³⁶ Sakwijin wong Farisi, jeneng Simon, nyuwun marang Gusti Ysus teka lan mangan nang omah. Gusti Ysus ya terus teka nang omah Simon terus njagong.

³⁷ Nang kuta kono nng sakwijin wong wdok sing nglakoni urip dosa. Kadung wong wdok iki krungu nk Gusti Ysus merdayoh nang omah Simon, wong Farisi, dkn terus teka nggawa botol isin lenga wangi.

³⁸ Wong wdok terus ngadek nang mburin Gusti Ysus, nang sebelah sikil, terus nangis. Eluh tumts nelesi sikil Gusti Ysus, terus dilapi karo rambut. Wong wdok mau terus ngambungi sikil Gusti Ysus, terus diusapi karo lenga wangi.

³⁹ Simon, sing ngampirk Gusti Ysus, weruh sing ditindakk karo wong wdok kuwi terus nggagas: Nk Ysus kuwi nabi tenan, mesti Dkn ya ngerti nk wong wdok sing ndemk sikil kuwi wong dosa?

⁴⁰ Mulan Gusti Ysus terus ngomong marang Simon: Simon, aku arep nduw omong setitik marang kow! Simon semaur: Mangga Guru, mangga!

⁴¹ Tembung Gusti Ysus marang Simon ngn: Enng wong loro nduw utang karo wong sing tukang ngutangi duwit. Sing siji utang 500.000 prak, sing liyan 50.000 prak.

⁴² Kabh loro ora bisa mbayar utang, mulan wong sing ngutangi duwit ngomong marang wong loro kuwi nk wis ora usah mbayar utang. Saiki Aku takon marang kow Simon: Wong sing endi sing luwih ged katrsnan marang wong sing ngutangi duwit?

⁴³ Simon semaur: Tak kira ya wong sing luwih okh utang! Gusti Ysus ngomong: Kow bener.

⁴⁴ Gusti Ysus terus ndelokk wong wdok karo ngomong marang Simon: Kow weruh wong wdok iki! Dong Aku mlebu nang omahmu,

kow ora nyawisi banyu kanggo wisuh sikil, nanging wong wdok iki nelesi sikilku nganggo eluh terus diusapi karo rambut.

⁴⁵ Dong Aku mlebu omahmu Aku ora mbok ambung, nanging wong wdok iki ora lrn enggon ngambungi sikilku, wiwit Aku teka nang omahmu.

⁴⁶ Kow ora nglengani sirahku, nanging wong wdok iki nglengani sikilku karo lenga wangi.

⁴⁷ Ngertia, katrsnan wong iki sing semono gedn, ngtokk sepira gedn dosan wong sing wis dingapura karo Gusti Allah. Wong sing nampa pangapura mung setitik, katrsnan ya setitik.

⁴⁸ Gusti Ysus terus ngomong marang wong wdok: Dosamu kabh wis dingapura.

⁴⁹ Wong-wong sing bebarengan mangan karo Gusti Ysus terus pada rasan-rasan: Wong kuwi sapa ta kok wani ngapura dosan manungsa?

⁵⁰ Nanging Gusti Ysus ngomong marang wong wdok mau: Pengandemu sing nylametak kow. Wis, kana mlaku sing apik-apik.

8 ¹ Ora let suwi Gusti Ysus mlaku turut kuta-kuta lan dsa-dsa, tujuan nggelark kabar kabungahan bab Kraton Gusti Allah. Rasul rolas uga mlu.

² Kejaba para rasul uga nng wong wdok siji-loro sing mlu, wong wdok-wdok sing wis ditambahi karo Gusti Ysus sangka lelara lan pangwasan demit kayadn: Maria, sing

tyelukan Makdalna, sing demit pitu wis dietokk.

³Uga Yohanah, bojon Kusah. Kusah kuwi minister ratu Hrods. Semono uga Susanah lan wong wdok-wdok liyan pada mlu Gusti Ysus. Wong wdok-wdok iki enggon ngladni Gusti Ysus lan para rasul disangga sangka sak nduwn dw.

⁴Wong pirang-pirang sangka kuta-kuta kabh pada teka terus. Kadung kabh wis ngumpul, Gusti Ysus terus mulangi nganggo gambar ngn:

⁵Enng sakwijin wong budal nyebar. Sak bareng nyebar nng wiji sing tiba nang dalan, terus kepidek-pidek wong liwat lan uga nng sing dipangan manuk.

⁶Enng wiji uga sing tiba nang lemah atos. Kadung molai tukul terus garing, awit lemah garing.

⁷Enng wiji liyan menh tiba nang tengah eri-eri. Kadung tukul terus ketyepit karo eri-eri mau, terus mati.

⁸Nanging uga nng wiji sing tiba nang lemah apik. Wiji iki terus tukul lan ngetokk woh okh, atusan. Gusti Ysus terus nutup tembung kuwi ngomong ngn: Sapa sing nduw kuping, rungokk sing apik tembungku mau.

⁹Para rasul terus takon marang Gusti Ysus apa teges gambar wong nyebar kuwi mau.

¹⁰Sauran Gusti Ysus: Pitutur Kraton Gusti Allah sing kasimpen wis diudark marang kow.

Nanging wong-wong liya mung diwulangi nganggo tembung gambar, supaya, senajana nyawang, nanging ora weruh lan senajana krungu, nanging ora dunung.

¹¹Gusti Ysus terus ndunungk gambar wong nyebar mau ngn: Wiji kuwi pitutur Gusti Allah.

¹²Wiji sing tiba nang dalan kuwi nggambark wong sing krungu pitutur Gusti Allah. Nanging Stan terus teka nyaut pitutur mau sangka atin wong. Dadin wong terus ora bisa pretyaya lan ora bisa nemu keslametan.

¹³Lah wiji sing tiba nang lemah atos kuwi nggambark wong sing krungu pitutur Gusti Allah lan nampa karo bungah. Nanging pitutur ora ngoyot tenan, wong sing pretyaya namung sedilut. Nk kanglan teka, wong terus semplak pengandel.

¹⁴Wiji sing tiba nang tengah tukulan eri kuwi nggambark wong sing ngrungokk pitutur Gusti Allah, nanging pitutur mau kalah karo rasa sumelang, kasugihan lan kesenangan donya. Dadin pitutur mau ora bisa mrasuk ing ati lan ora bisa ngetokk pretyaya sing mantep.

¹⁵Lah wiji sing tiba nang lemah apik kuwi nggambark wong sing ngrungokk pitutur Gusti Allah, terus mikir pitutur kuwi nganggo ati sing resik, terus dilakoni. Dadin pitutur kuwi nukulk pretyaya sing mantep ing atin wong kuwi.

¹⁶ Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Mosok nng wong nyumet dian terus dikrukupi tnggok apa didkk nang ngisor ambn? Mesti ora. Dian mesti didkk nang mja, supaya sapa wa sing mlebu bisa weruh padang.

¹⁷ Awit barang sing kasimpen mesti bakal metu lan prekara sing didelikk mesti bakal ktok lan dikabar-kabark.

¹⁸ Mulan, dipikir sing apik kepriy enggonmu ngrungokk pitutur iki. Awit sapa sing wis nduw bakal ditambahi, nanging sapa sing ora nduw apa-apa malah bakal karebut apa sing dikira diduwni.

¹⁹ Gusti Ysus diparani karo ibun lan sedulur-sedulur, nanging sangking okh wong, wong-wong kuwi ora bisa nyedeki Dkn.

²⁰ Terus nng wong ngomongi Dkn ngn: Guru, ibumu lan sedulur-sedulurmu nang njaba, kepngin metuki Kow.

²¹ Nanging Gusti Ysus semaur: Ibuku lan sedulur-sedulurku kuwi kabh wong sing ngrungokk lan nindakk pitutur Gusti Allah.

²² Ing sakwijin dina Gusti Ysus lan murid-murid pada numpak prau. Gusti Ysus ngomong marang murid-murid mau: Hayuk pada ngabrah. Terus budal.

²³ Nanging sak bareng ngabrah Gusti Ysus keturon. Lah terus dadakan wa nang mr kono nng ombak ged teka. Praun kelebon banyu sampk medni.

²⁴ Murid-murid mau terus nggugah Gusti Ysus ngomong: Guru, Guru, awak dw kelep! Gusti Ysus terus tangi lan angin lan ombak terus diprntah kongkon mandek. Angin lan ombak ya terus anteng.

²⁵ Gusti Ysus terus ngomong marang murid-murid: Lah endi pengandemu? Murid-murid mau pada wedi lan nggumun banget, terus pada ngomong marang sakpada-pada: Wong iki sapa ta, kok angin lan ombak manut marang tembung?

²⁶ Gusti Ysus lan murid-murid pada numpak prau terus tekan bawah Grasa, nang wtan bawah Galila.

²⁷ Kadung Gusti Ysus wis medun nang daratan terus nng wong lanang sing dikwasani demit marani Dkn. Wong mau tekan sangka kuta lan ya wis suwi wong ora nganggo salin lan ora manggon nang omah. Manggon nang guwa-guwa sing dienggo ngubur wong mati.

²⁸ Kadung weruh Gusti Ysus wong terus mbengok lan niba nang ngarep, terus ngomong karo swara banter: Ysus, Anak Gusti Allah sing kwasa dw, aku arep mbok kapakk? Aku nyuwun tenan, aku aja dipilara.

²⁹ Wong ngomong ngono kuwi, awit demit wis diprntah karo Gusti Ysus kongkon metu. Awit demit ajek ngprt-rt wong. Wong wis dilebokk nang setrapan lan dirant tangan lan

sikil karo wong-wong, nanging meksa bisa medot terus digawa karo demit nang wustn.

³⁰ Gusti Ysus terus nakoni wong: Sapa jenengmu? Semaun: Jenengku Lgiun, awit demit pirang-pirang manggon nang awak wong.

³¹ Demit-demit mau terus nyuwun marang Gusti Ysus, supaya ora ditundung mlebu nang jurang wong mati.

³² Tyedek karo panggonan kono nng babi pirang-pirang pada nggolok pangan nang gunung. Demit-demit pada nyuwun marang Gusti Ysus, supaya kelilan mlebu nang babi-babi kuwi. Gusti Ysus nglilani.

³³ Demit-demit terus pada metu sangka wong, terus pada mlebu nang babi-babin. Babi-babi mau terus pada njegur nang mr sangka gunung kono, terus pada mati.

³⁴ Wong-wong sing angon babi-babi mau weruh lelakon kuwi, terus pada mblayu nang kuta ngomong-omong bab lelakon mau nang kuta kono lan dsa-dsa nang sak kiwa-tengen.

³⁵ Wong-wong sing krungu terus pada budal ndelok lelakon mau. Kadung marani Gusti Ysus terus pada weruh wong sing maun dikwasani demit. Wong njagong nang sanding sikil Gusti Ysus, saiki wis nganggo salin lan sirah wis waras. Wong-wong sing sangka kuta mau malah terus pada wedi.

³⁶ Wong-wong liyan sing pada weruh dw terus pada ngomong bab enggon Gusti Ysus

nundung demit-demit sing ngwasani wong mau.

³⁷ Wong kabh nang bawah Grasa kono terus pada nyuwun banget marang Gusti Ysus, supaya lunga sangka panggonan kono, awit wong-wong pada wedi banget. Mulan Gusti Ysus ya terus numpak prau lunga sangka kono, arep balik nang panggonan sing ndisik.

³⁸ Wong sing maun dikwasani demit terus nyuwun banget marang Gusti Ysus arep mlu Dkn. Nanging Gusti Ysus ora nglilani.

³⁹ Gusti Ysus ngomong: Kana kow balik nang dsamu wa lan wong-wong diomongi bab sing ditindakk karo Gusti Allah ing uripmu. Wong ya terus balik lan wong sak kuta kabh diomongi apa sing ditindakk karo Gusti Ysus ing urip dkn.

⁴⁰ Kadung Gusti Ysus balik lan tekan nggon, Dkn dipetuk wong pirang-pirang sing pada bungah, awit wong-wong pantyn wis ngarep-arep Dkn.

⁴¹ Nang kono nng wong marani Gusti Ysus. Wong jeneng Jairus, pengarep sinaguk kono. Jairus niba nang ngarep Gusti Ysus lan nyuwun banget marang Dkn kongkon teka nang omah.

⁴² Jairus nduw anak namung siji, anak wdok sing umur rolas taun. Botyah lara nemen, wis arep mati. Gusti Ysus terus budal nang omah Jairus. Nang dalan wong-wong pada desek-desekan arep mlu Gusti Ysus.

⁴³ Nang kono nng wong wdok sing wis rolas taun suwn lara ngetokk getih. Bandan wis entk kanggo mbayar dokter, nanging durung bisa mari.

⁴⁴ Wong wdok mau bisa nyedeki Gusti Ysus sangka mburi, terus ndemk gombyok salin. Sakwat getih mampet.

⁴⁵ Gusti Ysus terus ngomong: Sapa sing ndemk Aku? Jalaran ora nng sing ngaku, mulan rasul Ptrus terus semaur: Gusti, wong sing ngesuk-esuk Kow okh kaya ngn iki, lah kok Kow takon sapa sing ndemk Kow?

⁴⁶ Nanging Gusti Ysus ngomong: Enng wong sing ndemk Aku. Aku krasa, awit nng kekuwatan metu sangka awakku.

⁴⁷ Kadung wong wdok mau ngerti nk konangan, wong terus niba nang ngarep Gusti Ysus. Nang ngarep wong okh kono wong wdok mau terus ngomong kenng apa dkn kok ndemk salin Gusti Ysus lan kepriy enggon dkn bisa mari sakwat.

⁴⁸ Gusti Ysus terus ngomong: Bener kow Wuk, pantyn pengandemu sing marakk kow mari. Kana mlaku sing apik-apik.

⁴⁹ Dong Gusti Ysus ijik ngomong iku, kok nng wong teka sangka omah Jairus terus ngomong: Bapak Jairus ora usah ngrusui Gurun menh, awit anak wis ninggal!

⁵⁰ Gusti Ysus krungu kabar wong mau, terus ngomong marang Jairus: Jairus, aja bingung, ngandela wa, anakmu bakal mari.

⁵¹ Tekan omah Jairus Gusti Ysus ora nglilani wong liyan mlu Dkn. Namung rasul Ptrus, Yohanes lan Yakobus lan wong tuwan botyah ntuk mlu mlebu.

⁵² Wong-wong pada sedi lan pada nangisi botyah. Gusti Ysus ngomong marang wong-wong kuwi: Aja pada nangis. Botyah ora mati, namung turu!

⁵³ Wong-wong pada ngguyu, awit ngerti nk botyah wis mati tenan.

⁵⁴ Gusti Ysus terus nyekel tangan botyah, terus dityeluk: Wuk, tangia!

⁵⁵ Botyah terus urip menh, terus sakwat ngadek. Gusti Ysus terus ngongkon ngekki mangan botyah.

⁵⁶ Wong tuwan botyah nggumun banget. Nanging Gusti Ysus menging ngabar-ngabark bab lelakon kuwi.

9 ¹ Gusti Ysus ngumpul rasul rolas terus dikki kekuwatan lan pangwasa, supaya bisa nundungi demit lan nambani wong lara.

² Para rasul mau terus dikongkon budal ngabark bab Kraton Gusti Allah lan nambani wong sing lara.

³ Gusti Ysus ngomong ngn: Aja pada sangu apa-apa. Aja nggawa teken apa kantong, pangan apa duwit apa salin srep.

⁴ Nk nng wong nampa kow nang omah, manggona nang omah kuwi tekan kow lunga sangka kuta kono.

⁵ Nk kow teka nang kuta sing ora gelem nampa kow, lungaa wa sangka kuta kuwi. Lemah diketok-ketokk sangka sikilmu, supaya wong-wong nang kuta kono ngerti dw.

⁶ Para rasul terus pada budal turut dsa-dsa, nggelark kabar kabungahan Gusti Allah lan nambani wong lara.

⁷ Hrods, ratun distrik Galila, krungu sakkh lelakon kuwi, terus bingung. Awit nng sing ngomong nk Yohanes Pembaptis urip menh.

⁸ Liyan menh ngomong jarn nabi Elia teka menh. Uga nng liyan menh ngomong nk sakwijin nabi jaman mbiyn urip menh.

⁹ Hrods ngomong: Lah Yohanes wis tak ketok gulun. Lah wong iki sapa, kok aku krungu jarn nindakk prekara-prekara kabh kuwi. Mulan Hrods ya kepngin weruh Gusti Ysus.

¹⁰ Para rasul saiki wis balik menh lan pada ngabark marang Gusti Ysus bab sembarang sing dilakoni. Gusti Ysus terus ngejk para rasul lrn nang panggonan sing sepi nang kuta Btsaida, supaya bisa karo para rasul dw.

¹¹ Nanging kadung wong-wong krungu, kabh terus pada nututi. Gusti Ysus nampa wong-wong mau lan pada dipituturi bab Kraton Gusti Allah. Sing lara pada diwarask.

¹² Kadung wis sor para rasul terus mara nang nggon Gusti Ysus ngomong: Gusti, apa ora apik nk wong-wong mbok kongkon lunga wa, supaya bisa nggolk pangan lan inepan dw-dw

nang dsa-dsa nang sak kiwa-tengen kn, awit nang panggonan kn ora nng apa-apa.

¹³ Gusti Ysus semaur: Ora, kow sing kudu ngekki mangan wong-wong! Para rasul terus ngomong: Lah kepriy Gusti, awak dw namung nduw roti lima lan iwak loro. Apa awak dw kudu nukokk pangan kanggo wong-wong kuwi kabh?

¹⁴ Nang kono wong lanang wa kira-kira nng limang wu okh. Gusti Ysus terus ngomong marang para rasul: Kana wong-wong dikongkon njagong, sak krompol wong sket!

¹⁵ Para rasul nuruti tembung Gusti Ysus lan wong kabh pada dikongkon njagong.

¹⁶ Gusti Ysus terus njikuk roti lima lan iwak loro mau. Sakwis nyawang nduwur, roti lan iwak terus diberkahi, terus dityuwil-tyuwil dikkk marang para rasul, kongkon ngedum marang wong kabh.

¹⁷ Kabh terus pada mangan sampk warek. Turahan terus dilumpukk karo para rasul, nng rolas tnggok kebek.

¹⁸ Ing sakwijin dina Gusti Ysus ijik ndedonga dw. Kadung murid-murid teka, Gusti Ysus terus takon ngn: Wong-wong ngarani Aku iki sapa?

¹⁹ Para murid terus pada semaur: Enng sing ngomong nk Gusti kuwi Yohanes Pembaptis, liyan ngomong jarn Gusti kuwi nabi Elia. Lah liyan menh ngarani Gusti kuwi sakwijin nabi jaman mbiyn sing saiki urip menh.

²⁰ Gusti Ysus terus takon menh: Lah miturut pinemumu dw, Aku iki sapa? Rasul Ptrus terus semaur: Gusti, Kow Kristus, sing dikongkon teka nang jagat karo Gusti Allah!

²¹ Murid-murid mau terus pada diwanti-wanti, dipenging ngomongk bab kuwi mau marang wong liya.

²² Gusti Ysus ngomong: Anak Manungsa bakal nglakoni kasangsaran lan bakal ditampik karo para pinituwa, para pengarep imam lan para guru Kitab. Dkn bakal dipatni, nanging ing telung dinan Dkn bakal ditangkk sangka pati.

²³ Saiki Gusti Ysus terus ngomong marang wong kabh: Saben wong sing kepngin dadi muridku kudu nyingkirk awak dw, saben dina kudu manggul pentngan lan ngetutk Aku.

²⁴ Awit sapa sing namung ngudi nggolk kepnak urip, kuwi bakal klangan urip sing sejati. Nanging sapa sing ngurbank urip kanggo Aku, kuwi sing nemu urip sing sejati.

²⁵ Awit apa gunan wong bisa nduwni donya iki kabh, nanging rusak urip lan klangan nyawan?

²⁶ Sapa sing isin ngaku nk dadi muridku lan isin ngakoni nk nurut piwulangku, Anak Manungsa uga bakal isin ngakoni wong kuwi, mbsuk nk Dkn teka ing slorot kwasan, kwasan Gusti Allah Bapak lan para mulkat sutyi.

²⁷ Pada rungokna tembungku iki: ing sak tengah wong sing nang kn iki bakal nng sing ora mati sakdurus weruh Kraton Gusti Allah.

²⁸ Kira-kira seminggu sakwis Gusti Ysus ngomong bab prekara-prekara kuwi mau, Dkn terus ngejk rasul Ptrus, Yohanes lan Yakobus digawa munggah nang gunung arep ndedonga.

²⁹ Dong ijik ndedonga, rupan Gusti Ysus malih lan salin malih putih sumeblak.

³⁰ Ujuk-ujuk terus nng wong loro omong-omongan karo Dkn, yakuwi nabi Moses lan nabi Elia. Kabh loron teka nganggo slorot swarga.

³¹ Sing dirembuk bab enggon Gusti Ysus bakal nglakoni kasangsaran lan pati nang kuta Yrusalm, ora suwi menh, supaya apa sing wis dirantyam karo Gusti Allah bisa klakon kabh.

³² Rasul Ptrus lan kantya-kantyan pada keturon. Kadung tangi terus pada weruh Gusti Ysus ing slorot kwasan lan uga weruh wong loro liyan ngadek karo Dkn.

³³ Rasul Ptrus weruh nk nabi Moses lan nabi Elia arep lunga, mulan dkn terus ngomong marang Gusti Ysus: Gusti, kok ndilalah temen awak dw nang kn. Apik nk awak dw ngedekk gubuk telu: siji kanggo Gusti, siji kanggo nabi Moses lan siji kanggo nabi Elia. Rasul Ptrus ngomong ngono kuwi, jalaran dkn ora ngerti apa sing diomong.

³⁴ Dong rasul Ptrus ijik ngomong kuwi, terus nng mga teka nutupi wong-wong kuwi. Rasul Ptrus, Yohanes lan Yakobus pada wedi banget, awit wong-wong kuwi ilang nang mgan.

³⁵ Terus nng swara sangka mga mau ngomong ngn: Iki Anakku sing wis tak pilih. Pada digugu tembung.

³⁶ Kadung swara mau wis meneng, sing ktok nang kono namung Gusti Ysus dw, nabi Moses lan nabi Elia wis ora nng. Murid-murid mau ora tau ngomongk bab lelakon iki marang sapa wa.

³⁷ Ing suk Gusti Ysus lan para murid medun sangka gunung. Wong pirang-pirang pada marani Dkn.

³⁸ Nang sak tengah wong okh kono nng wong lanang sing mbengok: Guru, aku mbok ditulungi! Mbok anakku didelok iki, aku namung nduw anak siji iki.

³⁹ Botyah nk dikwasani demit terus ujuk-ujuk njerit-njerit, awak terus kaku lan ngetyetyeng-ngetyetyeng lan tyangkem metu umpluk. Demit jan milara botyah tenan, tanpa lrn lan ora gelem ngetyulk.

⁴⁰ Aku wis njaluk tulung marang murid-muridmu, nanging ora bisa ngetokk demit.

⁴¹ Gusti Ysus terus ngomong: Kok kebatyut tenan enggonmu ora pretyaya marang Gusti Allah. Sepira menh suwn enggonku kudu

tyampur lan nyabari kow? Botyah gawanen mbrn!

⁴² Dong ijik mlaku marani Gusti Ysus botyah terus dibanting karo demit lan awak terus ngetyetyeng-ngetyetyeng. Nanging Gusti Ysus terus nyentak demit. Botyah terus diwarask, terus dipasrahk marang bapak.

⁴³ Wong kabh pada nggumun weruh kwasan Gusti Allah sing semono gedn. ||Gusti Ysus ngomong sepisan menh nk Dkn bakal nglakoni kasangsaran| Wong-wong durung mari nggumun bab lelakon-lelakon mau.

⁴⁴ Gusti Ysus terus ngomong marang para murid: Pada rungokk sing apik tembungku iki. Anak Manungsa bakal dielungk marang pangwasan manungsa.

⁴⁵ Nanging para murid ora pada dunung apa teges tembung Gusti Ysus mau. Prekara kuwi pantyn peteng kanggo para murid, dadin ora ngerti apa teges. Nanging ora pada wani takon apa-apa.

⁴⁶ Ing sak tengah para murid Gusti Ysus nng ngkl-ngklan bab sapa sing penting dw.

⁴⁷ Gusti Ysus ngerti pikiran murid-murid, mulan terus nyeluk botyah tyilik siji, dikongkon ngadek nang jjr.

⁴⁸ Gusti Ysus terus ngomong marang para murid ngn: Sapa sing nampa botyah tyilik iki ing Jenengku, wong kuwi nampa Aku. Lah wong sing nampa Aku kuwi uga nampa Gusti

Allah sing ngongkon Aku. Awit sing tyilik dw nang tengahmu kabh, yakuwi sing ged dw.

⁴⁹ Rasul Yohanes ngomong ngn marang Gusti Ysus: Guru, awak dw weruh nng wong nundung demit nganggo Jenengmu. Awak dw menging wong, awit wong ora mlu awak dw.

⁵⁰ Gusti Ysus semaur: Wong aja dialang-alangi. Awit wong sing ora nglawan kow, kuwi ngrujuki kow!

⁵¹ Dinan enggon Gusti Allah bakal njikuk Gusti Ysus mlebu swarga wis tyedek.

⁵² Saiki Gusti Ysus pantyn wis nggaw putusan arep budal nang kuta Yrusalm, mulan terus kongkonan wong budal ndisik. Wong-wong mau terus mlebu nang sakwijin dsa nang bawah Samaria, arep nggolok inepan.

⁵³ Nanging wong-wong nang dsa kono ora gelem nampa Gusti Ysus, awit wong-wong ngerti nk sing dituju karo Gusti Ysus kuta Yrusalm.

⁵⁴ Kadung murid loro, yakuwi rasul Yakobus lan Yohanes, weruh sing kaya ngono kuwi, terus pada ngomong marang Gusti Ysus: Gusti, apa awak dw kelilan mujkk wong-wong disamber bledk wa, supaya mati kabh!

⁵⁵ Nanging Gusti Ysus minger mandeng murid-murid mau terus pada disenni.

⁵⁶ Gusti Ysus lan murid-murid terus budal nang dsa liyan.

⁵⁷ Sak bareng mlaku arep nang dsa liyan mau, nng wong ngomong ngn marang Gusti Ysus: Guru, aku arep mlu Kow nang endi wa!

⁵⁸ Sauran Gusti Ysus: Asu alasan nduw rong lan manuk nduw susuk, nanging Anak Manungsa ora nduw panggonan kanggo nyhlk sirah.

⁵⁹ Gusti Ysus terus ngomong marang wong liyan: Hayuk mlua Aku! Nanging wong semaur: Gusti, aku dililani ngubur bapakku ndisik!

⁶⁰ Tembung Gusti Ysus: Bn wong mati ngubur sing mati, nanging kow kana budal ngabark bab Kraton Gusti Allah.

⁶¹ Enng wong liyan menh ngomong marang Gusti Ysus: Gusti, aku gelem mlu Kow, nanging aku tak pamitan marang brayatku ndisik!

⁶² Nanging Gusti Ysus semaur: Wong sing ngepluk sawah, nanging nolh mburi, wong kuwi ora pantes nyambutgaw ing Kraton Gusti Allah.

10 ¹ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus miji murid menh, pitung puluh loro okh. Murid-murid iki terus dikongkon budal bareng loro-loro, ndisiki Gusti Ysus, ngleboni saben kuta lan panggonan sing arep ditekani.

² Gusti Ysus ngomong marang murid-murid iki: Sing kudu dienni pantyn okh, nanging baun setitik. Mulan, pada nyuwuna marang

sing nduw kebon, supaya ngongkon wong okh kanggo nglumpukk pannaan.

³Kana pada budala lan pada ngertia: Aku ngongkon kow budal kaya tyemp nang tengah matyan-matyan.

⁴Aja pada sangu duwit apa nggawa kantong apa sepatu. Nk nang dalan aja mandek mbagkk wong.

⁵Nk kow mlebu nang sakwijin omah, mbagkk ngn: Tentrem-slamet marang omah iki.

⁶Nk wong sing manggon nang omah kono seneng marang katentreman, pamujimu marakk wong-wong mau nampa katentreman. Nanging nk wong-wong ora seneng marang katentreman, pamujimu bakal balik menh marang kow.

⁷Nk kow ditampa nang sakwijin omah, manggona terus nang omah kono. Pada mangana lan ngomba apa sing disuguhk marang kow, awit wong sing nyambutgaw wis sak mestin nk nampa upah. Nanging aja ngolah-ngalih enggonmu nginep.

⁸Nk kow mlebu nang sakwijin kuta lan wong-wong nang kono nampa kow apik, mangana apa sing disuguhk marang kow.

⁹Wong lara sing nang kono pada diwarasna lan wong-wong pada diomongi ngn: Kraton Gusti Allah wis nang tengahmu.

¹⁰Nk kow mlebu nang sakwijin kuta, nanging wong-wong nang kuta kono ora gelem nampa

kow, mlakua nang dalan-dalan lan ngomong:
Lemah kuta iki, sing nmpl nang sikilku, tak
ketok-ketokk nang ngarepmu, supaya kow
pada ngerti dw. Aja lali nk Kraton Gusti Allah
wis tyedek karo kow.

¹¹ (10:10)

¹² Pada ngertia, mbsuk ing dina kruton
setrapan kuta Sodom ijk ntng nk dipadakk
karo setrapan kuta sing nampik kow kuwi.

¹³ Gusti Ysus terus ngomong ngn: Tyilaka
kow, kuta Korasim! Tyilaka uga kow, kuta
Btsaida! Awit semunggon nang kuta Sidon
lan Tirus nng mujijat-mujijat kaya sing nang
tengahmu, wong-wong nang kono mesti wis
mbiyn-mbiyn pada ngakoni salah lan pada
nganggo salin sakah lan usapan awu sirah
kanggo tanda kasusahan.

¹⁴ Mbsuk ing dina kruton kuta Tirus lan
Sidon setrapan luwih ntng nk dipadakk karo
setrapanmu.

¹⁵ Uga kow sing manggon nang kuta
Kaprnakum! Apa kow bakal dijunjung
munggaah swarga? Ora bakal! Kow malah
bakal dityemplungk nang panggonan wong
mati.

¹⁶ Gusti Ysus terus ngomong marang
murid-murid: Sapa sing manut marang
piwulangmu, kuwi uga manut marang Aku.
Sapa sing nampik kow, kuwi ya nampik Aku.
Lan sapa sing nampik Aku, kuwi nampik Gusti
Allah sing ngongkon Aku!

¹⁷ Murid pitung puluh loro mau pada balik karo bungah. Pada ngomong ngn: Gusti, gk demit-demit wa pada manut marang awak dw nk awak dw nyeluk Jenengmu.

¹⁸ Gusti Ysus semaur: Aku weruh Stan tiba sangka langit kaya kllap bledk.

¹⁹ Pada diling! Kow wis tak kki pangwasa ngidek-idek ula lan kalajengking lan uga ngalahk kekuwatan mungsuh. Ora nng apa wa sing bakal nggaw tyilakamu.

²⁰ Nanging, kow aja pada bungah jalaran demit-demit manut marang kow, luwung pada bungaha nk jenengmu wis ketulis nang swarga.

²¹ Ing waktu kuwi Gusti Ysus bungah tenan ing atin, jalaran kebek karo Roh Sutyi. Dkn terus maturkesuwun marang Gusti Allah ngomong: Bapakku, Gusti Allah langit lan bumi, Aku maturkesuwun marang Kow, awit Kow nyimpen prekara-prekara iki kanggo wong pinter lan sing nduw kaweruh, nanging mbok udark kanggo wong sing tyilik. Pantyn, kabh iki mbok tindakk manut kekarepanmu lan senengmu dw.

²² Sembarang kabh wis dipasrahk marang Aku karo Bapakku. Ora nng wong sing ngerti Anak Gusti Allah kuwi sapa, namung Anak Gusti Allah dw sing ngerti lan ora nng wong ngerti Gusti Allah Bapak, kejaba Anak lan wong-wong sing wis dipilih karo Anak supaya kenal marang Bapak.

²³ Gusti Ysus terus ngomong, nanging namung marang murid-murid: Kow pantyn wong sing beja banget, awit kow weruh prekara-prekara kuwi karo mripatmu dw.

²⁴ Awit pada ngertia: okh nabi lan ratu pada kepngin weruh prekara-prekara sing kow weruh, nanging ora bisa. Uga pada kepngin krungu sing mbok rungokk, nanging ora bisa.

²⁵ Ing sakwijin dina nng guru Kitab teka nang nggon Gusti Ysus arep ngenng Dkn. Wong ngomong ngn: Guru, aku kudu nglakoni apa bisan nampa urip langgeng?

²⁶ Gusti Ysus semaur: Lah nang wt Kitab ketulis kepriy? Apa sing mbok watya nang kono?

²⁷ Guru Kitab mau terus semaur ngn: Pada trsnaa marang Gusti Allahmu sak atimu, sak nyawamu, nganggo sak nng kekuwatanmu lan sak nng pikiranmu. Uga, trsnaa marang pepadamu kaya enggonmu nrsnani awakmu dw.

²⁸ Gusti Ysus ngomong: Sauranmu kuwi pantyn bener. Kuwi kudu mbok lakoni lan kow bakal nampa urip langgeng.

²⁹ Nanging guru Kitab mau arep mbenerk dkn dw, mulan terus takon marang Gusti Ysus: Lah sing diarani pepadamu kuwi sakjan sapa ta?

³⁰ Gusti Ysus nyauri pitakonan kuwi ngn: Enng sakwijin wong medun sangka kuta Yrusalm arep nang kuta Yriko. Nang dalan

wong dirampok maling terus digebuki pisan sampk setengah mati terus ditinggal nang dalan.

³¹ Ndilalah nng imam liwat dalan kono. Nanging kadung dkn weruh wong sing dirampok mau, malah terus mlipir nyimpangi wong.

³² Uga nng wong Lvi liwat kono, nanging uga dkn nyimpang wong.

³³ Terus nng wong Samaritan sing lelungan, liwat dalan kono. Dkn weruh wong sing dirampok mau terus melas banget.

³⁴ Wong terus diparani, tatun terus diusapi anggur lan dilengani, terus diperban. Sakwis kuwi wong terus ditumpakk kimar dkn, terus digawa nang omah penginepan lan dirumati nang kono.

³⁵ Ing suk wong Samaritan mau ngekki duwit marang sing nduw omah, tyukup kanggo ngrumati wong sedina-rongdina, karo ngomong: Wong iki dirumatk sing apik. Nk aku balik ongkos-ongkos liyan bakal tak bayar kabh.

³⁶ Gusti Ysus terus nutup tembung nganggo pitakonan ngn marang guru Kitab mau: Miturut pinemumu, wong telu mau, sing endi sing dadi pepadon wong sing dirampok mau?

³⁷ Guru Kitab mau semaur: Ya wong sing melas marang wong! Gusti Ysus terus ngomong: Bener kow, kana dilakoni ngono uga!

³⁸ Ing sakwijin dina Gusti Ysus lan murid-murid teka nang sakwijin dsa. Nang kono nng wong wdok jeneng Marta. Marta ngampirk Gusti Ysus nang omah.

³⁹ Marta nduw adik sing jeneng Maria. Maria njagong nyedeki Gusti Ysus, ngrungokk piwulang.

⁴⁰ Nanging Marta ribut banget ngladni dayoh-dayoh. Marta terus mara nang nggon Gusti Ysus ngomong: Gusti, mbok disawang ta! Adikku ora weruh nk aku nyambutgaw ijn. Mbok diomongi kongkon ngrwangi aku!

⁴¹ Gusti Ysus semaur: Marta, Marta! Kow kuwi rpot mikirk barang pirang-pirang.

⁴² Nanging sing perlu kuwi namung siji. Malah Maria wis milih prekara sing apik dw, sing ora bakal karebut sangka dkn!

11 ¹ Ing sakwijin dina Gusti Ysus ndedonga nang sakwijin panggonan. Kadung wis rampung terus nng murid takon marang Dkn: Gusti, mbok awak dw diblajari ndonga ta, kaya enggon Yohanes mulangi murid-murid?

² Gusti Ysus semaur ngn: Nk kow ndedonga, ngomong ngn: Bapak awak dw nang swarga muga Jenengmu kasutykna. Muga kratonmu tumekaa lan kekarepanmu klakonana ing donya kayadn nang swarga. Nyuwun rejeki saiki lan saben dina lan pangapura sangka ing dosa awit awak dw ya ngapura dosan wong liya. Nyuwun aja tyedekna

panggoda nanging luwarana sangka ala.

³(11:2)

⁴(11:2)

⁵Gusti Ysus terus ngomong ngn marang murid-murid: Semunggon nang tengahmu nng wong sing mbengi-mbengi nang nggon kantyan nembung: Mbok aku diselangi rotin telu, awit nng kantya dolan terus mampir nang nggonku, nanging aku ora nduw suguhan apa-apa.

⁶(11:5)

⁷Semunggon kantya sing dijaluki tulung mau semaur: Aja ngrusui aku, lawang wis tak kantying lan aku lan anak-anakku wis turu. Aku ora arep tangi lan ngekki apa-apa marang kow.

⁸Lah kuwi terus kepriy? Ngandela, ora jalaran wong kuwi kantyan terus sing dijaluki tulung mau bakal tangi lan ngekki roti, ora. Nanging wong bakal tangi, jalaran kantyan ora nduw isin lan ngetyek sing njaluk tulung, mulan bakal dikki penjaluk.

⁹Mulan kow pada linga iki: nk kow njaluk, kow bakal dikki; nk kow nggolk, kow bakal nemu; nk kow totok-totok lawang, kow bakal dibukakk.

¹⁰Awit sapa wa sing njaluk bakal dikki; wong sing nggolk bakal nemu lan wong sing totok lawang bakal dibukakk.

¹¹ Para bapak sing nang kn, mosok nk anakmu njaluk iwak arep mbok kki ula? Mesti ora!

¹² Mosok mbok kki kalajengking nk anakmu njaluk endok.

¹³ Lah nk kow wa, wong sing ala, bisa ngekki barang sing apik marang anak-anakmu, lah Bapakmu sing nang swarga menh. Dkn mesti bakal ngekki Roh Sutyi marang sapa wa sing nembung.

¹⁴ Ing sakwijin dina Gusti Ysus nundung demit sing marakk wong bisu. Kadung demit wis metu, wong terus bisa ngomong. Wong kabh pada nggumun.

¹⁵ Nanging nng siji-loro sing ngomong ngn: Ysus kuwi enggon bisa nundung demit jalaran dikki pangwasa karo Blsebul, ratun demit.

¹⁶ Uga nng liya-liyan sing arep njajal Gusti Ysus. Wong-wong kuwi nyuwun Gusti Ysus nggaw tanda pangwasa sangka swarga.

¹⁷ Nanging Gusti Ysus ngerti pikiran wong-wong kuwi, mulan ngomong ngn: Nk nang sakjeron negara wong pada tukaran, negara kuwi bakal bubrah. Semono uga brayat, nk wong tukaran karo sakpada-pada, brayat kuwi bakal bubrah.

¹⁸ Nk ing kraton Stan demit pada nglawan sakpada-pada, apa kraton kuwi bisa ngadek terus? Mesti ora. Aku ngomong ngono kuwi, jalaran kow ngarani Aku jarn enggonku nundungi demit nganggo pangwasan Blsebul.

¹⁹ Semunggon enggonku nundungi demit nganggo pangwasan Blsebul, lah murid-muridmu kuwi enggon nundungi demit nganggo pangwasan sapa? Dadin murid-muridmu dw nduduhk nk pikiranmu kuwi kluu.

²⁰ Enggonku nundungi demit kuwi sangka pangwasan Gusti Allah lan kuwi tandan nk Gusti Allah wis molai ngtokk pangwasan nang tengahmu.

²¹ Nk nng wong rosa njaga omah nganggo gaman sing pepak, barang-barang wong mesti ora bakal ilang.

²² Nanging nk wong ditekani wong liyan sing luwih rosa, dkn bakal dikalahk lan gaman-gaman sing dijagakk mau bakal dirampas lan barang nduwn wong bakal diedum-edum.

²³ Sapa sing ora ngrujuki Aku, kuwi teges nglawan Aku lan sapa sing ora mlu nglumpukk wedus karo Aku, kuwi sing mbuyark.

²⁴ Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Nk nng demit metu sangka sakwijin wong, demit mau terus mlaku-mlaku turut panggonan sing ora kanggonan wong, nggolk panggonan kanggo lln. Nk demit mau ora nemu panggonan kuwi, terus mikir: Enak tak balik nang omah sing wis tak tinggal ka.

²⁵ Demit terus balik nang omah lan weruh nk saiki wis resik lan ditata apik.

²⁶ Demit mau terus lunga nggolki kantyan, terus balik nggawa demit pitu sing alan ngungkul-ungkuli dkn dw. Demit-demit kuwi terus manggon ing wong mau. Entk-entk wong kuwi kasusahan malah ngungkul-ungkuli maun, dong namung kanggonan demit siji.

²⁷ Sakwis Gusti Ysus ngomong kuwi mau, terus nng wong wdok nang tengah wong pirang-pirang kono ngomong banter: Beja tenan wong wdok sing nglairk lan nyusoni Kow!

²⁸ Nanging Gusti Ysus semaur: Bener, nanging sing luwih beja kuwi wong sing ngrungokk lan nglakoni tembung Gusti Allah.

²⁹ Dong ijik dirubung wong pirang-pirang Gusti Ysus ngomong ngn: Pantyn ala tenan wong jaman iki. Pada njaluk tanda pangwasa sing nggumunk, nanging ora bakal ntuk. Namung bakal ntuk tandan nabi Yonah.

³⁰ Kaya enggon nabi Yonah dadi tanda kanggo wong-wong nang kuta Ninew, mengkono uga Anak Manungsa ya bakal dadi tanda kanggo wong-wong iki.

³¹ Mbsuk nk Gusti Allah ngrutu manungsa, ratu wdok sangka bawah kidul bakal maju lan nyalahk wong-wong iki. Awit ratu kuwi wis teka sangka pojok bumi, kepngin ngrungokk kaweruh ratu Solman. Nanging ngertia, sing nang kn iki gedn ngungkuli ratu Solman.

³² Mbsuk, ing dinan nk Gusti Allah ngrutu manungsa, wong kuta Ninew bakal pada maju mbarang karo wong-wong iki lan bakal nyalahk wong-wong iki. Awit dong wong Ninew krungu tembung Gusti Allah sing digelark karo nabi Yonah, terus pada njaluk ngapura marang Gusti Allah lan pada ninggal laku ala. Pada ngertia, sing ngadek nang kn gedn ngungkuli nabi Yonah.

³³ Gusti Ysus nerusk tembung: Mosok ya nng wong nyumet dian terus didelikk nang ngisor ambn, apa ditutupi tnggok? Mesti ora ta! Dian mesti dipasang sing duwur, supaya kabh wong sing mlebu bisa weruh padang.

³⁴ Mripat kuwi dian awak. Nk mripat waras, awak sak kujur ya padang njingglang. Nanging nk mripat buret, awak sak kujur ya peteng ndedet.

³⁵ Mulan pada sing ati-ati, supaya pepadang sing ana ing kow ora dadi peteng.

³⁶ Nk awakmu padang sak kabh lan ora nng peteng blas, awakmu sak kujur ya bakal padang njingglang, pada wa kaya nk kow keslorotan padang dian ka.

³⁷ Kadung wis rampung sing memulang, Gusti Ysus terus disuwun mangan nang omah wong Farisi. Mulan Dkn ya terus budal lan mangan nang kono.

³⁸ Nanging wong Farisi mau nggumun banget, awit weruh Gusti Ysus mangan, tanpa wisuh tangan ndisik.

³⁹ Mulan Gusti Ysus terus ngomong: Bener wong Farisi, kow pada misuhi njaban awakmu kaya nk ngisahi njaban mangkok lan piring, nanging njeron atimu kebek gagasan murka lan ala.

⁴⁰ Kow wong bodo, Gusti Allah sing nggaw njaba, apa ya ora nggaw sing njero uga?

⁴¹ Isin mangkok lan piringmu kuwi kudu mbok kkn wong sing ora nduw, supaya kow bisa resik sak kabh.

⁴² Tyilaka kow wong Farisi! Awit sangka tanduranmu bumbu-bumbu lan janganan-janganan wa kow ngekki prasepuluhan, nanging sing bener kanggo wong liya lan katrsnan marang Gusti Allah ora mbok perlokk. Sakjan kuwi sing kudu mbok perlokk ndisik lan liyan uga kudu mbok tindakk.

⁴³ Tyilaka kow wong Farisi! Awit nk nang sinaguk kow njalukk njagong nang ngarep dw, nang jagongan wong ged, uga nk nang pasar-pasar kow njaluk diajni.

⁴⁴ Tyilaka kow! Awit kow kuwi kaya kuburan sing ora nng tengeran, kuburan sing diidek-idek wong, awit ora ngerti nk kuwi kuburan.

⁴⁵ Terus nng guru Kitab semaur: Guru, ngono kuwi kow nglk-lkk awak dw mbarang!

⁴⁶ Gusti Ysus terus ngomong: Kow guru-guru Kitab, kow uga wong tyilaka! Kow numpangk momotan sing abot nang pundak wong, lah

nanging kow dw emoh ndemk momotan kuwi karo drijimu.

⁴⁷ Tyilaka kow! Awit kow pada nggawkk kuburan pengling-ling kanggo para nabi, lah nanging mbah-mbahanmu dw sing matni para nabi kuwi dk mbiyn.

⁴⁸ Dadin ngono kuwi kow ngtokk nk kow setuju karo sing ditindakk karo mbah-mbahanmu dk mbiyn. Wujut, wong-wong kuwi sing matni para nabi lan kow sing nggawkk kuburan kanggo para nabi.

⁴⁹ Jalaran sangka kuwi, Gusti Allah ing kaweruh ngetokk tembung ngn: Aku bakal ngongkon nabi-nabi lan rasul-rasul teka; nng sing bakal dipatni lan nng sing bakal disiya-siya.

⁵⁰ Ngandela ta! Getih para nabi sing mili wiwit jaman bumi digaw, teges wiwit getih Abel, nganti tekan getih nabi Sakarias, sing dipatni nang sak tengah altar lan Omah Gusti Allah, kuwi kabh bakal ditibakk marang para Farisi lan para guru Kitab iki.

⁵¹ (11:50)

⁵² Tyilaka kow, para guru Kitab! Awit kow nyekel kuntyin kaweruh bab wt-wt nabi Moses, nanging kow dw ora ngleboni, malah wong sing kepngin ngerti isin wt-wt kuwi mbok alang-alangi!

⁵³ Kadung Gusti Ysus wis lunga sangka kono, para Farisi lan para guru Kitab terus pada nesu banget marang Dkn. Wong-wong mau

pada ngetokk pitakonan pirang-pirang lan bab werna-werna prekara marang Gusti Ysus.

⁵⁴ Nanging sing dituju supaya Gusti Ysus ngetokk tembung sing klru, sing kenng dienggo jalaran kanggo nyekel Dkn.

12 ¹ Ing waktu kuwi wong won-won pada nglumpuk sampk esuk-esukan. Gusti Ysus terus memulang, nomer siji kanggo murid-murid dw. Tembung Gusti Ysus ngn: Kow kudu sing ati-ati tenan karo para Farisi sing tok-tokan, aja sampk mrasuk marang kow kaya ragi.

² Awit sembarang sing ditutup-tutupi bakal ktok lan sembarang sing digaw simpenan bakal kebukak.

³ Apa sing mbok omong ing wayah mbengi bakal dirungokk ing wayah awan lan apa sing mbok omong alon-alon nang kamar kantyingan bakal dikabar-kabark marang wong kabh.

⁴ Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Kow kuwi kantya-kantyaaku! Aku ngomong marang kow: aja wedi marang wong-wong sing bisa matni awak, nanging sakwis kuwi ora bisa ngapa-apakk kow menh.

⁵ Kow tak omongi sapa sing kudu mbok wedni. Pada wedia marang Gusti Allah, awit Dkn nduwni kwasa mbuwang kow nang neraka, sakwis matni awakmu. Mulan pada linga, Gusti Allah sing kudu mbok wedni.

⁶ Manuk tyilik ka nk diedol pira regan?

Nanging ora nng manuk tyilik siji wa sing Gusti Allah lali.

⁷ Malah rambut nang sirahmu wa Gusti Allah ngerti nng pira. Mulan aja wedi, ajimu kuwi ngungkuli manuk tyilik pirang-pirang.

⁸ Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Pada ngandela marang sing tak omong iki! Sapa sing ngaku nang tengah wong nk dadi muridku, Anak Manungsa uga bakal ngakoni dkn nang ngarep para mulkat Gusti Allah.

⁹ Nanging sapa sing ngaku nang tengah wong nk ora kenal marang Aku, wong kuwi ya bakal tak slaki nang ngarep para mulkat Gusti Allah.

¹⁰ Sapa sing ngetokk tembung ala bab Anak Manungsa, kuwi bakal dingapura. Nanging sapa sing ngetokk tembung ala bab Roh Sutyi ora bakal dingapura.

¹¹ Nk kow digawa nang sinaguk arep dikrutu karo penggedn pasamuhan lan para pangwasa, aja pada wedi kepriy sing arep ngomong kanggo mblani prekaramu.

¹² Aja wedi, awit ing waktu kuwi Roh Sutyi bakal ngekki tembung marang kow, sing kudu mbok omongk.

¹³ Nang tengah wong okh sing pada ngrungokk piwulang Gusti Ysus kono nng siji sing ngomong ngn marang Dkn: Guru, mbok sedulurku diomongi kongkon ngedum karo aku warisan tinggalan bapak.

¹⁴ Gusti Ysus semaur: Kang, lah Aku kok mbok dadkk tukang mratung warisan? Apa iku kerjananku?

¹⁵ Gusti Ysus terus mituturi wong kabh sing nang kono: Pada sing ati-ati, aja sampk pada nduw watek murka, awit senjata wong nduw banda okh, ora ngomong nk wong kuwi nduwni nyawan uga.

¹⁶ Gusti Ysus terus ngekki gambar ngn: Enng sakwijin wong sugih nduw kebon okh lan lemah ya jan apik tenan. Mulan pametun lemah ya okh banget.

¹⁷ Wong sugih mau terus rasan-rasan ing atin: Aku saiki kudu ngapa menh ya? Aku wis ora nduw panggonan menh kanggo nyimpen pametun kebonku.

¹⁸ Saiki apik ngn wa: magesn-magesnku arep tak bobrahi kabh, tak nggaw sing luwih ged kanggo nyimpen pametun kebonku lan uga barang-barangku liyan kabh.

¹⁹ Sakwis kuwi aku terus bisa ngomong marang atiku: Aku wis ayem saiki. Simpenanku wis okh, samp dipangan pirang-pirang taun. Aku wis ora usah mikir apa-apa menh. Gark mangan, ngomb lan nuruti seneng.

²⁰ Nanging Gusti Allah ngomong ngn marang wong mau: Kow kuwi wong bodo. Mbengi iki nyawamu bakal dijaluk. Lah sembarang sing wis mbok tyawis-tyawisk kanggo awakmu kuwi mengko sapa sing nduwni?

²¹ Gusti Ysus terus nutup pitutur mau karo tembung iki: Ya kaya ngono kuwi lelakon wong sing nglumpukk banda kadonyaan kanggo awak dw sampk sugih banget, nanging kanggo Gusti Allah wong kuwi ora sugih blas.

²² Gusti Ysus terus ngomong ngn marang murid-murid: Pada dirungokk sing apik pituturku iki: Aja pada sumelang bab uripmu, bab apa sing mbok pangan lan apa sing mbok enggo.

²³ Uripmu kuwi ajin ngungkuli pangan lan badanmu kuwi ajin ngungkuli sandang.

²⁴ Mbok disawang manuk-manuk ireng ka, lak ya ora nyebar apa pann lan ora nduw godang apa lumbung kanggo nyimpen pangan, nanging pada dikki mangan karo Gusti Allah. Lah kow kuwi apa ajin ora ngungkul-ungkuli manuk-manuk kuwi?

²⁵ Sapa nang tengahmu bisa nambahi umur jalaran sangka enggonmu sumelang? Mesti ora nng.

²⁶ Lah nk prekara sing tyilik wa kow ora bisa nindakk, kenng apa kow kok bingung bab prekara-prekara liyan?

²⁷ Disawang kembang-kembang sing tukul nang kebon ka. Apa ya kerja apa nggaw salin? Lak ora ta. Nanging sawangen dw, gk ratu Solman wa sing sugih kaya ngono, ora nduw salin sing apik kaya kembang-kembang kuwi.

²⁸ Semono uga suket sing nang kebon, sing dina iki tukul lan ssuk diobong. Kuwi wa diapik-apik tenan karo Gusti Allah. Lah kow menh. Gusti Allah mesti bakal nyandangi kow ngungkul-ungkuli suket-suket kuwi. Nanging kow pada tyilik pengandel.

²⁹ Mulan, aja pada sumelang lan aja pada bingung bab apa sing bakal mbok pangan lan mbok omb.

³⁰ Wong sing nggolki barang-barang kuwi lak wong sing ora kenal marang Gusti Allah. Bapakmu nang swarga lak wis ngerti nk barang-barang kuwi mbok butuhk.

³¹ Sing kudu mbok perlukk ndisik yakuwi, Kraton Gusti Allah lan kekarepan, mengko Dkn bakal ngekki kow barang liya-liyan uga.

³² Gusti Ysus nerusk piwulang ngn: Kow wedus sak krompol tyilik, aja pada wedi. Wis dadi kekarepan Bapakmu nang swarga ngekkk kraton marang kow.

³³ Barang-barang nduwmu pada edolana lan apa payun kkna marang wong sing ora nduw. Pada nggawa wadah duwit sing ora bisa rusak lan bandamu pada simpenen nang swarga. Nang kono kasugihanmu ora bakal kalong, awit ora bakal dityolong maling apa dipangan renget.

³⁴ Awit nang endi bandamu, ya nang kono uga atimu.

³⁵ Gusti Ysus terus ngomong ngn: Kow kudu sing jaga-jaga ngadepi prekara apa wa. Klambimu dienggo lan dianmu panjeren.

³⁶ Ora bda slaf sing ngentni mulih sing nduw omah sangka nggon wong nduw gaw kawinan. Nk sing nduw omah teka lan totok-totok lawang, slaf gelis-gelis mbukakk.

³⁷ Beja tenan slaf sing ketemu ijik melk nk sing nduw omah teka. Ngandela, nk sing nduw omah mau wis salin, slaf bakal diejk mangan bareng lan diladni.

³⁸ Malah-malah nk sing nduw omah mau tekan sampk tengah wengi apa suk mruput lan slaf ijik pada melk. Slaf sing kaya ngono kuwi jan beja tenan.

³⁹ Pada linga, semunggon wong sing nduw omah ngerti jam pira tekan maling, wong mesti ora turu, supaya maling ora mlebu omah.

⁴⁰ Mulan kow uga kudu pada tata-tata, awit Anak Manungsa bakal teka ing waktu sing kow ora mikir.

⁴¹ Rasul Ptrus terus semaur: Gusti, enggonmu ngekki pitutur nganggo gambar kuwi mau namung kanggo awak dw iki wa apa kanggo wong kabh?

⁴² Gusti Ysus terus ngomong: Slaf sing kaya ngapa sing kenng diarani slaf sing temen lan dunung? Ya slaf sing dipasrahi penjawab nata kantya-kantyan tunggal slaf, supaya ngekki

bagan pangan marang slaf-slaf liyan nk wis wayah.

⁴³Beja tenan slaf sing ketemu ngerjani penggawan kaya sak mestin, wayah sing nduw omah teka.

⁴⁴Pada ngandela, slaf kuwi bakal dipretyaya karo sing nduw omah kongkon ngurusi bandan sak kabh.

⁴⁵Nanging semunggon slaf mau terus nduw gagasan ing atin: Ah, sing nduw omah ijk lunga suwi kok lan slaf mau terus ngeplaki slaf-slaf liyan sing lanang lan sing wdok, nanging dkn dw malah nak-nak mangan-ngomb sampk mabuk, slaf mau bakal tyilaka.

⁴⁶Awit ing dina sing ora dijagakk sing nduw omah bakal teka. Slaf mau bakal dipatni lan didadkk siji karo wong sing ora pretyaya.

⁴⁷Slaf sing ngerti apa karep sing nduw omah, nanging ora tata-tata lan tyawis-tyawis, slaf kuwi bakal digebuki sak kuwat.

⁴⁸Nanging slaf sing ora ngerti kekarepan sing nduw omah lan uga nindak sing ora bener, slaf kuwi ya bakal disetrap, nanging setrapan bakal ntng. Awit wong sing dikki okh bakal ditagih okh. Semono uga wong sing dipasrahi prekara okh, wong kuwi bakal dijaluki luwih okh.

⁴⁹Gusti Ysus terus nerusk tembung: Tekaku ngurupk geni nang bumi lan kaya ngapa ta kepnginku geni kuwi wis bisa murup.

⁵⁰ Nanging sakdurung kuwi, Aku kudu kebaptis ndisik, Aku durung ayem nk baptisan kuwi durung klakon.

⁵¹ Apa kow pada mikir nk tekaku ing donya kuwi nggawa katentreman? Blas ora! Malah tekaku ndadkk tyongkrh.

⁵² Wiwit saiki nk sak brayat nng wong lima, wong lima kuwi bakal tyongkrh, sing telu tukaran karo sing loro lan sing loro tukaran karo sing telu.

⁵³ Kabh bakal pada tukaran: bapak karo anak lanang lan anak lanang karo bapak, ibu karo anak wdok lan anak wdok karo ibun, ibu maratuwa tukaran karo mantun wdok lan mantun wdok karo ibun maratuwa.

⁵⁴ Gusti Ysus saiki terus ngomong marang wong kabh: Nk kow weruh mendung nang kulon, kow mesti ngomong nk arep udan lan ya terus udan tenan.

⁵⁵ Lah nk angin teka kidul, kow terus ngomong nk bakal panas lan wujud ya terus panas tenan.

⁵⁶ Kow kuwi pantyn wong lamis. Awit kow bisa nitni tanda nang langit lan tanda nang bumi, lah kenng apa kow kok ora bisa nitni tanda-tandan jaman iki?

⁵⁷ Kenng apa kow kok ora bisa ngarani dw apa sing bener?

⁵⁸ Nk kow digawa nang kruton karo sakwijin wong, sakdurung tekan kruton kow mesti nglumui nggoluk dalan kepriy bisan

ngrampungk prekara karo wong liyan kuwi.
Nk ora ngono, wong bakal masrahk kow
marang rkter lan rkter bakal masrahk kow
marang sekaut sing bakal nglebokk kow nang
setrapan.

⁵⁹Pada ngandela, kow ora bakal metu
sangka setrapan, nk utangmu durung mbok
bayar sak kabh.

13¹ Ing waktu kuwi nng wong sing pada
ngomongk marang Gusti Ysus bab
wong Galila sing pada dipatni karo gramang
Pilatus, dong wong-wong kuwi ijik pada
pasrah kurban marang Gusti Allah.

²Sauran Gusti Ysus: Apa kow mikir nk wong
Galila sing pada dipatni kuwi dosan luwih ged
ngungkuli dosan wong Galila liya-liyan?

³Ora ngono! Pada ngertia iki, nk kow ora
pada ninggal dosa-dosamu lan ora pada
manut marang Gusti Allah, kow uga bakal
mati kaya wong-wong kuwi.

⁴Lan menh, wong wolulas sing pada mati
kerubuhan putyuk Siloam ka, apa kow mikir
nk dosan wong-wong kuwi gedn ngungkuli
dosan wong-wong nang kuta Yrusalm kabh?

⁵Ora ngono! Nanging nk kow ora nglakoni
kauripan anyar, kow uga bakal mati kaya
wong-wong kuwi.

⁶Sakwis kuwi, Gusti Ysus terus ngekki
piwulang nganggo gambar sing unin ngn:
Enng wong nduw wit anjir nang kebon. Wong
nggolk woh, nanging ora nemu siji-sijia.

⁷ Mulan wong terus ngomong ngn marang tukang kebon: Wis telung taun suwn enggonku ngarep-arep woh wit anjir iki, nanging ora tau metu siji-sijia. Wit iki ditegor wa, awit ora nng gunan urip, kejaba namung ngentkk isin lemah!

⁸ Nanging tukang kebon semaur: Gusti, mbok wit dililani urip setaun menh. Lemah mengko tak patyuli mubeng, terus tak kki ms.

⁹ Menawa taun ngarep wit iki bisa metu woh. Nk ora, ya apik suk ditegor wa.

¹⁰ Ing sakwijin dina sabat Gusti Ysus memulang nang sinaguk.

¹¹ Nang kono nng wong wdok wis wolulas taun suwn dikwasani demit, marakk wong geger ora bisa lempeng, dadin bungkok.

¹² Kadung Gusti Ysus weruh wong wdok mau, wong terus dityeluk ngn: Bu, kow saiki wis waras!

¹³ Gusti Ysus terus numpangi tangan marang wong mau, terus sakwat geger bisa lempeng, mulan wong memuji Gusti Allah.

¹⁴ Nanging pengarep sinaguk kono malah nesu banget, terus muni-muni marang wong-wong sing nang kono, ngomong: Enng nem dina kanggo nyambutgaw. Nk nggolw waras, mbok teka ing dina-dina kuwi. Aja ing dina sabat.

¹⁵ Gusti Ysus terus ngomong ngn marang pengarep sinaguk mau: Kow kuwi pantyn

wong lamis. Ing dina sabat kow apa ora ngetokk sapi apa kimarmu digawa ngomb?

¹⁶ Lah iki nng wong wdok anak turunan Bapa Abraham. Wong iki wis wolulas taun suwn dibanda karo Stan. Mosok wong ora ntuk diutyuli sangka rantn Stan ing dina sabat?

¹⁷ Sakwis krungu tembung Gusti Ysus, wong-wong sing pada nglawan mau abang kabh sangking kisinin. Nanging wong-wong liyan pada bungah weruh lelakon sing nggumunk kuwi sing ditindakk karo Gusti Ysus.

¹⁸ Gusti Ysus terus ngomong: Kepriy enggonku nggambark Kraton Gusti Allah? Kenng tak padakk karo apa?

¹⁹ Kraton Gusti Allah kuwi kaya wiji sing tyilik banget. Wiji kuwi ditandur terus tukul dadi wit lan manuk-manuk pada nggaw susuk nang pang.

²⁰ Gusti Ysus mulangi ngn: Kraton Gusti Allah kenng tak padakk karo apa?

²¹ Kraton Gusti Allah kuwi kaya ragi. Enng wong wdok njikuk ragi mau terus dityampurk glepung telung takeran, sampk ragin mrasuk nang glepung kabh.

²² Gusti Ysus saiki budal nang kuta Yrusalm, ngliwati kuta-kuta lan dsa-dsa. Nang panggonan-panggonan sing diliwati Gusti Ysus mulangi wong-wong.

²³ Terus nng wong takon marang Dkn:
Guru, apa namung wong setitik sing nampa
keslametan?

²⁴ Gusti Ysus semaur ngn: Pada ngudia
mlebu liwat lawang sing tyiyut. Awit pada
ngertia nk wong okh pada ngudi mlebu liwat
lawang tyiyut mau, nanging ora bisa.

²⁵ Nk wis tekan waktun, sing nduw omah
bakal tangi nutup lawang. Kow bakal ngadek
nang njaba totok-totok, ngomong: Gusti,
mbok dibukakk lawang ta! Nanging sing nduw
omah bakal semaur: Aku ora kenal kow!

²⁶ Kow bakal semaur: Gusti, awak dw wis
mangan lan ngomb bebarengan karo Kow lan
Kow ya wis mulangi nang dalan-dalan awak
dw!

²⁷ Nanging sing nduw omah bakal semaur
menh, ngomong: Aku ora kenal kow! Pada
lungaa sangka kn, kow sing pada nglakoni
ala!

²⁸ Kow bakal nangis nk kow weruh Bapa
Abraham lan Isak lan Yakub lan para nabi
kabh ing Kraton Gusti Allah, nanging kow dw
bakal diusir metu sangka kono.

²⁹ Bakal nng wong pada teka sangka wtan
lan kulon, sangka lor lan kidul lan pada mlu
psta ing Kraton Gusti Allah.

³⁰ Pada linga, nng wong sing tekan kri,
nanging mlebung ndisik, lah sing tekan ndisik,
nanging mlebung kri.

³¹ Ing waktu kuwi nng wong Farisi siji-loro mara nang nggon Gusti Ysus lan ngomong: Kana lunga sangka kn, awit Hrods arep matni kow!

³² Gusti Ysus semaur: Kana ngomong marang kantyil kuwi: Dina iki lan ssuk Aku nundungi demit lan nambani wong lara, nanging ing telung dinan Aku bakal rampung penggawanku.

³³ Dadin saiki, ssuk lan ssuk menh Aku bakal nerusk enggonku mlaku. Awit ora lumrah nk nabi dipatni nang panggonan liyan, kudun nang Yrusalm.

³⁴ Yrusalm, Yrusalm! Kow sing matni nabi-nabi lan wong-wong sing dikongkon Gusti Allah nekani kow pada mbok bandemi watu. Kaya ngapa enggonku saben-saben arep nglumpukk anak-anakmu, kaya pitik babon enggon nglumpukk anak-anak nang ngisor swiwin. Nanging kow ora gelem.

³⁵ Saiki omahmu bakal ditinggal suwung. Kow bakal ora weruh Aku menh, nganti tekan waktun kow pada ngomong: Kaberkahan sing teka ing jeneng Gusti!

14¹ Ing sakwijin dina sabat Gusti Ysus merdayoh nang omah sakwijin pengarep wong Farisi arep psta. Wong-wong sing nang kono kabh pada nyawang marang tindak-tanduk Dkn.

² Terus nng wong, sing tangan lan sikil abuh, mara nang nggon Gusti Ysus.

³ Gusti Ysus terus takon marang para guru Kitab lan para Farisi: Kitab Sutyi nglilani wong lara ditambahi ing dina sabat apa ora?

⁴ Wong-wong ora semaur apa-apa. Gusti Ysus terus nyekel wong sing lara mau, terus diwarask lan dikongkon lunga.

⁵ Gusti Ysus terus ngomong marang para guru Kitab lan para Farisi: Nk nang tengahmu nng wong sing nduw anak apa nduw sapi sing ketyemplung sumur ing dina sabat, mosok ora ndang ditarik munggah anak apa sapin ing dina sabat kuwi?

⁶ Para guru Kitab lan para Farisi ora bisa semaur apa-apa.

⁷ Gusti Ysus nitni nk dayoh pada milih njagong nang ngarep dw.

⁸ Mulan Dkn terus ngomong ngn: Nk kow diulemi nang kawinan, kow aja njagong nang jagongan sing nang ngarep dw. Awit menawa wa sing nduw gaw wis ngulemi wong liyan sing luwih diajni tenimbang kow.

⁹ Mengko wong sing ngulemi kow kudu nyuwun kow kongkon nggolk jagongan liyan, awit jagongan kuwi wis dityawisk kanggo wong liya. Dadin kow bakal kisinin lan kepeksa njagong nang mburi dw.

¹⁰ Mulan, nk kow diulemi, njagonga nang mburi dw, supaya sing nduw omah marani kow lan nyuwun kow: Tak suwun njagong nang ngarep. Dadin ktok nang ngarep dayoh liya-liyan nk kow diajni.

¹¹Awit sapa sing ngunggahk awak dw, kuwi bakal diedunk. Lah sapa sing asor, kuwi bakal diunggahk.

¹²Gusti Ysus terus ngomong marang wong sing ngulemi Dkn: Nk kow ngulemi wong diejk psta, senajana awan apa mbengi, aja namung ngulemi kantya-kantamu apa sedulur-sedulurmu, apa krandah lan tangga-teparomu sing sugih. Awit wong-wong kuwi bakal mbales ngulemi kow. Dadin kow nampa balesan penggawmu.

¹³Nanging nk kow nganakk psta, ngulemana wong sing mlarat, wong sing ora bisa mlaku, sing lumpuh lan sing lamur.

¹⁴Kow mesti bakal nampa berkah, awit wong-wong kuwi ora bakal bisa mbales apa-apa marang kow. Kow bakal nampa upahmu sangka Gusti Allah, mbsuk nk wong sing wis resik atin bakal ditangkk sangka pati.

¹⁵Krungu tembung Gusti Ysus kuwi mau, terus nng sakwijin dayoh ngomong: Beja tenan wong sing kelilan mlu psta ing Kraton Allah!

¹⁶Gusti Ysus terus ngekki gambar ngn: Enng wong nganakk psta ged lan ngulemi wong okh.

¹⁷Sakdurung psta mau diwiwiti, wong kongkonan wong pada marani wong-wong sing diulemi, tembung: Hayuk pada teka, awit sembarang wis ditata.

¹⁸ Nanging wong kabh sing diulemi siji-siji pada nyuwun dingapura wa, awit ora bisa nekani. Wong sing ndisik dw ngomong: Aku entas tuku kebon. Saiki aku arep lunga ndelok kebon. Nyuwun ngapura wa, aku ora bisa teka.

¹⁹ Wong sing liyan ngomong: Aku entas tuku sapi limang jodo. Saiki aku arep mbrana njajal sapi-sapi mau kanggo nyambutgaw. Aku dingapura wa, ora bisa teka.

²⁰ Wong liyan sing diulemi ngomong: Aku entas kawin, aku ora bisa teka.

²¹ Wong sing undang-undang mau terus balik lan ngomongi sing nduw omah bab kuwi mau kabh. Krungu tembung sing undang-undang mau sing nduw omah terus nesu banget, terus ngomong: Saiki kana ndang pada lungaa nang dalan-dalan ged lan tyilik nang kuta. Kana wong sing ora nduw, sing ora bisa mlaku, sing lamur lan sing lumpuh pada digawa mbrn kabh.

²² Ora let suwi kongkonan mau balik lan ngomong marang sing nduw omah: Kongkonanmu wis tak lakoni, nanging jagongan ijik nng okh.

²³ Sing nduw omah terus ngomong: Kana lunga nang dalan-dalan nang sak njaban kuta lan saben wong diulemi, awit omahku kudu kebek.

²⁴ Ngandela, wong sing pada tak ulemi sing ndisik mau, siji wa ora nng sing bakal mlu ngrasakk suguhanku.

²⁵ Wong pirang-pirang pada gemruduk ngetutk Gusti Ysus.

²⁶ Dkn terus minger lan ngomong: Sapa sing arep dadi muridku kudu gelem klangan bapa-ibun, bojo-anak, sedulur lanang lan wdok, malah uga kudu saguh klangan awak dw.

²⁷ Sapa ora manggul pentngan dw lan ngetutk Aku, ora bisa dadi muridku.

²⁸ Nk nang tengahmu nng wong nduw rantyaman ngedekk omah duwur, wong kuwi kudu ngitung ndisik pira kostun. Dadin ngerti, duwit tyukup apa ora kanggo ngostoni sak rampung.

²⁹ Nk ora ngono, wong mau sakwis masang pondasi, terus ora bisa ngrampungk omah duwur. Saben wong sing weruh mesti bakal ngguyu wong lan ngomong: Wong kuwi bisa molai ngedekk, nanging ora bisa ngrampungk.

³⁰ (14:29)

³¹ Lan menh, nk nng ratu sing nduw soldat 10.000 arep perang, jalaran diluruk ratu liyan sing nduw soldat 20.000, apa ratu sing ndisik ora arep mikir-mikir balan tyukup apa ora kanggo nglawan mungsuh?

³² Nk ktok nk ora bakal kuwat, ratu mau kudu kongkonan metuki ratu sing ngluruk.

Pumpung mungsuh ijik adoh, takon apa penjalukan, supaya ora usah perang.

³³ Gusti Ysus terus nutup tembung: Semono uga wong bisa dadi muridku, namung nk gelem klangan sembarang nduwn.

³⁴ Gusti Ysus terus ngomong menh: Uyah kuwi pantyn apik, nanging nk ilang rasan, apa sing kenng kanggo ngasink?

³⁵ Uyah kuwi wis ora nng gunan, ora kanggo lemah, ora kanggo ngems. Apik namung dibuwang. Sapa sing nduw kuping, pada dirungokk!

15 ¹ Ing sakwijin dina okh wong belasting lan wong sing dianggep ala karo rayat, pada teka ngrungokk piwulang Gusti Ysus.

² Wong Farisi lan para guru Kitab pada pating kedumel ngomong: Ysus kok gelem nampani wong ala, malah mangan bareng karo wong-wong kuwi?

³ Mulan Gusti Ysus terus ngekki gambar ngn:

⁴ Semunggon nang tengahmu nng wong sing nduw wedus gmbel satus, sing siji ilang. Apa wong ora terus ninggal wedus sing sangang puluh sanga nang pangonan lan lunga nggolki wedus siji sing ilang, nganti ketemun?

⁵ Nk wis ketemu, wong mau bungah ora nng entk. Wedus mesti terus dipanggul, digawa mulih.

⁶ Tekan omah kantya lan tangan bakal diundangi lan ngomong: Hayuk pada bungah

karo aku, awit wedusku sing ilang saiki wis ketemu.

⁷Ngandela, kaya ngono uga kahanan nang swarga. Para mulkat bakal pada bungah banget, awit nng wong dosa siji sing ninggal dosan lan nglakoni urip anyar, ketimbang karo wong sangang puluh sanga sing ora usah.

⁸Gusti Ysus ngekki gambar liyan sing unin ngn: Enng wong wdok nduw duwit sepuluh prak terus ilang siji. Wong mesti terus nyumet dian lan nyaponi omah, terus nggolki njlimet, nganti duwit sing ilang mau ketemu.

⁹Nk wis ketemu, wong wdok mau bakal ngundang kantya lan tanggan lan diomongi: Hayuk pada bungah-bungah karo aku, awit duwit sing ilang wis ketemu.

¹⁰Ngandela, kaya ngono uga para mulkat Allah bakal pada bungah-bungah, nk nng wong dosa siji wa sing ninggal dosan lan nglakoni urip anyar.

¹¹Gusti Ysus nerusk tembung karo gambar liyan: Enng wong nduw anak lanang loro.

¹²Anak ragil ngomong karo bapak: Pak, aku njaluk baganku sangka sembarang sing arep mbok tinggalk aku. Bapak terus ngedum apa nduwn marang anak loro.

¹³Ora let suwi anak sing ragil terus ngedol bagan. Dkn terus lunga nang liya negara, duwit digawa kabh. Nang kana duwit diebrh-ebrh dienggo nuruti kesenangan, sampk entk kabh.

¹⁴ Nang negara kono ndilalah nng kekurangan pangan sing ged. Lah botyah mau wis ora nduw apa-apa.

¹⁵ Mulan dkn terus mondok nang omah wong kono, terus dikongkon kerja ngrumati babi.

¹⁶ Botyah mau kaliren lan kaya ngapa kepngin mareki weteng karo ampas pakan babi, nanging ora nng sing ngekki.

¹⁷ Botyah mau terus ling lan mikir: Bapakku nduw wong kerja pirang-pirang lan kabh bisa mangan sak warek. Lah aku kok nang kn kaliren.

¹⁸ Apik aku tak balik nang nggon bapakku, tak ngomong: Pak, aku nggaw dosa marang Gusti Allah lan marang Bapak.

¹⁹ Aku wis ora pantes diarani anak Bapak. Aku dianggep wong kerja wa.

²⁰ Botyah mau terus ngadek lan budal nang nggon bapak. Dong ijik adoh, bapak wis weruh dkn. Bapak terus melas banget, mulan terus dipapak, dirangkul lan diambungi.

²¹ Botyah terus ngomong: Pak, aku nggaw dosa marang Gusti Allah lan marang Bapak. Aku wis ora pantes diarani anak Bapak.

²² Nanging bapak nyeluk peladn terus diprntah ngn: Ndang gelis dijikukk salin sing apik dw lan dienggokk. Drijin dienggoni ali-ali lan sikil dienggoni sepatu.

²³ Terus dijikukk pedt sing lemu dibelh. Hayuk awak dw pada nganakk psta.

²⁴Awit anakku iki wis mati, saiki urip menh; wis ilang, saiki ketemu! Wong sak omah terus pada bungah-bungah.

²⁵Ing waktu kuwi anak sing mbarep ijik nang kebon. Kadung mulih lan wis tyedek karo omah, dkn krungu tabuan lan jogtan.

²⁶Botyah mau terus nyeluk sakwijin peladn ditakoni: Nang omah nng apa?

²⁷Peladn semaur: Adikmu wis mulih lan Bapak ngongkon mbelhk sapi sing lemu dw, awit anak wis mulih kanti slamet.

²⁸Anak mbarep mau nesu banget sakwis krungu tembung peladn. Dkn ora gelem mlebu omah. Bapak terus metu marani lan ngomongi anak sing ijik nesu.

²⁹Nanging anak malah ngomong: Pirang-pirang taun aku nyambutgaw setengah mati kanggo Bapak lan aku ora tau wani marang tembung Bapak. Nanging Bapak apa tau ngekki apa-apa marang aku. Wedus siji wa kanggo bungah-bungah karo kantya-kantya ku ora tau.

³⁰Nanging anak ragil iki wis ngentkk bandan Bapak kabh kanggo mdok, saiki ijik entas teka wa wis dibelhk pedt lemu karo Bapak.

³¹Bapak terus nyauri: Enggr anakku, kow kuwi slawas lak nang kn karo aku. Apa nduwku kuwi lak ya wis wkm.

³²Ing waktu iki awak dw kabh kudu bungah-bungah, awit adikmu wis mati, urip menh, wis ilang, ketemu!

16

¹Gusti Ysus ngomong marang murid-murid: Enng wong sugih nduw wong sing dadi penjawab banda. Wong sugih mau ntuk wadulan, nk penjawab banda mau ngebrh-ebrh barang wong.

²Mulan penjawab banda kuwi terus dityeluk lan diomongi ngn: Aku krungu bab lakumu sing ora bener. Saiki kow nggaw laporan bab mlebu-metun banda sing tak pasrahk marang penjawabmu. Wiwit saiki kow tak Irni enggonmu dadi penjawab bandaku.

³Wong mau terus mikir: Nk aku dietokk, lah aku arep kerja apa? Matyul aku ora kuwat, ngemis aku ya isin.

⁴Apik ngn wa. Nk aku dietokk, aku kudu nduw kantya sing gelem tak pondoki!

⁵Wong terus nyeluki saben wong sing nduw utang karo wong sugih mau. Wong sing nomer siji ditakoni: Utangmu pira?

⁶Sauran wong: Lenga olf satus blk! Penjawab banda mau terus ngomong marang wong: Iki layangmu utang. Kana njagong lan nggawa layang liyan, ditulis 50 blk!

⁷Wong sing nomer loro ditakoni: Lah utangmu pira? Wong semaur: Gandum satus sakah! Penjawab banda mau terus ngomong: Nya iki layang utangmu. Nggawa layang liyan, ditulis 80 sakah.

⁸Penjawab banda mau dielem karo sing nduw banda enggon nduw akal ngono, awit

wong kadonyaan nk ngurus apa-apa akal ngungkuli wong sing nurut Gusti Allah.

⁹Gusti Ysus terus ngomong: Rungokk tembung-tembungku iki. Banda kadonyaan kuwi enggonen kanggo nggolk kantya, dadin nk banda kuwi entk, kow bakal ditampani nang omah sing langgeng.

¹⁰Sapa sing temen karo prekara sing tyilik, wong kuwi uga kenng dipretyaya karo prekara sing ged. Nanging sapa sing ora temen karo prekara sing tyilik, wong kuwi ya ora temen karo prekara sing ged.

¹¹Dadin, nk kow ora temen karo banda kadonyaan iki, sapa sing bakal pretyaya marang kow karo banda kaswargan.

¹²Lah nk kow ora temen karo barang wong liya, sapa sing arep ngekkk barangmu marang kow?

¹³Ora nng wong sing bisa ngrangkep ngladni gusti loro. Awit wong bakal sengit marang sing siji lan nrsnani liyan apa ngelem sing siji lan nyepkk liyan. Kow ora bisa ngawula marang Gusti Allah lan uga ngawula marang duwit.

¹⁴Wong Farisi pada krungu apa sing diomong karo Gusti Ysus mau kabh, mulan pada nyembranani Dkn.

¹⁵Nanging Gusti Ysus ngomong ngn marang wong-wong kuwi: Nang ngarep manungsa kow bisa ngomong nk kow kuwi bener, nanging Gusti Allah ngerti apa sing ana ing

njeron atimu. Awit apa sing dianggep pinunjul karo manungsa, kuwi dianggep asor karo Gusti Allah.

¹⁶ Wt-wt nabi Moses lan kitab-kitab para nabi kuwi kanggon namung nganti jaman Yohanes Pembaptis. Wiwit waktu kuwi kabar kabungahan bab Kraton Gusti Allah digelark nang endi-endi. Wong pada ngudi sak kuwat kepngin mlebu ing Kraton Allah mau.

¹⁷ Langit lan bumi kuwi malah gampang ilang, tenimbang ilang tyetyek siji wa sangka wt nabi Moses.

¹⁸ Sapa sing megat bojon terus kawin karo liyan, wong kuwi laku bdang. Wong lanang sing kawin karo wong sing dipegat mau, kuwi ya laku bdang.

¹⁹ Gusti Ysus ngomong: Enng wong sugih sing nganggo salin sing apik banget lan dina-dina namung psta-ram.

²⁰ Lan uga nng wong ngemis jeneng Lasarus. Lasarus awak sak kujur gudiken, nglisot nang ngarep lawang wong sugih mau.

²¹ Lasarus kepngin mangan turahan pstan wong sugih mau. Dkn malah diparani asu-asu sing ndilati borok.

²² Ora let suwi Lasarus mati, terus nyawan digawa mulkat nang swarga, tyedek karo Bapa Abraham. Wong sugih mau uga mati terus dikubur.

²³ Nang kono wong sugih mau nandang sangsara sing ged banget. Kadung ndelok

menduwur, wong sugih mau weruh Bapa Abraham sangka kadohan lan Lasarus nang sebelah.

²⁴ Wong sugih mau terus mbengok: Duh Bapa Abraham! Mbok aku dimelasi. Mbok Lasarus dikongkon ngetylupk drijin nang banyu lan ntsk banyu mau nang ilatku, awit aku ngrasakk lara nang geni murup iki!

²⁵ Nanging Bapa Abraham semaur: Elinga Nggr anakku, dong kow urip ing donya kow wis nampa sembarang sing apik, nanging Lasarus namung nampa sing ora kepnak. Saiki gentn Lasarus nang kn kepnak, lah kow nandang sing ora kepnak.

²⁶ Kejaba sangka kuwi, nang tengah aku lan kow nng jurang sing ora kenng dilumpati. Wong sangka kn ora bisa mbrono lan wong sangka kono ya ora bisa mbrn.

²⁷ Wong sugih mau terus ngomong: Nk ngono, mbok aku nyuwun tenan, supaya Lasarus dikongkon marani omah bapakku.

²⁸ Awit aku ijik nduw sedulur lima. Muga-muga sedulurku aja sampk pada mlebu nang panggonan kasangsaran iki.

²⁹ Nanging Bapa Abraham semaur: Sedulur-sedulurmu lak pada nduw kitab-kitab nabi Moses lan para nabi liyan ta? Ya kuwi sing kudu diturut!

³⁰ Wong sugih mau ijik meksa nyuwun: Mbok ya ta Bapa Abraham, kuwi durung tyukup. Nanging nk nng wong mati terus urip menh

lan marani sedulur-sedulurku, menawa terus pada ninggal urip dosa.

³¹Nanging Bapa Abraham semaur menh: Nk sedulur-sedulurmu ora gelem ngrungokk piwulang nabi Moses lan para nabi liyan, mesti ya ora bakal pada pretyaya, senajan nng wong mati tangi sangka kuburan lan ngomong wong-wong kuwi!

17 ¹Gusti Ysus ngomong marang para murid: Enng prekara-prekara sing marakk wong tiba ing dosa, nanging tyilaka banget wong sing dadi jalaran.

²Apik wong sing kaya ngono kuwi dikalungi watu gilingan, terus dityemplungk nang segara. Apik ngono tenimbang wong kuwi marakk wong pretyaya sing ijik ringkih nggaw dosa.

³Mulan pada sing ati-ati! Nk sedulurmu nggaw dosa, diwelhk. Nk dkn rumangsa getun enggon nggaw dosa, dingapura.

⁴Semunggon sedulur kuwi nggaw dosa marang kow sampk ping pitu sedina lan ping pitu dkn nang nggonmu njaluk ngapura, sedulur kuwi kudu mbok ngapura.

⁵Para rasul terus ngomong marang Gusti Ysus: Gusti, awak dw nyuwun ditambahi pengandel.

⁶Gusti Ysus semaur: Nk kow nduw pengandel sing gedn sak wiji sing tyilik dw, kow bisa ngomong marang wit anjir iki:

Mbedola lan mantyepa nang segara, mesti wit mau bakal manut tembungmu.

⁷ Gusti Ysus ngomong: Semunggon nang tengahmu nng sing nduw slaf sing mbok kongkon ngepluk apa angon wedus, mosok nk slaf mau mulih sangka penggawan terus mbok omongi: Kn ndang mangan!

⁸ Mesti ora ta! Kow malah bakal ngomong: Manganku ndang ditata! Nganggoa salin resik lan tunggoni enggonku mangan tekan rampung. Sakwis kuwi kow kana mangan.

⁹ Slaf kuwi lak ora usah dielem enggon manut prntah sing nduw omah?

¹⁰ Mengkono uga kow. Nk kow wis nglakoni kabh sing diprntah, kow nyebuta: Aku iki namung slaf sing lumrah, namung nglakoni kuwajibanku.

¹¹ Dong Gusti Ysus nerusk lakun nang kuta Yrusalm, Dkn ngliwati bawah kompas distrik Samaria lan distrik Galila.

¹² Dong Gusti Ysus mlebu nang sakwijin dsa nng wong lara lpra sepuluh marani Dkn.

¹³ Wong-wong mau ngadek lan bengok-bengok sangka kadohan ngomong: Ysus, Guru, mbok awak dw dimelasi!

¹⁴ Gusti Ysus weruh wong-wong mau terus ngomong: Pada lungaa, awakmu diduduhk marang para imam. Sak bareng mlaku wong-wong mau malih waras.

¹⁵ Enng siji weruh nk wis waras, terus balik karo memuji Gusti Allah nganggo swara banter.

¹⁶ Wong mau terus sujut nang ngarep Gusti Ysus lan maturkesuwun. Kuwi wong Samaritan.

¹⁷ Gusti Ysus ngomong: Apa ora wong sepuluh sing diwarask? Lah sing sanga nang endi?

¹⁸ Apa ora bisa teka maturkesuwun marang Gusti Allah? Kenng apa kok malah namung wong sing dudu Ju iki sing balik?

¹⁹ Gusti Ysus terus ngomong marang wong Samaritan mau: Ngadeka, kana mulih, pengandemu wis marask kow!

²⁰ Enng wong Farisi siji-loro takon marang Gusti Ysus kapan enggon Gusti Allah miwiti Kraton. Gusti Ysus ngomong: Kraton Gusti Allah kuwi ora diwiwiti nganggo tanda-tanda sing ktok.

²¹ Wong ora bisa ngomong: H, delokk, iki Kraton Allah! Apa: Lah ka nang kana! Awit Kraton Allah kuwi nang tengahmu.

²² Sakwis kuwi Gusti Ysus terus ngomong marang murid-murid: Bakal nng waktun kow pada kepngin weruh dinan Anak Manungsa, senajana namung sedina, nanging ora bisa.

²³ Mbsuk bakal nng wong sing ngomong marang kow: Lah ka nang kana, apa, Lah iki nang kn! Kow aja nggugu terus metu nggolki.

²⁴Awit kaya kllap bledk sing semlorot nang langit sangka sebelah kn tekan sebelah kana, mengkono uga tekan Anak Manungsa ing dina ged kuwi.

²⁵Nanging Dkn kudu nandang sangsara ndisik lan ditampik karo wong-wong jaman saiki.

²⁶Mbsuk kahanan ing jaman tekan Anak Manungsa pada wa karo kahanan ing jaman nabi Noah.

²⁷Wong-wong pada mangan-ngomb, omah-omah, nganti tekan dinan nabi Noah mlebu nang kapal lan udan ged teka lan matni wong kabh.

²⁸Uga kaya dk jaman Lot. Wong-wong pada mangan-ngomb, adol-tuku, nenandur lan nggaw omah.

²⁹Nanging dong Lot metu sangka kuta Sodom, ing dina kuwi uga geni lan lirang medun sangka langit ngobong wong kabh.

³⁰Kaya mengkono uga mbsuk bakal kahanan dina tekan Anak Manungsa.

³¹Wong sing nang payon omah ing dina kuwi aja medun mlebu nang omah njikuk barang-barang. Semono uga wong sing ijik nang kebon, aja pada balik nang omah.

³²Pada linga marang apa sing klakon karo bojon Lot.

³³Sapa sing ngudi nylametak urip malah bakal klangan urip sing sejati. Nanging sapa

sing klangan urip malah bakal nampa urip sejati.

³⁴Ngandela Aku, ing wengi kuwi wong loro pada turu nang peturon, sing siji bakal kajupuk, sing liyan ditinggal.

³⁵Wong wdok loro ijik pada nggiling gandum, sing siji bakal dijikuk, sing liyan ditinggal. (

³⁶Wong lanang loro ijik pada nang kebon, sing siji bakal dijikuk, sing liyan ditinggal.)

³⁷Para murid terus takon: Nang endi Gusti? Gusti Ysus semaur: Ngendi nng batang, nang kono manuk gagak pada ngrompol.

18¹Sakwis kuwi Gusti Ysus terus ngekki gambar marang para murid, supaya pada mantep ndedonga tanpa semplak.

²Gusti Ysus ngomong ngn: Nang sakwijin kuta nng rkter sing ora wedi marang Gusti Allah lan ora perduli marang wong.

³Nang kuta kono uga nng randa sing bolak-balik teka nang nggon rkter kuwi njaluk apa bener, enggon nduw karpotan karo wong liya.

⁴Wis suwi rkter mau ora gelem ngrwangi. Nanging entk-entk rkter mau nggagas ngn: Senajan aku ora wedi marang Gusti Allah lan ora perduli marang wong, nanging jalaran randa kuwi teka wa ngrusui aku, apik prekara iki tak urusan. Dadin wong ora bolak-balik teka wa lan mengko entk-entk ngamuk aku!

⁵(18:4)

⁶ Gusti Ysus nerusk tembung: Pada dirungokk tembung rkter sing sak karep kuwi.

⁷ Nk umat Gusti awan-wengi pada njaluk tulung, apa Gusti Allah ora terus bakal ngekki apa bener marang umat? Mosok Dkn ijik arep ngentni suwi menh enggon nulungi? Mesti ora!

⁸ Ngandela, Dkn bakal ndang ngekki apa bener. Nanging nk Anak Manungsa mbsuk teka, apa nang bumi kn ijik nng wong sing nduw pengandel?

⁹ Gusti Ysus terus ngekki gambar liyan kanggo wong-wong sing nganggep awak dw wis apik lan ngepal marang liyan.

¹⁰ Tembung ngn: Enng wong loro mlebu nang Grja Ged arep ndonga. Sing siji wong Farisi, sing liyan wong belasting.

¹¹ Wong Farisi mau ngadek nang panggonan sing gampang ktok wong lan ndonga ngn: Duh Allah, aku maturkesuwun marang Kow, awit aku ora kaya wong liya-liyan sing srakah, ngapusi, laku bdang lan ora kaya wong belasting kuwi.

¹² Saben minggu aku pasa ping pindo lan aku pawh prasepuluh pametuku.

¹³ Nanging wong belasting mau ngadek adoh, malah ndangak wa ora wani, namung ngantemi dadan karo sambat: Duh Allah, aku wong dosa, mbok aku dimelasi!

¹⁴ Ngandela, sak lungan sangka panggonan kono, pandangan wong belasting sing

ditampa karo Gusti Allah, ora pandongan wong Farisi. Awit saben wong sing ngunggahk awak dw bakal diedunk, nanging wong sing ngedunk awak dw bakal diunggahk.

¹⁵ Wong-wong pada nggawa anak-anak sing ijik tyilik nang nggon Gusti Ysus, supaya ditumpangi tangan lan diberkahi. Kadung para murid weruh kuwi terus pada nyenni wong-wong.

¹⁶ Nanging Gusti Ysus nyeluk anak-anak ngomong: Botyah-botyah kuwi mbok bn mara nang nggonku. Aja dipenggak, awit Kraton Gusti Allah kanggo wong sing kaya botyah-botyah iki.

¹⁷ Elinga, wong sing ora manut kaya botyah-botyah tyilik iki ora bisa mlebu ing Kraton Gusti Allah.

¹⁸ Enng sakwijin pinuntun wong Ju takon marang Gusti Ysus: Guru sing apik dw, apa sing kudu tak lakoni supaya bisa nampa urip langgeng?

¹⁹ Sauran Gusti Ysus: Kenng apa kow kok ngarani Aku apik? Ora nng wong siji wa sing apik, awit sing apik dw namung Gusti Allah.

²⁰ Kow mesti wis ngerti angger-angger kabh: aja laku bdang, aja matni, aja nyolong, aja goroh lan ngajnana marang bapa lan ibumu!

²¹ Wong semaur: Angger-angger kuwi kabh wis tak lakoni kawit tyilik.

²² Sakwis krungu tembung kuwi Gusti Ysus terus ngomong: Ijik nng sak prekara sing

kudu mbok lakoni, yakuwi, kabh sak nduwmu diedol lan duwit diedum-edumk marang wong sing ora nduw lan kow mesti bakal ntuk banda nang swarga. Sakwis kuwi terus rn mlua Aku.

²³ Kadung krungu tembung kuwi wong terus sedi, awit dkn sugih banget.

²⁴ Gusti Ysus weruh nk wong susah banget, mulan terus ngomong: Pantyn angl tenan kanggo wong sugih mlebu Kraton Gusti Allah!

²⁵ Luwih gampang unta mlebu bolongan dom tenimbang wong sugih mlebu Kraton Gusti Allah.

²⁶ Wong-wong sing ngrungokk tembung Gusti Ysus mau terus takon: Nk ngono, lah sapa sing bisa slamet?

²⁷ Sauran Gusti Ysus: Apa sing mokal kanggo manungsa ora mokal kanggo Gusti Allah.

²⁸ Rasul Ptrus terus ngomong: Awak dw wis ninggal sembarang awak dw lan mlu Kow!

²⁹ Tembung Gusti Ysus: Bener! Lan ngandela, saben wong sing ninggal omah, bojon, sedulur lan bapa-ibun, jalaran nglabuhi kraton Allah, wong kuwi mesti bakal nampa balesan ping pirang-pirang ing jaman saiki lan nampani urip langgeng ing jaman temb.

³⁰ (18:29)

³¹ Gusti Ysus terus nyeluk murid sing rolas didwkk terus ngomong: Pada titnana! Awak dw saiki lunga nang Yrusalm lan kabh sing wis ditulis karo para nabi bab Anak Manungsa bakal klakon.

³² Dkn bakal dielungk marang wong sing dudu bangsa Ju lan bakal diolok-olok, disiya-siya lan diidoni.

³³ Dkn bakal dipetyuti lan dipatni, nanging ing telung dinan dkn bakal tangi menh.

³⁴ Nanging para murid ora dunung blas teges tembung kuwi mau kabh, ora ngerti bab apa sing diomong karo Gusti Ysus.

³⁵ Dong Gusti Ysus lakun wis tyedek karo kuta Yriko nng wong lamur ngemis nang pinggir dalan.

³⁶ Kadung wong lamur kuwi krungu swaran wong okh liwat kono, dkn terus takon: Enng apa ta?

³⁷ Enng wong semaur: Ysus sangka Nasart liwat kn!

³⁸ Wong lamur mau terus tyeluk-tyeluk: Ysus, Anak ratu Daved, aku mbok dimelasi!

³⁹ Wong-wong sing nang ngarep kono pada nyenni kongkon meneng, nanging wong lamur mau malah mundak banter sing tyeluk-tyeluk: Anak ratu Daved, aku mbok dimelasi!

⁴⁰ Gusti Ysus terus mandek lan ngongkon nggawa wong nang nggon Dkn. Kadung wong wis nang ngarep, Gusti Ysus terus takon:

⁴¹ Aku arep mbok kongkon ngapa? Wong semaur: Gusti, aku kepngin weruh!

⁴² Gusti Ysus terus ngomong marang wong: Ya, weruha! Pengandelmumu sing marask kow.

⁴³ Sakwat wong bisa weruh. Wong terus memuji Gusti Allah lan mlu Gusti Ysus. Kabh wong sing weruh lelakon kuwi mau uga pada memuji Gusti Allah.

19 ¹ Gusti Ysus terus mlebu nang kuta Yriko lan mlaku-mlaku nang sak kuta kono.

² Nang kuta kono nng wong sugih jeneng Sakus, penggedn wong belasting.

³ Sakus kepngin banget weruh Gusti Ysus. Nanging dkn tyendk awak lan jalaran kaling-alingan wong okh, dkn ora bisa weruh Gusti Ysus.

⁴ Mulan Sakus mblayu ndisiki terus mnk nang wit anjir, supaya bisa weruh nk Gusti Ysus liwat kono.

⁵ Kadung Gusti Ysus mlaku tekan kono, Dkn ndelok nduwur nang wit anjir terus ngomong marang Sakus: Sakus, ndang medun! Awit ing dina iki aku arep mampir nang omahmu.

⁶ Sakus terus gelis-gelis medun lan nampa Gusti Ysus karo bungah.

⁷ Wong kabh sing weruh lelakon kuwi mau pada pating kedumel ngomong: Lo, lah Dkn kok gelem merdayoh nang omah wong ala?

⁸ Sakus terus ngadek lan ngomong marang Gusti Ysus: Gusti, bandaku sing separo arep tak kkk kanggo wong sing ora nduw lan sapa wa sing tau tak apusi bandan bakal tak balkk ping papat.

⁹ Gusti Ysus ngomong marang Sakus:
Ing dina iki Gusti Allah nylametk kow lan
brayatmu kabh. Kow kuwi uga anak-turunan
Bapa Abraham.

¹⁰ Awit Anak Manungsa kuwi tekan nggolki
lan nylametk wong-wong sing ketriwal.

¹¹ Saiki Gusti Ysus wis mh tekan kuta
Yrusalm, mulan okh wong pada ngira nk
Kraton Gusti Allah ora suwi menh bakal
kebabar ing donya.

¹² Mulan Gusti Ysus terus ngekki gambar
marang wong-wong sing pada ngrungokk
piwulang. Tembung: Enng wong ged lunga
nang negara adoh arep ditetepk dadi ratu
nang kana. Sakwis kuwi dkn arep balik menh.

¹³ Sakdurung budal wong ged mau nyeluk
slaf sepuluh. Saben slaf dipasrahi duwit
emas siji. Tembung: Duwit iki kana dienggo
dedagang nganti aku teka menh.

¹⁴ Jalaran rayat negara kono sengit marang
wong, mulan pada kongkonan nusul, kongkon
ngomong: Awak dw ora gelem dikwasani
wong iku.

¹⁵ Sakwis wong ged mau wis didadkk ratu,
dkn terus balik nang negaran. Dkn kepngin
ngerti kepriy enggon slaf pada dedagang,
mulan pada dityeluk.

¹⁶ Slaf sing nomer siji mara ngomong: Ratu,
aku wis ntuk bati duwit emas sepuluh.

¹⁷ Ratun ngomong: Apik banget, kow slaf
sing apik. Jalaran kow kenng dipretyaya karo

prekara sing tyilik, saiki kow tak angkat ngwasani kuta sepuluh.

¹⁸Slaf sing nomer loro mara ngomong: Ratu, karo duwit emas siji sing mbok pasrahk aku, aku ntuk bati duwit emas lima.

¹⁹Ratun terus ngomong: Apik banget, saiki kow bakal tak pasrahi ngwasani kuta lima.

²⁰Slaf sing nomer telu mara ngomong: Ratu, lah iki duwitmu, tak bundel nang katyu lan tak simpen.

²¹Aku wedi karo kow, awit aku ngerti nk kow wong kereng. Kow njikuk barang sing dudu wkmu lan ngunduh sangka tanduran sing kow ora nandur.

²²Ratu mau terus ngomong marang slaf kuwi: Kow kuwi slaf sing ala, kow bakal tak setrap miturut tembungmu dw. Kow wis ngerti nk aku iku wong kereng, sing njikuk apa sing dudu wkku lan ngunduh tanduran sing aku ora nandur.

²³Nk ngono tenan, kenng apa duwit kuwi kok ora mbok dkk nang bank, supaya nk aku balik aku bisa nampa duwitku sak rnten?

²⁴Ratun terus ngomong marang wong sing nang kono: Duwit sing nang nggon slaf kuwi dijikuk lan dikkk marang slaf sing wis nduw duwit emas sepuluh mau.

²⁵Wong-wong mau pada semaur: Ratu, slaf kuwi lak wis nduw duwit emas sepuluh, ta?

²⁶ Sauran ratun: Pada linga, sapa sing nduw bakal ditambahi, nanging sing ora nduw, barang setitik nduwn bakal dijikuk.

²⁷ Saiki, digawa mbrn kabh mungsuhku sing ora seneng nk aku dadi ratun. Wong kuwi pada patnana nang ngarepku!

²⁸ Sakwis Gusti Ysus ngomongk kuwi mau kabh, Dkn terus budal nang Yrusalm ndisiki wong-wong.

²⁹ Kadung wis tyedek karo dsa Btfak lan dsa Btani sing nang gunung Olf, Gusti Ysus terus ngongkon murid loro kongkon mlaku ndisik.

³⁰ Dkn ngomong: Kana mlebu nang dsa nang ngarep kuwi. Kow bakal weruh kimar enom dikentyang. Kimar kuwi durung tau ditumpaki wong. Diutyuli lan digawa mbrn.

³¹ Nk nng wong takon: Kenng apa kok mbok utyuli? Semaura: Gusti mbutuhk.

³² Murid loro sing dikongkon mlaku ndisik mau terus budal. Lan sing diomong karo Gusti Ysus mau tyotyok kabh.

³³ Dong murid loro mau ijik ngutyuli kimar, sing nduw kimar ngluruh: Lah kenng apa kok mbok utyuli?

³⁴ Murid-murid terus semaur: Gusti sing mbutuhk.

³⁵ Kimar terus digawa nang nggon Gusti Ysus. Murid-murid mau terus ngutyuli salin, terus dilmkk nang geger kimar. Gusti Ysus terus diangkat lan dijagongk nang kimar.

³⁶ Sakwis mlaku, murid-murid terus pada njrng salin nang dalan sing diliwati.

³⁷ Kadung wis tyedek karo kuta Yrusalm, nang dalan sing medun sangka gunung Olf, murid-murid Gusti Ysus kabh terus pada surak-surak karo bungah, memuji jeneng Gusti Allah, jalaran sangka sakkh mujijat sing pada weruh.

³⁸ Wong-wong mau surak-surak ngomong: Nampaa berkah Ratu sing teka ing Jeneng Gusti! Katentreman nang swarga lan Gusti Allah nang nduwur sing kudu dipuji!

³⁹ Wong Farisi siji-loro sing nang tengah wong okh kono terus ngomong marang Gusti Ysus: Guru, mbok murid-murid kuwi dikongkon meneng!

⁴⁰ Nanging Gusti Ysus semaur: Nk wong-wong kuwi meneng, watu-watu iki sing bakal surak-surak.

⁴¹ Kadung Gusti Ysus wis tyedek karo Yrusalm lan weruh kutan, Dkn mripat metu eluh.

⁴² Tembung: Yrusalm, kaya ngapa ta apik semunggon ing dina iki kow ngerti apa sing mbok butuhk kanggo katentremanmu. Nanging tekan saiki kow durung weruh.

⁴³ Bakal teka waktun mungsuh-mungsuhmu bakal ngleboni kow, nepung lan nyepit kow.

⁴⁴ Mungsuhmu kuwi bakal ngrusak kow lan rayatmu kabh nganti rata karo lemah. Watu siji wa ora bakal temumpang nang watu liyan,

awit kow ora nggatk k marang tekan Gusti Allah sing arep nylametk kow!

⁴⁵ Gusti Ysus terus mlebu nang Grja Ged lan nggurak wong-wong sing dodolan nang kono.

⁴⁶ Tembung: Nang Kitab Sutyi nng tulisan: Omahku kuwi kanggo pamuji, nanging panggonan sutyi iki mbok dadkk rong maling.

⁴⁷ Gusti Ysus saben dina mulang nang Grja Ged. Para pengarep imam, para guru Kitab lan para penuntun bangsa Ju pada nggol k akal arep matni Dkn, nanging ora bisa apa-apa, awit rayat seneng ngrungokk piwulang lan pada ketarik tenan karo Dkn.

⁴⁸ (19:47)

20 ¹ Ing sakwijin dina Gusti Ysus mulang lan nggelark kabar kabungahan Gusti Allah marang wong okh nang Grja Ged. Para pengarep imam, para guru Kitab lan penuntun bangsa Ju pada mara.

² Wong-wong kuwi takon marang Gusti Ysus: Guru, apa Kow bisa nduduhk sangka ngendi pangwasamu kanggo nindak k kabh prekara kuwi? Sapa sing ngekki pangwasa marang Kow?

³ Gusti Ysus terus ngomong: Aku uga kepngin takon marang kow. Jajal ngomong!

⁴ Sapa sing ngekki pangwasa marang Yohanes kanggo mbaptis wong? Gusti Allah apa manungsa?

⁵ Wong-wong terus pada rembukan. Sing siji ngomong marang liyan: Kepriy awak dw

sing nyauri? Nk awak dw ngomong: Sangka Gusti Allah, mengko Dkn bakal ngomong: Lah kenng apa kow kok ora pada pretyaya marang Yohanes?

⁶Nanging nk awak dw ngomong: Sangka manungsa, awak dw mengko dibandemi watu karo wong okh iki, awit wong-wong kuwi kabh nganggep Yohanes nabi.

⁷Dadin wong-wong mau terus semaur ngn marang Gusti Ysus: Awak dw ora ngerti.

⁸Gusti Ysus terus ngomong: Nk ngono kow ya ora tak omongi sapa sing ngekki pangwasa marang Aku kanggo nindakk kuwi mau kabh.

⁹Gusti Ysus ngekki gambar marang wong-wong mau, unin: Enng wong nduw kebon dreif. Kebon diswakk marang wong tani. Sing nduw kebon terus lunga adoh lan manggon nang kana sampk suwi.

¹⁰Kadung wis wayah ngunduh, sing nduw kebon ngongkon slaf marani wong-wong sing pada nggarap kebon, kongkon njaluk bagan sangka pametun. Nanging wong sing dikongkon mau dipentungi karo wong sing nggarap kebon, terus dikongkon balik tanpa nggawa apa-apa.

¹¹Wong sing nduw kebon terus ngongkon slaf liyan, nanging slaf iki uga dipentungi lan diolok-olok karo sing nggarap kebon, terus dikongkon balik tanpa nggawa apa-apa.

¹²Sing nduw kebon terus ngongkon slaf menh, kaping telun. Nanging kongkonan kuwi

uga dipentungi terus dibuwang nang sak njaban kebon.

¹³Entk-entk sing nduw kebon mikir: Saiki apik kepriy? Aku tak ngongkon anakku dw wa, anak sing tak trsnani. Menawa wong-wong kuwi ngajni marang anakku.

¹⁴Nanging kadung para penggarap kebon mau weruh anak sing nduw kebon teka, terus pada rembukan ngn: Anak sing nduw kebon iki nak dipatni wa supaya awak dw ntuk warisan.

¹⁵Wong-wong kuwi terus nyrt anak sing nduw kebon nang sak njaban kebon terus dipatni. Gusti Ysus terus takon marang wong-wong sing pada ngrungokk: Saiki para penggarap kebon mau bakal dikapakk karo sing nduw kebon?

¹⁶Wis mesti nk wong sing nduw kebon dreif bakal teka lan matni para penggarap lan kebon bakal diswakk marang wong liya. Kadung krungu tembung Gusti Ysus mau, wong sing ngrungokk terus ngomong: Iku ora bakal klakon!

¹⁷Gusti Ysus nyawang wong-wong mau terus ngomong: Nk ngono, apa ta teges ayat iki: Watu sing ditampik karo wong sing tukang nggaw omah, awit dianggep ora nng gunan, yakuwi jebul watu sing apik dw.

¹⁸ Sapa sing tiba nang watu kuwi bakal ajur-mumur lan sapa sing ketiban watu kuwi bakal remuk.

¹⁹ Para guru Kitab lan para pengarep imam ngerti nk gambar kuwi kanggo dkn kabh, mulan pada kepngin nyekel Gusti Ysus ing waktu kuwi, nanging pada wedi karo wong okh.

²⁰ Kekarepan mau terus diundurk ndisik, ngentni waktu sing pener. Wong-wong kuwi terus pada kongkonan wong siji-loro sing dibayar, kongkon tok-tok wong apik sing ngetokk pitakonan-pitakonan marang Gusti Ysus, tujuan namung kanggo ngenng Dkn. Dadin nk Gusti Ysus ngetokk tembung sing klu, wong-wong nduw jalaran kanggo nyekel Dkn lan masrahk Dkn marang gramang.

²¹ Wong-wong kongkonan mau terus ngomong ngn marang Gusti Ysus: Guru, awak dw ngerti nk sembarang sing mbok wulangk lan mbok gelark kuwi bener kabh. Awak dw uga ngerti nk Kow ora wedi marang sapa-sapa, nanging namung nggelark apa kekarepan Gusti Allah.

²² Saiki awak dw kepngin ngerti bab iki: manut agaman awak dw iki mbayar belasting marang ratun ntuk apa ora?

²³ Gusti Ysus ngerti nk wong-wong kuwi nduw tujuan sing ora apik, mulan Dkn ngomong:

²⁴ Ndelok, Aku kepngin weruh duwit prak kn. Kuwi nng gambar sapa lan nng tulisan apa? Wong-wong terus semaur: Gambar lan tulisan ratun!

²⁵ Gusti Ysus terus ngomong: Nk ngono, kkna marang ratun apa sing wk ratun lan kkna marang Gusti Allah apa sing wk Gusti Allah.

²⁶ Mengkono kuwi ktok nk wong-wong kongkonan kuwi ora bisa ngenng Gusti Ysus nang ngarep wong okh. Wong-wong pada nggumun lan ora wani ngomong apa-apa.

²⁷ Enng wong Saduki siji-loro mara nang nggon Gusti Ysus. Wong Saduki kuwi ora pretyaya nk wong mati bakal tangi menh.

²⁸ Wong-wong iki takon marang Gusti Ysus: Guru, nabi Moses wis ngekki wt marang awak dw kabh ngn: Nk nng wong lanang mati ninggal bojo tanpa nduw anak, sedulur lanang kudu ngepk randa sing ditinggal mati kuwi. Tujuan supaya nukulk turunan kanggo sedulur sing mati.

²⁹ Saiki nng sedulur pitu. Sing mbarep kawin, nanging terus mati tanpa ninggal anak.

³⁰ Randan terus diepk karo adik sing nomer loro. Dkn uga mati.

³¹ Terus diepk karo sing nomer telu. Mengkono kuwi mbok randan sampk wis diepk karo sedulur pitu kabh, nanging pada mati tanpa ninggal anak.

³² Entk-entk randan ya mati pisan.

³³ Lah mbsuk nk wong mati pada tangi, wong wdok kuwi dadi bojon sing endi? Awit wong lanang pitu kuwi kabh wis tau dadi bojon wong wdok kuwi?

³⁴ Gusti Ysus terus semaur: Ing donya kn wong lanang lan wdok pada kawin.

³⁵ Nanging wong lanang lan wdok sing kaanggep pantes ditangkk sangka pati lan urip ing jaman kelanggengan kuwi ora pada kawinan.

³⁶ Bakal kaya mulkat, awit ora pada mati menh. Wong-wong kuwi pada dadi anak Gusti Allah, awit wis pada ditangkk sangka pati.

³⁷ Nabi Moses dw ngomongk kanti tyeta nk wong mati bakal ditangkk menh. Nang tulisan sing ngomongk bab grumbul eri sing murup dkn ngarani Gusti Allah: Gusti Allah Abraham, Isak lan Yakub.

³⁸ Gusti Allah kuwi dudu Gusti Allah wong mati, nanging Gusti Allah wong urip. Awit kanggo Gusti Allah wong-wong kuwi kabh urip.

³⁹ Enng guru Kitab siji-loro sing ngomong: Tembungmu kuwi pantyn bener tenan, Guru.

⁴⁰ Wong-wong mau wis ora wani takon apa-apa menh marang Gusti Ysus.

⁴¹ Gusti Ysus terus takon marang wong-wong mau: Lah kepriy kok wong bisa ngarani Kristus kuwi turunan ratu Daved?

⁴² Lah mangka ratu Daved dw nang kitab Masmur ngomong ngn: Gusti Allah ngomong

marang Gustiku: Kow njagonga nang tengenku, nganti tekan waktun mungsuhmu pada tak telukk marang kow.

⁴³ (20:42)

⁴⁴ Nk ratu Daved nyebut Dkn nganggo tembung Gusti, lah kepriy Kristus kok uga dadi turunan?

⁴⁵ Dong wong kabh ijik ngrungokk marang Dkn, Gusti Ysus ngomong marang murid-murid:

⁴⁶ Pada sing ati-ati karo para guru Kitab. Wong-wong kuwi pada seneng nganggo salin dawa, seneng dibagkk karo wong-wong nang pasar. Nk nang sinaguk apa nang psta seneng milih jagongan sing kajn.

⁴⁷ Nanging wong-wong iki pada ngrampas omah randa-randa lan kanggo mamrk apik pada ndedonga sampk suwi banget. Wong-wong kuwi mesti bakal disetrap sing abot tenan.

21 ¹ Nang Grja Ged kono Gusti Ysus weruh wong sugih-sugih pada nglebokk duwit nang wadah duwit pawh.

² Dkn uga weruh nng mbok randa miskin nglebokk pawh duwit rtyh loro sing tyilik banget ajin.

³ Gusti Ysus terus ngomong: Dititni! Mbok randa miskin kuwi pawh luwih okh tenimbang wong-wong liyan.

⁴ Awit wong liya-liyan kuwi enggon pawh njikuk sangka kalubran kasugihan. Nanging

mbok randa miskin pawh duwit kabh sak nduwn, sing dibutuhk kanggo ngrumat urip dw.

⁵Enng wong siji-loro pada omong-omongan bab apik Grja Ged, enggon diapik-apikk nganggo watu-watu sing apik banget lan uga barang werna-werna sing disumbangk marang Gusti Allah.

⁶Nanging Gusti Ysus ngomong: Mbsuk bakal klakon, kabh sing mbok sawang kuwi bakal ambruk, ora nng watu sing bakal temumpang nang watu liyan.

⁷Wong-wong mau takon marang Gusti Ysus: Guru, kapan prekara sing mbok omong kuwi klakon? Lah apa tandan sing nduduhk nk prekara kuwi bakal teka?

⁸Gusti Ysus semaur: Kow pada sing awas, aja sampk kenng disasark wong. Awit okh wong sing bakal teka nganggo Jenengku. Wong-wong mau bakal ngomong: Aku iki Kristus! lan Saiki wis tekan wantyin! Aja pada nggugu!

⁹Kow aja pada kagt nk krungu kabar bab peperangan lan pembruntakan. Awit kuwi kabh wis pantyn kudu klakon ndisik. Nanging kuwi durung entk-entkan jaman.

¹⁰Gusti Ysus terus nerusk tembung: Bangsa-bangsa bakal pada peperangan, negara sing siji bakal nglawan negara sing liyan.

¹¹ Nang endi-endi bakal nng lindu sing nggegirisi, kurang pangan lan lelara, saiki nang kn, ssuk nang kana. Uga bakal nng prekara-prekara sing nggegirisi lan sangka langit bakal nng tanda-tanda sing nggumunk.

¹² Nanging sakdurung kabh kuwi klakon, kow bakal dityekel lan dipilara. Kow bakal dikrutu nang sinaguk lan dilebokk nang setrapan. Kow bakal digawa nang ngarep para ratu lan para pangwasa, jalaran kow nglabuhi Aku.

¹³ Kuwi kelunggaran kanggo kow ngetokk paseksimu bab Aku.

¹⁴ Aja pada bingung sakdurung bab kepriy enggonmu kudu nanduki kanggo mblani awakmu dw. Pada linga tenan bab kuwi.

¹⁵ Awit Aku dw sing bakal ngekki tembung lan kapinteran marang kow, marakk mungsuhmu ora bakal bisa ngendek apa mbantah marang apa sing mbok omong.

¹⁶ Kow bakal dielungk karo bapa-ibumu, karo sedulur-sedulurmu lan kantya-kantamu. Kow bakal nng sing dipatni uga.

¹⁷ Kow bakal disengiti karo wong kabh, jalaran kow nglabuhi Aku.

¹⁸ Nanging rambutmu sakeler wa ora bakal nng sing kalong.

¹⁹ Nk kow mantep pretyaya terus, kow bakal slamet.

²⁰ Gusti Ysus nerusk tembung: Nk kow weruh kuta Yrusalm dikupeng karo soldat,

pada ngertia, ora suwi menh kuta kuwi bakal dirusak.

²¹ Ing waktu kuwi wong-wong nang bawah Yuda pada lungaa nang pegunungan. Wong-wong sing nang kuta pada metua sangka kuta lan wong-wong sing nang njaban kuta aja pada mlebu nang kuta.

²² Awit ing dina-dina kuwi Gusti Allah bakal netepk setrapan lan sembarang sing wis ketulis nang Kitab Sutyi bakal klakon.

²³ Melask tenan wong wdok sing meteng lan sing nduw bayi. Awit negara iki bakal ngalami kasusahan ged, jalaran Gusti Allah bakal nyetrap bangsa iki.

²⁴ Enng wong sing bakal dipatni karo pedang lan nng uga sing dadi setrapan diboyong nang negara-negara liya. Wong-wong sing ora kenal marang Gusti Allah bakal ngidek-idek kuta Yrusalm, nganti tekan waktun sing wis ditetepk karo Gusti Allah kanggo bangsa kuwi.

²⁵ Gusti Ysus nerusk tembung ngn: Mbsuk bakal nng tanda-tanda sing ktok nang srengng, mbulan lan lintang-lintang. Nang bumi bangsa-bangsa bakal pada bingung, jalaran sangka gemleger segara lan ombak sing medni.

²⁶ Okh wong bakal setengah mati wedin nk pada mikir prekara-prekara sing bakal klakon nang jagat. Awit kekuwatan-kekuwatan sing nata lakun jagat bakal utyul.

²⁷ Ing waktu kuwi wong-wong bakal weruh Anak Manungsa teka nang mga nganggo kamulyan lan pangwasa ged.

²⁸ Nk kabh kuwi molai klakon, pada ngadeka lan nyawanga nduwur, awit ora suwi menh kow bakal pada keluwaran.

²⁹ Gusti Ysus terus ngekki gambar ngn: Pada titnana wit anjir lan wit apa wa.

³⁰ Nk wit wis semi, kow ngerti nk wis nyedeki wayah panas.

³¹ Mengkono uga, nk kow weruh prekara-prekara sing tak omong mau klakon, pada ngertia nk Kraton Gusti Allah wis tyedek.

³² Pada ngandela! Wong-wong sing urip ing jaman iki bakal pada menangi prekara-prekara kuwi mau kabh klakon.

³³ Langit lan bumi bakal ilang, nanging tembungku bakal tetep terus slawas-lawas.

³⁴ Gusti Ysus ngomong: Jaganen awakmu dw! Aja sampk kow namung mikirk bab sukak-sukak, mangan nak lan ombn-ombn wa. Lan aja kokhan mikirk bab kabutuhan urip, mengko kadung dinan Gusti teka dadakan, kow durung tata-tata.

³⁵ Awit tekan dina kuwi kaya kala kanggo njiret wong sak jagat kabh.

³⁶ Pada sing melk lan pada tetep ndedongaa, supaya kow dikki kekuwatan bisa ngliwati kabh sing bakal klakon kanti slamet lan bisa mara nang ngarep Anak Manungsa.

³⁷ Gusti Ysus saben awan mulang nang Grja Ged, mbengin mungguh nang gunung Olf nang sak njaban kuta.

³⁸ Saben suk wong kabh pada teka nang Grja Ged, pada ngrungokk piwulang Gusti Ysus.

22 ¹ Saiki wis tyedek karo wayah riyaya Psta Roti Tanpa Ragi, sing diarani Paskah.

² Para pengarep imam lan para guru Kitab pada nggolk akal arep matni Gusti Ysus, awit wong-wong kuwi pada wedi karo rayat.

³ Stan ngleboni Yudas Iskariot, sakwijin rasul sangka rasul rolas.

⁴ Yudas terus marani para pengarep imam lan para kumendan sekaut sing jaga Grja Ged, arep ngrembuk kepriy enggon dkn nyekelk Gusti Ysus kanggo wong-wong kuwi.

⁵ Para pengarep imam lan para kumendan sekaut mau pada bungah banget lan janji arep ngekki duwit marang Yudas.

⁶ Yudas setuju lan wiwit waktu kuwi dkn nggolk akal enggon arep nyekel Gusti Ysus kanggo wong-wong kuwi, tanpa wong okh weruh.

⁷ Saiki wis tekan dinan riyaya Psta Roti Tanpa Ragi, yakuwi dinan wong-wong pada mbelh tyemp kanggo riyaya Paskah.

⁸ Gusti Ysus ngongkon rasul Ptrus lan Yohanes, tembung ngn: Kana pada tata-tata

nyawisk kaperluan Paskah sing bakal dipangan awak dw.

⁹ Sauran rasul Ptrus lan Yohanes: Lah karep Gusti arep mangan Paskah nang endi?

¹⁰ Gusti Ysus terus ngomong ngn: Rungokk! Nk kow mlebu nang kuta Yrusalm, kow bakal kepetuk karo wong sing nggawa kendi isi banyu. Wong kuwi dietutk tekan omah sing dileboni.

¹¹ Kow terus ngomong marang sing nduw omah: Guru takon, Dkn lan para murid kudu mangan Paskah nang endi?

¹² Sing nduw omah bakal nduduhk kamar ged nang nduwur sing wis pepak nng sembarang. Pada tyawisna kaperluan Paskah kabh nang kono.

¹³ Murid loro mau budal lan sembarang keturunan kaya sing diomong karo Gusti Ysus, terus pada nyawisk kaperluan Paskah nang kono.

¹⁴ Kadung wis tekan wayah mangan Paskah, Gusti Ysus terus njagong bebarengan karo para rasul.

¹⁵ Dkn terus ngomong ngn marang para rasul mau: Aku kepngin tenan mangan Paskah iki bebarengan karo kow, sakdurung Aku nandang sangsara.

¹⁶ Awit pada ngertia! Aku bakal ora mangan Paskah menh, nganti teges Paskah iki keturunan ing Kraton Gusti Allah.

¹⁷ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus ngangkat mangkok ombn terus maturkesuwun marang Gusti Allah. Gusti Ysus terus ngomong marang para rasul: Mangkok iki tampanana lan pada ngomba.

¹⁸ Awit kow tak omongi, wiwit saiki iki Aku bakal ora ngomb anggur menh, nganti tekan Kraton Gusti Allah.

¹⁹ Sakwis ngono Gusti Ysus terus njikuk roti terus maturkesuwun marang Gusti Allah. Rotin terus dityuwil-tyuwil terus dikkk marang para rasul karo ngomong: Roti iki badanku sing dikkk kanggo kow. Iki tindak kanggo pengling-ling marang Aku.

²⁰ Semono uga, sakwis mangan, Dkn terus ngekkk mangkok ombn marang para rasul karo ngomong: Mangkok iki prejanjian Gusti Allah sing anyar, sing ditetepk nganggo getihku, yakuwi getih sing tumts kanggo kow.

²¹ Nanging pada dirungokk! Wong sing arep nyekel Aku saiki nang kn, njagong sak mja karo Aku!

²² Anak Manungsa pantyn kudu mati, kaya sing wis dikarepk karo Gusti Allah, nanging tyilaka tenan wong sing nyekel Dkn kanggo mungsuh.

²³ Para rasul terus pada takon marang sakpada-pada, sapa sing arep nyekel Gusti Ysus.

²⁴ Para murid pada ngkl-ngklan bab sapa sing dianggep ged dw.

²⁵ Gusti Ysus terus ngomong marang para murid mau: Ratu-ratu ing donya kn pada ngerh rayat lan para pangwasa mau diarani Pembilan rayat.

²⁶ Nanging kow aja kaya ngono. Malah walikan: wong sing ged dw nang tengahmu kudu dadi sing tyilik dw lan sing dadi pengarep kuwi kudu dadi kaya peladn.

²⁷ Sapa sing luwih kajn: sing njagong mangan apa sing ngladni dkn? Mesti sing njagong mangan ta? Nanging nang tengahmu Aku iki kaya peladn.

²⁸ Sakjeron Aku nandang susah kow slawas tyampur karo Aku.

²⁹ Kaya enggon Bapakku wis ngekki pangwasa marang Aku nindakk kraton, mengkono uga kow bakal tak kki pangwasa nindakk kratonku.

³⁰ Kow bakal mlu mangan lan ngomb karo Aku ing kratonku lan kow bakal pada njagong nang dampar kraton mau, ngrutu bangsa Isral turunan rolas.

³¹ Gusti Ysus terus ngomong marang Simon: Simon, Simon! Stan dililani karo Gusti Allah njajal pretyayamu sak kabh, kaya wong tani ngayaki gandum, dipisah sangka rambut.

³² Nanging kow wis tak dongak, supaya pretyayamu ora nganti semplak. Lah nk kow wis ngakoni salahmu lan balik menh, kow kudu gentn nguwatk pengandel sedulur-sedulurmu.

³³ Sauran rasul Ptrus: Gusti, aku saguh disetrap lan mati bareng karo Kow!

³⁴ Gusti Ysus terus ngomong: Ptrus, ngandela! Ing dina iki, sakdurung jago kluruk, kow bakal ngomong ping telu, nk kow ora kenal marang Aku.

³⁵ Gusti Ysus terus ngomong marang para murid: Dk mbiyn dong kow tak kongkon budal ka, kow ora tak lilani nggawa dompt isi duwit, kantong lan sepatu. Apa kow pada kekurangan apa-apa? Lak ora ta? Sauran para murid: Ora Gusti, awak dw ora kekurangan apa-apa!

³⁶ Gusti Ysus terus ngomong: Nanging saiki, sing nduw dompt lan kantong kudu digawa; sing ora nduw pedang kudu ngedol jas kanggo tuku pedang.

³⁷ Awit, pretyayaa! Tulisan nang Kitab sing unin: Dkn bakal dianggep wong ala, bakal klakon karo awakku. Lan apa sing ketulis kuwi saiki klakon tenan.

³⁸ Para murid terus semaur: Gusti, lah iki nng pedang loro. Gusti Ysus ngomong: Wis tyukup!

³⁹ Gusti Ysus terus metu sangka kuta Yrusalm lan kaya lumrah Dkn munggah nang gunung Olf. Para murid pada mlu.

⁴⁰ Kadung wis tekan nggon, Gusti Ysus ngomong: Pada ndedongaa supaya ora kenng panggoda.

⁴¹ Gusti Ysus terus mlaku rada adoh sangka kono, kira-kira adoh sak balangan watu.

⁴² Dkn terus sedeku ndonga ngomong: Duh Bapakku, nk Kow gelem, mbok kasangsaran iki disingkirk sangka Aku! Nanging, aja sampk kekarepanku, nanging kekarepanmu sing kudu keturutan. (

⁴³ Terus nng mulkat sangka swarga ngtok marang Gusti Ysus lan nguwatk Dkn.

⁴⁴ Gusti Ysus jan wedi banget, mulan terus tambah tenanan sing ndedonga. Kringet sampk kaya getih tumts nang lemah.)

⁴⁵ Kadung wis rampung enggon ndedonga, Gusti Ysus terus marani murid-murid. Murid-murid mau ketemu ijik pada turu, sangking sedin.

⁴⁶ Gusti Ysus terus ngomong: Kenng apa kow kok pada turu? Pada tangia lan ndedongaa, supaya ora kenng panggoda.

⁴⁷ Dong Gusti Ysus ijik ngomong karo murid-murid, terus nng wong sak rombongan teka. Wong-wong kuwi digawa karo Yudas. Yudas terus marani Gusti Ysus arep ngambung Dkn.

⁴⁸ Nanging Gusti Ysus ngomong: Yudas, apa enggonmu nyekel Anak Manungsa nganggo ambung iki?

⁴⁹ Kadung murid-murid Gusti Ysus weruh lelakon kuwi terus ngomong: Gusti, apa ntuk diantem karo pedang wa?

⁵⁰ Sakwijin murid terus nyabet slaf Imam Ged karo pedang, sampk kuping sing tengen tyepol.

⁵¹ Nanging Gusti Ysus ngomong: Wis, semn wa! Kuping wong terus didemk, terus bisa waras menh.

⁵² Gusti Ysus terus ngomong marang para pengarep imam lan para kumendan sekaut Grja Ged lan para penuntun bangsa Ju sing pada teka nang kono arep nyekel Dkn: Apa Aku iki mbok kira wong nakal, kok arep nyekel Aku nganggo pedang lan pentung?

⁵³ Apa Aku saben dina ora nang Grja Ged karo kow. Kenng apa Aku kok ora mbok tyekel nang kono? Nanging pantyn wis tekan waktumu lan waktun pangwasan pepeteng tumandang.

⁵⁴ Sakwis Gusti Ysus dityekel, Dkn terus digawa nang omah Imam Ged. Rasul Ptrus ngetutk sangka kadohan.

⁵⁵ Wong-wong pada nggaw bediyang nang tengah latar kono terus pada njagong ngubengi bediyang. Rasul Ptrus terus mlu njagong nang kono.

⁵⁶ Sakwijin slaf wdok weruh rasul Ptrus nang padang geni, terus ngematk dkn karo ngomong: Wong kuwi uga mlu Ysus!

⁵⁷ Nanging rasul Ptrus slak ngomong: Aku ora kenal blas karo wong kuwi!

⁵⁸ Ora let suwi nng wong liyan weruh rasul Ptrus terus ngomong: Kow uga murid Ysus! Nanging rasul Ptrus semaur: Ora, dudu aku!

⁵⁹ Kira-kira let sak jam nng wong liyan menh sing ngomong banter: Pantyn wong kuwi murid Ysus, awit dkn ya wong Galila!

⁶⁰ Nanging rasul Ptrus semaur: Kow ngomong apa kuwi? Aku ora ngerti apa sing mbok omong kuwi! Rasul Ptrus durung sampk rampung sing ngomong kuwi, kok terus nng jago kluruk.

⁶¹ Gusti Ysus terus nolh lan ndelokk rasul Ptrus. Rasul Ptrus terus klingen marang tembung Gusti: Ing dina iki, sakdurung jago kluruk, kow bakal nylaki Aku ping telu.

⁶² Rasul Ptrus terus metu sangka kono karo nangis kelara-lara.

⁶³ Wong-wong sing nyekel Gusti Ysus terus pada moyoki lan nggebuki Dkn.

⁶⁴ Mripat ditutupi terus dikeplaki lan ditakoni: Jarn kow nabi, bedken sapa sing ngeplaki Kow?

⁶⁵ Wong-wong sing njaga kuwi pada moyoki Gusti Ysus nganggo tembung liya-liyan menh.

⁶⁶ Ing suk para pengarep wong Ju, para pengarep imam lan para guru Kitab pada nglumpuk. Gusti Ysus terus digawa nang ngarep Kruton Agama.

⁶⁷ Wong-wong terus takon marang Gusti Ysus ngomong: Apa kow kuwi Kristus tenan!

Gusti Ysus semaur: Senajan Aku ngomong, kow ya ora bakal ngandel.

⁶⁸ Senajan Aku takona apa-apa, kow ya ora bakal pada mangsuli.

⁶⁹ Nanging saiki Anak Manungsa bakal njagong nang tengen Gusti Allah sing kwasa dw.

⁷⁰ Wong-wong terus takon: Dadin Kow Anak Gusti Allah? Gusti Ysus semaur: Kow dw sing ngomong ngono!

⁷¹ Wong-wong terus ngomong: Awak dw wis ora mbutuhk seksi menh. Awak dw wis krungu sangka tembung Dkn dw.

23 ¹ Wong kabh mau terus pada ngadek lan nggawa Gusti Ysus nang ngarep gramang Pilatus.

² Nang kono wong-wong pada nyalahk Dkn, ngomong: Awak dw wis ngerti nk wong iki nyasark rayat. Dkn ngojok-ojoki wong supaya ora mbayar belasting marang ratun, awit Dkn dw ngakun Kristus, ratu.

³ Gramang Pilatus terus takon marang Gusti Ysus: Apa kow kuwi ratun bangsa Ju? Gusti Ysus semaur: Bener, pantyn mengkono!

⁴ Gramang Pilatus terus ngomong marang para pengarep imam lan wong okh sing nang kono: Nk manut pinemuku wong iki ora salah apa-apa.

⁵ Nanging wong-wong ngetyek wa ngomong: Wong iki mulangi wong-wong kongkon pada

mbruntak, molai nang bawah Galila terus nang sak Yuda lan saiki sampk tekan kn.

⁶Kadung gramang Pilatus krungu omong wong-wong mau, dkn terus takon: Apa wong iki tekan sangka Galila?

⁷Bareng krungu nk Gusti Ysus kuwi sangka panggonan pengurusan ratu Hrods, dkn terus ngongkon nggawa Gusti Ysus nang nggon ratu Hrods, sing ing waktu kuwi ndilalah nang kuta Yrusalm.

⁸Kadung ratu Hrods weruh Gusti Ysus, dkn bungah banget, awit wis suwi krungu bab Dkn, mulan kepngin weruh dw. Malah dkn ngarep-arep bisaa weruh Gusti Ysus nindak mujijat.

⁹Mulan ratu Hrods ngetokk pitakonan pirang-pirang marang Gusti Ysus, nanging Dkn ora gelem semaur apa-apa.

¹⁰Para pengarep imam lan para guru Kitab uga nang kono lan pada nyalahk Gusti Ysus nganggo prekara-prekara sing abot.

¹¹Gusti Ysus digaw sembrana karo ratu Hrods lan para soldat. Dkn terus dienggoni penganggon ratu terus digawa balik menh nang ngarep gramang Pilatus.

¹²Wiwit dina iku ratu Hrods lan gramang Pilatus pada kekantyan menh, maun memungsuhan.

¹³Gramang Pilatus terus ngumpul para pengarep imam, para penuntun lan uga rayat.

¹⁴ Dkn terus ngomong marang wong-wong: Kow nggawa wong iki nang nggonku lan kow ngomong nk wong iki nyasark rayat. Wong wis tak takoni nang ngarepmu, nanging aku ora nemu salah blas sing mbok omongk.

¹⁵ Uga ratu Hrods ora nemu salah apa-apa, awit dkn ngongkon nggawa Ysus balik nang nggonku menh. Wong iki ora nglakoni salah apa-apa sing marakk Dkn kudu dikki setrapan pati.

¹⁶ Mulan wong arep tak kongkon metyuti wa terus tak etyulk. (

¹⁷ Wis dadi adat, saben riyaya Paskah gramang Pilatus ngetokk setrapan siji, manut penjaluk rayat.)

¹⁸ Wong okh sing nang kono pada bengok-bengok: Wong iku dipatni! Barabas dietokk.

¹⁹ Barabas kuwi disetrap, jalaran dkn mbruntak nang kuta lan matni wong.

²⁰ Jalaran gramang Pilatus kepngin ngetokk Gusti Ysus, mulan dkn ngomong sepisan menh marang wong okh mau.

²¹ Nanging wong-wong pada bengok-bengok ngomong: Dipentng wa! Dipentng!

²² Gramang Pilatus sampk ngomong ping telun marang wong okh mau, tembung: Nanging wong iki salah apa? Aku ora nemu salah wong iki sing marakk kudu dipatni. Wong iki arep tak kongkon metyuti wa terus tak etyulk.

²³ Nanging wong-wong malah tambah bengok-bengok sak kuwat, ngomong nk Gusti Ysus kudu dipentng. Entk-entk wong okh mau menang.

²⁴ Gramang Pilatus terus nggaw putusan ngekki setrapan pati marang Gusti Ysus, manut karep wong okh mau.

²⁵ Barabas, sing disetrap jalaran nglakoni pembruntakan lan matni wong, dietokk, manut karep wong-wong. Gramang Pilatus terus masrahk Gusti Ysus marang wong okh mau, supaya pada nglakoni apa karep.

²⁶ Gusti Ysus terus digawa metu sangka kuta Yrusalm. Nang dalam kepetuk wong sing jeneng Simon, sangka kuta Sirn, arep mlebu kuta. Simon dityeluk lan dipeksa kongkon manggul kayu pentngan nang mburin Gusti Ysus.

²⁷ Okh wong pada ngetutk lakun Gusti Ysus. Nang tengah wong okh kuwi uga nng wong wdok siji-loro. Wong wdok-wdok mau pada ngantemi dadan nangisi Gusti Ysus lan pada sambat.

²⁸ Gusti Ysus terus nolh lan ngomong marang wong wdok-wdok mau: Kow, wong wdok Yrusalm, kow aja pada nangisi Aku; tangisana awakmu dw lan anak-anakmu.

²⁹ Awit bakal nng waktun wong ngomong: Beja tenan wong wdok sing gabuk, sing ora tau nglairk anak lan ora tau nyusoni bayi!

³⁰ Bakal nng waktun wong pada ngomong marang gunung-gunung: Aku tibanana, lan uga ngomong marang puntuk-puntuk: Aku hurukana!

³¹ Awit nk kaya ngn penggawn marang kayu sing urip, lah kayu sing garing menh bakal dikapakk?

³² Enng wong nakal loro sing digiring bareng karo Gusti Ysus, sing uga arep dipatni.

³³ Kadung wis tekan panggonan sing jeneng Endas wong, Gusti Ysus terus dipentng bareng karo wong nakal loro mau, siji nang tengen lan siji nang kiwan.

³⁴ Gusti Ysus terus ndonga: Duh Bapakku, salah wong-wong iki mbok dingapura, awit ora pada ngerti apa sing dilakoni. Salin Gusti Ysus terus dipratung nganggo lotr karo para soldat sing njaga.

³⁵ Wong okh pada nyawang lelakon nang kono kuwi. Para pengarep bangsa Ju pada moyoki Gusti Ysus, tembung: Dkn wis nulungi wong liya. Nk pantyn wong kuwi Kristus, kongkonan Gusti Allah tenan, jajal kono apa bisa nulungi awak dkn dw.

³⁶ Soldat-soldat ya pada moyoki terus marani Gusti Ysus lan ngekki anggur ketyut.

³⁷ Terus ngomong: Nk Kow ratun wong Ju, tulungana awakmu dw.

³⁸ Nang sak nduwur sirah Gusti Ysus nng tulisan: Ysus, ratun wong Ju.

³⁹ Salah siji wong nakal sing dipentng ngolok-olok Gusti Ysus, ngomong: Nk Kow kuwi Kristus tenan, tulungana awakmu dw lan awak dw wong loro pisan.

⁴⁰ Nanging wong nakal sing liyan nyenni kantyan ngomong: Apa kow ora wedi blas karo Gusti Allah, awak dw iki ntuk setrapan pati.

⁴¹ Kanggo awak dw setrapan iki wis sak mestin. Nanging wong iki ora salah apa-apa.

⁴² Wong terus ngomong marang Gusti Ysus: Gusti, mbok ling marang aku nk Kow wis ing kratonmu.

⁴³ Gusti Ysus semaur: Pretyayaa, dina iki wa kow bakal bareng karo Aku mlebu ing Pirdus.

⁴⁴ Kira-kira jam rolas awan sak negara kono kabh malih peteng ndedet, sampk jam telu, awit srengngn ketutupan.

⁴⁵ Kordn nang Grja Ged suwk tengah.

⁴⁶ Gusti Ysus terus mbengok banter: Duh Bapakku, Aku masrahk nyawaku nang tanganmu! Sakwis ngomong kuwi Dkn terus ninggal.

⁴⁷ Kadung kumendan para soldat sing jaga nang kono weruh lelakon kuwi mau kabh, dkn terus ngluhurk Gusti Allah ngomong: Nyata tenan nk wong iki ora salah.

⁴⁸ Wong-wong sing pada teka mbrono kepngin weruh lelakon nang kono uga pada weruh kuwi mau kabh. Pada rumangsa salah kabh lan ngantemi dadan terus pada mulih.

⁴⁹ Wong kabh sing pada kenal karo Gusti Ysus lan uga wong wdok-wdok sing mlu Gusti Ysus sangka Galila pada ngadek lan ndelokk lelakon kuwi kabh sangka kadohan.

⁵⁰ Enng wong sing jeneng Yosf, sangka Arimata, kutan wong Ju. Yosf iki wong apik lan kajn, wong pretyaya sing ngarep-arep tekan Kraton Allah. Yosf iki wargan Kruton Agama, nanging dkn ora nyetujoni putusan liya-liyan mau bab Gusti Ysus.

⁵¹ (23:50)

⁵² Yosf terus mara nang nggon gramang Pilatus nyuwun layon Gusti Ysus.

⁵³ Yosf terus ngedunk layon sangka kayu pentngan terus dibuntel mori alus. Sakwis kuwi layon terus dikubur nang kuburan sing ditatah sangka watu. Kuburan iki durung tau kanggo.

⁵⁴ Saiki wis dinan kanggo tata-tata, awit sedilut menh wis tiba dina sabat.

⁵⁵ Wong wdok-wdok sing mlu Gusti Ysus sangka Galila ya pada ngetutk Yosf, mlu ngeterk layon nang kuburan. Wong-wong kuwi pada weruh dw sing nyhlk layon Gusti Ysus.

⁵⁶ Wong wdok-wdok mau terus pada mulih lan nyawisk bumbu-bumbu lan lenga-wangi sing arep dienggo ngusapi awak Gusti Ysus. Esuk, dina sabat, wong-wong mau pada lrn enggon nyambutgaw, manut wt dina sabat.

24

¹ Ing dinan minggu, suk mruput, wong wdok-wdok mau pada budal nang kuburan nggawa barang-barang sing wis dityawisk kanggo ngrumati layon Gusti Ysus.

² Kadung tekan nggon, wong-wong weruh nk watu sing nutupi kuburan wis diglundungk.

³ Wong wdok-wdok mau terus mlebu, nanging layon wis ora nng.

⁴ Dong ijik pada ngadek nang kono lan bingung mikirk prekara kuwi, lah kok dadakan nng wong lanang loro nganggo salin putih sumeblak ngadek nang ngarep.

⁵ Wong wdok-wdok mau kagt banget terus pada ndingkluk. Wong lanang loro mau terus ngomong: Kenng apa kow kok pada nggolki wong sing urip nang tengah wong mati?

⁶ Dkn ora nng nang kn, Dkn wis tangi. Apa ora pada klingen marang tembung, dong Dkn ijik nang Galila.

⁷ Dkn lak ngomong ngn ta: Anak Manungsa wis pinesti dielungk marang tangan wong dosa terus dipentng. Sakwis kuwi, ing telung dinan, Dkn bakal tangi menh.

⁸ Wong wdok-wdok mau terus klingen marang tembung Gusti Ysus kuwi.

⁹ Sakwis balik sangka kuburan, wong wdok-wdok mau terus pada ngomongk bab lelakon kuwi kabh marang murid sewelas lan marang liya-liyan.

¹⁰ Wong wdok-wdok sing ngomongk bab lelakon mau yakuwi: Maria Makdalna,

Yohanah lan Maria, ibun Yakobus lan wong wdog-wdog liyan sing uga bebarengan karo wong-wong mau.

¹¹ Nanging para rasul ora pada ngandel marang omong wong-wong kuwi, jarn namung ngobrol.

¹² Nanging rasul Ptrus terus gelis-gelis lunga nang kuburan. Kadung nginguk njeruh dkn namung weruh morin nang kono. Dkn nggumun ram-ram, terus mulih karo mikir-mikir apa sing entas klakon nang kuburan kono.

¹³ Ing dina kuwi nng murid Gusti Ysus loro sing pada mlaku arep nang dsa Emaus. Dsa Emaus kuwi adoh kira-kira rolas kilomter sangka kuta Yrusalm.

¹⁴ Karo mlaku wong loro kuwi pada ngomongk bab sing entas klakon mau.

¹⁵ Dong ijik omong-omongan ngono kuwi Gusti Ysus dw terus teka mbarengi mlaku.

¹⁶ Wong loro mau ora nitni nk kuwi Gusti Ysus, embuh kenng apa kok pada pangling karo Dkn.

¹⁷ Gusti Ysus terus ngomong: Kow kuwi pada ngomongk apa ta? Wong loro mau terus mandek lan ktok sedi.

¹⁸ Sing siji, sing jeneng Klopas, semaur: Tak kira namung Kow dw sing manggon nang Yrusalm sing ora ngerti bab lelakon-lelakon ing dina-dina sing kepungkur kuwi.

¹⁹ Gusti Ysus terus takon: Enng lelakon apa ta? Sauran: Lelakon bab Gusti Ysus sangka kuta Nasart. Dkn nabi sing kwasa banget ing panggawn lan ing piwulang, sing kajn tenan nang ngarep Gusti Allah lan nang tengah manungsa.

²⁰ Para pengarep imam lan para pengarep bangsa awak dw wis pada netepk setrapan pati marang Dkn, mulan terus dipentng.

²¹ Awak dw kabh malah wis njagak-njagakk nk Dkn sing bakal ngluwari bangsa Isral. Saiki lelakon kuwi malah wis kliwat telung dina.

²² Malah saiki sedulur-sedulur wdok sangka golongan awak dw pada marakk awak dw kagt banget.

²³ Jarn mau suk mruput pada budal nang kuburan, nanging ora nemu layon Gusti Ysus. Terus pada mulih lan ngomong nk weruh mulkat loro. Mulkat mau jarn ngomong nk Gusti Ysus wis tangi sangka pati.

²⁴ Kantyan awak dw terus pada budal nang kuburan lan pada nyeksni dw nk sembarang sing diomong karo sedulur-sedulur wdok bener kabh. Nanging kantya-kantya mau ora weruh Dkn.

²⁵ Gusti Ysus terus ngomong marang wong loro mau: Kow kok bodo temen lan angl temen pretyaya marang sembarang sing wis diomongk karo para nabi.

²⁶ Kristus kuwi lak kudu nglakoni kasangsaran, supaya sakwis kuwi kaangkat ing kaluhuran.

²⁷ Gusti Ysus terus ndunung-ndunung marang wong loro mau bab apa sing wis diomong nang Kitab Sutyi bab Kristus, wiwit sangka kitab-kitab nabi Moses nganti tekan kitab-kitab para nabi liyan.

²⁸ Kadung wis tyedek karo dsa sing arep diparani, Gusti Ysus tok-tok arep mlaku terus.

²⁹ Nanging wong loro mau pada ngalang-alangi Dkn ngomong: Mbok hayuk mampir nang omah awak dw wa, awit wis surup, sedilut menh wis peteng. Gusti Ysus terus mlebu nang omah wong loro mau.

³⁰ Kadung njagong bebarengan arep mangan, Gusti Ysus terus njikuk roti lan ndonga, maturkesuwun marang Gusti Allah. Sakwis kuwi terus nyuwil roti, terus dielungk marang wong loro mau.

³¹ Sakwat mripat wong loro mau kebukak terus bisa nitni Gusti Ysus, nanging Dkn wis ngilang sangka mripat wong-wong mau.

³² Wong loro mau terus ngomong: Wah, mau atiku jan krasa tenan, dong Dkn ndunung-ndunung isin kitab-kitab nabi Moses lan para nabi liyan.

³³ Wong loro mau terus terusan ngadek lan balik menh nang kuta Yrusalm. Nang kono pada ketemu karo rasul Gusti Ysus

sing sewelas, sing wis pada ngumpul karo murid-murid liyan.

³⁴ Sing pada ngumpul mau ngomong: Gusti wis ngtok marang Simon! Dkn pantyn wis tangi menh!

³⁵ Wong loro sangka dsa Emaus mau uga ngomongk marang para murid sing pada nglumpuk bab apa sing wis dialami dw dong nang dalan. Uga pada ngomongk nk ora pangling karo Gusti Ysus, dong Dkn nyuwil roti.

³⁶ Dong murid-murid mau ijik pada ngomongk bab kuwi terus dadakan wa Gusti Ysus ngadek nang tengah lan mbagkk: Tentrem anaa ing kow!

³⁷ Murid-murid kabh pada kagt lan wedi, mikir weruh memedi.

³⁸ Nanging Gusti Ysus ngomong: Kenng apa kow kok pada wedi lan kenng apa kok pada mangu-mangu? Delokk tangan lan sikilku. Iki pantyn Aku tenan. Demken dw kn awakku. Apa memedi nduw daging lan balung kaya Aku iki. Kow weruh dw ta?

³⁹ (24:38)

⁴⁰ Sak bareng ngomong ngono kuwi Gusti Ysus nduduhk tangan lan sikil.

⁴¹ Jalaran murid-murid durung ngandel sangking bungah lan nggumun, Gusti Ysus terus takon: Apa nang kn nng apa-apa sing kenng dipangan?

⁴² Murid-murid terus nggawa iwak gorngan sak iris.

⁴³ Iwak sak iris mau terus dipangan nang ngarep murid-murid karo Gusti Ysus.

⁴⁴ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus ngomong ngn marang murid-murid: Prekara-prekara iki wis tak omongk marang kow dong Aku ijik bebarengan karo kow. Aku wis ngomong nk kabh sing wis ditulis bab Aku nang kitab nabi Moses lan kitab para nabi liyan lan uga nang kitab Masmur kudu klakon.

⁴⁵ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus mbukak pikiran murid-murid, supaya pada dunung marang Kitab Sutyi.

⁴⁶ Gusti Ysus ngomong: Nang Kitab Sutyi wis ketulis nk Kristus kudu nglakoni sangsara lan tangi menh sangka pati ing telung dinan.

⁴⁷ Uga wis ketulis nk Jeneng Kristus bakal dikabark marang kabh bangsa, nk Gusti Allah ngekki pangapura marang wong sing pada ngakoni dosa-dosan lan pada nglakoni urip sing anyar. Kabar iki bakal digelark molai nang kuta Yrusalm.

⁴⁸ Lah kow kabh wis nyeksni bab prekara kuwi mau kabh.

⁴⁹ Lan Aku dw bakal ngekki marang kow apa sing wis dijanji karo Bapakku. Mulan kow aja pada lunga sangka kuta Yrusalm ndisik, nanging pada ngentnana tekan kekuwatan sangka swarga kanggo kow.

⁵⁰ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus nggawa murid-murid metu sangka kuta Yrusalm nang panggonan tyedek karo dsa Btani. Nang kono Gusti Ysus terus ngunggahk tangan lan mberkahi murid-murid.

⁵¹ Sak bareng mberkahi mau, Gusti Ysus kaangkat munggah nang swarga, pisah sangka para murid.

⁵² Murid-murid terus pada sujut nyembah marang Dkn, terus balik nang kuta Yrusalm karo ati sing bungah banget.

⁵³ Murid-murid mau terus ora lunga sangka Grja Ged lan pada memuji lan maturkesuwun marang Gusti Allah.

Yohanes

1 ¹ Sakduring jagat digaw, Tembung wis nng. Tembung iki maun nang nggon Gusti Allah lan Tembung iki ya pantyn Gusti Allah.

² Sakduring jagat nng, Tembung wis dadi siji karo Gusti Allah.

³ Sembarang nng sangka Tembung lan tanpa Tembung ya ora nng apa-apa.

⁴ Tembung kuwi sumber urip lan urip kuwi dadi pepadang manungsa.

⁵ Pepadang semlorot ing pepeteng lan pepeteng ora bisa matni.

⁶ Enng sakwijin wong sing jeneng Yohanes. Yohanes iki sing dikongkon karo Gusti Allah dadi seksin Pepadang. Tekan Yohanes namung kanggo ndunungk marang wong-wong, supaya pada pretyaya marang Pepadang iki.

⁷ (1:6)

⁸ Yohanes dw dudu Pepadang. Dkn namung ngabark Pepadang kuwi sapa.

⁹ Pepadang sing sejati iki arep teka lan madangi kabh manungsa.

¹⁰ Tembung wis teka nang jagat. Nanging senajana jagat iki nng sangka Dkn, jagat ora nitni Dkn.

¹¹ Tembung nekani bangsa dw, nanging bangsa dw ora gelem nampa Dkn.

¹² Nanging kabh wong sing nampa Dkn lan pretyaya marang Dkn pada diaku anak karo Gusti Allah.

¹³ Bisan dadi anak Gusti Allah kuwi ora jalaran manungsa sing nglairk ora, nanging jalaran lair sangka Gusti Allah.

¹⁴ Tembung dadi manungsa wujud daging lan kulit. Dkn manggon tyampur karo awak dw. Awak dw pada nyeksni gedn kwasan, sing namung Anak sing ora nng tunggal lan sing kebek kawelasan lan kabeneran, bisa nampa sangka Bapak.

¹⁵ Ya iki sing diomong karo Yohanes, dong dkn ngabar-ngabark, ngomong: Ya wong iki sing tak omong, dong aku ngomong: Sak mburiku bakal nng wong teka, nanging Dkn luwih ndisik tenimbang aku, awit Dkn wis nng sakdurung aku lair.

¹⁶ Kabetyikan Anak Gusti Allah ged banget. Sangka lubr kabetyikan kuwi awak dw kabh saben dina nampa berkah tanpa mandek.

¹⁷ Bener, wt-wt Gusti Allah tekan karo nabi Moses, nanging Gusti Ysus Kristus sing nggawa kabetyikan lan kawujutan Gusti Allah marang awak dw.

¹⁸ Ora nng wong siji wa sing tau weruh Gusti Allah, nanging Anak, sing ora nng tunggal, sing wujud Gusti Allah lan dadi siji karo Bapak, Dkn sing ngtokk Gusti Allah marang awak dw.

¹⁹ Para penggedn wong Ju nang kuta Yrusalm pada kongkonan para imam lan para peladn

Grja Ged nang nggon Yohanes. Kongkon takon, dkn kuwi sakjan sapa.

²⁰Yohanes sauran ya blaka wa: dkn ngakoni nk dudu Kristus.

²¹Lah kow kuwi sapa? Apa kow kuwi menawa nabi Elia? Dudu! Apa kow kuwi nabi sing kudu teka? Ya dudu!

²²Lah sapa? Mbok ngomong ta? Lah mengko awak dw kongkon ngomong apa karo wong-wong sing ngongkon awak dw?

²³Yohanes semaur nganggo tembung nabi Ysaya: Aku iki swara sing tyeluk-tyeluk nang wustn: dalan dirata kanggo Gusti!

²⁴Wong-wong sing pitakonan marang Yohanes kuwi uga wong Farisi.

²⁵Wong Farisi iki terus pada takon menh marang Yohanes: Lah nk kow dudu Kristus lan dudu nabi Elia lan dudu nabi sing kudu teka, lah kow kok mbaptisi wong-wong?

²⁶Yohanes semaur: Kow pada ngerti nk aku mbaptis karo banyu, nanging nang tengahmu nng sakwijin wong sing kow durung kenal.

²⁷Ora suwi menh kow bakal weruh penggawn Dkn. Nanging aku aja dipadakk karo Dkn, awit nalni sepatun Dkn wa aku durung pantes.

²⁸Wong-wong sing pitakonan kuwi mau nang dsa Btani, nang wtan laut Yordan. Yohanes mbaptisi wong-wong nang laut iki.

²⁹ Ing suk Yohanes weruh Gusti Ysus marani dkn. Yohanes terus ngomong: Delokk ka! Ya iku Tyempn Gusti Allah sing nebus dosan manungsa.

³⁰ Ya wong iki sing tak omong ka, nk Dkn bakal teka sak mburiku, nanging nng wis kawit mbiyn, sakdurung aku lair.

³¹ Aku dw maun ya durung nitni Dkn. Nanging enggonku mbaptis karo banyu kuwi supaya bangsa Isral bisa nitni Dkn kuwi sapa.

³² Yohanes terus ngomong menh: Aku weruh Roh Sutyi kaya manuk dara medun sangka langit terus mntyloki Dkn.

³³ Maun aku ora nitni Dkn. Nanging Gusti Allah sing ngongkon aku mbaptis karo banyu, Gusti Allah dw ngomong marang aku: Nk kow weruh Roh Sutyi medun terus mntyloki wong, ya wong kuwi sing bakal mbaptis karo Roh Sutyi!

³⁴ Saiki aku wis weruh dw karo mripatku, mulan aku ngerti tenan nk Dkn kuwi Anak Gusti Allah.

³⁵ Ing suk Yohanes ya nang kono menh karo murid loro.

³⁶ Kadung Gusti Ysus liwat, Yohanes terus nyawang Dkn karo ngomong: Yakuwi Tyempn Gusti Allah sing bakal dadi kurban manungsa.

³⁷ Murid loro mau krungu Yohanes ngomong ngono, mulan terus pada mlu Gusti Ysus.

³⁸ Gusti Ysus nolh mburi weruh wong loro mau mlu Dkn terus takon: Kow pada arep

nang endi? Wong pada semaur: Guru, omahmu nang endi?

³⁹Gusti Ysus semaur: Hayuk mlu Aku, mengko kow lak weruh dw! Mulan terus pada mlu lan pada weruh omah sing dienggoni Gusti Ysus. Mbengin pada nginep nang kono, awit tekan wis sor, kira-kira jam papat.

⁴⁰Murid loro mau sing krungu sangka Yohanes terus mlu Gusti Ysus, sing siji jeneng Andras, sedulur Simon Ptrus.

⁴¹Esuk Andras terus gelis-gelis nggolki Simon, diomongi: Awak dw wis kepetuk karo Kristus, Juru Slamet sing wis dijanji karo Gusti Allah!

⁴²Andras terus ngeterk Simon nang nggon Gusti Ysus. Gusti Ysus nyawang Simon terus ngomong: Kow kuwi lak Simon anak Yohanes ta? Saiki kow tak jenengk Kfas! (Tembung Kfas kuwi tunggal wa karo Ptrus, teges: watu.)

⁴³Esuk Gusti Ysus kepengin budal nang Galila. Nang kana Dkn kepetuk karo Filipus. Gusti Ysus terus ngomong: Filipus, hayuk mlua Aku!

⁴⁴Filipus kuwi manggon nang Btsaida, tunggal wa karo Andras lan Ptrus.

⁴⁵Filipus kadung ketemu karo Natanal terus ngomong: Awak dw wis kepetuk karo Ysus, anak Yosf, wong Nasart. Wong iki sing diomong nang Kitab karonabi Moses lan nabi liya-liyan.

⁴⁶ Natanal semaur: Wong Nasart? Ah, sapa sing ngandel nk Nasart kuwi ngetokk barang betyik! Filipus semaur: Mbok hayuk dititni dw ta.

⁴⁷ Gusti Ysus weruh Natanal teka terus ngomong: Wah, ya iki sing jeneng wong jujur, wong sing kenng dipretyaya. Ya iki turunan wong Isral tenan!

⁴⁸ Natanal terus semaur: Lo, lah Kow kok ngerti aku iki sapa Gusti? Gusti Ysus semaur: Sakdurung Filipus ngejk kow, Aku wis weruh kow, dong kow njagong nang ngisor wit anjir.

⁴⁹ Natanal terus ngomong: Gusti, ya Kow kuwi Anak Gusti Allah tenan. Kow ratun bangsa Isral!

⁵⁰ Gusti Ysus semaur: Apa kow ngomong ngono kuwi jalaran Aku ngomong nk Aku weruh kow njagong nang ngisor wit anjir? Dititni ta! Kow bakal weruh lelakon-lelakon liyan sing nggumun-nggumunk ngungkul-ungkuli iki.

⁵¹ Gusti Ysus terus ngomong menh: Titnana dw ta! Kow bakal weruh langit menga lan weruh mulkat-mulkat Gusti Allah pada munggah-medun ngladni Anak Manungsa.

2 ¹ Let rong dina nang Kana, sakwijin kuta nang bawah Galila, nng kawinan. Ibun Gusti Ysus nang kono.

² Gusti Ysus lan murid-murid uga ntuk undangan, mulan ya pada nang kono mbarang.

³ Kadung ombn wis entk ibun Gusti Ysus terus ngomong marang Dkn: Ysus, wong-wong kentkan anggur.

⁴ Gusti Ysus semaur: Bu, iki urusanmu apa urusanku. Waktuku durung teka kanggo tumandang.

⁵ Ibun Gusti Ysus terus ngomong marang para peladn: Apa tembung Ysus marang kow pada ditandangi.

⁶ Nang kono nng kendi watu ged-ged nenem. Kendi siji bisa ngemot kira-kira satus liter. Kendi-kendi kuwi wadah banyu wisuhan sutyi, manut pernatan agaman wong Ju.

⁷ Gusti Ysus terus ngongkon para peladn ngisni kendi-kendin karo banyu. Kendin terus diisni kabh sampk kebek.

⁸ Gusti Ysus terus ngomong: Njikuka setitik dikkk pengarep psta kongkon ngityipi! Peladn ya manut wa.

⁹ Pengarep psta ora ngerti blas bab sembarang iki. Sing ngerti ya namung para peladn sing ngisni kendin. Kadung pengarep psta ngityipi banyun sing wis dadi anggur, dkn terus ngomong marang mantn lanang:

¹⁰ Lumrah ombn sing nak dw disuguhk ndisik, lah nk wong-wong wis warek terus sing ora patka nak dietokk. Lah iki sing nak dw mandak mbok suguhk kri!

¹¹ Tanda nang kuta Kana nang bawah Galila iki tanda sing ndisik dw, kanggo ngtokk sepira

gedn kwasan Gusti Ysus. Murid-murid terus pada pretyaya marang Dkn.

¹² Sakwis kuwi Gusti Ysus terus budal nang kuta Kaprnakum, bareng karo ibun, sedulur-sedulur lan murid-murid. Nanging ora nginep suwi nang kono.

¹³ Saiki wis nyedeki riyaya Paskah wong Ju. Mulan Ysus budal nang Yrusalm.

¹⁴ Nang latar Grja Ged kono Gusti Ysus weruh wong-wong dodolan. Enng sing dodol sapi, liyan dodol wedus lan uga nng sing dodol manuk dara. Sing tukang ngijoli duwit mbarang ya nng.

¹⁵ Gusti Ysus terus nggaw petyut nganggo tali. Wong-wong sing dodolan wedus-sapi terus dikongkon lunga sangka kono, sak kwan-kwan mbarang. Duwit sing tukang ngijoli duwit disebar nang lemah lan mja-mjan diglmpang-glmpangk kabh.

¹⁶ Sing dodol manuk dara disenni ngn: Digawa lunga kabh daganganmu kuwi! Omah Bapakku aja digaw pasar!

¹⁷ Kadung murid-murid weruh lelakon iki, terus pada klingen tulisan nang Kitab sing ngomong ngn: Gusti, katrsnanku marang omahmu kaya geni murup.

¹⁸ Para pengarep wong Ju terus ngomong: Kow kuwi sapa kok wani ngongkon wong-wong lunga? Awak dw kepngin weruh tandan.

¹⁹ Gusti Ysus semaur: Mbok Grja Ged iki dibubrah ta, sakjeron telung dina bakal tak dekn menh.

²⁰ Telung dina? wong-wong mau semaur. Patang puluh nem taun suwn wong-wong nggaw Grja iki, lah Kow kok wani ngomong nk bisa ngedekk ing telung dina?

²¹ Sakjan Gusti Ysus ora ngomongk bab Grja Ged iki, nanging bab badan Dkn dw.

²² Let suwi, dong Gusti Ysus wis tangi menh sangka pati, murid-murid terus pada klingen sing diomong karo Gusti Ysus iki.

²³ Dong riyaya Paskah Gusti Ysus nindakk tanda-tanda sing nggumun-nggumunk nang Yrusalm kono. Mulan wong okh terus pada pretyaya marang Dkn.

²⁴ Nanging Gusti Ysus dw ora ngandel marang wong-wong kuwi, awit Dkn ngerti atin siji-sijin. Ora usah nng sing ngomongi Dkn apa-apa, Gusti Ysus dw ngerti njeron atin manungsa.

²⁵ (2:24)

3 ¹ Enng wong Farisi sing jeneng Nikodmes, pengarep agama Ju.

² Ing sakwijin wengi Nikodmes mara nang nggon Gusti Ysus ngomong: Gusti, awak dw ngerti nk enggonmu mulangi awak dw kuwi sangka kongkonan Gusti Allah dw. Awit nk dudu Gusti Allah dw sing ngongkon Kow, Kow ora bisa ngekki tanda-tanda sing nggumunk.

³ Gusti Ysus terus semaur: Dirungokk sing apik: ora nng wong bisa ngrasakk Kraton Gusti Allah, nk wong kuwi ora lair sepisan menh.

⁴ Nikodmes takon: Mosok wong wis tuwa bisa lair menh? Lah kepriy kuwi? Mosok mlebu nang weteng ibun terus dilairk menh?

⁵ Gusti Ysus semaur: Iki dirungokk sing apik tenan! Sapa sing ora lair sangka banyu lan sangka Roh Sutyi ora bakal bisa mlebu Kraton Gusti Allah.

⁶ Manungsa kuwi ya namung bisa nglairk urip kamanungsan, nanging sing lair sangka Roh Sutyi kuwi urip ing roh.

⁷ Mulan kow aja nggumun Aku mau ngomong: Kow kudu dilairk sepisan menh!

⁸ Angin ka mlakun sak karep. Awak dw krungu swaran, nanging ora weruh sangka ngendi tekan lan nang endi paran. Wong sing dilairk menh karo Roh Sutyi ya kaya ngono kuwi.

⁹ Nikodmes terus ngomong: Lah kaya ngono kuwi bisan kepriy?

¹⁰ Gusti Ysus semaur: Kow kuwi lak sakwijin guru sing kesuwur banget ta nang Isral? Lah bab kaya ngono wa kok ora dunung.

¹¹ Ngandela ta, Aku ngerti apa sing tak omong lan Aku ngomongk bab sing Aku weruh dw. Nanging kow pada ora pretyaya marang Aku.

¹² Bab sing dialami manungsa ing saben dinan wa kow ora pada pretyaya, lah nk Aku ngomongk bab sing sangka swarga menh kow ngandela!

¹³ Durung tau nng wong siji wa munggah nang swarga, kejaba namung Anak Manungsa sing tekan sangka swarga medun nang jagat kn.

¹⁴ Kow ngerti dw ta, nabi Moses mbiyn nang wustn nggaw ula-ulaan terus diunggahk duwur nang kayu, supaya wong-wong sing dityokot ula nk nyawang ula-ulaan kuwi ora bisa mati; Anak Manungsa uga bakal diunggahk nang kayu, kaya ulan nabi Moses kuwi.

¹⁵ Dadin sapa sing pretyaya marang Dkn bakal nduwni urip langgeng.

¹⁶ Awit katrsnan Gusti Allah marang manungsa ged banget, nganti Dkn masrahk Anak sing ora nng tunggal, supaya saben wong sing pretyaya marang Dkn ora tiba ing karusakan, nanging nduwni urip langgeng.

¹⁷ Gusti Allah enggon ngongkon Anak medun nang jagat kn ora kongkon nyalahk manungsa, nanging kongkon dadi Juru Slamet manungsa.

¹⁸ Sapa sing pretyaya marang Dkn ora bakal disalahk, nanging sapa sing ora gelem pretyaya kuwi wis disalahk, awit ora pretyaya marang jeneng Anak Gusti Allah sing ora nng tunggal.

¹⁹ Salah manungsa kuwi ngn: Pepadang teka nang jagat kn, nanging manungsa malah pada seneng marang pepeteng tenimbang marang pepadang, awit klakuan ala.

²⁰ Pantyn, lumrah, wong sing nglakoni ala kuwi ora seneng marang pepadang lan sak inter-inter nglungani pepadang, awit wedi nk salah konangan.

²¹ Nanging wong sing nglakoni sing bener kuwi malah nggolki pepadang, supaya bisa ktok nk sing dilakoni dkn kuwi manut kekarepan Gusti Allah.

²² Sakwis kuwi Gusti Ysus lan murid-murid pada budal nang bawah Yuda. Suwn nang kono Gusti Ysus mbaptisi wong-wong sing pretyaya.

²³ Yohanes uga mbaptisi wong-wong, awit dkn durung dilebokk nang setrapan. Yohanes mbaptis nang dsa Enon, tyedek karo kuta Salim, awit nang kono okh banyun. Wong-wong pada teka mbrono lan pada dibaptis.

²⁴ (3:23)

²⁵ Saiki murid-murid Yohanes Pembaptis pada bantah-bantahan karo wong Ju liyan bab wisuh sutyi.

²⁶ Mulan murid-murid mau terus mara nang nggon Yohanes ngomong: Guru, wong sing mbok omongk ka, sing kepetuk karo kow nang abrahan laut Yordan ka lo, Dkn mbaptis

wong-wong mbarang lan wong okh sing mara mbrono.

²⁷Yohanes semaur: Ya malah apik ta? Manungsa kuwi bisan nduw apa-apa namung jalaran Gusti Allah ngekki.

²⁸Kow wis pada krungu dw nk aku iki dudu Kristus. Aku namung dikongkon teka ndisik nggawkk dalan Dkn.

²⁹Mantn wdok kuwi sing nduwni ya namung mantn lanang. Kantyan mantn lanang bungah banget nk weruh mantn lega. Kaya ngono uga aku iki. Saiki aku bungah tenan.

³⁰Aku suwi-suwi kudu mundur, malah Dkn sing kudu maju.

³¹Aku iki mung wong jagat kn, mulan sing tak omong ya manut tyaran jagat. Dkn tekan sangka swarga, mulan Dkn ngungkuli sak kabh.

³²Sing dirembuk Dkn kuwi barang sing Dkn weruh lan krungu dw, nanging ora nng sing pretyaya.

³³Wong sing pretyaya marang Dkn kuwi pada ngakoni nk Gusti Allah bener sak kabh.

³⁴Pantyn, sing dikongkon karo Gusti Allah kuwi mesti ya namung ngetokk tembung Gusti Allah. Gusti Allah sing ngekki Roh tanpa wates marang Dkn.

³⁵Gusti Allah Bapak nrsnani Anak lan sembarang wis dipasrahk marang Dkn.

³⁶Wong sing pretyaya marang Anak Gusti Allah kuwi nduwni urip langgeng, sing ora

gelem pretyaya ora bakal ngrasakk urip iki, nanging bakal nyangga setrapan Gusti Allah sak terus.

4¹ Wong Farisi pada krungu nk sing mlu lan sing dibaptis karo Gusti Ysus okh ngungkuli sing mlu Yohanes. (Sakjan sing mbaptis dudu Gusti Ysus dw, nanging murid-murid.) Kadung Gusti Ysus krungu bab iki, Dkn terus lunga sangka bawah Yuda lan balik menh nang bawah Galila.

²(4:1)

³(4:1)

⁴Dkn kudu liwat bawah Samaria.

⁵Kira-kira jam rolas awan Dkn tekan sakwijin kuta nang Samaria sing jeneng Sikar, ora adoh karo kebon Yosf mbiyn sing dikki karo Yakub, bapak. Nang kebon kono nng sumur, yakuwi sumur Bapa Yakub. Sangking kesel, Gusti Ysus terus lrn nang kono. Dkn njagong nang pinggir sumur mau.

⁶(4:5)

⁷Ora let suwi nng wong wdok Samaritan teka arep nimba banyu. Iku dong Gusti Ysus njagong dw nang sumur kono, awit murid-murid pada lunga nang kuta tuku pangan. Gusti Ysus terus njaluk ngomb marang wong.

⁸(4:7)

⁹Wong wdok semaur: Kow kuwi wong Ju, lah kok wani njaluk ngomb marang aku,

wong Samaritan? (Lumrah wong Ju ora omong-omongan karo wong Samaritan.)

¹⁰Gusti Ysus terus ngomong: Nk kow ngerti pawh Gusti Allah lan nk kow ngerti sapa sing njaluk ngomb marang kow iki, mesti malah kow dw sing bakal njaluk ngomb marang Aku lan Aku bakal ngekki kow banyu sing marakk urip.

¹¹Wong wdok mau terus semaur: Lah kow ora nggawa timba, katik sumur jeru pisan. Kepriy enggonmu arep njikuk banyu sing marakk urip iki?

¹²Sumur iki tinggalan Bapa Yakub. Dkn dw mbiyn ngomb banyun sumur iki, uga anak-anak lan ingon-ingon. Lah apa kow ngungkuli Bapa Yakub, kok arep ngekki banyu sing ngungkuli banyun Bapa Yakub?

¹³Gusti Ysus terus ngomong: Kabh wong sing ngomb banyu iki bakal ngelak menh, nanging sapa sing ngomb banyu sing sangka nggonku ora bakal ngelak menh slawas. Banyu sing sangka nggonku ndadkk sumur sing mili terus ngetokk banyu sing marakk urip slawas.

¹⁴(4:13)

¹⁵Wong wdok terus ngomong: Gusti, mbok aku dikki banyu sing mbok omong kuwi ta! Dadin aku ora bakal ngelak menh lan ora usah mbrn menh nimba banyu.

¹⁶Gusti Ysus ngomong: Kana bojomu dityeluk terus balik mbrn menh!

¹⁷ Wong semaur: Aku ora nduw bojo Gusti. Gusti Ysus terus ngomong: Pantyn kow ora goroh nk kow ngomong ora nduw bojo.

¹⁸ Awit kow wis kawin ping lima lan wong sing saiki manggon karo kow kuwi dudu bojomu dw. Pantyn kow ora goroh!

¹⁹ Wong wdok ngomong: Gusti, aku saiki ngerti nk Kow kuwi nabi.

²⁰ Mbah-mbahan awak dw mbiyn-mbiyn pada nyembah Gusti Allah nang gunung iki. Nanging wong Ju mulangi nk nyembah Gusti Allah kuwi kudun namung nang kuta Yrusalm. Kuwi sakjan kepriy ta?

²¹ Gusti Ysus ngomong: Yu, ngandela ta, bakal nng wantyin kow ora bisa nyembah Gusti Allah nang gunung kn lan uga ora bisa nang Yrusalm.

²² Kow kuwi wong Samaritan ora ngerti sapa sing mbok sembah, nanging awak dw ngerti, awit wong sing bakal nylametak jagat kuwi tekan sangka bangsa Ju.

²³ Ora dadi sebab nang panggonan endi awak dw sing nyembah Gusti Allah, nanging sing dadi sebab kuwi kepriy awak dw sing nyembah. Panyembah sing sak mestin kuwi panyembah sing sangka Roh Sutyi lan sangka ati sing resik. Gusti Allah kepngin disembah mengkono kuwi. Pantyn, wiwit saiki manungsa bisa nyembah Gusti Allah sing sak bener.

²⁴ Gusti Allah iku wujud Roh. Pasembahan sing temenan kuwi ya pasembahan sing ing roh lan sangka ati sing resik.

²⁵ Wong wdok mau terus ngomong marang Gusti Ysus: Aku ngerti nk Kristus, Juru Slamet sing dijanji karo Gusti Allah, bakal teka. Mbsuk nk Dkn teka, Dkn sing bakal ndunung-ndunungk awak dw bab prekara iki kabh.

²⁶ Gusti Ysus semaur: Kristus kuwi ya Aku, sing ngomong karo kow iki!

²⁷ Dong Gusti Ysus ijik omong-omongan karo wong wdok, murid-murid terus pada teka. Kabh kagt weruh Gusti Ysus omong-omongan karo wong wdok, nanging ora nng sing wani takon apa perlun lan apa sing diomong.

²⁸ Wong wdok malah terus mblayu mulih nang kuta, kendin ditinggal nang kono. Tekan nggon terus nyeluki wong-wong ngomong:

²⁹ Hayuk mlu aku ta! Aku kepetuk wong sing ngomongi aku bab kabh lelakon uripku, senajan aku ora kenal wong. Menawa wa Dkn Kristus!

³⁰ Wong-wong terus pada lunga sangka kuta marani Gusti Ysus.

³¹ Murid-murid terus ngomong marang Gusti Ysus: Gusti, mbok mangan ndisik ta?

³² Ora, Gusti semaur, Aku nduw pangan liyan, nanging kow ora ngerti apa!

³³ Murid-murid terus pada takon marang sakpada-pada: Apa wis nng sing ngekki mangan Dkn ya?

³⁴ Gusti Ysus semaur: Panganku kuwi nglakoni kekarepan Gusti Allah sing ngongkon Aku lan Aku kudu ngrampungk penggawanku!

³⁵ Kow lak ngomong ta: Patang sasi menh terus pann. Nanging pada disawang dw, sawah-sawah wis kuning kudu dienni.

³⁶ Sing tukang pann wis nampa upah. Wis nglebokk pannan penggawan, yakuwi wong-wong sing pada nampa urip langgeng. Saiki sing nyebar lan sing pann pada bungah kabh loro. Bener sing ngomong: Sing siji nyebar, liyan pann.

³⁷ (4:36)

³⁸ Kow kuwi pada tak kongkon ngenni sebaran liyan. Liyan sing kemringet, nanging kow sing pann.

³⁹ Wong Samaritan pirang-pirang sangka kuta terus pada pretyaya nk Gusti Ysus kuwi Kristus. Bisan ngerti ya sangka paseksin wong wdok mau, sing ngomong nk Gusti Ysus ngerti lelakon urip dkn.

⁴⁰ Mulan wong-wong terus pada nyuwun marang Gusti Ysus kongkon nginep nang kutan. Gusti Ysus ya terus nginep rong dina nang kono.

⁴¹ Wong-wong pada ngrungokk piwulang Gusti Ysus, mulan sing pada pretyaya terus tambah okh banget.

⁴² Wong-wong iki pada ngomong karo wong wdok: Awak dw saiki pretyaya tenan, nanging ora namung jalaran kow ngomongi awak dw, ora, nanging awak dw saiki wis krungu dw. Mulan awak dw ngerti tenan nk pantyn Dkn Kristus, sing nylametak jagat.

⁴³ Sakwis rong dina kuwi Gusti Ysus terus mlaku terus nang bawah Galila.

⁴⁴ Nang Galila kono wong-wong pada bungah banget ditekani Gusti Ysus, senajan Dkn dw ngomong nk nabi kuwi nang negaran dw ora diajni. Nanging saiki pada ngerti kwasan Gusti Ysus, awit dong pada mlu nang Yrusalm wayah Paskah wong-wong pada weruh Dkn nindakk barang sing nggumun-nggumunk.

⁴⁵ (4:44)

⁴⁶ Gusti Ysus terus teka nang kuta Kana menh. Ya nang kuta iki Gusti Ysus ndadkk banyu dadi anggur, dong Dkn teka sepisanan nang kn. Enng wong sangka Kaprnakum sing anak lanang lara. Wong iki amtenar ged nang pals ratun.

⁴⁷ Wong krungu nk Gusti Ysus wis balik nang Galila, wis ora nang Yuda menh. Anak wong lara nemen, wis arep mati, mulan wong terus mara nang nggon Gusti Ysus lan nyuwun Dkn supaya mlu mulih nambani botyah.

⁴⁸ Gusti Ysus mandak ngomong: Kow nk ora pada weruh tanda karo mripatmu dw ora gelem pretyaya!

⁴⁹ Nanging wong ngetyek wa nyuwun Gusti Ysus: Mbok melas ta Gusti, hayuk mlu ta. Mengko anakku ndak mati!

⁵⁰ Gusti Ysus semaur: Wis, kana mulih wa. Anakmu wis mari. Wong pretyaya tembung Gusti Ysus, mulan terus mulih.

⁵¹ Nang dalan dkn dipapak karo para peladn. Para peladn mau ngomong nk botyah wis mari.

⁵² Wong terus takon jam pira botyah mari. Wong-wong semaur: Wingi jam siji!

⁵³ Jam siji! Wong terus klingen nk iki wantyin dong Gusti Ysus ngomong marang Dkn: Kana mulih! Anakmu wis mari! Mulan dkn lan wong sak omah kabh pada pretyaya marang Gusti Ysus.

⁵⁴ Nang Galila kn iki tanda kwasan Gusti Ysus sing nomer loro. Lelakon iki ora let suwi sakwis Dkn teka sangka Yuda.

5¹ Ora let suwi Gusti Ysus budal nang Yrusalm, arep mlu ngguyupi riyayan wong Ju.

² Nang Yrusalm kono, ora adoh karo Lawang Wedus, nng blumbang, sing ing basa Ibrani jeneng Betsda. Blumbang iki diubengi karo gadri lima.

³ Gadri-gadri kuwi kebek karo wong lara sing pating gltak nang kono. Enng sing lamur, liyan lumpuh lan uga nng sing pintyang mbarang. Wong-wong iki pada ngentni obah banyun blumbang kono.

⁴Awit nng wantyin mulkat medun ngobahk banyun. Nk banyun obah, sapa sing nyemplung ndisik ya bakal mari, ora perduli apa laran.

⁵Nang kono nng wong sing wis lara telung puluh wolu taun suwn.

⁶Gusti Ysus weruh wong lan ngerti nk wong kuwi wis lara suwi banget, mulan ditakoni: Apa kow kepngin mari tenan?

⁷Wong semaur: Lah kepriy, aku ora nduw sapa-sapa sing ngedunk aku nk banyun obah! Nk aku arep nyemplung, aku wis kedisikan liyan.

⁸Gusti Ysus terus ngomong marang wong: Kow ngadeka! Klasamu digulung lan mlakua!

⁹Wong terus sakwat mari, nggulung klasan terus mlaku. Kuwi tiba dina sabat.

¹⁰Mulan para penggedn bangsa Ju terus nyenni wong sing ditambahi karo Gusti Ysus kuwi, ngomong: Saiki lak dina sabat ta? Kow ora kenng manggul klasamu.

¹¹Nanging wong semaur: Lah aku dikongkon karo wong sing nambani aku kongkon manggul klasaku lan mlaku!

¹²Sapa sing ngongkon kow?

¹³Nanging wong ora ngerti sapa sing nambani dkn, awit Gusti Ysus wis lunga, jalaran nang kono wong malih okh banget.

¹⁴Ora let suwi Gusti Ysus kepetuk wong nang Grja Ged. Gusti Ysus terus ngomong marang dkn: Saiki kow wis mari ta! Aja nglakoni

barang sing ora apik menh, mengko kow ndak tiba ing kasangsaran sing ngungkul-ungkuli maun.

¹⁵ Wong terus lunga nang nggon para penggedn bangsa Ju, ngomongi nk sing nambani dkn kuwi Gusti Ysus.

¹⁶ Mulan para pengged mau arep nyekel Gusti Ysus, awit Dkn nambani wong ing dina sabat.

¹⁷ Nanging Gusti Ysus ngomong marang wong-wong kuwi: Bapakku ora lrn enggon tandang betyik, uga ora lrn ing dina sabat, mulan Aku uga ya nulungi wong terus, ora perduli ing dina apa.

¹⁸ Tembung Gusti Ysus kuwi marakk para pengged tambah jngkl lan pada kepngin matni Dkn. Wong-wong kepngin matni Gusti Ysus kuwi ora namung jalaran Dkn nerak wt dina sabat, nanging uga jalaran Dkn ngarani nk Gusti Allah kuwi Bapak, teges Dkn madakk Dkn dw karo Gusti Allah.

¹⁹ Gusti Ysus ngomong ngn marang wong-wong mau: Aku arep ngomong sak bener. Aku ora bisa nindakk apa-apa sangka karepku dw, nanging Aku nuruti karep Bapakku. Apa sing ditindakk karo Gusti Allah Bapakku, yakuwi tak tindakk uga.

²⁰ Bapakku nrsnani Aku. Dkn nduduhk sembarang marang Aku, sembarang sing ditindakk karo Dkn. Nambani wong kuwi durung apa-apa. Dkn bakal nduduhk lelakon

sing ngungkul-ungkuli kuwi, supaya kow pada nggumun kabh!

²¹Kaya enggon Gusti Allah Bapakku nangkwong mati bisa urip menh, Aku uga ngekki urip marang sapa wa sak karepku.

²²Gusti Allah dw ora ngrutu sapa-sapa. Kwasa kanggo ngrutu kuwi wis dipasrahk marang Anak.

²³Dadin wong kabh kudu ngajni marang Anak, kaya enggon ngajni marang Gusti Allah Bapak. Sapa sing ora ngajni marang Anak ya ora ngajni marang Gusti Allah Bapak sing ngongkon Anak.

²⁴Gusti Ysus terus ngomong menh: Kow tak omongi sak bener! Sapa sing ngrungokk tembungku lan pretyaya marang sing ngongkon Aku, wong kuwi nduwni urip langgeng. Dkn ora bakal disetrap, awit wis utyul sangka pati lan mlebu ing urip.

²⁵Ngandela Aku ta! Ora suwi menh sing pada mati bakal krungu swaran Anak Gusti Allah. Sapa sing krungu swaran bakal urip. Sing tak omong iki saiki wis molai klakon.

²⁶Gusti Allah Bapak, sing ngekki urip marang sembarang ing donya kn, Dkn wis ngekkk kwasan marang Anak, mulan Anak uga bisa ngekki urip marang sembarang ing donya.

²⁷Gusti Allah Bapak uga wis ngekki kwasa marang Anak kanggo ngrutu manungsa, awit Dkn kuwi Anak Manungsa.

²⁸ Aja kagt lan aja nggumun! Mbsuk wong-wong sing wis dikubur bakal krungu swaran.

²⁹ Sing maun pada nindakk betyik bakal tangi nampa kauripan. Sing pada nindakk ala bakal tangi nampa setrapan.

³⁰ Aku ora bisa nindakk apa-apa sangka karepku dw. Aku manut karep Gusti Allah. Uga nk Aku ngrutu manungsa, Aku manut karep Gusti Allah, mulan ya sak bener. Aku ora nuruti karepku dw, nanging karep Gusti Allah, sing ngongkon Aku.

³¹ Gusti Ysus terus ngomong menh: Nk Aku dw sing ngomongk bab Aku, bener kow nk ora gelem pretyaya.

³² Nanging Gusti Allah sing ngomongk bab Aku. Aku ngerti nk Dkn ora goroh. Apa sing diomong karo Dkn bab Aku kuwi tenan.

³³ Kow pada kongkonan takon marang Yohanes bab Aku. Apa dkn goroh bab Aku? Lak ora ta?

³⁴ Aku ngomong ngono kuwi ora jalaran Aku mbutuhk paseksin manungsa, nanging jalaran Aku kepngin nk kow nampa keslametan.

³⁵ Yohanes kuwi kaya dian sing murup lan madangi lan namung sak untara kow gelem kedadangan dian kuwi.

³⁶ Nanging Aku nduwni seksi sing ngungkul-ungkuli paseksin Yohanes. Awit penggaw-penggaw kongkonan Gusti Allah

Bapakku sing tak tindak saiki ngujutk nk Gusti Allah dw sing ngongkon Aku.

³⁷ Gusti Allah sing ngongkon Aku, Dkn dw wis ngomongk bab Aku, senajana kow durung tau krungu swaran lan weruh rupan.

³⁸ Mulan pitutur Gusti Allah ora bisa manggon ing atimu, awit kow ora pretyaya marang Aku, kongkonan Gusti Allah.

³⁹ Kow pada nyinau Kitab Sutyi, awit kow mikir nk kuwi bisa ngekki urip langgeng. Lah Kitab Sutyi kuwi ngomongk bab sapa? Apa ora ngomongk bab Aku?

⁴⁰ Nanging kow ora gelem mara nang nggonku supaya bisa nampa urip langgeng.

⁴¹ Aku ora kepngin mbok elem.

⁴² Lan Aku wis ngerti nk kow ora trsna marang Gusti Allah.

⁴³ Aku teka jalaran Gusti Allah Bapakku ngongkon Aku, nanging Aku mbok tampik. Nk nng wong liyan sing tekan sangka karep dw malah mbok tampa.

⁴⁴ Kow ora pada nggolkl lem-leman Gusti Allah sing siji. Kow namung kepngin dielem manungsa, mulan kow ora bisa pretyaya.

⁴⁵ Aja mikir nk Aku bakal nyalahk kow nang nggon Gusti Allah Bapakku. Nanging nabi Moses dw, sing mbok jagakk, dkn sing nyalahk kow.

⁴⁶ Kow kuwi ora pretyaya marang nabi Moses. Awit nk kow pretyaya marang nabi Moses, kow mesti ya pretyaya marang Aku,

awit sing ditulis karo nabi Moses kuwi ya ngomong bab Aku.

⁴⁷ Nanging nk kow ora pretyaya marang sing ditulis karo nabi Moses, mosok kow ya bakal pretyaya tembungku?

6 ¹ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus ngabrah mr Galila. Mr iki uga jeneng mr Tibrias.

² Wong okh banget pada ngetutk Dkn, awit wis pada weruh penggaw sing nggumun-nggumunk, dong Dkn nambani sing lara.

³ Gusti Ysus terus munggah gunung lan njagong nang kono karo murid-murid.

⁴ Saiki riyaya Paskah wis tyedek.

⁵ Kadung Gusti Ysus nyawang kiwa-tengen Dkn weruh wong okh gemruduk pada teka. Mulan Dkn terus takon marang rasul Filipus: Ngendi sing dodol roti kanggo ngekki mangan wong-wong kabh iki ya?

⁶ Sakjan Gusti Ysus wis ngerti kepriy enggon arep ngekki mangan wong-wong iki, nanging Dkn namung kepngin ngerti sepira gedn pengandel rasul Filipus.

⁷ Rasul Filipus semaur: Gusti, duwit sak tumpuk wa ijik kurang kanggo nukokk mangan wong semn okh iki, senajana namung dikki saktyuwil-saktyuwil!

⁸ Rasul Andras, adik rasul Ptrus, terus ngomong: Lah iki nng botyah nduw roti lima lan iwak loro. Nanging apa ya samp kanggo wong semn okh?

⁹ (6:8)

¹⁰ Gusti Ysus terus ngomong marang murid-murid: Wong-wong pada kongkon njagong kabh! Wong-wong terus pada njagong nang suketan. Namung wong lanang kira-kira nng limang wu okh.

¹¹ Gusti Ysus terus njikuk rotin. Sakwis Dkn maturkesuwun marang Gusti Allah rotin terus diedum. Iwak mbarang, sakwis didongakk terus diedum-edumk. Kabh mangan sak warek.

¹² Kadung wis warek kabh Gusti Ysus terus ngongkon murid-murid nglumpukk turahan, supaya ora nng sing dietyh-etyh.

¹³ Turuhan roti lima mau dilumpukk kabh ntuk rolas tnggok.

¹⁴ Wong-wong pada nggumun weruh lelakon kaya ngono kuwi, mulan ngomong: Pantyn tenan, wong iki nabi sing kudu teka, nabi sing diarep-arep karo awak dw.

¹⁵ Saiki Gusti Ysus ngerti nk wong-wong arep meksa Dkn kongkon dadi ratun, mulan Dkn terus lunga menh munggah gunung, dwkan.

¹⁶ Kadung wis surup murid-murid terus pada numpak praun arep ngabrah nang kuta Kaprnakum. Saiki wis molai peteng, nanging Gusti Ysus durung nututi.

¹⁷ (6:16)

¹⁸ Angin selot banter lan ombak ya selot ged.

¹⁹ Kadung wis ndayung kira-kira limang kilomter murid-murid mau weruh Gusti Ysus

mlaku nang nduwur banyu nyedeki praun.
Kabh pada wedi.

²⁰ Nanging Gusti Ysus ngomong: Aja pada wedi! Iki Aku!

²¹ Murid-murid terus nembung Gusti Ysus supaya mlu numpak praun. Nanging ora suwi, awit praun wis tekan nggon.

²² Ing suk wong pirang-pirang pada teka menh nang panggonan sing ing wingin Gusti Ysus ngedum roti. Wong-wong iki mikir Gusti Ysus ijik nang kono, awit wingi namung nng prau siji lan prau iki digawa ngabrah karo murid-murid. Wong-wong weruh nk Gusti Ysus ora mlu ngabrah. Nanging kadung Gusti Ysus ora ketemu nang kono, wong-wong terus pada ngabrah nang Kaprnakum karo prau-prau sing teka sangka kuta Tibrias. Wong-wong arep nggolki Gusti Ysus.

²³ (6:22)

²⁴ (6:22)

²⁵ Nang abraham kono wong-wong terus nemu Gusti Ysus, terus pada takon: Guru, lah kapan Kow mbrn?

²⁶ Gusti Ysus semaur: Aku ngerti apa jalaran kow pada nggolki Aku. Kow nggolki Aku jalaran kow wis pada mangan roti sampk warek. Ora jalaran kow dunung teges tanda-tanda sing tak tindakk!

²⁷ Aja nggolk pangan sing bakal entk, nanging pada nglumui nggolk pangan sing ora nng entk, pangan sing bisa ngekki urip

langgeng. Anak Manungsa sing bisa ngekki pangan iki. Gusti Allah Bapakku wis ngekki kwasa marang Aku.

²⁸ Wong-wong terus takon: Kekarepan Gusti Allah kuwi kepriy ta? Awak dw kudu nglakoni apa wa?

²⁹ Gusti Ysus semaur: Kekarepan Gusti Allah kuwi namung iki: kow kudu pretyaya marang Aku, awit Aku kongkonan Gusti Allah.

³⁰ Wong-wong terus ngomong: Nk ngono, apa tandan nk Kow kongkonan Gusti Allah? Awak dw kepngin weruh supaya bisa pretyaya marang Kow.

³¹ Mbah-mbahan awak dw mbiyn ya ora tau kekurangan pangan nang wustn, awit dirangsumi roti sangka swarga karo nabi Moses, kaya sing ketulis nang Kitab: Dkn ngekki mangan roti sangka swarga marang wong-wong.

³² Gusti Ysus terus ngomong: Tak omong sak bener, dudu nabi Moses sing ngekki roti sangka swarga, nanging Gusti Allah Bapakku. Dkn sing ngekki roti sangka swarga, yakuwi roti sing sejati.

³³ Roti sing sangka nggon Gusti Allah kuwi ya roti sing medun sangka swarga lan ngekki urip langgeng marang manungsa.

³⁴ Wong-wong terus nembung: Guru, awak dw mbok dikki roti iku sak terus ta?

³⁵ Gusti Ysus semaur: Ya Aku iki roti sing ngekki urip. Sapa sing mara nang nggonku

ora bakal ngelih menh lan sapa sing pretyaya marang Aku ora bakal ngelak menh.

³⁶Aku pantyn wis ngomong! Senajan kow weruh Aku lan penggawku, kow ora pada pretyaya marang Aku.

³⁷Nanging nng sing pada teka marani Aku, yakuwi wong sing dipilih lan sing dipasrahk marang Aku karo Gusti Allah Bapakku. Wong sing pada teka marani Aku kuwi ora bakal tak tampik.

³⁸Aku medun sangka swarga kuwi ora arep nglakoni kekarepanku dw, nanging Aku nglakoni kekarepan Gusti Allah sing ngongkon Aku.

³⁹Lah kekarepan Gusti Allah kuwi apa? Ya iki: wong sing wis dipasrahk marang Aku kuwi aja sampk nng sing ilang siji-sijia. Malah mbsuk, ing dina sing kri dw, dina sing wis dityawisk karo Gusti Allah, wong-wong iki bakal tak tangkk sangka pati.

⁴⁰Kekarepan Gusti Allah Bapakku kuwi ngn: sapa sing nitni nk Aku Anak lan pretyaya ing Aku bakal nduwni urip langgeng lan bakal tak tangkk ing dina kuwi.

⁴¹Wong-wong terus pada nggremeng. Ora pada ngandel apa sing diomong karo Gusti Ysus, ora ngandel nk Dkn roti sangka swarga.

⁴²Mosok? Dkn lak anak Yosf lan Maria ta? Lah kok wani ngomong nk Dkn medun sangka swarga?

⁴³ Aja pada pating gremeng, Gusti Ysus semaur.

⁴⁴ Ora nng wong sing bisa dadi muridku, nk dudu Bapakku, sing ngongkon Aku, narik wong kuwi. Mulan wong sing dadi muridku kuwi bakal tak tangkk sangka pati, mbsuk ing dina sing kri dw.

⁴⁵ Sapa wa sing wis diwulangi lan didunung-dunungk karo Gusti Allah Bapakku bakal pretyaya marang Aku. Lak wis ketulis ta nang kitab para nabi nk Gusti Allah bakal mulangi wong-wong!

⁴⁶ Ora ngomong nk nng wong sing wis tau weruh Gusti Allah, ora. Sing wis tau weruh ya namung Aku iki, awit Aku tekan sangka nggon Gusti Allah Bapakku.

⁴⁷ Pantyn tenan. Sapa sing pretyaya marang Aku nduwni urip langgeng.

⁴⁸ Aku iki roti sing ngekki urip.

⁴⁹ Mbah-mbahanmu mbiyn pada mati kabh nang wustn, senjata pada mangan manah.

⁵⁰ Sj banget karo roti sing sangka swarga. Wong sing mangan roti kuwi ora bakal mati.

⁵¹ Aku iki roti sing nguripk, roti sing sangka swarga. Sapa sing mangan roti iki bakal urip slawas. Roti sing tak kkk ya awakku dw iki. Awakku tak kkk supaya jagat iki nduwni urip.

⁵² Sakwis krungu Gusti Ysus ngomong ngono wong-wong terus pada bantah-bantahan karo kantya-kantyan dw ngomong: Lah gk kepriy

wong iki enggon arep ngekkk daging marang awak dw kongkon mangan?

⁵³ Gusti Ysus semaur: Pada linga! Nk kow ora mangan daging lan ngomb getih Anak Manungsa, kow ora bakal nduwni urip blas!

⁵⁴ Sapa sing mangan dagingku lan ngomb getihku nduwni urip langgeng. Mbsuk, ing dina sing kri dw, wong kuwi bakal tak tangkk sangka pati.

⁵⁵ Awit daging lan getihku kuwi pangan lan ombn sing sejati.

⁵⁶ Wong sing mangan dagingku lan ngomb getihku bakal dadi siji karo Aku lan Aku uga dadi siji karo wong.

⁵⁷ Gusti Allah Bapakku sing ngongkon Aku, Dkn ngekki urip sing sejati. Aku urip, jalaran Dkn ngekki urip iki marang Aku. Mengkono uga sapa sing mangan dagingku bakal urip, jalaran Aku ngekki urip iki marang Dkn.

⁵⁸ Ya iku roti sing sangka swarga. Sapa sing mangan roti iki bakal urip slawas. Ora tunggal manah sing dipangan wong-wong mbiyn nang wustn. Awit kabh pada mati.

⁵⁹ Ya iku mau kabh sing diomong karo Gusti Ysus, dong Dkn mulangi nang sinaguk nang kuta Kaprnakum.

⁶⁰ Okh wong sing pada mlu Gusti Ysus. Kadung krungu piwulang mau terus pada sambat: Piwulang iki abot! Sapa sing kuwat?

⁶¹ Senajan ora nng sing ngomongi Dkn, nanging Gusti Ysus ngerti nk wong-wong

mau ora setuju karo piwulang, mulan pada nggremeng.

⁶² Gusti Ysus terus ngomong: Lah kok pada kagt? Mbsuk kow bakal pada weruh dw Anak Manungsa balik menh munggah nang swarga.

⁶³ Sing ngekki urip kuwi namung Roh Gusti Allah. Kekuwatan manungsa ora bisa nambahi apa-apa. Tembung-tembung sing tak omongk marang kow kuwi ngrembuk bab kasukman. Tembung-tembung kuwi sing nguripk.

⁶⁴ Nanging nang tengahmu nng sing ora pretyaya. Kawit maun Gusti Ysus wis ngerti sapa wa sing ora gelem pretyaya lan sapa sing bakal ngelungk Dkn marang mungsuh.

⁶⁵ Gusti Ysus terus ngomong menh: Mulan Aku wis ngomong marang kow nk ora nng wong gelem dadi muridku, nk ora Gusti Allah Bapakku sing narik.

⁶⁶ Sakwis kuwi okh wong sing pada mundur, ora gelem mlu Gusti Ysus menh.

⁶⁷ Gusti Ysus terus ngomong marang murid sing rolas: Apa kow mbarang arep ninggal Aku?

⁶⁸ Rasul Simon Ptrus semaur: Gusti, lah awak dw kongkon mlu sapa? Namung Kow sing bisa mulangi awak dw bab urip langgeng.

⁶⁹ Awak dw saiki wis pretyaya lan wis ngerti tenan nk Kow kuwi Kristus, Anak Gusti Allah sing urip.

⁷⁰ Gusti Ysus ngomong: Sing milih kow kabh wong rolas lak Aku dw ta? Nanging nang tengahmu sing siji Stan.

⁷¹ Gusti Ysus nyemoni Yudas, anak Simon sangka Iskariot. Awit, senjata Yudas tunggal murid rolas, nanging dkn sing bakal ngelungk Gusti Ysus marang mungsuh.

7 ¹ Sakwis kuwi Gusti Ysus mlaku turut bawah Galila. Dkn ora gelem nang bawah Yuda, awit para penggedn wong Ju nang kono pada nggolk jalaran arep matni Dkn.

² Saiki dong arep nng riyaya ged, yakuwi riyaya Ngedekk Tarup.

³ Mulan adik-adik Gusti Ysus pada ngomong marang Dkn: Mbok kn ditinggal. Kana budal nang Yuda wa, dadin murid-muridmu bisa weruh kwasamu.

⁴ Sapa kepngin kesuwur ora kenng ndelikk pangwasan. Nk niat nduduhk kwasamu, ya diktokk marang wong kabh pisan.

⁵ Adik-adik ngomong ngono kuwi, jalaran ora pada pretyaya marang Dkn.

⁶ Nanging Gusti Ysus semaur: Kanggo Aku saiki durung wantyin. Sj karo kow, kow sak wantyi-wantyi bisa budal.

⁷ Wong-wong ora bisa sengit marang kow, awit kow tunggal karo wong-wong. Nanging Aku disengiti banget, awit Aku nyalahk wong-wong nk klakuan ala.

⁸ Kana kow pada budal. Aku ora budal ndisik, awit kanggo Aku iki durung wantyin.

⁹ Mulan Gusti Ysus ya terus kri nang Galila kaya sing diomong mau.

¹⁰ Kadung adik-adik wis pada budal, Gusti Ysus terus budal mbarang, nanging ijn, tanpa nng wong sing ngerti.

¹¹ Nang riyaya kono para penggedn wong Ju pada nggolki Gusti Ysus. Pada takon marang sakpada-pada: Wong nang endi?

¹² Pinemun wong-wong bab Gusti Ysus sj-sj. Enng sing ngomong: Ysus kuwi wong apik! Nanging nng liyan sing ngomong: Ora, Dkn arep nyasark wong-wong!

¹³ Nanging ora nng sing wani ngomong blaka, awit pada wedi karo para pengged.

¹⁴ Nang tengah minggu riyaya kuwi Gusti Ysus terus mlebu nang Grja Ged lan mulangi nang kono.

¹⁵ Para penggedn wong Ju pada nggumun banget, mulan ngomong: Wong iki lak ora tau mlu sekolahan awak dw ta? Lah kok nduwni kaweruh semono okh?

¹⁶ Gusti Ysus semaur: Sing tak wulangki iki ora pikiranku dw, nanging piwulang Gusti Allah sing ngongkon Aku.

¹⁷ Sapa sing gelem nuruti karep Gusti Allah mesti bakal nitni dw nk sing tak omong kuwi piwulang sangka Gusti Allah, ora pikiranku dw.

¹⁸ Wong sing mulang manut pikiran dw kuwi namung nggolki lem-leman wong kanggo dkn dw. Nanging sapa sing nuju supaya Gusti

Allah sing dielem, wong kuwi mesti kenng diendelk lan dkn ora bakal nyasark.

¹⁹ Kow lak wis ditinggali wt Gusti Allah ta karo nabi Moses? Ya apa ora? Nanging siji wa ora nng sing nglakoni. Lah kenng apa kow kok arep matni Aku?

²⁰ Wong-wong semaur: Kow kuwi dan! Sapa sing arep matni Kow?

²¹ Gusti Ysus ngomong: Namung barang siji sing tak lakoni ing dina sabat, namung nambani wong lara, lah kow kok wis pada ram kaya ngono!

²² Wis ping pira wa kow pada nyunati bayi lanang ing dina sabat nk wolung dinan tiba ing dina kuwi. Awit nabi Moses wis mulangi kow, kudu nyunati botyah bayi nk umur wis wolung dina. Nanging sakjan dudu nabi Moses sing molai karo sunatan. Sakdurung nabi Moses nng, sunatan wis dilakokk.

²³ Nk kow nyunati botyah ing dina sabat jalaran kow manut pernatan nabi Moses, lah kow kok pada nesu karo Aku nk Aku nambani wong ing dina sabat?

²⁴ Mulan, nk ngomong kuwi aja namung manut sak weruhmu ing njaban wa, nanging sembarang kudu mbok timbang sing apik ndisik.

²⁵ Sakwis kuwi terus nng wong siji-loro sangka Yrusalm kono sing ngomong: Iki lak wong sing digolki arep dipatni ka ta!

²⁶ Lah Dkn kok malah mulangi nang ngarep wong-wong. Lah kok ora nng sing nyekel? Apa pengged-penggedn wong Ju saiki pada pretyaya nk Dkn Kristus?

²⁷ Mosok ah? Jarn nk Kristus teka ora nng wong ngerti Dkn kuwi sangka ngendi! Nanging panggonan wong iki awak dw ngerti!

²⁸ Mulan dong Gusti Ysus mulangi nang Grja Ged Dkn terus ngomong karo swara sing banter: Bener, menawa wa kow pada ngerti Aku iki sapa lan Aku iki sangka ngendi. Nanging tekaku iki ora sangka karepku dw! Aku iki nng sing ngongkon lan sing ngongkon Aku kuwi kenng mbok pretyaya. Mung wa kow ora kenal marang Dkn.

²⁹ Nanging Aku ngerti Dkn, awit Aku tekan sangka nggon Dkn lan Dkn sing ngongkon Aku.

³⁰ Krungu kuwi wong-wong terus kudu nyekel Gusti Ysus, nanging ora nng sing wani, awit durung wantyin.

³¹ Saiki malah wong okh terus pada pretyaya marang Gusti Ysus. Wong-wong iki pada ngomong: Ya iki Kristus. Apa bakal nng liyan sing bisa nindakk penggaw sing gedn ngungkuli sing ditindakk wong iki. Aku ora ngandel!

³² Para Farisi krungu omongan wong-wong bab Gusti Ysus, mulan terus pada pertimbangan karo para pengarep imam. Sakwis kuwi para Farisi lan para pengarep

imam pada ngongkon sekaut-sekaut Grja Ged kongkon nyekel Gusti Ysus.

³³ Gusti Ysus ngomong: Enggonku tyampur karo kow iki namung gark sedilut. Ora suwi menh Aku bakal balik menh nang nggon sing ngongkon Aku mbrn iki.

³⁴ Kow bakal nggolki Aku, nanging ora bakal bisa nemu Aku, awit panggonan sing bakal tak enggoni iki kow ora bisa nekani.

³⁵ Para penggedn wong Ju mau terus pada takon marang sakpada-pada: Wong iki arep lunga nang endi ta kok ngomong nk awak dw ora bakal bisa nemu Dkn. Apa Dkn arep lunga mlu wong-wong sing saiki pada buyar tyampur wong Grik? Menawa arep mulangi wong-wong sing ora ngerti Gusti Allah?

³⁶ Aku kok ora dunung. Dkn ngomong nk awak dw bakal nggolki Dkn, nanging ora bakal nemu. Dkn ngomong menh nk awak dw ora bakal bisa nekani panggonan Dkn. Dkn sakjan ngomongk apa ta?

³⁷ Dina penutup riyaya kuwi dina sing penting dw. Gusti Ysus ngadek terus ngomong banter: Sapa ngelak, mbrna nang nggonku, bakal tak kki ngomb.

³⁸ Nang Kitab wis ketulis nk banyu sing nguripk bakal mbludak sangka atin wong sing pretyaya marang Aku!

³⁹ Nang kn Gusti Ysus ngomongk bab Roh Sutyi, teges, sapa sing pretyaya marang Dkn bakal nampa Roh Sutyi. Nanging Roh

Sutyi durung teka, awit Gusti Ysus durung mungga nang swarga.

⁴⁰ Okh wong sing pada ngrungokk piwulang Gusti Ysus mau. Enng sing ngomong: Wong iki pantyn nabi sing kudu teka!

⁴¹ Nanging nng liyan sing ngomong: Ya, wong iki Kristus! Terus nng sing liyan menh semaur: Mosok? Apa Kristus tekan sangka Galila! Ora ngandel Aku?

⁴² Lak wis ketulis nang Kitab ta nk Kristus kuwi turunan ratu Daved lan lair kuwi nang Btlehm, kuta lairan ratu Daved.

⁴³ Dadin pikiran wong-wong mau bab Gusti Ysus ora tunggal, nng sing ngomong ngn, nng sing ngomong ngono.

⁴⁴ Enng sing arep nyekel Dkn, nanging ora pada wani.

⁴⁵ Sekaut-sekaut sing njaga Grja Ged terus pada balik menh nang nggon para pengarep imam lan para Farisi, terus pada ditakoni: Lah endi wong? Kok ora mbok gawa mbrn?

⁴⁶ Sekaut-sekaut mau semaur: Piwulang wong jan nggumunk tenan. Awak dw durung tau krungu wong liyan ngomong kaya wong iki!

⁴⁷ Para Farisi terus ngomong: Lah apa kow mbarang wis dikenng karo wong?

⁴⁸ Apa nng wong siji wa sangka para penggedn wong Ju lan sangka para Farisi sing pretyaya marang Dkn? Lak ora nng ta?

⁴⁹ Wong-wong kuwi pada keblinger, awit ora pada dunung isin Kitab!

⁵⁰ Ing tengah para Farisi iki nng wong siji sing wis tau mara nang nggon Gusti Ysus. Dkn jeneng Nikodmes.

⁵¹ Nikodmes ngomong: Miturut wt agaman awak dw, awak dw ora kenng nyalahk wong, sakdurung wong ditakoni lan digolki apa salah?

⁵² Liyan pada semaur: E, , omongmu kok kaya-kaya kow arep mblani wong Galila kuwi. Mbok digolki dw nang Kitab ta, mengko lak kow weruh dw nk Galila kuwi ora tau ngetokk nabi.

⁵³ Sakwis iki wong-wong terus pada mulih nang omah dw-dw.

8 ¹ Gusti Ysus ora mulih, nanging terus budal nang gunung Olf.

² Esuk Dkn mruput budal menh nang Grja Ged. Wong okh teka. Gusti Ysus terus njagong lan mulangi wong-wong iki.

³ Nang tengah wulangan terus nng guru-guru Kitab lan wong Farisi pada teka nggawa wong wdok kongkon ngadek nang tengah wong-wong. Wong wdok iki konangan laku bdang.

⁴ Guru-guru Kitab lan para Farisi terus ngomong marang Gusti Ysus: Guru, wong wdok iki konangan laku bdang.

⁵ Miturut wt nabi Moses wong sing nglakoni dosa kaya ngono kuwi kudu dipatni, dibandemi watu. Lah pinemumu kepriy?

⁶ Wong-wong takon iki tujuan namung arep ngenng Gusti Ysus, nggolk jalaran kanggo nyalahk Dkn. Nanging Gusti Ysus malah ndingkluk terus nulis nang lemah karo drijin.

⁷ Wong-wong mau pada ngetyek terus kepngin krungu Gusti Ysus semaur, mulan Gusti Ysus terus ngadek lan ngomong: Sapa sing rumangsa blas ora nduw salah kenng molai mbandem watu marang wong wdok iki.

⁸ Gusti Ysus terus ndingkluk lan nulis nang lemah menh.

⁹ Kadung krungu Gusti Ysus semaur ngono guru-guru Kitab lan para Farisi terus pada lunga siji-siji, molai karo para pinituwa. Dadin namung gark Gusti Ysus dw karo wong wdok sing ijik nang ngarep wong-wong kono.

¹⁰ Gusti Ysus terus ngadek lan takon marang wong wdok: Lah wong-wong sing nggawa kow mbrn pada nang endi saiki? Apa ora nng sing nyalahk kow?

¹¹ Wong semaur: Ora Gusti, ora nng siji-sijia! Gusti Ysus terus ngomong: Aku uga ora nyalahk kow, kana mulih, nanging aja nglakoni dosa menh!

¹² Ing liya waktu Gusti Ysus ngomong marang wong-wong: Aku iki pepadang jagat. Wong sing mlu Aku ora bakal mlaku

ing pepeteng menh, nanging bakal nduwni pepadang urip.

¹³ Para Farisi terus semaur: Kow kuwi ngomongk awakmu dw, ora nng seksi liyan, tembungmu ora kanggo!

¹⁴ Gusti Ysus terus ngomong: Tembungku iki nyata, senajana namung Aku dw sing ngomongk. Aku ngerti tekaku iki sangka ngendi lan paranku iki nang endi. Nanging kow ora ngerti apa-apa bab Aku!

¹⁵ Kow kuwi nk ngomong namung manut apa weruhmu wa. Aku ora nyalahk sapa-sapa.

¹⁶ Nanging semunggon Aku kudu nyalahk, putusanku mesti bener, awit dudu Aku dw sing nggaw putusan, nanging Aku karo Bapakku sing ngongkon Aku.

¹⁷ Nang wtmu dw ketulis nk paseksi bisan kanggo namung nk nng wong loro sing nyeksni.

¹⁸ Sing dadi seksiku kuwi wong loro, yakuwi Aku dw lan Bapakku, sing ngongkon Aku.

¹⁹ Wong-wong terus takon: Lah endi Bapakmu. Gusti Ysus semaur: Kow kuwi ora ngerti Aku iki sapa, mulan kow ya ora pada ngerti Bapakku. Semunggon kow ngerti Aku iki sapa, kow ya mesti ngerti Bapakku!

²⁰ Gusti Ysus ngomong iki dong Dkn mulangi nang Grja Ged. Dkn ngadek tyedek karo kotakan-kotakan wadah duwit pawh marang Gusti Allah. Ora nng wong sing nyekel Dkn, awit durung wantyin.

²¹ Ora let suwi Gusti Ysus terus ngomong menh marang wong-wong: Aku iki bakal lunga lan kow bakal pada nggolki Aku lan bakal mati nggmbol salahmu. Kow ora bisa teka nang panggonan sing bakal tak parani.

²² Para pengarep wong Ju terus ngomong: Lah wong kuwi kok ngomong nk awak dw ora bisa teka nang panggonan sing arep diparani Dkn. Wong kuwi arep nggantung apa kepriy ta?

²³ Gusti Ysus terus ngomong: Kow kuwi sangka ngisor, nanging Aku sangka nduwur. Kow wong donya kn, nanging Aku ora.

²⁴ Mulan, Aku wis ngomong nk kow bakal mati nggawa salahmu. Awit nk kow ora pada pretyaya nk Aku iki pantyn wujud kaya sing tak omong, tenan, nk mati kow bakal nggawa salahmu.

²⁵ Wong-wong terus takon: Kow kuwi sakjan sapa ta? Gusti Ysus semaur: Iku wis ora usah tak omong menh, awit enggonku ngomong wis ora kurang-kurang.

²⁶ Okh prekara sing kudu tak omong kanggo nduduhk salahmu, nanging Aku emoh ngomongk kuwi. Aku namung kepngin nggelark marang saben wong apa tembung sing ngongkon Aku. Dkn kuwi bener lan kenng dipretyaya.

²⁷ Wong-wong ora ngerti nk Gusti Ysus ngomongk bab Gusti Allah, Bapak.

²⁸ Mulan Gusti Ysus terus ngomong: Mbsuk nk kow wis pada ngunggahk Anak Manungsa nang kayu pentngan, kow bakal ngerti Aku iki sapa. Kow uga bakal ngerti nk Aku ora nglakoni apa-apa sangka karepku dw, nanging sing tak omong namung manut piwulang Gusti Allah Bapakku marang Aku.

²⁹ Sing ngongkon Aku kuwi slawas karo Aku. Dkn ora tau ninggal Aku dw, awit Aku slawas namung nglakoni sembarang sing ndadkk legan atin Dkn.

³⁰ Sakwis Gusti Ysus ngomongk kuwi mau kabh terus okh wong sing pada pretyaya marang Dkn.

³¹ Gusti Ysus terus ngomong marang wong Ju sing pada pretyaya: Nk kow pada nglakoni piwulangku, kow kuwi nyata dadi muridku.

³² Kow bakal nglakoni kekarepan Gusti Allah lan jalaran sangka kuwi kow bakal merdka.

³³ Wong-wong terus semaur: Kow kuwi ngomong apa ta? Awak dw bakal merdka? Kapan awak dw tau dadi slaf wong? Awak dw lak turunan Bapa Abraham ta?

³⁴ Gusti Ysus semaur: Pada ngertia! Sapa wa sing nglakoni ala kuwi dadi slaf ala.

³⁵ Slaf kuwi ora nduwni kwasa apa-apa lan ora bakal slawas nang omah sing nduw. Nanging anak wong nduwni kwasa nang omah kono slawas.

³⁶ Mulan, nk Anak Gusti Allah wis ngluwari kow, kow bakal merdka tenan.

³⁷ Aku ngerti nk kow kuwi kabh turunan Bapa Abraham, nanging senajan ngono kow pada arep matni Aku, awit piwulangku blas ora mbok tanpa ing atimu.

³⁸ Sing tak omong iki apa sing diduduhk marang Aku karo Bapakku, nanging kow kuwi nglakoni kekarepan bapakmu, yakuwi Stan.

³⁹ Wong-wong semaur: Bapak awak dw kuwi Bapa Abraham! Gusti Ysus ngomong: Nk kow kuwi turunan Bapa Abraham tenan, klakuanmu ya mesti kaya Bapa Abraham!

⁴⁰ Aku ngomongi kow bab sing bener lan sing nyata, awit iki Aku krungu sangka nggon Gusti Allah dw, malah Aku arep mbok patni. Apa Bapa Abraham mbiyn ya ngono? Lak ora ta!

⁴¹ Kow kuwi niru bapakmu! Wong-wong terus semaur: Bapakmu? Gusti Allah dw bapak awak dw lan awak dw ora tau ninggal Dkn.

⁴² Gusti Ysus ngomong: Semunggon Gusti Allah kuwi bapakmu tenan, kow mesti ya trsna marang Aku. Aku iki tekan sangka nggon Gusti Allah terus mara nang tengahmu. Aku mbrn iki ora sangka karepku dw, nanging Gusti Allah sing ngongkon Aku.

⁴³ Kow kuwi ora pada dunung tembungku, awit kow ora sabar ngrungokk piwulangku!

⁴⁴ Kow kuwi anak Stan lan kow namung seneng nuruti karep bapakmu. Stan kuwi kawit mbiyn tukang matni. Klakuan blas ora

tau nng bener, awit dkn setitik wa ora nng bener. Nk dkn goroh kuwi pantyn wis lumrah, awit dkn tukang goroh lan goroh kuwi tukul sangka Stan.

⁴⁵ Mulan ora nggumunk nk kow ora pada pretyaya marang piwulangku, awit piwulangku kuwi bener.

⁴⁶ Jajal, sapa sing bisa nduduhk dosaku? Kenng apa kow kok ora pada pretyaya marang Aku, senajana Aku ngomong sak bener.

⁴⁷ Pantyn! Wong nk anak Gusti Allah tenan mesti ya nggugu tembung Gusti Allah. Nanging kow dudu anak Gusti Allah, mulan ya ora pada nggatk marang piwulang!

⁴⁸ Wong-wong terus ngomong: Awak dw lak wis ngomong ta, kow dudu wong Ju tenan, nanging wong Samaritan. Kow keleton stan!

⁴⁹ Gusti Ysus semaur: Ora, Aku ora keleton stan. Aku nggunggung Gusti Allah Bapakku, nanging kow malah nglk-lkk Aku.

⁵⁰ Aku ora kepengin dielem, ora. Enng siji sing ngelem Aku lan Dkn bakal nduduhk sapa sing bener lan sapa sing klru.

⁵¹ Elinga! Wong sing nglakoni piwulangku kuwi slawas ora bakal ngalami pati.

⁵² Wong-wong Ju mau terus pada ngomong: Saiki awak dw ngerti tenan nk kow gemblung. Bapa Abraham lak mati ta? Lan para nabi mbarang! Lah kow kok ngomong: Sapa sing nglakoni piwulangku ora bakal mati?

⁵³ Lah nk Bapa Abraham wa mati, para nabi uga kabh mati, lah kow kuwi sapa? Apa kow ngungkuli Bapa Abraham?

⁵⁴ Gusti Ysus semaur: Apa Aku ngungkuli Bapa Abraham? Semunggon Aku ngelem awakku dw, tembungku ora nng ajin. Nanging Gusti Allah dw, Bapakku, sing ngelem Aku. Dkn sing mbok arani Gusti Allahmu.

⁵⁵ Nanging kow ora kenal marang Dkn. Aku iki sing kenal marang Dkn. Aku goroh nk Aku ngomong Aku ora kenal marang Dkn, kaya enggonmu pada goroh kuwi. Aku kenal marang Dkn lan Aku manut marang tembung.

⁵⁶ Bapa Abraham ngarep-arep tekaku karo bungah. Saiki kuwi wis klakon, mulan Dkn ya bungah tenan.

⁵⁷ Wong-wong mau terus ngomong marang Gusti Ysus: Lah umurmu wa durung nng sket taun kok ngomong nk wis weruh Bapa Abraham?

⁵⁸ Gusti Ysus semaur: Pada ngertia! Sakdurung Bapa Abraham nng Aku wis nng.

⁵⁹ Wong-wong terus pada njikuk watu kanggo mbandemi Gusti Ysus, nanging Dkn terus ndelik lan lunga sangka Grja Ged kono.

9 ¹ Dong Gusti Ysus mlaku Dkn terus weruh wong sing lamur kawit lair.

² Murid-murid terus takon: Guru, apa sing marakk wong iki lair lamur: salah dkn dw apa salah wong tuwan?

³ Gusti Ysus semaur: Ora salah sapa-sapa! Wong dw ora salah lan wong tuwan ya ora salah. Wong kuwi lamur supaya kwasan Gusti Allah bisa ktok sangka urip.

⁴ Saiki pumpung ijik awan awak dw kudu nyambutgaw nuruti kekarepan Gusti Allah sing ngongkon Aku. Ora suwi menh wengi bakal teka lan awak dw ora bisa nyambutgaw apa-apa menh.

⁵ Suwn Aku nang jagat kn Aku pepadang jagat.

⁶ Sakwis ngomong ngono Gusti Ysus terus idu nang lemah. Lemah terus diulet-ulet karo idun terus diusapk mripat wong sing lamur.

⁷ Gusti Ysus ngomong marang wong: Kana saiki raup nang blumbang Siloam! (Siloam kuwi teges: sing dikongkon.) Wong terus budal. Sakwis raup dkn terus mulih, nanging saiki mripat wis weruh.

⁸ Tangga-tanggan lan wong-wong liyan sing saben dinan weruh wong ngemis pada rasan-rasan: Wong iki apa dudu sing tukang ngemis ka?

⁹ Enng sing semaur: Ya, pantyn dkn! Liyan ngomong: Dudu, namung rupan sing kaya dkn. Nanging wong sing maun lamur semaur: Pantyn aku iki sing tukang ngemis!

¹⁰ Wong-wong terus takon: Lah saiki kow kok bisa weruh?

¹¹ Wong sing jeneng Ysus sing nambani aku. Dkn ngulet-ulet lemah karo idun terus

diusapk mripatku. Sakwis kuwi aku terus dikongkon raup nang blumbang Siloam.

Kadung aku wis raup aku terus bisa weruh.

¹² Wong-wong takon: Lah wong nang endi? Embuh ya, wong semaur.

¹³ Gusti Ysus enggon ngulet-ulet lemah karo idun kanggo nambani wong lamur mau ing dina sabat. Ing dina sabat kuwi wong Ju ora ntuk nyambutgaw apa-apa, mulan wong terus digawa nang nggon para Farisi arep dikelahk.

¹⁴ (9:13)

¹⁵ Wong ditakoni: Kepriy mripatmu bisan mari? Wong semaur: Mripatku diusapi lemah teles, aku terus raup terus bisa weruh!

¹⁶ Enng para Farisi sing terus ngomong: Aku ora ngandel nk wong iki kongkonan Gusti Allah. Nk wong ngerti Gusti Allah mosok nerak wt dina sabat? Nanging liyan ngomong: Nk wong ala mosok bisa nambani wong lamur? Pinemun wong-wong sj-sj.

¹⁷ Wong terus ditakoni menh: Kow sing ditambahi karo wong, lah kow ngarani wong kuwi sapa? Dkn kuwi nabi, wong semaur.

¹⁸ Nanging para penggedn wong Ju ora ngandel nk wong kuwi maun lamur terus saiki bisa weruh. Mulan terus nyeluk wong tuwan.

¹⁹ Wong tuwan ditakoni: Apa iki anakmu sing jarn lamur kawit lair. Lah saiki kok bisa weruh?

²⁰ Wong tuwan semaur: Ya, iki anakku sing lamur kawit lair!

²¹ Nanging awak dw ora ngerti kepriy dkn bisan weruh saiki lan sapa sing nambani. Mbok dkn ditakoni dw ta. Dkn wis ged, mesti ya bisa ngomong dw!

²² Wong tuwan ngomong ngono kuwi, jalaran pada wedi karo para Farisi. Awit para Farisi wis pada setuju nk sapa wa sing ngakoni nk Gusti Ysus kuwi Kristus, wong kuwi bakal dietokk sangka sinaguk.

²³ Kuwi jalaran wong tuwan ngomong marang wong-wong kongkon takon dw.

²⁴ Wong terus dityeluk sepisan menh lan diomongi: Janjia nang ngarep Gusti Allah nk kow ora goroh. Awak dw weruh nk Ysus kuwi wong salah.

²⁵ Wong semaur: Embuh wong wong salah embuh ora, kuwi aku ora ngerti. Aku namung ngerti nk aku maun lamur, nanging saiki aku bisa weruh!

²⁶ Lah kow diapakk kok saiki bisa weruh?

²⁷ Aku mau lak wis ngomong ta, nanging kow ora gelem ngrungokk. Apa kow mbarang kepngin dadi murid Dkn!

²⁸ Wong-wong terus pada nesu ngomong: Kow sing dadi murid Dkn. Awak dw iki murid nabi Moses.

²⁹ Awak dw ngerti nk Gusti Allah wis omong-omongan karo nabi Moses, nanging Ysus kuwi embuh sangka ngendi, awak dw ora ngerti.

³⁰Wong terus semaur: Saiki aku jan nggumun tenan. Lah wong sing nambani mripatku marakk aku bisa weruh kok kow durung ngerti Dkn kuwi sapa?

³¹Awak dw ngerti nk Gusti Allah ora nampa pandongan wong salah. Gusti Allah namung ngrungokk marang wong sing ngajni lan manut marang Dkn.

³²Kawit mbiyn awak dw ora tau krungu nk nng wong tau nambani mripat wong lamur kawit lair, terus bisa weruh.

³³Nk wong iki dudu Gusti Allah sing ngongkon Dkn mesti ya ora bisa nambani aku?

³⁴Para Farisi terus semaur: Kow kuwi apa? Kawit lairmu tekan saiki kow kebek salah. Lah kow kok arep mulangi awak dw! Wong terus dietokk sangka sinaguk.

³⁵Gusti Ysus krungu nk wong dietokk sangka sinaguk. Kadung kepetuk karo wong Dkn terus ngomong: Apa kow pretyaya marang Anak Manungsa?

³⁶Wong semaur: Lah Anak Manungsa kuwi sapa ta? Aku kepngin ngerti, dadin aku bisa pretyaya marang Dkn.

³⁷Gusti Ysus ngomong: Kow wis weruh wong, ya sing omong-omongan karo kow iki!

³⁸Aku pretyaya, Gusti! Wong terus niba nyembah Gusti Ysus.

³⁹Gusti Ysus ngomong: Tekaku nang jagat kn ngtokk sapa sing gelem manut marang

Gusti Allah lan sapa sing ora! Dadin, sing lamur bisa weruh lan sing weruh dadi lamur.

⁴⁰Enng wong Farisi sing krungu kuwi terus pada ngomong: Apa awak dw iki lamur?

⁴¹Gusti Ysus semaur: Semunggon kow lamur, kow ora nduw salah. Lah saiki kow dw ngomong nk kow weruh, mulan kow salah sak terus!

10¹Gusti Ysus terus mulangi wong-wong mau nganggo gambar ngn: Iki dirungokk sing apik. Nk nng wong mlebu kandang wedus, nanging ora liwat lawang, wong kuwi mesti maling apa tukang ngrampok.

²Pangon mlebu kandang liwat lawang lan sing jaga kandang mesti bakal mbukakk lawang. Wedus kabh nitni swaran pangon. Wong nyeluki jeneng wedus siji-siji terus digiring metu arep diengon.

³(10:2)

⁴Nk wedus kabh wis dietokk, pangon terus mlaku nang ngarep dw. Wedus terus ngetutk dkn, awit kabh nitni swaran.

⁵Wedus-wedus iki ora bakal ngetutk wong liyan. Nk nng wong liyan teka, wedus malah pada mblayu lunga, awit ngerti nk kuwi dudu pangon.

⁶Gusti Ysus nganggokk gambar iki, nanging wong-wong ora dunung.

⁷Mulan Dkn terus ndunung-ndunungk ngn: Omongku iki dirungokk sing apik tenan!

Ya Aku iki lawang kandang wedus. Kabh sing tekan sakdurung Aku, kuwi maling lan tukang ngrampok. Mulan wedus-wedus ora ngrungokk swaran.

⁸(10:7)

⁹Aku iki lawang. Wong sing mlebu liwat Aku bakal slamet. Wong kuwi mlebu-metu bakal nemu pangan.

¹⁰Kow pada ngerti, maling kuwi tekan namung arep nyolong, matni lan ngrusak. Nanging Aku teka ngekki urip kalubran.

¹¹Aku iki pangon sing sejati. Pangon sing sejati saguh mati nglabuhi wedus-wedus.

¹²Wong sing namung kerja angon kuwi dudu pangon lan dudu sing nduw wedus. Wong kaya ngono kuwi malah mblayu lunga nk nng kwan galak teka arep mangan wedus. Wedus-wedus mesti ditinggal, awit dkn namung kerja. Wedus-wedus ditubruk karo kwan galak terus pada buyar.

¹³(10:12)

¹⁴Aku iki pangon sing sejati. Kaya enggon Gusti Allah Bapakku mangertni Aku lan Aku mangertni Dkn, kaya ngono uga Aku ngerti wedusku siji-sijin lan wedusku siji-sijin ya ngerti Aku. Aku ora man uripku kanggo nglabuhi wedus-wedusku.

¹⁵(10:14)

¹⁶Aku uga nduw wedus-wedus liyan sing ora nang kandang kn. Wedus-wedus kuwi uga kudu tak engon lan bakal pada ngrungokk

swaraku. Bakal tak giring dadi siji karo wedus-wedus sing wis nang kn. Dadin wedus-wedusku kabh bakal tunggal kandang lan tunggal pangon.

¹⁷ Gusti Allah Bapakku nrsnani Aku, awit Aku masrahk uripku, supaya Aku bisa nampa uripku menh.

¹⁸ Aku masrahk uripku sangka karepku dw. Ora nng sing bisa ngrebut sangka Aku. Mati ya karepku dw lan urip ya karepku dw. Kuwi kekarepan Gusti Allah Bapakku.

¹⁹ Tembung-tembung Gusti Ysus kuwi marakk para penggedn wong Ju sing nang kono pada ngkl-ngklan.

²⁰ Okh sing ngomong: Ysus kuwi wong dan, wong keleton stan. Aja dirungokk.

²¹ Salok ngomong: Nk wong keleton stan mosok bisa mulangi kaya ngono. Mosok stan bisa nambani wong lamur? Lak ora ta?

²² Saiki nang kuta Yrusalm nng riyaya ged. Saben taun nng riyaya iki kanggo nglingk bukakan Grja Ged. Riyaya iki tiba wayah adem.

²³ Gusti Ysus mlaku-mlaku nang Grja Ged kono nang panggonan sing jeneng Gadrin Solman.

²⁴ Para penggedn wong Ju terus pada ngubengi Dkn takon: Mbok awak dw ndang diomongi ta! Nk kow kuwi pantyn Kristus tenan, mbok ngomong blaka ta?

²⁵ Gusti Ysus terus semaur: Aku lak wis ngomong ta! Nanging kow ora gelem pretyaya. Aku nindakk penggaw sing nggumun-nggumunk kanggo tanda nk Gusti Allah Bapakku sing ngongkon Aku lan sing ngekki kwasa Aku.

²⁶ Nanging kow meksa ora pretyaya. Kow ngerti kenng apa kow kok ora pada pretyaya? Jalaran kow kuwi dudu wedusku.

²⁷ Wedusku nitni swaraku lan mlu Aku. Aku ngerti wedusku siji-sijin.

²⁸ Kabh tak kki urip langgeng lan ora bakal tiba ing karusakan. Ora nng sing bisa ngrebut wedusku sangka tanganku.

²⁹ Gusti Allah Bapakku sing ngekki wedus-wedus kuwi marang Aku lan kwasan Gusti Allah Bapakku kuwi ngungkuli kwasa sak kabh. Ora nng sing bisa ngrebut wedus-wedusku sangka kwasan Gusti Allah Bapakku.

³⁰ Aku karo Gusti Allah Bapakku kuwi tunggal.

³¹ Para penggedn wong Ju terus njikuki watu menh arep dienggo mbandemi Gusti Ysus.

³² Gusti Ysus terus ngomong: Kow lak wis pada weruh dw ta? Wis ping pira Aku nindakk penggaw betyik? Kuwi mau kabh sangka karep Gusti Allah Bapakku. Lah sing endi sing marakk kow arep mbandemi watu Aku?

³³ Wong-wong mau terus semaur: Dudu kuwi sing marakk awak dw arep mbandemi kow!

Kow kuwi namung manungsa ta? Lah kok ngomong nk Kow karo Gusti Allah tunggal. Kow kuwi nglk-lkk Gusti Allah!

³⁴ Gusti Ysus terus ngomong: Nang kitabmu dw Gusti Allah lak tau ngomong ngn ta marang wong-wong sing dikongkon nuntun bangsa: Kow kuwi pada tak arani allah! Lan kow ngerti ta nk sing ketulis nang Kitab kuwi nyata.

³⁵ Lah nk wong-wong sing dipilih dikongkon nuntun bangsa diarani allah karo Gusti Allah, lah kow kok pada nyalahk Aku. Kok pada ngomong nk Aku nglk-lkk Gusti Allah? Lak Gusti Allah dw ta sing miji Aku lan ngongkon Aku teka nang jagat kn? Lah Aku kok ora ntuk ngomong nk Aku iki Anak Gusti Allah?

³⁶ (10:35)

³⁷ Nk Aku ora ngtokk kwasan Gusti Allah Bapakku, kow ora usah pretyaya marang Aku.

³⁸ Kow kabh wis pada weruh dw, nanging meksa kow ora pada pretyaya marang Aku. Senajana kow ora pretyaya marang Aku, mbok pada pretyayaa tanda-tanda sing tak tindakk kuwi. Dadin kow bisa nitni lan dunung nk Gusti Allah Bapakku karo Aku siji lan Aku karo Gusti Allah Bapakku ya siji.

³⁹ Wong-wong krungu Gusti Ysus ngomong ngono kuwi terus arep nyekel Dkn, nanging Gusti Ysus terus nglungani.

⁴⁰ Dkn terus ngabrah laut Yordan tekan sakwijn panggonan. Mbiyn Yohanes molai

mbaptis nang panggonan kuwi. Gusti Ysus terus nang kono rada suwi.

⁴¹ Okh wong pada teka nang nggon Gusti Ysus lan pada ngomong: Yohanes dw ora tau nindak penggaw sing nggumunk, nanging sembarang sing diomong karo dkn bab Gusti Ysus kuwi nyata.

⁴² Mulan wong okh terus pada pretyaya marang Gusti Ysus.

11 ¹ Saiki nang dsa Btani nng wong lara. Wong iki jeneng Lasarus, kakang Marta lan Maria.

² Ya Maria iki sing ora let suwi menh ngusapi sikil Gusti Ysus karo lenga wangi sing larang terus dilapi karo rambut.

³ Marta lan Maria terus kongkonan ngomongi Gusti Ysus nk Lasarus lara. Lasarus kuwi ditrsnani karo Gusti Ysus.

⁴ Kadung Gusti Ysus krungu kabar, Dkn terus ngomong ngn: Pernyakit iki ora bakal marakk Lasarus ninggal, malah bakal kanggo ngluhurk Gusti Allah lan jalaran sangka kuwi uga ngluhurk Anak Gusti Allah.

⁵ Bener Gusti Ysus trsna tenan marang Lasarus, Marta lan Maria, nanging Dkn meksa ora ndang budal, malah ijk ngentni rong dina menh.

⁶ (11:5)

⁷ Sakwis rong dina kuwi Gusti Ysus terus ngejk murid-murid ngomong ngn: Hayuk budal nang Yuda menh!

⁸ Murid-murid semaur: Guru, apa Kow wis lali nk para penggedn wong Ju pada arep matni kow nang kana. Lak durung suwi wa ta? Lah Kow kok arep balik nang Yuda menh?

⁹ Gusti Ysus ngomong ngn: Sedina kuwi lak rolas jam ta. Nk kow mlaku ing wayah awan kow ora bakal kesandung, awit padang.

¹⁰ Nanging nk kow mlaku ing wayah wengi, kow bakal kesandung, awit peteng.

¹¹ Gusti Ysus terus ngomong menh: Lasarus, kantyan awak dw, wis turu saiki, nanging dkn arep tak gugah.

¹² Murid-murid mikir nk Lasarus wis bisa turu kepnak, mulan terus pada ngomong: Gusti, nk Lasarus wis bisa turu kepnak, dkn ya mesti ndang mari.

¹³ (11:12)

¹⁴ Sakjan Gusti Ysus ngomongk nk Lasarus wis ninggal, mulan terus ngomong blaka wa: Lasarus wis ninggal!

¹⁵ Aku bungah nk Aku durung nang kana, dadin kow bisa weruh menh lan bisa pretyaya. Mulan hayuk saiki pada budal nang nggon Lasarus.

¹⁶ Rasul Tomas, anak kembar, terus ngomong marang murid-murid liyan: Hayuk awak dw pada mlu wa, dadin bisa mati bareng karo Gusti Ysus.

¹⁷ Kabh terus budal nang dsa Btani. Kadung wis tekan nggon, Gusti Ysus krungu nk Lasarus wis dikubur patang dina.

¹⁸ Btani kuwi ora adoh karo Yrusalm, namung kira-kira telung kilomter.

¹⁹ Mulan para penggedn wong Ju okh sing pada teka niliki Maria lan Marta sing kepatn.

²⁰ Kadung krungu nk Gusti Ysus teka, Marta terus metu arep mapak, nanging Maria ora mlu.

²¹ Marta terus ngomong marang Gusti Ysus: O Gusti, nk Kow wis teka kawit wingi-wingi kakangku mesti ora sida ninggal.

²² Nanging uga saiki, senjata dkn wis ninggal, aku ngerti nk Gusti Allah bakal ngekki Kow apa penjalukmu.

²³ Gusti Ysus semaur: Marta, kakangmu bakal urip menh.

²⁴ Tembung Marta: Bener Gusti, aku ngerti nk dkn bakal urip menh, mbsuk ing dina sing kri dw, nk kabh wong mati bakal tangi menh!

²⁵ Gusti Ysus terus ngomong: Ya Aku iki sing nangk wong mati lan ngekki urip langgeng. Sapa sing pretyaya marang Aku bakal urip menh, senjata wis mati.

²⁶ Wong kuwi wis nampa urip langgeng lan ora bakal mati slawas, jalaran pretyaya marang Aku. Apa kow pretyaya kuwi, Marta?

²⁷ Marta semaur: Ya Gusti, aku pretyaya tenan nk Kow kuwi Kristus, Anak Gusti Allah sing kudu teka nang jagat kn.

²⁸ Marta terus balik nang nggon Maria lan ngomong alon-alon marang dkn: Maria, Gurun wis teka. Dkn nkokk kow!

²⁹ Sakwis krungu kuwi Maria terus sakwat ngadek arep metuki Gusti Ysus.

³⁰ Gusti Ysus durung mlebu nang dsan, nanging ijik nang panggonan dong kepetuk karo Marta.

³¹ Para penggedn wong Ju sing pada teka nglipur Maria weruh dkn menyat lunga, ndarani Maria arep nangis nang kuburan, terus pada ngetutk.

³² Kadung Maria wis tekan nggon Gusti Ysus, dkn terus niba nang ngarep ngomong: O Gusti, nk Kow wis nang kn kawit wingi-wingi, kakangku mesti ora sida ninggal.

³³ Gusti Ysus weruh Maria lan wong-wong sing pada mlu mbrono mau pada nangis, Dkn terus krasa melas lan sedi banget.

³⁴ Dkn terus takon: Lasarus mbok kubur nang endi? Hayuk tak gawa nang kuburan, Gusti, wong-wong semaur.

³⁵ Mripat Gusti Ysus terus metu eluh.

³⁶ Para penggedn wong Ju sing pada weruh kuwi terus ngomong: Dkn jan trsna tenan marang Lasarus!

³⁷ Nanging salok nng sing ngomong ngn: Dkn lak bisa nambani wong sing lamur ta! Ajur ya bisa ngalang-alangi supaya Lasarus ora mati.

³⁸ Saiki Gusti Ysus wis tekan kuburan, atin terus krasa susah lan jngkl menh. Kuburan kuwi guwa sing ditutupi watu ged.

³⁹ Gusti Ysus terus ngomong: Kuburan dibukak! Marta semaur: Gusti, kakangku wis dikubur patang dina suwn. Saiki wis mambu!

⁴⁰ Gusti Ysus ngomong marang Marta: Aku lak wis ngomong marang kow ta! Nk kow pretyaya tenan marang Aku, kow bakal weruh sepira gedn kwasan Gusti Allah!

⁴¹ Watun sing dienggo nutupi kuburan terus disurung. Gusti Ysus terus nyawang nduwur lan ndonga: Bapakku, Aku kesuwun nk Kow nampa pandongaku.

⁴² Aku dw ngerti nk saben-saben Aku ndonga marang Kow, apa penjalukku keturunan. Nanging Aku ngomong kuwi mau, supaya wong-wong sing nang kn iki pada krungu lan pada pretyaya nk Kow sing ngongkon Aku.

⁴³ Sakwis ndonga, Gusti Ysus terus mbengok: Lasarus, metua mbrn!

⁴⁴ Lasarus, sing maun mati, terus metu, nanging tangan lan sikil ijik dibuntel mori. Rain mbarang ijik ditutupi katyu mori. Gusti Ysus terus ngomong: Morin diutyuli supaya wong bisa mlaku.

⁴⁵ Para penggedn wong Ju sing mlu Maria pada weruh lelakon kuwi mau, mulan terus nng okh sing pada pretyaya marang Gusti Ysus.

⁴⁶ Nanging nng sing pada budal nang nggon para Farisi mbarang ngomongk nk Gusti Ysus nguripk Lasarus menh.

⁴⁷ Mulan para pengarep imam lan para Farisi terus pada nglumpukk para penuntun agama lan nang begandringan kono terus pada takon: Lah awak dw saiki kepriy? Ysus iki nindakk penggaw sing nggumun-nggumunk.

⁴⁸ Nk diejark ngono suwi-suwi wong kabh pada mlu Dkn. Mengko bangsa Rum wedi nk bangsan awak dw ora bakal manut lan entk-entk bangsa Rum bakal ngrusak Grja Ged lan bangsan awak dw.

⁴⁹ Nanging Kayafas, Imam Ged, semaur ngn: Mosok kow durung pada dunung? Luwung Dkn sing mati tenimbang awak dw kabh sak bangsa.

⁵⁰ (11:49)

⁵¹ Kayafas ngomong ngono kuwi ora sangka pikiran dkn dw, nanging Gusti Allah sing ngekki tembung dkn, awit dkn kuwi Imam Ged ing taun kuwi. Kuwi jalaran dkn ngomongk nk Gusti Ysus kudu mati nglabuhi bangsan.

⁵² Lan menh, Gusti Ysus enggon mati ora namung nglabuhi bangsan wa, nanging uga supaya kabh wong sing pretyaya marang Dkn bisa dadi siji, senajana pada pentyar sakparan-paran.

⁵³ Sakplok dina kuwi para penggedn wong Ju pada nggolk akal arep matni Gusti Ysus.

⁵⁴ Mulan Gusti Ysus ora ngtok menh nang tengah wong-wong, nanging Dkn terus lunga sangka kono budal nang kuta Efraim, tyedek

karo wustn. Gusti Ysus terus nang kono karo murid-murid.

⁵⁵ Saiki wayah Paskah wis tyedek, mulan wong okh pada teka nang Yrusalm arep pada nindakk sesutyn.

⁵⁶ Wong-wong pada lingak-linguk nggolki Gusti Ysus. Nk pada ngumpul nang Grja Ged kono terus pada takon marang sakpada-pada: Dkn bakal teka apa ora ya?

⁵⁷ Para pengarep imam lan para Farisi wis ngongkon ngabar-ngabark, nk nng wong ngerti Gusti Ysus kuwi nang endi, kudu diomongk, supaya Dkn dityekel.

12 ¹ Nem dina sakdurung riyaya Paskah molai Gusti Ysus teka nang dsa Btani. Btani kuwi panggonan Lasarus, sing maun wis mati, nanging terus ditangkk menh karo Gusti Ysus.

² Mulan saiki wong-wong pada mangan nak karo Gusti Ysus. Sing ladn Marta, lah Lasarus jejagongan karo Gusti Ysus.

³ Maria kok terus njikuk lenga-wangi sak botol diesokk nang sikil Gusti Ysus terus diusapi karo rambut. Sak omah terus malih mambu lenga-wangin. Kuwi lenga-wangi nardus sing tus, sing regan larang banget.

⁴ Nanging murid Gusti Ysus sing jeneng Yudas Iskariot, nyenni Maria ngn: Lenga-wangi kuwi semunggon diedol payu pirang duwit wa, lak kenng dienggo nulungi wong

sing ora nduw ta? Ya Yudas iki sing mbsuk ngelungk Gusti Ysus marang mungsuh.

⁵ (12:4)

⁶ Dkn ngomong ngono kuwi sakjan ora jalaran dkn mikirk wong sing ora nduw, ora, nanging jalaran dkn kuwi maling. Dkn sing nyekel duwit lan dkn ajek njikuki dienggo dkn dw.

⁷ Gusti Ysus terus ngomong ngn: Mbok bn! Maria ngusapi Aku karo lenga-wangi iki nng tujuan. Dkn molai tata-tata kanggo mbsuk nk Aku bakal dikubur.

⁸ Wong mlarat kuwi slawas nng wa, nanging enggonku tyampur karo kow iki ora suwi.

⁹ Saiki wong okh pada krungu nk Gusti Ysus nang Btani kono, mulan terus pada mbrono mbarang. Nanging ora namung kepngin weruh Gusti Ysus wa, wong-wong uga kepngin weruh Lasarus sing urip menh.

¹⁰ Lelakon Lasarus kuwi marakk wong Ju pirang-pirang pada pretyaya marang Gusti Ysus. Mulan para pengarep imam saiki arep matni Lasarus mbarang.

¹¹ (12:10)

¹² Liyan dina wong pirang-pirang pada teka nang Yrusalm arep ngurmat riyaya Paskah. Wong-wong iki krungu nk Gusti Ysus arep teka mbrono mbarang.

¹³ Mulan terus pada metu sangka kutan arep mapak Gusti Ysus. Wong-wong nggawa godong palem terus pada nyuraki Gusti Ysus

ngomong: Hosana, muga slameta kongkonan Gusti Allah sing teka iki, sing bakal dadi ratun bangsa Isral.

¹⁴ Gusti Ysus nemu kimar enom terus ditumpaki. Kuwi tyotyok karo sing wis ketulis nang Kitab.

¹⁵ Ayat kuwi unin ngn: Aja wedi, anak Sion! Delokk, ratumu teka numpak kimar enom.

¹⁶ Ing waktu kuwi murid-murid durung dunung apa sing klakon iki, nanging sakwis Gusti Ysus mati lan tangi menh sangka pati terus pada klingen apa sing ketulis nang Kitab lan pada ngerti nk kuwi saiki wis klakon kabh.

¹⁷ Wong-wong sing pada weruh Gusti Ysus nangk Lasarus sangka pati terus pada ngomong-omongk bab kuwi.

¹⁸ Mulan wong pirang-pirang terus budal metuki Gusti Ysus, jalaran pada krungu Dkn nindakk penggaw sing nggumunk tenan.

¹⁹ Para Farisi saiki terus ngomong marang sakpada-pada: Kow weruh dw ta! Awak dw wis ora bisa apa-apa! Delokk kuwi! Sasat wong kabh pada ngetutk Ysus!

²⁰ Bareng karo wong-wong sing pada nang riyaya kono uga nng wong Grik siji-loro teka arep nyembah Gusti Allah.

²¹ Lah terus nng sing mara nang nggon rasul Filipus mbarang. Rasul Filipus kuwi murid Gusti Ysus sing sangka kuta Btsaida nang bawah Galila. Wong-wong Grik kuwi takon

marang rasul Filipus ngn: Kang, awak dw
kepngin omong-omongan karo Ysus!

²² Rasul Filipus terus ngomongi Andras lan
kabh loro terus mara nang nggon Gusti Ysus
ngomongk bab karep wong-wong Grik mau.

²³ Gusti Ysus semaur ngn: Pantyn, saiki wis
wantyin. Gusti Allah bakal ngluhurk Anak
Manungsa.

²⁴ Dirungokk sing apik omongku iki: gabah
sak elas ka nk ora dipendem nang lemah
terus mati ya ora bakal dadi okh. Slawas
ya sak elas wa. Nanging nk dipendem nang
lemah terus mati, malah bisa ngetokk woh
okh.

²⁵ Mulan, sapa sing man urip malah bakal
klangan. Nanging sapa sing ora man urip
ing donya iki, malah bakal nemu urip sing
langgeng.

²⁶ Lan menh, sapa sing kepngin ngladni
Aku kudu ngetutk Aku, supaya bisa mlu Aku
ngendi paranku. Sapa sing ngladni Aku bakal
diajni karo Gusti Allah Bapakku.

²⁷ Gusti Ysus terus ngomong menh: Atiku
saiki sedi lan bingung. Lah Aku kudu ngomong
apa? Mosok Aku nembung marang Gusti
Allah Bapakku supaya Aku ora usah nglakoni
kasangsaran iki? Ora, awit Aku teka nang
jagat kn tujuan nglakoni kuwi!

²⁸ Gusti Ysus terus ndonga: Gusti Allah
Bapakku, mbok diluhurk Jenengmu! Sakwis
Gusti Ysus ndonga ngono kuwi terus nng

swara sangka langit ngomong ngn: Wis tak ktokk kwasaku, nanging bakal tak wujutk sepisan menh!

²⁹ Wong-wong sing nang kono uga krungu swaran, ndarani nng gluduk. Liya-liyan ngomong nk nng mulkat omong-omongan karo Gusti Ysus.

³⁰ Nanging Gusti Ysus ngomong ngn: Swara kuwi mau ora kanggo Aku, nanging kanggo kow.

³¹ Saiki wis wantyin enggon Gusti Allah bakal nduduhk salah manungsa nang jagat kn. Saiki wis wantyin enggon Stan, sing ngwasani jagat iki, bakal diedunk.

³² Nanging Aku bakal diunggahk sangka bumi iki. Nk Aku diunggahk sangka bumi iki, Aku bakal narik wong kabh marang Aku!

³³ Kuwi Gusti Ysus ngomongk nk Dkn bakal mati nang kayu pentngan.

³⁴ Mulan wong-wong terus pada semaur: Lo, awak dw ngerti sangka Kitab nk Kristus bakal urip slawas. Lah jarn Kow Anak Manungsa, lah Kow kok ngomong nk Kow bakal mati. Lah Anak Manungsa kuwi sapa?

³⁵ Gusti Ysus terus ngomong ngn marang wong-wong: Aja pada bingung. Pepadang iki nang tengahmu mung gark sak gebyaran wa. Mulan, pumpung ijik nng, mlakua nang pepadang. Mengko nk wis peteng kow ora weruh dalan.

³⁶ Pretyayaa marang pepadang, pumpung ijik nng nang tengahmu, supaya kow dadi anak pepadang. Sakwis ngomong ngono kuwi Gusti Ysus terus lunga, ora ngtok marang wong-wong.

³⁷ Nanging senajana Gusti Ysus nindakk penggaw sing nggumun-nggumunk lan wong-wong pada weruh dw, meksa wong-wong ora pretyaya marang Dkn.

³⁸ Pantyn tyotyok tenan karo sing diomong karo nabi Ysaya, sing unin ngn: Gusti, sapa sing gelem pretyaya tembung awak dw? Sapa sing gelem nggatkkan marang kwasamu? Ora nng!

³⁹ Mulan, kanglan tenan wong-wong enggon arep pretyaya. Nabi Ysaya mbiyn ya wis tau ngomong ngn mbarang:

⁴⁰ Gusti Allah sing marakk wong-wong ora weruh lan Gusti Allah sing marakk wong-wong atin kaku. Nk ora ngono, mengko ndak pada dunung lan pada balik menh nang nggon Gusti Allah lan diwarask.

⁴¹ Kuwi mau nabi Ysaya ngomong bab Gusti Ysus, awit nabi Ysaya wis weruh kwasan Gusti Ysus.

⁴² Nanging senajan kepriy wa nng wong ged-ged pirang-pirang, yakuwi pengged-penggedn wong Ju, sing pada pretyaya nk Gusti Ysus kuwi kongkonan Gusti Allah.

Nanging wong-wong iki pada wedi karo para Farisi, mulan ora gelem blaka nk pretyaya, mengko ndak dietokk sangka sinaguk.

⁴³ Karomenh wong-wong luwih seneng dielem manungsa tenimbang dielem Gusti Allah.

⁴⁴ Ing liya dina Gusti Ysus terus ngomong ngn marang wong-wong: Wong sing pretyaya marang Aku kuwi sakjan ora namung pretyaya marang Aku wa, nanging wong kuwi pretyaya marang Gusti Allah, awit Gusti Allah sing ngongkon Aku.

⁴⁵ Dadin wong sing weruh Aku kuwi uga weruh Gusti Allah sing ngongkon Aku.

⁴⁶ Tekaku nang jagat kn dadi pepadang, supaya wong sing pretyaya marang Aku ora nang pepeteng menh.

⁴⁷ Nk nng wong ngrungokk pituturku nanging ora dilakoni, Aku ora bakal nyetrap wong kuwi. Aku teka nang jagat kn ora arep nyalahk manungsa, ora. Aku mbrn iki arep nulungi manungsa.

⁴⁸ Aku ora bakal nyalahk wong sing nyepplkk Aku lan sing ora manut pituturku, ora! Nanging pitutur sing tak gelark, kuwi sing bakal nyalahk manungsa, mbsuk nk kabh wong bakal dikrutu.

⁴⁹ Enggonku memulang ora metu sangka karepku dw, ora. Gusti Allah Bapakku sing ngongkon Aku, Dkn sing ngomongi Aku apa sing kudu tak omong.

⁵⁰ Lan Aku ngerti nk sing dikarepk karo Gusti Allah kuwi nggawa urip langgeng kanggo manungsa. Mulan, sing tak omong ya namung apa omong Gusti Allah Bapakku.

13 ¹Riyaya Paskah wis kurang sedina. Gusti Ysus wis ngerti nk saiki Dkn kudu ninggal jagat kn lan kudu budal nang nggon Gusti Allah Bapak. Gusti Ysus pantyn nrsnani murid-murid sing nang jagat kn lan saiki Dkn kepngin nduduhk nk katrsnan Dkn langgeng.

² Saiki Gusti Ysus lan murid-murid ijik jejagongan mangan. Yudas, anak Simon Iskariot, wis dikenng karo Stan lan arep ngelungk Gusti Ysus marang mungsuh.

³ Gusti Ysus wis ngerti kuwi lan Dkn uga ngerti nk sembarang wis dipasrahk marang Dkn karo Gusti Allah. Gusti Ysus uga ngerti nk Dkn tekan sangka nggon Gusti Allah lan kudu balik menh nang nggon Gusti Allah.

⁴ Mulan Dkn terus ngadek, salin njaba dislhk, terus ngubetk gombal nang banggkan.

⁵ Sakwis kuwi sikil murid-murid terus disirami lan diwisuhi terus dilapi karo gombal sing diubetk nang banggkan mau.

⁶ Kadung tiba rasul Simon Ptrus sing kudu disiram sikil, dkn menging Gusti Ysus ngomong ngn: Gusti, mosok Kow arep misuhi sikilku?

⁷ Gusti Ysus semaur: Enggonku misuhi sikilmu iki saiki kow durung ngerti apa teges, nanging mbsuk kow bakal dunung.

⁸ Rasul Ptrus terus ngomong: Aja Gusti, Kow aja pisan-pisan misuhi sikilku! Gusti Ysus semaur: Nk kow ora tak wisuhi, kow ora bisa nyambutgaw karo Aku.

⁹ Saiki rasul Simon Ptrus terus ngomong: Nk ngono ya aja namung sikilku sing diwisuhi, nanging tanganku lan sirahku mbarang!

¹⁰ Nanging Gusti Ysus semaur: Wong sing wis adus kuwi wis resik kabh awak. Namung sikil sing kudu diwisuhi. Kow wis resik, awit salahmu wis dingapura, nanging ora kow kabh.

¹¹ Gusti Ysus ngerti sapa sing arep ngelungk Dkn marang mungsuh, mulan Dkn ngomong nk ora kabh resik.

¹² Sakwis Gusti Ysus misuhi sikil murid-murid, Dkn terus nganggo salin njaba menh terus njagong. Dkn terus ngomong: Apa kow pada dunung kenng apa kok Aku misuhi sikilmu?

¹³ Kow lak ngarani Aku iki Gurumu lan Gustimu ta? Kuwi bener, Aku pantyn Gurumu lan Gustimu tenan.

¹⁴ Lah nk Aku iki, sing dadi Gurumu lan Gustimu, misuhi sikilmu, kow uga kudu misuhi sikil liyan.

¹⁵ Aku wis ngekki tulada marang kow, kuwi kudu mbok lakoni uga.

¹⁶ Mulan pada linga sing tak omong iki: slaf kuwi ora ngungkuli sing nduw lan wong sing dikongkon ora ngungkuli sing ngongkon.

¹⁷ Saiki kow wis pada ngerti iki, beja kow, nk kuwi mbok lakoni.

¹⁸ Nanging Aku ora ngomong nk kow kabh bakal slamet. Aku ngerti sapa sing tak pilih. Nang Kitab wis ketulis ngn: Wong sing mangan bareng karo Aku bakal mungsuh Aku. Tulisan kuwi kudu klakon.

¹⁹ Kuwi durung klakon, nanging kow saiki molai tak omongi. Dadin mbsuk nk wis klakon, kow kabh pada pretyaya nk Aku iki sing dikongkon karo Gusti Allah.

²⁰ Elinga iki: sapa sing nampa kongkonanku ya nampa Aku. Lan sapa nampa Aku ya nampa Gusti Allah sing ngongkon Aku.

²¹ Sakwis ngomong ngono kuwi Gusti Ysus terus sedi atin. Dkn ngomong: Aku ora goroh. Enng siji nang tengahmu sing bakal ngelungk Aku marang mungsuh.

²² Murid-murid ora patka pretyaya terus pada ndelokk sakpada-pada, ora ngerti Gusti Ysus kuwi ngomongk sapa.

²³ Rasul Yohanes, murid sing disenengi karo Gusti Ysus, njagong nang jjr.

²⁴ Mulan rasul Simon Ptrus terus ngongkon takon marang Gusti Ysus, sapa sing arep ngelungk Dkn marang mungsuh.

²⁵ Rasul Yohanes terus Indn nyedeki Gusti Ysus karo takon: Sapa ta Gusti?

²⁶ Gusti Ysus semaur: Aku arep ngetylupk roti sak tyuwil nang mangkok. Sing tak elungi tyuwilan roti, yakuwi wong! Gusti Ysus terus

ngetylupk roti sak tyuwil nang mangkok terus dikkk marang Yudas, anak Simon Iskariot.

²⁷ Kadung Yudas nampani roti kuwi mau, Stan terus ngleboni dkn. Gusti Ysus ngomong marang Yudas: Apa sing mbok karepk ndang dilakoni.

²⁸ Nanging murid-murid ora dunung sing diomong Gusti Ysus marang Yudas.

²⁹ Ndarani Gusti Ysus ngongkon Yudas ndang tuku kaperluan riyaya minggu Paskah kuwi, apa ngekki duwit marang wong sing ora nduw, awit Yudas sing nyekel duwit.

³⁰ Sakwis Yudas nampa rotin dkn terus lunga. Saiki wis wayah wengi.

³¹ Kadung Yudas wis lunga Gusti Ysus terus ngomong: Saiki Anak Manungsa bakal diluhurk lan lantaran Dkn Gusti Allah bakal diluhurk.

³² Nk Gusti Allah diluhurk lantaran Anak, Gusti Allah uga bakal ngluhurk Anak lantaran Dkn dw. Lan ora suwi menh Gusti Allah bakal ngtokk iki.

³³ Kantlyaku sing tak trsnani, enggonku kumpul karo kow gark sedilut. Kow bakal nggolki Aku. Aku wis tau ngomong marang para penggedn wong Ju lan saiki Aku ngomong marang kow: panggonan sing tak parani kow ora bisa nekani.

³⁴ Saiki kow tak kki pepakon anyar sing kudu mbok lakoni tenan: pada trsnaa marang

sakpada-pada. Kaya enggonku nrsnani kow, kow uga kudu nrsnani sakpada-pada.

³⁵ Nk kow pada trsna tenan marang sakpada-pada, wong-wong liyan bakal nitni nk kow kuwi murid-muridku.

³⁶ Rasul Simon Ptrus takon marang Gusti Ysus: Lah Kow arep lunga nang endi Gusti? Gusti Ysus semaur: Kow saiki durung bisa mlu nang panggonan sing arep tak parani iki, nanging mbsuk kow bakal nututi Aku.

³⁷ Lah kenng apa aku saiki kok ora bisa ngetutk Kow Gusti? Aku kepngin mlu Kow, senajan tak labuhi mati!

³⁸ Gusti Ysus terus semaur: Kow gelem tenan? Ora Ptrus, titnana ta, sakdurung jago kluruk kow bakal ngomong sampk ping telu nk kow ora kenal karo Aku!

14 ¹ Gusti Ysus terus ngomong marang murid-murid: Kow aja pada sedi lan bingung, nanging pada pretyaya terus marang Gusti Allah lan marang Aku.

² Nang omah Gusti Allah Bapakku okh panggonan. Semunggon ora ngono mesti kow ya tak omongi. Saiki Aku arep budal nggawkk panggonan kow.

³ Nk Aku wis rampung Aku bakal balik menh marani kow, supaya kow bisa manggon dadi siji karo Aku.

⁴ Panggonan sing bakal tak parani kuwi kow wis pada ngerti dalan!

⁵Rasul Tomas terus semaur: Gusti, panggonan sing arep mbok parani wa awak dw ora ngerti, lah dalam menh awak dw ngertia.

⁶Gusti Ysus terus ngomong: Aku iki dalam marang Gusti Allah lan Aku sing nduduhk Gusti Allah kuwi sapa lan Aku sing ngekki urip marang manungsa. Ora nng wong bisa mara nang nggon Gusti Allah Bapakku nk ora liwat Aku.

⁷Nk kow ngerti Aku kow ya ngerti Gusti Allah Bapakku. Saiki kow wis ngerti Dkn, awit kow wis weruh Dkn.

⁸Rasul Filipus terus takon marang Gusti Ysus: Gusti, awak dw wis lega nk mbok duduhi Gusti Allah Bapak awak dw!

⁹Gusti Ysus semaur: Filipus, Aku lak wis suwi bebarengan karo kow ta? Lah kok kow ora nitni Aku? Sapa sing weruh Aku ya weruh Gusti Allah Bapakku. Lah kow kok ijik takon kepngin weruh Gusti Allah Bapakku?

¹⁰Kow lak ngerti ta nk Gusti Allah Bapakku karo Aku kuwi tunggal. Pitutur sing tak wulang marang kow kuwi ora sangka karepku dw, nanging sangka karep Gusti Allah Bapakku. Dkn manggon ing Aku lan Dkn sing tumandang sangka Aku.

¹¹Ngandela ta nk Aku karo Gusti Allah Bapakku kuwi tunggal. Penggawku sing nggumun-nggumunk kuwi lak wis ngujutk kuwi ta!

¹² Iki dirungokk sing apik: sapa sing pretyaya marang Aku bisa kaya Aku nindakk penggaw sing nggumun-nggumunk. Ora namung kuwi wa, nanging malah bisa nindakk ngungkul-ungkuli kuwi, awit Aku arep budal nang nggon Gusti Allah Bapakku.

¹³ Lan jalaran Aku nang kana, apa penjalukmu bakal keturutan, janji kow nembung nganggo Jenengku. Mesti Aku bakal nuruti penjalukmu, dadin Aku bisa ngluhurk Gusti Allah Bapakku.

¹⁴ Nk kow njaluk apa wa nganggo Jenengku, bakal tak turuti.

¹⁵ Gusti Ysus terus ngomong menh: Nk kow trsna tenan marang Aku kow uga mesti nglakoni omongku.

¹⁶ Semono uga, Aku bakal nembung marang Gusti Allah Bapakku, supaya Dkn ngongkon liyan sing bakal nulungi kow slawas. Kuwi Roh Sutyi, sing bakal mulangi kow bab Gusti Allah kaya sak bener.

¹⁷ Wong sing ora pretyaya marang Gusti Allah ora bisa nampa Roh Sutyi, awit ora nitni lan ora dunung. Nanging kow bakal ngerti Roh Sutyi, awit Dkn bakal karo kow lan bakal manggon ing uripmu.

¹⁸ Ora, kow ora bakal tak tinggal dw, Aku bakal balik marang kow.

¹⁹ Ora suwi menh wong jagat bakal ora weruh Aku menh, nanging Aku bebarengan

karo kow terus. Lan kow bakal urip, awit Aku urip.

²⁰ Ing wantyi kuwi kow bakal dunung nk Aku karo Gusti Allah Bapakku kuwi dadi siji. Semono uga kow bakal dunung nk kow karo Aku iki uga dadi siji.

²¹ Wong sing ngerti pituturku lan nglakoni apa omongku, ya wong kaya ngono kuwi sing trsna marang Aku tenan. Wong kuwi bakal ditrsnani tenan karo Gusti Allah Bapakku lan Aku mbarang bakal nrsnani wong kuwi. Lan menh, Aku bakal nduduhk marang Dkn Aku iki sapa.

²² Enng murid sing jeneng Yudas, nanging dudu Yudas Iskariot. Yudas iki ngomong marang Gusti Ysus: Gusti, lah Kow kok ngtokk kwasamu namung marang awak dw, ora marang wong-wong liyan sing ora pretyaya marang Kow?

²³ Gusti Ysus semaur: Wong sing trsna marang Aku kuwi uga bakal nurut pituturku lan Gusti Allah Bapakku bakal nrsnani wong sing kaya ngono kuwi. Aku lan Gusti Allah Bapakku bakal urip bebarengan karo wong kuwi.

²⁴ Nanging wong sing ora trsna marang Aku uga ora bakal nurut pituturku, senajana pituturku kuwi dudu tembungku dw, nanging tembung Gusti Allah sing ngongkon Aku.

²⁵ Suwn Aku ijik tyampur karo kow Aku mulangi kow sembarang-mbarang kuwi.

²⁶ Nanging Gusti Allah Bapakku bakal ngongkon Roh Sutyi, Penulungmu, teka dadi wakilku. Dkn sing bakal ngrwangi kow lan ndunung-ndunungk marang kow bab sembarang. Dkn uga bakal ngling-lingk marang kow bab sembarang sing wis tak wulang.

²⁷ Saiki kow tak tinggali katentreman. Ora katentreman donya kn, ora, nanging katentreman sing namung Aku dw bisa ngekki. Mulan, kow aja pada sedi lan aja pada wedi.

²⁸ Pantyn Aku wis ngomong nk Aku arep lunga, nanging Aku bakal balik menh. Mulan, nk kow pada trsna tenan marang Aku, kow malah kudu bungah nk Aku bakal lunga nang nggon Gusti Allah Bapakku, awit Gusti Allah Bapakku kuwi gedn ngungkuli Aku.

²⁹ Sakdurung sembarang iki klakon kow wis tak omongi, dadin mbsuk nk wis klakon tenan, kow bisa nitni nk sembarang sing tak omong kuwi tenan.

³⁰ Aku wis ora bisa ngomong okh-okh menh marang kow, awit Stan, ratun donya, wis ngtok. Aku ora ngomong nk dkn kuwi bisa menangk Aku, ora.

³¹ Nanging Aku namung manut apa kongkonan Gusti Allah Bapakku. Dadin wong kabh bisa nitni nk Aku trsna tenan marang Gusti Allah Bapakku. Wis, hayuk saiki pada lunga!

15 ¹Gusti Ysus terus ngomong ngn marang murid-murid: Aku iki kenng dipadakk karo wit, lah kow pang. Gusti Allah Bapakku kenng dipadakk karo sing tukang kebon.

²Pang sing ora ngetokk woh kuwi mesti diketok karo sing tukang kebon lan pang sing metu woh dikeprasi lan diresiki supaya ngetokk woh sing luwih okh.

³Kow wis pada resik atin. Pitutur sing tak wulang marang kow kuwi wis ngresiki atimu.

⁴Rumaketa marang Aku, dadin Aku uga bisa rumaket marang kow. Pang kuwi ora bisa ngetokk woh nk ora rumaket marang wit, kaya ngono uga kow, nk ora rumaket marang Aku kow ora bisa ngetokk woh.

⁵Aku iki wit lan kow kuwi pang. Nk kow rumaket marang Aku lan Aku rumaket marang kow, kow bakal ngetokk woh okh. Pedot sangka Aku kow ora bisa apa-apa.

⁶Wong sing ora rumaket marang Aku kuwi kaya pang sing diketok dadi garing, terus dilumpukk lan dibuwang nang geni bn kobong.

⁷Nk kow rumaket marang Aku lan nglakoni pituturku, mbok njaluka apa wa ta, mesti bakal keturunan.

⁸Gusti Allah Bapakku bakal diluhurk nk kow ngetokk woh okh. Kuwi ngtokk nk kow dadi muridku tenan.

⁹ Gusti Allah nrsnani Aku, mengkono uga katrsnanku marang kow. Pada mantepa ing katrsnan iki.

¹⁰ Kaya enggonku manut marang karep Gusti Allah Bapakku lan ngalami katrsnan, semono uga kow. Nk kow manut marang pituturku, kow uga bakal ngalami katrsnanku sak terus.

¹¹ Aku ngomong kuwi mau kabh marang kow, supaya kow bisa nduwni kabungahanku lan supaya kabungahan iki bisa mundak terus.

¹² Pituturku marang kow ya iki: pada trsnaa terus marang sakpada-pada kaya enggonku trsna marang kow.

¹³ Wong sing trsna lan saguh mati nglabuhi kantyan, kuwi wong sing nduwni katrsnan tenan. Ora nng katrsnan sing gedn ngungkuli kuwi.

¹⁴ Kow dadi kanyaku nk kow pada manut marang pituturku.

¹⁵ Kow saiki wis ora tak arani slaf menh, awit slaf kuwi ora tau diejki atungan karo sing nduw omah. Nanging apa omong Gusti Allah Bapakku marang Aku, kabh tak dunung-dunungk marang kow, supaya kow uga pada ngerti. Mulan kow kuwi ora tak arani slaf menh, nanging kow kanyaku.

¹⁶ Aku sing milih kow, dudu kow sing milih Aku. Kow tak pilih lan tak kongkon budal ngetokk woh terus, aja sampk ilang woh. Apa penjalukmu marang Gusti Allah Bapakku

mesti bakal keturutan nk kow nembung nganggo Jenengku.

¹⁷ Sepisan menh tembungku marang kow: Pada trsnaa marang sakpada-pada.

¹⁸ Gusti Ysus terus ngomong menh: Wong-wong sing ora pretyaya marang Aku pada sengit marang kow. Nanging aja pada kagt, malah pada ngertia nk wong-wong kuwi pantyn sengit marang Aku.

¹⁹ Semunggon kow tunggal karo wong-wong kuwi, wong-wong mesti pada seneng karo kow, awit kow diaku tunggal wa. Nanging kow wis tak pilih lan tak singkirk sangka tengah wong-wong kuwi, dadin kow wis ora tunggal karo wong-wong kuwi, mulan kow ya disengiti.

²⁰ Aku lak wis ngomong ta nk slaf kuwi ora ngungkuli sing nduw. Mulan, nk wong-wong wis nyiya-nyiya Aku, wong-wong uga bakal nyiya-nyiya kow. Semunggon wong-wong gelem nampa pituturku, wong-wong mesti uga bakal nampa tembungmu.

²¹ Nanging aja nggumun, wong-wong pada ngono karo kow kuwi, jalaran kow muridku. Wong-wong kuwi ora pretyaya marang Gusti Allah sing ngongkon Aku.

²² Semunggon Aku ora teka lan mituturi wong-wong bab Gusti Allah, wong-wong kuwi pantyn ora kenng disalahk nk ora gelem nampa Aku. Nanging Aku wis mituturi wong-wong kuwi, mulan pada salah tenan.

²³ Sapa sing sengit marang Aku ya pada wa sengit marang Gusti Allah Bapakku.

²⁴ Semunggon Aku ora ngujutk tembungku nganggo tanda sing nggumun-nggumunk, sing durung tau ditindakk karo wong liyan, wong-wong kuwi blas ora kenng disalahk. Nanging wong-wong pada weruh sembarang-mbarang kuwi karo mripat dw, senajan ngono meksa ijik sengit marang Aku lan sengit marang Gusti Allah Bapakku.

²⁵ Pantyn, nang kitab kono dw wis ketulis ngn: Wong-wong pada sengit marang Aku tanpa jalaran. Tulisan iki pantyn klakon.

²⁶ Nanging aja pada wedi, Aku arep budal nang nggon Gusti Allah Bapakku lan Aku bakal ngongkon Roh Sutyi, Penulungmu, ndang teka nang nggonmu. Dkn kuwi tekan sangka nggon Gusti Allah Bapakku lan Dkn bakal nduduhk bab Gusti Allah kaya sak bener lan uga bab Aku.

²⁷ Nanging kow uga dadi seksiku, awit kawit Aku molai nyambutgaw kow mlu Aku.

16 ¹ Gusti Ysus terus ngomong: Kuwi mau kabh tak dunung-dunungk marang kow, supaya mbsuk nk wis klakon tenan, kow aja sampk kagt lan ilang pengandel.

² Pantyn bakal klakon tenan. Kow ora namung bakal dietokk sangka sinaguk, nanging wong-wong bakal matni kow mbarang. Malah mikir pada nggaw betyik

marang Gusti Allah Bapakku nk nglakoni ngono kuwi.

³Wong-wong pada nglakoni kaya ngono kuwi, jalaran ora pada ngerti tenan marang Gusti Allah lan marang Aku.

⁴Nanging kow tak omongi sakdurung, supaya mbsuk nk kabh iki klakon tenan kow pada ling marang tembungku lan ora pada kagt. Maun kow ora tak omongi bab iki, awit Aku ijk tyampur karo kow.

⁵Nanging saiki Aku arep balik menh nang nggon Gusti Allah sing ngongkon Aku teka nang jagat kn. Pantyn Aku arep lunga, lah kok ora nng sing takon marang Aku kenng apa Aku kok arep lunga.

⁶Malah terus pada sedi ngono bab sembarang sing tak omongk kuwi.

⁷Nanging tenan, luwih apik kanggo kow nk Aku lunga, supaya Aku bisa ngongkon Roh Sutyi, Penulungmu, teka. Nk Aku ora lunga, Dkn ora bakal teka.

⁸Malah mbsuk nk Roh Sutyi teka, Dkn bakal nduduhk marang manungsa nk pikiran bab dosa, bab sing bener lan bab kruton klu kabh.

⁹Roh Sutyi nduduhk apa bab dosa? Manungsa dosa, jalaran ora pretyaya marang Aku.

¹⁰Bab sing bener, Roh Sutyi bakal nduduhk nk Gusti Allah nganggep Aku bener. Nk ora

ngono mosok Aku arep ninggal kow lan balik menh nang nggon Gusti Allah Bapakku.

¹¹Bab kruton, Roh Sutyi bakal nduduhk nk Gusti Allah wis nggaw putusan nyetrap ratun jagat, yakuwi Stan, slawas.

¹²Enng okh sing ijik kudu tak omong marang kow, nanging saiki kow durung bisa dunung kuwi kabh.

¹³Mbsuk nk Roh Sutyi teka, Dkn sing bakal ndunung-ndunungk sembarang. Dkn sing bakal mulangi bab Gusti Allah kaya sak bener; ora nurut pikiran Dkn dw, ora, nanging Dkn namung mulangk apa omong Gusti Allah. Lan menh, Roh Sutyi uga bakal ndunung-ndunungk bab sembarang-mbarang sing bakal klakon.

¹⁴Sembarang sing diomong karo Dkn kuwi sangka nggonku, mulan Dkn bakal ngluhurk Aku.

¹⁵Sembarang sing sangka nggon Gusti Allah Bapakku kuwi ya sangka nggonku uga. Mulan Aku mau ngomong nk sembarang sing diwulangk karo Roh Sutyi kuwi sangka nggonku.

¹⁶Gusti Ysus terus ngomong menh: Ora suwi menh Aku bakal lunga lan kow ora bakal weruh Aku menh, nanging ora let suwi sakwis kuwi Aku bakal teka menh.

¹⁷Murid-murid terus pada takon marang sakpada-pada: Lah Gusti Ysus kuwi sakjan ngomong bab apa ta, kok ngomong nk

ora suwi menh bakal lunga lan ora let suwi sakwis lunga bakal teka menh. Lan menh, Dkn ngomong nk arep nang nggon Gusti Allah Bapak.

¹⁸ Kok ngomong ora let suwi menh? Kuwi ngomongk apa ta? Awak dw kok ora dunung!

¹⁹ Gusti Ysus weruh nk murid-murid pada kepngin takon marang Dkn, mulan Dkn terus ngomong: Kow ora pada dunung enggonku ngomong nk ora suwi menh Aku bakal lunga terus ora let suwi menh Aku bakal teka menh.

²⁰ Saiki arep tak dunungk, mulan dirungokk sing apik. Kow bakal pada sambat lan tangisan, nanging wong-wong sing ora pretyaya marang Gusti Allah bakal pada bungah. Kow bakal pada sedi, nanging sedimu bakal dadi kabungahan.

²¹ Kaya wong wdok sing arep mbayi ka: suwn mbayi ngrasakk lara, nanging nk bayin wis lair wong bungah tenan, lali laran.

²² Kaya ngono uga kow. Saiki kow pada sedi, jalaran Aku arep lunga. Nanging nk Aku balik menh kow bakal pada bungah ora nng entk. Ora nng wong sing bakal bisa ngrebut kabungahan iki sangka atimu.

²³ Ing wayah kuwi kow ora usah takon Aku apa-apa menh. Diling tenan omongku iki: nembunga apa wa marang Gusti Allah Bapakku, Dkn mesti bakal nuruti, jalaran sangka Aku.

²⁴ Tumekan saiki kow durung tau nembung apa-apa nganggo jenengku. Pada nembunga, Gusti Allah mesti bakal ngekki. Kuwi kekarepan Dkn, supaya kow bisa bungah tenan.

²⁵ Gusti Ysus terus ngomong menh: Tekan saiki enggonku mulangi kow namung nganggo tembung-tembung gambar, nanging ora let suwi menh Aku ora usah mulangi ngono menh. Sembarang bab Gusti Allah Bapakku bakal tak omongk blaka wa.

²⁶ Ing wayah kuwi Aku ora usah nembungk kow, nanging kow dw sing bakal nembung nganggo jenengku marang Gusti Allah Bapakku.

²⁷ Gusti Allah dw trsna marang kow, jalaran kow pada trsna marang Aku lan pada pretyaya nk Gusti Allah sing ngongkon Aku.

²⁸ Pantyn tenan, Aku iki tekan sangka nggon Gusti Allah Bapakku medun nang jagat kn. Saiki Aku arep ninggal jagat iki balik nang nggon Gusti Allah Bapakku.

²⁹ Murid-murid terus ngomong: Lah mbok ngono ta Gusti! Saiki Kow sing mulangi ora angl.

³⁰ Saiki awak dw ngerti nk Kow ngerti sembarang. Awak dw ora usah takon marang Kow menh. Mulan saiki awak dw pretyaya nk Kow kuwi tekan sangka nggon Gusti Allah.

³¹ Gusti Ysus ngomong: Apa kow pada pretyaya tenan saiki? Aku ora ngandel nk kow nduw pretyaya sing mantep tenan.

³² Dititni ta! Bakal nng wantyin, ora suwi menh, kow kabh bakal buyar dw-dw paran. Aku bakal mbok tinggal dw. Sakjan ya ora dw, awit Gusti Allah Bapakku ngantyani Aku.

³³ Kow tak omongi kuwi mau kabh supaya kow bisa rumaket marang Aku lan nduwni ayem. Nang jagat kn kow bakal kanglan tenan, awit kow nurut Aku, nanging dikuwatk terus, Aku wis menangk sembarang kuwi.

17 ¹ Sakwis ngomong kuwi mau kabh Gusti Ysus terus nyawang nduwur lan ndonga: Duh Bapakku, saiki wis tekan wantyin. Mbok diluhurk Anakmu, supaya Anakmu bisa ngluhurk Kow.

² Kow wis ngekki kwasa marang Dkn, supaya Dkn bisa ngwasani saben wong lan bisa ngekki urip langgeng marang saben wong sing wis mbok pasrahk marang Dkn.

³ Urip langgeng iku yakuwi: nk wong-wong pada ngakoni nk Kow dw Gusti Allah sing nyata lan ora nng tunggal lan Ysus Kristus, sing mbok kongkon nulungi manungsa.

⁴ Duh Bapakku, Aku wis ngluhurk Kow ing jagat kn, awit Aku wis ngrampungk penggawan kongkonanmu marang Aku.

⁵ Mulan, mbok saiki Aku dijikuk menh, supaya Aku bisa nampa kaluhuran nang ngarepmu, kaya mbiyn sakdurung jagat nng.

⁶Wong-wong sing wis mbok pilih sangka donya lan mbok pasrahk marang Aku kuwi saiki wis pada ngerti Kow kuwi sapa, awit Aku wis ngtokk Kow marang wong-wong kuwi. Wong-wong iki maun wkm, nanging saiki wis mbok pasrahk marang Aku. Pantyn wong-wong iki pada nampa pituturmu.

⁷Mulan saiki pada nitni nk sembarang sing tak wulang lan tak tindakk kuwi mau kabh tekan sangka nggonmu.

⁸Pantyn, Aku namung mulangk marang wong-wong apa omongmu marang Aku. Kuwi kabh pada ditampa, mulan saiki kabh pada dunung tenan nk Aku tekan sangka nggonmu lan pada pretyaya nk kow sing ngongkon Aku.

⁹Aku saiki ora ndongakk wong-wong sing ora pretyaya, ora, Aku ndongakk murid-murid iki, sing wis mbok pasrahk marang Aku. Murid-murid iki pada wa wkm.

¹⁰Apa sing wkku kuwi ya wkm lan apa sing wkm ya pada wa wkku. Pantyn, murid-murid iki ngtokk sepira gedn katrsnanku lan kwasaku.

¹¹Aku saiki arep lunga sangka jagat iki, Aku arep balik nang nggonmu menh, nanging murid-murid iki tak tinggal nang kn. Duh Bapakku sing sutyi, Aku nyuwun, murid-murid iki sing wis mbok pasrahk marang Aku, mbok dipageri karo kwasan jenengmu. Aku nyuwun supaya pada bisa bebarengan dadi siji ing sembarang, kaya Awak Dw iki.

¹² Suwn Aku nang jagat kn Aku dw sing nuntun nganggo kwasan jenengmu lan ora nng sing mbalik dalan karusakan, kejaba mung siji. Pantyn sing siji kuwi wis nduw karep ala, supaya apa sing wis ketulis nang Kitab klakon tenan.

¹³ Nanging Aku saiki arep balik nang nggonmu. Mulan, pumpung Aku ijik nang jagat kn Aku ngomong sembarang iki, supaya murid-murid iki bisa nduwni kabungahan tenan, kabungahan sing namung Aku dw bisa ngekki.

¹⁴ Pada tak wulangi pituturmu lan saiki urip pada wa kaya Aku, malih sj karo wong sing ora pretyaya marang Kow. Mulan ya pada disengiti tenan karo wong sing ora pretyaya.

¹⁵ Duh Bapakku, Aku ora nyuwun supaya murid-murid iki mbok jikuk sangka jagat kn, nanging Aku nyuwun supaya mbok pageri sangka kwasan Stan.

¹⁶ Murid-murid iki urip wis ora tunggal karo wong-wong sing ora pretyaya marang kow, awit Aku ya ora tunggal uga.

¹⁷ Mulan Aku nyuwun, supaya pada nurut pituturmu, dadin bisa temen nurut Kow. Pituturmu sing ngtokk Kow sak nyatan.

¹⁸ Kaya enggonmu ngongkon Aku teka nang jagat kn ngabark pituturmu marang manungsa, Aku semono uga ngongkon murid-murid iki.

¹⁹ Aku masrahk uripku marang Kow kanggo nglabuhi murid-muridku iki, supaya kabh uga pada masrahk urip marang Kow ing lair lan batin.

²⁰ Duh Bapakku, Aku ora namung ndongakk murid-murid iki wa, nanging Aku uga ndongakk wong sing nampa pitutur murid-murid iki terus pada pretyaya marang Aku.

²¹ Aku nyuwun bisaa kabh pada rukun bebarengan lan bisaa rumaket marang Awak Dw, kaya enggonku rumaket marang Kow lan Kow marang Aku. Dadin wong sing ora pretyaya bisa nitni nk Kow sing ngongkon Aku teka nang jagat kn.

²² Kaya enggonmu ngtokk ing uripku Kow kuwi kaya ngapa, Aku uga ngtokk ing urip sing pada pretyaya, Aku iki kaya ngapa. Nk kabh bisa kaya Aku, kabh uga bakal bisa rukun dadi siji kaya enggon Kow karo Aku iki dadi siji.

²³ Dadin Kow urip ing Aku lan Aku urip ing atin wong-wong kuwi lan kabh bisa dadi siji, kaya sing mbok karepk. Nk bisa ngono jagat bakal pretyaya nk Kow sing ngongkon Aku lan uga bisa pretyaya nk Kow trsna tenan marang manungsa, kaya enggonmu trsna marang Aku.

²⁴ Duh Bapakku, murid-murid iki mbok pasrahk marang Aku. Karepku murid-murid iki bisa nang nggonku, supaya bisa weruh

kamulyanku. Ya Kow sing ngekki kamulyan iki marang Aku, awit Kow trsna marang Aku kawit jagat iki durung nng.

²⁵ Duh Bapakku sing bener slawas, senajan wong jagat kn ora ngerti Kow, Aku ngerti Kow lan murid-muridku iki saiki wis ngerti nk Kow sing ngongkon Aku.

²⁶ Aku wis nduduhk marang murid-muridku Kow kuwi sapa lan bakal tak duduhk terus. Karepku, supaya pada nduwni katrsnan kaya enggonmu nrsnani Aku lan supaya Aku bisa dadi siji karo murid-muridku kuwi.

18 ¹ Sakwis Gusti Ysus ndonga kuwi Dkn terus ngabrah kriki Kidron karo murid-murid. Kadung wis ngabrah terus pada mlebu nang kebon olf.

² Gusti Ysus ajek mbrn karo murid-murid, mulan Yudas mbarang ya ngerti panggonan iki. Ya Yudas iki sing ora let suwi ngelungk Gusti Ysus marang mungsuh.

³ Yudas mbarang mbrono nggawa soldat-soldat lan sekaut-sekaut sing njaga Grja Ged. Soldat-soldat lan sekaut-sekaut iki kongkonan para pengarep imam lan para Farisi lan pada teka nggawa obor lan sentir lan uga gaman-gaman.

⁴ Gusti Ysus wis ngerti bakal nng apa, mulan Dkn terus metu mapak wong-wong. Dkn takon: Kow kuwi pada nggolki sapa?

⁵ Wong-wong semaur: Awak dw nggolki Ysus, wong sangka Nasart! Gusti Ysus terus

ngomong: Ysus kuwi ya Aku iki! Yudas mbarang ya nang kono karo soldat-soldat lan sekaut-sekaut sing pada teka mau.

⁶Wong-wong krungu Gusti Ysus ngomong ngono terus pada mundur sampk nggeblak.

⁷Gusti Ysus takon sepisan menh: Sapa ta sing mbok golki kuwi? Terus pada semaur: Ysus, wong sangka Nasart!

⁸Aku lak wis ngomong ta nk Ysus kuwi ya Aku iki. Nk namung nggolki Aku, kantlya-kantlyaku iki ya diejark wa.

⁹Ya pantyn bener, awit Gusti Ysus wis tau ngomong ngn marang Gusti Allah Bapak: Sing wis mbok pasrahk marang Aku ora nng siji-sijia sing tak ilangk!

¹⁰Rasul Simon Ptrus, sing nggawa pedang, narik pedang dienggo nyabet kuping slaf Imam Ged sampk tyepol. Slaf iki jeneng Malkus.

¹¹Nanging Gusti Ysus malah nyenni rasul Ptrus: Pedangmu kuwi dilebokk menh! Mosok Aku ora gelem nglakoni kasangsaran sing wis dikarepk karo Gusti Allah Bapakku?

¹²Soldat-soldat lan kumendan lan sekaut-sekaut Grja Ged terus pada nyekel Gusti Ysus.

¹³Tangan ditalni terus digawa nang nggon Anas. Anas iki bapak maratuwan Kayafas, sing dadi Imam Ged ing wayah kuwi.

¹⁴ Ya Kayafas iki sing ngomong marang para penggedn wong Ju nk luwih apik wong siji mati tenimbang sak bangsa kabh.

¹⁵ Rasul Simon Ptrus lan murid liyan, yakuwi rasul Yohanes, pada ngetutk Gusti Ysus. Rasul Yohanes kuwi kenal karo Imam Ged, mulan dkn terus mlu mlebu nang omah Imam Ged.

¹⁶ Nanging rasul Ptrus ngentni nang njaban lawang. Murid liyan sing kenal karo Imam Ged terus metu lan ngomong marang wong wdok sing tukang mbukak lawang. Rasul Ptrus mbarang terus diejk mlebu.

¹⁷ Wong wdok sing jaga lawang terus ngomong marang rasul Ptrus: Apa kow dudu tunggal murid wong? Rasul Ptrus semaur: Ora!

¹⁸ Iki dong wayah adem, mulan slaf-slaf lan sekaut-sekaut Grja Ged sing nang kono pada nggaw bediyang karo areng supaya anget. Wong-wong pada ngadek ngubengi bediyang. Rasul Ptrus mbarang mlu ngadek nang kono.

¹⁹ Saiki Gusti Ysus ditakoni karo Imam Ged bab murid-murid lan piwulang.

²⁰ Gusti Ysus semaur: Aku nk mulangi nang ngarep wong okh, nang sinaguk apa nang Grja Ged, nang panggonan sing dienggo ngumpul wong Ju. Aku ora tau ndelik-ndelik.

²¹ Nk kepngin ngerti apa sing tak wulangk ya takon marang wong-wong sing pada ngrungokk. Wong-wong kuwi mesti ngerti apa sing tak wulangk.

²² Sakwis Gusti Ysus ngomong ngono terus sekaut Grja Ged sing ngadek nang kono napuk Dkn karo ngomong: Karo Imam Ged aja wani ngomong ngono ya!

²³ Gusti Ysus semaur: Nk omongku kuwi mau ora bener, apa klrun? Lah nk omongku bener, Aku kok mbok tapuk?

²⁴ Anas terus mrntah kongkon nggawa Gusti Ysus nang nggon Kayafas, Imam Ged. Tangan Gusti Ysus ijik dibanda.

²⁵ Saiki rasul Ptrus ijik ngadek nang bediyangan kono. Wong-wong sing nang kono takon marang dkn: Kow lak murid wong kuwi ta? Rasul Ptrus semaur: Ora ah!

²⁶ Terus nng slaf Imam Ged, sedulur slaf sing dibatyok kuping karo rasul Ptrus, ngomong: Kaya-kaya aku weruh kow mbarang karo Dkn nang kebon olf!

²⁷ Rasul Ptrus terus semaur menh: Ora ah! Sakwat terus nng jago kluruk.

²⁸ Sakwis kuwi Gusti Ysus terus digawa lunga sangka omah Kayafas. Saiki digawa nang omah gramang. Kuwi ijik suk banget. Wong-wong Ju malah ora pada mlebu nang omah gramang, awit gramang kuwi dudu wong Ju. Lan miturut agaman wong Ju ora ntuk mlebu omah sing dudu bangsan, mengko ndak reget awak. Nk ora resik ora ntuk mlu mangan pangan Paskah.

²⁹ Mulan gramang Pilatus terus nglumui metu lan takon marang wong-wong: Apa salah wong iki?

³⁰ Wong-wong semaur: Nk ora wong nakal mosok digawa mbrn karo awak dw!

³¹ Pilatus terus ngomong: Kana dikrutu kow dw miturut wt agamamu dw! Wong-wong semaur: Nanging awak dw ora dililani ngongkon matni wong!

³² Pantyn kudu klakon sing wis diomong karo Gusti Ysus bab kepriy Dkn enggon bakal mati.

³³ Gramang Pilatus terus mlebu menh nang omah. Gusti Ysus terus dityeluk lan ditakoni: Apa Kow kuwi ratun bangsa Ju tenan?

³⁴ Gusti Ysus semaur: Kuwi pitakonamu dw apa wong liyan sing ngongkon kow?

³⁵ Pilatus terus ngomong: Anggitanmu kuwi aku wong Ju? Bangsamu dw lan pengarep-pengarep imam sing nggawa kow mbrn nang nggonku! Salahmu apa kok kow dityekel!

³⁶ Gusti Ysus semaur: Dudu wong jagat kn sing ndadkk Aku dadi ratu. Semunggon wong jagat kn sing ndadkk Aku dadi ratu, balaku mesti pada nglawan mblani Aku supaya Aku ora dityekel karo wong Ju. Nanging yakuwi, dudu wong jagat kn sing ndadkk Aku dadi ratu.

³⁷ Pilatus terus ngomong marang Gusti Ysus: Nk ngono Kow ratu tenan? Gusti Ysus semaur: Pantyn, bener sing mbok omong

kuwi. Aku lair lan Aku teka nang jagat kn kanggo nduduhk bab sing bener. Sapa sing seneng marang pitutur sing bener mesti nggugu tembungku.

³⁸Pilatus terus semaur: Pitutur sing bener? Ah, kuwi apa! Sakwis ngomong kuwi Pilatus terus mara menh nang nggon wong-wong Ju sing nang njaba. Dkn terus ngomong: Aku ora nemu salah ing wong iki!

³⁹Nanging wis lumrah aku ngetokk wong setrapan siji nk wayah Paskah. Lah karepmu kepriy? Apa kow njaluk ratun bangsa Ju sing tak etokk?

⁴⁰Wong-wong terus pada mbengok: Ora, ora Dkn! Awak dw njaluk Barabas! Barabas kuwi wong nakal.

19¹Gramang Pilatus mrntah ngongkon metyuti Gusti Ysus.

²Soldat-soldat sing nang kono terus pada ngubet-ubetk pang eri digaw kaya makuta terus dipasang nang sirah Gusti Ysus, terus dienggoni salin abang mbarang, supaya ktok kaya ratu.

³Soldat-soldat mau terus tok-tok mbagkk ngomong: Slameta ratun bangsa Ju! Sakwis ngono Gusti Ysus terus dikeplaki.

⁴Pilatus terus metu sepisan menh nang ngarep wong-wong Ju mau! Dkn ngomong: Lah iki wong tak gawa nang nggonmu menh. Sak ngertiku wong iki ora nduw salah apa-apa!

⁵ Gusti Ysus terus digawa metu, ijik nganggo makuta eri lan salin abang mau. Pilatus terus ngomong menh marang wong-wong: Ya iki wong!

⁶ Kadung para pengarep imam lan sekaut-sekaut Grja Ged weruh Gusti Ysus, sakwat terus pada mbengok: Dipentng! Dipentng! Pilatus terus semaur: Ya kono nk arep mbok pentng. Kanggo aku wong iki ora salah apa-apa!

⁷ Wong-wong terus pada semaur: Miturut wt agaman awak dw wong kuwi kudu dipatni, awit Dkn ngomong nk Dkn kuwi Anak Gusti Allah!

⁸ Pilatus krungu wong-wong ngomong ngono kuwi mau terus tambah wedi.

⁹ Dkn terus mlebu menh lan takon marang Gusti Ysus: Kow kuwi sakjan sapa ta? Nanging Gusti Ysus ora semaur apa-apa.

¹⁰ Mulan Pilatus terus ngomong: Kow mesti ngerti ta sapa sing nakoni Kow iki? Lah kok ora gelem semaur? Apa kow ora ngerti nk Aku nduwni kwasa ngongkon ngutyuli lan ngongkon mentng Kow!

¹¹ Gusti Ysus terus semaur: Nk Gusti Allah ora ngekki kwasa kow, kow blas ora bisa ngapa-apakk Aku. Mulan, sing salah ged dw kuwi ya wong sing ngelungk Aku marang kow!

¹² Pilatus krungu Gusti Ysus ngomong ngono kuwi terus nggolk akal supaya Gusti Ysus ora

usah disetrap menh, nanging wong-wong pada mbengok: Nk wong kuwi ora mbok setrap, kow ya dudu kantyan ratun, awit sapa sing ngaku nk dkn kuwi ratu ya nglawan ratun.

¹³ Kadung Pilatus krungu wong-wong ngomong ngono dkn terus nggawa Gusti Ysus metu, terus njagong nang krosi sing dienggo ngrutu. Krosi iki ngadek nang jogan watu, nk tyara Ibrani jeneng Gabata.

¹⁴ Iki tiba dinan wong Ju pada tyetyawisan kanggo dina sabat minggu Paskah kuwi, kira-kira jam rolas awan. Pilatus terus ngomong marang wong-wong: Lah iki ratumu!

¹⁵ Wong-wong malah terus pada bengok-bengok: Digawa lunga, digawa lunga wong kuwi, kana dipentng! Pilatus terus ngomong: Mosok aku mbok kongkon mentng ratumu? Para pengarep imam terus semaur: Namung Ssar ratun awak dw, awak dw ora nduw ratu liyan.

¹⁶ Gusti Ysus terus dipasrahk marang para penggedn wong Ju supaya dipentng.

¹⁷ Para soldat terus nggawa Gusti Ysus metu sangka kutan kono digawa nang panggonan sing jeneng Endas Wong Mati, nk tyara Ibrani jeneng Golgota.

¹⁸ Gusti Ysus dw sing manggul kayun sing arep dienggo mentng Dkn. Gusti Ysus terus dipentng bareng karo wong loro liyan, sing

siji nang tengen lan liyan nang sebelah kiwa, dadin Gusti Ysus nang tengah-tengah.

¹⁹ Nang kayun pentngan terus dikongkon ngekki tulisan ngn karo Pilatus: Ysus sangka Nasart, ratun wong Ju!

²⁰ Panggonan sing dienggo mentng kuwi ora adoh karo kutan kono, mulan wong Ju okh pada weruh lan matya tulisan kuwi. Karomenh kuwi ketulis ing tembung Ibrani, Latin lan Grik.

²¹ Para pengarep imam bangsa Ju terus pada nembung marang Pilatus ngganti tulisan kuwi. Dadin tulisan ora: Ratun wong Ju, nanging: Wong iki ngomong nk Dkn ratun wong Ju!

²² Nanging Pilatus semaur: Apa sing wis tak tulis wis bn ngono!

²³ Sakwis soldat-soldat pada mentng Gusti Ysus, salin Dkn terus diutyuli kabh lan diedum dadi papat, dadin kabh papat ntuk bagan. Namung gark salin njero, sing ora nng dondoman.

²⁴ Mulan soldat-soldat mau terus ngomong: Aja disuwk ah, hayuk dilotr wa, sing menang sing ntuk! Iki tyotyok karo sing wis ketulis nang Kitab, unin ngn: Sandanganku diedum-edumk lan salinku dilotr! Apa sing diomong ya terus dilakoni tenan karo para soldat.

²⁵ Ibun lan bibik Gusti Ysus, uga Maria Klopas lan Maria Makdalna pada ngadek nang ngarep kayu pentngan kono.

²⁶ Gusti Ysus weruh ibun karo rasul Yohanes. Rasul Yohanes kuwi murid sing disenengi tenan karo Gusti Ysus. Gusti Ysus terus ngomong marang ibun: Bu, kuwi anakmu!

²⁷ Sakwis ngono terus ngomong marang murid sing disenengi kuwi ngn: Kuwi ibumu! Mulan sakplok kuwi ibun Gusti Ysus terus dirumati karo rasul Yohanes.

²⁸ Gusti Ysus ngerti nk saiki sembarang wis klakon, mulan, supaya apa sing wis ketulis nang Kitab uga bisa klakon, Dkn ngomong: Aku ngelak!

²⁹ Nang kono nng kendi isin anggur ketyut. Terus nng soldat ngetylupk spons nang anggur kuwi terus dipasang nang putyuk kayu hisop, terus didkkk nang lambn Gusti Ysus.

³⁰ Sakwis Gusti Ysus nyesep anggur, Dkn terus ngomong: Wis rampung! Dkn terus ndingkluk terus ninggal.

³¹ Lah kuwi tiba dina jemuah, dina wayah wong Ju pada tyetyawisan kanggo dina sabat. Wong-wong ora gelem nk ing dina sabat kuwi layon Gusti Ysus ijik nang kayu pentngan, awit iki dina sabat sing ged. Mulan para penggedn wong Ju pada nembung marang Pilatus, supaya wong-wong sing dipentng

pada diremuki sikil lan diedunk sangka kayu pentngan kono.

³² Para soldat terus nang nggon sing liyan ndisik sing dipentng bareng karo Gusti Ysus. Kabh loro sikil terus diremuk.

³³ Nanging kadung para soldat mau nang nggon Gusti Ysus pada weruh nk Dkn wis mati. Mulan sikil Dkn ora sida diremuk.

³⁴ Nanging terus nng soldat njojoh bangkkan Gusti Ysus karo tumbak, terus sakwat metu getih lan banyun.

³⁵ Aku, Yohanes, weruh sembarang iki lan aku dadi seksi, aku ora goroh. Aku ngerti tenan lan sing tak omong iki apa wujud. Aku ngomong iki supaya kow pretyaya marang Gusti Ysus.

³⁶ Ngertia nk sembarang iki klakon, awit nang Kitab wis ketulis ngn: Balung Dkn blas ora nng sing bakal diremuk. Dadin tulisan iki wis klakon.

³⁷ Lan nng tulisan liyan menh nang Kitab sing unin ngn: Wong-wong bakal nyawang marang wong sing wis dijojoh.

³⁸ Sakwis kuwi mau kabh terus Yosf, murid sing sangka kuta Arimata, nembung marang Pilatus, apa ntuk njikuk layon Gusti Ysus. Yosf iki murid Gusti Ysus, nanging maun ndelik-ndelik, awit wedi karo para penggedn wong Ju. Pilatus ya nglilani penjaluk Yosf, mulan layon Gusti Ysus ya terus arep dijikuk karo Yosf.

³⁹ Nikodmes mbarang mlu teka karo nggawa wangi-wangi tyampuran mur lan alu. Okh kira-kira nng telung puluh kilo. Ya Nikodmes iki sing teka nang nggon Gusti Ysus ing wayah wengi, dong teka sepisanan.

⁴⁰ Yosf lan Nikodmes terus njikuk layon sangka kayu pentngan kono, terus dibuntel mori bareng karo wangi-wangin mbarang. Kuwi pantyn wis dadi lumrah wong Ju nk arep ngubur wong mati.

⁴¹ Tyedek karo panggonan sing dienggo mentng Gusti Ysus kono nng kebon. Nang kebon kuwi nng kuburan anyar sing durung tau dienggo ngubur wong.

⁴² Layon Gusti Ysus terus dikubur nang kono, awit kuburan kuwi tyedek, katik wis lat pisan, dina sabat wis arep molai.

20¹ Ing dina minggun, suk-suk ijik peteng, Maria Makdalna teka nang kuburan. Nang kono dkn weruh nk watun sing dienggo nutupi kuburan wis ora nng.

² Maria terus sakwat lunga nggolki rasul Simon Ptrus lan murid liyan sing disenengi karo Gusti Ysus. Dkn terus ngomong marang murid loro kuwi: Layon Gusti Ysus dijikuk karo wong-wong, nanging awak dw ora ngerti embuh didkk nang endi.

³ Rasul Ptrus lan murid liyan mau terus gelis-gelis budal nang kuburan.

⁴ Kabh loro mblayu, nanging rasul Yohanes mblayun luwih banter, mulan dkn sing teka ndisik nang kuburan.

⁵ Rasul Yohanes nginguk njeruh terus weruh morin nang kono, nanging dkn ora mlebu.

⁶ Ora let suwi rasul Ptrus teka terus mlebu.

⁷ Rasul Ptrus weruh morin lan uga gombal mori sing dienggo mbuntel sirah. Nanging gombal iki ora tyampur karo mori liyan, malah wis dilempit.

⁸ Rasul Yohanes, sing teka ndisik nang kuburan, terus mlu mlebu mbarang. Dkn weruh kuwi mau kabh terus pretyaya nk Gusti Ysus wis tangi menh.

⁹ Awit, senajan wis ketulis nang Kitab nk Gusti Ysus bakal mati terus urip menh, murid-murid maun durung pada dunung tulisan kuwi.

¹⁰ Rasul Ptrus lan Yohanes terus pada mulih menh.

¹¹ Maria, sing uga mlu rono menh, saiki nang kono dw nang njaban kuburan. Dkn terus nginguk njeruh karo nangis.

¹² Maria terus weruh mulkat loro nganggo salin putih njagong nang panggonan sing maun dienggo nggltakk layon Gusti Ysus. Sing siji njagong nang sebelah sikil lan liyan sebelah sirah.

¹³ Mulkat mau terus pada takon marang Maria: Yu, kenng apa kow kok nangis? Maria semaur: Gustiku digawa lunga karo

wong-wong, nanging aku ora ngerti Dkn embuh didkk nang endi!

¹⁴ Sakwis semaur ngono dkn terus minger lan weruh Gusti Ysus, nanging Maria ora nitni nk kuwi Dkn.

¹⁵ Gusti Ysus terus ngomong: Yu, kenng apa kow kok nangis? Kow kuwi nggolki sapa? Ndarani Maria sing takon kuwi wong sing tukang resik-resik kebon kono, mulan dkn semaur: Kang, nk kow sing nggawa lunga layon, mbok aku diduduhi nggon ta, arep tak jikuk!

¹⁶ Gusti Ysus terus ngomong: Maria! Maria terus sakwat minger lan semaur: Rabuni! (Rabuni iku tembung Ibrani teges: Guruku.)

¹⁷ Gusti Ysus terus ngomong: Aku aja didemk ndisik, awit Aku durung budal nang nggon Gusti Allah Bapakku. Kana saiki sedulur-sedulurku diomongi nk Aku budal nang nggon Gusti Allah Bapakku sing uga Bapakmu, Gusti Allahku lan uga Gusti Allahmu.

¹⁸ Maria terus nang nggon murid-murid ngomong: Aku weruh Gusti! Apa sing diomong karo Gusti Ysus terus diomongk marang murid-murid.

¹⁹ Mbengin kuwi murid-murid Gusti Ysus pada ngumpul. Lawang-lawang dikantyingi kabh, awit pada wedi karo para penggedn wong Ju. Gusti Ysus terus dadakan teka

ngadek nang ngarep murid-murid terus ngomong: Pada slameta!

²⁰ Sakwis ngomong kuwi Gusti Ysus terus nduduhk tangan lan bangkkan. Murid-murid pada bungah tenan weruh Gusti Ysus.

²¹ Gusti Ysus terus ngomong sepisan menh: Pada slameta! Kaya enggon Gusti Allah Bapakku ngongkon Aku, semono uga Aku ngongkon kow.

²² Sakwis ngomong ngono kuwi Gusti Ysus terus ndamu murid-murid karo ngomong: Nampaa Roh Sutyi! Sapa sing mbok ngapura salah ya nampa pangapura, sing ora mbok ngapura ya uga ora nampa pangapura.

²³ (20:22)

²⁴ Rasul Tomas, murid Gusti Ysus sing diarani Anak Kembar, ora nang kono dong Gusti Ysus teka nang tengah murid-murid mau.

²⁵ Nanging kadung dkn diomongi karo murid-murid liyan nk pada weruh Gusti Ysus, dkn ora ngandel. Malah ngomong: Aku ngandel nk aku weruh tipak bolongan pakun nang tangan lan aku bisa nglebokk drijiku nang bolongan kuwi lan aku bisa ndemk bangkkan sing dijojoh!

²⁶ Let seminggu murid-murid Gusti Ysus pada ngumpul menh. Saiki rasul Tomas mbarang nng. Lawang-lawang dikantyingi kabh, nanging Gusti Ysus teka menh, ngerti-ngerti wis ngadek nang tengah terus mbagkk: Pada slameta kabh!

²⁷ Gusti Ysus terus ngomong marang rasul Tomas: Tomas, delokk tanganku iki, rn demken. Bangkkanku mbarang iki didemk jajal! Mbok aja kaya wong sing ora pretyaya, nanging ngandela!

²⁸ Rasul Tomas terus semaur: Duh Gusti, pantyn Kow Gusti Allahku.

²⁹ Gusti Ysus terus ngomong: Kow saiki pretyaya, awit kow wis weruh Aku. Nanging beja tenan wong sing pretyaya tanpa weruh Aku!

³⁰ Ijik nng prekara liyan pirang-pirang menh sing nggumunk, sing ditindakk karo Gusti Ysus nang ngarep murid-murid, sing ora ketulis nang buku iki.

³¹ Nanging sing ketulis iki nduduhk nk Gusti Ysus kuwi Kristus Anak Gusti Allah. Nk kow pretyaya marang Dkn, kow nduwni urip langgeng.

21 ¹ Ora let suwi Gusti Ysus ngtok marang murid-murid sepisan menh. Saiki nang mr Tibrias. Kuwi ngn.

² Murid-murid dong pada ngumpul, yakuwi Simon Ptrus, Tomas Kembar, Natanal sing sangka kuta Kana nang bawah Galila, anak Sbdus loro lan murid loro liyan.

³ Lah rasul Simon Ptrus terus ngomong karo liya-liyan: Aku arep nggolk iwak! Liya-liyan semaur: Awak dw arep mlu! Kabh terus budal karo praun, nanging mbengi kuwi ora ntuk apa-apa.

⁴ Esuk Gusti Ysus teka nang pinggir mr kono, nanging murid-murid ora nitni nk kuwi Dkn.

⁵ Gusti Ysus terus takon: Ora ntuk apa-apa? Murid-murid semaur: Ora!

⁶ Gusti Ysus terus ngomong: Jalan diuntyalk nang tengen praun ta, mengko lak ntuk! Murid-murid terus nguntyalk jalan, nanging sangking okh iwak ora kuwat narik.

⁷ Rasul Yohanes terus ngomong marang rasul Ptrus: Kuwi Gusti! Kadung rasul Ptrus krungu nk kuwi Gusti Ysus, dkn sakwat nganggo salin terus njegur, awit maun namung nganggo salin njero.

⁸ Murid-murid liyan terus nggawa praun nang daratan karo narik jalan sing kebek iwak. Daratan ora adoh, kira-kira satus mter.

⁹ Kadung wis tekan daratan terus pada weruh geni areng lan iwak dipanggang nang nduwur. Enng rotin mbarang.

¹⁰ Gusti Ysus terus ngomong: Kana njikuk iwak setitik ntukmu njala kuwi!

¹¹ Rasul Ptrus terus narik jalan nang daratan. Jalan kebek karo iwak ged-ged, nng satus sket telu, nanging senajana iwak okh semono, jalan ora bedah.

¹² Gusti Ysus terus nyeluk murid-murid: Rn pada sarapan! Ora nng sing wani takon kuwi Gusti Ysus apa dudu, awit wis pada ngerti nk kuwi Dkn.

¹³ Gusti Ysus terus njikuk rotin dikkk murid-murid, iwak mbarang.

¹⁴ Sakwis Gusti Ysus tangi sangka pati Dkn wis ngtok marang murid-murid ping telu iki.

¹⁵ Gusti Ysus terus takon marang rasul Ptrus: Simon, anak Yohanes, apa kow trsna tenan marang Aku, ngungkuli liya-liyan? Rasul Ptrus semaur: Kow wis ngerti dw Gusti, Aku trsna marang Kow! Gusti Ysus terus ngomong: Tyemp-tyempku pada diengon!

¹⁶ Gusti Ysus takon sepisan menh: Simon, anak Yohanes, apa kow trsna tenan marang Aku? Rasul Ptrus semaur: Ya Gusti, Kow wis ngerti dw ta! Gusti Ysus terus ngomong: Wedus-wedusku pada diengon!

¹⁷ Saiki Gusti Ysus takon ping telun: Simon, anak Yohanes, apa kow trsna tenan marang Aku? Rasul Ptrus terus sedi banget krungu Gusti Ysus takon kaya ngono kuwi sampk ping telu. Dkn semaur: Gusti, Kow ngerti sembarang. Kow ngerti nk Aku trsna marang Kow! Gusti Ysus terus ngomong: Wedus-wedusku pada diengon!

¹⁸ Gusti Ysus saiki ngomong: Mbiyn dong kow ijik enom, kow sabukan dw lan kow rana-rn sak karepmu dw. Nanging mbsuk nk kow wis tuwa, kow bakal ngunggahk tanganmu lan wong liyan bakal nyabuki kow lan nggawa kow nang panggonan sing kow ora seneng.

¹⁹ Gusti Ysus ngomong ngono kuwi kanggo mlambangi rasul Ptrus kepriy dkn enggon bakal mati kanggo ngluhurk Gusti Allah.

Sakwis kuwi Gusti Ysus terus ngomong:

Hayuk mlu Aku!

²⁰Kadung rasul Ptrus noli mburi dkn weruh nk rasul Yohanes mbarang mlu. Ya rasul Yohanes iki sing njagong jjr Gusti Ysus dong pada mangan bareng lan dkn sing takon: Sapa sing arep ngelungk Kow marang mungsuh, Gusti?

²¹Rasul Ptrus weruh rasul Yohanes kuwi terus takon marang Gusti Ysus: Gusti, lah Yohanes kepriy?

²²Gusti Ysus semaur: Semunggon Aku karep nk dkn urip terus tekan mbsuk nk Aku teka menh, lah kuwi lak dudu prekaramu ta! Nanging kow kudu mlu Aku!

²³Nang tengah wong-wong sing pada pretyaya marang Gusti Ysus terus nng omongan mrmn-mrmn, jarn rasul Yohanes ora bakal mati. Nanging Gusti Ysus ora ngomong nk rasul Yohanes ora bakal mati, Dkn ngomong: Semunggon Aku karep nk Dkn urip terus tekan mbsuk nk Aku teka menh, lah kuwi lak dudu prekaramu ta?

²⁴Ya aku iki, Yohanes, sing nyeksni lan nulis sembarang iki. Awak dw ngerti nk sembarang sing tak omong kuwi wujut tenan.

²⁵Nanging Gusti Ysus ijjik nindakk barang liya-liyan okh banget. Semunggon kabh ditulis siji-siji, aku mikir jagat iki ora kamot kanggo madahi buku-bukun sing ditulis.

Kisah Para Rasul

1 ¹ Sedulurku Tofilus, iki layangku sing nomer loro. Nang layang sing ndisik aku wis nulis okh bab penggawan lan piwulang Gusti Ysus, wiwit Dkn molai nyambutgaw tekan Dkn munggah menh nang swarga. Sakdurung munggah menh nganggo kwasan Roh Sutyi, Gusti Ysus ngomongi lan ndunung-ndunungk ndisik marang rasul-rasul sing wis dipilih, bab sembarang-mbarang sing kudu dilakoni.

² (1:1)

³ Sakwis tangi menh sangka pati, Gusti Ysus ngtok ping okh marang para rasul, patang puluh dina suwn. Kuwi kanggo tanda sing nyata tenan nk Dkn urip. Gusti Ysus uga mulangi marang para rasul bab Kraton Gusti Allah.

⁴ Dong Gusti Ysus ijik tyampur karo para rasul, Dkn menging wong-wong kuwi ora ntuk lunga nang endi-endi ndisik. Gusti Ysus ngomong ngn marang murid-murid: Kow aja pada lunga sangka kuta Yrusalm ndisik, nanging pada entnana enggon Gusti Allah Bapakku nuruti prejanjian ndisik, kaya sing wis tak omongk marang kow ka.

⁵ Pantyn Yohanes mbaptis kow, nanging namung karo banyu. Ora suwi menh kow bakal kebaptis karo Roh Sutyi.

⁶ Ing sakwijin dina, dong ngumpul karo Gusti Ysus, para rasul terus pada takon ngn: Gusti, apa Kow bakal dadi ratun bangsa Isral, supaya bangsa Isral bisa ngwasani bangsa liya-liyan menh kaya mbiyn!

⁷ Gusti Ysus semaur: Gusti Allah Bapakku ora nglilani kow ngerti bab iku. Dkn dw sing ngarani kapan kuwi klakon.

⁸ Nanging kow bakal nampa kekuwatan nk Roh Sutyi medun lan ngwasani kow. Lan nk kuwi wis klakon, kow bakal dadi seksiku nang kuta Yrusalm, nang bawah Yuda kabh lan nang bawah Samaria lan nang sak lumah bumi.

⁹ Sakwis ngomong ngono kuwi Gusti Ysus terus munggah nang swarga. Para rasul pada weruh munggah nganti ora ktok, awit terus ketutupan mga.

¹⁰ Dong para rasul ijik pada nyawang nduwur terus dadakan nng wong loro nganggo salin putih ngadek nang jjr.

¹¹ Wong loro mau terus ngomong: H wong Galila, lah kow kok pada ngadek lan pada ndelokk nang langit ngono? Kaya enggonmu pada weruh Gusti Ysus munggah nang swarga, ya ngono kuwi Dkn bakal balik menh.

¹² Sangka gunung Olf kono para rasul terus balik nang kuta Yrusalm. Kuwi kira-kira nng sak kilomter.

¹³ Tekan Yrusalm terus pada munggah nang kamar nduwur nang omah sing dienggoni kono. Para rasul Gusti Ysus kabh yakuwi: Ptrus, Yohanes, Yakobus, Andras, Filipus, Tomas, Bartolomus, Matus, Yakobus anak Alfus, Simon wong Patriot lan Yudas anak Yakobus.

¹⁴ Para rasul mau arep nganakk kumpulan pandonga bebarengan karo wong wdok-wdok, uga Maria, ibun Gusti Ysus lan sedulur-sedulur.

¹⁵ Ora let suwi, dong para rasul ijik ngumpul, kabh kira-kira nng wong satus rong puluh, rasul Ptrus terus maju ngomong ngn:

¹⁶ Para sedulur, sing wis ketulis nang Kitab, sing wis diomong karo Roh Sutyi lantaran ratu Daved, kudu klakon. Nang Kitab kuwi ngomongk bab Yudas, sing ngrwangi wong-wong sing nyekel Gusti Ysus.

¹⁷ Yudas kuwi tunggal karo awak dw, awit dkn wis dipilih karo Gusti Ysus mlu ngerjani penggawan awak dw.

¹⁸ Karo duwit upah ala sing dilakoni mau Yudas terus tuku kebon. Nang kono dkn mati, tiba mengkurep, weteng njebrot sampk mbrodol usus.

¹⁹ Wong-wong nang Yrusalm pada ngerti kabh bab iki, mulan kebon kuwi dijenengk Akeldama teges: Kebon Getih.

²⁰ Rasul Ptrus terus ngomong menh: Nang kitab Masmur nng tulisan ngn: Omah dadia suwung, aja sampk nng sing ngenggoni. Uga nng tulisan liyan ngn: Bn wong liyan nggentni penggawan.

²¹ Mulan para sedulur, saiki kudu nng wong siji sing kudu nggenepi dadi rasul sing dipilih karo Gusti, wong sing uga mlu nyeksni enggon Gusti Ysus tangi sangka pati. Wong iki kudu dipilih sangka tengah sedulur-sedulur sing kawit wiwitan bebarengan karo awak dw, suwn awak dw mlu Gusti Ysus, wiwit Dkn dibaptis karo Yohanes nganti tekan budal nang swarga.

²² (1:21)

²³ Wong-wong sing kumpulan mau terus pada milih wong loro, yakuwi Yosf, sing uga jeneng Barsabas (uga katyeluk Yustus) lan wong sing liyan jeneng Matias.

²⁴ Wong-wong terus pada ndedonga marang Gusti ngomong ngn: Duh Gusti, Kow sing mangertni atin kabh manungsa. Mulan Gusti, mbok dipilih sangka wong loro iki, sapa sing kudu ngganti Yudas. Awit Yudas ninggal penggawan lan lunga nang panggonan sing wis dityawisk kanggo dkn.

²⁵ (1:24)

²⁶ Saiki sing milih terus nganggo lotr lan Matias sing kepilih dadi rasul Gusti Ysus, kanggo nggenepi rasul sing rolas.

2 ¹ Saiki dong dina Pantkosta. Wong-wong sing pretyaya marang Gusti Ysus ijik pada ngumpul bebarengan, pada ndedonga.

² Lah kok terus dadakan wa nng swara sangka langit, gemrubuk kaya angin ged. Swaran ngebeki omah sing dienggo kumpulan kuwi.

³ Wong-wong terus weruh kaya ilat geni. Ilat geni iki nang nduwur saben wong sing nang kono.

⁴ Wong-wong kuwi kabh terus dikwasani karo Roh Sutyi, terus ngetokk tembung sangka basa liya, tembung-tembung sing metu sangka karep Roh Sutyi.

⁵ Ing wayah kuwi kuta Yrusalm katekan wong Ju pirang-pirang sangka negara ngendi wa, wong sing pretyaya marang Gusti Allah.

⁶ Kadung wong-wong kuwi krungu swara mau terus pada gemruduk marani panggonan. Wong-wong iki pada nggumun kabh, awit saben wong krungu murid-murid Gusti Ysus ngetokk tembung ing basan wong-wong Ju sing pada teka mau.

⁷ Sangking nggumun wong-wong mau terus pada ngomong: Wong-wong kuwi lak sangka Galila ta?

⁸ Lah awak dw kok krungu wong-wong kuwi ngomong basan awak dw kabh?

⁹Awak dw iki lak teka sangka werna-werna negara ta, kayadn negara Parti, Medi, Elam lan Msopotami, Yuda lan Kapadosia, Pontus lan Asia, Frigia lan Pamfili, negara Egipte lan bawah Kirn nang negara Libia. Uga nang kn nng wong Ju lan wong liya bangsa sing pada ngleboni agama Ju sing sangka kuta Rum, sangka pula Krta lan bawah Arab. Lah awak dw kok bisa krungu wong-wong kuwi ngomongk penggawn Gusti Allah sing nggumun-nggumunk ing basa-basan awak dw?

¹⁰ (2:9)

¹¹ (2:9)

¹²Wong-wong sing pada nyawang kuwi pada nggumun tenan, mulan pada takon marang sakpada-pada: Iki apa ta sakjan?

¹³Malah terus nng sing pada sembrana lan semaur: Wong-wong kuwi mabuk!

¹⁴Rasul Gusti Ysus sing rolas terus pada maju lan rasul Ptrus terus ngomong karo swara banter: Para sedulurku kabh bangsa Ju lan para sedulurku kabh sing manggon nang kuta Yrusalm, omongku iki dirungokk sing apik, supaya kow kabh bisa dunung lelakon sing nang kn iki.

¹⁵Aja mikir nk wong-wong iki mabuk, ora, awit saiki ijik jam sanga suk.

¹⁶Nanging lelakon iki wis diomong karo nabi Jol ing jaman mbiyn. Dkn ngomong ngn:

¹⁷ Ing entk-entkan jaman Gusti Allah bakal ngedunk Roh marang kabh manungsa. Anak-anakmu lanang lan wdok bakal ngetokk tembung-tembung sangka Gusti Allah. Sing enom-enom bakal nampa kaweruh lan sing tuwa-tuwa bakal ntuk impn.

¹⁸ Ing wayah kuwi Gusti Allah bakal ngedunk Roh Sutyi marang peladn-peladn lanang lan wdok lan peladn-peladn iki bakal pada ngetokk tembung-tembung sangka Gusti Allah.

¹⁹ Gusti Allah bakal ngekki mujijat-mujijat nang langit nduwur lan nang bumi ngisor bakal nng tandan uga, yakuwi getih, geni lan kebul.

²⁰ Sakdurung dinan Gusti teka, dina sing ged lan nggumunk, srengng bakal malih peteng lan mbulan bakal malih abang kaya getih.

²¹ Ing wayah kuwi saben wong sing nyebut jeneng Gusti bakal kapitulungan.

²² Rasul Ptrus terus ngomong menh: Para sedulurku bangsa Isral! Pada pretyayaa marang sing tak omong iki. Gusti Ysus sangka kuta Nasart, pantyn Dkn sing dikongkon teka nang jagat kn karo Gusti Allah. Bab kuwi kow kabh wis pada nitni dw sangka prekara-prekara sing nggumun-nggumunk, sing ditindakk karo Gusti Allah lantaran Gusti

Ysus. Kow kabh wis pada ngerti bab kuwi, awit kabh kuwi klakon nang tengahmu kn.

²³Manut pikiran lan kekarepan Gusti Allah dw Gusti Ysus wis dipasrahk marang kow kabh. Gusti Ysus mbok patni lantaran wong dosa sing maku Dkn nang kayu pentngan.

²⁴Nanging kesuwun marang Gusti Allah sing nangk Gusti Ysus sangka pati lan ngutyuli Dkn sangka sangsaran pati, awit pangwasan pati ora bisa nggondli Dkn.

²⁵Ratu Daved mbiyn ngomongk bab Gusti Ysus ngn: Aku slawas karo Gusti Allah, Dkn nang jjrku, mulan Aku ora wedi.

²⁶Atiku lan tembungku kebek karo kabungahan. Senajana Aku kudu mati, Aku ora wedi, nanging Aku nduwni pengarep-arep.

²⁷Awit Gusti Allah ora bakal ngelungk Aku nang panggonan wong mati lan ora bakal nglilani badanku dadi rusak nang kuburan, awit Aku temen marang Dkn.

²⁸Gusti Allah wis nduduhk dalan sing nekakk kauripan marang Aku. Nang jjr Gusti Allah Aku nduwni bungah ing ati.

²⁹Para sedulur kabh, ratu Daved, mbah-mbahan awak dw, wis mati lan kakubur. Wujut kuburan dkn kawit saiki ijik nng nang nggon awak dw.

³⁰Ratu Daved kuwi pantyn nabi lan dkn ngerti nk Gusti Allah wis ngetokk prejanjian

marang dkn nganggo sumpah, yakuwi, Gusti Allah bakal ngedekk ratu sangka turunan ratu Daved dw.

³¹Ratu Daved mau sakjan wis weruh apa sing bakal ditindakk karo Gusti Allah ing temb. Dkn ngomong bab tangin Kristus sangka pati, dong dkn ngomong: Gusti Allah ora bakal ngelungk aku nang panggonan wong mati lan Gusti Allah ora bakal nglilani badanku dadi rusak nang kuburan.

³²Ya Gusti Ysus iki sing ditangkk sangka pati karo Gusti Allah. Awak dw iki kabh dadi seksin kuwi.

³³Para sedulur, Gusti Ysus saiki wis munggah nang swarga lan Dkn njagong nang tengen Gusti Allah lan wis nampa Roh Sutyi sangka Gusti Allah Bapak, kaya sing wis dijanji. Ya Roh Sutyi iki sing wis diedunk marang awak dw kabh. Ya penggawan Roh Sutyi iki sing saiki mbok sawang lan mbok rungokk.

³⁴Awit para sedulur, ratu Daved dw ora munggah nang swarga, dkn namung ngomong ngn: Gusti Allah wis ngomong marang Gustiku: Rn njagong nang tengenku.

³⁵Nganti mungsuh-mungsuhmu wis tak dadkk antyik-antyik sikilmu.

³⁶Para sedulur, dadin bangsa Isral kabh saiki kudu ngerti, nk Gusti Ysus sing mbok patni nang kayu pentngan, sing didadkk Gusti lan Kristus karo Gusti Allah.

³⁷ Kadung wong-wong pada krungu tembung rasul Ptrus kuwi mau, atin terus krasa susah banget. Terus pada takon marang rasul Ptrus lan rasul liya-liyan: Lah saiki awak dw kudu nglakoni apa?

³⁸ Rasul Ptrus semaur: Kow kabh kudu ninggal urip sing ala lan kudu nurut Gusti. Kow kudu njaluk dibaptis nganggo jeneng Gusti Ysus Kristus, supaya kow bisa nampa pangapura sangka dosamu lan kow mesti bakal nampa pawh Gusti Allah, yakuwi Roh Sutyi.

³⁹ Awit prejanjian iki pantyn kanggo kow lan turunanmu kabh lan kabh bangsa liyan sing dipanggil karo Gusti Allah awak dw.

⁴⁰ Ya ngono kuwi enggon rasul Ptrus ndunung-ndunungk marang wong-wong lan ngundang wong-wong supaya pada nylametak urip sangka karusakan sing bakal nekani kabh wong sing nglakoni ala.

⁴¹ Okh wong sing pada pretyaya marang tembung rasul Ptrus, terus pada dibaptis. Ing dina kuwi sing pretyaya tambah telung wu wong.

⁴² Wong-wong sing pretyaya pada temen enggon nggatk marang piwulang para rasul lan pada bebarengan ing sembarang, pada mangan bebarengan lan pada ndedonga bebarengan.

⁴³ Para rasul nindakk prekara pirang-pirang sing nggumun-nggumunk, mulan kabh wong pada wedi lan ngajni tenan.

⁴⁴ Wong-wong sing pretyaya pada tambah kentyeng enggon bebarengan. Apa nduwn dianggep wk wong kabh.

⁴⁵ Enng sing ngedoli apa nduwn lan sepira payun diedum-edumk marang liya-liyan, manut butuh dw-dw.

⁴⁶ Saben dina wong-wong mau pada ngumpul nang Grja Ged lan pada mangan bebarengan nang omah, gentn-gentnan. Apa nng dipangan karo ati bungah lan trima.

⁴⁷ Wong-wong iki pada memuji marang Gusti Allah lan pada diajni lan disenengi karo wong kabh. Saben dina Gusti nambahi wong sing pada nampa keslametan.

3¹ Ing sakwijin dina, kira-kira jam telu awan, wayah kumpul pandonga, rasul Ptrus lan rasul Yohanes budal nang Grja Ged.

² Nang jjr lawang grjan, sing jeneng Lawang Apik, nng wong sing lumpuh kawit lair. Wong iki saben dina digndong dislhk nang jjr lawang kono, supaya ngemis marang wong sing pada mlebu nang Grja Ged kono.

³ Kadung wong weruh rasul Ptrus lan rasul Yohanes liwat kono, wong terus njaluk duwit.

⁴ Rasul loro mau mandeng wong terus rasul Ptrus ngomong:

⁵ Delokk aku iki! Wong terus ndelokk rasul Ptrus lan rasul Yohanes, ndarani arep dikki apa-apa.

⁶ Nanging rasul Ptrus malah ngomong: Duwit aku ora nduw, nanging apa nduwku tak kkk marang kow: ing Jeneng Gusti Ysus Kristus sangka Nasart, mlakua!

⁷ Rasul Ptrus terus nyekel tangan wong sing tengen terus dirwangi ngadek. Sikil lan polok wong terus sakwat krasa kuwat.

⁸ Wong terus ngadek jejek lan molai mlaku rana-rn, terus mlu rasul Ptrus lan rasul Yohanes mlebu Grja Ged karo mentyolot-mentyolot lan memuji Gusti Allah.

⁹ Wong pirang-pirang sing nang kono pada weruh wong mlaku lan memuji Gusti Allah.

¹⁰ Wong-wong nitni nk wong kuwi sing tukang ngemis nang jjr Lawang Apik. Mulan wong-wong nggumun ora nng entk bab sing klakon ing urip wong kuwi.

¹¹ Wong sing maun lumpuh nanging saiki bisa mlaku kuwi terus ngetutk rasul Ptrus lan rasul Yohanes wa, mulan wong-wong sing nggumun mau pada ngrubung rasul Ptrus lan rasul Yohanes nang kono, nang panggonan sing jeneng Gadrin Solman.

¹² Kadung rasul Ptrus weruh wong pirang-pirang mau, dkn terus ngomong: Para sedulur bangsa Isral, kenng apa kow kok pada nggumun. Lah kok pada nyawang kaya awak dw wa sing marakk wong bisa mlaku.

¹³ Gusti Allah Bapa Abraham, Isak lan Yakub, Gusti Allah mbah-mbahan awak dw, wis ngunggulk peladn, yakuwi Gusti Ysus. Kow wis masrahk Dkn marang para pangwasa, nang ngarep gramang Pilatus. Dkn mbok tampik, senajan Pilatus dw wis nggaw putusan arep ngetyulk Dkn.

¹⁴ Dkn wong sing nglakoni kekarepan Gusti Allah lan Dkn ora nng salah, nanging malah mbok tampik. Kow malah nembung marang Pilatus kongkon ngutyuli wong sing tukang matni wong.

¹⁵ Tibak kow matni wong sing dadi dalan kauripan. Nanging Gusti Allah wis nangk Gusti Ysus sangka pati lan aku lan kantya-kantya kuwi dw.

¹⁶ Ya pangwasan Jeneng Gusti Ysus sing ngekki kekuwatan marang wong iki. Kow pada nitni dw, jalaran sangka pretyaya ing jeneng Gusti Ysus Kristus wong lumpuh iki bisa waras sak kabh. Kow pada weruh dw.

¹⁷ Para sedulur, aku saiki pantyn wis ngerti nk kow maun pada kurang pangertin. Mulan kow lan penuntun-penuntunmu pada nindakk ngono.

¹⁸ Nanging pantyn wis kudu klakon ngono, supaya apa sing diomong karo Gusti Allah lantaran para nabi ing jaman mbiyn saiki bisa keturunan, yakuwi: Kristus kudu nglakoni sangsara.

¹⁹ Mulan para sedulur, pada ninggala urip sing ala lan pada balika marang Gusti Allah, supaya kow bisa nampa pangapura sangka dosamu.

²⁰ Gusti Allah mengko mesti terus ngepnakk atimu lan ngongkon Gusti Ysus, sing wis dadi Juru Slametmu, teka.

²¹ Gusti Ysus saiki kudu ngentni nang swarga nganti tekan waktun sembarang dadi anyar, kaya sing wis diomong karo Gusti Allah lantaran para nabi ing jaman mbiyn.

²² Wujut nabi Moses wis ngomong ngn: Gusti Allahmu bakal ngongkon nabi teka marang kow, kaya enggon ngongkon aku, nabi sangka tengahmu dw. Kow kudu nggatk marang sembarang sing diomong karo dkn.

²³ Nanging sapa sing ora nggugu marang nabi mau, bakal dipisah lan diusir sangka brayat Gusti Allah.

²⁴ Para nabi kabh sing pada ngetokk tembung Gusti Allah, molai karo nabi Samul lan liya-liyan sak mburin dkn, kabh wis pada ngomong bab jaman iku.

²⁵ Prejanji-prejanjian Gusti Allah sing diomong karo para nabi kuwi kabh kanggo kow. Mulan kow katut ing prejanjian Gusti Allah marang para simbah ing jaman mbiyn, yakuwi prejanjian Gusti Allah marang Bapa Abraham sing unin ngn: Kabh bangsa nang sak lumah bumi bakal mlu

²⁶ Yakuwi mau jalaran enggon Gusti Allah wis milih lan ngongkon Peladn nekani kow ndisik, mberkahi lan nuntun kow kabh, supaya kow pada ninggal dalan sing ala.

4 ¹ Dong rasul Ptrus lan rasul Yohanes ijik pada mituturi wong pirang-pirang mau, dadakan wa terus diparani para imam, uga kumendan sing jaga Grja Ged lan wong-wong sangka golongan para Saduki.

² Wong-wong kuwi pada nesu, jalaran para rasul mau mulangi wong-wong nk Gusti Ysus wis tangi sangka pati. Kuwi kanggo tanda nk wong mati bakal tangi menh.

³ Rasul loro mau terus dityekel lan dilebokk nang setrapan sampk suk, awit wis sor.

⁴ Nanging wong-wong sing pada ngrungokk piwulang para rasul mau okh sing pretyaya marang Gusti Ysus lan saiki sing pretyaya okh malih kira-kira limang wu, namung wong lanang.

⁵ Ing suk para pengarep wong Ju, para pinituwa lan para guru Kitab pada ngumpul nang kuta Yrusalm.

⁶ Wong-wong kuwi arep pada rembukan karo Imam Ged Anas, uga Kayafas, Yohanes lan Alksander lan wong kabh sing dadi brayat Imam Ged.

⁷ Para rasul mau terus dikongkon maju lan ditakoni: Sapa sing ngekki pangwasa marang kow bisa nambani wong? Kow nganggokk jeneng sapa?

⁸ Rasul Ptrus terus semaur ing pangwasan Roh Sutyi: Para pengarep lan para pinituwa!

⁹ Awak dw saiki dikrutu jalaran awak dw nggaw betyik marang wong sing lumpuh ka. Lan kow kepngin ngerti kepriy wong bisan mari!

¹⁰ Mulan, saiki kow kabh lan bangsa Isral pada ngertia iki: wong iki bisa waras ngadek nang ngarepmu sangka pangwasan Jeneng Gusti Ysus Kristus sangka kuta Nasart. Dkn sing mbok patni nang kayu pentngan, nanging ditangkk sangka pati karo Gusti Allah.

¹¹ Ya bab Gusti Ysus iki sing ketulis ngn nang Kitab: Watu sing ora dikanggokk karo sing tukang nggaw omah malah dadi watu sing penting dw.

¹² Keslametan kuwi tekan namung sangka Gusti Ysus, ora sangka wong liya. Awit nang sak ngisor langit iki ora nng jeneng liyan pawh Gusti Allah marang manungsa, sing bisa nylametk awak dw.

¹³ Para warga Kruton Agama pada nggumun kabh weruh kekendelan rasul Ptrus lan rasul Yohanes, malah-malah pada krungu nk rasul loro iki namung wong tyilik wa, ora wong

sing duwur sekolahan. Wong-wong mau terus klingen nk para rasul iki tau mlu Gusti Ysus.

¹⁴ Nanging para warga Kruton Agama mau ora bisa ngomong apa-apa, jalaran weruh wong sing ditambahi kuwi ngadek karo para rasul.

¹⁵ Mulan wong-wong sing ngrutu mau terus ngongkon para rasul metu sangka kamar kono. Para warga Kruton Agama terus pada rembukan dw.

¹⁶ Wong-wong iki terus takon marang sakpada-pada: Wong-wong kuwi kudu dikapakk ya? Kabh wong sing manggon nang Yrusalm wis ngerti nk wong-wong kuwi nindakk tanda sing nggumunk tenan. Bab kuwi awak dw kudu ngakoni.

¹⁷ Nanging supaya prekara iki ora mrmn-mrmn, apik wong-wong kuwi dipenging ngomong karo wong liyan menh bab Ysus.

¹⁸ Rasul Ptrus lan rasul Yohanes terus dityeluk kongkon mlebu menh terus dipenging aja pisan-pisan ngomongk apa mulang bab Jeneng Gusti Ysus.

¹⁹ Nanging rasul loro mau semaur: Mbok pada dipikir dw ta? Sing endi sing bener nang ngarep Gusti Allah: manut omongmu apa manut tembung Gusti Allah?

²⁰ Awak dw ora bisa nyimpen apa sing awak dw wis weruh lan krungu dw.

²¹ Para warga Kruton Agama mau ora nemu jalaran blas kanggo nyetrap para rasul mau,

mulan ya namung dipenging sing tenanan. Rasul Ptrus lan rasul Yohanes terus dietokk, awit wong kabh pada memuji Gusti Allah, sakwis weruh lelakon karo wong sing lumpuh mau.

²²Wujut wong sing bisa mlaku jalaran sangka mujijat kuwi umur ya wis patang puluh taun.

²³Sakwis dietokk, rasul Ptrus lan rasul Yohanes terus pada balik marani kantya-kantyan lan pada nyritakk apa sing diomong karo para imam lan para pinituwa.

²⁴Krungu tembung rasul Ptrus lan rasul Yohanes mau, wong-wong terus pada ndonga marang Gusti Allah: Duh Gusti sing nggaw langit, bumi, segara, lan sak isin kabh!

²⁵Lantaran Roh Sutyi Gusti wis ngomong ngn liwat peladn Gusti, yakuwi ratu Daved, mbah-mbahan awak dw mbiyn: Kenng apa wong sing ora kenal marang Gusti Allah kok pada nesu lan pada nggaw rantyaman sing ora nng gunan?

²⁶Ratu-ratun pada tata-tata lan para pangwasa pada nglumpuk arep nglawan marang Gusti Allah lan Kristus.

²⁷Wujut ratu Hrods lan gramang Pontius Pilatus ya wis pada setuju karo wong sing ora kenal marang Gusti Allah lan karo bangsa Isral, supaya pada nglawan marang Gusti Ysus, Peladn Gusti sing temen, sing wis dipilih karo Gusti.

²⁸ Enggon wong-wong kabh kuwi pada nglumpuk, tujuan arep nindak sembarang sing wis dikarepk karo Gusti dw kawit wiwitan.

²⁹ Mulan saiki Gusti, rungokk enggon wong-wong kuwi pada medn-medni marang awak dw kabh lan muga-muga Gusti ngekki kekendelan marang peladn-peladn, supaya awak dw bisa nggelark pitutur Gusti terus.

³⁰ Muga Gusti ngelungk tangan kanggo nambani sing lara lan nindak mujijat nganggo jeneng Peladn Gusti sing sutyi, yakuwi Gusti Ysus.

³¹ Kadung wong-wong rampung enggon ndedonga, panggonan sing dienggo ngumpul mau terus hoyak. Kabh terus dikwasani karo Roh Sutyi terus pada ngabark pitutur Gusti Allah karo kendel.

³² Wong-wong sing pretyaya mau pada rukun dadi siji ing ati lan kekarepan. Ora nng wong sing ngarani apa nduwn kuwi namung wk dkn dw, nanging sembarang dikanggokk bebarengan.

³³ Para rasul pada ngekki paseksi bab tangin Gusti Ysus sangka pati nganggo pangwasa sing ged lan Gusti Allah ngedunk berkah kanti lubr marang wong-wong mau kabh.

³⁴ Nang pasamuan ora nng wong siji-sijia sing kekurangan, awit wong-wong sing nduw kebon lan omah pada diedoli.

³⁵ Sepira payun terus dipasrahk marang para rasul. Duwit terus diedum-edum marang wong-wong sing mbutuhk, miturut butuh dw-dw.

³⁶ Semono uga Yosf, wong Lvi sangka pula Siprus, sing dityeluk Barnabas karo para rasul. Tembung Barnabas kuwi teges panglipur. Yosf iki ngedol kebon. Duwit terus dipasrahk marang para rasul.

³⁷ (4:36)

5¹ Nang pasamuan kono uga nng sakwijin wong sing jeneng Ananias lan bojon jeneng Safira. Ananias ngedol kebon, nanging sakdurung masrahk duwit marang para rasul, dkn njikuk kanggo dkn dw. Safira uga setuju. Duwit liyan terus dikkk marang para rasul.

² (5:1)

³ Nanging rasul Ptrus ngomong: Ananias, kenng apa kow kok nglilani Stan ngwasani atimu, nganti kow wani ngapusi Roh Sutyi lan nyolong duwit kebonmu?

⁴ Sakdurung mbok edol kebon kuwi lak wkmw dw ta? Sakwis mbok edol duwit lak ya wkmw dw ta? Apa jalaran kow kok nindakk sing kaya ngono? Dudu manungsa sing mbok apusi, nanging Gusti Allah!

⁵ Kadung krungu tembung kuwi, Ananias terus tiba mati. Wong kabh sing krungu bab kuwi terus pada wedi banget.

⁶ Sedulur enom-enoman sing nang kono terus pada mlebu, mbuntel layon terus dikubur.

⁷ Kira-kira telung jam sakwis kuwi Safira terus teka, nanging ora ngerti nk bojon wis mati.

⁸ Rasul Ptrus takon marang Safira: Apa duwit iki ntuk-ntuk kabh sing dodol kebon? Safira semaur: Ya, namung semono!

⁹ Rasul Ptrus terus nyenni: Kenng apa kow kok nyetujoni bojomu lan pada njajal Roh Gusti? Wong-wong sing entas ngubur layon bojomu wis teka arep nggotong kow!

¹⁰ Safira sakwat tiba mati nang ngarep rasul Ptrus. Sedulur enom-enoman mau terus pada mlebu lan weruh wong wdok mau wis mati. Layon terus digotong metu, dikubur nang jjr sing lanang.

¹¹ Wong sak pasamuan lan wong-wong liyan kabh sing pada krungu bab kuwi pada wedi banget.

¹² Para rasul pada nindakk mujijat lan tanda pangwasa pirang-pirang nang tengah wong okh. Wong-wong sing pretyaya pada ngumpul nang Grja Ged, nang panggonan sing jeneng Gadrin Solman.

¹³ Wong sak njaban pasamuan ora nng sing wani mlu kumpulan, senajan kabh pada ngajni tenan marang wong pasamuan mau.

¹⁴ Nanging sing pretyaya marang Gusti Ysus selot suwi selot tambah okh, lanang lan wdok.

¹⁵ Mujijat-mujijat sing ditindakk karo para rasul mau marakk wong sing lara pada digotongi nang dalan-dalan lan dislkh nang ambn apa klasa. Wong-wong kuwi ngentni rasul Ptrus liwat, supaya sak ora-ora ayang-ayang nibani salah-sijin.

¹⁶ Wong pirang-pirang sangka kuta-kuta nang sak ubeng kuta Yrusalm pada gemruduk teka, nggawa sing lara lan sing kelebon demit lan kabh nampa kwarasan.

¹⁷ Lelakon-lelakon kuwi kabh marakk Imam Ged lan kantya-kantyan sangka golongan Saduki pada mri marang para rasul. Mulan terus pada tumandang.

¹⁸ Para rasul terus dityekel lan dilebokk nang setrapan.

¹⁹ Nanging mbengi kuwi mulkat Gusti mbukak lawang-lawang setrapan lan nuntun para rasul metu sangka kono.

²⁰ Mulkat mau ngomong ngn: Kana pada nang Grja Ged lan wong-wong diwulangi sembarang bab urip anyar iki.

²¹ Para rasul pada manut marang tembung kuwi lan suk-suk mruput pada mlebu nang Grja Ged terus molai mulangi wong-wong. Ing wayah kuwi Imam Ged lan kantya-kantyan pada nglumpukk pinituwan bangsa Ju kabh, pada nganakk Kruton Agama. Wong-wong terus kongkonan ngetokk para rasul arep ditakoni.

²² Nanging kadung tekan setrapan, para rasul wis ora nng. Wong-wong terus balik ngomong:

²³ Dong awak dw tekan setrapan, lawang ijik dikantying kabh lan sing tukang jaga ya ijik pada njaga nang ngarep lawang. Nanging kadung lawang dibukak, nang njero ora nng wong siji-sijia.

²⁴ Kumendan sekaut sing jaga Grja Ged lan para pengarep imam krungu kabar kuwi mau, terus pada gdk-gdk kabh, nggumun mikirk lelakon karo para rasul kuwi.

²⁵ Nanging ora let suwi nng wong mlebu kono ngomong: Wong-wong sing mbok lebokk nang setrapan saiki pada nang Grja Ged mulangi wong okh.

²⁶ Kumendan sekaut sing jaga Grja Ged terus budal karo sekaut-sekaut arep nyekel para rasul, nanging ora nganggo patrap sing kasar, awit wedi nk dibandemi watu karo wong-wong.

²⁷ Para rasul terus digawa mlebu nang ngarep Kruton Agama kono. Imam Ged ngomong:

²⁸ Kow lak wis tak penging mulang bab Ysus ta. Lah malah kepriy? Kow malah pada nyebar piwulang sampk mrmn-mrmn nang sak kuta Yrusalm kabh lan awak dw arep mbok salahk matni Ysus.

²⁹ Rasul Ptrus lan para rasul liyan terus semaur: Awak dw kudu manut marang Gusti Allah ngungkuli kekarepan manungsa.

³⁰ Gusti Allah mbah-mbahan awak dw wis nangk Gusti Ysus, sakwis Dkn mbok patni nang kayu pentngan.

³¹ Ya Gusti Ysus iki sing wis dikki pangwasa sing duwur dw karo Gusti Allah. Dkn didadkk Penuntun lan Juru Slamet, supaya bangsa Isral bisa ntuk kelunggaran ninggal laku ala lan bisa nampa pangapuran dosa.

³² Prekara iki kabh awak dw wis nyeksni. Semono uga Roh Sutyi dadi seksi, ya Roh Sutyi iki sing dikkk marang saben wong sing manut marang Gusti Allah.

³³ Para wargan Kruton Agama mau pada nesu banget krungu sauran kuwi, lan nggaw putusan arep matni para rasul.

³⁴ Nanging nng sakwijin wong Farisi sing jeneng Gamalil, guru wt Kitab, sing diajni banget karo wong kabh. Dkn ngadek terus ngongkon nggawa para rasul metu sedlok.

³⁵ Gamalil terus ngomong: Para sedulur bangsa Isral! Kow kudu sing ati-ati tenan karo sing arep mbok tindakk karo wong-wong iki.

³⁶ Awit mbiyn ya wis tau nng wong sing jeneng Todas njedul; dkn ngakun nduw kwasa ged lan sing mlu dkn kira-kira nng wong patang atus okh. Todas terus dipatni lan sing mlu dkn saiki pada buyar kabh lan golongan kuwi wis mati.

³⁷ Sakwis kuwi terus nng liyan menh njedul: Yudas sangka Galila. Kuwi wayah nng itung-itungan bangsa. Wong pirang-pirang pada mlu golongan sing ora apik kuwi. Yudas uga dipatni lan wargan buyar kabh.

³⁸ Semono uga saiki, mulan kow kudu sing ati-ati tenan, aja sampk wong-wong iki mbok apak-apakk. Aja dialang-alangi, awit nk penggawn wong-wong iki metun sangka karep manungsa, mesti suwi-suwi bakal mandek dw.

³⁹ Nanging nk penggawn wong-wong iki metun sangka Gusti Allah, kow ora bakal bisa ngrusak. Aja sampk mengko kow entk-entk jebul malah nglawan Gusti Allah.

⁴⁰ Wong-wong nang Kruton Agama kono pada manut marang tembung Gamalil lan para rasul terus dityeluk kongkon mlebu menh. Sakwis dipetyuti, para rasul terus dipenging mulang bab Gusti Ysus menh terus dietokk.

⁴¹ Para rasul terus lunga sangka Kruton Agama karo bungah, awit keanggep pantes nandang sangsara kanggo Gusti Ysus.

⁴² Para rasul mau saben dina terus pada nerusk enggon mulang lan nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus nang Grja Ged lan nang omah-omah lan ndunung-ndunungk nk Gusti Ysus kuwi Kristus.

6 ¹ Ora let suwi, kadung wong-wong sing nurut Gusti Ysus mundak okh, terus nng

karpotan nang tengah wong Ju sing ngomong Grik karo wong Ju sing ngomong Ibrani. Sing dadi jalaran edum-eduman duwit kanggo nulungi para mbok randa ing saben dinan. Wong-wong Ju sing ngomong Grik pada kelah nk para randan pada kekurangan, awit ora nampa bagan sing sak mestin.

² Mulan para rasul rolas terus nglumpukk wong sing pretyaya kabh diomongi ngn: Para sedulur, ora apik nk awak dw iki kudu ninggal penggawan mulang pitutur Gusti, jalaran kudu ngurusi duwit.

³ Mulan, pada nggolka wong pitu sangka tengahmu, wong sing betyik lan sing kebek karo Roh Sutyi lan kaweruh. Wong-wong kuwi bakal dibaghi penggawan ngedum duwit.

⁴ Lah awak dw iki rasul namung merlokk pandonga lan pitutur Gusti wa.

⁵ Wong sak pasamuhan pada setuju kabh karo tembung para rasul mau, mulan terus pada milih Stfanus, sakwijin sedulur sing ged pengandel lan kebek karo Roh Sutyi. Liyan sing uga dipilih yakuwi: Filipus, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmnas lan Nikolaus. Nikolaus kuwi wong sangka kuta Antioki sing mlebu agama Ju.

⁶ Sedulur pitu mau terus dipasrahk marang para rasul, sing ndongakk lan numpangi tangan marang sedulur-sedulur kuwi.

⁷ Pitutur Gusti Allah terus mrmn-mrmn terus lan wong sing pada pretyaya marang

Gusti Ysus terus mundak okh nang Yrusalm, malah imam-imam mbarang okh sing pada pretyaya.

⁸ Stfanus kuwi wong sing kebek karo pengandel lan kekuwatan Gusti lan nindakk mujijat-mujijat lan tanda-tanda sing nggumunk nang ngarep wong-wong kono.

⁹ Nanging sangka tengah bangsa Ju nng sing pada nglawan marang Stfanus. Kuwi para wargan sinaguk, golongan sing diarani Librtini, sangka kuta Sirn lan kuta Alksandria. Wong-wong Librtini iki bebarengan karo wong Ju sangka bawah Silisia lan Asia pada molai bantah-bantahan karo Stfanus.

¹⁰ Nanging Stfanus nampa kaweruh sangka Roh Sutyi, mulan wong-wong mau ora bisa mbantahi tembung Stfanus.

¹¹ Wong-wong terus ngejokk wong siji-loro kongkon ngomong ngn: Awak dw krungu wong iki nglk-lkk nabi Moses lan Gusti Allah!

¹² Mengkono kuwi wong-wong mau marakk ggran nang tengah wong-wong kono lan uga nang tengah para pinituwa lan para guru Kitab. Stfanus terus dikroyok lan dityekel, terus digawa nang ngarep Kruton Agama.

¹³ Enng wong siji-loro sing dijokk kongkon dadi seksi sing goroh. Wong-wong iki ngomong ngn: Awak dw krungu wong iki bolak-balik nglk-lkk Grja Ged iki lan wt-wt nabi Moses.

¹⁴Awak dw krungu wong iki ngomong nk Ysus sangka Nasart iki arep mbubrah Grja Ged iki lan arep ngganti adat-tata-tyara sing diwulangk nabi Moses kanggo awak dw.

¹⁵Wong kabh sing dadi wargan Kruton Agama pada ndelokk Stfanus lan weruh nk rupan dkn ktok kaya rupan mulkat.

7 ¹Imam Ged terus takon marang Stfanus: Apa sing diomong karo wong-wong kuwi bener?

²Stfanus semaur: Para sedulur lan para bapak kabh. Omongku iki dirungokk sing apik. Gusti Allah, sing ged dw kwasan, wis ngtok marang mbah-mbahan awak dw Abraham, dong dkn ijik manggon nang tanah Msopotami. Kuwi sakdurung Bapa Abraham boyongan nang kuta Haran.

³Gusti Allah ngomong marang dkn: Abraham, kana lungaa, sedulurmu lan panggonanmu tinggalen lan lungaa nang panggonan sing bakal tak duduhk!

⁴Bapa Abraham terus ninggal tanah Kalda terus manggon nang kuta Haran. Sakwis bapak mati Gusti Allah terus ngongkon Bapa Abraham boyongan nang panggonan iki, sing mbok enggoni saiki.

⁵Ing wayah kuwi Gusti Allah ora ngekki kebon marang Bapa Abraham, sak mter wa ora. Nanging Gusti Allah ngekki janji marang Bapa Abraham nk panggonan iki bakal dikkk

marang dkn lan turunan, senajan ing waktu kuwi Bapa Abraham durung nduw anak.

⁶Gusti Allah ngomong ngn marang Bapa Abraham: Turunanmu bakal manggon nang negara liya lan bakal dadi slaf sing disiya-siya patang atus taun suwn.

⁷Nanging sak rampung kuwi Aku bakal nyetrap bangsa sing ngwasani kow lan turunanmu bakal pada metu sangka negara kuwi lan bakal ngabekti marang Aku nang panggonan kn iki.

⁸Gusti Allah terus ngekki pernatan sunat marang Bapa Abraham, kanggo nengeri prejanjian iki. Mulan Bapa Abraham ya terus nyunati anak sing jeneng Isak, wolung dina sakwis lair. Bapa Isak semono uga terus nyunati Yakub, anak lan Bapa Yakub uga terus nyunati turunan, yakuwi mbah-mbahan awak dw sing rolas.

⁹Mbah-mbahan awak dw terus ngedol Yosf dadi slaf nang negara Egipte, jalaran pada mri marang dkn. Nanging Gusti Allah nuntun Yosf. Gusti Allah ngluwari Yosf sangka sak wernan piala. Dong Yosf kudu mara nang ngarep ratun Egipte, Gusti Allah ngekki kaweruh ged marang dkn, mulan ratun ngunggahk Yosf dadi gramang negara Egipte lan pengurus pals ratun.

¹⁰(7:9)

¹¹Ing wayah kuwi negara Egipte lan Kanaan katekan kasusahan ged, awit nng kekurangan

pangan. Para mbah-mbahan awak dw ora bisa nemu pangan.

¹² Bapa Yakub krungu nk nang negara Egipte nng, mulan dkn terus ngongkon anak-anak, kuwi mbah-mbahan awak dw, niliki nang kana. Kuwi teka-tekan mbah-mbahan awak dw sing sepisanan nang negara Egipte.

¹³ Kadung mbah-mbahan awak dw teka ping pindon nang Egipte, Yosf terus blaka marang sedulur-sedulur lan ratun terus uga bisa kenal marang sedulur Yosf.

¹⁴ Yosf terus mboyong bapak lan sedulur-sedulur kabh nang negara Egipte. Kabh nng wong pitung puluh lima.

¹⁵ Bapa Yakub lan mbah-mbahan awak dw matin ya nang negara Egipte.

¹⁶ Layon Bapa Yakub lan anak-anak mau terus digawa nang kuta Sikem lan dikubur nang kono. Bapa Abraham sakdurung wis tuku kuburan iki sangka bangsa Hamor.

¹⁷ Kadung mh wis tekan wayah enggon Gusti Allah arep nuruti prejanjian marang Bapa Abraham, bangsa Isral sing manggon nang Egipte wis mundak dadi okh banget.

¹⁸ Negara Egipte terus dikwasani karo ratu sing ora kenal marang Yosf.

¹⁹ Ratu iki nindakk sing ora apik lan nyiyan-nyiya mbah-mbahan awak dw. Mbah-mbahan awak dw dipeksa mbuwang bayi-bayi sing entas lair bn mati.

²⁰ Ing waktu kuwi nabi Moses lair. Rupan
jan ngganteng tenan. Telung sasi suwn nabi
Moses dirumati nang omah wong tuwan.

²¹ Nanging sakwis kuwi dkn uga dibuwang.
Ndilalah ditemu karo anak ratun sing wdok.
Dkn sing ngrumati nabi Moses, malah kaya
anak dw wa.

²² Nabi Moses terus diblajari sak nng
kapinteran wong Egipte, mulan ya terus dadi
wong sing ged banget kwasan, ing tembung
lan ing tumindak.

²³ Kadung wis nduw umur patang puluh taun
dkn terus kepngin niliki sedulur-sedulur, kuwi
bangsa Isral.

²⁴ Nang kono nabi Moses weruh wong Egipte
ngantemi wong Isral. Dkn terus mblani
bangsan lan mbales wong Egipte mau, sampk
wong mati.

²⁵ Dkn mikir nk bangsan dkn dunung nk
Gusti Allah bakal nganggokk dkn ngluwari
bangsan. Nanging wujut bangsa Isral ora
dunung.

²⁶ Ing liyan dina nabi Moses weruh wong
Isral loro pada gelut. Dkn jawan arep misah
sing gelut mau, mulan ngomong: Kow lak
tunggal sedulur ta? Lah kok pada gelut
ngono?

²⁷ Nanging wong sing ngantem liyan mau
malah maido nabi Moses ngomong: Sapa sing
ndadkk kow dadi rkter awak dw? Apa kow uga

arep matni awak dw kaya enggonmu matni wong Egipte dk wingi ka?

²⁸ (7:27)

²⁹ Krungu wong ngomong ngono kuwi nabi Moses terus lunga sangka Egipte, budal nang tanah Midian lan manggon nang kono. Nang kono nabi Moses ngepk bojo terus nduw anak lanang loro.

³⁰ Sakwis patang puluh taun nang tanah Midian terus nng mulkat ngtok marang nabi Moses nang grumbulan sing metu genin, nang wustn nang gunung Sinai.

³¹ Dkn nggumun weruh kaya ngono kuwi, mulan terus nyedeki. Nanging terus krungu swaran Gusti Allah ngomong ngn: Aku iki Gusti Allah mbah-mbahanmu, Gusti Allah Abraham, Isak lan Yakub. Sangking kagt nabi Moses ora wani ndelokk.

³² (7:31)

³³ Nanging Gusti terus ngomong marang dkn: Sepatumu dityepot, awit kow ngadek nang lemah sing sutyi.

³⁴ Aku wis weruh kasangsaran umatku sing nang Egipte lan Aku wis krungu sambat. Aku teka arep ngluwari umatku, mulan Aku arep ngongkon kow budal nang Egipte.

³⁵ Ya nabi Moses iki sing ditampik karo bangsa dw nganggo tembung: Sapa sing ndadkk kow dadi rkter awak dw? Ya nabi Moses iki sing dikongkon karo Gusti Allah dadi penuntun bangsa lan sing kudu ngluwari

bangsan nganggo pitulungan mulkat, sing ngtok marang dkn nang grumbulan sing metu genin.

³⁶ Nabi Moses iki sing nuntun bangsa Isral metu sangka negara Egipte nganggo mujijat-mujijat lan tanda-tanda sing nggumunk, nang Egipte lan nang segara Abang lan uga nang wustn, patang puluh taun suwn.

³⁷ Ya nabi Moses iki sing ngomong marang bangsan: Gusti Allah bakal ngongkon nabi kaya aku iki sangka tengah sedulurmu kanggo kow kabh!

³⁸ Ya nabi Moses iki sing nglumpuk karo bangsa Isral nang wustn. Dkn nang kono bebarengan karo mulkat sing ngetokk tembung marang dkn nang gunung Sinai lan karo mbah-mbahan awak dw. Nabi Moses iki sing nampa tembung sangka Gusti Allah, tembung sing nekakk urip lan sing kudu dikabark marang awak dw.

³⁹ Nanging para mbah-mbahan awak dw ora gelem manut marang nabi Moses, malah pada nampik dkn lan njaluk balik nang negara Egipte.

⁴⁰ Wong-wong mau ngomong marang Aron: Awak dw mbok digawkk gusti allah sing bisa nuntun awak dw terus. Awit awak dw ora ngerti embuh kepriy saiki karo nabi Moses, sing mboyong awak dw sangka Egipte.

⁴¹ Wong-wong mau terus pada nggaw retya rupa sapi pedt terus disajni. Terus pada mangan nak kanggo ngurmat gawan dw.

⁴² Nanging Gusti Allah terus nyingkuri wong-wong mau, mulan diejark enggon pada nyembah marang lintang-lintang nang langit. Pantyn wis ketulis nang kitab para nabi, unin ngn: H wong Isral! Enggonmu nyembelh lan kurban kwan-kwan suwn kow nang wustn patang puluh taun kuwi apa kanggo Aku?

⁴³ Ora! Nanging tarup Molok lan lintang dwa Rfan sing mbok arak-arak. Kuwi retya-retya sing mbok gaw lan mbok sembah. Jalaran sangka kuwi kow bakal tak usir adoh ngliwati negara Babilon.

⁴⁴ Para mbah-mbahan awak dw pada nduwni tarup prejanjian nang wustn. (Kuwi kanggo tanda nk Gusti Allah manggon nang tengah umat). Tarup prejanjian iki gawan miturut tembung Gusti Allah marang nabi Moses, manut gambar sing wis diduduhk karo Gusti Allah marang nabi Moses.

⁴⁵ Para mbah-mbahan awak dw sing nampa tarup prejanjian iki sangka wong tuwan. Tarup mau digawa sak suwn para mbah-mbahan awak dw dituntun karo Yosua mlebu negara iki. Negara iki karebut sangka bangsa-bangsa sing diusir karo Gusti Allah nang sak ngarep para mbah-mbahan awak dw. Tarup mau kasimpen nganti tekan jaman ratu Daved.

⁴⁶ Ratu Daved nampa kawelasan Gusti Allah lan nyuwun marang Dkn, supaya dililani nggawkk omah kanggo Gusti Allah, sesembahan Yakub.

⁴⁷ Nanging wujut sing ngedekk omah Gusti Allah mau tiba Solman.

⁴⁸ Nanging Gusti Allah sing ged dw kwasan ora manggon nang omah gawan manungsa, kaya sing wis ketulis nang kitab para nabi sing unin ngn:

⁴⁹ Langit kuwi jagonganku lan bumi kuwi antyik-antyik sikilku. Omah sing kaya ngapa arep mbok gaw kanggo aku lan nang endi panggonanku kanggo ln.

⁵⁰ Apa ora Aku dw sing nggaw sembarang iki kabh? Yakuwi tembung Gusti Allah!

⁵¹ Kok wangkot temen atimu! Kok kaya wong sing ora ngerti Gusti Allah wa! Kow ora sj karo mbah-mbahanmu sing tansah nglawan marang Roh Sutyi!

⁵² Apa nng nabi sing ora disiya-siya karo mbah-mbahanmu? Wong-wong sing ngabark tekan Peladn Gusti pada mbok patni lan Peladn Gusti dw mbok pasrahk marang mungsuh kongkon matni.

⁵³ Ya kow kuwi sing wis nampa wt Gusti Allah sangka para mulkat, nanging wt-wt kuwi ora mbok lakoni.

⁵⁴ Krungu tembung-tembung Stfanus kuwi para wargan Kruton Agama terus pada panas banget atin lan pada nggeget untu sangking gregeten tenan.

⁵⁵ Nanging Stfanus kebek karo Roh Sutyi. Dkn nyawang nang langit weruh kamulyan Gusti Allah lan uga weruh Gusti Ysus ngadek nang tengen.

⁵⁶ Stfanus ngomong: Delokk, aku weruh swarga menga lan Anak Manungsa ngadek nang tengen Gusti Allah.

⁵⁷ Kadung krungu tembung kuwi para wargan Kruton Agama terus pada bengok-bengok karo nutupi kuping. Wong-wong terus ngroyok Stfanus.

⁵⁸ Stfanus disrt nang sak njaban kuta, terus dibandemi watu. Wong-wong sing nyeksni mau terus pada utyul-utyul lan salin njaba terus dislhk nang ngarep sakwijin wong enom sing jeneng Saulus.

⁵⁹ Sak bareng dibandemi watu mau Stfanus ndonga marang Gusti ngomong: Duh Gusti Ysus, tampanen nyawaku.

⁶⁰ Dkn terus sedeku lan ngomong banter: Duh Gusti, mbok salah wong-wong iki dingapura! Sakwis ngomong kuwi Stfanus terus ninggal.

8 ¹ Saulus uga setuju nk Stfanus dipatni. ||Pasamuan nang kuta Yrusalm disiya-siya| Wiwit dina kuwi pasamuan nang kuta Yrusalm dikuya-kuya tanpa welas. Kejaba

para rasul, kabh wong sing pretyaya pada buyar, pentyar nang bawah Yuda lan Samaria.

² Stfanus terus dikubur karo wong-wong sing nurut Gusti; wong-wong mau tenanan enggon nangisi Stfanus.

³ Nanging Saulus mepeng tenan enggon arep mbubrah pasamuan, mulan saben omah dileboni. Endi wa sing nng wong pretyaya, ora perduli lanang apa wdok, kabh disrti metu lan dilebokk nang setrapan.

⁴ Wong pretyaya sing pada pentyar nang endi wa malah pada nyebar kabar kabungahan Gusti Ysus.

⁵ Semono uga Filipus; dkn teka nang kuta Samaria lan nggelark nk Gusti Ysus kuwi Kristus.

⁶ Wong okh pada nggatk tenan marang piwulang Filipus, awit pada weruh mujijat-mujijat sing ditindakk.

⁷ Demit-demit sing ditundungi sangka wong-wong sing kesurupan pada metu pating njlerit. Okh wong lumpuh lan pintyang uga pada nampa waras.

⁸ Mulan nang kuta Samaria kono wong-wong pada bungah banget.

⁹ Nang kuta kono nng wong jeneng Simon. Wis suwi Simon kuwi nggaw nggumun wong pirang-pirang nang kuta Samaria kono nganggo pangwasa peteng. Dkn ngakun wong pinter tenan.

¹⁰ Mulan nang kuta kono ged-tyilik kabh dikenng karo Simon. Wong-wong ngomong ngn: Ya Simon iki sing diarani pangwasan Gusti Allah sing ged.

¹¹ Wong okh pada manut marang tembung Simon, awit wis suwi Simon mau nggaw nggumun wong pirang-pirang nganggo pangwasa peteng.

¹² Nanging kadung Filipus nggelark kabar kabungahan bab Kraton Gusti Allah lan bab Gusti Ysus, wong pirang-pirang terus pada pretyaya. Kabh, lanang-wdok, terus pada dibaptis.

¹³ Simon mbarang pretyaya marang Gusti Ysus. Sakwis dibaptis dkn terus ngetutk Filipus. Simon nggumun banget weruh mujijat-mujijat sing ditindakk karo Filipus.

¹⁴ Para rasul nang kuta Yrusalm krungu nk wong-wong nang Samaria pada gelem nampa pitutur Gusti Allah. Mulan para rasul mau terus ngongkon rasul Ptrus lan Yohanes budal nang kuta Samaria.

¹⁵ Kadung rasul Ptrus lan Yohanes teka nang kono terus pada ndongakk wong-wong sing wis dibaptis, supaya pada nampa Roh Sutyi.

¹⁶ Wong-wong iki durung nng siji wa sing dikwasani karo Roh Sutyi, awit namung dibaptis ing jeneng Gusti Ysus.

¹⁷ Rasul Ptrus lan Yohanes terus numpangi tangan marang wong-wong mau terus

didongakk. Kabh terus dikwasani karo Roh Sutyi.

¹⁸ Simon weruh wong-wong dikwasani Roh Sutyi sak bareng ditumpangi tangan karo para rasul mau. Mulan dkn terus nawani duwit marang rasul Ptrus lan Yohanes.

¹⁹ Simon ngomong: Mbok aku dikki pangwasa kuwi ta, supaya saben wong sing tak tumpangi tangan bisa nampa Roh Sutyi.

²⁰ Nanging rasul Ptrus semaur: Muga-muga rusaka kow lan duwitmu, awit kow mikir nk pawh Gusti Allah kenng mbok tuku karo duwit!

²¹ Kow ora mlu apa-apa blas ing penggawan iki, awit atimu ora resik nang ngarep Gusti Allah.

²² Mulan, mbalika sangka klakuanmu sing ala kuwi lan njaluka ngapura marang Gusti Allah enggonmu nduwni pikiran sing kesasar kuwi.

²³ Aku ngerti nk atimu ijik kebek ala lan kow ijik dikwasani karo dosa!

²⁴ Simon terus nyuwun marang rasul Ptrus lan Yohanes: Mbok aku didongakk marang Gusti Allah, supaya aja nganti klakon sing mbok omong kuwi!

²⁵ Sakwis ngekki paseksi bab Gusti Ysus lan nggelark kabar kabungahan nang kono, rasul Ptrus lan Yohanes terus balik menh nang kuta Yrusalm. Mulih rasul Ptrus lan Yohanes mampir nang dsa-dsa nang bawah Samaria

kono karo nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus.

²⁶ Ing sakwijin dina mulkat Gusti Allah ngomong marang Filipus: Filipus, kow kana tata-tata lan mengko sor budala nang dalam sing medun sangka Yrusalm nang Gaza. Kuwi dalam wustn.

²⁷ Filipus tata-tata terus budal. Ndilalah terus kepetuk wong Etiopi, sing jaga pals lan ngurus bandan ratu Kandak nang negara Etiopi. Wong iki entas sangka nyembah Gusti Allah nang Yrusalm lan saiki balik mulih.

²⁸ Ing waktu kuwi wong ijik numpak krta karo matya sangka kitab nabi Ysaya.

²⁹ Filipus terus diomongi karo Roh Sutyi: Kana nyedeki krtan.

³⁰ Filipus terus gelis-gelis nyedeki krtan lan krungu wong matya kitab nabi Ysaya. Filipus terus takon marang wong: Sedulur, apa kow dunung sing mbok watya kuwi?

³¹ Wong semaur: Lah kepriy aku bisan dunung nk ora nng sing ndunung-ndunungk marang aku? Wong mau terus nyuwun marang Filipus mlebu nang krtan lan njagong nang jjr.

³² Ayat sing diwatya karo wong mau unin ngn: Dkn kaya wedus sing arep dibelh ka lan kaya tyemp sing ora nyuwara nang ngarep wong sing motongi wulun. Mengkono Dkn ora ngetokk swara blas.

³³ Dkn diasork lan ora dikki bener blas. Sapa sing bisa ngomongk bab turunan, awit nyawan dijikuk sangka bumi.

³⁴ Wong Etiopi mau terus takon marang Filipus: Aku kepngin ngerti, sing diomong karo nabi Ysaya iki sapa ta? Apa nabi Ysaya ngomongk bab dkn dw apa ngomongk bab wong liyan?

³⁵ Sangka ayat kuwi Filipus terus nggelark kabar kabungahan bab Gusti Ysus.

³⁶ Sak bareng nerusk lakun terus tekan panggonan sing nng banyun. Wong Etiopi mau terus takon: Lah iku nng banyu! Lah aku ntuk dibaptis apa ora?

³⁷ Filipus semaur: Entuk, janji kow pretyaya sak atimu! Wong semaur: Aku pretyaya nk Gusti Ysus kuwi Anak Gusti Allah!

³⁸ Krtan terus kongkon mandek. Filipus lan wong terus medun nang banyu. Filipus terus mbaptis wong.

³⁹ Sakwis mentas Filipus terus dijikuk karo Roh Sutyi lan wong Etiopi mau wis ora weruh dkn menh. Wong nerusk lakun karo bungah.

⁴⁰ Ngerti-ngerti Filipus wis nang kuta Asdod. Dkn ndlajahi kuta-kuta nang bawah kono nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus nganti tekan kuta Ssara.

9¹ Saulus ijik kaya wong stanen nggolki murid-murid Gusti Ysus arep dipatni.

² Mulan dkn terus nang nggon Imam Ged njaluk layang pangwasa sing arep diduduhk marang pengarep sinaguk-sinaguk nang kuta Damaskus. Dadin nk nang kuta kuwi nng wong sing mlu Golongan Anyar, yakuwi dalan Gusti Ysus, Saulus bisa nyekel wong-wong mau digawa nang Yrusalm, ora perduli lanang apa wdok.

³ Saulus terus budal nang kuta Damaskus. Lah nang dalan, wis tyedek karo kutan, kok dadakan nng padang semlorot sangka langit nyloroti Saulus.

⁴ Saulus tiba terus krungu swara ngomong: Saulus, Saulus! Kenng apa kow kok nyiya-nyiya Aku!

⁵ Saulus terus takon: Kow kuwi sapa Gusti? Swara mau semaur: Aku iki Ysus sing mbok siya-siya. Saiki ngadeka! Kana mlebu nang kutan lan nang kana kow bakal diomongi apa sing kudu mbok lakoni.

⁶ (9:5)

⁷ Kantya-kantyan Saulus pada mandek, kabh kagt ora bisa ngomong apa-apa. Wong-wong iki mlu krungu swaran, nanging ora weruh apa-apa.

⁸ Saulus terus ngadek, nanging kadung melk dkn ora bisa weruh apa-apa. Dkn terus dituntun mlebu nang kuta Damaskus.

⁹ Telung dina suwn Saulus ora bisa weruh, dkn ora mangan lan ora ngomb.

¹⁰ Nang Damaskus kono nng murid Gusti Ysus sing jeneng Ananias. Gusti Ysus ngomong marang Ananias: Ananias! Dkn semaur: Kula Gusti!

¹¹ Gusti Ysus terus ngomong: Kana tata-tata lan budal nang dalan sing jeneng Lempeng. Mlebua nang omah Yudas. Nang kono nng wong sangka kuta Tarsus sing jeneng Saulus. Wong ijik ndonga.

¹² Nang njeron impn Saulus weruh kow teka numpangi tangan lan ndongakk dkn supaya bisa weruh menh!

¹³ Nanging Ananias semaur: Gusti, aku krungu sangka wong pirang-pirang nk Saulus iki nyiya-nyiya wong-wong sing nurut Gusti nang Yrusalm.

¹⁴ Dkn teka nang Damaskus kn malah nggawa layang pangwasa sangka penggedn imam-imam, arep nyekeli kabh wong sing nyebut jeneng Gusti!

¹⁵ Gusti Ysus ngomong marang Ananias: Kana budala, awit Aku wis milih Saulus iki dadi gamanku kanggo ngabark jenengku marang bangsa-bangsa sing dudu Ju lan marang para ratu lan uga bangsa Isral.

¹⁶ Aku dw bakal nduduhk marang Saulus, nk dkn bakal nglakoni kasangsaran okh jalaran nglabuhi Aku.

¹⁷ Ananias terus budal lan mlebu omah sing diinepi Saulus. Ananias terus numpangi tangan Saulus karo ngomong: Saulus

sedulurku, Gusti Ysus sing wis ngtok marang kow nang dalan dong kow mlaku rn, Dkn sing ngongkon aku marani kow, supaya kow bisa weruh menh lan dikwasani karo Roh Sutyi.

¹⁸ Sakwat terus kaya nng sisik iwak tiba sangka mripat Saulus lan dkn bisa weruh menh. Saulus terus ngadek lan dibaptis.

¹⁹ Sakwis mangan dkn awak terus kuwat menh. ||Saulus nggelark kabar kabungahan nang kuta Damaskus| Sakwis kuwi Saulus terus nginep nang nggon murid-murid Gusti Ysus sedina-rongdina menh.

²⁰ Dkn terus ngabark bab Gusti Ysus nang sinaguk-sinaguk, ngomongk nk Gusti Ysus kuwi Anak Gusti Allah.

²¹ Wong-wong sing krungu Saulus ngomong ngono kuwi pada nggumun kabh. Wong-wong pada takon marang sakpada-pada: Apa iki dudu Saulus ka sing matni saben wong nang kuta Yrusalm sing nyebut jeneng Gusti Ysus? Dkn tekan rn lak arep nyekel murid-murid Gusti Ysus ta, arep digawa nang nggon penggedn para imam?

²² Nanging Saulus enggon ngabark malah selot keras. Dkn njlntkr-njlntkrk tandan nk Gusti Ysus kuwi pantyn nyata tenan sing ngluwari manungsa sangka pangwasan pepeteng. Lan Saulus sing ndunung-ndunungk kuwi jan tyeta banget, sampk wong Ju sing nang kono ora bisa mbantah blas.

²³ Ora let suwi wong Ju nang Damaskus terus pada ngumpul arep ngrembuk kepriy enggon arep matni Saulus.

²⁴ Nanging Saulus ngerti kekarepan wong-wong mau. Awan-wengi wong-wong pada njaga lawang-lawang kuta arep matni Saulus.

²⁵ Nanging ing sakwijin wengi murid-murid Gusti Ysus ngetokk Saulus nganggo kranjang, diedunk sangka tmbok kuta.

²⁶ Saulus terus lunga nang kuta Yrusalm arep ngumpul karo murid-murid Gusti Ysus sing nang kono. Nanging murid-murid mau ora pada ngandel nk Saulus kuwi wis dadi murid Gusti Ysus tenan. Wong-wong pada wedi.

²⁷ Nanging Barnabas gelem nampa dkn, mulan Saulus terus dieterk nang nggon para rasul. Para rasul diomongi nk Gusti Ysus ngtok marang Saulus nang dalan lan Gusti Ysus wis ngetokk tembung marang dkn. Barnabas uga ngomong nk Saulus wis nggelark kabar kabungahan karo kendel nganggo jeneng Gusti Ysus nang kuta Damaskus.

²⁸ Saulus terus manggon bebarengan karo para rasul nang Yrusalm. Mlebu-metu dkn ora nng sing ngalang-alangi lan dkn nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus karo kendel.

²⁹ Saulus uga rembukan lan bantah-bantahan karo wong Ju sing ngomong Grik.

Nanging wong-wong iki pada ngarah arep matni dkn.

³⁰ Nanging kadung sedulur-sedulur ing pretyaya krungu bab iki, Saulus terus dieterk nang kuta Ssara lan sangka kono Saulus dikongkon nang kuta Tarsus.

³¹ Pasamuan-pasamuan nang Yuda lan Galila lan uga nang Samaria saiki pada ngalami katentreman kabh. Pasamuan-pasamuan mau pada mundak kuwat ing pengandel lan wong-wong sing nurut Gusti ya tambah okh, jalaran sangka pitulungan Roh Sutyi lan jalaran wong-wong pada manut marang Gusti Allah.

³² Ing wayah kuwi rasul Ptrus ndlajahi werna-werna panggonan. Ing sakwijin dina dkn niliki sedulur-sedulur sing nurut Gusti nang kuta Lida.

³³ Nang kuta Lida kono rasul Ptrus ketemu karo wong sing jeneng Enas. Enas kuwi lumpuh lan wis wolung taun nang ambn.

³⁴ Rasul Ptrus terus ngomong marang Enas: Enas, Gusti Ysus Kristus nambani kow! Tangia lan ambnmu tatanen dw! Sakwat Enas tangi.

³⁵ Kabh wong nang kuta Lida lan nang bawah Saron pada pretyaya marang Gusti Ysus, awit weruh Enas.

³⁶ Nang kuta Yop nng sakwijin wong pretyaya, wong wdok sing jeneng Tabita. Nk tyara Grik jeneng Dorkas, teges Kidang.

Dorkas iki okh banget penggawn betyik lan seneng pawh marang liyan.

³⁷ Nanging ing wayah kuwi Dorkas lara terus ninggal. Sakwis layon diadusi terus dislkh nang kamar nduwur.

³⁸ Kuta Yop kuwi ora adoh sangka kuta Lida. Kadung murid-murid Gusti Ysus krungu nk rasul Ptrus nang kuta Lida, terus pada kongkonan wong loro marani Ptrus, disuwun ndang gelis teka nang kuta Yop.

³⁹ Sakwis rasul Ptrus krungu kabar, dkn terus tata-tata lan budal bareng karo wong loro mau. Tekan omah Dorkas rasul Ptrus terus digawa munggah nang kamar nduwur. Randa-randa kabh sing nang kono pada ngrubung layon karo nangis lan nduduhk marang rasul Ptrus sandangan lan salin gawan Dorkas kanggo randa-randa mau dong dkn ijik urip.

⁴⁰ Wong-wong mau terus dikongkon metu kabh karo rasul Ptrus, dkn terus sedeku lan ndonga. Sakwis kuwi rasul Ptrus terus nyedeki layon Dorkas ngomong: Tabita, tangia! Dorkas terus melk. Kadung weruh rasul Ptrus dkn terus tangi.

⁴¹ Rasul Ptrus nyekel tangan Dorkas dirwangi ngadek. Sakwis kuwi sedulur-sedulur sing pretyaya lan randa-randa mau terus dityeluk karo rasul Ptrus. Dorkas, sing saiki wis urip, terus dipasrahk marang wong-wong mau.

⁴² Kabar bab Dorkas kuwi terus mrmn-mrmn nang sak kuta Yop lan okh wong terus pada pretyaya marang Gusti Ysus.

⁴³ Rasul Ptrus terus nginep sedina-rongdina menh nang Yop kono nang omah sakwijin Simon, tukang lulang.

10 ¹ Nang kuta Ssara nng wong jeneng Kornlius. Kornlius kuwi kumendan bagan militr sing diarani Bagan Itali.

² Kornlius kuwi sakwijin wong sing pretyaya marang Gusti Allah. Dkn dw lan brayat kabh pada ngabekti marang Gusti Allah. Dkn ya ora tau man ngulungi wong Ju sing ora nduw lan ing pandonga marang Gusti Allah dkn ya temen tenan.

³ Ing sakwijin dina, kira-kira jam telu sor, dong ijik ndedonga, dkn nampa weweruh sangka Gusti Allah. Ing weweruh kuwi Kornlius weruh mulkat Gusti Allah mlebu terus nyeluk dkn: Kornlius!

⁴ Kornlius nyawang mulkat karo wedi terus semaur: Kula Gusti! Mulkat mau terus ngomong: Pandongamu wis ketampa lan pawhmu marang wong sing ora nduw uga wis nggatk karo Gusti Allah.

⁵ Kana saiki ngongkon wong siji-loro budal nang kuta Yop dikongkon nggolki sakwijin wong sing jeneng Simon Ptrus.

⁶ Simon Ptrus iki nginep nang omah wong tukang lulang sing jeneng uga Simon. Dkn manggon nang pinggir laut.

⁷ Kadung mulkat wis lunga Kornlius terus nyeluk peladn loro lan uga soldat siji sing pretyaya marang Gusti Allah.

⁸ Kornlius terus ngomong bab lelakon kuwi mau terus ngongkon wong-wong kuwi budal nang kuta Yop.

⁹ Ing liyan dina rasul Ptrus munggah nang nduwur omah arep ndonga. Ing waktu kuwi wong-wong kongkonan Kornlius wis arep tekan kuta Yop. Kuwi kira-kira wis jam rolas awan.

¹⁰ Rasul Ptrus wis krasa ngelih lan kepngin mangan. Lah dong mjan ijik ditata, dkn terus ntuk weweruh sangka Gusti Allah.

¹¹ Ing sakjeron weweruh kuwi rasul Ptrus weruh langit menga terus nng kaya lmk amba medun. Lmk iki pojokan kabh papat ditalni terus dilorot medun nang bumi.

¹² Ing njeron lmk kuwi nng sak wernan kwan, kayadn kwan sing sikil papat, kwan sing mbrangkang lan manuk.

¹³ Terus nng swara ngomong: Ptrus, kana kuwi dibelh lan dipangan!

¹⁴ Nanging rasul Ptrus semaur: Ora Gusti, ora pisan-pisan! Aku durung tau mangan pangan sing ora apik lan ora ntuk dipangan.

¹⁵ Nanging swara mau terus ngomong menh marang rasul Ptrus: Barang sing dianggep apik lan kenng dipangan karo Gusti Allah aja mbok tampik!

¹⁶ Lelakon iki dibalni sampk ping telu. Lmk terus diunggahk menh nang langit.

¹⁷ Rasul Ptrus mikir apa teges weweruh mau. Lah ing waktu kuwi wong-wong kongkonan kumendan Kornlius wis pada teka nang ngarep lawang, sakwis takon-takon omah rasul Ptrus.

¹⁸ Wong-wong terus takon: Apa nang omah iki nng wong sing jeneng Simon Ptrus?

¹⁹ Rasul Ptrus ijk mikirk teges weweruh mau, mulan Roh Sutyi terus ngomong marang dkn: Ptrus, nng wong telu nggolki kow.

²⁰ Ndang medun lan aja wedi mlu wong-wong kuwi, awit Aku sing ngongkon wong-wong kuwi mbrn.

²¹ Rasul Ptrus terus medun lan ngomong marang wong-wong mau: Ya aku iki wong sing mbok golki. Enggonmu pada mbrn nng perlun apa?

²² Wong-wong semaur: Awak dw teka mbrn iki dikongkon karo kumendan Kornlius. Dkn kuwi wong apik sing ngabekti marang Gusti Allah lan dkn ya diajni tenan karo bangsa Ju. Kumendan Kornlius diktoki karo mulkat Gusti Allah lan diomongi kongkon nyuwun kow teka nang omah, supaya bisa krungu apa sing arep mbok omong.

²³ Wong-wong mau terus dikongkon nginep nang kono karo rasul Ptrus. ||Rasul Ptrus lan Kumendan Kornlius| Esuk rasul Ptrus terus budal mlu wong-wong sing dikongkon marani

dkn. Enng sedulur siji-loro sangka kuta Yop kono uga mlu.

²⁴ Liyan dina rasul Ptrus wis tekan kuta Ssara. Kornlius wis ngentni lan anak-sedulur lan kantya-kantyan wis dilumpukk kabh nang omah.

²⁵ Kadung rasul Ptrus mlebu Kornlius terus metuk dkn, terus sedeku nang ngarep lan ngurmat dkn.

²⁶ Nanging Kornlius dikongkon ngadek karo rasul Ptrus: Kornlius, ngadeka, awit aku iki ya namung manungsa kaya kow.

²⁷ Sakwis kuwi rasul Ptrus terus mlu mlebu omah karo omong-omongan. Nang kono wong pirang-pirang wis pada ngumpul.

²⁸ Rasul Ptrus terus ngomong: Para sedulur, kow pada ngerti dw nk wong Ju kuwi ora ntuk tyampur karo wong sing dudu Ju apa mlebu omah. Nanging Gusti Allah wis ndunungk marang aku nk aku ora kenng ngarani wong ala apa ora apik.

²⁹ Mulan, sakwis aku dityeluk kongkon mbrn, aku ya ora kepriy-priy, nanging terus teka. Lah saiki aku arep takon marang kow, kenng apa aku kok mbok kongkon teka mbrn?

³⁰ Kornlius terus semaur: Telung dina kepungkur, dong aku ijik ndedonga, kira-kira jam telu sor, kok dadakan nng wong ngadek nang ngarepku nganggo salin putih sumeblak. Wong ngomong: Kornlius, Gusti Allah wis nampa pandongamu lan pawhmu marang

wong ora nduw Dkn ya nggatk. Kana ngongkon wong budal nang kuta Yop nggolki wong sing jeneng Simon Ptrus, sing nginep nang nggon Simon tukang lulang, sing omah nang pinggir laut.

³¹ (10:30)

³² (10:30)

³³ Mulan aku ya terus kongkonan marani kow lan maturkesuwun banget kow saiki wis teka. Saiki awak dw wis ngumpul nang kn nang ngarep Gusti Allah, awak dw kepngin ngrungokk tembung Gusti marang kow kanggo awak dw kabh.

³⁴ Rasul Ptrus terus ngomong ngn: Saiki aku ngerti tenan nk Gusti Allah ora mbdak-mbdakk manungsa.

³⁵ Dkn nampa saben wong sing pretyaya marang Dkn lan sing nuruti kekarepan Dkn, ora perduli bangsa apa.

³⁶ Gusti Allah wis ngedunk pitutur marang bangsa Isral, sing ngabark bab katentreman lantaran Gusti Ysus Kristus, Gustin kabh manungsa.

³⁷ Kow kabh wis ngerti bab sing wis klakon kabh nang Yuda, molai nang Galila, sakwis Yohanes Pembaptis ngundangi wong-wong supaya dibaptis.

³⁸ Kow kabh wis ngerti nk Gusti Ysus sangka Nasart sing dikki Roh Sutyi lan pangwasa karo Gusti Allah. Dkn terus budal nang endi-endi nulungi kabh wong lan nambani

sing dikwasani stan, awit Gusti Allah mberkahi Dkn.

³⁹ Aku dw lan kantya-kantya kabh weruh sembarang sing ditindakk karo Gusti Ysus nang negaran wong Ju lan nang kuta Yrusalm. Senajan ngono, wong Ju malah matni Gusti Ysus nang kayu pentngan.

⁴⁰ Nanging Gusti Allah nangk Dkn sangka pati ing telung dinan lan Gusti Allah ngtokk Dkn marang wong-wong.

⁴¹ Ya ora diktokk marang kabh wong, nanging namung marang awak dw sing wis dipilih karo Gusti Allah, supaya weruh dw lan dadi seksin. Ya awak dw iki sing mangan lan ngomb bebarengan karo Gusti Ysus, sakwis Dkn tangi sangka pati.

⁴² Gusti Ysus ngongkon awak dw sing dadi seksi, supaya ngabark marang manungsa nk Dkn sing dipilih karo Gusti Allah dadi rkter manungsa sing ijik urip lan sing wis mati.

⁴³ Nabi-nabi kabh wis ngomongk nk saben wong sing pretyaya marang Gusti Ysus nampa pangapura sangka dosa-dosan, awit Dkn nduwni kwasa!

⁴⁴ Dong rasul Ptrus ijik ngomongk kuwi mau kabh, dadakan wa Roh Sutyi medun terus ngwasani wong-wong sing pada ngrungokk tembung.

⁴⁵ Wong-wong Ju sing pretyaya sing teka karo rasul Ptrus pada nggumun kabh.

Nggumun kuwi, Gusti Allah kok uga ngedunk Roh Sutyi marang wong-wong sing dudu Ju.

⁴⁶ Wong-wong Ju kuwi krungu wong-wong sing dikwasani karo Roh Sutyi pada ngetokk basa anh lan pada memuji kwasan Gusti Allah.

⁴⁷ Rasul Ptrus terus ngomong: Delokk dw, wong-wong kuwi pada nampa Roh Sutyi, pada wa karo awak dw. Apa nng wong sing bisa ngalang-alangi wong-wong iki dibaptis karo banyu?

⁴⁸ Rasul Ptrus terus ngongkon wong-wong sing dikwasani karo Roh Sutyi kuwi supaya dibaptis ing jeneng Gusti Ysus Kristus. Sakwis kuwi wong-wong pada nyuwun marang rasul Ptrus supaya nginep sedina-rongdina menh.

11 ¹ Para rasul lan para sedulur sing nang Yuda pada krungu nk wong sing dudu Ju uga pada nampa pitutur Gusti Allah.

² Kadung rasul Ptrus teka nang kuta Yrusalm, dkn dipaiduh karo wong-wong Ju sing pretyaya. Pinemun wong-wong iki, wong sing dudu Ju sing mlebu dadi wargan pasamuan Gusti Ysus kudu nglakoni sunat. Wong-wong iki ngomong ngn marang rasul Ptrus:

³ Kenng apa kow kok nginep nang omah wong sing ora sunat, malah mangan bebarengan karo wong-wong kuwi mbarang? Kuwi lak ora apik ta?

⁴ Mulan rasul Ptrus terus ngekki laporan bab prekara-prekara sing wis klakon kabh.

⁵ Dkn molai ngn: Dong aku nang kuta Yop, wayah aku ijik ndedonga, kok aku nampa weweruh. Aku weruh kaya nng lmk amba sing pojokan papat ditalni. Lmk mau diedunk sangka langit terus mandek nang ngarepku. Kadung tak ematk aku weruh nang njeron lmk kuwi nng kwan-kwan sing sikil papat, kwan-kwan galak lan kwan-kwan sing mbrangkang lan uga nng manuk-manuk. Aku terus krungu swara ngomong marang aku ngn: Ptrus, ngadeka, belhana lan panganen!

⁶ (11:5)

⁷ (11:5)

⁸ Nanging aku terus semaur: Ora Gusti, ora! Aku durung tau mangan pangan sing ora apik lan ora ntuk dipangan!

⁹ Swara sangka langit mau terus ngomong: Barang sing dianggep apik lan kenng dipangan karo Gusti Allah aja mbok tampik!

¹⁰ Prekara iki sampk klakon ping telu. Sakwis kuwi lmk lan sak isin diangkat munggah menh nang langit.

¹¹ Ing waktu kuwi nng wong lanang telu teka nang omah sing tak inepi. Wong telu kuwi kongkonan sangka kuta Ssara, kongkon nggolki aku.

¹² Roh Sutyi ngomong marang aku penging wedi, aku kenng mlu wong-wong kuwi budal nang kuta Ssara. Sangka kuta Yop kono nng sedulur nenem sing mlu aku nang kuta

Ssara. Awak dw terus nang nggon kumendan Kornlius.

¹³ Sak tekan awak dw Kornlius ya terus ngomong marang awak dw nk dkn ditekani mulkat nang omah. Mulkat ngomong ngn marang dkn: Kornlius, kana ngongkon wong budal nang kuta Yop nggolki wong sing jeneng Simon Ptrus. Ptrus bakal ngomongi kow kepriy kow sak brayatmu bisan slamet.

¹⁴ (11:13)

¹⁵ Nang omah Kornlius kono aku entas molai ngomong, kok terus dadakan wa Roh Sutyi medun marang wong-wong, tunggal kaya sing dialami awak dw ka ndisik-ndisik. Aku terus klingen marang tembung Gusti Ysus, dong Dkn ngomong ngn: Yohanes mbaptis karo banyu, nanging kow bakal dibaptis nganggo Roh Sutyi!

¹⁶ (11:15)

¹⁷ Dadin saiki tyeta tenan nk Gusti Allah dw wis ngekki pawh marang wong-wong sing dudu Ju, tunggal wa karo pawh sing ditampa karo awak dw, dong awak dw pretyaya marang Gusti Ysus Kristus. Lah aku iki sapa ta, kok wani ngalang-alangi Gusti Allah?

¹⁸ Sakwis krungu tembung rasul Ptrus kuwi mau, wong-wong terus ora pada maido dkn menh, malah terus pada memuji marang Gusti Allah ngomong: Nk ngono Gusti Allah uga ngekki kelunggaran marang wong-wong

liya bangsa, supaya pada ninggal laku sing ala lan molai urip sing anyar.

¹⁹ Wong-wong sing pretyaya terus pada buyar, jalaran pada diusir lan dipilara, sakwis Stfanus dipatni. Wong-wong pada buyar sampk tekan bawah Fenisia, tekan pula Siprus lan uga tekan kuta Antioki. Wong-wong sing pretyaya sing pada buyar kuwi pada nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus nang panggonan-panggonan sing anyar, nanging namung marang wong Ju.

²⁰ Nanging uga nng wong pretyaya sing pada teka nang pula Siprus lan kuta Sirn, terus sangka kono lunga nang kuta Antioki. Nang Antioki kono wong-wong terus nggelark kabar kabungahan marang wong-wong bangsa liya, kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus.

²¹ Pangwasan Gusti Ysus ngrwangi wong-wong pretyaya kuwi, mulan wong pirang-pirang terus pada pretyaya lan masrahk urip marang Gusti Ysus.

²² Kadung sedulur-sedulur nang pasamuhan nang Yrusalm krungu kabar bab lelakon nang pasamuhan nang Antioki, terus pada ngongkon sedulur Barnabas rana.

²³ Sak tekan nang kono Barnabas weruh wong-wong pretyaya sing nang kono pada diberkahi karo Gusti Allah. Barnabas bungah banget lan nyuwun marang sedulur-sedulur mau, supaya pada mantep lan temen terus nurut Gusti sak atin.

²⁴ Barnabas kuwi wong apik sing kebek karo Roh Sutyi lan pengandel. Okh wong pada pretyaya marang Gusti Ysus, jalaran sangka piwulang Barnabas.

²⁵ Sakwis kuwi Barnabas terus lunga nang kuta Tarsus, nggolki sedulur Saulus.

²⁶ Kadung wis ketemu, Saulus terus diejk nang kuta Antioki. Barnabas lan Saulus mulangi wong okh nang pasamuhan nang Antioki kono, nganti setaun suwn. Ya nang Antioki kono wong-wong sing nurut Gusti Ysus Kristus molai dityeluk wong Kristen.

²⁷ Ing waktu kuwi terus nng nabi siji-loro sangka Yrusalm teka nang Antioki.

²⁸ Enng siji, jeneng Akabus, nampa kaweruh sangka Roh Sutyi terus ngomong nk bakal nng kekurangan pangan ged nekani sak bumi. (Lan iki ya pantyn klakon tenan dong Klaudius dadi ratu.)

²⁹ Mulan para sedulur Kristen nang kuta Antioki terus molai nglumpukk urunan kanggo sedulur-sedulur Kristen sing nang Yuda. Saben wong kudu nguruni sak bisan.

³⁰ Kadung wis rampung enggon nglumpukk urunan, sedulur-sedulur terus ngongkon Barnabas lan Saulus ngeterk duwit marang para penuntun pasamuhan nang Yrusalm.

12 ¹ Ing waktu kuwi ratu Hrods molai ngongkon nyekeli wong pasamuhan.

² Dkn ngongkon nyekel rasul Yakobus, kakang rasul Yohanes. Yakobus terus diketok gulun.

³ Kadung ratu Hrods weruh nk kuwi ndadkk seneng wong Ju, dkn terus ngongkon nyekel rasul Ptrus mbarang. Kuwi tiba wayah riyaya Roti tanpa Ragi.

⁴ Rasul Ptrus dityekel terus dilebokk nang setrapan. Sing dikongkon njaga rasul Ptrus soldat patang syif, sak syif soldat papat. Karep ratu Hrods rasul Ptrus arep dikrutu nang ngarep wong pirang-pirang, sakwis riyaya Paskah.

⁵ Suwn rasul Ptrus nang setrapan sedulur-sedulur sak pasamaan pada ndonga tanpa mandek marang Gusti Allah kanggo dkn.

⁶ Ing wengi sakdurung digawa nang ngarep ratu Hrods, rasul Ptrus turu, tangan dirant gandng karo soldat loro nang kiwa lan tengen. Lawang setrapan mbarang dijaga soldat.

⁷ Terus dadakan wa mulkat Gusti ngadek nang sl kono, semlorot madangi sl. Mulkat terus nggugah rasul Ptrus: Nandang tangi! Sakwat rantn utyul sangka tangan.

⁸ Mulkat terus ngomong: Sabukmu lan sepatumu ndang dienggo! Rasul Ptrus ya manut apa omong mulkat. Salinmu njaba dienggo lan hayuk mlu aku.

⁹ Rasul Ptrus terus ngetutk mulkat metu sangka setrapan, nanging dkn ora ngerti

mulkat kuwi nng tenan apa ora. Mikir dkn kuwi ngimpi.

¹⁰ Sampk ngliwati tukang jaga sing sepisan, terus ngliwati tukang jaga sing nomer loro, terus tekan lawang wesi, dalan metu nang dalan ged sing njujuk nang kuta. Lawang wesi mau menga dw, mulkat lan rasul Ptrus terus metu. Kadung wis tekan njaba, mulkat terus mlaku sak dalan karo rasul Ptrus, terus ngilang.

¹¹ Rasul Ptrus terus dunung tenan, mulan ngomong: Saiki aku ngerti nk Gusti wis ngongkon mulkat ngluwari aku sangka pangwasan ratu Hrods lan sangka kekarepan wong Ju.

¹² Sakwis dunung lelakon mau, rasul Ptrus terus budal nang omah Maria, ibun Yohanes, sing uga ketyeluk Markus. Nang omah kono nng wong okh sing ijik pada ngumpul lan ndedonga.

¹³ Rasul Ptrus terus totok-totok nang lawang njaba. Botyah wdok, peladn, sing jeneng Rod terus niliki sapa sing totok-totok lawang.

¹⁴ Rod ora pangling karo swaran rasul Ptrus, nanging sangking bungah ora mbukakk lawang, malah balik mlebu menh ngomongi sedulur-sedulur liyan nk rasul Ptrus nang ngarep lawang.

¹⁵ Wong-wong mau semaur: Kow kuwi gendeng apa kepriy? Nanging Rod ngetyek terus: Pantyn rasul Ptrus tenan, aku ora

goroh! Dkn tenan! Liyan terus semaur: O, menawa kuwi mulkat sing ngantyani rasul Ptrus!

¹⁶ Nanging rasul Ptrus totok-totok lawang terus. Wong-wong terus mbukak lawang. Kadung weruh rasul Ptrus, terus pada kagt tenan.

¹⁷ Rasul Ptrus terus karo tangan ngongkon wong-wong kongkon pada meneng. Dkn terus nyritakk enggon Gusti ngetokk dkn sangka setrapan. Rasul Ptrus terus ngomong: Kana sedulur Yakobus lan sedulur-sedulur liyan pada diomongi! Dkn terus lunga sangka kono budal nang liya panggonan.

¹⁸ Ing suk para soldat sing jaga setrapan pada ggran, pada bingung jalaran ora ngerti rasul Ptrus nang endi.

¹⁹ Ratu Hrods terus mrntah kongkon nggolki, nanging rasul Ptrus ora ketemu. Sing jaga setrapan terus dityeluk lan ditakoni lan sakwis kuwi dipatni. Ratu Hrods terus lunga sangka Yuda budal nang kuta Ssara lan manggon nang kono.

²⁰ Dong ratu Hrods nang kuta Ssara kono, wong-wong sangka kuta Tirus lan kuta Sidon bebarengan pada kongkonan dlegasi nang nggon ratun. Awit, ya embuh apa jalaran, wong-wong sing manggon nang kuta Tirus lan Sidon pada marakk ratu Hrods nesu banget. Nanging, jalaran kuta Tirus lan Sidon kuwi pangan tekan sangka nggon ratu

Hrods, mulan terus dlegasin ngglenik Blastus, skrtaris Hrods, kongkon nembungk ratun nyuwun kawelasan lan bisa rukun menh.

²¹ Ing sakwijin dina sing wis dirantyam sakdurung, Hrods nganggo penganggon ratu terus njagong nang dampar karo ngetokk tembung marang wong-wong.

²² Ing sak tengah ngetokk tembung kuwi wong-wong pada surak-surak ngomong: Kuwi dudu manungsa sing ngomong, nanging sakwijin gusti allah!

²³ Sakwat mulkat Gusti Allah ngantem ratu Hrods, awit dkn nampa pengaleman manungsa. Kudun pengaleman kuwi dipasrahk marang Gusti Allah. Ratu Hrods terus nggltak dipangan tyatying terus mati.

²⁴ Pitutur Gusti terus mrmn-mrmn terus lan wong pirang-pirang pada pretyaya marang Gusti Ysus Kristus.

²⁵ Sakwis Barnabas lan Saulus masrahk duwit urunan marang para penuntun nang pasamuan nang Yrusalm, terus pada balik menh nang kuta Antioki, nanging ngejk Yohanes Markus mbarang.

13¹ Nang pasamuan nang kuta Antioki kono nng nabi-nabi lan guru-guru kayadn Barnabas, Simon, sing uga katyeluk Niger, Lusius sangka Kirn, Manain lan Saulus. Manain kuwi tyilikan diemong bareng karo ratu Hrods.

² Ing sakwijin dina, dong wong-wong iki pada ngumpul memuji Gusti lan pasa, Roh Sutyi ngomong: Aku mbutuhk Barnabas lan Saulus kanggo penggawan sing ged.

³ Wong-wong terus pasa lan ndonga terus lan sakwis kuwi terus numpangi tangan ndongakk Barnabas lan Saulus, terus dikongkon budal.

⁴ Barnabas lan Saulus terus manut kongkonan Roh Sutyi budal nang kuta Selukia. Sangka kono terus numpak prau ngabrah nang pula Siprus.

⁵ Kadung wis tekan kuta Salamis wong loro iki terus pada ngabark pitutur Gusti Allah nang sinaguk-sinaguk wong Ju. Yohanes mbarang ya mlu ngrwangi nang kono. Iki Yohanes sing uga katyeluk Markus.

⁶ Wong-wong mau terus pada ndlajahi pula Siprus sampk rata nganti tekan kuta Pafos. Nang kuta Pafos kono Barnabas lan Saulus kepetuk karo wong Ju sing jeneng Bar-Ysus. Bar-Ysus iki ngakun nabi, nanging dkn nganggokk pangwasa pepeteng.

⁷ Bar-Ysus iki kantyan Srgius Paulus, gramang pula kono, wong sing jeru kaweruh. Gramang Srgius Paulus kongkonan nyeluk Barnabas lan Saulus, awit kepngin krungu bab pitutur Gusti Allah.

⁸ Nanging Elimas, kuwi jeneng Bar-Ysus ing tembung Grik, ngalang-alangi supaya gramang ora pretyaya marang Gusti Ysus.

⁹ Saulus, sing uga ketyeluk Paulus, mandeng wong.

¹⁰ Ing kwasan Roh Sutyi rasul Paulus terus ngomong: Elimas, kow kuwi pantyn anak Stan. Atimu kebek karo pikiran sing ala, mulan kow nglawan sembarang sing betyik. Senengmu namung malik piwulang-piwulang Gusti sing bener.

¹¹ Saiki tangan Gusti bakal nggebuk kow lan kow bakal lamur lan ora bakal weruh padang srengng sak untara. Sakwat Elimas mripat lamur lan ora weruh apa-apa, terus tyemumak-tyemumuk nggolok dalan lan njaluk dituntun.

¹² Gramang weruh lelakon kuwi terus pretyaya marang Gusti Ysus. Dkn nggumun ram-ram bab piwulang Gusti.

¹³ Rasul Paulus lan sak kantyan terus numpak prau lunga sangka kuta Pafos, budal nang kuta Prgi nang bawah Pamfili. Nanging Yohanes Markus ora gelem mlu terus, malah balik nang Yrusalm.

¹⁴ Sangka kuta Prgi Barnabas lan rasul Paulus terus budal terus nang kuta Antioki nang bawah Pisidi. Ing dina sabat wong loro iki terus mlu ngumpul nang sinaguk.

¹⁵ Sakwis matya sangka wt-wt nabi Moses lan kitab para nabi, para pinituwan sinaguk terus kongkonan takon marang rasul Paulus lan Barnabas, menawa nduwni tembung kanggo mbangun wong-wong sing nang kono.

¹⁶ Rasul Paulus terus ngadek lan ngumbulk tangan, ngekki ngerti nk dkn kepngin ngetokk tembung. Rasul Paulus ngomong ngn: Para sedulur bangsa Isral lan sedulur-sedulur liyan sing nyembah marang Gusti Allah nang panggonan kn! Aku nyuwun pada ngrungokk sing arep tak omong iki.

¹⁷ Gusti Allah, ya Gusti Allah bangsa Isral, wis milih mbah-mbahan awak dw lan bangsa iki didadkk bangsa sing ged, dong ijik manggon nang negara Egipte. Nganggo kwasa sing nggumunk Gusti Allah terus ngluwari bangsa iki sangka pangwasan negara Egipte.

¹⁸ Sakwis kuwi terus patang puluh taun suwn Gusti Allah nyabari wangkal bangsa iki suwn nang wustn.

¹⁹ Gusti Allah wis nelukk bangsa pitu nang negara Kanaan lan negaran dikkk marang bangsa Isral kongkon ngenggoni, patang atus sket taun suwn.

²⁰ Sakwis kuwi terus dikki penuntun-penuntun nganti jaman nabi Samul.

²¹ Bangsa Isral terus njaluk ratu. Gusti Allah terus ngekki Saul, anak Kis, dadi ratun. Saul iki sangka turunan Bnyamin lan dkn dadi ratu patang puluh taun suwn.

²² Nanging Saul terus diedunk karo Gusti Allah lan Daved sing didadkk ratu. Bab Daved Gusti Allah ngomong ngn: Daved iki, anak Isai, pantyn wong sing tak senengi tenan. Dkn bakal nuruti apa karepku.

²³ Lan kaya sing wis dijanji karo Gusti Allah, turunan Daved, yakuwi Gusti Ysus, dadi Juru Slamet bangsa Isral.

²⁴ Sakdurung Gusti Ysus teka, Yohanes Pembaptis wis ngundangi wong Isral kongkon pada ninggal klakuan ala lan molai urip anyar lan dibaptis.

²⁵ Sakdurung rampung kerjanaan, Yohanes Pembaptis mau ngomong marang wong-wong: Aku iki dudu Kristus sing mbok arep-arep, dudu. Nanging Dkn bakal teka sak mburiku. Ngutyuli sepatun Dkn wa durung pantes aku.

²⁶ Para sedulur turunan Bapa Abraham lan sedulur-sedulur kabh sing nyembah marang Gusti Allah, kabar kabungahan iki wis digelark marang awak dw.

²⁷ Wong-wong nang kuta Yrusalm lan para pinituwan ora pada ngerti nk Gusti Ysus kuwi Juru Slamet. Wong-wong kuwi ora dunung tembung para nabi, senjata tembung para nabi mau saben kumpulan ing dina sabat diwatya. Wong-wong mau malah pada nyalahk Gusti Ysus lan mengkono kuwi malah pada nuruti tembung para nabi.

²⁸ Senajan ora nduw jalaran blas kanggo nyetrap pati marang Gusti Ysus, nanging wong-wong kuwi meksa pada nyuwun marang gramang Pilatus supaya Gusti Ysus dipatni.

²⁹ Sakwis wong-wong mau nglakoni sembarang sing wis ketulis nang Kitab,

layon Gusti Ysus terus diedunk sangka kayu pentngan lan dislhk nang kuburan.

³⁰ Nanging Gusti Allah nangk Gusti Ysus sangka pati.

³¹ Gusti Ysus terus ngtok marang murid-murid sing maun mlu Dkn ndlajahi bawah Galila nganti tekan kuta Yrusalm. Ya wong-wong iki sing saiki dadi seksin Gusti Ysus marang bangsa Isral.

³² Mulan para sedulur, awak dw teka mbrn iki nggawa kabar kabungahan iki marang kow kabh, yakuwi, apa sing wis dijanji karo Gusti Allah marang mbah-mbahan awak dw saiki wis keturutan, awit Gusti Ysus wis ditangkk sangka pati. Nang kitab Masmur bab loro lak ketulis ngn ta: Kow kuwi Anakku, ing dina iki Aku dadi Bapakmu!

³³ (13:32)

³⁴ Lan bab enggon Gusti Allah nangk Gusti Ysus sangka pati, supaya badan ora rusak, ketulis ngn: Aku bakal ngekki berkah marang kow sing wis tak janji marang Daved!

³⁵ Mulan nang kitab Masmur liyan ya nng tulisan sing unin ngn: Gusti, Kow ora bakal nglilani nk badan peladnmu, sing manut marang Kow, sampk rusak.

³⁶ Para sedulur, tembung-tembung sangka Kitab kuwi ora ngomongk bab ratu Daved, ora. Awit ratu Daved mati, sakwis dkn nuntun

bangsan miturut kekarepan Gusti Allah. Dkn terus kakubur tyampur karo mbah-mbahan lan badan wujud ya rusak.

³⁷ Nanging badan Gusti Ysus, sing ditanggk sangka pati karo Gusti Allah, ora rusak.

³⁸ Mulan kow kudu ngerti para sedulur, ya Gusti Ysus iki sing marakk kow bisa ngerti nk dosa-dosamu bisa dingapura.

³⁹ Sapa sing pretyaya marang Dkn wis dingapura dosa-salah kabh lan bakal ketampa Gusti Allah. Nglakoni wt-wt nabi Moses ora bisa marakk dosa-salah kabh dingapura.

⁴⁰ Mulan pada sing ati-ati, supaya kow aja sampk ngalami kaya sing diomong karo para nabi, sing unin ngn:

⁴¹ Awas kow, sing pada seneng nyepkk marang Gusti Allah. Kow bakal kagt. Lungaa sangka ngarepku. Awit kow ora bakal pretyaya marang penggawan sing bakal tak tindakk saiki, senajana nng wong sing ndunungk marang kow!

⁴² Sakwis metu sangka sinaguk mau wong-wong terus pada nyuwun marang rasul Paulus lan Barnabas teka menh, supaya ing dina sabat minggun ngarep nerusk piwulang mau.

⁴³ Sak rampung kumpulan okh wong Ju lan wong liyan sing mlu agama Ju pada pretyaya marang piwulang rasul Paulus lan Barnabas.

Rasul Paulus lan Barnabas ngomongi wong-wong iki kanti tenanan, supaya pada temen terus enggon urip njagakk marang kabetyikan Gusti Allah.

⁴⁴ Ing dina sabat minggu liyan mh wong sak kuta kabh pada teka nang sinaguk, kepngin ngrungokk pitutur Gusti.

⁴⁵ Nanging para pengarep agama Ju terus pada panas atin weruh nk wong okh pada nggattk marang piwulang rasul Paulus lan Barnabas. Wong-wong kuwi terus pada nglk-likk rasul Paulus nganggo tembung-tembung sing ora pantes blas.

⁴⁶ Rasul Paulus lan Barnabas enggon mulang malah mundak kendel lan ngomong ngn: Pantyn awak dw kudu nggawa pitutur Gusti Allah marang kow ndisik. Nanging malah mbok tampik lan kow pada ngtokk nk ora pantes nampa urip langgeng, mulan awak dw arep marani bangsa liyan, sing durung kenal marang Gusti Allah.

⁴⁷ Awit Gusti wis ngongkon awak dw, Dkn ngomong ngn: Kow wis tak dadkk pepadang kanggo bangsa-bangsa sing ora kenal marang Gusti Allah, supaya kow nggawa dalan keslametan marang kabh manungsa nang sak jembar jagat.

⁴⁸ Wong-wong sing dudu Ju pada bungah krungu tembung rasul Paulus kuwi lan pada ngelem pitutur Gusti. Sing wis tata-tata

kepengin nampa urip langgeng terus pada masrahk urip marang Gusti.

⁴⁹Pitutur Gusti terus sumebar nang endi-endi, rata nang sak bawah kono.

⁵⁰Nanging para pengarep agama Ju ora seneng karo lelakon kuwi, mulan terus ngojok-ojoki para penggedn kuta kono, uga wong wdok-wdok sing pada mlu agama Ju lan sing diajni karo wong-wong nang kono. Wong-wong iki terus pada nyiya-nyiya rasul Paulus lan Barnabas terus pada diusir kongkon pada lunga sangka panggonan kono.

⁵¹Rasul Paulus lan Barnabas terus ngetok-etokk lemah sangka sikil nang ngarep wong okh kuwi, kanggo tanda nk wis ora ngerti jawan, terus lunga nang kuta Ikonium.

⁵²Nanging murid-murid Gusti sing nang kuta Antioki kono pada bungah tenan lan pada kebek karo Roh Sutyi.

14¹Lelakon rasul Paulus lan Barnabas nang kuta Ikonium ya tunggal wa karo nang kuta Antioki. Nang kuta Ikonium rasul Paulus lan Barnabas uga mlebu nang sinaguk lan nggelark pitutur Gusti Allah lan okh wong Ju lan sing dudu Ju terus pada pretyaya marang Gusti Ysus Kristus.

²Nanging wong-wong Ju sing ora gelem pretyaya terus ngojok-ojoki wong-wong sing dudu Ju, marakk wong-wong kuwi terus pada nglawan marang para rasul.

³ Rasul Paulus lan Barnabas ora ngrws marang wong-wong kuwi, malah suwi nang kuta kono. Para rasul mau pada ngabark bab Gusti Ysus karo kendel lan Gusti Allah dw ngantepk kabar bab katrsnan Gusti kuwi nganggo mujijat-mujijat sing ditindakk karo para rasul.

⁴ Para wargan kuta kono terus petyah dadi loro: sing sebelah nurut wong-wong Ju lan sing liyan nurut rasul Paulus lan Barnabas.

⁵ Wong-wong Ju lan para pinituwan lan uga wong-wong dudu Ju terus pada ngumpul arep milara lan mbandemi watu marang para rasul.

⁶ Kadung para rasul krungu bab kuwi terus pada lunga nang kuta Listra lan Drb, kuwi kuta-kuta nang bawah Likonia lan uga nang panggonan-panggonan nang sak kiwa-tengen kono.

⁷ Nang kono para rasul nggelark kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus.

⁸ Nang kuta Listra kono nng sakwijin wong sing kawit lair lumpuh sikil lan durung tau mlaku.

⁹ Wong ngrungokk piwulang rasul Paulus. Rasul Paulus ngematk wong tenan lan ngerti nk wong bisa waras, awit wong nduw pretyaya. Mulan rasul Paulus terus ngomong marang wong nganggo swara banter: Ngadeka! Wong terus ngadek jegnggak lan mlaku-mlaku.

¹⁰ (14:9)

¹¹ Kadung wong-wong kono weruh sing ditindakk karo rasul Paulus kuwi, kabh terus pada ram ngomong ing basa Likonia: Dwa-dwa pada medun rupa wong urip marani awak dw.

¹² Barnabas diarani Sus lan rasul Paulus diarani Hrms, awit dkn sing ngomong.

¹³ Imam dwa Sus, sing tmpel nang sak njaban kuta, terus teka nggawa sapi-sapi lan kembang digawa nang lawang kuta. Imam lan wong pirang-pirang kuwi arep ngekki kurban marang para rasul.

¹⁴ Kadung Barnabas lan rasul Paulus krungu apa sing arep ditindakk karo wong-wong mau, wong-wong terus dipenging nglakoni sing kaya ngono. Rasul Paulus lan Barnabas nyuwk-nyuwk salin, terus pada mblayu marani wong-wong kuwi karo ngomong banter: Para sedulur, kenng apa kow kok pada nindakk sing kaya ngono. Awak dw iki lak tunggal manungsa kaya kow kabh. Awak dw iki mbrn arep nggawa kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus, supaya kow kabh ninggal brahala-brahala sing ora nyata lan pada manut marang Gusti Allah sing urip, sing nggaw langit, bumi, segara lan sak isin.

¹⁵ (14:14)

¹⁶ Ing jaman sing wis kliwat Gusti Allah ngejark marang para bangsa pada mlaku nurut dalan dw-dw.

¹⁷ Nanging Gusti Allah tansah ngtokk kabetyikan, awit Dkn ngekki udan lan panna marang kow, supaya kow bisa ketyukupan ing pangan lan pada bungah.

¹⁸ Senajan wis diomongi ngono, nanging meksa kanglanenggak wong-wong sing pada ngekki kurban marang para rasul.

¹⁹ Sangka kuta Antioki lan kuta Ikonium nng wong Ju pada teka ngojok-ojoki wong-wong nang kono. Paulus terus dibandemi watu, terus disrt metu sangka kuta, ndarani dkn wis mati.

²⁰ Nanging kadung wong-wong sing pretyaya pada ngrubung dkn, rasul Paulus terus ngadek lan balik mlebu nang kuta menh. Esuk rasul Paulus lan Barnabas terus budal nang kuta Drb.

²¹ Nang kuta Drb kono rasul Paulus lan Barnabas uga nggelark kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus lan wong okh pada dadi murid. Sakwis kuwi para rasul terus balik nang kuta Listra, Ikonium lan Antioki nang bawah Pisidi.

²² Nang kuta-kuta kuwi para rasul pada ngantepk pengandel sedulur-sedulur sing pretyaya, supaya pada kendel. Sedulur-sedulur pada dilingk kongkon pada mantep terus ing pretyaya. Tembung para rasul ngn: Nk awak dw kepngin mlebu Kraton Gusti Allah, awak dw bakal nglakoni kasangsaran okh.

²³ Nang saben pasamuhan nang kono para rasul terus miji pinituwa-pinituwan pasamuhan. Nganggo pandonga lan pasa para pinituwa kuwi terus dipasrahk marang Gusti Allah, sing dadi andel-andel.

²⁴ Sakwis rasul Paulus lan Barnabas ndlajahi bawah Pisidi, terus pada balik menh nang bawah Pamfili.

²⁵ Nang kono para rasul nggelark kabar kabungahan nang kuta Prgi, terus pada budal nang kuta Atalia.

²⁶ Sangka kono para rasul terus ngabrah, balik nang kuta Antioki. Ya nang kuta Antioki kono dk mbiyn Paulus lan Barnabas ditetepk dadi rasul lan Gusti Allah ngtokk kabetyikan, awit miji rasul loro iki kanggo ngerjani penggawan Gusti sing saiki wis rampung.

²⁷ Kadung wis pada teka nang kuta Antioki rasul Paulus lan Barnabas terus nglumpukk sedulur-sedulur nang pasamuhan kono, dikki laporan bab sembarang sing wis ditindakk karo Gusti Allah lantaran rasul loro iki. Rasul Paulus lan Barnabas uga ngomongk enggon Gusti Allah wis ngekki dalan marang wong-wong sing dudu Ju bisa dadi wong Kristen.

²⁸ Para rasul terus rada suwi bebarengan karo sedulur-sedulur nang pasamuhan kono.

15 ¹ Terus nng wong Ju siji-loro sangka Yuda teka nang kuta Antioki. Wong-wong iki mulang marang sedulur-sedulur

Kristen nang Antioki kono, nk ora bisa slamet nk ora disunati miturut wt-wt nabi Moses.

²Piwulang kuwi marakk wong-wong sing sangka Yuda mau ngkl-ngklan karo rasul Paulus lan Barnabas. Entk-entkan para penuntun pasamuan terus nggaw putusan ngongkon rasul Paulus lan Barnabas lan uga sedulur siji-loro sangka pasamuan Antioki kono pada budal nang kuta Yrusalm, supaya ngrembuk prekara iki karo para rasul lan para pinituwa nang kana.

³Wong-wong sing dikongkon budal terus dieterk karo sedulur-sedulur sangka pasamuan. Wong-wong sing budal nang Yrusalm kuwi mlakun liwat bawah Fenisi lan Samaria. Kuwi ndadkk bungah sedulur-sedulur kono, awit pada dikabari nk wong-wong sing dudu Ju pada pretyaya marang Gusti Ysus.

⁴Sak tekan nang kuta Yrusalm sedulur-sedulur sangka Antioki mau ditampa karo bungah karo sedulur-sedulur sangka pasamuan kono lan uga para rasul lan para pinituwa. Sedulur-sedulur kongkonan sangka Antioki mau terus pada ngomongk sembarang sing ditindakk karo Gusti Allah lantaran rasul Paulus lan Barnabas.

⁵Nanging nng sedulur Kristen siji-loro sangka golongan para Farisi ngadek lan ngomong: Wong sing dudu Ju sing dadi wong

Kristen kuwi kudu nglakoni sunat lan netepi wt-wt nabi Moses!

⁶Para rasul lan para pinituwa terus pada ngrembuk perkara iki.

⁷Sakwis suwi enggon bebantahan, rasul Ptrus terus ngadek lan ngomong ngn: Para sedulur! Kow kabh wis pada ngerti kepriy enggon Gusti Allah kawit mbiyn wis milih aku sangka tengahmu kabh, kongkon nggelark kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus marang wong-wong sing dudu Ju, supaya wong-wong kuwi uga pada krungu kabar iki lan pada pretyaya.

⁸Gusti Allah sing mangertni pikiran manungsa wis nduduhk nk Dkn gelem nampa wong-wong sing dudu Ju, awit Dkn ngekki Roh Sutyi marang wong-wong kuwi, pada wa kaya enggon Dkn ngekki marang awak dw.

⁹Gusti Allah blas ora mbdak-mbdakk wong-wong sing dudu Ju karo awak dw. Gusti Allah ngresiki atin wong-wong mau, jalaran wong-wong pada pretyaya.

¹⁰Lah nk ngono, kenng apa kow kok pada nglawan marang Gusti Allah lan arep ngebot-eboti sedulur-sedulur kuwi? Lah gk mbah-mbahan awak dw lan awak dw wa ora kuwat nyangga momotan kuwi.

¹¹Mbok aja kaya ngono! Awit awak dw pada pretyaya lan dislametk jalaran sangka kawelasan Gusti Ysus, semono uga wong-wong sing dudu Ju kuwi!

¹² Wong sing pada ngumpul nang kono meneng kabh sak bareng ngrungokk kabar-kabar sing digawa karo Barnabas lan rasul Paulus bab mujijat-mujijat sing ditindakk karo Gusti Allah nang tengah wong-wong sing dudu Ju lantaran rasul loro kuwi.

¹³ Sakwis kuwi Yakobus terus ngomong ngn: Para sedulur, dirungokk omongku iki.

¹⁴ Sedulur Simon Ptrus wis ngomongk nk Gusti Allah enggon nglumpukk bangsa kanggo Dkn dw, kawit wiwitan wis ngtokk kabetyikan lan kawelasan marang wong-wong sing dudu Ju.

¹⁵ Tembung para nabi dk mbiyn pantyn tyotyok karo prekara iki. Awit wis ketulis ngn:

¹⁶ Sakwis kuwi aku bakal balik lan omah Daved sing wis rubuh arep tak dekn menh supaya bisa kaya mbiyn.

¹⁷ Dadin wong liyan sing dudu Ju kabh bakal nggolki Aku, kabh wong sing ora kenal marang Aku, sing wis tak panggil dadi wkku.

¹⁸ Kuwi tembung Gusti, sing wis nindakk kuwi mau kabh kawit wiwitan!

¹⁹ Yakobus nerusk tembung: Para sedulur, miturut pinemuku, ora bener nk awak dw nggaw angl sedulur-sedulur sing dudu Ju sing wis pada pretyaya marang Gusti Allah.

²⁰ Apik awak dw nulis layang wa, diomongi supaya ora mangan pangan sing wis dipasrahk marang brahala; uga dipenging supaya ora mangan daging kwan tekekan; dipenging mangan getih; uga kudu dipenging nindakk laku bdang.

²¹ Awit pendak dina sabat wt-wt nabi Moses kawit mbiyn diwatyakk nang sinaguk-sinaguk nang endi wa.

²² Para rasul, para pinituwa lan para wargan pasamuan terus nggaw putusan milih wong siji-loro sangka tengah wong sing mlu rerembukan mau, dikongkon budal nang kuta Antioki, bareng karo rasul Paulus lan Barnabas. Sing dipilih kuwi Yudas, sing uga jeneng Barsabas lan Silas. Wong loro iki diajni tenan karo para sedulur nang pasamuan kono.

²³ Wong loro iki digawani layang sing isin ngn: Kabar slamet sangka sedulurmu para rasul lan para pinituwa nang Yrusalm marang sedulur-sedulur kabh sing dudu Ju, sing manggon nang kuta Antioki lan uga nang bawah Siria lan Silisia.

²⁴ Awak dw krungu nk nng wong siji-loro sangka Yrusalm kn nggaw susah lan bingungmu, awit mulangi sing ora bener. Kuwi ora sangka kekarepan awak dw.

²⁵ Mulan awak dw terus nganakk rembukan lan miji sedulur loro dikongkon teka nang nggonmu, yakuwi sedulur Yudas lan Silas.

Sedulur loro iki budal bareng karo Barnabas lan rasul Paulus.

²⁶ Sedulur loro iki ora man nyawan kanggo nglabuhi Gustin awak dw Ysus Kristus.

²⁷ Ya sedulur loro iki sing bakal ndunungk isin layang iki marang kow.

²⁸ Roh Sutyi lan awak dw kabh wis dadi siji ing pinemu lan awak dw wis nggaw putusan nk ora bakal nggaw susahmu lan ora ngebot-eboti kow ngliwati sing perlu.

²⁹ Teges, kow aja pada mangan pangan sing wis disajnk marang brahala, aja mangan getih lan aja mangan daging kwan tekekan lan uga aja pada laku bdang. Nk kow nyingkiri prekara-prekara kuwi, kuwi wis tyukup. Ya mung semono tembung awak dw, muga-muga Gusti mberkahi kow kabh!

³⁰ Sedulur-sedulur sing arep lunga pada pamitan terus budal nang kuta Antioki. Nang kono sedulur-sedulur sak pasamuhan terus dikumpulk kabh lan layang terus dipasrahk.

³¹ Sakwis krungu isin layang, sedulur-sedulur pada bungah banget, awit pada kebangun.

³² Sedulur Yudas lan Silas, kabh loron nabi, terus pada mbangun sedulur-sedulur sampk suwi, ngantepk pengandel wong-wong, supaya pada mundak kendel.

³³ Sakwis nang kono rada suwi, Yudas lan Silas terus dililani mulih lan digawani kabar slamet kanggo sedulur-sedulur sing kongkonan sedulur loro iki.

³⁴ Nanging Silas malah nang kono terus, dkn ora mlu balik.

³⁵ Rasul Paulus lan Barnabas terus rada suwi nang kuta Antioki kono. Bebarengan karo sedulur-sedulur okh para rasul iki pada nggelark pitutur Gusti.

³⁶ Ora let suwi rasul Paulus ngomong marang Barnabas: Hayuk awak dw pada niliki sedulur-sedulur nang saben kuta sing wis dikabari pitutur Gusti karo awak dw, supaya ngerti kepriy kabar karo sedulur-sedulur kuwi.

³⁷ Lah Barnabas karep ngejk Yohanes Markus.

³⁸ Nanging rasul Paulus ora gelem nk Markus mlu, awit dkn tau ninggal wong loro mau nang bawah Pamfili lan Markus kuwi ora temen lan ora ngrwangi tekan sak rampung penggawan.

³⁹ Prekara kuwi marakk padu, sampk entk-entkan rasul Paulus karo Barnabas pisah. Saiki Barnabas ngejk Markus, terus numpak kapal budal nang pula Siprus.

⁴⁰ Lah rasul Paulus terus ngejk Silas. Sakwis sedulur loro iki dipasrahk marang kabetyikan Gusti Allah terus pada budal arep ndlajahi bawah Siria lan Silisia, ngantepk pengandel sedulur-sedulur nang pasamuan-pasamuan nang bawah kono.

⁴¹ (15:40)

16

¹Rasul Paulus uga teka nang kuta Drb lan Listra. Nang kono nng sedulur Kristen sing jeneng Timotius. Ibun Timotius kuwi wong Kristen sangka bangsa Ju, nanging bapak wong Grik.

²Kabh sedulur Kristen nang kuta Listra lan Ikonium pada ngerti nk Timotius kuwi wong apik.

³Rasul Paulus kepngin ngejk Timotius mlu dkn. Lan jalaran kabh wong Ju ngerti nk bapak Timotius kuwi wong Grik lan Timotius ora sunat, mulan dkn terus nglakoni sunat.

⁴Nang saben kuta sing ditekani, rasul Paulus ngomongk bab putusan-putusan sing wis ditetepk karo para rasul lan para pinituwa nang Yrusalm lan nyuwun marang sedulur-sedulur, supaya pada netepi putusan-putusan kuwi.

⁵Mengkono kuwi rasul Paulus ngantepk pengandel sedulur-sedulur nang pasamuan-pasamuan lan wargan saben dina mundak terus.

⁶Jalaran Roh Sutyi ora nglilani rasul Paulus sak kantyan nggelark kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus nang bawah Asia Tyilik, wong telu mau terus ndlajahi bawah Frigia lan Galasia.

⁷Kadung tekan bawah Misia, wong-wong terus njajal arep mlebu nang bawah Bitinia, nanging Roh Gusti Ysus ora nglilani kuwi.

⁸ Mulan wong-wong terus budal nang kuta Troas liwat bawah Misia.

⁹ Nang kuta Troas kono mbengin kuwi rasul Paulus ntuk weweruh, nng wong sangka Masedonia ngadek tyeluk-tyeluk: Aku nyuwun kow pada teka nang bawah Masedonia lan nulungi awak dw.

¹⁰ Sakwis ntuk weweruh kuwi awak dw dunung nk Gusti Allah nyeluk awak dw kongkon budal nang bawah Masedonia nggelark kabar kabungahan marang wong-wong nang kono. Awak dw terus tata-tata lan budal nang bawah Masedonia.

¹¹ Awak dw terus numpak prau lunga sangka kuta Troas arep ngabrah nang pula Samotrak. Esuk awak dw terus budal nang kuta Nopolis.

¹² Sangka kono awak dw terus nuju arep nang Filipi, kuta sing ndisik dw nang bawah Masedonia. Kuta Filipi kuwi panggonan wong Rum. Awak dw nginep sedilut nang kono.

¹³ Ing dina sabat awak dw metu sangka kutan arep nang pinggir laut, awit awak dw mikir nk nang kono nng panggonan kanggo ndedonga marang Gusti Allah. Awak dw njagong lan omong-omongan karo wong wdok-wdok sing nang kono.

¹⁴ Nang tengah wong wdok-wdok kuwi nng siji sing jeneng Lidia, bakul purper sangka kuta Tiatira. Lidia kuwi wong sing ngabekti marang Gusti Allah, mulan Gusti Allah

mbukak atin supaya dkn gelem nampa lan pretyaya marang piwulang rasul Paulus.

¹⁵ Lidia sak brayat terus dibaptis. Lidia terus nyuwun marang awak dw ngn: Nk kow ngandel tenan nk aku iki wis pretyaya marang Gusti, mbok hayuk pada nginep nang omahku ta. Lan jalaran Lidia meksa marang awak dw, awak dw ya terus budal nang nggon dkn.

¹⁶ Ing sakwijin dina, dong awak dw budal nang sinaguk, awak dw kepetuk wong wdok, wong slaf, sing dikwasani karo demit. Wong wdok iki marakk wong-wong sing nduw dkn kuwi dadi sugih, jalaran dkn bisa ngomongk prekara-prekara sing bakal klakon ing urip wong.

¹⁷ Wong wdok kuwi ngetutk rasul Paulus lan awak dw karo bengok-bengok: Wong-wong iki peladn Gusti Allah sing ged dw kwasan. Tekan mbrn arep ngomongi kow kepriy bisan kow nampa keslametan!

¹⁸ Pirang-pirang dina suwn wong wdok mau bengok-bengok terus, marakk rasul Paulus nesu banget. Dkn terus minger lan nundung demit ngomong: Ing jeneng Gusti Ysus, kow tak tundung metu sangka wong wdok iki! Sakwat demit metu sangka wong wdok mau.

¹⁹ Kadung wong-wong sing nduw wong wdok weruh nk wis ora bakal ntuk bati menh sangka wong wdok kuwi, terus pada nyekel rasul Paulus lan Silas. Wong loro iki disrt

digawa nang latar pasar arep dipasrahk marang penggedn kuta kono.

²⁰Kadung wis digawa nang ngarep para penggedn kuta kono, sing nduw slaf mau terus ngomong: Wong loro iki wong Ju sing nggaw ggr nang kuta kn.

²¹Wong loro iki mulangi adat-tata-tyara sing sj karo pernatan awak dw. Awak dw wargan negara Rum lan ora gelem mlu adat-adat iki!

²²Uga wong pirang-pirang pada mlu nyalahk rasul Paulus lan Silas. Para penggedn kuta terus nyuwk-nyuwk salin rasul Paulus lan Silas terus ngongkon metyuti.

²³Sakwis kuwi wong loro mau terus dilebokk nang setrapan lan sing jaga setrapan diprntah, supaya wong loro kuwi dijaga sing apik.

²⁴Jalanan diprntah ngono, mulan sing jaga mau nglebokk rasul Paulus lan Silas nang sl sing jeru dw lan sikil dipasang nang blok kayu.

²⁵Kadung kira-kira wis tengah wengi, Paulus lan Silas terus pada ndonga lan singi-singi memuji Gusti Allah. Wong setrapan liya-liyan pada ngrungokk.

²⁶Terus dadakan nng lindu ged sampk pondasin setrapan kono hoyak lan lawang-lawang pada menga. Rant-rant sing dienggo ngrant wong-wong nang kono pada utyul.

²⁷Sing jaga setrapan terus tangi lan weruh lawang-lawang setrapan pada menga. Mikir

wong-wong sing disetrap wis pada lunga kabh. Wong terus njikuk pedang arep matni dkn dw.

²⁸ Nanging rasul Paulus terus mbengok: Aja matni awakmu dw! Awak dw kabh ijk nang kn!

²⁹ Sing jaga mau terus njaluk dian lan mlebu nang njero. Karo ndredek dkn terus niba nang ngarep rasul Paulus lan Silas.

³⁰ Sing jaga terus nggawa rasul Paulus lan Silas metu terus takon: Bapak-bapak, apa sing kudu tak lakoni supaya bisa nampa keslametan?

³¹ Rasul Paulus lan Silas semaur: Pretyayaa marang Gusti Ysus lan kow sak brayatmu bakal nampa keslametan!

³² Rasul Paulus lan Silas terus ndunung-ndunungk bab pitutur Gusti Allah marang sing jaga setrapan mau sak brayat.

³³ Ing wengi kuwi wa rasul Paulus lan Silas diejk nang omah lan tatu-tatun rasul Paulus lan Silas terus diresiki lan dirumati. Sakwis kuwi sing jaga setrapan sak brayat terus dibaptis.

³⁴ Rasul Paulus lan Silas terus disuguhi mangan. Tukang jaga setrapan mau sak brayat jan bungah tenan saiki bisa pretyaya marang Gusti Allah.

³⁵ Ing suk para penggedn negara Rum ngongkon sekaut budal nang setrapan,

kongkon ngomongi nk rasul Paulus lan Silas kudu dietokk.

³⁶ Sing jaga setrapan mau terus ngomongi rasul Paulus: Para penggedn Rum ngomong nk kow kudu dietokk. Ya kana mlaku sing apik-apik!

³⁷ Nanging rasul Paulus ngomong karo sekaut-sekaut sing nggawa kabar mau: Tanpa dikrutu awak dw dipetyuti nang ngarep wong okh, lah mangka awak dw iki wargan negara Rum. Awak dw dilebokk setrapan lan saiki dikongkon lunga meneng-menengan wa. Ora ngono! Bn para penggedn Rum dw teka ngetokk awak dw iki!

³⁸ Sekaut-sekaut mau terus ngomongk kuwi marang para penggedn Rum. Kadung krungu nk rasul Paulus lan Silas kuwi wargan negara Rum, para pengged mau terus wedi banget.

³⁹ Wong-wong iki terus gelis-gelis teka nang setrapan lan njaluk ngapura. Sakwis kuwi para pengged terus nuntun rasul Paulus lan Silas metu sangka setrapan lan nyuwun marang wong loro mau supaya lunga sangka kuta kono.

⁴⁰ Rasul Paulus lan Silas terus marani omah Lidia. Nang kono pada ketemu karo sedulur-sedulur liyan. Sakwis mulangi lan ngantepk pengandel sedulur-sedulur nang kono, rasul Paulus lan Silas terus lunga sangka kono.

17 ¹Rasul Paulus lan Silas terus liwat kuta Amfipolis lan kuta Apolonia tekan kuta Tsalonika. Nang kono nng sinaguk.

²Kaya sak lumrah rasul Paulus terus mlebu mbrono mlu kumpulan. Sampk telung sabat terus-terusan rasul Paulus tukar pikiran karo wargan sinaguk kono bab ayat-ayat Kitab Sutyi.

³Rasul Paulus ndunung-ndunungk ayat-ayat mau lan mbuktkk nk Kristus kudu nandang sangsara lan ditangkk sangka pati. Dkn ngomong ngn: Gusti Ysus iki sing tak kabark marang kow, Dkn sing dadi Kristus.

⁴Enng wong siji-loro sing pretyaya, terus pada mlu karo rasul Paulus lan Silas; semono uga okh wong Grik sing maun mlu agama Ju, malah okh wong wdok, wong ged-ged, sing uga pada pretyaya.

⁵Weruh wong okh dadi wong Kristen wong-wong Ju terus pada panas atin. Terus nglumpukk wong-wong nakal kongkon nggaw ggran, marakk sak kuta kabh ram ggran. Wong-wong terus mlebu omah Jason nggolki rasul Paulus lan Silas, arep digawa nang ngarep kumpulan warga kuta.

⁶Kadung rasul Paulus lan Silas ora ketemu, wong-wong terus nyrt Jason lan wong pretyaya siji-loro, digawa nang ngarep penggedn kuta kono karo ngomong: Wong-wong kuwi nang endi wa nggaw rtyok lan saiki nang kn ditampa karo Jason. Wong-wong

kuwi nerak wt-wt ratun Rum, awit ngomong
nk nng ratu liyan sing jeneng Ysus.

⁷ (17:6)

⁸ Tembung kuwi nggaw ggr wong okh lan
uga para penggedn kuta.

⁹ Para pengged mau terus njaluk bayaran
duwit marang Jason lan kantya-kantyan.
Sakwis dibayar, Jason lan liyan terus dietyulk.

¹⁰ Ing mbengin kuwi sedulur-sedulur pada
ngongkon rasul Paulus lan Silas lunga nang
kuta Bra. Sak tekan nang Bra rasul Paulus lan
Silas terus nggolki sinaguk.

¹¹ Wong-wong Ju nang kuta kono luwih
gemati tenimbang wong Tsalonika. Wong-
wong Ju nang kuta Bra kono pada seneng
ngrungokk piwulang sing digelark karo rasul
Paulus lan Silas. Saben dina wong-wong
iki pada matya Kitab Sutyi, kepngin ngerti
piwulang rasul Paulus kuwi bener apa ora.

¹² Ing sak tengah wong-wong kono okh sing
pada pretyaya lan okh wong ged sangka
bangsa Grik, lanang lan wdok, dadi wong
Kristen.

¹³ Nanging wong Ju nang kuta Tsalonika pada
krungu nk rasul Paulus lan Silas nggelark
pitutur Gusti Allah nang kuta Bra, terus pada
mbrono, ngojok-ojoki lan ngobong-obongi
atin wong okh sing ngumpul nang kono.

¹⁴ Mulan sedulur-sedulur terus gelis-gelis
ngongkon rasul Paulus nang pinggir laut, arep

digawa nang kuta Atne, nanging Timotius lan Silas ditinggal nang Bra.

¹⁵Kadung wis tekan kuta Atne, sedulur-sedulur sing ngeterk rasul Paulus terus balik menh nang Bra. Rasul Paulus nyuwun sedulur-sedulur iki kongkon ngomongi Silas lan Timotius, supaya ndang nusul dkn.

¹⁶Rasul Paulus saiki ngentni tekan Silas lan Timotius. Nang kuta Atne kono dkn sedi tenan weruh retya-retya brahala pirang-pirang, sasat ngebeki panggonan kono.

¹⁷Nang sinaguk rasul Paulus omong-omongan karo wong Ju lan wong-wong sing dudu Ju, nanging mlu agama Ju. Saben dina dkn ya ngono kuwi nang latar pasar, karo sapa wa sing liwat kono.

¹⁸Enng filosof sangka golongan Epikuri lan Stoiki sing pada bantah-bantahan karo rasul Paulus. Enng sing ngomong: Apa ta sing diomongk karo tukang ngobrol kuwi? Enng menh sing ngomong: Wong kuwi mesti mulangk bab dwa-dwa sing anyar! Wong-wong ngomong ngono kuwi, jalaran rasul Paulus nggelark bab Gusti Ysus lan tangin sangka pati.

¹⁹Rasul Paulus terus diejk nang panggonan kumpulan para filosof, panggonan sing jeneng Eropakus. Wong-wong ngomong ngn: Awak dw kepngin ngerti bab piwulang sing anyar sing mbok wulangk iki.

²⁰Awit nng prekara-prekara sing anyar kanggo awak dw, mulan awak dw kepngin ngerti.

²¹Wong Atne lan bangsa liyan sing manggon nang kuta kono kuwi dina-dinan namung seneng ngrungokk lan ngrembuk bab prekara-prekara sing anyar.

²²Rasul Paulus terus ngadek nang ngarep Eropakus kono terus ngomong: Para sedulur nang Atne! Aku nitni sangka werna-werna prekara nk kow kuwi wong agama.

²³Awit dong aku mlaku-mlaku nang kuta, aku weruh nang sak tengah panggonan sembayang nng altar sing tulisan ngn: Kanggo gusti allah sing awak dw ora kenal. Ya bab Gusti Allah sing mbok sembah tanpa kow kenal iki aku ngabark marang kow.

²⁴Ya Gusti Allah iki sing nggaw jagat sak isin. Lan ya Gusti Allah iki Gusti Allah langit lan bumi. Gusti Allah iki ora manggon nang omah gawan manungsa.

²⁵Gusti Allah iki ya ora mbutuhk sesajn apa wa sangka manungsa, kaya Dkn kekurangan apa-apa wa. Malah Dkn sing ngekki ambekan lan urip; Dkn sing ngekki sembarang marang manungsa.

²⁶Sangka wong siji Gusti Allah wis ndadkk bangsa-bangsa, supaya pada manggon nang sak jembar bumi kn. Ya Gusti Allah iki sing wis kawit wiwitan ngarani waktun lan wates panggonan-panggonan kanggo manungsa.

²⁷ Gusti Allah enggon nindak kuwi kabh, supaya manungsa pada nggolki Dkn lan beja tenan nk bisa ketemu karo Dkn. Awit sakjan Gusti Allah kuwi ora adoh karo awak dw.

²⁸ Enng sing tau ngomong: Jalaran sangka pangwasan Gusti Allah awak dw urip lan awak dw manggon ing donya iki. Kaya sing wis diomongk karo para tukang tulis sangka tengahmu: Awak dw uga turunan sangka Gusti Allah.

²⁹ Lan jalaran awak dw iki anak Gusti Allah, mulan ya ora bener nk awak dw nganggep nk Gusti Allah kuwi ktok kaya retya gawan emas, selaka apa watu, manut pikiran lan kapinteran manungsa.

³⁰ Gusti Allah ora mikirk jaman maun, dong manungsa ora kenal marang Dkn, ora, nanging saiki Gusti Allah ngabark nk kabh manungsa kudu ninggal klakuan sing ala lan nurut Dkn.

³¹ Awit Gusti Allah wis netepk dina enggon Dkn arep ngrutu jagat; Dkn wis miji wong siji sing bakal nindak kuwi. Mulan, kanggo mbuktkk iki Gusti Allah wis nangk wong iki sangka pati.

³² Sakwis wong-wong mau krungu rasul Paulus ngomongk bab tangin wong mati, terus nng sing pada ngguyu tembung rasul Paulus mau, nng sing ngomong ngn: Suk-suk wa aku arep ngrungokk menh.

³³ Rasul Paulus terus lunga sangka Eropakus kono.

³⁴ Nanging nng wong siji-loro sing pretyaya lan mlu rasul Paulus, kayadn Dionisius, tukang pikir nang Eropakus kono, uga nng wong wdok sing jeneng Damaris lan liya-liyan menh.

18 ¹ Sakwis kuwi rasul Paulus terus lunga sangka kuta Atne budal nang kuta Korinta.

² Nang Korinta kono rasul Paulus kepetuk karo wong Ju sing jeneng Akwila, wong sangka kuta Pontus. Akwila durung suwi teka sangka negara Itali karo bojon sing jeneng Priskila. Tekan nang kuta Korinta kono, jalaran ratun Rum sing jeneng Klaudius, ngusir wong Ju kabh kongkon lunga sangka kuta Rum.

³ Rasul Paulus terus nggolki omah Akwila lan Priskila terus manggon karo brayat kuwi lan nyambutgaw bebarengan karo wong-wong kuwi, awit kerjanaan tunggal, yakuwi nggawni omah lulang.

⁴ Saben dina sabat rasul Paulus nggelark pitutur Gusti nang sinaguk, tujuan ndunung-ndunungk marang wong-wong Ju lan Grik, supaya pada pretyaya marang Gusti Ysus Kristus.

⁵ Sakwis Silas lan Timotius teka sangka Masedonia, rasul Paulus terus namung merlokk nggelark kabar kabungahan Gusti

Ysus Kristus, ndunungk marang wong Ju, nk Gusti Ysus kuwi Kristus.

⁶Nanging wong-wong malah pada nampik lan ngolok-olok, mulan rasul Paulus terus ngebutk lemah sangka salin karo ngomong: Nk kow kenng sangsara, kuwi ya salahmu dw. Aku ora nduw salah apa-apa marang kow. Wiwit saiki aku arep marani wong liya-liya bangsa.

⁷Wong-wong mau terus ditinggal lunga karo rasul Paulus. Dkn terus mondok nang omah wong sing dudu Ju sing jeneng Titius Yustus. Wong iki mlu agama Ju lan omah nang jjr sinaguk.

⁸Penggedn sinaguk sing jeneng Krispus sak brayat uga pada pretyaya marang Gusti Ysus. Uga wong liya-liyan menh nang Korinta kono pada ngrungokk kabar kabungahan sing digelark karo rasul Paulus lan wong-wong kuwi pada pretyaya marang Gusti Ysus. Wong-wong sing pretyaya mau terus pada dibaptis.

⁹Ing sakwijin wengi Gusti Allah ngomong marang rasul Paulus ing njeron weweruh. Tembung ngn: Paulus, aja wedi! Diterusk enggonmu nggelark kabar kabungahan lan aja mandek, awit Aku ngrwangi kow.

¹⁰Nang kuta kn okh wong sing bakal dadi umatku, mulan aja wedi, awit ora nng wong sing bakal nggaw ala marang kow.

¹¹ Mulan rasul Paulus enggon manggon nang kuta kono ya sampk setaun setengah suwn, karo mulangi wong-wong bab pitutur Gusti Allah.

¹² Nanging kadung Galio dadi gramang nang distrik Akaya, wong Ju terus ngroyok rasul Paulus. Rasul Paulus dityekel terus digawa nang ngarep kantor kruton.

¹³ Wong-wong ngelahk rasul Paulus ngomong ngn: Wong iki ngejk wong okh nyembah marang Gusti Allah nganggo patrap sing sj karo pernautan agaman awak dw.

¹⁴ Kadung rasul Paulus ijik arep nyauri kelahan mau, gramang Galio terus ngomong ngn marang wong-wong Ju kuwi: Kow wong Ju, nk wong iki nerak pernautan negara apa nglakoni salah sing ged, pantyn bener aku nampa kelahanmu.

¹⁵ Nanging prekara sing marakk padu iku lak bab tembung lan jeneng lan prekara-prekara bab pernautan-pernautan agamamu dw. Prekara kaya ngono kuwi kudu mbok urusi dw. Aku emoh ngetokk tembung bab kuwi!

¹⁶ Wong-wong Ju mau terus dikongkon metu kabh.

¹⁷ Sakwis kuwi wong-wong terus nyekel Sostens, penggedn sinaguk kono. Wong digebuki nang ngarep kruton kono. Nanging gramang Galio ora ngrws blas.

¹⁸ Rasul Paulus ijik rada suwi menh nang Korinta kono. Sakwis kuwi dkn terus lunga

sangka kono, numpak kapal karo Priskila lan Akwila, budal nang bawah Siria. Sakdurung budal rasul Paulus nyukur rambut nang kuta Kngkra, kanggo netepi janji.

¹⁹Kadung tekan kuta Efse, rasul Paulus terus ninggal Priskila lan Akwila, terus mlebu nang sinaguk lan ngomong bab pitutur Gusti marang wong-wong Ju.

²⁰Wong-wong kuwi nyuwun marang rasul Paulus, supaya rada suwi nang kono, nanging dkn ora bisa.

²¹Mulan rasul Paulus ngomong: Nk Gusti Allah nglilani, suk menh aku balik mbrn. Rasul Paulus terus lunga sangka kuta Efse.

²²Tekan kuta Ssara rasul Paulus mlaku terus, budal nang kuta Yrusalm, arep niliki pasamuhan nang kono. Sakwis kuwi dkn terus budal nang kuta Antioki.

²³Rasul Paulus ora suwi nang kuta Antioki kono, nanging dkn terus lunga turut bawah Galasia lan Frigia, tujuan ngantepk pengandel sedulur-sedulur tunggal pretyaya nang kono.

²⁴Nang kuta Efse nng wong Ju teka sing jeneng Apolos, lairan sangka kuta Aleksandria. Apolos kuwi wong sing bisa nggelark pitutur Gusti lan dkn ya jeru pangertin bab Kitab Sutyi.

²⁵Apolos wis nampa piwulang bab dalan Gusti, mulan dkn bisa mulangk bab Gusti Ysus karo ati sing semanget, senajan dkn namung ngerti bab baptisan Yohanes Pembaptis.

²⁶ Uga nang sinaguk Apolos mulangi karo kendel. Kadung Priskila lan Akwila krungu piwulang, Apolos terus diampirk nang omah, supaya bisa didunung-dunungk sing tyeta bab piwulang Kristen sak kabh.

²⁷ Sakwis kuwi Apolos kepngin budal nang bawah Akaya. Sedulur-sedulur Kristen nang Efse kono pada bungah karo pikiran kuwi, mulan terus nggawani layang, supaya sedulur-sedulur nang bawah Akaya kono pada nampa Apolos sing apik. Kadung teka nang Akaya, Apolos bisa ngantepk pengandel sedulur-sedulur nang kono, jalaran sangka kabetyikan Gusti Allah.

²⁸ Nang sak tengah wong pirang-pirang Apolos bantah-bantahan karo wong-wong Ju lan ndunung-ndunungk sangka Kitab Sutyi, nk Gusti Ysus kuwi Kristus.

19 ¹ Suwn Apolos ijik nang kuta Korinta, rasul Paulus ndlajahi panggonan-panggonan sing adoh kuta, sampk terus tekan kuta Efse. Nang kono rasul Paulus kepetuk karo wong Kristen siji-loro.

² Wong-wong Kristen mau ditakoni: Apa kow wis nampa Roh Sutyi dong kow dibaptis? Sauran wong-wong mau: Apa kuwi? Awak dw durung tau krungu bab Roh Sutyi!

³ Lah rasul Paulus terus takon: Lo, lah nk ngono kow dibaptis karo baptisan apa? Wong-wong semaur: Karo baptisan Yohanes.

⁴ Rasul Paulus terus ndunungk: Baptisan Yohanes kuwi baptisan wong-wong sing pada ninggal urip dosa. Yohanes mulangi wong-wong, supaya pada pretyaya marang Gusti Ysus, sing tekan sak mburin dkn.

⁵ Sakwis krungu kuwi, wong-wong mau terus pada njaluk dibaptis ing jeneng Gusti Ysus.

⁶ Rasul Paulus terus numpangi tangan ndongakk wong-wong mau, terus sakwat wong-wong dikwasani karo Roh Sutyi, terus pada ngetokk basa kasukman lan uga ngetokk tembung Gusti Allah nganggo basa sing lumrah.

⁷ Wong-wong mau kabh nng wong rolas.

⁸ Telung sasi suwn rasul Paulus mulangi karo kendel nang sinaguk, tukar-pikiran karo wong-wong Ju lan ndunung-ndunungk wong-wong bab Kraton Gusti Allah.

⁹ Nanging nng wong siji-loro sing wangkal ora gelem pretyaya. Wong-wong kuwi malah ngolok-olok piwulang Kristen nang ngarep wong okh. Mulan wong-wong kuwi terus ditinggal lunga karo rasul Paulus. Wong sing pada pretyaya terus dikumpulk lan saben dina rasul Paulus mulang nang panggonan sing lumrah dienggo mulang karo Tiranus.

¹⁰ Rong taun suwn rasul Paulus mulang ngono. Dadin wong-wong sing manggon nang bawah Asia, ya wong Ju lan wong bangsa liyan, pada krungu pitutur Gusti Allah.

¹¹ Gusti Allah nindakk mujijat-mujijat sing nggumunk banget lantaran rasul Paulus.

¹² Sampk katyu apa suwkan sandangan lungsuran sing dienggo, nk ditumpangk wong lara wong bisa mari lan demit-demit mbarang ya pada metu sangka wong lara mau.

¹³ Lah nang kono nng wong Ju siji-loro sing mlaku-mlaku nambani wong-wong sing keleton demit. Wong-wong kuwi pada njajal ngetokk demit nganggo jeneng Gusti Ysus, ngomong ngn: Aku nundung kow ing jeneng Ysus sing dikabark karo Paulus!

¹⁴ Sing nindakk kaya ngono wong pitu, kabh anak Imam Ged sing jeneng Sekfa.

¹⁵ Nanging demit-demit mau malah pada semaur: Ysus aku kenal, Paulus aku ya kenal, nanging kow kuwi sapa?

¹⁶ Wong sing keleton demit terus nubruk wong pitu mau sak kuwat, sampk pada kalah kabh lan kudu mblayu sangka omah kono, awak wuda lan ddl-duwl.

¹⁷ Wong-wong Ju nang kuta Efse kono lan uga wong-wong bangsa liya sing mlu agama Ju pada krungu lelakon mau terus pada wedi banget. Lantaran kuwi jeneng Gusti Ysus mundak kesuwur lan diajni.

¹⁸ Okh wong sing wis pretyaya pada teka lan ngakoni nang ngarep wong okh bab barang sing ala sing dilakoni.

¹⁹ Okh wong pretyaya sing mbiyn nindakk penggaw pepeteng pada nglumpukk buku-

bukun dadi siji, terus diobong nang ngarep wong okh. Ajin buku-buku mau diitung sampk nng pirang-pirang atus wu duwit.

²⁰Lelakon-lelakon kuwi mau marakk pitutur Gusti Allah tambah sumebar lan ktok kwasan.

²¹Sakwis lelakon kuwi mau kabh, rasul Paulus terus nggaw putusan arep nang Yrusalm, liwat Masedonia lan Akaya. Dkn ngomong: Nk aku wis rana, aku terus arep nang kuta Rum.

²²Rasul Paulus terus ngongkon kantyan loro budal ndisik nang Masedonia, yakuwi Timotius lan Erastus. Rasul Paulus dw kri nang bawah Asia sak utara.

²³Ya ing wayah kuwi nng ggran ged nang kuta Efse, jalaran sangka mundak piwulang bab dalan Gusti.

²⁴Awit nng sakwijin kemasane sing jeneng Demitrius, sing kerjane nggawni tmpel-tmpelan tyilik, niru tmpel dwi Diana. Dagangan Demitrius mau nekakk rejeki okh kanggo wong-wong sing kerjane uga nggaw tmpel-tmpelan kuwi.

²⁵Mulan Demitrius mau terus nglumpukk wong-wong kabh sing tunggal kerjane kuwi, terus ngomong ngn: Para kantya kabh, kow ngerti dw nk rejekine awak dw metun sangka kerjane awak dw iki.

²⁶Lah saiki, dipikir dw apa sing ditindakk karo Paulus. Dkn ngomong nk dwa-dwa sing digaw karo tangan manungsa ora tenan.

Paulus malah bisa narik wong pirang-pirang, ora namung nang kuta Efse wa, nanging uga mh sak bawah Asia kabh.

²⁷ Mengkono kuwi ora namung kerjanaan awak dw mundur, nanging uga wong-wong ora bakal nggatk menh marang tmpel Dwi Ged Diana. Karomenh, Dwi Ged Diana, sing disembah wong kabh sak bawah Asia lan sak jagat kabh, ora bakal disembah menh, jalaran ilang apik.

²⁸ Sakwis krungu tembung kuwi mau, wong-wong terus pada nesu kabh, terus bengok-bengok: Ged banget Dwi Diana, sembahan wong Efse!

²⁹ Sak kuta terus ggr. Wong-wong terus nyekel Gayus lan Aristarkus, kantya-kantyan rasul Paulus sangka Masedonia. Wong loro mau terus disrt nang alun-alun.

³⁰ Rasul Paulus mbarang arep mbrono, nanging dipenggak karo para sedulur Kristen nang kono.

³¹ Para penggedn kuta kono, sing wis dadi kantyan rasul Paulus, uga ngomongi, supaya rasul Paulus dipenging mbrono.

³² Nang kumpulan wong okh kuwi terus rusu banget, nng sing ngomong ngn, nng sing ngomong ngono, ram banget, awit okh wong sing ora ngerti apa jalaran pada mlu teka mbrono.

³³ Saiki nng wong sing jeneng Alksander, dkn dikongkon maju nang ngarep wong-wong

mau kongkon ngomong. Alksander terus ngunggahk tangan ngongkon wong-wong pada meneng, awit dkn arep ngekki katerangan marang wong-wong mau.

³⁴ Nanging kadung weruh nk Alksander kuwi wong Ju, wong-wong mau bengok-bengok terus sampk rong jam suwn: Ged banget Dwi Diana, sembahan Efse!

³⁵ Entk-entk skrtaris kuta kono bisa nentremk wong-wong mau. Dkn ngomong ngn: Para sedulur, warga kuta Efse! Kabh wong wis ngerti nk kuta Efse kuwi wis dipasrahi ngurusi tmpel Dwi Ged Diana lan uga ngurusi retya sutyi sing tiba sangka langit.

³⁶ Tak kira ora nng wong sing bisa ngomong nk ora ngono. Mulan aku nyuwun marang kow kabh, supaya pada meneng lan aja grusa-grusu nindakk sing ora-ora.

³⁷ Lah kow pada nggawa wong-wong iki mbrn, lah mangka wong-wong iki ora nyolong apa-apa sangka tmpel lan uga ora ngolok-olok marang Dwi Ged, sesembahan awak dw.

³⁸ Nk Demitrius lan kantya-kantyan pada nduw kelahan apa arep nyalahk sapa wa, iku apik, nanging kelahan kudu digawa nang kruton. Kanggo prekara-prekara kaya ngono kuwi wis nng dinan dw-dw.

³⁹ Nanging nk nng prekara liyan sing kudu dirembuk, iku kudu diurus karo kumpulan wakil rayat miturut wt negara.

⁴⁰Awit, apa sing mbok lakoni ing dina iki kenng diarani ggran sing ora apik. Lah sakjan ora nng jalaran blas kanggo ggran kaya ngn iki.

⁴¹Sakwis ngomong ngono kuwi kumpulan wong okh mau terus ditutup.

20¹Kadung nang kuta Efse wis tentrem menh, rasul Paulus terus ngumpulk sedulur-sedulur sangka pasamuhan kono. Rasul Paulus ngekki pitutur okh kanggo ngantepk pengandel sedulur-sedulur terus pamitan arep budal nang Masedonia.

²Rasul Paulus terus ndlajahi panggonan-panggonan turut Masedonia kabh karo mituturi sedulur-sedulur sing nang kono. Sangka Masedonia rasul Paulus terus budal nang negara Grik.

³Sakwis nang kono telung sasi rasul Paulus terus tata-tata arep nang Siria. Lah kok terus dadakan krungu nk wong Ju pada nggaw rantyaman arep matni dkn. Mulan rasul Paulus arep balik metu Masedonia wa.

⁴Rasul Paulus lungan dikantyani karo Sopatr, anak Pirus, wong sangka kuta Bra. Sing mlu uga Aristarkus lan Sekundus sangka kuta Tsalonika, Gayus sangka kuta Drb, Timotius lan wong loro liyan sangka bawah Asia, yakuwi Tikikus lan Trofimus.

⁵Wong-wong mau pada budal ndisik lan arep ngentni awak dw nang kuta Troas.

⁶ Sak rampung riyaya Roti tanpa Ragi awak dw numpak prau sangka kuta Filipi. Let nem dina awak dw ketemu karo para sedulur mau nang kuta Troas. Awak dw terus nang kono seminggu suwn.

⁷ Ing dina minggu awak dw ngumpul mangan bebarengan. Jalaran rasul Paulus suk arep lunga, mulan dkn mituturi sampk tengah wengi.

⁸ Nang kamar nduwur sing dienggo kumpulan awak dw ijik nng lampun siji-loro murup.

⁹ Lah nng sakwijin botyah enom, jeneng Etikus, njagong nang jendla. Jalaran rasul Paulus sing nggawa pitutur suwi banget tanpa lrn, botyah enom mau ora kuwat melk terus keturon nang jendla sampk tiba, telung anda duwur. Kadung dijunjung botyah wis mati.

¹⁰ Rasul Paulus terus medun, ngrungkepi botyah terus dirangkul karo ngomong: Aja pada wedi, botyah ijik urip!

¹¹ Sakwis kuwi rasul Paulus terus balik menh munggah lan mangan bebarengan. Kadung wis rampung mangan, rasul Paulus nerusk enggon nggawa pitutur, sampk srengng njedul. Dkn terus budal.

¹² Wong-wong pada bungah nk Etikus ora sida mati. Botyah terus dieterk mulih.

¹³ Awak dw terus ndisiki numpak prau budal nang kuta Asus. Nang Asus rasul Paulus arep mlu numpak praun. Rasul Paulus ngongkon

awak dw budal ndisik, jalaran dkn sing budal nang Asus arep mlaku wa.

¹⁴Kadung wis tekan Asus rasul Paulus terus numpak kapal. Awak dw terus karo kapal budal nang kuta Mitiln.

¹⁵Sangka kana awak dw terus numpak prau menh lan suk tekan ngarep pula Kios. Liyan dina awak dw terus ngabrah nang pula Samos lan let sedina menh awak dw tekan kuta Miltus.

¹⁶Rasul Paulus ya wis mikir nk ora arep mampir nang kuta Efse, supaya ora kesuwn nang Asia lan ndang bisa tekan Yrusalm, nk bisa sakdurung riyaya Pantkosta.

¹⁷Mulan sangka Miltus kono rasul Paulus kongkonan wong ngabari sedulur-sedulur nang kuta Efse, supaya pada ngumpulk para pinituwan pasamuhan nang Miltus.

¹⁸Sakwis para pinituwa mau teka, rasul Paulus terus ngekki pitutur ngn: Para sedulur, kow weruh dw enggonku bebarengan karo kow suwn aku nang tengahmu, wiwit aku teka nang bawah Asia.

¹⁹Enggonku ngladni Gusti ya tak lakoni karo andap-asor lan tak rwangi nangis-nangis lan ngalami kasangsaran, jalaran sangka panganiaya sing metu sangka para wong Ju.

²⁰Senajan ngono aku ora tau mangkir nindakk apa wa sing betyik kanggo kow. Kabh wis tak omongk lan tak wulangk marang kow,

ya nang ngarep wong okh, ya nang kumpulan nang omah-omahmu.

²¹Ya wong Ju, ya wong sing dudu Ju tansah tak lingk, supaya pada ninggal klakuan ala lan pada pretyaya lan masrahk urip marang Gusti Ysus Kristus.

²²Lah saiki, manut karep Roh Sutyi, aku kudu lunga nang Yrusalm. Aku ora ngerti apa sing bakal tak alami nang kana.

²³Aku namung ngerti nk Roh Sutyi wis nglingk marang aku, nk nang saben kuta aku bakal nandang werna-werna sangsara lan aku bakal disetrap.

²⁴Senajan ngono aku ora perduli bab uripku, janji aku bisa nerusk penggawanku lan ngrampungk kuwajiban sing wis dipasrahk marang aku karo Gusti Ysus, yakuwi, nggelark kabar kabungahan bab kabetyikan Gusti Allah.

²⁵Nang tengahmu aku ya wis ngabark bab Kraton Gusti Allah. Saiki aku krasa nk aku ora bakal kepetuk menh karo kow kabh.

²⁶Mulan saiki aku ngomong sak bener marang kow: nk nang tengahmu nng wong kesasar, kuwi dudu salahku.

²⁷Awit enggonku mulangi kow bab kekarepan Gusti Allah ya wis sak genep.

²⁸Mulan, pada ngati-ati marang awakmu dw lan marang wong-wong sing dipasrahk marang kow karo Roh Sutyi. Sedulur-sedulur

nang pasamuan Gusti Allah pada dituntun,
awit wis dilabuhi mati karo Gusti Ysus dw.

²⁹ Aku ngerti nk sakwis aku lunga bakal nng
asu galak okh sing teka nang tengahmu lan
ora bakal ngman marang wedus-wedus mau.

³⁰ Malah bakal nng wantyin nang tengahmu
dw bakal nng wong siji-loro sing bakal
nyimpang sangka piwulang sing bener lan
nyasark pasamuan.

³¹ Mulan para sedulur, pada sing ati-ati tenan
lan pada linga nk sampk telung taun suwn
aku wis mulangi kow siji-siji, awan-wengi ora
lrn karo ngetokk eluh.

³² Lah saiki kow tak pasrahk marang
kabetyikan Gusti Allah. Dkn nduw kwasa bisa
ngantepk pengandemu lan ngekki berkah
sing wis dityawisk kanggo para umat.

³³ Aku ora tau kepngin nampa banda apa
sandangan sangka sapa wa.

³⁴ Kow pada weruh dw enggonku nggol
pangan nganggo tanganku dw, kanggo
nyukupi kabutuhanku lan kabutuhan
kantya-kantya.

³⁵ Aku wis nduduhk marang kow nganggo
patrap werna-werna, nk enggon awak dw
mulang marang wong sing ora nduw lan wong
sing kesusahan kuwi kudu karo nyambutgaw
sing abot. Pada ling marang tembung Gusti
Ysus: Pawh luwih apik tenimbang nampa.

³⁶ Sakwis rampung mituturi wong-wong mau, rasul Paulus terus sedeku bebarengan karo sedulur-sedulur kabh terus pada ndonga.

³⁷ Sedulur-sedulur pada nangis kabh, terus pada ngrangkuli rasul Paulus lan diambungi bolak-balik.

³⁸ Kabh pada susah, malah-malah jalaran rasul Paulus ngomong nk ora bakal kepetuk menh. Wong-wong terus ngeterk rasul Paulus tekan praun.

21 ¹ Sakwis awak dw pamitan karo para pinituwan pasamuan nang kuta Efse, awak dw terus ngabrah nang pula Kos. Esuk awak dw terus tekan pula Rodos. Sangka kono awak dw terus nang kuta Patara.

² Nang kuta Patara kono nng kapal sing arep budal nang bawah Fenisia. Awak dw mlebu kapal kuwi terus budal.

³ Sakwis awak dw weruh pula Siprus, awak dw terus mlaku ngidul nganti tekan bawah Siria. Nang kuta Tirus awak dw terus medun, awit nang kono kapal kudu ngedunk momotan.

⁴ Nang kuta Tirus kono awak dw kepetuk karo sedulur Kristen siji-loro. Awak dw terus nginep nang omah sedulur-sedulur kuwi nganti seminggu suwn. Nang kono Roh Sutyi ngekki kaweruh marang sedulur-sedulur, terus pada menging rasul Paulus, supaya ora budal nang kuta Yrusalm.

⁵ Nanging kadung wis tekan wayah awak dw ya terus budal. Para sedulur mau kabh, sak anak-bojon, ngeterk awak dw nganti tekan njaban kuta. Nang pinggir laut kono awak dw terus sedeku lan ndedonga.

⁶ Sakwis pamitan awak dw terus mlebu kapal lan sedulur-sedulur mau terus pada mulih.

⁷ Awak dw terus budal nang kuta Ptolmais. Nang kono awak dw niliki sedulur-sedulur Kristen sing nang kono lan nginep sewengi.

⁸ Esuk awak dw budal menh terus tekan kuta Ssara. Nang kono awak dw nginep nang omah Filipus sing tukang nggelark pitutur Gusti. Filipus kuwi tunggal karo sedulur pitu sing mbiyn dipilih dadi peladn pasamuan nang Yrusalm.

⁹ Filipus kuwi nduw anak prawan papat sing nduwni kapinteran bisa ngetokk tembung-tembung sangka Gusti.

¹⁰ Sakwis awak dw nang kono nng seminggu, terus nng nabi teka sangka Yuda, jeneng Akabus.

¹¹ Akabus mau marani awak dw terus njikuk sabuk rasul Paulus. Sabuk mau dienggo nalni sikil lan tangan dkn dw terus ngomong: Iki tembung Roh Sutyi: wong sing nduw sabuk iki bakal dibanda ngn iki karo wong-wong Ju nang Yrusalm lan wong kuwi bakal dipasrahk marang bangsa liya.

¹² Kadung krungu kuwi, awak dw lan uga sedulur-sedulur kabh terus ngomongi rasul Paulus, supaya ora budal nang Yrusalm wa.

¹³ Nanging rasul Paulus semaur ngn: Kenng apa kow kok pada nangis lan ngalang-alangi aku. Aku ora namung saguh dibanda nang Yrusalm, nanging senajana kudu mati aku saguh nglakoni kanggo Gusti Ysus.

¹⁴ Awak dw wis ora bisa ngendek rasul Paulus, mulan awak dw ya mung ngakk wa karo ngomong: Muga karep Gusti Allah keturutan.

¹⁵ Kadung wis tekan wantyin, awak dw terus tata-tata, terus budal nang Yrusalm.

¹⁶ Sedulur Kristen siji-loro sangka kuta Ssara mlu ngeterk awak dw nang omah Manason, awit awak dw arep nginep nang kono. Manason kuwi sedulur sangka pula Siprus, dadi wong Kristen kawit wiwitan pasamuan.

¹⁷ Dong awak dw teka nang Yrusalm, awak dw ditampa karo sedulur-sedulur Kristen kono karo bungah.

¹⁸ Esuk rasul Paulus karo awak dw kabh terus niliki Yakobus. Para pinituwan pasamuan kabh uga pada teka.

¹⁹ Sakwis mbagkk sedulur-sedulur, rasul Paulus terus ngomongk bab sembarang sing ditindakk karo Gusti Allah nang tengah wong sing dudu Ju lantaran dkn.

²⁰ Krungu kabar sangka rasul Paulus bab kuwi mau kabh, wong kabh terus pada

memuji Gusti Allah. Sakwis kuwi wong-wong terus ngomong ngn marang rasul Paulus: Sedulur Paulus, iki dirungokk. Nang kn nng wong Ju pirang-pirang wu sing pretyaya marang Gusti Ysus, nanging uga ya pada netepi wt-wt nabi Moses.

²¹ Nanging sedulur-sedulur Kristen kuwi pada krungu kabar, nk kow nang negara liya mulangi wong Ju kabh, nk ora usah nurut wt-wt nabi Moses lan ora usah nyunati anak-anak apa nurut adat-tata-tyaran wong Ju.

²² Lah sedulur-sedulur kuwi wis pada krungu nk kow teka. Lah saiki kudun kepriy?

²³ Apik ngn wa, awak dw nyuwun marang kow: lah iki nng sedulur papat sing wis ngetokk janji miturut agama Ju. Kana bareng karo sedulur papat kuwi nindakk tata-tyara sesutyi lan mbayar ragat, supaya sedulur-sedulur mau bisa nyukur rambut. Dadin tyeta kanggo wong kabh, nk apa sing wong-wong krungu maun ora bener, malah wong-wong pada nitni dw, nk kow wujut netepi wt-wt nabi Moses.

²⁴ (21:23)

²⁵ Bab kanggo wong-wong Kristen sing dudu Ju awak dw ya wis ngirimi layang ngomongi bab putusan awak dw, yakuwi, nk sedulur-sedulur kuwi dipenging mangan pangan sing wis dienggo sajn marang

brahala, mangan getih apa kwan sing matin tekekan; uga dipenging laku bdang.

²⁶ Esuk rasul Paulus terus ngejk wong papat mau lan sakwis nindakk sesutyi bebarengan miturut tata-tyaran wong Ju, terus pada mlebu Grja Ged. Nang kono terus ngomongk sepira suwn waktun sesutyn lan kurban sing kudu dipasrahk kanggo wong siji-sijin.

²⁷ Mh wis genep pitung dina, teges entk-entk wayah sesutyi, terus nng wong Ju siji-loro sangka bawah Asia weruh rasul Paulus nang Grja Ged. Wong-wong iki terus ngojok-ojoki wong okh, supaya nyekel rasul Paulus.

²⁸ Wong-wong Ju sangka Asia mau pada bengok-bengok ngn: Sedulur-sedulur wong Isral, nyuwun tulung! Lah iki wong sing nang endi-endi mulangi, supaya wong-wong kabh pada nglawan bangsa Isral lan wt-wt nabi Moses lan uga Grja Ged iki. Lah saiki wong iki malah ngejk wong sing dudu Ju digawa mlebu nang Grja Ged lan ngregeti panggonan sing sutyi iki.

²⁹ Wong-wong ngomong ngono kuwi jalaran pada weruh Trofimus, wong sangka Efse, nang Yrusalm, bebarengan karo rasul Paulus. Dadin mikir nk rasul Paulus sing ngejk Trofimus mlebu Grja Ged.

³⁰ Wong sak kuta terus ggr lan kabh pada gemruduk ngumpul. Rasul Paulus terus dityekel lan disrt metu sangka Grja Ged. Lawang Grja Ged terus ditutup.

³¹ Wong-wong ijik arep matni rasul Paulus terus kumendan militr Rum krungu nk nng ggran nang kuta Yrusalm.

³² Sakwat kumendan terus teka nang Yrusalm nggawa bala ofisir-ofisir lan soldat-soldat. Kadung pada weruh kumendan teka karo soldat-soldat mau, wong-wong Ju terus pada mandek enggon nggebuki rasul Paulus.

³³ Kumendan terus marani rasul Paulus lan mrntah ngongkon ngrant tangan kabh loro. Sakwis kuwi kumendan terus takon marang wong-wong sing nang kono: Wong kuwi sapa lan salah apa?

³⁴ Nanging wong okh kuwi terus pating brengok, nng sing ngomong ngn, nng sing ngomong ngono, ram banget. Entk-entk kumendan ora bisa ngerti apa jalaran ggran kuwi. Mulan wong terus mrntah kongkon nggawa rasul Paulus nang panggonan soldat-soldat.

³⁵ Kadung tekan andan panggonan kono rasul Paulus kepeksa dipanggul, jalaran wong-wong sing ggran mau pada desek-desekan arep nyekel rasul Paulus.

³⁶ Wong-wong pada bengok-bengok: Patni wong kuwi, patni wong kuwi!

³⁷ Kadung wis arep mlebu nang panggonan soldat-soldat kono, rasul Paulus terus ngomong karo kumendan: Aku ntuk ngomong setitik? Kumendan terus takon: Apa kow bisa ngomong basa Grik?

³⁸ Dadin kow dudu wong Egipte ka sing durung suwi wa nggaw ram-ram ggran lan nggawa bala patang wu okh digawa nang wustn?

³⁹ Rasul Paulus semaur: Aku iki wong Ju sing lair nang Tarsus, kuta sing kesuwur nang bawah Silisia. Aku nyuwun dililani ngekki katerangan marang wong-wong iki!

⁴⁰ Kumendan nglilani lan rasul Paulus terus ngadek nang anda lan ngunggahk tangan, supaya wong-wong pada meneng. Kadung wong-wong wis meneng rasul Paulus terus ngekki katerangan marang wong-wong ing basa Ibrani.

22 ¹ Rasul Paulus ngomong ngn: Para bapak lan para sedulur kabh! Aku nyuwun dirungokk enggonku arep nduw omong iki.

² Krungu rasul Paulus ngomong basa Ibrani, wong-wong terus rada anteng. Rasul Paulus terus molai ngekki katerangan ngn:

³ Para sedulur, aku iki wong Ju, lair nang kuta Tarsus nang bawah Silisia, nanging aku manggon nang kuta Yrusalm dadi murid guru ged Gamalil. Aku diblajari bab wt-wt para mbah-mbahan awak dw nganti jeru. Aku sing ngabekti marang Gusti Allah ya tenanan, tunggal wa karo kow kabh. Aku ya pantyn nglawan piwulang sing anyar bab Ysus Kristus.

⁴ Mulan wong-wong sing mlu piwulang anyar iki tak siya-siya sampk mati. Wong-wong kuwi tak tyekel, lanang-wdok tak lebokk nang setrapan.

⁵ Imam Ged lan wargan Kruton Agama kenng dadi seksi nk aku ora goroh. Awit ya wong ged-ged iki sing ngekki layang marang aku kanggo nyekel wong Ju nang kuta Damaskus sing pada mlu piwulang anyar iki. Dadin aku dililani nyekel wong-wong kuwi digawa nang Yrusalm supaya pada disetrap.

⁶ Rasul Paulus nerusk tembung: Aku terus budal nang kuta Damaskus. Kadung wis mh tekan nggon, wayah awan nggentar, lah kok terus dadakan nng pepadang semlorot sangka langit mblerengi aku.

⁷ Aku terus tiba nang lemah terus krungu swara ngomong: Saulus, Saulus, kenng apa kow kok nyiya-nyiya Aku?

⁸ Aku terus takon: Kow kuwi sapa Gusti? Swara mau semaur: Aku iki Ysus wong Nasart, sing mbok siya-siya!

⁹ Wong-wong sing mlu aku ya weruh pepadang semlorot mau, nanging ora krungu swara sing ngomong marang aku.

¹⁰ Aku terus takon menh: Duh Gusti, aku saiki kudu nglakoni apa? Gusti Ysus semaur: Ngadeka lan kana budal nang kuta Damaskus. Nang kono kow bakal diomongi bab sembarang sing dikarepk karo Gusti Allah lan sing kudu mbok lakoni!

¹¹ Pepadang sing semlorot mau terus marakk mripatku lamur. Aku terus dituntun karo kantya-kantya mlebu nang kuta Damaskus.

¹² Nang kono nng wong jeneng Ananias, wong sing ngabekti marang Gusti Allah lan nglakoni wt-wt nabi Moses. Wong iki ya diajni tenan karo wong Ju kabh sing manggon nang Damaskus kono.

¹³ Ananias mau teka terus ngadek nang ngarepku ngomong: Sedulur Saulus, kow weruha menh! Sakwat aku ya terus bisa weruh menh terus aku ndelokk dkn.

¹⁴ Ananias terus ngomong: Gusti Allah mbah-mbahan awak dw wis milih kow, supaya kow ngerti kekarepan Dkn lan kenal marang Gusti Ysus, sing nglakoni kekarepan Gusti Allah. Kow bakal krungu swaran Gusti Ysus dw ngomong marang kow.

¹⁵ Kow bakal dadi seksin, supaya ngabark marang saben wong apa sing kow weruh lan krungu.

¹⁶ Saiki kow aja wedi-wedi menh, ngadeka lan kana njaluk dibaptis, supaya dosamu dingapura nganggo jeneng Gusti Ysus.

¹⁷ Aku terus balik nang Yrusalm lan dong aku ijik ndonga nang Grja Ged, aku dikki weweruh karo Gusti Allah.

¹⁸ Ing weweruh kuwi Gusti Ysus ngomong ngn marang aku: Kana ndang lunga sangka kuta Yrusalm kn, awit wong-wong nang kn

ora bakal pretyaya marang paseksimu bab Aku!

¹⁹ Aku terus ngomong: Gusti, wong-wong iki lak pada ngerti ta nk aku wis ngleboni sinaguk-sinaguk nyekeli lan nggebuki wong-wong sing pretyaya marang Kow?

²⁰ Uga dong Stfanus, sing ngekki paseksi bab Kow dibandemi watu. Aku dw nang kono lan setuju marang wong-wong sing mbandemi watu marang Stfanus. Aku malah njaga salin wong-wong sing matni dkn!

²¹ Nanging Gusti Ysus ngomong: Wis, kana budal, awit kow tak kongkon nang tengah wong-wong sing dudu Ju, sing adoh-adoh panggonan!

²² Tekan semono wong okh mau pada meneng ngrungokk tembung rasul Paulus. Nanging sakwis kuwi wong-wong pada bengok-bengok: Patni wa, patni wa wong kuwi! Ora pantes wong kaya ngono urip!

²³ Wong okh mau pada bengok-bengok karo ngebut-ngebutk salin lan nyawurk santi menduwur.

²⁴ Kumendan terus mrntah ngongkon nyekel rasul Paulus digawa mlebu lan ditakoni nganggo petyut, supaya ngerti apa jalaran wong-wong kok pada pating brengok lan nindak sing kaya ngono marang dkn.

²⁵ Nanging kadung rasul Paulus dibanda arep dipetyuti, dkn terus ngomong marang ofisir

Kisah Para Rasul 22.26–23.1 117
sing nang kono: Apa kow ntuk metyuti wong
wargan Rum, tanpa diduduhk salah ndisik?

²⁶Kadung krungu nk rasul Paulus kuwi
wargan negara Rum, ofisir mau terus nang
nggon kumendan ngomong: Kumendan,
kepriy saiki! Wong kuwi wargan negara Rum!

²⁷Kumendan terus marani rasul Paulus lan
takon: Apa tenan nk kow kuwi wargan negara
Rum? Rasul Paulus semaur: Tenan!

²⁸Kumendan terus ngomong: Aku bisan
nampa layang dadi wargan negara Rum kuwi
jalaran aku mbayar duwit okh! Rasul Paulus
semaur: Nanging aku dadi wargan Rum
sangka kelairanku.

²⁹Soldat-soldat sing arep nakoni rasul
Paulus mau sakwat pada mundur. Kumendan
mbarang, kadung ngerti nk Paulus kuwi
wargan Rum, terus wedi, awit dkn sing
ngongkon ngrant wargan Rum.

³⁰Nanging kumendan kepngin ngerti apa
jalaran wong-wong Ju kok pada ngelahk rasul
Paulus. Mulan suk dkn terus ngumpulk Kruton
Agama. Kumendan terus ngongkon ngutyuli
rantn rasul Paulus, terus ngongkon nggawa
nang ngarep kruton mau.

23¹Rasul Paulus mandeng marang para
wargan Kruton Agama, terus ngomong
ngn: Para sedulur kabh, tumekan saiki aku
ngladni Gusti Allah karo ati resik.

² Imam Ged Ananias terus ngongkon wong-wong sing tyedek karo rasul Paulus napuk dkn.

³ Rasul Paulus terus ngomong: Gusti Allah mesti bakal napuk kow. Kow kuwi tmbok watu sing dilabur putih. Kow njagong nang kono arep ngrutu aku miturut wt-wt nabi Moses, nanging kow dw ngongkon wong kongkon napuk aku, kuwi nerak wt-wt nabi Moses.

⁴ Wong-wong sing tyedek karo rasul Paulus ngomong: Kow kuwi nglk-lkk marang Imam Ged sing dipiji karo Gusti Allah!

⁵ Rasul Paulus semaur: Aku nyuwun ngapura para sedulur. Aku ora ngerti nk wong Imam Ged, awit aku ngerti nk nang Kitab Sutyi ketulis ngn: Kow aja nglk-lkk penuntunmu!

⁶ Rasul Paulus terus nitni, nk para wargan Kruton Agama sing nang kono kuwi salok wong Saduki lan salok wong Farisi, mulan dkn terus ngomong ngn marang Kruton Agama: Para sedulur, aku iki wong Farisi, semono uga bapakku. Aku nang kn dikrutu jalaran aku pretyaya nk wong mati mbsuk bakal ditangk.

⁷ Sakwis rasul Paulus ngomong ngono, wong Farisi karo wong Saduki terus molai bantah-bantahan, sampk kumpulan mau terus pisah dadi loro.

⁸ Wong Saduki kuwi pretyaya nk wong mati ora bakal tangi menh lan uga ora pretyaya nk nng mulkat lan roh, nanging wong Farisi pretyaya bab telung prekara kuwi kabh.

⁹ Wong-wong terus pada pating brengok, selot suwi selot banter. Terus nng guru Kitab siji-loro sangka golongan wong Farisi pada ngomong: Wong iki ora salah apa-apa. Menawa wa roh apa mulkat tenan sing ngomong marang dkn!

¹⁰ Sing bebantahan kuwi mundak ram, kumendan terus wedi nk rasul Paulus sampk ditarik rana-rn ddl-duwl. Mulan dkn terus mrntah soldat-soldat kongkon nggawa rasul Paulus lunga sangka kumpulan mau, terus dilebokk menh nang panggonan para soldat.

¹¹ Mbengin Gusti Ysus teka ngadek nang jjr rasul Paulus ngomong: Atimu sing kendel terus! Kow wis ngabark bab Aku nang Yrusalm kn, mengkono uga kow bakal dadi seksiku nang kuta Rum.

¹² Esuk wong Ju pada nggaw komplot arep matni rasul Paulus. Wong-wong pada sumpah ora arep mangan apa ngomb nk durung matni rasul Paulus.

¹³ Sing nggaw komplot kuwi nng wong patang puluh kliwat.

¹⁴ Wong-wong kuwi pada metuki Imam Ged lan para pinituwa terus ngomong: Awak dw wis sumpah bebarengan ora arep mangan apa ngomb apa wa nk durung matni Paulus.

¹⁵ Mulan awak dw nyuwun marang Imam Ged lan Kruton Agama ngekki layang marang kumendan kuta Rum lan nyuwun, supaya Paulus digawa nang nggonmu menh, tok-tok

arep ditakoni sing luwih jeru. Lah mengko sakdurung Paulus tekan kn awak dw arep matni dkn.

¹⁶ Nanging ndilalah ponakan rasul Paulus krungu bab iki. Dkn terus mlebu nang panggonan para soldat terus ngomongi rasul Paulus.

¹⁷ Rasul Paulus terus nyeluk ofisir lan nyuwun nggawa ponakan nang nggon kumendan, awit dkn nduwni prekara sing kudu diomongk!

¹⁸ Ofisir mau terus nggawa ponakan rasul Paulus nang nggon kumendan ngomong: Paulus sing disetrap ka nyeluk aku nyuwun nggawa ponakan iki nang nggonmu, awit dkn nduw prekara sing kudu diomongk marang kow.

¹⁹ Kumendan terus nyekel ponakan rasul Paulus digawa nyingkir, terus ditakoni: Apa ta sing arep mbok omongk marang aku?

²⁰ Botyah enom mau terus ngomong: Wong Ju pada nggaw komplot arep nyuwun marang Bapak kumendan, supaya Bapak kumendan ssuk nggawa rasul Paulus nang Kruton Agama, tok-tok arep ditakoni sing luwih apik. Nanging Bapak kumendan aja pretyaya, awit nng wong kliwat patang puluh arep nyegat rasul Paulus lan wong-wong iki malah pada sumpah nk ora bakal mangan lan ngomb apa-apa nk durung matni rasul Paulus. Rantyan iki wis mateng tenan, namung ngentni wangsulan Bapak kumendan.

²¹ (23:20)

²² Kumendan terus ngomong: Kow aja ngomongi sapa-sapa ya nk kow wis ngomongi aku! Ponakan rasul Paulus mau terus dikongkon mulih.

²³ Kumendan terus nyeluk ofisir loro diomongi ngn: Dityawisk soldat rong atus lan uga soldat sing numpak jaran pitung puluh lan wong rong atus sing tukang tumbak. Soldat-soldat mau mengko mbengi jam sanga kudu budal nang kuta Ssara.

²⁴ Uga dityawisk jaran siji-loro kanggo Paulus. Kow sing tanggung jawab bab keslametan Paulus nganti tekan ngarep gramang Fliks.

²⁵ Sakwis kuwi kumendan terus nulis layang kanggo gramang Fliks sing unin ngn:

²⁶ Layang marang gramang Fliks sing kajn, kabar slamet sangka Klaudius Lisias.

²⁷ Aku ngekki krungu nk wong Ju nyekel wong iki arep dipatni. Aku uga ngerti nk wong iki wargan negara Rum. Mulan aku ngalang-alangi kuwi lan ngongkon soldat-soldat ngluwari wong iki.

²⁸ Awit aku kepngin ngerti apa jalaran wong-wong Ju arep matni wong iki, mulan wong tak gawa nang ngarep Kruton Agaman.

²⁹ Aku ngerti nk prekaran kuwi bab wt-wt agaman wong-wong kuwi lan Paulus blas ora nglakoni apa-apa sing marakk dkn kudu disetrap apa dipatni.

³⁰ Kadung aku ntuk kabar nk wong-wong Ju pada nggaw komplot arep matni dkn, aku terus ngongkon wong iki teka nang nggonmu. Uga wong-wong sing ngelahk Paulus pada tak kongkon nang nggonmu nggawa kelahan. Ya namung semono tembungku.

³¹ Para soldat terus nuruti apa prntah kumendan lan mbengi kuwi wa nggawa rasul Paulus tekan kuta Antipatris.

³² Esuk soldat-soldat sing mlaku terus balik menh nang panggonan, nanging soldat-soldat sing numpak jaran budal terus karo rasul Paulus.

³³ Kadung wis tekan Ssara rasul Paulus terus dipasrahk marang gramang, bareng karo layang sangka kumendan Klaudius Lisias.

³⁴ Sakwis gramang matya layang mau terus takon marang rasul Paulus dkn kuwi wong lairan ngendi. Rasul Paulus terus ngomong nk dkn kuwi sangka bawah Silisia.

³⁵ Gramang terus ngomong: Prekaramu kuwi arep tak titipriksa nk wong-wong sing ngelahk kow wis teka. Gramang terus ngongkon nglebokk rasul Paulus nang setrapan nang pals ratu Hrods.

24¹ Kadung wis limang dina, Imam Ged Ananias teka nang Ssara karo pinituwan bangsa Ju lan advokat sing jeneng Trtulus. Wong-wong iki mara nang nggon gramang Fliks nggawa kelahan.

² Weruh rasul Paulus wis ngadep, advokat
 Trtulus terus ngomong ngn: Bapak gramang
 sing kajn, enggon Bapak nata negaran
 awak dw nganggo kaweruh kuwi nekakk
 keslametan lan katentreman tenan. Pantyn
 ketara banget kemajuan.

³ Nang endi wa awak dw ora lali ngomongk
 bab iki lan awak dw maturkesuwun tenan
 marang Bapak.

⁴ Supaya ora nganggokk waktun Bapak
 okh-okh, aku saiki arep ngomongk bab
 kelahan awak dw lan aku nyuwun dirungokk
 sedilut wa.

⁵ Kuwi ngn: wong iki pantyn pernyakit
 tenan sing nyamari. Dkn seneng ngojok-ojoki
 wong-wong, marakk ggran nang tengah wong
 Ju lan nang endi-endi. Wong iki dadi pengarep
 golongan wong Kristen, murid-murid Ysus
 sangka kuta Nasart.

⁶ Dkn wis ngregeti Grja Ged, mulan terus
 dityekel karo awak dw. Awak dw sakjan arep
 ngrutu wong iki miturut wt-wt agaman awak
 dw, nanging kumendan Lisias ngrebut wong
 iki sangka tangan awak dw lan dkn terus
 ngongkon awak dw nggawa kelahan nang
 nggon Bapak. Nk wong mbok takoni, mesti
 Bapak bakal weruh dw nk kelahan awak dw
 kabh bener.

⁷ (24:6)

⁸ (24:6)

⁹ Wong-wong Ju sing nang kono uga pada mlu ngelahk rasul Paulus lan mbenerk omongan Trtulus.

¹⁰ Saiki gramang Fliks ngekki kelunggaran marang rasul Paulus nyauri kelahan kuwi. Rasul Paulus terus ngomong ngn: Bapak gramang sing kajn, aku ngerti nk Bapak wis pirang-pirang taun ngrutu wong nang kn, mulan aku bakal nyauri prekara iki nang ngarep Bapak karo ati sing ayem.

¹¹ Bapak bisa takon-takon dw nk aku teka nang kuta Yrusalm arep ngabekti marang Gusti Allah, wis rolas dina kepungkur.

¹² Wong-wong iki ora tau weruh aku bantah-bantahan karo sapa wa nang Grja Ged, apa ngojok-ojoki wong marakk nggaw ggran. Ya ora nang sinaguk-sinaguk, ya ora nang endi-endi nang kuta.

¹³ Wong-wong iki ora bisa nduduhk salahku.

¹⁴ Aku ngakoni nang ngarep Bapak, nk aku pretyaya marang Gusti Allah sing disembah karo mbah-mbahanku, miturut sing diarani Piwulang Anyar karo wong-wong iki. Kuwi jarn piwulang sing klru. Nanging aku ya pretyaya marang sembarang sing ketulis nang wt-wt nabi Moses lan uga kitab-kitab para nabi.

¹⁵ Sakjan ya ora bda blas karo wong-wong iki, awit aku ya pretyaya marang Gusti Allah sing wis janji, nk kabh wong mbsuk bakal ditangkk sangka pati, ora dadi sebab wong betyik apa wong ala.

¹⁶ Mulan sak bisa-bisaku aku nglumui supaya atiku bisa resik slawas, ya nang ngarep Gusti Allah, ya nang ngarep manungsa.

¹⁷ Jalaran wis suwi banget aku ora nang kuta Yrusalm, mulan aku teka rana arep ngekki urunan lan masrahk kurban.

¹⁸ Ya dong aku nindakk kaperluan-kaperluan kuwi, sakwis aku nglakoni wisuh sutyi, wong-wong kuwi nemu aku nang Grja Ged. Nang kono ora nng ggran apa ram-ram blas, malah ing waktu kuwi ora nng wong okh bebarengan karo aku, kejaba namung wong Ju siji-loro sangka bawah Asia. Sakjan wong-wong kuwi sing kudu ngelahk aku nang nggon Bapak, semunggon aku nduw salah kepriy wa.

¹⁹ (24:18)

²⁰ Bn ngomong apa pada nemu salah liyan dong aku dikelahk nang ngarep Kruton Agama, kejaba namung prekara siji iki, yakuwi, jalaran aku ngomong ngn: Aku dikrutu jalaran aku pretyaya nk wong mati bakal tangi menh.

²¹ (24:20)

²² Gramang Fliks sing ngerti okh bab piwulang Kristen, nutup kruton kuwi ngomong ngn: Prekara iki arep tak rampungk nk kumendan Lisias wis nang kn.

²³ Gramang terus mrntah marang ofisir sing nyambutgaw kongkon njaga rasul Paulus,

Kisah Para Rasul 24.24–25.2 126
nanging rasul Paulus dililani mlaku-mlaku lan
kantya-kantyan ntuk ngrumati dkn.

²⁴ Ora let suwi gramang Fliks teka menh,
nanging saiki karo bojon sing jeneng Drusila,
wong Ju. Gramang Fliks terus mrntah
kongkon nyeluk rasul Paulus. Rasul Paulus
terus ngomongk bab pengandel ing Gusti
Ysus.

²⁵ Nanging kadung rasul Paulus ngomongk
bab klakuan sing betyik, bab ngendek hawan
ati lan bab kruton nang ngarep Gusti Allah
ing entk-entkan jaman, gramang Fliks terus
wedi lan ngomong: Wis, semono wa, kana
lunga menh. Suk kapan-kapan kow tak tyeluk
menh.

²⁶ Fliks ajek nyeluk rasul Paulus kuwi sakjan
jalaran dkn ngarep-arep dikki duwit sogokan
karo rasul Paulus.

²⁷ Sakwis rong taun gramang Fliks terus
diganti karo gramang Prkius Fstus. Jalaran
gramang Fliks kepngin dielem karo wong
Ju, mulan rasul Paulus terus diejark nang
setrapan terus.

25 ¹ Telung dina sakwis gramang Fstus
teka nang kuta Ssara kono, dkn terus
budal nang kuta Yrusalm.

² Nang kono para pengarep imam lan para
pinituwan wong Ju pada nggawa kelahan
menh bab rasul Paulus. Wong-wong kuwi pada
nyuwun gramang Fstus ngtokk kabetyikan
lan ngongkon rasul Paulus teka nang kuta

Yrusalm. Nanging karep wong-wong kuwi sakjan arep nyegat lan matni rasul Paulus nang dalan.

³ (25:2)

⁴ Nanging gramang Fstus semaur: Paulus disetrap nang kuta Ssara lan aku dw uga bakal balik mbrana. Apik para pinituwamu siji-loro bareng karo aku budal nang Ssara lan nang kana nggawa kelahanmu bab salah Paulus.

⁵ (25:4)

⁶ Sakwis nang kono namung wolung dina tekan sepuluh dina, gramang Fstus terus balik menh nang kuta Ssara. Esuk dkn terus nganakk kruton lan mrntah kongkon nggawa rasul Paulus mbrono.

⁷ Kadung rasul Paulus wis mlebu nang kruton kono, wong-wong Ju sing teka sangka Yrusalm terus pada ngrubung dkn lan nyalahk dkn karo werna-werna prekara sing abot banget, nanging ora bisa ngujutk siji wa.

⁸ Rasul Paulus malah ngomong ngn: Aku ora rumangsa salah nerak wt-wt nabi Moses apa pernatan Grja Ged apa nglakoni salah marang ratun.

⁹ Nanging jalaran gramang kepngin disenengi karo wong Ju, mulan dkn terus takon marang rasul Paulus: Apa kow gelem digawa nang Yrusalm lan tak krutu nang kana?

¹⁰ Rasul Paulus malah semaur: Aku ngadek nang kn iki lak wis nang ngarep kruton ratun

Rum, mulan aku ya njaluk dikrutu nang kn. Bapak dw ngerti nk aku ora nduw salah apa-apa marang wong Ju. Nk aku nerak wt-wt lan nglakoni sakwijin prekara sing marakk aku pantes dipatni, aku ya gelem mati. Nanging nk kelahan-kelahan kuwi ora bener, ora nng wong sing bisa masrahk aku marang wong-wong Ju kuwi. Aku nyuwun prekara iki digawa nang kruton ratun Rum wa.

¹¹ (25:10)

¹² Sakwis gramang Fstus rembukan karo advisur-advisur dkn terus semaur: Kow njaluk digawa nang kruton ratun Rum, kow ya bakal digawa rana.

¹³ Ora let suwi ratu Agripa lan adik wdok sing jeneng Brnik teka nang kuta Ssara, arep ngurmat gramang Fstus. Sakwis ratun nang kono telung dina, gramang Fstus terus nggawa prekara bab rasul Paulus marang ratu Agripa. Gramang Fstus ngomong ngn: Nang kn nng wong disetrap, tinggalan gramang Fliks.

¹⁴ (25:13)

¹⁵ Dong aku nang Yrusalm para pengarep imam lan para pinituwan bangsa Ju pada nggawa kelahan marang aku lan pada nyuwun aku nyetrap wong iki.

¹⁶ Nanging wong-wong tak sauri nk tyaran wong Rum kuwi sj lan ora nampa kelahan wong, tanpa wong sing disalahk dikki

kelunggaran adèp-adèpan karo sing ngelak lan mbales kelahan.

¹⁷Kadung wong-wong sing nggawa kelahan wis teka, aku ora ngentni suwi, nanging suk aku terus nganakk kruton lan wong-wong sing kelah ya pada maju.

¹⁸Wong-wong kuwi ya terus ngetokk kelahan, nanging aku ora krungu blas bab tumindak sing ala, kaya sing tak kira sakdurung.

¹⁹Sing diomong namung prekara-prekara bab agaman wong Ju dw lan bab sakwijin wong sing wis mati, jeneng Ysus, sing miturut Paulus, saiki ijik urip.

²⁰Jalaran aku kanglan sing arep nggarap prekara iki, mulan aku terus takon marang Paulus, apa gelem digawa nang Yrusalm lan dikrutu nang kana wa.

²¹Nanging Paulus malah njaluk supaya prekara iki digawa nang kruton ratun Rum lan nyuwun dijaga terus nganti prekaran dikrutu karo ratun. Mulan aku ya mrntah, supaya Paulus dijaga nganti tekan waktun nggawa dkn nang nggon ratun.

²²Ratu Agripa terus ngomong marang gramang Fstus: Aku kepngin krungu dw sangka wong kuwi. Fstus semaur: Ssuk suk kow bisa krungu.

²³Esuk ratu Agripa lan Brnik teka nang kruton nganggo tyaran kraton, dietutk para penggedn ofisir lan para pengged liya-liyan

Kisah Para Rasul 25.24–26.2 130
sangka kuta kono. Gramang Fstus terus
kongkonan nggawa rasul Paulus maju.

²⁴Fstus terus ngomong: Ratu Agripa lan
para sedulur kabh sing nang kn. Ya iki wong
sing dikelahk karo wong-wong Ju nang
Yrusalm lan uga nang kn. Wong-wong Ju pada
bengok-bengok njaluk wong iki dipatni wa.

²⁵Nanging aku ora nemu salah apa-apa sing
marakk wong iki kudu dipatni. Lan jalaran
dkn dw njaluk supaya prekaran digawa nang
kruton ratun Rum, aku ya arep ngongkon
nggawa dkn nang kuta Rum.

²⁶Nanging aku durung ntuk katerangan
sing apik lan aku ya durung nemu salah
sing kenng tak enggo jalaran nang sakjeron
layang sing arep tak kirimk ratun. Mulan aku
saiki nggawa wong iki nang ngarepmu kabh,
nanging kaping pisan marang ratu Agripa,
supaya, nk wis ditakon-takoni, aku bisa nemu
prekara sing kenng tak tulis.

²⁷Awit ora lumrah nk aku ngongkon wong
setrapan nang Rum tanpa ndunungk kanti
tyeta apa salah wong.

26¹Ratu Agripa terus ngomong marang
rasul Paulus: Kow saiki kenng mbales
kelahanmu! Rasul Paulus terus ngunggahk
tangan lan ngomong ngn:

²Duh ratu Agripa, bungah tenan aku dikki
kelunggaran mbales kelahan wong-wong Ju
bab aku nang ngarep ratun.

³ Aku bungah, jalaran aku ngerti nk ratu Agripa ngerti apik bab adat-tata-tyaran bangsa Ju. Mulan aku nyuwun tenan, supaya ratu Agripa gelem ngrungokk tembungku karo sabar.

⁴ Wong Ju kabh ngerti uripku, awit kawit tyilikanku aku urip nang tengah bangsaku nang Yrusalm.

⁵ Wong-wong wis kenal aku suwi lan nk gelem bisa nyeksni dw nk kawit mbiyn aku nurut agama temen tenan, ing sakjeron golongan para Farisi.

⁶ Nk dipikir aku ngadek nang kn iki sakjan jalaran aku pretyaya marang prejanjian Gusti Allah marang mbah-mbahan awak dw, nk Dkn bakal nangk wong mati.

⁷ Taler bangsa Isral rolas ngarep-arep prejanjian kuwi ndang bisa keturunan, mulan mbah-mbahan awak dw ya pada ngabekti marang Gusti Allah awan lan wengi. Lan jalaran aku uga nduwni pengarep-arep iki, duh ratu, aku dikelahk karo wong-wong Ju.

⁸ Apa jalaran kok wong-wong Ju ora pada pretyaya nk Gusti Allah nangk Gusti Ysus sangka pati?

⁹ Maun aku dw ya mikir kudu ngrusak kabar kabungahan bab Gusti Ysus sangka Nasart.

¹⁰ Lan aku molai karo penggawan kuwi nang Yrusalm. Aku terus njaluk layang pangwasa marang para pengarep imam, kanggo nglebokk wong Kristen pirang-pirang nang

setrapan. Nk nng sing kudu dipatni mbarang aku ya mlu setuju.

¹¹Ping pira wa aku ngleboni sinaguk-sinaguk lan meksa wong-wong sing Kristen supaya ninggal pengandel. Sangking sengitku karo wong-wong kuwi, aku sampk budal nang kuta-kuta nang liya negara arep nyekel wong-wong Kristen kuwi.

¹²Mulan aku terus budal nang kuta Damaskus, manut kongkonan lan nggawa layang pangwasan para pengarep imam.

¹³Lah nanging nang tengah dalan ing wayah awan nggentar, duh ratu Agripa, aku dadakan weruh padang semlorot sangka langit, sing padang ngungkuli padang srengng. Pepadang kuwi nyloroti aku lan wong-wong sing mlu aku.

¹⁴Awak dw kabh tiba nang lemah lan aku terus krungu swara ing tembung Ibrani ngomong marang aku ngn: Saulus, Saulus, kenng apa kow kok nyiya-nyiya Aku? Kow nggaw tatun awakmu dw kaya sapi sing nypak-nypak palang sing digaw ngepluk ka.

¹⁵Aku terus takon: Gusti, kow kuwi sapa ta? Gusti terus semaur: Aku iki Ysus, sing mbok siya-siya. Ngadeka. Aku ngtok marang kow kuwi awit Aku arep netepk kow dadi peladnku. Kow bakal dadi seksi marang wong liyan nk kow ing dina iki weruh Aku lan uga bab prekara liya-liyan sing mbsuk bakal tak duduhk marang kow. Kow bakal tak luwari

sangka bangsa Isral lan bangsa liya-liyan lan saiki kow tak kongkon marani bangsa-bangsa kuwi.

¹⁶ (26:15)

¹⁷ (26:15)

¹⁸ Kow bakal melkk mripat lan nuntun wong-wong kuwi sangka pepeteng marani pepadang, supaya wong-wong mau utyul sangka pangwasan Stan lan mara marang pangwasan Gusti Allah. Jalaran pada pretyaya marang Aku, dosan wong-wong mau bakal tak ngapura lan wong-wong mau bakal dadi umat sing tak pilih.

¹⁹ Ratu Agripa, sakplok kuwi aku terus manut marang tembung sing tak tanpa sangka swarga kuwi.

²⁰ Aku terus ndisik dw nang kuta Damaskus, sangka kono aku terus nang kuta Yrusalm, terus nang bawah Yuda kabh lan uga marang wong-wong sing dudu Ju. Aku ngabari wong-wong, supaya pada molai urip sing anyar lan pada mbalik marang Gusti Allah lan pada nduwni klakuan sing tyotyok karo kauripan sing anyar.

²¹ Jalaran sangka kuwi para penuntun wong Ju terus nyekel aku, dong aku nang Grja Ged, tujuan arep matni aku.

²² Nanging tekan saiki aku dipageri karo Gusti Allah, mulan saiki aku ngadek nang kn, ngekki paseksi marang kabh wong, sing ged lan sing tyilik. Sing tak omong iki tunggal wa

karo sing wis tau diomongk karo para nabi lan uga nabi Moses dk mbiyn.

²³ Nabi Moses lan para nabi liyan dk mbiyn wis ngomongk nk Kristus bakal nglakoni kasangsaran, nanging uga Dkn bakal tangi sangka pati sing ndisik dw lan bakal ngabark marang wong Ju lan sing dudu Ju bab pepadang sing nggawa keslametan ing urip manungsa.

²⁴ Dong rasul Paulus ijik ngomong ngono kuwi, gramang Fstus terus mbengok: Paulus, kow saiki wis dan tenan! Kow kuwi kokhan pangerti, mulan dadi dan.

²⁵ Rasul Paulus terus semaur: Aku ora dan, bapak gramang. Omongku kuwi kabh bener lan pikiranku waras tenan.

²⁶ Ratu Agripa ngerti kabh iki. Karo dkn aku bisa blaka wa, awit sembarang kuwi kabh klakon ora ndelik-ndelik!

²⁷ Ratu Agripa apa pretyaya marang sing ditulis karo para nabi? Aku ngerti nk ratu Agripa pretyaya.

²⁸ Ratu Agripa semaur: Apa kow mikir nk gampang wa aku mbok dadkk wong Kristen?

²⁹ Rasul Paulus terus ngomong: Aku kepngin ndonga marang Gusti Allah, supaya ora suwi menh ora namung ratun, nanging wong kabh sing pada ngrungokk marang aku ing dina iki bisa kaya aku, kejaba sangka enggonku dirant iki.

³⁰ Sakwis kuwi ratu Agripa lan gramang Fstus lan ratu Brnik lan wong kabh pada ngadek.

³¹ Dong lunga, ratun lan gramang pada guneman: Wong iki ora nduw salah apa-apa sing marakk dkn kudu dipatni.

³² Ratu Agripa terus ngomong marang gramang Fstus: Semunggon wong iki prekaran ora njaluk diunggahk nang nggon ratu ged, saiki dkn wis bisa metu.

27 ¹ Sakwis ditetepk nk awak dw kabh kudu budal nang negara Itali, rasul Paulus lan wong setrapan liyan siji-loro terus dipasrahk marang Yulius, ofisir ratun Rum.

² Awak dw terus numpak kapal sangka kuta Aderamitium budal nang panggonan-panggonan nang bawah Asia. Aristarkus, sedulur sangka kuta Tsalonika nang bawah Masedonia, uga bareng karo awak dw.

³ Esuk awak dw tekan kuta Sidon. Ofisir Yulius jan apik banget marang rasul Paulus. Rasul Paulus dililani niliki kantya-kantyan lan nampa pawh kanggo nyukupi kabutuhan.

⁴ Sangka kono awak dw nerusk lakun. Nanging jalaran angin nampek, awak dw kepeksa mlipir karo kapal sak urutan pinggir pula Siprus, sing ora keterak angin.

⁵ Awak dw enggon ngabrah segara metu bawah Silisia lan Pamfili, terus tekan kuta Mira nang bawah Likia.

⁶ Nang kono ofisir nemu kapal sing teka sangka kuta Aleksandria. Kapal arep lunga nang negara Itali. Awak dw kabh terus diboyong nang kapal iki.

⁷ Pirang-pirang dina awak dw kemampul, kapal sawangan ora maju blas. Karo rekasa awak dw terus bisa tekan kuta Knidus. Jalaran angin ged banget, awak dw kepeksa metu kidul pula Krta, ngliwati panggonan sing jeneng Salmun.

⁸ Karo rekasa awak dw bisa ngliwati kono lan entk-entk awak dw bisa tekan panggonan sing jeneng Babakan Apik, tyedek karo kuta Lasa.

⁹ Awak dw kepeksa lrn suwi nang panggonan kono, awit mlaku terus nyamari tenan, jalaran dina Pangapuran Ged wis kliwat lan saiki wayah angin banter lan ombak ged. Mulan rasul Paulus terus ngomong ngn marang penggedn kapal:

¹⁰ Bapak-bapak, awak dw bakal katekan ombak ged. Kuwi ora namung nyamari kanggo kapal lan momotan, nanging uga kanggo urip awak dw.

¹¹ Nanging ofisir malah pretyaya marang kapitn lan wong sing nduw kapal tenimbang pretyaya marang tembung rasul Paulus.

¹² Babakan kapal kono pantyn ora kepnak kanggo lrn ing wayah adem lan angin banter. Mulan wong sing nang kapal kono sing okh pada setuju nk budal wa. Karep bisa tekan

Fniks, sakwijin babakan nang pula Krta, sing adep ngidul-ngulon lan ngalor-ngulon, dadi apik kanggo lrn suwn wayah adem.

¹³Kadung nng angin teka sangka sebelah kidul wong kabh mikir nk kuwi waktu sing apik kanggo budal terus. Jangkar diangkat lan kapal terus mlipir tyedek karo pinggir pula Krta.

¹⁴Lah kok terus dadakan wa nng angin banter sangka daratan sing lumrah diarani angin Lor Wtan.

¹⁵Kapal katut karo angin lan jalaran kapal wis ora kenng dilakokk, entk-entk diejark wa bn kintir.

¹⁶Awak dw terus kaaling-alingan nang sak kidul pula tyilik sing jeneng Kauda. Karo rekasa awak dw bisa nyandak praun tyilik.

¹⁷Kuwi terus diunggahk nang kapal terus ditalni. Kapal dw ya terus ditalni mubeng. Jalaran wedi nk kapal mengko kandas nang panggonan sing tyetk banyun nang Sirt, mulan layar terus digulung lan kapal dikintirk banyu.

¹⁸Angin selot suwi selot banter, mulan suk momotan kapal terus dibuwangi nang laut.

¹⁹Esuk menh pirantin kapal uga molai dibuwangi.

²⁰Embuh sepira suwn awak dw ora weruh srengng, apa menh lintang-lintang. Angin lan ombak ora mandek-mandek. Entk-entk awak

dw wis ora nduw pengarep-arep menh nk bakal slamet.

²¹Jalaran wong okh wis suwi ora mangan, rasul Paulus terus ngadek nang tengah wong-wong, terus ngomong: Para sedulur, nk maun kow pada nggugu omongku lan ora lunga sangka pula Krta, mesti awak dw ora nemoni karusakan lan kanglan kaya ngn iki.

²²Nanging saiki kow ya aja pada susah lan kuwatir, awit ora nng siji wa sing bakal mati. Namung kapal sing bakal kelep.

²³Awit wingi mbengi Gustiku sing tak sembah wis ngongkon mulkat teka nang nggonku.

²⁴Mulkat ngomong ngn marang aku: Paulus, kow aja wedi. Awit kow bakal ngadek nang ngarep ratu ged nang Rum. Lan jalaran sangka kow, Gusti Allah ngtokk kabetyikan lan ngekki slamet marang wong kabh sing bareng karo kow nang kapal.

²⁵Mulan para sedulur, sing kendel terus, awit aku pretyaya nk sembarang bakal mlaku kaya sing wis diomong karo Gusti Allah marang aku.

²⁶Awak dw mesti bakal kandas nang sakwijin pula.

²⁷Mbengi kaping patbelas, dong awak dw kintir nang mr Adria, kira-kira tengah wengi, para matrus mikir nk wis tyedek karo daratan.

²⁸Terus pada ngukur jerun banyun nganggo ukuran. Nang kono pada weruh nk jerun

banyu nng telung puluh nenem setengah mter. Ora suwi menh terus nguntyalk watu ukuran menh, saiki jerun pitulukur setengah mter.

²⁹ Wong-wong mau pada wedi nk kapal nerak watu, mulan terus pada ngedunk jangkar papat sangka mburi lan pada ngarep-arep ndang bisa padang.

³⁰ Nanging karep para matrus mau arep ninggal kapal. Praun tyilik arep diedunk nang banyu, nanging tok-tok arep ngedunk jangkar sing nang ngarep.

³¹ Rasul Paulus terus ngomong ngn marang ofisir lan para soldat: Nk matrus-matrus kuwi ora nang kapal wa, kow kabh ora bakal slamet.

³² Mulan soldat-soldat mau terus ngetok talin praun, praun terus kejegur nang segara, terus kintir.

³³ Kadung wis padang rasul Paulus nyuwun wong-wong kabh, supaya pada mangan. Rasul Paulus ngomong ngn: Kow wis patbelas dina ngarep-arep supaya pada slamet, sampk ora mangan apa-apa.

³⁴ Apik saiki pada mangan ndisik, awit kow kudu kuwat, supaya ora mati.

³⁵ Sakwis ngono rasul Paulus terus njikuk roti, terus nang ngarep wong okh dkn ndonga nyuwun berkah. Rotin dityuwil-tyuwil terus dipangan.

³⁶ Wong-wong kabh atin krasa kendel menh terus pada gelem mangan setitik.

³⁷ Wong-wong sing nang kapal kono okh nng wong rong atus pitung puluh nenem.

³⁸ Sakwis kabh pada mangan warek, wong-wong terus pada mbuwang gandum nang segara, supaya kapal tambah ntng.

³⁹ Kadung wis awan para matrus terus pada weruh daratan, nanging ora ngerti endi. Kono kuwi panggonan teluk, teges laut mlebu nang daratan setitik. Wong-wong mikir arep ngandask kapal nang kono wa.

⁴⁰ Talin jangkar terus dipedoti, jangkar terus dibuwang nang segara, semono uga talin sing dienggo nalni kemudin. Layar prau terus arep dipasang, supaya angin bisa nyurung kapal mau minggir.

⁴¹ Nanging kapal terus kandas nang panggonan sing tyetk. Kapal sebelah ngarep terus ambles-bles, lah sebelah mburi remuk diantemi ombak ged banget.

⁴² Lah saiki para soldat arep matni wong setrapan kabh, supaya ora minggat ngelangi nang daratan.

⁴³ Nanging kumendan ora nglilani rasul Paulus dipatni, mulan soldat-soldat ya dipenggak penging matni setrapan-setrapan. Kumendan terus mrntah wong-wong sing bisa ngelangi kongkon pada njegur ndisik lan ngelangi nang daratan.

⁴⁴ Lah liya-liyan bn kintir tyekelan kayu apa petyah-petyahan kapal sing kemambang. Mengkono kuwi kabh bisa tekan daratan kanti slamet.

28 ¹ Kadung awak dw tekan daratan kanti slamet, awak dw ngerti nk pula kuwi pula Malta.

² Wong-wong sing manggon kono apik banget enggon nampa awak dw. Jalaran terus udan lan rasan adem wong-wong terus nggaw bediyang. Awak dw terus diejk rono.

³ Rasul Paulus mlu nglumpukk kayu-kayu ditumpuk nang genin. Lah kok terus nng ula metu sangka kayu-kayu kuwi, jalaran kepanasen genin. Ulan terus nyokot tangan rasul Paulus.

⁴ Kadung wong-wong kono mau weruh ulan gumandul nang tangan rasul Paulus, terus pada rasan-rasan marang sakpada-pada: Wong kuwi mesti tukang matni wong, mulan senjata ora mati nang laut kepriy-priy ya bakal mati.

⁵ Nanging rasul Paulus ngipatk ulan terus tiba nang njero geni. Rasul Paulus ora krasa lara blas.

⁶ Wong-wong mikir tangan rasul Paulus bakal abuh lan dkn dw bakal tiba mati. Nanging kadung dientni sampk suwi weruh nk rasul Paulus ora kenng apa-apa, wong-wong mau terus mbalik pikiran, ngomong: Wong kuwi mesti gusti allah!

⁷ Ora adoh sangka kono nng kebon, sing nduw Publius, penggedn pula kono. Publius nampa awak dw apik lan awak dw dadi dayoh nginep nang omah telung dina suwn.

⁸ Dong awak dw nang kono bapak Publius lara panas lan lara weteng. Rasul Paulus terus mlebu nang kamar wong terus numpangi tangan ndongakk. Wong sakwat mari.

⁹ Wong-wong terus krungu bab lelakon kuwi, mulan wong-wong nang pula kono pada nggawa sing lara kabh nang nggon rasul Paulus. Kabh terus mari.

¹⁰ Wong-wong terus pada ngekki kado pirang-pirang marang awak dw lan dong awak dw arep budal menh, awak dw disangoni sembarang sing dibutuhk karo awak dw.

¹¹ Sakwis telung sasi nang pula kono, awak dw terus numpak kapal sing teka sangka kuta Aleksandria, kapal sing endas-endasan gambar dwa kembar sing jeneng Kastor lan Polus. Kapal kuwi nang kono sak suwn wayah adem.

¹² Awak dw terus mandek nang kuta Serakus lan mampir telung dina nang kono.

¹³ Sangka kono awak dw terus budal nang kuta Rgium. Esuk terus nng angin banter sangka kidul, mulan let rong dina awak dw terus tekan kuta Putioli.

¹⁴ Nang kuta kono awak dw kepetuk karo sedulur-sedulur Kristen. Awak dw terus dikongkon nginep sampk seminggu nang

kono. Sangka kono awak dw budal nang kuta Rum.

¹⁵ Nang kuta Rum kono sedulur-sedulur Kristen krungu nk awak dw teka. Wong-wong pada metuk awak dw nang Pasar Apius lan uga nang Trs Tabern. Kadung rasul Paulus kepetuk karo sedulur-sedulur mau, dkn terus maturkesuwun marang Gusti Allah lan nampa kekuwatan anyar.

¹⁶ Nang kuta Rum rasul Paulus ntuk manggon dw, dijaga soldat siji.

¹⁷ Sakwis kliwat telung dina rasul Paulus terus ngundang para pengarep wong Ju sing manggon nang kono. Kadung wong-wong wis ngumpul, rasul Paulus terus ngomong ngn: Para sedulur, senajan aku ora nduw salah apa-apa marang bangsa awak dw lan aku ya blas ora nerak adat tata-tyara tinggalan mbah-mbahan awak dw, nanging aku meksa dityekel nang kuta Yrusalm lan dipasrahk marang wong Rum.

¹⁸ Sakwis wong Rum nakon-nakoni prekaran lan ora nemu apa-apa sing bisa marakk aku nampa setrapan pati, aku terus arep dietyulk.

¹⁹ Nanging wong-wong Ju nang kana ora trima nk aku dietokk, mulan aku terus kepeksa nggawa prekara iki nang kruton ged, kruton ratun nang Rum. Aku dw ora bakal nggawa kelahan apa-apa bab bangsaku.

²⁰ Ya iku jalaran enggonku ngumpul kow kabh nang kn, supaya aku bisa ngomongi kow

bab iki. Aku dirant iki jalaran aku pretyaya marang sing diarep-arep karo bangsa Isral.

²¹ Wong-wong Ju mau terus semaur: Awak dw ora nampa layang apa-apa sangka Yuda bab kow. Uga ora nng wong sapa-sapa sangka kana sing dikongkon nggawa kabar mbrn bab bener-ora.

²² Nanging awak dw kepngin krungu pinemumu bab piwulang sing anyar iki, awit awak dw ngerti nk nang endi-endi piwulang iki dimungsuh.

²³ Wong-wong terus pada nggaw kangsnan karo rasul Paulus lan kadung wis tekan dinan wong-wong mau teka nang omah rasul Paulus, nanging saiki wong okh ngungkuli sing ndisik. Wiwit suk tekan sor rasul Paulus nyritakk lan ndunung-ndunungk bab Kraton Gusti Allah. Nganggo ayat-ayat sangka kitab nabi Moses lan kitab-kitab para nabi, rasul Paulus ndunung-ndunungk marang wong-wong kuwi, supaya pada pretyaya marang Gusti Ysus.

²⁴ Pantyn ya nng sing pretyaya lan ngakoni nk sing diwulang karo rasul Paulus kuwi bener, nanging uga nng sing ora gelem pretyaya.

²⁵ Wong-wong terus mulih sangka kono karo ngkl-ngklan. Kuwi sakwis rasul Paulus ngomong ngn: Pantyn tyotyok banget tembung Roh Sutyi sing dietokk karo nabi Ysaya marang para mbah-mbahan awak dw.

²⁶ Tembung kuwi unin ngn: Kana bangsa iki diparani lan diomongi nk bakal ngrungokk, nanging ora dunung, bakal ndeleng, nanging ora weruh.

²⁷ Awit pikiran wong-wong kuwi ketul, kuping wis disumpeli dadi budek lan mripat dieremk dadi lamur. Semunggon ora ngono, mesti mripat bisa weruh lan kuping bisa krungu lan pikiran bisa ngerti, mesti terus pada mara nang nggonku lan tak warask!

²⁸ Rasul Paulus terus ngomong menh: Para sedulur, pada ngertia nk kabar keslametan sangka Gusti Allah iki saiki digelark marang wong-wong sing dudu Ju lan wong-wong kuwi pada gelem ngrungokk.

²⁹ Sakwis rasul Paulus ngomong ngono kuwi, wong-wong Ju terus pada lunga karo ngkl-ngklan.

³⁰ Rong taun suwn rasul Paulus manggon nang kuta Rum kono, nang omah swan. Sapa wa sing tilik dkn nang kono ya ditampa apik.

³¹ Rasul Paulus ngabark bab Kraton Gusti Allah lan mulang bab Gusti Ysus Kristus karo kendel lan ora nng wong sing ngalang-alangi dkn.

Roma

1 ¹Para sedulurku kabh nang kuta Rum, iki layang sangka nggonku, Paulus. Gusti Allah pantyn trsna tenan marang kow kabh lan manggil kow, supaya dadi umat. Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw lan Gusti Ysus Kristus ngebeki uripmu karo kabetyikan lan katentreman. Aku nulis layang iki marang kow, jalaran Gusti Ysus, Kongkonan Gusti Allah, wis miji aku dadi peladn. Aku kudu dadi rasul Gusti Ysus nggelark kabar kabungahan sangka Gusti Allah marang kabh manungsa. Ing jaman mbiyn Gusti Allah wis ngomongk bab kabar kabungahan iki liwat para nabi lan ya wis ketulis nang Kitab. Kabar kabungahan iki ngomongk bab Gustin awak dw Ysus Kristus, Anak Gusti Allah. Sak tyara manungsa Dkn dadi turunan ratu Daved. Lan jalaran Gusti Ysus urip sutyi sak kabh, mulan sakwis Dkn tangi sangka pati, Gusti Allah ngekki pangwasa ged marang Anak, supaya ngwasani kraton. Aku saiki dadi wakil Gusti Ysus. Gusti Allah pantyn ngekki penggawan iki marang aku, awit Gusti Ysus dw sing ngomongi aku. Aku kudu ngomongi kabh bangsa sing dudu Ju, supaya pada pretyaya lan pada manut marang Kristus. Kuwi pantyn Kristus dw sing ngongkon aku. Lan kow sing

manggon nang kuta Rum, kow mbarang kudu tak omongi nk Gusti Ysus Kristus manggil kow supaya dadi anak.

² (1:1)

³ (1:1)

⁴ (1:1)

⁵ (1:1)

⁶ (1:1)

⁷ (1:1)

⁸ Para sedulur, aku pantyn maturkesuwun marang Gusti Allah enggon Gusti Ysus Kristus nyambutgaw ing uripmu. Awit nang endi wa wong-wong pada ngomongk bab pengandemu.

⁹ Aku ora goroh para sedulur, Gusti Allah dadi seksiku. Dkn sing tak sembah lan tak labuhi sak atiku, awit aku nggelark kabar kabungahan bab Anak. Gusti Allah dw ngerti nk aku ora tau lali ndongakk kow kabh.

¹⁰ Aku pantyn ajek ndonga, supaya Gusti Allah ngekki kelunggaran marang aku ndang bisa niliki kow, awit aku jan kepngin tenan kepetuk karo kow. Menawa aku bisa ngedum berkah kasukman marang kow lan menawa aku bisa nambah-nambahi pengandemu marang Gusti.

¹¹ (1:10)

¹² Teges para sedulur, aku pretyaya nk awak dw bisa mbangun pengandel sakpada-pada, aku kebangun sangka pengandemu lan kow kebangun sangka pengandelku.

¹³Tenan para sedulur, kow kudu ngerti nk jalaran sangka kuwi wis ping pira wa aku wis arep budal nang nggonmu, nanging tekan saiki alangan wis nng wa, dadin durung bisa keturutan. Karepku para sedulur, kaya enggonku nggelark pitutur Gusti nang tengah bangsa liya-liyan, semono uga aku bisa nyambutgaw lan ngetokk woh nang tengahmu.

¹⁴Aku iki rumangsa nduwni penjawab marang kabh bangsa, mulan aku kudu nggelark pitutur Gusti marang wong sing ngomong Grik sing manggon nang kuta, uga marang wong sing ora ngomong Grik sing manggon nang kebonan, marang wong sing sekolah lan uga marang wong sing ora sekolah.

¹⁵Yakuwi jalaran aku kepngin ndang teka nang nggonmu nang kuta Rum, supaya aku bisa nggelark pitutur Gusti nang kono.

¹⁶Awit para sedulur, aku blas ora isin nggelark kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus, jalaran kabar kabungahan iki ged banget kwasan. Ya kabar kabungahan iki sing dikanggokk karo Gusti Allah kanggo nylametak kabh wong sing pretyaya, nomer siji kanggo bangsa Ju, nanging uga kanggo bangsa liya-liyan.

¹⁷Kenng apa aku kok ngomong ngono para sedulur? Awit kabar kabungahan iki ndunungk marang awak dw, nk kawit mbiyn manungsa

bisan ketampa karo Gusti Allah namung nk gelem pretyaya lan njagakk marang Dkn. Wujut ya wis ketulis nang Kitab unin ngn: Wong sing wis ketampa karo Gusti Allah urip kudu njagakk marang Gusti Allah.

¹⁸Para sedulur, aku kuwi mau ngomong nk Gusti Allah nylametak wong sing pretyaya marang Dkn. Kenng apa kuwi kok penting banget? Iki penting banget, jalaran awak dw kudu ngerti nk Gusti Allah nesu tenan marang manungsa. Gusti Allah bakal nyetrap kabh wong sing ora ngajni marang Dkn lan sing nggaw ala marang liyan. Wong sing nglakoni ala kuwi sakjan namung ngalang-alangi wong liyan, marakk liyan ora bisa mangertni Gusti Allah kaya sak wujut.

¹⁹Para sedulur, sakjan kabh wong bisa mangertni bab Gusti Allah kaya sak mestin, awit Gusti Allah dw wis nduduhk lan ndunungk marang manungsa.

²⁰Wujut kawit mbiyn-mbiyn, dong Gusti Allah nggaw langit lan bumi, semunggon manungsa gelem nyawang lan mikir bab sembarang sing digaw karo Gusti Allah, mesti barang loro iki manungsa bisa dunung, yakuwi, nk Gusti Allah langgeng pangwasan lan nk Dkn wujut Gusti Allah tenan. Dadin manungsa ora nduw jalaran kanggo nutupi salah.

²¹Karomenh para sedulur, senajan manungsa ngerti nk Gusti Allah kuwi

langgeng kwasan, nanging ora pada gelem memuji lan maturkesuwun marang Dkn. Malah pada mblarah ora nggenah pikiran, marakk pada bingung karep, awit peteng atin.

²²Rumangsan wong ngerti, nanging malah mundak bodo.

²³Mulan ora pada nyembah Gusti Allah sing langgeng, nanging malah pada nyembah retya-retya sing rupa manungsa sing mati, apa manuk, apa kwan sing sikil papat, apa kwan sing mbrangkang.

²⁴Lan jalaran manungsa mundak bodo lan pada nglakoni sing ora nggenah ngono, mulan terus pada dipasrahk marang pangwasan kesenengan rusu karo Gusti Allah. Dadin pada nglakoni sing ora pantes karo awak sakpada-pada.

²⁵Wong-wong kuwi nggugu barang sing goroh, barang sing bener bab Gusti Allah malah ora pada gelem pretyaya. Mulan terus nyembah lan ngajni marang barang-barang gawan Gusti Allah, ora nyembah marang Gusti Allah dw, sing nggaw sembarang lan sing kudu dipuji slawas. Amn.

²⁶Para sedulur, jalaran sangka klakuan sing kaya ngono kuwi, manungsa dietyulk karo Gusti Allah, supaya pada nuruti kesenengan daging sing ora pantes. Mulan sing wdok-wdok ora pada nglakoni sing lumrah menh, nanging sing ora lumrah. Ora pada nggol

gandngan karo wong lanang, nanging wong wdok malah gandngan karo wong wdok.

²⁷ Semono uga sing lanang-lanang. Ora gandngan karo wong wdok menh kaya sak lumrah, ora, nanging wong lanang malah ketarik atin karo tunggal wong lanang lan pada nglakoni sing ora pantes. Mulan ya pada nampa upah sing tyotyok karo klakuan.

²⁸ Lan menh para sedulur, jalaran wong-wong kuwi blas ora merlokk supaya bisa kenal marang Gusti Allah, mulan ya diejark karo Gusti Allah, bn pada nuruti angen-angen sing mblarah-mblarah ora nggenah. Mulan ya pada nglakoni sembarang sing ora apik.

²⁹ Atin wis kebek karo angen-angen sing ora bener, karo barang ala, laku bdang lan hawa srakah. Seneng nggaw ala, seneng sengit, mematni lan tukaran. Seneng ngapusi liyan lan seneng nggaw laran ati liyan. Seneng nyatur lan ngundat-undat liyan. Pada sengit marang Gusti Allah, sombong, gemunggung lan kurang-ajar. Nk arep nggaw ala akal wis nng wa. Karo wong tuwa wis ora ngajni blas.

³⁰ (1:29)

³¹ Ora nduwni kadunungan lan ora kenng dijagakk. Ora nduw seneng karo sedulur dw lan ora nduw melas blas karo liyan.

³² Wong-wong kuwi sakjan ngerti nk Gusti Allah ngupahi pati marang wong sing nglakoni kaya ngono kuwi, nanging ora pada wedi

blas, malah pada ngelem liyan sing nglakoni kaya ngono.

2¹ Para sedulur, kow mesti setuju nk Gusti Allah nyetrap wong sing nglakoni ala kuwi. Menawa kow mikir nk kow dw ora nglakoni kaya ngono. Saiki aku ngomong marang kow kabh sing pada mikir ngono kuwi: Gusti Allah uga bakal nyetrap kow. Awit nk kow mbenerk Gusti Allah nk Dkn nyetrap wong liyan, kow uga mbenerk Gusti Allah nk Dkn nyetrap awakmu dw. Awit kow sing pada nyalahk liyan, kow dw uga nglakoni prekara-prekara sing ala kuwi.

² Para sedulur, awak dw ngerti nk Gusti Allah nyetrap wong sing nglakoni ala kuwi miturut sak bener.

³ Mulan aja mikir nk kow bisa nglungani setrapan Gusti Allah, kow kuwi sing pada nyalahk liyan, nanging kow dw nglakoni ala.

⁴ Apa kow malah ora kudu bungah nk Gusti Allah ngtokk katrsnan, kesabaran lan kawelasan marang kow. Apa kow ora dunung nk Gusti Allah durung nyetrap kow, jalaran Dkn ngentni, supaya kow pada ngrumangsani salahmu lan ninggal klakuan sing ala.

⁵ Nanging para sedulur, kow malah pada ndablek lan ora gelem malih klakuan. Kow malah pada nambahi nesun Gusti Allah lan nggedkk setrapanmu mbsuk nk Gusti Allah bakal ngrutu kabh wong kaya sak bener.

⁶Awit Gusti Allah bakal ngrutu kabh wong miturut sing dilakoni dw-dw.

⁷Teges, wong sing temen nglakoni sing betyik, jalaran kepngin disenengi lan dielem karo Gusti Allah lan jalaran kepngin nduw urip sing ora nng matin, wong sing kaya ngono kuwi bakal dikki urip langgeng karo Gusti Allah.

⁸Nanging wong sing srakah lan ora perduli marang liyan, wong sing ora gelem nggugu marang pitutur sing bener bab Gusti Allah, nanging malah pada seneng nggaw ala marang liyan, wong kaya ngono kuwi bakal nampa setrapan sing nggilani sangka Gusti Allah.

⁹Sapa wong sing nglakoni sing ala kaya ngono kuwi, ngertia nk bakal ngrasakk kanglan lan kasangsaran, ora dadi sebab wong Ju apa wong bangsa liyan.

¹⁰Nanging sapa sing nglakoni sing betyik, Gusti Allah bakal seneng lan ngelem marang wong kuwi lan bakal dikki katentreman, uga ora dadi sebab wong Ju apa wong bangsa liya.

¹¹Awit para sedulur, mbsuk nk Gusti Allah ngrutu manungsa, Dkn ora bakal pilih-sih.

¹²Para sedulur, saiki arep tak dunungk menh kenng apa Gusti Allah kok bakal ngrutu manungsa miturut sing dilakoni dw-dw. Awit, bener wong sing dudu bangsa Ju ora ngerti marang wt-wt Gusti Allah sing tekan

liwat nabi Moses, nanging nk wong-wong kuwi nglakoni ala ya bakal disetrap tanpa nganggokk wt nabi Moses. Lah wong bangsa Ju sing ngerti wt-wt nabi Moses, nk wong nglakoni ala ya bakal disetrap miturut wt-wt nabi Moses.

¹³ Dadin para sedulur, wong sing ditampa karo Gusti Allah kuwi ora wong sing namung ngerti marang wt Gusti Allah liwat nabi Moses, ora, nanging wong sing nglakoni apa sing diwulang ing wt-wt nabi Moses.

¹⁴ Awit bener wong sing dudu bangsa Ju ora nduwni lan ora ngerti marang pitutur sing diwulang ing wt-wt nabi Moses, nanging nk wong ing atin nduwni kadunungan lan wong nglakoni sing betyik, wujud wong ya nglakoni wt-wt nabi Moses, awit ing atin wong nduwni kadunungan bab ala lan betyik.

¹⁵ Klakuan wong kuwi nduduhk nk apa sing diwulang ing wt-wt nabi Moses wis ketulis ing atin. Dadin swaran atin wong sing ngrutu wong. Nk wong nggaw betyik, swaran atin sing mbenerk, nk nggaw ala, swaran atin ya nyalahk.

¹⁶ Para sedulur, manut kabar kabungahan sing tak gelark, ya kaya ngono kuwi mbsuk bakal ing dinan nk Gusti Allah bakal ngongkon Gusti Ysus Kristus ngrutu manungsa. Dkn ngerti angen-angen manungsa, semono uga sembarang sing didelikk ing atin.

¹⁷ Para sedulur, lah saiki kow dw kepriy. Kow bungah nk kow wong Ju, awit kow nduw wt-wt nabi Moses. Kow nduwni rumangsa nk Gusti Allah miji kow, ora bangsa liyan.

¹⁸ Kow rumangsa ngerti kekarepan Gusti Allah lan sangka wt-wt nabi Moses kow bisa mangertni apa sing apik dw.

¹⁹ Kow nganggep dadi penuntun sing lamur, dadi pepadang sing nang pepeteng.

²⁰ Kow uga rumangsa bisa mbenerk sing kluu pikiran lan rumangsa dadi gurun anak-anak. Pantyn, kow bungah nk kow nduw wt-wt nabi Moses, wt-wt sing ngekki sak nng kaweruh lan sak nng pitutur sing bener marang kow.

²¹ Kow pada mulangi wong liya, lah kenng apa kow kok ora mulangi awakmu dw? Kow ngomong: Aja nyolong, lah kenng apa kow dw kok nyolong?

²² Kow mulangi: Aja laku bdang, lah kenng apa kow dw kok laku bdang? Jarn kow sengit marang brahala, lah kenng apa kow kok nyolongi sangka omah-omah sembahan brahala?

²³ Kow sombong, jalaran kow nduwni rumangsa nk kow sing dipasrahi wt-wt Gusti Allah, nanging kow dw pada mirang-mirangk Gusti Allah, jalaran kow pada nerak wt-wt kuwi.

²⁴ Wujut ya wis ketulis nang Kitab sing unin ngn: Jalaran sangka klakuanmu jeneng Gusti

Allah kewirang-wirang nang tengah bangsa sing dudu Ju.

²⁵ Para sedulur, aku kepngin ndunungk kow bab iki: enggonmu pada nglakoni sunat kuwi namung nng ajin, nk kow uga pada netepi wt-wt nabi Moses. Teges, nk kow ora netepi wt-wt kuwi, enggonmu nglakoni sunat kuwi ora kanggo gaw.

²⁶ Nanging, senajana wong sing dudu Ju ora nglakoni sunat, namung nglakoni apa sing diwulang ing wt-wt mau, lah kuwi kanggo Gusti Allah dadi kaya wong sing nglakoni sunat.

²⁷ Dadin, wong sing dudu Ju sing ora sunat malah bakal nyalahk kow sing pada sunat, jalaran kow pada nerak wt-wt nabi Moses. Awit wong-wong kuwi senajan ora sunat, nanging malah pada nglakoni kekarepan Gusti Allah kaya sing ketulis ing wt-wt nabi Moses.

²⁸ Tyekak rembuk para sedulur, sapa ta sing kenng diarani wong Ju tenan. Lan sapa ta sing tenan kenng diarani wong nglakoni sunat? Ora wong Ju sing sangka lairan lan ora wong sing sunat kulit, ora.

²⁹ Wong Ju sing tenan kuwi wong sing dadi wong Ju ing atin, wong sing nuruti kekarepan Gusti Allah. Lan wong sing sunat tenan kuwi ya wong sing sunat ing atin, sing disunati karo Roh Sutyi, ora wong sing sunat manut tulisan wt nabi Moses. Dadin ya wong sing

dadi wong Ju ing atin lan wong sing sunat ing atin sing nampa pengaleman sangka Gusti Allah dw, ora sangka manungsa.

3¹ Tibak para sedulur, apa ya nng gunan dadi wong Ju nk dipadakk karo bangsa liya-liyan lan nglakoni sunat iku apa ya nng perlun?

² Miturut pinemuku para sedulur, gunan okh banget. Sing penting dw ya iki: Gusti Allah masrahk pitutur marang bangsa Ju.

³ Lah nanging terus kepriy? Wujut nng wong Ju sing senjata nduwni pitutur Gusti Allah, nanging meksa ora manut marang pitutur kuwi. Apa kuwi ora tandan nk Gusti Allah ora kenng dijagakk.

⁴ Blas ora para sedulur, awit Gusti Allah kuwi kenng dijagakk terus, senjata manungsa goroh bab Gusti Allah. Wujut nang Kitab ya nng tulisan sing unin ngn: Dadin ketara Gusti, nk tembungmu kabh bener lan senajana Kow disalahk kepriy wa, bakal ketitik nk Kow bener terus.

⁵ Dadin apa ya ora bener nk jalaran sangka klakuan wong Ju sing ora temen, malah bisa ketara banget nk Gusti Allah temen terus? Apa Gusti Allah ora kluu nk Dkn nyetrap awak dw? (Aku iki sakjan namung niru omongan wong-wong.)

⁶ Blas ora para sedulur, Gusti Allah ora klu! Lah semunggon Dkn klu, kepriy Dkn bisan ngrutu manungsa?

⁷ Lan menh para sedulur, semunggon bener Gusti Allah ktok sangka gorohku, lah kenng apa gorohku kok disalahk? Kenng apa aku kok dianggep wong dosa?

⁸ Nk pantyn ngono tenan, awak dw luwung ngomong ngn wa: Hayuk pada nglakoni ala wa, supaya sing apik bisa metu. Pantyn aku iki diarani karo wong-wong, jarn aku mulangi pitutur sing kaya ngono lan aku jan isin tenan. Nanging pada ngertia para sedulur, Gusti Allah bakal nyetrap wong-wong kuwi kaya sak mestin, ya wong-wong kuwi sing pada nglakoni dosa, mikir supaya kabetyikan Gusti Allah bisa ktok.

⁹ Para sedulur, apa aku iki ngomong nk awak dw iki wong Ju sing apik dw, ngungkuli bangsa liya-liyan? Blas ora! Aku malah wis ndunungk nk wong Ju kuwi tunggal wa karo wong sing dudu Ju, kabh wis dikwasani dosa.

¹⁰ Bab iki nang Kitab wis ketulis ngn: Ora nng wong siji wa sing bener.

¹¹ Ora nng sing ngerti apa kepngin ngerti marang kekarepan Gusti Allah.

¹² Kabh wis pada ninggal Gusti Allah lan ora kanggo gaw apa-apa. Ora nng siji wa sing nggaw kabetyikan. Siji wa ora.

¹³ Telak kaya kuburan menga lan
ilat pinter ram-ram nk ngapusi wong.
Lambn kaya nng ratyun, karo tembung
pada ngembrukk lan ngrusak urip liyan.

¹⁴ Tyangkem kebek karo tembung ala,
seneng mujkk alangan marang liyan.

¹⁵ Gampang nk ndadkk sangsaran
lan matni wong liyan.

¹⁶ Nang endi wa sing ditekani mesti
ninggal tipak karusakan lan kasangsaran.

¹⁷ Urip katentreman ora pada ngerti blas.

¹⁸ Marang Gusti Allah wong-wong iki
jan ora nduw wedi blas.

¹⁹ Para sedulur, saiki awak dw dunung nk
sembarang sing diomong ing wt-wt nabi
Moses kuwi ya kanggo wong-wong sing pada
nduwni wt-wt kuwi, ya awak dw iki wong Ju.
Dadin ora nng sing bisa nglakoni ala terus
ngomong nk ora ngerti nk sing dilakoni kuwi
ora apik. Mengkono kuwi dadin nng bener nk
kabh wong sak jagat, teges wong Ju lan sing
dudu Ju, kudu asok penjawab marang Gusti
Allah.

²⁰ Wong urip ora nng siji wa bisa ketampa
Gusti Allah jalaran nglakoni wt-wt nabi Moses.
Nanging wt-wt kuwi namung kanggo nduduhk
nk manungsa wis nglakoni dosa.

²¹ Nanging saiki Gusti Allah wis nggaw dalam liyan kanggo awak dw, dalam sing marakk awak dw bisa ketampa Dkn. Iki ora lantaran netepi wt-wt nabi Moses, ora, nanging lantaran dalam sing anyar, senjata mbiyn nabi Moses lan nabi liya-liyan ya wis ngomong bab dalam iki.

²² Saiki awak dw bisan dianggep bener lan ketampa karo Gusti Allah ya namung nk awak dw pretyaya marang Gusti Ysus Kristus. Kabh wong bisa nampa keslametan, nk gelem pretyaya marang Gusti Ysus Kristus, awit Gusti Allah ora mbdak-mbdakk, ora dadi sebab wong Ju apa bangsa liya.

²³ Kenng apa aku kok bisa ngomong ngono para sedulur. Awit kabh wong wis tiba ing dosa lan jalaran kabh namung nuruti karep dw, Gusti Allah blas ora ktok apik sangka urip manungsa.

²⁴ Nanging Gusti Allah meksa gelem nganggep manungsa bener lan gelem nampa manungsa, nk gelem pretyaya marang Gusti Ysus Kristus, sing wis nebus dosan manungsa. Mengkono kuwi Gusti Allah ngujutk kawelasan lan kabetyikan marang manungsa, sing sakjan kudu disetrap.

²⁵ Nanging Gusti Allah wis ngongkon Gusti Ysus Kristus nglakoni pati, nyangga setrapan manungsa, supaya manungsa bisa diluwari sangka nesun Gusti Allah lan bisa nampa pangapura sangka Gusti Allah. Getih Gusti

Ysus Kristus tumts dong Dkn mati lan sapa sing pretyaya nk getih tumts kuwi kanggo nglabuhi manungsa, wong kuwi mesti bakal nampa pangapura lan bisa nitni nk Gusti Allah nindak sing bener. Awit ing jaman sing wis kliwat Gusti Allah ora nyetrap manungsa, jalaran Dkn kepngin ngtokk kesabaran.

²⁶ Nanging saiki wis tekan wantyin Dkn nyetrap kabh manungsa, jalaran sangka dosan, teges, uga manungsa sing ing jaman sing wis kliwat disabari. Saiki bisa ktok nk Dkn nindak sing bener. Lan Dkn uga nampa kabh wong sing pretyaya marang Gusti Ysus, dianggep bener.

²⁷ Dadin para sedulur, apa sing arep dienggo pamran karo awak dw? Blas ora nng. Lah apa sing marakk manungsa bisa ketampa karo Gusti Allah? Apa jalaran sangka nglakoni wt-wt nabi Moses? Ora, nanging manungsa bisan dianggep bener lan ketampa karo Gusti Allah namung jalaran sangka pretyaya.

²⁸ Dadin tyekak rembuk para sedulur, manungsa bisan ketampa karo Gusti Allah namung jalaran sangka pretyaya marang Gusti Ysus Kristus, ora jalaran sangka netepi wt-wt nabi Moses.

²⁹ Apa Gusti Allah kuwi namung Gusti Allah wong Ju? Apa dudu Gusti Allah bangsa liya uga? Mesti ya ta!

³⁰ Awit para sedulur, Gusti Allah wujud ya namung siji. Dkn nampa manungsa namung

lantaran pretyaya marang Gusti Ysus Kristus, wong Ju lan wong sing dudu Ju tunggal wa.

³¹Lah menawa kow terus ngomong: tibak wt-wt nabi Moses wis ora dikanggokk menh? Ora ngono. Nk awak dw pretyaya marang Gusti Ysus Kristus, awak dw malah netepi wt-wt kuwi.

4¹Para sedulur, saiki awak dw wis ngerti nk Gusti Allah nampa manungsa jalaran sangka pengandel, ora jalaran sangka enggon netepi wt-wt lan pernautan. Lah kepriy ya karo Bapa Abraham, mbah-mbahan awak dw?

²Semunggon Bapa Abraham ketampa karo Gusti Allah jalaran sangka prekara-prekara sing ditindakk dkn, ya nng bener dkn nduw jalaran kanggo pamr. Nanging dkn ora bisa mamrk apa-apa marang Gusti Allah.

³Wujut nang Kitab wis ketulis ngn: Abraham pretyaya marang Gusti Allah lan jalaran sangka pretyaya, Abraham ditampa karo Gusti Allah, dadi wong sing nglakoni kekarepan Gusti Allah.

⁴Wong sing nyambutgaw ya wis sak mestin nk nampa bayaran, iku upah enggon nyambutgaw, dudu pawh.

⁵Lah wong sing ora njagakk penggawan, nanging namung njagakk kawelasan Gusti Allah sing nampa kabh wong sing pretyaya, wong kuwi ya ketampa tenan, awit wong pretyaya marang Gusti Allah.

⁶Ratu Daved ya wis tau ngomong bab prekara iki lan dkn mlu bungah karo wong sing ketampa karo Gusti Allah, ora jalaran penggawan sing ditindakk karo wong kuwi.

⁷Ratu Daved malah ngomong ngn: Ged tenan bungahmu, wong sing dingapura klrn karo Gusti Allah.

⁸Ged tenan bungahmu, nk Gusti Allah ora ngitung salahmu!

⁹Para sedulur, sing dielem karo ratu Daved iki apa namung wong sing nglakoni sunat apa uga wong sing ora nglakoni sunat? Awak dw mau wis ngomong nk nang Kitab wis ketulis nk Bapa Abraham ketampa karo Gusti Allah, jalaran dkn pretyaya.

¹⁰Lah Bapa Abraham enggon ketampa Gusti Allah kuwi kapan. Apa dkn ketampa sakdurung nglakoni sunat apa sakwis nglakoni sunat?

¹¹Wujut ya sakdurung dkn nglakoni sunat ta, ora sakwis. Awit sakdurung Bapa Abraham nglakoni sunat, dkn wis ketampa karo Gusti Allah. Sunat kuwi namung tandan nk Bapa Abraham wis ketampa karo Gusti Allah, jalaran dkn pretyaya. Tyekak rembuk para sedulur, Bapa Abraham pretyaya marang Gusti Allah lan jalaran dkn pretyaya dkn ditampa karo Gusti Allah lan tandan nk dkn ditampa Gusti Allah dkn nglakoni sunat. Mengkono kuwi kabh wong sing pretyaya

dianggep dadi turunan Bapa Abraham karo Gusti Allah, senajan wong-wong kuwi ora nglakoni sunat.

¹² Lah wong Ju kabh sing nglakoni sunat kuwi ora dadi turunan Bapa Abraham jalaran nglakoni sunat, nanging jalaran pretyaya marang Gusti Allah, kaya enggon Bapa Abraham pretyaya marang Gusti Allah, sakdurung nglakoni sunat.

¹³ Para sedulur, Gusti Allah wis janji marang Bapa Abraham lan para turunan nk bakal dikki jagat iki. Lah Gusti Allah enggon ngekki prejanjian iki ora jalaran Bapa Abraham netepi wt-wt nabi Moses, ora, nanging jalaran dkn pretyaya marang Gusti Allah lan jalaran sangka pretyaya kuwi dkn bisa ketampa karo Gusti Allah.

¹⁴ Semunggon Gusti Allah ngekki prejanjian namung marang wong sing pada netepi wt-wt nabi Moses, tibak manungsa ora usah pretyaya marang Gusti Allah lan semono uga prejanjian Gusti Allah ora nng ajin.

¹⁵ Para sedulur, jalaran manungsa kepngin ketampa Gusti Allah lantaran netepi wt-wt nabi Moses, ntuk-ntuk namung setrapan sangka Gusti Allah, awit manungsa pada nerak wt-wt kuwi. Dadin nk wt-wt kuwi ora nng ya ora nng sing diterak.

¹⁶ Mulan para sedulur, Gusti Allah ora ngekki prejanjian marang wong sing netepi wt-wt nabi Moses, nanging namung marang

wong sing njagakk marang Dkn bisa nampa prejanjian. Dadin bisa ktok, nk kuwi pawh sing metu sangka atin Gusti Allah. Lan sing penting uga, karep Gusti Allah, aja sampk turunan Bapa Abraham siji wa klangan prejanjian iki, nanging kabh kudu nampa panduman. Kuwi ora namung wong Ju sing netepi wt-wt nabi Moses, ora, nanging uga liya-liyan sing njagakk marang Gusti Allah kaya Bapa Abraham. Awit para sedulur, Bapa Abraham kuwi bapak kabh wong sing pretyaya marang Gusti Allah.

¹⁷ Nang Kitab wujut ya wis ketulis ngn: Aku ndadkk kow dadi bapak bangsa pirang-pirang! Kanggo Gusti Allah Bapa Abraham ya pantyn dadi bapak bangsa pirang-pirang tenan, yakuwi kabh bangsa sing pretyaya marang Gusti Allah kaya Bapa Abraham. Bapa Abraham pretyaya nk Gusti Allah nguripk wong mati lan dkn pretyaya uga, nk Gusti Allah nduwni kwasa, nganggo tembung bisa nekakk barang sing durung nng bisa nng.

¹⁸ Jalaran sangka pengandel kuwi para sedulur, Bapa Abraham tetep pretyaya nk dkn bakal dadi bapak bangsa pirang-pirang. Mulan dkn ya sabar terus ngarep-arep keturunan prejanjian Gusti Allah marang dkn, senajan sak tyara manungsa Bapa Abraham wis ora bisa ntuk turunan. Nanging dkn pretyaya marang prejanjian Gusti Allah sing ngomong: Anak turunanmu bakal okh banget.

¹⁹ Mulan, senajan Bapa Abraham umur wis mh satus taun, ya jan wis tuwa tenan, karomenh dkn ngerti nk bojon, ibu Sarah, wis tuwa lan wis ora bisa nduw anak menh, meksa dkn ora ilang pengandel.

²⁰ Bapa Abraham pretyaya terus nk Gusti Allah bakal nuruti janjin marang dkn. Pengandel ora suda blas, malah tambah mantep. Gusti Allah pantyn kagunggung sangka pengandel Bapa Abraham, awit dkn pretyaya tenan nk Gusti Allah bakal nuruti janjin.

²¹ (4:20)

²² Mulan Bapa Abraham ya ketampa karo Gusti Allah.

²³ Nanging tembung ketampa karo Gusti Allah kuwi ora namung kanggo Bapa Abraham dw, nanging uga kanggo awak dw kabh. Awit awak dw uga ketampa karo Gusti Allah, jalaran awak dw njagakk marang Gusti Allah sing nangk Ysus, Gustin awak dw, sangka pati. Ya Gusti Ysus iki sing dipatni kanggo nebus salah awak dw. Nanging Dkn ditangkk sangka pati, supaya bisa ngrukunk awak dw karo Gusti Allah.

²⁴ (4:23)

²⁵ (4:23)

5¹ Para sedulur, jalaran awak dw mangertni nk awak dw wis ketampa karo Gusti Allah jalaran sangka pretyaya, urip awak dw saiki

wis rukun karo Gusti Allah. Iki bisan keturutan jalaran sangka Ysus Kristus, Gustin awak dw.

²Lan jalaran sangka pengandel awak dw marang Gusti Ysus Kristus sing wis mati nebus dosan awak dw, saiki awak dw bisa mara nang nggon Gusti Allah lan ngrasakk kabetyikan. Ya kabetyikan Gusti Allah iki sing dadi tunggak urip awak dw. Mulan saiki awak dw bungah-bungah, awit awak dw ngarep-arep nk bakal ntuk panduman, yakuwi, sembarang nang swarga sing wis dityawisk kanggo awak dw.

³Awak dw ora namung bungah-bungah ngarep-arep panduman awak dw, nanging uga nk awak dw ngalami kanglan awak dw tetep bungah. Awit awak dw ngerti nk kanglan kuwi marakk awak dw kuwat ing pengandel.

⁴Nk awak dw kuwat terus ing kanglan apa wa, awak dw dadi mantep ing atin lan kenng dipretyaya. Nk awak dw kenng dipretyaya, awak dw uga bisa ngarep-arep nampa panduman.

⁵Awak dw ora usah wedi nk pengarep-arep kuwi bakal ndadkk gelan ati, awit Gusti Allah wis ngedunk katrsnan ing atin awak dw. Dong Gusti Allah ngedunk Roh Sutyi ing atin awak dw, awak dw dunung sepira gedn katrsnan Gusti Allah marang awak dw.

⁶Para sedulur, katrsnan Gusti Allah marang awak dw pantyn ketara tenan, awit senjata awak dw kudu dipatni tanpa dikki welas,

jalaran awak dw ged salah, Kristus meksa nglakoni pati nglabuhi awak dw iki, supaya awak dw ora usah nampa setrapan sangka Gusti Allah. Patin Kristus pantyn wis dikarepk Gusti Allah sakdurung, tujuan kanggo ngluwari awak dw sangka setrapan.

⁷Nk dipikir para sedulur, mati nglabuhi wong bener wa wis angl banget. Menawa ya nng wong sing gelem mati nglabuhi wong betyik, sing nng pantes dilabuhi.

⁸Mulan, pantyn ktok tenan gedn katrsnan Gusti Allah marang awak dw, awit dong awak dw ijik nglakoni dosa, Kristus wis mati nglabuhi awak dw.

⁹Dadin awak dw saiki bisa ngerti tenan nk Gusti Allah wis gelem nampa awak dw, jalaran Kristus wis mati nglabuhi awak dw lan getih tumts kanggo nebus dosan awak dw. Lan jalaran sangka kuwi awak dw bisa rukun karo Gusti Allah, mulan awak dw ngerti tenan nk wis diluwari sangka nesun lan setrapan Gusti Allah, sing bakal nekani kabh wong sing nglakoni ala.

¹⁰Para sedulur, aku ngomong ngono kuwi, jalaran dk mbiyn wa dong awak dw urip ijik nglakoni ala lan dadi mungsuh Gusti Allah, Gusti Allah wis gelem ngongkon Anak, yakuwi Gusti Ysus, nglakoni pati kanggo awak dw, supaya awak dw bisa rukun menh karo Gusti Allah. Lah saiki menh, sakwis awak dw wis dirukunk, mosok awak dw ora bakal slamet

sak terus, jalaran Gusti Ysus urip kanggo nulungi awak dw.

¹¹ Para sedulur, awak dw ora namung bungah jalaran sangka kuwi wa, nanging awak dw uga bungah jalaran awak dw saiki wis bisa dadi siji karo Gusti Allah. Gustin awak dw Ysus Kristus sing ngrukunk awak dw karo Gusti Allah.

¹² Dadin awak dw saiki dunung bab iki para sedulur: jalaran wong siji nggaw dosa, yakuwi Bapa Adam, dosa terus mlebu ing donya lan jalaran dosan wong siji mau, pati uga nekani manungsa. Teges, wis dadi pestin kabh manungsa mati, jalaran kabh wis keleton dosa.

¹³ Pantyn, dosa wis ngleboni manungsa sakdurung wt-wt nabi Moses teka, nanging Gusti Allah ora bisa nyetrap manungsa, awit durung pada nduwni wt-wt kuwi, dadin ora kenng disalahk.

¹⁴ Nanging senjata ing jaman Bapa Adam tekan jaman nabi Moses Gusti Allah ora nyetrap manungsa jalaran sangka dosan, awit durung nng wt nabi Moses, meksa kabh manungsa ing jaman kuwi pada mati. Nk dipikir wong-wong kuwi ora nggaw dosa kaya Bapa Adam, awit Bapa Adam jan dipenging tenan karo Gusti Allah. Dadin dkn dadi wakil kabh manungsa lan mengkono kuwi nggambark wakil manungsa liyan sing bakal teka, yakuwi Kristus.

¹⁵ Nk ngono, apa Bapa Adam karo Gusti Ysus Kristus tunggal, ora nng bdan? Ged banget bdan? Awit jalaran sangka salah Bapa Adam kabh manungsa nyimpang sangka dalan Gusti Allah. Nanging jalaran sangka pelabuhan Gusti Ysus Kristus, Gusti Allah bisa ngtokk kabetyikan marang kabh manungsa lan nulungi manungsa, supaya bisa balik nang dalan Gusti Allah menh. Para sedulur, nk jalaran salah wong siji kabh wong mati, awak dw kudu dunung, sepira gedn kabetyikan Gusti Allah marang kabh manungsa. Awit jalaran sangka gedn kabetyikan, Gusti Allah ngongkon wong siji teka nang jagat, yakuwi Gusti Ysus Kristus, supaya bisa nulungi kabh manungsa.

¹⁶ Pantyn ged banget bdan pawh sing metu sangka kabetyikan Gusti Allah marang manungsa, nk dipadakk karo ntuk-ntuk manungsa, jalaran sangka salah wong siji mau. Kuwi ngn para sedulur! Jalaran sangka salah wong siji, kabh wong katut salah lan kabh uga kudu disetrap. Nanging jalaran sangka salah wong okh, Gusti Allah malah ngtokk kabetyikan lan mbuwang salah kabh manungsa.

¹⁷ Jalaran sangka salah wong siji manungsa kabh kudu mati. Nanging luwih ged pangwasan wong siji sing liyan, yakuwi Gusti Ysus Kristus. Awit jalaran sangka gedn kabetyikan, Gusti Allah ngekki pitulungan

ged marang manungsa lan manungsa bisa ketampa karo Gusti Allah, nk gelem nampa pitulungan sangka Gusti Allah iki, yakuwi Gusti Ysus Kristus. Sapa sing gelem nampa Dkn bakal urip dadi siji lan mlu nglakokk pangwasa karo Dkn.

¹⁸ Dadin tyekak rembuk nggn para sedulur: jalaran sangka salah wong siji kabh wong dianggep salah karo Gusti Allah, semono uga tumindak betyik wong siji ngilangk salah kabh wong, supaya bisa urip dadi siji karo Gusti Allah.

¹⁹ Uga, jalaran wong siji ora manut marang Gusti Allah, kabh wong dianggep salah, mulan, jalaran wong siji manut, kabh wong bisa ketampa karo Gusti Allah.

²⁰ Para sedulur, wt-wt nabi Moses kuwi tekan namung kanggo ngtokk nk tumindak manungsa kuwi namung salah terus lan dosan numpuk-numpuk. Dadin bisa ktok uga gedn kabetyikan Gusti Allah, sing mundak terus.

²¹ Lan kaya enggon dosa ged kwasan lan nekakk pati, semono uga kabetyikan Gusti Allah ged kwasan, bisa marakk manungsa bisa ketampa karo Gusti Allah lan nduwni urip langgeng, jalaran pelabuhan Ysus Kristus, Gustin awak dw.

6 ¹ Lah kuwi kabh apa teges para sedulur? Apa awak dw terus kudu nambahi dosan, supaya kabetyikan Gusti Allah bisa mundak?

²Blas aja nduwni gagasan kaya ngono, para sedulur! Awit kanggo dosa awak dw iki wis mati, dadin awak dw ora kenng urip nglakoni dosa menh.

³Apa kow ora ngerti nk sak bareng awak dw dibaptis, awak dw dadi siji karo Kristus. Dadin dong Dkn mati, awak dw ya katut mati karo Dkn. Pembaptisan awak dw kuwi nggambark nk awak dw wis katut mati lan kakubur karo Kristus.

⁴Dadin kaya enggon Gusti Allah Bapak awak dw nangk Kristus sangka pati nganggo pangwasan sing ged, supaya bisa urip menh, mengkono uga awak dw pada nampa urip anyar, urip sing manut kekarepan Gusti Allah sak kabh.

⁵Awit para sedulur, nk awak dw wis katut mati karo Kristus, awak dw uga ngerti nk awak dw katut karo Kristus tangi menh ing urip sing anyar.

⁶Awak dw ngerti nk urip awak dw sing lawas wis katut mati kapentng karo Kristus, supaya pangwasan dosa sing ana ing awak dw karusak lan ora bisa marakk awak dw nggaw dosa menh.

⁷Awit nk awak dw wis mati, awak dw ya wis utyul sangka pangwasan dosa.

⁸Para sedulur, nk awak dw wis katut mati karo Kristus, awak dw uga pretyaya, nk awak dw bakal urip bareng karo Dkn.

⁹ Lan awak dw bakal urip dadi siji karo Kristus sak terus, jalaran Kristus wis tangi sangka pati lan Dkn ora bakal mati menh. Pati wis ora bakal bisa ngwasani Dkn menh.

¹⁰ Kristus nglakoni pati kuwi pati kanggo dosa, teges medot pangwasan dosa. Lan kuwi namung klakon sepisan kanggo slawas. Lah saiki Kristus urip, urip namung kanggo ngladni Gusti Allah.

¹¹ Mulan para sedulur, kow uga kudu pada nganggep awakmu wis mati kanggo dosa, supaya bisa urip dadi siji karo Gusti Ysus Kristus, ngladni Gusti Allah.

¹² Aja sampk dosa ngwasani awakmu menh lan aja nuruti kekarepan ala.

¹³ Awakmu aja sampk dikanggokk karo pangwasan dosa kanggo nglakoni sak wernan ala. Setitik wa ora. Nanging awakmu kudu dipasrahk kanggo nuruti kekarepan Gusti Allah, awit kow maun mati, nanging saiki wis diuripk menh. Awakmu sak kujur saiki dipasrahk kanggo nindakk prekara-prekara sing betyik.

¹⁴ Para sedulur, aku ngomong ngono kuwi, jalaran dosa ora kenng ngwasani uripmu menh. Uripmu saiki ora gumantung ing wt-wt nabi Moses menh, ora, nanging gumantung ing kabetyikan Gusti Allah.

¹⁵ Apa teges awak dw wis ora gumantung ing wt-wt nabi Moses, nanging ing kabetyikan

Gusti Allah? Apa saiki awak dw dililani nglakoni dosa?

¹⁶ Ora para sedulur, blas ora! Kow ngerti dw, nk kow masrahk uripmu dadi peladn sakwijin wong, kow ya kudu nuruti kekarepan wong kuwi. Semono uga kow bisa dadi peladn dosa lan nuruti kekarepan dosa. Entk-entk kow bakal dibuwang nang neraka, pisah sangka Gusti Allah slawas. Nk kow masrahk uripmu kanggo nuruti kekarepan Gusti Allah, Dkn bakal ngrwangi kow, supaya kow bisa nindak sembarang sing bener.

¹⁷ Nanging, maturkesuwun tenan marang Gusti Allah! Awit senjata maun kow dadi peladn dosa, saiki kow wis pada nurut sak atimu marang pitutur sing diwulang marang kow karo para rasul.

¹⁸ Saiki kow wis pedot sangka pangwasan dosa, kow saiki pada nuruti kekarepan Gusti Allah lan pada nglakoni sing bener.

¹⁹ Para sedulur, supaya kow bisa dunung kuwi mau, tak gambark karo slaf. Awit wujut kow mbiyn ya pada masrahk uripmu kaya slaf kanggo nglakoni sak wernan prekara sing kotor lan sing ora nggenah, selot suwi selot kebatyut. Mulan saiki uripmu kudu mbok pasrahk, kanggo nuruti sembarang sing bener, supaya uripmu bisa ndadkk bungah Gusti Allah.

²⁰ Dong kow ijik dadi slaf dosa, kow ora mikirk blas bab nindakk prekara sing bener.

²¹ Lah apa ntuk-ntuk enggonmu nglakoni prekara-prekara sing ala kuwi? Malah kow dw isin saiki. Wong sing nglakoni kaya ngono kuwi entk-entk tiba nang neraka.

²² Nanging saiki kow wis dipedot sangka pangwasan dosa lan saiki kow nuruti kekarepan Gusti Allah. Dadin uripmu saiki ndadkk bungah Gusti Allah, sing ngekki urip langgeng marang kow.

²³ Tyekak rembuk para sedulur, nk dosa ngwasani uripmu, ntuk-ntuk pati sing langgeng. Nanging marang wong sing urip dadi siji karo Gusti Allah, kow Ysus Kristus, Gusti Allah ngekki urip langgeng, kanggo ngtokk kabetyikan.

7 ¹ Para sedulur, aku saiki kepngin ngekki gambar liyan kanggo ndunungk, nk urip awak dw wis ora gumantung ing wt-wt nabi Moses, nanging gumantung ing kabetyikan Gusti Allah. Kow wong sing pada ngerti tyaran wt, mulan arep tak dunungk ngn: wt kuwi kanggon namung nk awak dw ijik urip.

² Gampang omong ngn. Wong wdok sing nduw bojo kuwi nduwni kuwajiban marang bojon, nk dkn ijik urip. Nk sing lanang wis mati, wong wdok mau ora nduw kuwajiban apa-apa marang bojon, teges, dkn kenng nggolk wong lanang liyan.

³ Semunggon wong wdok mau mlaku karo wong lanang liyan dong bojon ijik urip, ya bener nk dkn disalahk wong nk laku bdang.

Lah nanging nk sing lanang wis mati, wong wdok mau wis ora kebanda menh karo sing lanang lan dkn bisa kawin karo wong lanang liyan, kuwi ora laku bdang.

⁴Kanggo kow sakjan ya kaya ngono para sedulur! Dong Kristus mati, kow ya katut mati karo Dkn. Dadin kanggo wt-wt nabi Moses kow ya wis mati lan wis ora kebanda menh marang wt-wt kuwi. Kow saiki kebanda marang wong liyan, wong sing wis ditanggk sangka pati. Kow saiki wis kebanda marang Kristus, supaya uripmu bisa ndadkk bungah Gusti Allah.

⁵Dong awak dw urip ijik dikwasani karo dosa, awak dw malah pada seneng nuruti ala, awit wt-wt sing menging awak dw ora ntuk ngn apa ora ntuk ngono wujud malah narik atin awak dw kongkon nglakoni prekara-prekara sing dipenging. Entuk-ntuk apa? Awak dw malah nuruti ala lan Gusti Allah kudu nyetrap awak dw nang neraka.

⁶Nanging wujud saiki kow wis dipedot sangka rantn wt-wt sing mbanda kow kuwi. Kanggo wt-wt kuwi saiki kow wis mati. Saiki kow nuruti kekarepan Gusti Allah nganggo dalan sing anyar, nganggo pitulungan Roh Sutyi. Dalan sing lawas, miturut wt-wt nabi Moses, wis ditinggal.

⁷Nk wt-wt kuwi marakk dosa, tibak ya ora apik? Ora ngono para sedulur, blas ora. Nanging jalaran sangka wt-wt kuwi aku ngerti

dosa kuwi apa. Semunggon nang wt ora menging: Aja milik barang liyan, aku mesti ya ora ngerti tembung milik kuwi teges apa.

⁸Dadin wt-wt kuwi malah marakk dosa nggugah rasa-rasa sing ala ing atiku.

⁹Karomenh para sedulur, tanpa wt-wt dosa mesti mati, teges, semunggon wt-wt kuwi ora nng, ya ora nng sing nggugah rasa-rasa sing ala. Aku mbiyn ya urip tanpa wt-wt nabi Moses, aku ya ora ngerti apa sing dipenging lan apa sing ora. Mikir sembarang ya wis apik wa, Gusti Allah ora bakal nyetrap aku. Nanging sakwis aku ngerti wt Gusti Allah sing ngomong: Aja milik marang barang liyan, lah kok ing atiku terus malih nduw rasa milik barang liyan. Lah aku terus rumangsa nerak wt Gusti Allah. Aku rumangsa nglakoni dosa lan pantes disetrap karo Gusti Allah lan dibuwang nang neraka. Dadin, wt Gusti Allah sing tujuan kanggo nuntun aku supaya bisa urip rumaket marang Gusti Allah, jebul malah marakk aku pedot sangka Gusti Allah.

¹⁰(7:9)

¹¹Jalaran sangka wt mau dosa malah nemu dalan narik atiku marang ala, supaya aku pisah sangka Gusti Allah.

¹²Nanging senjata wt-wt mau jebul marakk awak dw nggaw dosa, aku ora ngomong nk wt-wt kuwi ala, ora para sedulur. Wt-wt kuwi tekan sangka Gusti Allah. Semono uga

angger-angger Gusti Allah. Kuwi kabh bener lan apik kanggo awak dw.

¹³Lah mosok barang sing apik marakk aku pisah sangka Gusti Allah? Lah kepriy kuwi? Ora para sedulur, ora ngono! Dosa sing marakk aku pisah sangka Gusti Allah. Dadin sak bener ngn: dosa sing marakk aku nerak wt Gusti Allah lan jalaran sangka kuwi aku malih pisah sangka Gusti Allah. Mengkono kuwi aku bisa weruh dw, nk dosa nekakk ala. Dadin dong nerak angger-angger Gusti Allah lan nindakk barang sing dipenging, aku weruh, nk ing atiku nng rasa ala sing ged banget kwasan. Lah Gusti Allah ngekki angger-angger, supaya kuwi bisa ktok.

¹⁴Para sedulur, kuwi jalaran ngn: awak dw ngerti nk wt-wt nabi Moses kuwi tekan sangka Roh Gusti Allah. Nanging aku iki namung wong urip sing wujut kedagingan sing dikwasani dosa.

¹⁵Aku dw ya ora dunung kenng apa aku kok nglakoni dosa. Apa karepku malah ora tak lakoni, aku malah nglakoni barang sing tak sengiti.

¹⁶Jalaran aku malah nglakoni apa sing ora tak karepk, dadin ketara, nk aku ngakoni, nk wt-wt Gusti Allah kuwi bener.

¹⁷Dadin dudu aku dw sing nglakoni ala mau, nanging pangwasan dosa sing ana ing aku, kuwi sing marakk aku nindakk sing ala.

¹⁸Pantyn aku dw ya ngakoni para sedulur, aku iki namung manungsa, aku ora bisa nindakk apa-apa sing betyik. Bener aku nduwni kepngin nindakk sing betyik, nanging aku ora bisa nuruti kekarepan kuwi.

¹⁹Mulan aku ya ora nglakoni sing betyik, senajan ya karep tenan. Malah sing ala, sing ora tak karepk, malah kuwi sing tak lakoni.

²⁰Lah nk aku malah nglakoni prekara-prekara sing ora tak karepk, dadin ya ketara tenan, nk dudu aku dw sing nindakk ala kuwi, nanging pangwasan dosa sing ana ing aku.

²¹Mulan para sedulur, aku saiki nitni iki: nk aku kepngin nglakoni sing betyik, jebul sing tak lakoni namung sing ala. Kaya-kaya iki kok dadi kalumrahan.

²²Pantyn ing atiku aku ya bungah tenan nk Gusti Allah ngekki wt-wt kuwi marang awak dw.

²³Nanging aku nitni nk nang awakku kaya-kaya nng wt liyan sing nglawan wt Gusti Allah. Dadin jebul aku ya nindakk prekara sing ora disetujoni karo swaran atiku. Aku kebanda karo pangwasan dosa sing ngarani apa sing kudu tak lakoni.

²⁴Pantyn tyilaka tenan awakku iki. Sapa ta sing bisa ngluwari aku sangka badan sing marakk aku nglakoni ala lan kapisah sangka Gusti Allah iki?

²⁵Maturkesuwun marang Gusti Allah! Dkn sing ngluwari aku lantaran Gusti Ysus Kristus.

Jalaran sangka pitulungan Gusti Ysus Kristus, dosa wis ora bisa ngwasani aku menh. Awit para sedulur, wujud senajan aku ngakoni nk wt Gusti Allah kuwi apik lan kudu dilakoni, nanging aku kalah karo pangwasan dosa sing marakk aku nindak sing ala.

8¹ Nanging saiki wis ora ngono para sedulur, awit sapa sing wis dadi siji karo Kristus Ysus wis ora dianggep salah menh karo Gusti Allah lan ora bakal nampa setrapan.

² Kenng apa aku kok ngomong ngono? Jalaran sak bareng awak dw dadi siji karo Kristus Ysus, Roh Sutyi nganyark urip awak dw. Saiki Roh Sutyi sing ngwasani urip awak dw. Pangwasan dosa, sing misah awak dw sangka Gusti Allah, wis dikalahk.

³ Awit para sedulur, wt Gusti Allah ora bisa marakk awak dw medot klakuan ala. Dosa ged banget pangwasan lan awak dw kanglan ngalahk. Mulan Gusti Allah dw nulungi awak dw. Dkn ngongkon Anak medun nang jagat kn. Gusti Ysus dadi manungsa sing uga nduwni badan kaya awak dw iki. Dkn mati dadi kurban kanggo dosan awak dw. Dadin Gusti Allah malih nganggep Kristus salah lan kudu nglakoni setrapan.

⁴ Mengkono kuwi awak dw bisa netepi wt Gusti Allah ing urip awak dw, janji awak dw ora nuruti kekarepan dosa, nanging nuruti kekarepan Roh Sutyi.

⁵ Wong sing urip manut kekarepan kedagingan, pikiran ya dilakokk karo kedagingan. Nanging wong sing manut kekarepan Roh Gusti Allah, pikiran ya katuntun Roh Gusti Allah.

⁶ Nk pikiranmu dikwasani kedagingan, entk-entk kow bakal pisah sangka Gusti Allah slawas. Nanging nk pikiranmu katuntun kekarepan Roh Allah, ntuk-ntuk bakal urip sing tentrem lan langgeng.

⁷ Wong sing pikiran dikwasani kedagingan kuwi dadi mungsuh Gusti Allah, awit ora manut marang wt Gusti Allah. Wong kaya ngono kuwi pantyn ya ora bisa urip manut wt Gusti Allah.

⁸ Urip wong kaya ngono kuwi blas ora bisa ndadkk bungah Gusti Allah.

⁹ Lah nanging kow kuwi kepriy para sedulur? Apa kow ijk dilakokk kedagingan. Ya wis ora ta! Saiki kow pada manut kekarepan Roh Gusti Allah, awit aku ngerti nk Roh Gusti Allah manggon ing kow. Semunggon Roh Gusti Allah ora manggon ing kow, mesti kow ya dudu wk Kristus.

¹⁰ Ya bener, nk Kristus manggon ing atimu, badanmu ya ijk dikwasani pati, jalaran sangka dosa, nanging rohmu urip, awit kow wis dianggep bener lan ditampa karo Gusti Allah.

¹¹ Para sedulur, Roh Gusti Allah wis nangk Gusti Ysus Kristus sangka pati. Lan wujud

ya Roh Gusti Allah sing manggon ing atimu, mulan Gusti Allah ya mesti uga bakal nangk badanmu sangka pati. Roh Gusti Allah sing manggon ing atimu, kuwi sing bakal nguripk badanmu sangka pati.

¹² Dadin ngn para sedulur: awak dw pantyn nduw kuwajiban kudu urip manut kekarepan Roh Gusti Allah, ora manut kekarepan kedagingan.

¹³ Awit nk awak dw urip manut kekarepan kedagingan, entk-entk awak dw bakal pisah sangka Gusti Allah slawas. Nanging nk kow matni kekarepan kedagingan nganggo pitulungan Roh Gusti Allah, kow bakal urip dadi siji karo Gusti Allah slawas.

¹⁴ Kow kudu ngerti para sedulur, wong sing urip katuntun tenan karo Roh Gusti Allah, ya wong kuwi sing kenng diarani tenan nk wujut anak Gusti Allah.

¹⁵ Kenng apa aku kok ngomong ngono para sedulur? Awit wujut kow maun pada wedi karo Gusti Allah, wedi nk bakal disetrap. Nanging saiki Gusti Allah wis ngedunk Roh kongkon manggon ing atimu. Apa Roh Gusti Allah iki marakk kow wedi? Ora! Roh iki manggon ing atin awak dw malah supaya awak dw ora nduw wedi nyeluk Gusti Allah: Bapak, Bapakku!

¹⁶ Roh Gusti Allah dw sing ndunungk marang awak dw, nk awak dw iki anak Gusti Allah tenan.

¹⁷ Para sedulur, nk awak dw iki anak Gusti Allah, mbsuk awak dw ya mesti nampa panduman sing saiki wis kasimpen kanggo awak dw. Awak dw ora namung nampa panduman, nanging awak dw uga bakal dikki panggonan sing duwur dw, tunggal karo Kristus. Mulan para sedulur, nk awak dw saguh nglakoni kasangsaran kaya Kristus, Gusti Allah uga bakal ngunggahk awak dw kaya Kristus.

¹⁸ Para sedulur, sakkh kasangsaran sing dialami awak dw saiki, manut pinemuku, ora nng padan blas karo upah Gusti Allah sing sangka swarga, sing bakal dibukak kanggo awak dw mbsuk.

¹⁹ Awit langit lan bumi pantyn ya ngarep-arep dinan tenan, mbsuk kapan ta Gusti Allah bakal ngtokk upah anak-anak.

²⁰ Kenng apa kok pada ngarep-arep? Jalaran sembarang gawan Gusti Allah kuwi wis kenng karusakan, dadi muspra, ora kaya sing dikarepk karo Gusti Allah mau-maun. Nanging kuwi ora sangka kekarepan dw, ora, kuwi pantyn wis dadi kekarepan Gusti Allah dw, jalaran jagat wis kenng dosa. Nanging ijik nng pengarep-arep.

²¹ Enng wantyin Gusti Allah bakal nganyark sembarang, supaya ora bisa rusak lan mati menh. Sembarang malah bakal dianyark, supaya bisa merdka, tunggal karo anak-anak Gusti Allah.

²²Pantyn bener, saiki jagat ijik sambat ngrasakk lara, kaya wong wdok sing ijik nglarani nk arep mbayi ka.

²³Ora namung jagat sing sambat, nanging uga awak dw iki sing nampa pawh Gusti Allah sing sepisanan, yakuwi Roh Sutyi. Awak dw sing wis kanggonan Roh Sutyi uga pada nggresah ing sakjeron kebatinan, sak bareng awak dw ngarep-arep wantyin enggon Gusti Allah bakal ngangkat awak dw, ditetepk dadi anak lan nganyark badan awak dw dadi badan sing langgeng.

²⁴Awit para sedulur, awak dw iki wis dislametk karo Gusti Allah, supaya awak dw bisa ngarep-arep wantyin nk Gusti Allah bakal nganyark badan awak dw lan ngangkat awak dw nang panggonan sing duwur dw. Nanging nk awak dw wis weruh sing diarep-arep karo awak dw, tibak ya wis ora pengarep-arep menh. Awit, sapa sing ngarep-arep barang sing wis ktok?

²⁵Nk awak dw ngarep-arep barang sing awak dw durung weruh, awak dw mesti bakal ngarep-arep karo sabar.

²⁶Semono uga Roh Gusti Allah, tekan arep mitulungi awak dw sing ringkih iki. Awit awak dw ora ngerti kepriy tyaran ndonga sing bener kuwi. Mulan Roh Sutyi ndongakk awak dw marang Gusti Allah, nganggo sambat lan nggresah; awak dw iki ora bisa ndunungk nganggo tembung manungsa.

²⁷ Nanging Gusti Allah, sing weruh njeron atin manungsa, ngerti uga apa penjalukan Roh Sutyi. Awit nk Roh Sutyi ndongakk awak dw, mesti pandonga kuwi tyotyok karo kekarepan Gusti Allah.

²⁸ Para sedulur, awak dw kabh pada ngerti bab iki: nk awak dw trsna tenan marang Gusti Allah, sembarang sing klakon ing urip awak dw bakal dikanggokk karo Gusti Allah, supaya entk-entk nekakk betyik kanggo awak dw. Kawit sakdurung Gusti Allah wis ngerti apa sing arep ditindakk, mulan, sakdurung Dkn ya wis miji wong-wong sing arep dikanggokk kanggo nuruti kekarepan Dkn.

²⁹ Gusti Allah uga wis ngerti sakdurung, sapa sing bakal nurut Dkn, mulan ya ditengeri sakdurung, supaya bisa dadi kaya Kristus, Anak. Mengkono kuwi Kristus dadi kaya anak mbarep ing brayat Gusti Allah.

³⁰ Mulan para sedulur, wong sing wis ditengeri mau, yakuwi sing wis dipanggil. Lan wong sing wis dipanggil kuwi wong sing wis dianggep bener lan ditampa. Ya sing wis ditampa iki sing uga diangkat nang panggonan sing duwur dw, dadi siji karo Dkn.

³¹ Para sedulur, nk mikirk kuwi mau kabh, saiki awak dw arep ngomong kepriy? Nk Gusti Allah dw sing ngrwangi awak dw, sapa ta sing bisa ngalahk awak dw? Ora nng!

³² Gusti Allah ora man masrahk Anak dadi kurban nang kayu pentngan kanggo awak

dw kabh. Mosok Gusti Allah ora bakal ngekki sembarang sing dibutuhk karo awak dw? Nk Dkn ora man ngekkk Anak marang awak dw, Dkn ya ora bakal man ngekkk sembarang liyan marang awak dw.

³³Lah nk Gusti Allah dw sing wis milih awak dw, apa nng wong urip sing ijik wani nyalahk awak dw? Kepngin ngerti aku! Gusti Allah dw wis ngapura lan nampa awak dw, apa nng wong urip sing wani ngomong nk Gusti Allah ijik kudu nyetrap awak dw?

³⁴Wis ora para sedulur, awit Kristus Ysus wis nglakoni pati nebus salah awak dw. Ora namung mati nglabuhi awak dw, nanging Gusti Ysus wis ditangkk sangka pati lan saiki Dkn nang nggon Gusti Allah ngurusi kaperluan awak dw.

³⁵Para sedulur, tak kira saiki awak dw pada dunung nk ora nng apa-apa sing bisa medot awak dw sangka katrsnan Kristus. Ora kasusahan apa rekasan urip, ora panganiaya, ora kemlaratan apa kekurangan pangan, ora alangan apa pati, blas ora nng!

³⁶Ratu Daved dk mbiyn ya wis tau sambat, kaya sing wis ketulis nang Kitab, unin ngn: Duh Gusti, jalaran awak dw nurut Kow, sasat saben dina awak dw arep dipatni karo wong-wong sing pada sengit Kow. Eling-ling awak dw kaya wedus sing arep dibelh ka.

³⁷ Nanging senajan ngono para sedulur, awak dw ngerti nk bisa menangk sembarang kuwi, awit Gusti Ysus Kristus, sing nrsnani awak dw, uga ngrwangi awak dw.

³⁸ Mulan aku ngerti nk ora nng prekara apa wa bisa misah aku sangka Gusti Allah, ora pati, ora rekasan urip, ora mulkat, ora pangwasa, ora jaman saiki, ora jaman sing bakal klakon, ora kekuwatan, ora nk awak dw munggah duwur apa medun jeru, blas ora nng apa-apa nang langit lan bumi sing bisa misah awak dw sangka Gusti Allah, sing wis ngtokk katrsnan marang awak dw liwat Kristus Ysus, Gustin awak dw.

³⁹ (8:38)

9¹ Para sedulur, nng prekara siji sing marakk aku jan sedi tenan, barang siji sing tansah ndadkk laran atiku. Para sedulur, aku ora goroh! Kristus dw dadi seksiku lan Roh Sutyi, sing ngerti pikiranku, uga dadi seksiku. Barang siji iki sing marakk aku tansah sedi ing ati, yakuwi, kahanan bangsaku dw, bangsa Isral, sing nampik Gusti Ysus Kristus.

² (9:2)

³ Tenan para sedulur, semunggon kenng ngono aku gelem dipisah sangka Kristus, nk kuwi bisa nulungi bangsaku.

⁴ Wong-wong kuwi kurang apa menh ta? Wujut ya bangsa Isral sing diaku anak

karo Gusti Allah. Gusti Allah wis nyolorotk pepadang marang bangsa iki lan ya wis dikki prejanjian-prejanjian. Wis dipasrahi wt-wt karo Gusti Allah lan wis diblajari nyembah Gusti Allah kaya sak mestin lan ya wis dikki janji nk bakal diberkahi lan ditulungi.

⁵Wujut ya turun-turunan Bapa Abraham, Isak lan Yakub lan sak tyara manungsa Kristus dw ya dadi turunan. Dkn wujut Gusti Allah lan Dkn sing ngwasani sembarang. Mulan Kristus pantes digunggung slawas-lawas. Amn.

⁶Nanging para sedulur, senjata bangsa Isral nampik Gusti Ysus Kristus, aku ora ngomong nk Gusti Allah medot prejanjian marang Bapa Abraham, ora. Pantyn Gusti Allah wis janji marang Bapa Abraham nk Dkn bakal mberkahi kabh bangsa lantaran Bapa Abraham lan turun-turunan lan Gusti Allah ora medot prejanjian iki. Kenng apa aku kok ngomong ngono para sedulur? Awit kow ngerti dw nk Gusti Allah ngekki jeneng anyar marang Yakub. Yakub jeneng malih Isral. Nanging nk aku ngomong bangsa Isral, aku ora ngomongk turun-turunan Yakub manut kelairan, ora, nanging kabh wong sing diarani bangsa Isral karo Gusti Allah dw.

⁷Semono uga nk aku ngomong turunan Bapa Abraham, aku ora ngomongk turun-turunan Bapa Abraham sangka kelairan, ora, nanging kabh wong sing diarani turunan Bapa Abraham karo Gusti Allah. Gusti Allah malah

ngomong ngn marang Bapa Abraham:
Namung turunan Isak bakal tak anggep
turunanmu.

⁸Para sedulur, nk Gusti Allah ngomong
ngono marang Bapa Abraham, Dkn ndunungk
nk ora wong sing dadi turunan Bapa Abraham
sangka kelairan sing diarani anak Gusti Allah,
ora, nanging wong sing diarani anak Gusti
Allah kuwi wong sing lair miturut prejanjian
Gusti Allah marang Bapa Abraham.

⁹Wujut Gusti Allah ngomong ngn marang
Bapa Abraham: Mbsuk nk wis pener waktun,
Aku bakal teka menh lan ibu Sarah bakal
nglairk anak lanang.

¹⁰Karomenh, kow ngerti nk ibu Rebkah
bojon Bapa Isak. Sangka Bapa Isak ibu
Rebkah nglairk anak lanang loro, yakuwi Esau
lan Yakub.

¹¹Nanging sakdurung botyah loro mau lair,
dadin sakdurung botyah loro mau nindakk
ala apa betyik, Gusti Allah wis milih sing
siji kanggo nuruti prejanjian marang Bapa
Abraham lan turun-turunan.

¹²Dadin Gusti Allah enggon milih kuwi ora
miturut apa sing ditindakk karo salah-sijin
anak lanang mau, ora, nanging Dkn namung
milih siji sak karep Dkn dw. Sakdurung ibu
Rebkah nglairk anak kembar mau Gusti Allah
wis ngomong ngn marang dkn: Sing tuwa
bakal dadi peladn sing enom!

¹³ Lan tembung Gusti Allah kuwi ya tyotyok karo tembung liyan sing ketulis nang Kitab sing unin ngn: Yakub pantyn tak trsnani, nanging Esau tak tampik.

¹⁴ Lo, nk ngono apa Gusti Allah pilih-sih? Ora, blas ora!

¹⁵ Wujut dong turun-turunan Bapa Yakub ninggal Gusti Allah lan nyembah retya pedt emas, Gusti Allah ngomong ngn marang nabi Moses: Aku bakal melasi sapa wa sak karepku lan Aku bakal ngtokk kabetyikanku marang sapa wa sak karepku!

¹⁶ Dadin awak dw kudu dunung iki: nk Gusti Allah miji wong kongkon nuruti kekarepan, ora dadi sebab wong kuwi karep apa ora, apa wong kuwi temen apa ora. Nanging nk Gusti Allah miji wong, kuwi jalaran Dkn kepngin ngtokk kabetyikan marang wong kuwi.

¹⁷ Wujut nang Kitab wis ketulis, nk Gusti Allah ngongkon nabi Moses ngomong ngn marang ratun negara Egipte: Kow tak lilani dadi ratu tekan seprn kuwi, supaya kow weruh kwasaku lan supaya jagat ngerti nk Aku iki Gusti Allah.

¹⁸ Dadin awak dw ngerti saiki nk Gusti Allah melasi sapa wa sak karep lan ngatosk atin sapa wa sak karep.

¹⁹ Lah nk Gusti Allah sing ngatosk atin wong, tibak awak dw ya ora kenng disalahk nk awak dw ndendeng, awit iku jarn karep Gusti Allah. Lah sapa sing bisa ngalang-alangi Dkn?

²⁰Ora ngono para sedulur, kow kuwi sapa ta kok wani maido Gusti Allah? Apa kira-kira kendi ka wani ngomong karo sing tukang nggaw: Lah aku kok mbok gaw kaya ngn?

²¹Tak kira kow malah setuju karo aku, nk sing tukang nggaw kendi mau kenng nggaw kendi mau sak karep. Sangka lemah lempung sak kepel wong bisa nggaw kendi sing larang regan apa kendi sing murah.

²²Gusti Allah ya kaya wong sing tukang nggaw kendi kuwi. Dkn bisa ngtokk nesun lan Dkn uga bisa ngtokk kwasan.

²³Mulan Gusti Allah ya ngtokk gedn kawelasan marang sapa wa sing marakk nesu lan kudu disetrap lan dirusak, supaya Dkn bisa ngtokk sepira gedn kawelasan marang sapa wa sing wis dipilih sakdurung lan sing bakal diangkat nang panggonan sing duwur dw, dadi siji karo Dkn.

²⁴Yakuwi awak dw iki, sing wis dipanggil, awit Gusti Allah ora namung manggil sangka tengah bangsa Ju, nanging uga sangka bangsa liyan.

²⁵Wujut nabi Hosa dk jaman mbiyn wis tau ngomong ngn: Sing dudu umatku bakal tak tyeluk umatku lan sing maun ora ngrasakk katrsnanku saiki tak tyeluk wong sing tak trsnani.

²⁶Gusti Allah uga ngomong ngn lantaran nabi Hosa: Nang panggonan sing Dkn mbiyn

ngomong nk wong-wong kuwi dudu umat,
ya nang panggonan kuwi wong-wong bakal
diaku anak karo Gusti Allah sing urip.

²⁷ Nanging kanggo bangsa Isral nabi Ysaya
ngomong ngn: Senajan bangsa Isral okh kaya
santin segara, nanging sing bakal dislametk
namung setitik.

²⁸ Awit Gusti Allah bakal nyetrap kabh wong
sing manggon nang kono lan Gusti Allah
enggon nindakk tembung kuwi mau ya gelis
lan tenanan.

²⁹ Sakdurung nabi Ysaya ya wis ngomong
ngn: Semunggon Gusti Allah sing ged
kwasan ora ninggali turunan marang
awak dw, awak dw mesti wis dadi
kaya kuta-kuta Sodom lan Gomorah.

³⁰ Dadin apa ta sing diomong karo awak
dw para sedulur? Sing diomong ya iki:
bangsa-bangsa sing ora pada nglumui
supaya ketampa karo Gusti Allah malah pada
ketampa, jalaran pada pretyaya.

³¹ Nanging bangsa Isral sing pada nglumui
netepi wt-wt nabi Moses, awit mikir kuwi bisa
marakk ketampa Gusti Allah, bangsa kuwi
malah ora ketampa jalaran sangka netepi
wt-wt kuwi.

³² Lah kenng apa kok ora ketampa? Jalaran
ora nganggo pretyaya, nanging pada njagakk
apa sing ditindakk. Dadin wong-wong kuwi

kaya wong mblayu, nanging ndlgr, terus kesandung watu tiba.

³³ Nang Kitab ya wis ketulis ngn: Delokk, nang kuta Sion tak pasang watu sing marakk wong kesandung lan tiba. Nanging sapa sing njagakk watu kuwi ora bakal kisinin. (Watu nang kuta Sion kuwi ya ora liya kejaba Gusti Ysus Kristus.)

10 ¹ Para sedulur, pamujiku ing ati lan pandongaku marang Gusti Allah ya ora liya namung iki: mbok bangsaku bisa nampa keslametan.

² Aku pantyn nyeksni dw nk wong-wong kuwi pada ngabekti tenan marang Gusti Allah, nanging pangabektin ora nganggo kaweruh sing bener.

³ Wong-wong kuwi ora pada ngerti kepriy tyaran enggon Gusti Allah mbenerk manungsa, supaya bisa ketampa. Wong-wong mau pada njajal nggolk dalan dw, mikir, nk pada netepi wt-wt lan pernatan agama, bakal ditampa karo Gusti Allah. Mulan ora gelem nurut dalan sing wis dityawisk karo Gusti Allah, yakuwi lantaran pretyaya marang Gusti Ysus Kristus.

⁴ Awit Kristus kuwi wis netepi wt-wt agama. Manungsa bisan dianggep bener lan ketampa Gusti Allah kuwi kudu pretyaya marang Ysus Kristus.

⁵ Nabi Moses ngomong ngn bab ketampa Gusti Allah lantaran netepi wt-wt: Sapa wa

sing netepi wt Gusti Allah bakal nampa urip langgeng, jalaran sangka wt-wt kuwi.

⁶Nanging bab wong sing ketampa Gusti Allah lantaran pretyaya tembung nabi Moses ngn: Aja mikir: sapa sing bakal munggah nang swarga? Nang kn nabi Moses sakjan ngomong nk ora usah nng wong munggah marani Kristus digawa medun, supaya Kristus bisa ndunungk marang awak dw, kepriy bisan ketampa Gusti Allah.

⁷Nabi Moses uga ngomong ngn: Aja mikir: sapa sing bakal medun nang panggonan wong mati? Nang kn nabi Moses sakjan ngomong nk ora usah nng wong medun nang tengah wong mati lan nggawa Kristus munggah menh, supaya ngomongi awak dw kepriy bisan ketampa Gusti Allah. Ora bener nk awak dw mikir ngono, awit wujud Kristus wis medun nang jagat kn lan Dkn uga wis tangi menh sangka pati.

⁸Nanging nabi Moses malah ngomong ngn para sedulur: Tembung Gusti Allah tyedek karo kow, ana ing lambmu lan ana ing atimu. Teges, kabh wong gampang mangertni kepriy manungsa bisan ketampa Gusti Allah. Ora angl dunung lan kenng diomong. Yakuwi pitutur awak dw marang kow: bisan ketampa Gusti Allah kow kudu nampa pitulungan Gusti Allah, ora njagakk penggawn dw.

⁹Dadin para sedulur, nk kow ngakoni karo lambmu nk Ysus kuwi Gusti lan kow pretyaya

ing atimu nk Gusti Allah wis nangk Gusti Ysus sangka pati, kow mesti bakal slamet.

¹⁰Awit para sedulur, awak dw kudu pretyaya ing ati nk Gusti Allah wis nangk Gusti Ysus sangka pati. Kuwi marakk awak dw bisa ketampa Gusti Allah. Uga awak dw kudu ngakoni nganggo tembung, nk Ysus kuwi Gustin awak dw, awit kuwi sing nylametk awak dw.

¹¹Wujut Kitab wis ngomong ngn: Sapa sing pretyaya marang Dkn ora bakal kisinin.

¹²Dadin ora dadi sebab wong kuwi wong Ju apa bangsa liyan, awit Gusti Ysus kuwi Gustin kabh wong lan Dkn mberkahi kabh wong kanti lubr, kabh wong sing njaluk tulung marang Dkn.

¹³Wujut nang Kitab ya wis ketulis ngn: Sapa wa sing nyebut jeneng Gusti bakal slamet.

¹⁴Lah menawa terus nng sedulur sing takon: Lah kepriy wong-wong bisan nyebut jeneng Gusti Ysus, nk ora pada pretyaya marang Dkn. Semunggon gelem pretyaya, kepriy wong-wong bisan pretyaya, nk ora tau krungu bab Gusti Ysus Kristus. Karomenh, kepriy wong-wong bisan krungu bab Gusti Ysus Kristus, nk ora nng wong sing teka ngabark.

¹⁵Lan kejaba sangka kuwi, kepriy nng wong bisan budal ngabark, nk ora dikongkon karo Gusti Allah? Para sedulur, wong sing ngomong ngono kuwi ya pantyn nng bener. Nanging wujut Gusti Allah wis ngongkon nabi-nabi

teka ngabari marang bangsa Isral bab Gusti Ysus Kristus. Awit nabi Ysaya ya wis tau ngomong ngn: Wong sing teka nggawa kabar kabungahan pantyn mbungahk tenan!

¹⁶ Nanging wujud kepriy para sedulur? Ya bener wong-wong pada krungu kabar bab Kristus, nanging ora kabh pada gelem pretyaya. Kenng apa aku kok ngomong ngono? Awit nabi Ysaya uga ngomong ngn: Duh Gusti, awak dw wis ngabari wong-wong bab pituturmu, nanging ora pada gelem pretyaya.

¹⁷ Dadin awak dw ngerti para sedulur, pretyaya kuwi tukul sangka krungu, krungu pitutur bab Kristus sing dikabark.

¹⁸ Nanging apa tenan ta nk bangsa Isral ora tau krungu bab pitutur Gusti Ysus Kristus? Ora, nk kuwi ora bisa. Wong-wong wis krungu bab Kristus. Wujud nang Kitab wis ketulis ngn: Swaran wong-wong sing nggawa kabar kabungahan wis rata nang sak jagat lan tembung wis tekan pojok-pojok bumi.

¹⁹ Apa bangsa Isral krungu kabar, nanging ora dunung teges? Ora, mesti dunung, awit malah nabi Moses sing ndunungk awak dw sing ndisik dw, nk bangsa Isral dunung marang kabar Gusti Allah bab Kristus. Wujud Gusti Allah ngomong ngn lantaran nabi Moses: Aku bakal marakk atimu mri marang bangsa liyan. Kow bakal nesu marang bangsa

sing mbok anggep ora ngerti pituturku.

²⁰ Nabi Ysaya mbarang malah kendel ngetokk tembung Gusti Allah sing unin ngn: Bangsa liyan sing ora nggolki Aku bakal nemu Aku lan bangsa liyan sing ora nkok-nkokk Aku bakal kenal marang Aku.

²¹ Nanging bab bangsa Isral Gusti Allah ngomong ngn lantaran nabi Ysaya: Sedina muput Aku ngelungk tanganku marang bangsa sing ora manut, nanging nglawan marang Aku!

11 ¹ Para sedulur, senajan ngono, aja mikir nk Gusti Allah nyingkuri bangsa Isral. Ora ngono, wujud aku iki ya wong Isral, turunan Bapa Abraham sangka Bapa Bnyamin.

² Gusti Allah ora nampik bangsa sing wis dipilih kawit wiwitan. Kow mesti ngerti ayat sangka Kitab sing nyritakk dong nabi Elia ngelakh bangsa Isral nang ngarep Gusti Allah. Nabi Elia ngomong ngn:

³ Duh Gusti, bangsa Isral matni nabi-nabi sing mbok kongkon teka. Wong-wong ngrusak altar-altar sing dienggo kurban marang Kow. Namung aku dw sing ijik urip lan saiki wong-wong ya pada arep matni aku.

⁴ Nanging sakjan tembung kuwi ya ora patka bener, awit Gusti Allah semaur ngn marang

nabi Elia: Ora, ora namung kow dw sing ditinggal, awit kejaba kow Aku ijik nduw wong pitung wu sing kenng tak jagakk, wong sing ora gelem nyembah marang retya Baal.

⁵Para sedulur, ing jaman saiki ya pada wa karo jaman mbiyn, teges, ijik nng turahan bangsa Isral setitik sing wis dipilih karo Gusti Allah kaya awak dw iki, jalaran Gusti Allah kepngin ngtokk kabetyikan.

⁶Gusti Allah enggon milih ora ndelok penggawn wong-wong kuwi, ora, nanging namung jalaran sangka kabetyikan Gusti Allah dw. Semunggon sangka penggawn wong-wong, tibak kabetyikan Gusti Allah ya ora wujud kabetyikan tenan.

⁷Para sedulur, kuwi ngn: senajan bangsa Isral kepngin dianggep bener karo Gusti Allah, nanging ora ketampa. Namung wong setitik sangka tengah bangsa Isral sing ketampa, kuwi sing wis dipilih karo Gusti Allah. Liyan kabh pada dadi wangkot atin lan ora bisa pretyaya marang Gusti Allah kaya sak mestin.

⁸Pantyn tyotyok karo sing ketulis nang Kitab sing unin ngn: Ati lan pikiran wong-wong kuwi wis digaw gabuk karo Gusti Allah, dadin tekan seprn wong-wong mau ora bisa weruh karo mripat lan ora bisa krungu karo kuping.

⁹Ratu Daved uga wis tau ngomong ngn: Duh Gusti, bangsa Isral mikir nk ketampa, jalaran Kow wis ngekki wt-wtmu marang bangsa kuwi. Mulan aku nyuwun marang

Gusti, supaya ndunungk marang bangsa Isral, nk ora ketampa. Pada kagta kaya kwan kagt nk kenng pasangan ka lan nitni, nk pada nerak wt-wtmu. Aku nyuwun, wong-wong kuwi disetrap kaya sak mestin.

¹⁰ Pada petenga angen-angen, supaya ora bisa dunung tembungmu lan supaya pada bungkok kemomotan kasusahan.

¹¹ Para sedulur, apa wong nk kesandung sampk tiba ka terus mengkurep terus? Mesti ora, mesti bakal tangi menh. Semono uga bangsa Isral, sakwis ketampik, mosok ora bisa ketampa menh? Mesti bakal ditangkk karo Gusti Allah. Nanging jalaran bangsa Isral nampik pitulungan Gusti Allah, mulan bangsa liyan sing kelilan pretyaya marang Gusti Allah lan nampa keslametan, supaya bangsa Isral dadi mri.

¹² Dadin salah bangsa Isral malah nekakk kabetyikan kanggo bangsa liya-liyan. Lah nk tiban bangsa Isral wa wis bisa nekakk kabetyikan, lah sepira gedn kabetyikan Gusti Allah marang bangsa liya-liyan mbsuk, nk bangsa Isral kabh bakal ditangkk?

¹³ Para sedulur, saiki aku nduwni tembung marang kow sing dudu bangsa Isral. Kow ngerti dw nk Gusti Allah wis miji aku dadi rasul, kongkon nggelark kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus marang bangsa-bangsa

sing dudu Ju. Aku jan bungah tenan dikki
penggawan iki karo Gusti Allah.

¹⁴ Sing tak suwun bangsaku dw bisa mri
marang bangsa liya sing ketampa Gusti Allah
lan muga-muga bangsaku nng siji-loro sing
uga bisa nampa keslametan sangka Gusti
Allah.

¹⁵ Awit para sedulur, jalaran Gusti Allah
nampik bangsa Isral, bangsa liya-liyan bisa
ketampa Gusti Allah. Lah nk bangsa Isral
bakal ditangkk lan ketampa menh, kaya
ngapa gedn berkah bangsa liya-liyan. Bakal
kaya wong sing wis mati ditangkk dadi urip
menh.

¹⁶ Para sedulur, nk Bapa Abraham kuwi wis
dadi umat Gusti Allah, turun-turunan mesti
ya semono uga. Nk tyuwilan roti sing ndisik
dw dipasrahk marang Gusti Allah, teges rotin
sak kabh ya dipasrahk marang Gusti Allah.
Nk oyot wk Gusti Allah, pang uga ya wk Gusti
Allah.

¹⁷ Saiki arep tak gambark ngn para sedulur.
Wong sing nduw wit olf ka mesti ngetoki
pang sing ora metu woh. Lah iki nggambark
bangsa Isral. Lah kow kuwi sing dudu bangsa
Isral kenng dipadakk karo wit olf sing alasan.
Dadin saiki kaya-kaya pang wit olf alasan
dinter nang wit olf sing apik. Kow saiki kaya
pang olf alasan tyampur sak wit karo pang
liya-liyan sangka wit olf sing apik lan pang

kabh ntuk pangan sangka oyot wit olf sing apik.

¹⁸Nanging kow aja nyepkk pang sing diketoki. Aja terus gemunggung, awit kow kuwi namung pang wa. Kow ora nyangga oyot, nanging oyot sing nyangga kow.

¹⁹Lah menawa kow terus ngomong: Lah pang diketoki kuwi lak supaya awak dw dinter ta?

²⁰Kuwi bener, nanging kow aja lali nk pang diketoki kuwi, jalaran ora pretyaya lan kow dinterk, jalaran kow pretyaya. Nanging aja terus gemunggung, malah kudu sing ati-ati.

²¹Awit para sedulur, nk Gusti Allah ora ngman pang wit olf sing apik, mosok Dkn bakal ngman pang wit alasan. Teges, nk Gusti Allah ora ngman bangsa Isral, apa kow mikir nk Gusti Allah bakal ngman kow.

²²Dadin kow saiki dunung nk Gusti Allah ora namung ged kabetyikan, nanging Dkn uga keras, ora kenng digaw sembrana. Gusti Allah ngajar bangsa Isral sing ora manut, nanging Dkn ngtokk kabetyikan marang kow, nk kow temen terus manut marang Dkn. Nk kow ora manut, kow uga bakal kaya pang sing diketok.

²³Nanging para sedulur, nk bangsa Isral terus pada nampa pitulungan Gusti Allah lan pada manut, mesti bakal dinterk menh nang wit olf sing apik. Gusti Allah ged kwasan lan bisa ngentyepk menh.

²⁴ Kow para sedulur sing dudu bangsa Isral, kow kaya pang wit olf alasan sing diketok terus dientyepk nang wit olf sing apik. Kuwi sakjan ora nggon-nggonanmu. Lah apa ora luwih gampang kanggo Gusti Allah ngentyepk pang wit olf sing apik, sing maun diketok, nanging terus dipasang nang wit dw menh.

²⁵ Para sedulur, nng prekara liyan sing nyatakk, nk Gusti Allah bakal ngangkat bangsa Isral. Aku kudu ngudark prekara iki, supaya kow ora nduwni pikiran nk namung kow sing ditampa Gusti Allah, lah bangsa Isral ora. Prekara iki maun pantyn kasimpen, nanging saiki arep tak omongk marang kow. Kuwi ngn: bangsa Isral enggon mangkotk atin kuwi ora kanggo slawas, nanging namung tekan mbsuk, nk kabh bangsa sing dudu Ju wis krungu kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus.

²⁶ Mengkono kuwi Gusti Allah bakal nylametk bangsa Isral. Iki pantyn wis tyotyok karo tembung nabi Ysaya nang Kitab sing unin ngn: Juru Slamet manungsa tekan sangka swarga, Dkn bakal mbuwang sakkh dosan para turunan Bapa Yakub.

²⁷ Gusti Allah uga ngomong ngn: Aku bakal nggaw prejanjian anyar karo bangsa Isral, nk Aku wis ngapura sakkh salah.

²⁸ Para sedulur, jalaran bangsa Isral nampik kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus, mulan ya dadi mungsuh Gusti Allah. Lah kuwi malah nekakk betyik kanggo kow. Nanging jalaran bangsa Isral kuwi sakwijin bangsa sing dipilih Gusti Allah, mulan ya diman tenan karo Gusti Allah, ling prejanjian marang Bapa Abraham, Isak lan Yakub.

²⁹ Awit para sedulur, nk Gusti Allah wis nggaw putusan milih lan mberkahi bangsa Isral, Dkn ora bakal malih pikiran.

³⁰ Wujut kow para sedulur sing dudu bangsa Ju, kow maun ya ora pada manut marang Gusti Allah, nanging saiki kow pada nampa kawelasan. Kenng apa? Jalaran bangsa Ju nampik pitulungan Gusti Allah.

³¹ Mengkono uga, kaya enggon Gusti Allah ngtokk kawelasan marang kow sing dudu Ju, Gusti Allah uga bakal ngtokk kawelasan marang bangsa Ju.

³² Dadin bangsa Ju lan bangsa sing dudu Ju kabh wis pada nglakoni dosa lan ya wis sak mestin nk kudu nampa setrapan. Lan jalaran sangka kuwi, Gusti Allah saiki bisa ngtokk kawelasan marang kabh manungsa, sing Ju lan sing dudu Ju.

³³ Pantyn ya nggumunk tenan gedn kasugihan Gusti Allah ing berkah, kaweruh lan pangerti. Putusan Gusti Allah ora nng sing

bisa ndunungk lan ora nng sing bisa dunung tumindak.

³⁴ Nabi Ysaya ya wis tau ngomongk bab iki, wujut ketulis ngn nang Kitab: Sapa ta sing ngerti pikiran Gusti lan sapa ta sing bisa ngrwangi Dkn ing pamikiran.

³⁵ Sapa ta wis ngutangi Gusti Allah lan wani njaluk bayar!

³⁶ Awit para sedulur, sembarang kuwi tekan sangka Gusti Allah lan bisan nng terus kuwi ya sangka kekuwatan Gusti Allah, mulan kabh wong kudu memuji lan nyembah marang Gusti Allah slawas. Amn.

12 ¹ Para sedulur, kow kabh saiki wis dunung semono gedn kawelasan Gusti Allah marang awak dw, mulan aku nyuwun marang kow kabh, mbok badanmu dipasrahk dadi kurban sing urip lan sing sutyi kanggo Gusti Allah. Kuwi ndadkk bungah Dkn lan kuwi pangabekti sing sak mestin kanggo kow.

² Mulan, aja pada mlu-mlu karo sing dilakoni wong sing ora nurut Gusti Allah. Aja kaya ngono, nanging pada manuta marang Gusti Allah, supaya ati lan pikiranmu dadia anyar. Awit namung mengkono kuwi kow bisa mangertni marang kekarepan Gusti Allah. Ngertia para sedulur, ya kekarepan Gusti Allah kuwi sing betyik dw kanggo uripmu. Nk kow nuruti kuwi, kow ndadkk bungah atin

Dkn. Kekarepan Gusti Allah kuwi sing apik dw kanggo kow, kuwi ora nng klrn.

³Awit Gusti Allah pantyn wis ngtokk kabetyikan marang aku lan Dkn wis ngekki penggawan iki marang aku. Mulan aku nglingk marang kow siji-sijin: aja mikir nk kow kuwi sing apik dw, nanging angen-angen lan atimu kudu sing sak bener. Ngertia nk Gusti Allah dw sing ngekki sak wernan kapinteran marang kow, supaya kow bisa nuruti kekarepan.

⁴Para sedulur, badan awak dw iki prangan okh lan penggawan sj-sj.

⁵Semono uga awak dw iki, senajan awak dw iki wong okh, nanging awak dw kabh wis dadi siji ing Kristus. Awak dw iki kenng dipadakk karo badan Kristus. Lan kaya prangan badan mau, awak dw iki ya nduw penggawan dw-dw, kanggo nulungi sak kabh.

⁶Mulan para sedulur, kow kudu ngerti nk Gusti Allah ngekki werna-werna kapinteran marang awak dw siji-sijin, kanggo nyambutgaw nuruti kekarepan. Nk nng sedulur sing dikki kapinteran bisa nampa tembung Gusti Allah sing kudu diomongk marang sedulur-sedulur nang pasamuhan, sedulur kuwi ya kudu nindakk penggawan kuwi nganggo kekuwatan Gusti.

⁷Nk dikki kapinteran kanggo nulungi apa mulangi liyan, ya kudu dikanggokk kaya sak mestin.

⁸ Nk nng sing nampa kapinteran kanggo ngantepk pengandel sedulur liyan, ya kudu ditindakk kaya sak mestin. Sing bisa ngedum rejeki marang liyan ya kudu ditindakk tanpa man. Sapa sing dikki kapinteran nuntun, ya kudu nuntun pasamuhan Gusti karo sabar lan temen. Sing dikki ati melas ya kudu ngtokk kawelasan marang liyan karo ati sing bungah.

⁹ Para sedulur, kow kudu trsna sing tenanan marang sakpada-pada, aja tok-tokan. Mulan, kow kudu nyingkuri barang sing ala, sing betyik kudu mbok gondli.

¹⁰ Pada trsnaa marang sakpada-pada sak atimu, awit kow wis dadi tunggal sedulur ing brayat Kristus. Pada ngajana marang sakpada-pada, malah apik nk kow pada kenng ditiru karo liyan ing prekara iki.

¹¹ Aja pada males, nanging pada nyambuta gaw kanggo Gusti sing tenanan karo ati sing seneng.

¹² Gusti Allah bakal ngekki barang sing nggumun-nggumunk marang kow, mulan kuwi kudu diarep-arep karo bungah ing ati. Dadin nk kanglan teka, kow bisa sabar lan kuwat lan bisa pasrah sembarang marang Gusti Allah ing sakjeron pandonga.

¹³ Sedulurmu sing pada kekurangan ing sandang lan pangan kudu mbok tulungi lan nk nng dayoh kudu ditampa lan dirumati sing apik.

¹⁴ Wong sing nggaw sangsaran uripmu kudu mbok suwunk sing betyik marang Gusti Allah. Sepisan menh aku ngomong: wong kaya ngono kudu mbok pujkk apik, aja dipujkk sing ala.

¹⁵ Nk nng sedulur nampa kabungahan, pada mlua bungah, nk nng sing susah, pada mlua susah.

¹⁶ Pada dadia siji ing ati karo sedulur kabh sak pasamuan. Mulan, aja namung mikirk penggawan sing ged, nanging pada senenga uga ngurusi penggawan sing tyilik. Aja mikir kow sing pinter dw.

¹⁷ Aja mbales ala marang wong sing nggaw ala marang kow, nanging nggawa betyik marang sapa wa.

¹⁸ Pada nglumui sak bisa-bisamu, supaya urip rukun lan tentrem karo kabh wong.

¹⁹ Para sedulur sing tak trsnani, aja pisan-pisan nduwni kepngin mbales ala marang wong sing nggaw ala marang kow. Kaya ngono kudu mbok pasrahk marang Gusti Allah wa. Aja lali nk Gusti Allah wis ngomong ngn nang Kitab: Aku sing bakal mbales, Aku dw sing bakal tumandang.

²⁰ Kow malah kudu ling marang tembung Kitab sing unin ngn: Nk mungsuhmu ngelih kudu mbok kki mangan, nk ngelak kudu mbok kki ngomb. Nk kow nindakk kuwi, mungsuhmu bakal rumangsa isin dw lan bakal ngakoni salah.

²¹ Mulan para sedulur, aja sampk kow kenng dikalahk karo tumindak ala, aja, nanging kow kudu menangk tumindak ala nganggo tumindak betyik.

13 ¹ Para sedulur, kabh wong, teges kow mbarang, kudu nurut pernatan-pernatan sangka pangwasan negara, awit pangwasan negara kuwi ya Gusti Allah sing netepk.

² Dadin sapa sing nglawan marang pangwasan negara kuwi sak bener ya nglawan marang pernatan Gusti Allah. Mulan, sapa sing nerak pernatan negara ya kudu ngerti nk bakal nampa setrapan.

³ Awit wong sing nglakoni sing betyik ora usah wedi marang pangwasan negara. Wong sing nindakk sing ala, kuwi sing kudu wedi. Mulan, nk kow nindakk sing betyik, kow ora usah wedi, kow malah bakal nampa pengaleman sangka negara.

⁴ Kow kudu ngerti para sedulur, pangwasan negara kuwi sakjan nyambutgaw kanggo Gusti Allah kanggo betyikmu dw. Nanging nk kow nindakk sing ala, ya bener kow wedi, awit miturut pernatan negara kow ya kudu disetrap. Pangwasan negara kuwi pantyn gaman Gusti Allah kanggo sapa wa sing nindakk ala.

⁵ Dadin para sedulur, kenng apa awak dw kok kudu manut marang pernatan negara? Ora namung jalaran wedi disetrap, nanging

uga jalaran awak dw ngerti nk kuwi barang apik sing kudu dilakoni.

⁶Mulan kow ya pada mbayar belasting, awit negara kudu mbayar wong-wong sing nyekel pangwasa. Wong-wong kuwi netepi kuwajiban lan pada nyambutgaw kanggo Gusti Allah.

⁷Mulan awak dw ya kudu netepi kuwajiban awak dw marang para pangwasa. Nk kudu mbayar belasting ya kudu dibayar, nk kudu ngajni apa ngelem sing nyekel pangwasa, ya kudu ditindakk ngono.

⁸Para sedulur, apik nk kow ora nduw utang apa-apa marang sapa-sapa, kejaba nduw utang katrsnan marang sakpada-pada. Awit wong sing trsna marang liyan kuwi netepi kekarepan Gusti Allah sak kabh.

⁹Bener Gusti Allah ngekki angger-angger marang awak dw kayadn: aja laku bdang, aja mematni, aja nyolong, aja milik barang liyan lan nng angger-angger liyan. Nanging angger-angger kuwi mau kabh kenng didadkk angger siji, yakuwi: pada trsnaa marang liyan kaya enggonmu nrsnani awakmu dw.

¹⁰Awit para sedulur, wong sing trsna marang liyan kuwi ya ora bakal nggaw ala marang liyan. Dadin nk awak dw nrsnani liyan, awak dw netepi angger-angger Gusti Allah sak kabh.

¹¹Para sedulur, prekara bab trsna marang sakpada-pada kuwi kudu mbok tindakk tenan, awit kow kudu ngerti nk awak dw

kudu sing awas lan tata-tata, kaya wong sing tangi-turu. Kenng apa aku kok ngomong ngono para sedulur? Jalaran saiki awak dw wis tyedek banget karo tekan Kristus, sing kudu njikuk awak dw sangka donya sing kebek ala iki, supaya didadkk siji karo Gusti Allah slawas-lawas. Waktu kuwi wis selot tyedek nk dipadakk karo mbiyn dong awak dw masrahk urip marang Kristus.

¹² Nk urip ing donya sing kebek ala iki dipadakk karo wengi, pantyn wengin ya wis mh entk lan awan wis mh teka. Mulan hayuk awak dw pada ninggal tumindak peteng lan hayuk pada nyekel gaman pepadang.

¹³ Hayuk pada nindakk sing betyik, kaya wong sing ana ing padang kenng disawang liyan. Teges, aja ram-ram ngomb lan mabuk, aja laku bdang nindakk urip sing ora pantes, aja pada tukaran lan kumrn.

¹⁴ Aja kaya ngono para sedulur, nanging saiki kow wis dadi siji karo Gusti Ysus Kristus, kow ya kudu urip niru Dkn. Aja mikir kepriy sing arep nuruti kekarepan dosa ing awakmu, kuwi namung nggolk kemareman kedaginganmu.

14 ¹ Para sedulur, saiki nng prekara liyan sing kudu tak omong, yakuwi, bab pangan lan dina. Sing penting dw ya iki: nk nng sedulur sing ijik enom pengandel, ditampa sing apik, senajan sedulur kuwi ijik netepi sak wernan sirikan agama bab pangan lan dina. Prekara-prekara kuwi aja sampk

digaw jalaran kanggo ngkl-ngklan bab apa sing bener lan apa sing klru.

²Awit nng sedulur sing pretyaya nk ntuk mangan panganan apa wa, nanging liyan pretyaya nk ora ntuk mangan iwak daging, mulan ya namung mangan janganan.

³Sedulur sing pretyaya nk ntuk mangan panganan apa wa ora kenng nyepkk liyan sing ora mangan iwak. Semono uga, sedulur sing namung mangan janganan, ora mangan iwak, ora kenng nyalahk liyan sing mangan daging, awit Gusti Allah dw wis nglilani sedulur kuwi mangan apa wa lan Dkn ya wis nampa sedulur kuwi.

⁴Lah nk Gustin sedulur kuwi nglilani, apa kow kuwi Gustin sedulur kuwi kok wani nyalahk dkn. Ketampa-ora kuwi Gustin sedulur kuwi sing ngarani. Nanging sedulur kuwi bakal ketampa, awit Gusti dw sing bakal ngrwangi.

⁵Uga nng sedulur sing nganggep dina sijin luwih apik tenimbang dina liyan. Nanging sedulur liyan pretyaya nk dina kabh tunggal wa. Ya bn, bab iki kabh sedulur dililani nuruti pengandel dw-dw.

⁶Awit para sedulur, sedulur sing ngarani sakwijin dina luwih ged tenimbang liyan kuwi ya jalaran sedulur kuwi kepngin ngajni marang Gusti Ysus. Lah sedulur sing pretyaya nk ntuk mangan panganan apa wa semono uga nk mangan ya kanggo ngluhurk Gusti

Ysus. Wujut sedulur kuwi nk mangan ya ndonga lan maturkesuwun marang Gusti Allah. Lah sedulur sing ora mangan iwak, sing namung mangan janganan, uga nk mangan ya kanggo ngluhurk Gusti, awit dkn ya ndonga lan maturkesuwun marang Gusti Allah.

⁷ Para sedulur, awak dw ora kenng nyalahk sakpada-pada ing prekara-prekara iki. Awit, senajana urip, awak dw ya ora nuruti karep dw, senajana mati ya ora karep dw.

⁸ Nk urip, awak dw ya urip kanggo Gusti, nk mati, awak dw ya mati kanggo Gusti. Pati-urip awak dw wis nang tangan Gusti.

⁹ Awit Kristus ya wis mati nglabuhi awak dw lan Dkn tangi sangka pati, supaya bisa ngwasani kabh manungsa, sing wis mati lan sing ijik urip.

¹⁰ Para sedulur, kow sing ora mangan iwak, aja nyalahk sing mangan iwak lan kow sing mangan sembarang, aja nyepkk sing ora mangan iwak. Kenng apa aku kok ngomong ngono? Awit awak dw kabh mbsuk bakal kudu mara nang ngarep Gusti Allah lan Dkn sing bakal ngarani klru-bener awak dw.

¹¹ Wujut nang Kitab ya wis ketulis ngn: Tembung Gusti Allah ngn: Kaya enggonku wujut urip, mengkono uga Aku ngomong nk kabh wong bakal sujut ngabekti Aku lan kabh wong bakal ngakoni nk Aku iki Gusti Allah.

¹² Dadin para sedulur, awak dw iki siji-sijin bakal asok penjawab dw-dw marang Gusti Allah.

¹³ Mulan hayuk awak dw wis aja pada nyalahk sakpada-pada menh. Luwung hayuk pada nggaw putusan sing mantep ora arep nindakk prekara apa wa sing marakk liyan bisa semplak pengandel apa tiba menh ing dosa.

¹⁴ Bener, jalaran aku wis dadi siji karo Gustiku Ysus, aku ngerti nk ora nng barang apa wa kotor sangka karep dw, ora para sedulur. Barang kuwi kotor kanggo wong sing nganggep nk barang kuwi kotor.

¹⁵ Dadin para sedulur, nk jalaran sangka sing mbok pangan nng sedulur ketyentok atin, tibak kow ya ora mlaku nganggo katrsnan. Aja sampk, jalaran sangka barang sing mbok pangan, nng sedulur semplak pengandel. Ngertia nk Kristus mati uga nglabuhi sedulur kuwi.

¹⁶ Mulan para sedulur, sing ati-ati, aja sampk prekara sing mbok anggep betyik sampk dianggep ala karo sedulur liya.

¹⁷ Awit, ora nk awak dw ora mangan iki apa ora ngomb ka kuwi tandan nk urip awak dw dikwasani karo Gusti Allah, ora! Nanging nk sangka pitulungan Roh Sutyi awak dw bisa ngtokk barang sing bener lan bisa ngtokk katentreman lan kabungahan, kuwi tandan nk urip awak dw dikwasani karo Gusti Allah.

¹⁸ Wong sing ngladni Kristus nganggo ati sing kaya ngono kuwi pantyn ndadkk bungah Gusti Allah lan uga diajni karo manungsa.

¹⁹ Mulan para sedulur, awak dw kudu nglumui tenan nindakk prekara-prekara sing bisa ndadkk rukun lan sing bisa ngantepk pengandel awak dw kabh.

²⁰ Aja sampk awak dw mbubrah penggawan Gusti Allah jalaran sangka prekara panganan. Ya bener, panganan apa wa kenng dipangan, nanging ora apik nk apa sing dipangan awak dw kuwi sampk ndadkk sandungan sedulur liyan.

²¹ Apik awak dw ora mangan daging apa ora ngomb anggur apa ora nindakk apa wa sing bisa marakk sedulur liyan semplak pengandel.

²² Pengandelmumu bab apa sing kenng lan apa sing ora kenng dipangan kuwi kudu mbok simpen ing atimu dw, namung kow dw lan Gusti Allah sing kudu ngerti. Pantyn beja tenan wong sing bisa ngarani ing atin dw apa sing bener, tanpa rumangsa salah ing temb-mburin.

²³ Nanging nk nng sedulur nkat mangan panganan tanpa ngerti panganan mau apik dipangan apa ora, sedulur kuwi dosa, ora namung ing atin dw, nanging uga nang ngarep Gusti Allah. Awit pantyn dosa nk kow nindakk prekara apa wa tanpa ngerti ing ati bener-ora.

15 ¹Para sedulur, awak dw sing rumangsa wis jeru pengandel, awak dw kudu nyabari sedulur-sedulur sing ijik enom pengandel. Aja namung mikir sing apik kanggo awak dw wa.

²Malah hayuk awak dw siji-sijin pada nindakk apa sing apik kanggo sedulur liyan lan apa sing bisa ngantepk pengandel sedulur liyan.

³Awit Kristus wujud ya ora nggolok seneng dw, ora, nanging nang Kitab wis ketulis ngn: Duh Allah, tembung wong-wong sing pada ngolok-olok Kow, tiban ing Aku.

⁴Para sedulur, sembarang sing wis ketulis nang Kitab dk jaman mbiyn kuwi tujuan kanggo mulangi awak dw, supaya awak dw pada sabar lan nduw kekuwatan nurut kekarepan Gusti Allah. Lan jalaran sangka kuwi awak dw bisa ngarep-arep nampa sembarang sing wis dijanji karo Gusti Allah.

⁵Muga-muga Gusti Allah, sing ngekki kesabaran lan kekuwatan, ngrwangi kow kabh, supaya bisa dadi siji ing kekarepan lan bisa nindakk urip nurut tipak Kristus Ysus.

⁶Dadin kow kabh bisa dadi siji ing ati lan bebarengan kow bisa ngluhurk Gusti Allah karo lambmu. Dkn sing dadi Bapak Gustin awak dw Ysus Kristus.

⁷Mulan para sedulur, mikirk kuwi mau kabh sing tak omong, hayuk nampa sakpada-pada karo bungah, kaya enggon Kristus nampa

kow. Mengkono kuwi Kristus marakk wong-wong pada ngluhurk jeneng Gusti Allah.

⁸Aku ngomong ngono kuwi, awit enggon Kristus teka ngladni bangsa Ju kuwi kanggo nduduhk nk Gusti Allah ora medot, nanging malah nuruti prejanjian marang para mbah-mbahan.

⁹Kejaba sangka kuwi, Kristus teka, supaya uga bangsa sing dudu Ju bisa ngluhurk Gusti Allah, sing ngtokk kawelasan. Wujut nang Kitab wis ketulis ngn: Aku bakal ngluhurk Jenengmu lan nang tengah para bangsa Aku bakal memuji Kow.

¹⁰Uga nng tembung ngn sangka nabi Moses: H para bangsa sing dudu Ju, pada bungah-bungaha bareng karo bangsa pilihan Gusti Allah.

¹¹Enng tulisan liyan menh sing unin ngn: H para bangsa sing dudu Ju, pada memujia marang Gusti lan bangsa-bangsa liyan, pada memujia marang Dkn.

¹²Nabi Ysaya uga wis ngomong ngn, kaya sing ketulis nang Kitab: Bapa Isai, bapak ratu Daved, bakal nukulk turunan sing bakal ngwasani para bangsa sing dudu Ju. Ya Dkn sing dadi pengarep-arep bangsa sing dudu Ju.

¹³Para sedulur, pandongaku, muga-muga Gusti Allah sing dadi pengarep-arep kabh manungsa, ngebeki atimu karo kabungahan

lan katentreman, awit kow pada pretyaya marang Dkn. Muga-muga pengarep-arepmu mundak terus sangka pitulungan Roh Sutyi.

¹⁴ Para sedulur, aku dw ngerti nk kow kabh ora kurang ing tumindak betyik, awit Gusti Allah ngebeki atimu karo kaweruh. Mulan kow ya bisa mulangi sakpada-pada.

¹⁵ Nanging senjata ngono, nang layang iki aku kendel nglingk bab prekara siji-loro marang kow. Enggonku wani nulis karo kendel kuwi jalaran Gusti Allah wis milih aku lan ngekki penggawan iki.

¹⁶ Aku kudu dadi peladn Kristus Ysus nggawa kabar kabungahan marang bangsa-bangsa sing dudu Ju. Mengkono kuwi aku bisa nggawa bangsa-bangsa sing dudu Ju nang ngarep Gusti Allah, supaya bisa ketampa lan urip bisa kanggonan lan katuntun Roh Sutyi. Mulan aku nganggep aku iki kaya imam sing masrahk kurban marang Gusti Allah. Kurbanku sing ndadkk bungah Gusti Allah ya bangsa-bangsa sing dudu Ju iki.

¹⁷ Lan jalaran aku wis dadi siji karo Kristus aku bungah bisa nyambutgaw ngladni Gusti Allah.

¹⁸ Awit aku namung wani ngomongk apa sing wis ditindakk karo Kristus lantaran aku, yakuwi, nuntun bangsa-bangsa sing dudu Ju, supaya pada manut marang Gusti Allah. Bisan pada manut, jalaran krungu pitutur Gusti lan weruh kwasan Gusti sangka aku.

¹⁹Kejaba sangka kuwi, Gusti Allah ngekki pangwasa marang aku, supaya aku bisa nindakk tanda-tanda lan mujijat-mujijat kanggo manungsa. Karomenh Roh Sutyi ngekki kekuwatan marang aku, supaya aku bisa nindakk penggaw-penggaw sing nggumunk iki. Mengkono kuwi aku nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus sampk rata, wiwit kuta Yrusalm mlaku-mlaku nganti tekan bawah Ilirikum.

²⁰Nanging aku namung nggelark kabar kabungahan iki nang panggonan-panggonan sing durung tau dikabari bab Gusti Ysus Kristus. Dadin aku ora nyambutgaw nang kebon sing wis digarap wong liya.

²¹Wujut nang Kitab ya wis ketulis ngn: Wong sing durung tau dikabari bab Dkn bakal weruh Dkn lan wong sing durung tau krungu bakal dunung.

²²Para sedulur, yakuwi jalaran sing marakk aku karpotan ora bisa teka nang nggonmu.

²³Nanging saiki penggawanku nang bawah kn wis rampung lan ya pantyn wis pirang-pirang taun tenan enggonku kepngin niliki kow.

²⁴Mulan, sing tak suwun, nk aku lunga nang negara Spanyol aku bisa mampir nang nggonmu. Nk aku lrn nang kuta Rum kono, aku bakal bebarengan karo kow sak utara. Sakwis kuwi aku bakal nyuwun pitulunganmu, supaya aku bisa nerusk lakuku.

²⁵ Nanging saiki aku arep budal nang kuta Yrusalm, aku arep ngrwangi sedulur-sedulur sing nurut Gusti nang kana.

²⁶ Awit sedulur-sedulur nang Masedonia lan Akaya pada nglumpukk duwit karo klas ati, kanggo nulungi sedulur-sedulur nang Yrusalm sing ora nduw.

²⁷ Putusan kuwi metu sangka karep wong-wong kuwi dw lan pantyn ya nng bener nk wong-wong iki kudu nulungi sedulur-sedulur nang Yrusalm sing ora nduw. Wujut ya bangsa Ju sing nggawa kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus marang bangsa-bangsa sing dudu Ju. Lan jalaran sedulur-sedulur wis ngedum banda kasukman marang sedulur-sedulur sing dudu Ju, mulan ya wis sak mestin nk sedulur-sedulur sing dudu Ju nyukupi sedulur-sedulur bangsa Ju karo sandang-pangan.

²⁸ Para sedulur, nk aku wis rampung karo penggawan iki, teges, nk aku wis masrahk duwit urunan mau kabh marang sedulur-sedulur nang Yrusalm, aku bakal budal nang negara Spanyol lan mampir nang nggonmu nang kuta Rum.

²⁹ Nk aku teka nang nggonmu aku bakal nggawa berkah okh sangka Kristus, sing arep tak edum karo kow.

³⁰ Para sedulur, kow lan aku saiki pada nyambutgaw bebarengan kanggo Gusti Ysus Kristus lan awak dw bebarengan ngrasakk

katrsnan Roh Sutyi sing manggon ing urip awak dw. Mulan aku nyuwun tenan marang kow, mbok aku dirwangi ing sakjeron peranganku. Aku didongakk supaya bisa slamet.

³¹ Didongakk, supaya aku bisa utyul sangka tangan wong Ju nang Yuda sing pada nglawan pitutur Gusti. Didongakk, supaya duwit urunan bisa ditampa apik karo sedulur-sedulur nang Yrusalm.

³² Dadin, nk Gusti Allah nglilani, aku bisa teka nang nggonmu karo ati bungah lan enggonku niliki kow bisa nggaw seger atiku lan atimu.

³³ Muga-muga Gusti Allah, sing bisa ngekki katentreman, mberkahi kow kabh. Amn.

16 ¹ Para sedulur, aku nyuwun marang kow, nk sedulur Fb teka nang nggonmu, dkn ditampa lan diladni sing apik, awit dkn ya kaya awak dw nurut Gusti. Sedulur Fb iki nyambutgaw kanggo Gusti nang pasamuhan nang kuta Kngkra.

² Mulan aku nyuwun marang kow, sedulur iki diladni kaya sak pantes kanggo sedulur sing nyambutgaw kanggo Gusti. Nk butuh apa-apa ditulungi, awit dkn dw ya wis nulungi sedulur pirang-pirang, kayadn aku iki.

³ Aku nyuwun dikirimk slamet marang sedulur Akwila lan Priska, kanyaku nyambutgaw kanggo Kristus Ysus.

⁴ Sedulur sak jodo iki ora man urip enggon nulungi aku. Lan ora namung aku dw, nanging sedulur-sedulur sangka pasamuhan-pasamuhan sing dudu bangsa Ju ya rumangsa kepotangan pitulungan karo sedulur loro iki.

⁵ Dikirimk slamet uga marang sedulur-sedulur sing pada mlu kumpulan nang omah sedulur Akwila lan Priska. Kepriy kabar karo sedulurku Epntus sing tak trsnani? Dkn nurut Gusti sing ndisik dw nang bawah Asia.

⁶ Kirimk slamet marang sedulur Maria. Dkn ya ora setitik enggon nyambutgaw kanggo kow.

⁷ Kepriy kabar karo sedulur Adronikus lan sedulur Junia, kanyaku tunggal bangsa sing uga disetrap bareng karo aku. Sedulur loro iki pantyn rasul sing kajn tenan lan enggon nurut Gusti malah luwih suwi tenimbang aku.

⁸ Kirimk slamet marang Ampliatus, sedulurku ing Gusti sing tak trsnani tenan.

⁹ Aja lali marang sedulur Urbanus, sing kaya aku nyambutgaw kanggo Kristus. Uga Stakis, sedulur sing tak trsnani.

¹⁰ Kirimk slamet marang sedulur Aples, sing temen nurut Kristus. Uga sedulur-sedulur nang omah sedulur Aristobeles.

¹¹ Sedulur Hrodium, sedulur tunggal bangsa, kirimk slamet uga marang dkn. Kepriy kabar karo sedulur-sedulur sing nang omah sedulur Narkisus? Sing tak suwun pada slamet sangka berkah Gusti.

¹²Aja lali uga marang sedulur Trifna lan sedulur Triposa. Sedulur wdok-wdok iki ya ora sembrana enggon nyambutgaw kanggo Gusti. Uga sedulurku wdok Prsi sing tak trsnani. Dkn uga ora setitik enggon nyambutgaw ngladni Gusti.

¹³Kirimk slamet marang sedulur Rufus, sing nyata tenan penggawan kanggo Gusti. Uga ibun sedulur Rufus, sing trsna marang aku kaya anak dw.

¹⁴Kepriy kabar karo sedulur Asinkritus, sedulur Flikon, sedulur Hrms, sedulur Patrobas, sedulur Hrmas lan uga sedulur-sedulur liyan bebarengan?

¹⁵Kirimk slamet marang sedulur Filologes lan sedulur Yulia, sedulur Nrus lan yun. Uga kirimk slamet marang sedulur Olimpasi lan sedulur-sedulur liyan bebarengan.

¹⁶Para sedulur, pada rangkulana sakpada-pada kanggo tanda katrsnan sangka aku. Sedulur-sedulur sangka pasamuhan kabh nang bawah kn pada kirim slamet marang kow kabh sing nang kuta Rum kono.

¹⁷Para sedulur, aku kepengin nglingk marang kow, supaya pada awas lan ati-ati karo wong sing marakk tyongkrh lan metyah pasamuhan, uga marakk sedulur siji-loro ninggal dalan Gusti. Pada mulangk perkara-prekara sing ora tyotyok blas karo pitutur sing bener sing wis diwulang marang kow. Wong kaya ngono kuwi diedohi.

¹⁸ Kenng apa awak dw kok kudu ngedohi wong sing kaya ngono kuwi? Awit ora pada nuruti kekarepan Kristus, Gustin awak dw. Omongan nak lan alus ram-ram, nanging tujuan namung ngenng sedulur-sedulur sing ora ngerti nk diapusi.

¹⁹ Kenng apa aku kok ngomong ngono! Awit kabh wong wis ngerti nk kow nurut Gusti tenan. Mulan aku ya bungah tenan. Nanging senjata ngono, karepku kow pada mikir sing apik bab sing bener, sing kudu mbok lakoni. Bab sing ala, kuwi kudu diedohi.

²⁰ Gusti Allah sing bisa ngekki katentreman marang awak dw, Dkn sing ndang bakal ngremuk Stan nang ngisor sikilmu. Muga-muga kabetyikan Gustin awak dw Ysus ngebeki atimu!

²¹ Para sedulur, sedulur Timotius sing nyambutgaw karo aku, kirim slamet marang kow. Uga sedulur Lusius, Jason lan sedulur Sosipatr, kabh tunggal bangsa karo aku.

²² Aku dw uga, Trtius, sing nulis layang iki, ya kirim slamet marang kow kabh sing pada nurut Gusti.

²³ Uga sedulur Gayus kirim slamet. Dkn sing tak inepe lan dkn uga sing ngekki panggonan marang pasamuhan ngumpul nang omah. Kabar slamet uga sangka sedulur Erastus, sing nyekel duwit kuta kn. Uga sedulur Kwartus kirim kabar slamet marang kow.

Muga-muga kabetyikan Gusti Ysus Kristus ngebeki atimu kabh.

²⁴ (16:23)

²⁵ Para sedulur, hayuk pada ngluhurk jeneng Gusti Allah. Dkn nduwni kwasa nguwatkn pengandemu. Yakuwi sing tak omongk, nk aku nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus. Kabar kabungahan iki pantyn kasimpen pirang-pirang atus taun.

²⁶ Nanging Gusti Allah sing langgeng saiki wis ngudark simpenan iki marang awak dw sing nyambutgaw kanggo Dkn. Awak dw dikongkon nggelark kabar kabungahan iki, sing uga wis diomongk karo para nabi nang Kitab. Kabh bangsa kudu krungu kabar kabungahan iki, supaya bisa pretyaya lan manut marang Gusti Allah.

²⁷ Para sedulur, Gusti Allah sing ora nng liyan, Gusti Allah sing ged dw kaweruh, Dkn dw sing kudu diluhurk slawas-lawas. Dkn sing ngongkon Gusti Ysus Kristus nylametk awak dw. Amn. Paulus

1 Korintus

1 ¹Para sedulur, iki layang sangka nggonku, Paulus, sing dipanggil karo Kristus Ysus dadi rasul lan uga sangka sedulur Sostens, marang pasamuan Gusti Allah nang kuta Korinta. Kow kabh wis dipilih dadi umat Gusti Allah sing sutyi, jalaran wis dadi siji karo Kristus Ysus, bareng karo sedulur kabh nang endi wa, sing pada memuji Ysus Kristus, Gustin wong-wong lan Gustin awak dw.

² (1:1)

³Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw lan Gusti Ysus Kristus ngedunk kabetyikan lan katentreman marang kow kabh.

⁴Para sedulur, aku ora ln enggonku maturkesuwun marang Gusti Allah kanggo kow, awit Dkn ngtokk kabetyikan marang kow, sakwis kow dadi siji karo Kristus Ysus.

⁵Enggonmu dadi siji karo Dkn kuwi marakk kow bisa sugih ing prekara apa wa, ya sugih ing tetembungan lan uga sugih ing kaweruh.

⁶Piwulang awak dw marang kow bab Kristus wis mantep ing atimu, mulan, ing sakjeron ngarep-arep tekan Gusti Ysus Kristus kow ya ora kekurangan apa-apa blas bab kapinteran-kapinteran pawh Roh Sutyi.

⁷ (1:6)

⁸Gusti uga bakal ngrwangi kow, supaya kow bisa kuwat terus tekan entk-entkan lan supaya mbsuk, nk Gusti Ysus Kristus teka ngrutu manungsa, kow kabh bisa ketemu tanpa salah.

⁹Gusti Allah pantyn kenng dijagakk tenan. Dkn sing manggil kow, supaya kow bisa urip dadi siji karo Anak, yakuwi, Ysus Kristus, Gustin awak dw.

¹⁰Para sedulur, kejaba sangka kuwi mau kabh aku nduwni tembung liyan marang kow! Ing Jeneng Gustin awak dw Ysus Kristus aku nyuwun tenan marang kow kabh, mbok aja pada ngkl-ngklan lan sj-sj pinemun ngono. Mbok pada nunggal dadi siji ing pikiran lan ing kekarepan enggonmu pada nurut Gusti.

¹¹Kenng apa aku kok ngomongk bab iki marang kow? Jalaran nng sedulur-sedulur sangka brayat sedulur Klo ngomongi aku, jarn nang tengahmu nng sing pada tukaran.

¹²Jarn nng sing ngomong: Aku mlu rasul Paulus, liyan ngomong: Aku mlu Apolos, liyan menh ngomong: Aku mlu rasul Ptrus lan uga nng sing ngomong: Aku mlu Kristus.

¹³Para sedulur, mbok dipikir sing apik! Apa Kristus mulangi nk sing nurut Dkn kuwi kudun sj-sj lan dw-dw? Lak ora ta? Apa sing dipentng mati nglabuhi kow kuwi rasul Paulus? Apa kow kuwi dibaptis supaya dadi murid rasul Paulus? Lak ora ta?

¹⁴ Mulan aku ya maturkesuwun marang Gusti Allah, ndilalah aku ya ora mbaptis sapa-sapa sangka pasamuamu, kejaba namung sedulur Krispus lan sedulur Gayus.

¹⁵ Dadin ya ora nng sing bisa ngomong nk mbiyn pada dibaptis supaya dadi muridku.

¹⁶ O ya, aku lali, aku klingen nk aku mbaptis sedulur Stfanus sak brayat mbarang. Nanging sak ngertiku aku wis blas ora mbaptis sapa-sapa menh.

¹⁷ Para sedulur, Kristus ora ngongkon aku mbaptis wong, nanging Dkn ngongkon aku nggelark kabar kabungahan. Enggonku mulangk kabar kabungahan iki ya ora nganggo tembung sing abot-abot, ora manut kapinteran manungsa. Awit nk njagakk kapinteran manungsa, tibak enggon Kristus mati nang kayu pentngan ya ora nng ajin blas.

¹⁸ Para sedulur, kanggo wong sing mlaku ing dalan sing njujuk nang karusakan kabar bab patin Kristus nang kayu pentngan kuwi ora nng teges. Nanging kanggo awak dw sing nampa keslametan, kabar iki dadi kekuwatan Gusti Allah.

¹⁹ Nang Kitab Sutyi Gusti Allah wis ngomong ngn: Aku bakal mbuyark kaweruh wong pinter lan pangertin bakal tak lebur.

²⁰ Dadin, nang endi kapinteran wong sing nduwni kaweruh? Nang endi kapinteran

sing tukang mikir ing jaman saiki?

Gusti Allah lak wis ngomong ta nk

kapinteran manungsa kuwi ora nng teges.

²¹Awit sangka kaweruh, Gusti Allah wis netepk, supaya manungsa ora bisa kenal marang Gusti Allah sangka kapinteran dw. Malah, Gusti Allah wis netepk ngekki slamet marang wong sing pretyaya marang kabar sing digelark, kabar sing diarani ora nng teges karo manungsa.

²²Wong Ju pada kepngin weruh mujijat, wong Grik pada nggolki kaweruh.

²³Nanging kanggo awak dw, awak dw malah ngabark bab Kristus sing dipentng. Kanggo wong Ju kabar iki dadi sandungan lan kanggo wong Grik kuwi kabar sing ora nng teges.

²⁴Nanging kanggo wong sing wis dipanggil karo Gusti Allah ora dadi sebab wong Ju apa wong Grik, Kristus kuwi kwasan lan kaweruh Gusti Allah.

²⁵Awit penggawan Gusti Allah, sing ktok bodo, wujud luwih jeru tenimbang kaweruh manungsa lan penggawan Gusti Allah sing ktok ora nng kekuwatan, malah luwih rosa tenimbang kekuwatan manungsa.

²⁶Para sedulur, mbok pada ling ta dong kow dipanggil karo Gusti Allah. Ora okh sing kenng diarani wong pinter apa wong ged pangkat apa wong ged lairan

²⁷ Nanging Gusti Allah malah milih wong sing dianggep bodo karo wong jagat kn, kanggo ngisink wong sing pinter. Semono uga Gusti Allah milih wong sing nang jagat kn ktok ringkih, kanggo ngisink wong sing rosa.

²⁸ Pantyn, sing dianggep tyilik lan ora nng teges, sing dianggep ora nng ajin nang jagat kn, yakuwi ngalahk apa sing dianggep nng ajin karo jagat.

²⁹ Dadin ora nng wong sing bisa gemunggung nang ngarep Gusti Allah.

³⁰ Nanging kow wis didadkk siji karo Kristus Ysus karo Gusti Allah lan Dkn wis ndadkk Kristus dadi kaweruh awak dw. Kristus wis ngrukunk awak dw karo Gusti Allah lan Dkn sing marakk awak dw bisa urip sing sutyi lan Dkn sing ngluwari awak dw sangka dosa, supaya awak dw bisa urip karo Gusti Allah slawas-lawas.

³¹ Nang Kitab ya wis ketulis ngn: Sapa sing arep gemunggung, apik nk ngegungk apa sing wis ditindakk karo Gusti Allah.

2¹ Para sedulur, mbiyn dong aku teka nang nggonmu ngabark pitutur Gusti Allah sing maun disimpen, aku ora nganggokk tembung sing duwur-duwur apa tembung wong pinter.

² Awit, suwn aku nang tengahmu, aku pantyn wis nduwni kekarepan ora mikirk apa-apa menh kejaba Gusti Ysus Kristus, ya Gusti Ysus Kristus sing dipentng.

³ Kuwi jalaran aku ora bisa apa-apa sangka kapinteranku dw. Wediku lan sangsiku nk aku sampk ora ngtokk kekarepan Gusti Allah, nanging ngtokk pikiranku dw.

⁴ Mulan enggonku mulangi lan nggelark pitutur Gusti ya ora nganggo tembung sing duwur-duwur ngegulk kapinteran manungsa, ora, nanging nganggo tembung sing ngtokk kwasan Roh Gusti Allah.

⁵ Dadin pretyayamu ora gumantung ing pangertin manungsa, ora, nanging ing pangwasan Gusti Allah.

⁶ Para sedulur, senajan ngono, aku uga ngomongk bab kaweruh, nanging karo wong-wong sing wis mateng pengandel. Ora kaweruh sing sangka donya apa kaweruh para pangwasa sing ngwasani jagat sing arep rusak iki.

⁷ Kaweruh sing tak omong iki kaweruh sing sangka Gusti Allah, yakuwi kaweruh simpenan sing manungsa ora ngerti. Nanging kawit Gusti Allah molai nggaw jagat, Dkn wis nduw gagasan mberkahi awak dw nganggo kaweruh iki.

⁸ Para pangwasa nang jagat iki ora nng sing ngerti bab kaweruh sing sangka Gusti Allah iki. Semunggon ngerti ngono mesti wong-wong ora matni Gusti nang kayu pentngan, Gusti sing ged dw kwasan.

⁹ Nanging pantyn ya wis ketulis nang Kitab ngn: Mripat durung tau weruh,

kuping durung tau krungu lan ati durung tau mikir blas, ya prekara-prekara kuwi sing wis dityawisk karo Gusti Allah kanggo wong sing trsna marang Dkn.

¹⁰ Para sedulur, Gusti Allah mbukakk kaweruh simpenan iki kanggo awak dw lantaran Roh Sutyi. Roh Sutyi kuwi njajahi sembarang, uga sembarang sing disimpen jeru karo Gusti Allah.

¹¹ Kaya enggon namung roh manungsa dw sing ngerti isin atin manungsa, mengkono uga Roh Sutyi mangertni pikiran Gusti Allah.

¹² Para sedulur, awak dw iki ora nampa roh sing sangka donya, ora, nanging awak dw nampa Roh Gusti Allah. Dadin awak dw bisa ngerti bab sembarang sing wis dikkk marang awak dw karo Gusti Allah.

¹³ Mulan, nk aku ndunung-ndunungk bab pitutur Gusti Allah marang wong-wong sing nduwni Roh Gusti Allah, aku ora nganggo kapinteran manungsa, ora, nanging aku manut piwulang Roh Gusti Allah.

¹⁴ Wong sing ora dikwasani karo Roh Gusti Allah ora bisa nampa lan ngerti marang prekara-prekara sing sangka Roh Gusti Allah. Mikir kuwi ora nng teges, awit bisan ngerti namung nk dikwasani karo Roh Gusti Allah.

¹⁵ Wong sing dikwasani karo Roh Gusti Allah kuwi ngerti sembarang, nanging ora nng wong sing bisa njajahi dkn.

¹⁶ Nang Kitab wis ketulis ngn: Sapa sing bisa mangertni pikiran Gusti? Sapa sing bisa mulangi Dkn? Nanging awak dw ngerti pikiran Kristus.

3 ¹ Para sedulur, aku tak blaka wa! Aku ora bisa rerembukan karo kow kaya wong sing wis nduw Roh Gusti Allah. Aku kepeksa rembukan karo kow kaya wong kadonyaan, wong sing sak tyara Kristen ijik enom ing pengandel.

² Aku kawit mbiyn kepeksa ngekki mrki marang kow, ora pangan sing atos, awit kow durung kuwat nampa kuwi. Wujut tekan saiki kow ya durung kuwat, awit uripmu kuwi ijik kaya wong kadonyaan. Lah nk kow ijik pada seneng mri lan tukaran ngono, apa kuwi ora ngtokk nk uripmu ijik manut tyaran kadonyaan?

³ (3:2)

⁴ Wujut nng sing ngomong: Aku mlu Paulus lan liyan ngomong: Aku mlu Apolos. Kuwi lak tyaran wong kadonyaan ta?

⁵ Dipikir para sedulur! Apolos kuwi sapa ta lan Paulus kuwi sapa? Apa ora namung peladn Gusti Allah sing nuntun kow supaya bisa dadi wong pretyaya? Awak dw iki namung nyambutgaw nuruti kekarepan Gusti.

⁶ Aku sing nandur, Apolos sing nyirami, nanging Gusti Allah dw sing nukulk.

⁷ Wong sing nandur lan wong sing nyirami kuwi ora penting. Sing penting ya Gusti Allah, awit Dkn sing nukulk.

⁸ Wong sing nandur lan sing nyirami kuwi tunggal wa. Gusti Allah bakal ngupahi siji-sijin manut penggawan dw-dw.

⁹ Awak dw iki ngrwangi sakpada-pada ing kerjanaan Gusti. Lah kow kuwi dadi lemah sing digarap Gusti. Kow kuwi uga omah sing didekk karo Gusti.

¹⁰ Aku iki kenng dipadakk karo wong sing sangka kapinteran Gusti dadi wong sing tukang nggaw omah lan nggaw pondasin, supaya peladn liyan bisa ngedekk omah nang sak nduwur pondasi mau. Nanging sapa wa sing ngedekk omah kudu sing ati-ati, teges kudu mulangi sing bener.

¹¹ Awit Gusti Allah dw wis netepk nk namung Gusti Ysus Kristus sing dadi pondasin omah mau.

¹² Ing pondasi iki nng sing bisa ngedekk omah nganggo emas, selaka, watu larang, kayu, suket garing apa damn.

¹³ Apik-ora penggawan bakal ketara mbsuk nk Kristus teka. Awit ing dina kuwi penggawan wong kabh bakal dijajal nganggo geni. Geni mau sing bakal ngtokk apik-ora penggawan.

¹⁴ Nk omah sing didekk sak nduwur pondasi mau diobong ora empan, wong sing ngedekk bakal nampa upah.

¹⁵ Nanging nk omah kobong, wong bakal klangan upah. Wong dw ya bakal slamet, nanging kaya wong sing dietokk sangka omah kobong ka.

¹⁶ Para sedulur, apa kow ora ngerti nk kow kuwi omah panggonan Gusti Allah, awit Roh Sutyi manggon ing kow?

¹⁷ Dadin sapa sing ngrusak omah Gusti Allah, Gusti Allah dw sing bakal ngrusak wong kuwi. Awit omah Gusti Allah kuwi sutyi lan omah Gusti Allah kuwi ya kow.

¹⁸ Para sedulur, aja sampk nng wong sing ngapusi awak dkn dw. Nk nang tengahmu nng sedulur sing mikir nk nduw kaweruh manut tyaran kadonyaan, bn wong kuwi dadi bodo wa, supaya bisa nduwni kaweruh tenan.

¹⁹ Awit para sedulur, sing dianggep kaweruh karo jagat, kuwi malah dianggep bodo karo Gusti Allah. Bab iki Kitab wis ngomongk ngn: Wong-wong pinter dikala karo Gusti Allah nganggo kapinteran wong-wong mau dw.

²⁰ Nang Kitab uga nng tulisan liyan unin ngn: Gusti Allah mangertni nk pikiran wong pinter ora kanggo gaw.

²¹ Mulan para sedulur, aja sampk nng sing ngegul-egulk salah-sijin manungsa. Sembarang kuwi kabh wis dadi wkmu.

²²Paulus, Apolos, Ptrus, jagat iki, urip lan pati, jaman saiki lan uga jaman sing bakal klakon, kuwi kabh wis wkmu.

²³Semono uga kow kabh wis wk Kristus lan Kristus wk Gusti Allah.

4¹Mulan para sedulur, awak dw iki peladn Kristus sing dipasrahi penggawan ngabark prekara sing maun disimpen karo Gusti Allah.

²Peladn sing dipasrahi penggawan kaya ngono kuwi kudu bisa barang siji iki, yakuwi, kudu kenng dipretyaya.

³Aku jan ora perduli tenan kepriy kow apa wong liyan enggon pada nganggep aku.

⁴Aku dw ya ora rumangsa salah, nanging kuwi ora ngomongk nk aku ora nng klrun. Gusti dw sing ngarani salah-benerku.

⁵Mulan kow aja pada kesusu nyalahk, luwung ngentni mbsuk tekan Gusti wa. Dkn sing bakal mbukak sembarang sing saiki kasimpen ing atin manungsa. Kabh wong bakal nampa pengaleman sangka Gusti Allah manut penggawn dw-dw.

⁶Para sedulur, prekara-prekara kuwi mau kabh wis tak lakoni dw, semono uga Apolos, supaya kow bisa niru awak dw lan bisa ngerti apa teges tembung: Aja sampk ngliwati pitutur. Dadin nang tengahmu ora nng sing bisa ngelem sijin lan nyepkk liyan.

⁷Sapa ta sing marakk kow mikir pinter ngungkuli liyan ngono? Apa dudu Gusti Allah sing ngekki kow sembarang sing ana ing kow

kuwi? Lah kow kok terus sombong ngono, kaya sing ana ing kow kuwi dudu pawh Gusti Allah wa.

⁸Para sedulur, pantyn, kow mikir nk wis ora butuh apa-apa menh, kow mikir wis pepak ing sembarang. Saiki kow wis ora mbutuhk pitulungan awak dw menh, awit kow mikir, ing kasukman pangkat wis duwur banget kaya ratu. Pantyn, karepku supaya kow bisa duwur tenan pangkat ing kasukman, dadin aku bisa nyambutgaw bebarengan karo kow.

⁹Awit para sedulur, miturut pinemuku, awak dw iki, sing dadi rasul, dikki pangkat sing endk dw karo Gusti Allah. Awak dw iki dadi kaya wong sing nampa setrapan pati nang ngarep wong okh. Dadin awak dw iki dadi tontonan jagat, ya tontonan para mulkat, ya tontonan manungsa.

¹⁰Jalaran nglabuhi Kristus awak dw iki dadi wong sing bodo, nanging kow dadi wong Kristen sing ged kaweruh. Awak dw dadi wong tyilik, nanging kow dadi wong ged. Kow nampa pengaleman, nanging awak dw diseplkk.

¹¹Tekan saiki awak dw ngrasakk ngelih lan gelak lan ora nduw salin. Awak dw digebuki lan awak dw ngalor-ngidul-ngtan-ngulon kaya wong ora nduw omah.

¹²Awak dw kudu nyambutgaw abot supaya bisa mangan. Nk awak dw dipoyoki, awak

dw malah mujkk sing apik. Nk awak dw disiya-siya, awak dw sabar terus.

¹³ Nk awak dw diolok-olok, awak dw mbales karo tembung alus. Pantyn, tekan saiki awak dw namung dadi larahan jagat. Awak dw dianggep dadi kst bumi.

¹⁴ Para sedulur, enggonku nulis marang kow iki ora jalaran aku kepngin nggaw isinmu, ora, nanging jalaran aku kepngin mulangi kow kaya anak-anakku dw sing tak trsnani tenan.

¹⁵ Awit, senajana won-won sing mulangi kow ing dalan Kristus, nanging bapakmu namung siji. Ing Kristus aku iki dadi bapakmu, awit aku sing nggawa kabar kabungahan Gusti marang kow.

¹⁶ Mulan aku ngomong marang kow para sedulur: mbok pada niru aku.

¹⁷ Mulan aku ngongkon Timotius teka nang nggonmu. Sak tyara kasukman Timotius kuwi anakku dw sing tak trsnani lan sing temen ing Gusti. Timotius uga sing bakal nglingk marang kow bab pitutur-pitutur urutan ing sakjeron urip anyar iki, pitutur sing sangka Gusti Ysus Kristus, sing tak wulang nang pasamuan-pasamuan nang endi wa.

¹⁸ Nang tengahmu kono nng wong sing pada sombong, jalaran mikir nk aku ora bakal teka nang nggonmu menh.

¹⁹ Nanging nk Gusti karep, aku ora suwi menh bakal teka nang nggonmu. Dadin aku

bisa weruh dw, apa tembung wong-wong sing sombong kuwi nng wujud tenan.

²⁰Awit para sedulur, wong sing dikwasani karo Gusti Allah kuwi ora namung ketara ing tembung, nanging ing kekuwatan.

²¹Lah saiki karepmu kepriy? Aku kudu teka nyenni kow apa teka nganggo tembung alus kanggo ngtokk katrsnanku marang kow.

5¹Para sedulur, aku pantyn wis krungu nk nang tengahmu nng sedulur sing nduw klakuan sing ora pantes blas, ngungkul-ungkuli klakuan wong sing ora ngerti Gusti. Awit aku krungu nk sedulur kuwi turu karo ibun kuwalon.

²Senajan nng klakuan kaya ngono, kow malah pada sombong. Pantes kow pada sambat lan wong sing nglakoni dosa kaya ngono kuwi mbok etokk sangka pasamuhan.

³Nk kanggo aku, bener aku ora ktok tyampur karo kow, nanging ing kasukman aku nang tengahmu. Mulan, ing jeneng Gusti Ysus Kristus aku wis ngekki setrapan marang wong sing nglakoni kaya ngono kuwi, ya kaya nk aku nang kono wa.

⁴Kow kabh nk pada ngumpul, bareng karo aku sing uga ngumpul karo kow ing kasukman, nganggo pangwasan Gusti Ysus, awak dw masrahk wong kuwi marang Stan, supaya kedagingan dirusak, nanging nyawan bisa slamet mbsuk nk Gusti teka.

⁵(5:4)

⁶ Para sedulur, ora pantes blas enggonmu sombong. Klakuan kaya ngono kok ora mbok garap? Kow lak pada ngerti ta nk ragi setitik kuwi ngragni gandum kabh?

⁷ Mulan, ragi sing lawas, yakuwi dosa, mbok dibuwang, supaya kow bisa kaya gandum sing anyar, sing tus, sing ora nng ragin. Lan kow ya pantyn kaya ngono. Awit Kristus, Tyempn Paskah, wis dibelh, supaya awak dw bisa utyul sangka kwasan dosa.

⁸ Mulan, hayuk awak dw pada mangan bebarengan, ora mangan roti sing nganggo ragi lawas, yakuwi ragin dosa lan ala, nanging hayuk pada mangan roti sing ora nng ragin, rotin kasutyn lan kabeneran.

⁹ Para sedulur, nang layangku sing ndisik aku wis ngomong, menging kow bebarengan karo wong sing laku bdang.

¹⁰ Kow mesti ya dunung nk aku ora ngomongk bab wong sing ora nurut Gusti, sing mata-duwiten, sing tukang meres liyan lan sing nyembah barang pepeteng. Awit semunggon kow kudu ngedohi wong sing kaya ngono kuwi, kow ya kudu lunga sangka jagat iki.

¹¹ Nanging ora ngono, karepku kow aja bebarengan karo wong sing ngakun Kristen, nanging wujut seneng laku bdang, wong sing mata-duwiten, nyembah brahala, nyatur ala, seneng mabuk lan seneng nyolong. Kow

aja sampk mangan bareng karo wong kaya ngono kuwi.

¹²Aku ora nyalahk wong sing nang njaban pasamuan. Gusti Allah dw sing bakal nyalahk wong-wong kuwi. Lak wis lumrah ta nk kow nyalahk wong nang njeron pasamuanmu dw. Mulan, wong sing nglakoni ala kaya ngono kuwi kudu dietokk sangka pasamuan.

¹³(5:12)

6¹Para sedulur, saiki nng prekara liyan. Nk nng sakwijin sedulur nduwni rpot karo sedulur liyan, lah kok tegel-tegel nggolk pitulungan nang kruton sing ora ngerti Gusti. Apik prekara kuwi dirembuk lan dirampungk karo sedulur-sedulur sing nurut Gusti wa ta?

²Apa kow ora ngerti nk awak dw iki sing nurut Gusti sing bakal ngrutu jagat iki? Lah nk kow sing kudu ngrutu jagat, mosok kow ora bisa ngurusi prekara sing kaya ngono kuwi?

³Apa kow ora ngerti nk awak dw bakal ngrutu para mulkat. Mosok kow ora bisa ngrampungk prekara-prekara sing gampang kuwi.

⁴Apa jalaran prekara-prekara kaya ngono kok mbok pasrahk marang wong sing ora gegayutan blas karo pasamuan Kristen?

⁵Kow jan ngisin-isink banget! Mosok nang pasamuan wong siji wa ora nng sing nduwni kapinteran ngrampungk prekan sedulur loro mau.

⁶ Lah kok sampk sedulur sing sijin nggawa sedulur liyan nang kruton sing ora ngerti Gusti.

⁷ Pantyn, nk nang tengahmu nng tunggal sedulur pada tukaran kuwi ya wis kebatyut tenan. Kenng apa kok ora gelem nrima lan ngalah wa?

⁸ Kow malah ngisin-isink kumpulanmu dw, sing siji nggaw lk liyan, iku karo tunggal sedulur.

⁹ Apa kow ora ngerti nk Gusti Allah ora bakal mberkahi wong sing nglakoni ala. Aja pada klru ngono. Wong sing klakuan ala, wong sing nyembah pepeteng, wong sing laku bdang lan wong sing laku homo, uga maling, wong sing mata-duwiten lan wong sing tukang mabuk, kabh kuwi ora bakal nampa berkah ing Kraton Gusti Allah, semono uga wong sing seneng nyatur ala lan sing meres liyan.

¹⁰ (6:9)

¹¹ Pantyn, mbiyn kow nng sing kaya ngono, nanging saiki uripmu wis diresiki. Saiki kow wis disutykk lan dianggep bener karo Gusti Allah, kuwi sangka pangwasan Gusti Ysus Kristus lan Roh Gusti Allah awak dw.

¹² Para sedulur, menawa nang tengahmu nng sing ngomong: Aku ntuk nglakoni sembarang. Tembung kuwi pantyn bener, nanging ora sembarang apik kanggo kow. Pantyn aku ntuk nglakoni apa wa, nanging aku emoh dadi slaf apa-apa.

¹³ Kanggo mbenerk klakuan sing ora apik uga nng sing ngomong: Pangan lak kanggo weteng ta lan weteng kuwi lak kanggo pangan ta? Kuwi ya bener, nanging pangan lan weteng kuwi bakal dirusak karo Gusti Allah. Badan kuwi ora kanggo laku bdang, nanging kanggo nuruti kekarepan Gusti lan Gusti ya gelem nganggokk badan mau.

¹⁴ Gusti Allah wis nangk Gusti Ysus sangka pati, semono uga Gusti Allah bakal nangk badan awak dw nganggo pangwasan.

¹⁵ Para sedulur, apa kow ora ngerti nk badanmu kuwi prangan badan Kristus? Apa ya pantes nk aku njikuk prangan badan Kristus terus tak dadkk prangan badan sakwijin lont? Ya ora ta!

¹⁶ Apa kow ora ngerti, nk kow turu karo lont badanmu kuwi terus dadi siji karo lont mau. Nang Kitab ya wis ketulis ngn: Wong loro kuwi bakal dadi badan siji.

¹⁷ Nanging sapa gandngan karo Gusti Ysus, sak tyara kasukman wong kuwi dadi siji karo Dkn.

¹⁸ Mulan para sedulur, laku bdang kuwi diedohi! Dosa liya-liyan sing dudu laku bdang kuwi ditindakk sak njaban badan, nanging wong sing laku bdang kuwi ngrusak badan dw.

¹⁹ Apa kow ora pada ngerti nk badanmu kuwi dadi panggonan Roh Sutyi? Gusti Allah sing ngekki Roh Sutyi iki marang kow. Kow kuwi

wis dudu wkmu dw, nanging kow wis wk Gusti Allah.

²⁰ Dkn wis nuku kow lan regan sing larang wis dibayar. Mulan para sedulur, badanmu kuwi mbok dikanggokk kanggo ngluhurk Gusti.

7 ¹ Para sedulur, saiki aku arep ngrembuk bab prekara-prekara sing mbok tulis nang layangmu. Pantyn apik nk wong lanang ora nduw bojo.

² Nanging jalaran panggoda laku bdang ged banget kanggo wong lanang lan wong wdok, mulan apik nk saben wong lanang nduw bojo dw lan saben wong wdok uga nduw bojo dw.

³ Saben wong lanang kudu netepi kuwajiban marang bojon lan semono uga saben wong wdok marang sing lanang, dadin sing siji nggaw marem atin liyan.

⁴ Wong wdok ora kenng ngwasani badan dw, nanging sing lanang. Semono uga wong lanang ora kenng ngwasani badan dw, nanging sing wdok.

⁵ Kow ora kenng ngemohi sakpada-pada, kejaba nk pada karep nggaw waktu kanggo pandonga. Sakwis kuwi ya kudu tyampur menh, supaya ora tiba ing panggodan Stan, jalaran ora kuwat menggak kepngin.

⁶ Aku ngomong kabh kuwi marang kow ora kanggo ngekki pernatan, ora, nanging malah kanggo ngepnakk.

⁷ Nk kanggo aku, kepnginku kabh wong bisaa kaya aku. Nanging saben wong nampa pawh sj-sj sangka Gusti, sing siji iki, sing liyan ka.

⁸ Kanggo wong-wong sing durung omah-omah lan para randa, apik nk terus ijn wa kaya aku iki.

⁹ Nanging nk kow ora kuwat menggak karep badanmu, apik ya ngepk bojo wa, tenimbang ora kuwat menggak kepngin.

¹⁰ Kanggo wong sing wis omah-omah Gusti nduwni tembung iki lan iki dudu tembungku dw: Wong wdok sing wis kawin ora kenng megat bojon.

¹¹ Nk wong wdok mau meksa megat sing lanang, wong wdok kuwi ora kenng kawin menh. Nk kepngin omah-omah ya kudu baln wa karo bojon. Semono uga, wong lanang ora kenng megat bojon.

¹² Kanggo prekara liya-liyan, aku, dudu Gusti, nduw tembung iki: nk nng wong Kristen lanang nduw bojo sing ora pretyaya, nanging gelem bebarengan terus karo dkn, wong ya aja dipegat.

¹³ Uga nk nng wong Kristen wdok nduw bojo wong sing ora pretyaya, sing gelem urip bebarengan karo dkn, wong Kristen wdok mau ya ora kenng megat sing lanang.

¹⁴ Wong lanang sing ora pretyaya mau ketampa karo Gusti Allah, jalaran dkn dadi bojon wong wdok sing pretyaya. Semono

uga, wong wdok sing ora pretyaya bisa ketampa karo Gusti Allah, jalaran dkn bojon wong lanang sing pretyaya. Nk ora ngono anak-anak mbarang ya dadi wong sing ora pretyaya. Nanging saiki wujud ya ditampa karo Gusti Allah.

¹⁵ Nanging nk sing ora pretyaya njaluk pegat ya aja dipenggak. Nang kono wong Kristen sing lanang apa wdok mau ora kepeksa nggondli. Gusti Allah manggil kow supaya uripmu tentrem, ora tyongkrh.

¹⁶ Awit kow, sedulur wdok sing pretyaya, kow ya ora ngerti ta apa bojomu bakal nampa Gusti apa ora. Lan kow uga, sedulur lanang, kow apa ya ngerti nk kow bisa marakk bojomu nampa Gusti?

¹⁷ Para sedulur, apik kow ngono wa manut kahanan panduman Gusti marang kow, dong kow nampa Gusti. Ya pernatan iki sing tak wulang kang pasamuhan-pasamuhan kabh.

¹⁸ Kanggo ndunungk tembungku kuwi mau arep tak kki tyonto saiki! Semunggon nng sedulur sing dong nampa Gusti wis nglakoni sunat, sedulur kuwi wis ora usah bingung arep ngilangi sunat. Semono uga, sedulur sing durung nglakoni sunat dong nampa Gusti, sedulur kuwi wis ora usah bingung arep sunat.

¹⁹ Awit para sedulur, nglakoni sunat apa ora kuwi ora dadi sebab blas. Sing penting dw yakuwi, kabh kudu nuruti pitutur Gusti Allah.

²⁰ Saben wong wis bn kaya maun wa dong nampa Gusti.

²¹ Nk kow maun slaf, ora dadi apa. Nanging nk kow ntuk kelunggaran dadi wong merdka, kelunggaran kuwi ya dikanggokk.

²² Awit, senajana wong slaf, nk wis nampa Gusti ya dadi wong merdka. Semono uga wong merdka, nk wis nampa Gusti ya dadi peladn Kristus.

²³ Para sedulur, kow wis dituku lan wis dibayar karo Gusti. Mulan kow aja dadi slaf manungsa menh.

²⁴ Saben wong bn kaya maun wa dong nampa Gusti.

²⁵ Para sedulur, kanggo wong sing durung omah-omah aku ora nduw tembung apa-apa sangka Gusti, nanging aku kepngin ngekki pinemuku dw marang kow. Nanging, senajan pinemuku dw, ya kenng mbok turut, awit aku pretyaya nk Gusti sing ngekki kaweruh iki marang aku.

²⁶ Miturut pinemuku, nk nglingi okh kasusahan ing jaman saiki, apik nk wong lanang wis ora ngepk bojo wa.

²⁷ Nanging nk kow nduw bojo, ya aja dipegat. Nk wis ora nduw bojo, ya wis aja nggolk liyan.

²⁸ Nanging nk kow kawin ya ora dosa. Uga nk nng prawan ngepk bojo, kuwi ya ora dosa. Aku namung kepngin ngalang-alangi

kow, supaya ora ngalami kanglan wong sing omah-omah.

²⁹ Para sedulur, karepku kuwi ngn: waktun wis ora okh. Mulan, wiwit saiki, wong lanang sing nduw bojo urip kudu dianggep kaya wong sing ora nduw bojo wa.

³⁰ Wong sing tangisan, digaw kaya sing ora sedi wa. Wong sing pada bungah, digaw kaya sing ora bungah wa. Wong sing tetuku, digaw kaya sing ora nduw apa-apa wa.

³¹ Wong sing dodolan barang-barang kadonyaan iki, digaw kaya sing ora ketyentyang karo barang-barang iki. Awit para sedulur, jagat sing ktok saiki iki wis ndang ilang wa.

³² Para sedulur, karepku kow bisaa urip tanpa sumelang. Wong lanang sing ora nduw bojo bisa mikirk penggawan Gusti lan kepngin ndadkk legan Gusti.

³³ Nanging wong sing nduw bojo kuwi kudu ngurusi prekara-prekara kadonyaan iki, awit wong kepngin nggaw legan atin bojon. Mulan, wong sing nduw bojo kuwi angen-angen ya ketarik rana lan ketarik rn.

³⁴ Lah wong wdok sing wis ora nduw bojo menh lan botyah wdok prawan sing durung nduw bojo bisa mikirk bab penggawan Gusti lan bisa masrahk nyawa-ragan kanggo ngladni Gusti. Nanging wong wdok sing nduw bojo mikirk prekara-prekara kadonyaan, awit kepngin nuruti seneng atin sing lanang.

³⁵ Para sedulur, enggonku mituturi kow ngono kuwi kanggo betyikmu dw, ora kanggo njiret kow. Kanggo aku sing penting dw, bisaa kow pada nglakoni penggawan sing betyik lan sing bener, supaya uripmu bisa sak kabh kanggo ngerjani penggawan Gusti.

³⁶ Nk nng wong tuwa rumangsa salah marang anak prawan, jalaran mundak umur lan kudu dikawink, ya kudu manut apa sing bener wa. Ora dosa nk dkn ngawink anak.

³⁷ Nanging nk wis dadi karep wong, tanpa nng sing meksa dkn, ora arep ngawink anak, dkn nduw kwasa nggaw putusan kuwi. Kuwi ya ora kluu.

³⁸ Dadin para sedulur, wong tuwa sing ngawink anak wdok ya apik, nanging wong tuwa sing ora ngawink anak wdok luwih apik.

³⁹ Para sedulur, wong wdok sing wis nduw bojo kuwi nduw kuwajiban marang bojon namung suwn sing lanang ijik urip. Nanging nk sing lanang wis mati, wong wdok kuwi kenng kawin menh karo sapa wa sing disenengi, janji karo wong pretyaya wa.

⁴⁰ Nanging nk tak pikir, wong wdok mau luwih kepnak nk ora nggolk bojo menh. Kuwi mau ya pinemuku dw, nanging aku pretyaya nk kuwi tyotyok karo karep Roh Gusti Allah.

8 ¹ Para sedulur, saiki aku kepngin ngomongk bab sesajn brahala. Pantyn bener sing diomong karo wong-wong, jarn pada ngerti nk brahala kuwi sakjan ora nng

wujut. Nanging pangerti sing kaya ngono kuwi namung marakk sombong. Sing bisa mbangun kuwi namung katrsnan.

²Wong sing rumangsa ngerti kuwi sakjan pangertin durung apa-apa.

³Nanging wong sing trsna tenan marang Gusti Allah, kuwi sing disenengi karo Dkn.

⁴Mulan para sedulur, bab mangan sesajn brahala kuwi ngn! Awak dw iki ngerti nk brahala kuwi sakjan barang sing ora nng. Sing nng namung Gusti Allah dw.

⁵Ya bener, nang langit lan nang bumi pantyn nng sing dianggep jarn gusti allah-gusti allah. Kaya ngono kuwi ya pantyn nng okh banget.

⁶Nanging kanggo awak dw namung nng Gusti Allah siji, yakuwi, Bapak awak dw sing nduw pikiran nggaw sembarang kabh lan Dkn sing dadi tujuan urip awak dw. Kanggo awak dw uga namung nng Gusti siji, yakuwi, Gusti Ysus Kristus, sing dikongkon karo Gusti Allah nggaw sembarang lan Dkn sing marakk awak dw bisa urip karo Gusti Allah.

⁷Nanging ora kabh sedulur nduwni pangerti iki. Enng sedulur sing mbiyn-mbiyn nyembah brahala lan tekan seprn nk mangan panganan sing wis dipasrahk marang brahala, mikir brahala kuwi nng kwasan tenan lan mikir panganan kuwi wk brahala tenan. Lan jalaran wong kuwi pengandel ijik ringkih, dadin nk mangan panganan sing kaya ngono mikir kuwi marakk ala.

⁸ Para sedulur, panganan sing dipangan awak dw kuwi ora nggawa awak dw nang nggon Gusti Allah. Nk ora mangan, awak dw ya ora klangan apa-apa, nk mangan, awak dw ya ora ntuk bati apa-apa.

⁹ Sing penting kuwi awak dw kudu ati-ati, supaya awak dw ora ndadkk semplak wong sing ijik enom pengandel, senjata awak dw iki ntuk mangan sembarang.

¹⁰ Gampang omong para sedulur, semunggon nng wong sing ijik enom pengandel weruh kow, sing jarn nduw kaweruh, mlu mangan panganan sing wis dipasrahk brahala, mesti wong mau terus ora wedi mlu mangan panganan sing kaya ngono, nanging atin ora krasa kepnak, awit dkn mikir nggaw dosa.

¹¹ Dadin jalaran sangka kaweruhmu, sedulur sing enom pengandel kuwi dadi semplak. Lah mangka Kristus mati uga nglabuhi sedulur kuwi.

¹² Tibak kow nggaw dosa marang Kristus, awit kow nyemplakk sedulurmu sing ijik enom pengandel.

¹³ Mulan, nk panganan kuwi marakk sedulurku tiba ing dosa, aku luwung ora mangan panganan mau slawas, dadin aku ora marakk sedulurku semplak pengandel.

9 ¹ Para sedulur, aku iki apa dudu wong merdka? Aku iki apa dudu rasul? Aku lak wis tau weruh Gustin awak dw Ysus Kristus

ta? Lan kow kuwi lak woh penggawanku kanggo Gusti ta?

² Senajan wong liya ora gelem nganggep aku rasul, nanging kanggo kow aku iki ya rasul ta? Awit kow dw lan uripmu dadi wong pretyaya kuwi tandan nk aku iki rasul.

³ Nk nng wong ndedes-ndedes kepngin ngerti, wangsulanku pantyn ngono kuwi.

⁴ Mosok aku ora ntuk nampa pangan lan ombn sangka enggonku nyambutgaw?

⁵ Mosok awak dw ora ntuk nggawa bojon nk awak dw lelungan, kaya para rasul liyan lan sedulur-sedulur Gusti Ysus lan uga rasul Ptrus.

⁶ Apa namung Barnabas karo aku dw sing kudu nggolk pangan dw?

⁷ Apa kow tau krungu nk soldat kuwi mbayar gajihan dw? Apa nng wong tandur sing ora mangan pametun kebon? Apa nng wong ngingu wedus sing ora ngomb mrkin wedus?

⁸ Sing tak omong iki ora namung lumrah miturut pikiran manungsa, nanging Kitab uga wis ngomongk bab kuwi.

⁹ Nang kitab nabi Moses ketulis ngn: Sapi sing ngiles aja dibingkem tyangkem. Apa nang kn iki Gusti Allah ngomongk bab sapi? Mesti ora ta!

¹⁰ Sing diomong nang tulisan iki ya awak dw iki! Pantyn sing ditulis iki ngomongk bab awak dw, awit wong sing ngepluk lan sing pann kudu bisa njagakk bagan sangka pannan.

¹¹ Para sedulur, nk awak dw wis nyebar wiji kasukman ing kow, apa ora lumrah nk awak dw ngunduh barang sing dibutuhk saben dinan.

¹² Nk liya-liyan nampa bagan kuwi sangka kow, apa bagan awak dw kudun ora ngungkuli ntuk liyan? Nanging wujud awak dw ora nganggokk kelunggaran kuwi; awak dw malah nyukupi butuh dw, supaya awak dw ora ngalang-alangi enggon awak dw nggelark kabar kabungahan Kristus.

¹³ Kow mesti ngerti nk wong sing nyambutgaw nang Grja Ged kuwi nampa pangan sangka Grja Ged. Semono uga, wong sing masrahk kurban nang altar ya nampa bagan sangka altar.

¹⁴ Mulan Gusti uga ya wis nggaw pernatan nk saben wong sing nggelark pitutur Gusti kudu nampa pangan sangka enggon nggelark pitutur mau.

¹⁵ Nanging aku ora tau nganggokk kelunggaran iki blas lan aku nulis layang iki ya ora jalaran aku kepngin nampa apa-apa. Ora, aku luwung mati wa tenimbang aku klangan prekara siji sing kenng tak enggo pamran iki.

¹⁶ Enggonku nggelark pitutur Gusti kuwi ya ora tak gaw sombong apa pamran, awit aku namung nuruti kekarepan Gusti. Lan kaya ngapa susahku nk aku ora nggelark kabar kabungahan iki.

¹⁷ Semunggon tak kerjani sangka karepku dw, ya sak bener nk aku ngarep-arep upah. Nanging penggawan iki ora sangka karepku dw, awit kuwi kuwajiban sing dipasrahk marang aku karo Gusti Allah.

¹⁸ Tibak upahku iki apa? Upahku ya iki: aku bisa nggelark pitutur Gusti tanpa nampa upah, teges tanpa njaluk baganku.

¹⁹ Aku pantyn merdka, ora slaf sapa-sapa. Nanging awakku tak dadkk slaf saben wong, supaya wong pirang-pirang bisa ketarik atin marang Kristus.

²⁰ Nk aku nyambutgaw nang tengah wong Ju, tindak-tandukku ya kaya wong Ju, supaya bisa narik atin wong-wong kuwi marang Kristus. Aku ya manut wt-wt nabi Moses kaya wong-wong kuwi.

²¹ Lan kanggo wong sing dudu Ju aku ya kaya wong sing dudu Ju, kaya ora ngerti tata-tyaran wong Ju wa, supaya bisa narik wong-wong kuwi. Kuwi ora jalaran aku ora manut wt Gusti Allah, wujud aku ya manut wt Gusti Ysus Kristus.

²² Nang tengah wong sing enom pengandel, aku ya kaya wong sing ijik enom pengandel, supaya bisa narik wong-wong kuwi. Dadin, kanggo sapa wa aku ya wis dadi tunggal wa, supaya nganggo akal apa wa aku bisa narik siji-loro ing keslametan.

²³ Aku saguh nglakoni apa wa kanggo nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus, supaya aku bisa mlu ngrasakk woh.

²⁴ Kow mesti wis pada ngerti nk nang balapan mblayu ka okh sing mlu mblayu, nanging sing menang namung siji. Mulan, enggonmu mblayu kuwi kudun kaya wong sing kepngin menang lan dadi kampiun.

²⁵ Saben wong sing arep mlu balapan kuwi mesti nata awak sing tenanan. Enggon nglakoni kuwi dikuwat-kuwatk tenan, supaya bisa nampa tanda kemenangan, yakuwi, makuta sing bakal rusak. Nanging awak dw nguwat-nguwatk nglakoni kuwi, supaya bisa nampa makuta sing langgeng.

²⁶ Mulan enggonku mblayu ya ora ngawak wa, ora kaya bokser sing ngantem ngawur wa, ora.

²⁷ Aku nata awakku sing tenanan, supaya awakku bisa manut karepku. Nk ora ngono, mengko ndak aku nyeluki liyan mlu balapan, nanging aku dw kalah.

10 ¹ Para sedulur, mbok linga marang lelakon mbah-mbahan awak dw mbiyn sing pada mlu nabi Moses. Wong-wong pada dipageri karo mga lan pada ngabrah segara Abang kanti slamet.

² Nang sak ngisor mga lan sakjeron segara mau wong-wong kenng diarani kebaptis dadi murid-murid nabi Moses, ora bda kaya kow kuwi pada kebaptis dadi murid-murid Kristus.

³ Mbah-mbahan awak dw kabh mau pada mangan roti sing tunggal, roti sing diedunk sangka swarga karo Gusti Allah.

⁴ Kabh uga pada ngomb banyu pawh Gusti Allah, banyu sing metu sangka watu. Watun kuwi ya Kristus dw, awit ngekki banyu wong-wong, kaya enggon Kristus ngekki banyu panguripan. Mulan watun ya ngetutk wong-wong nang endi wa.

⁵ Nanging senjata ngono, meksa okh sing ora ndadkk bungah Gusti Allah, mulan ya pada mati lan kakubur pating slebar nang wustn.

⁶ Para sedulur, lelakon-lelakon kuwi mau dadi tyonto kanggo nduduhk lan nglingk marang awak dw, supaya awak dw ora nduwni kepngin marang sing ora apik, kaya sing dilakoni karo mbah-mbahan awak dw ing jaman mbiyn.

⁷ Mulan, aja pada nyembah brahala kaya wong-wong kuwi. Bab iku ketulis nang Kitab ngn: Wong-wong pada jejagongan, mangan lan ngomb lan nyembah brahala, entk-entk terus pada nglakoni sing ora pantes blas.

⁸ Awak dw aja laku bdang kaya sing dilakoni wong-wong mbiyn, sampk wong telulikur wu pada mati sedina.

⁹ Awak dw uga ora kenng njajal kesabaran Gusti kaya sing dilakoni wong-wong mbiyn; entk-entk pada mati dityokot ula.

¹⁰ Aja pada nggresah marang Gusti Allah kaya wong-wong, awit wong-wong kuwi dipatni karo Mulkat Pati.

¹¹ Para sedulur, sing dialami karo wong-wong kuwi tujuan kanggo tulada marang awak dw. Kuwi mau kabh ketulis, supaya awak dw, sing urip ing jaman entk-entkan iki, pada ngerti lan ora pada nglakoni sing ora apik kuwi.

¹² Mulan, sapa sing rumangsa nk wis mantep jejek tenan ing pengandel, luwung sing ati-ati wa, supaya ora tiba.

¹³ Para sedulur, panggoda sing mbok alami kuwi panggoda sing lumrah dialami saben wong. Nanging kow bisa njagakk Gusti, Dkn ora bakal medot janji. Gusti ora bakal nglilani kow kenng panggoda sampk ngungkuli kuwatmu. Nk kow digoda, Gusti bakal ngekki kekuwatan marang kow, supaya kow bisa mantep terus. Lan Gusti bakal ngekki dalan, supaya kow bisa utyul sangka panggoda mau.

¹⁴ Mulan para sedulur sing tak trsnani, aja pada nyembah brahala, kuwi diedohi wa.

¹⁵ Aku ngomong ngono kuwi, awit kow tak anggep wong ngerti. Mbok ditimbang dw, sing arep tak omong iki bener apa ora.

¹⁶ Nk awak dw ngomb anggur nk kumpulan, kanggo nglingk getih Gusti Ysus, sing tumts kanggo nglabuhi awak dw lan awak dw maturkesuwun marang Gusti, kuwi nduduhk nk awak dw iki wis dadi siji karo kabh wong sing wis ditebus karo getih Gusti Ysus.

Semono uga nk awak dw mangan rotin nk kumpulan, kuwi nduduhk nk awak dw wis dadi siji karo wong kabh sing wis dilabuhi karo Kristus sak bareng Dkn masrahk badan nang kayu pentngan.

¹⁷Awit rotin namung siji, semono uga awak dw, senjata wong okh, nanging wujud badan siji, awit awak dw kabh pada mangan sangka roti siji mau.

¹⁸Para sedulur, mbok dipikir bangsa Isral ing jaman mbiyn. Wong-wong sing pada mangan kurban sing dipasrahk marang Gusti Allah nang altar lak pada mlu ngladni nang altar ta.

¹⁹Aku sakjan kepngin ndunungk apa ta? Apa brahala lan panganan sing wis dipasrahk marang brahala kuwi nng teges? Blas ora!

²⁰Panganan sing dipasrahk marang brahala kuwi sakjan ora dipasrahk marang brahala, nanging marang stan-stan. Lan aku ora gelem nk kow dadi siji karo stan-stan.

²¹Kow ora kenng ngomb sangka mangkok Gusti lan uga sangka mangkok stan-stan. Semono uga kow ora kenng mangan rotin Gusti lan mangan rotin stan-stan.

²²Apa kow kepngin nantang Gusti? Apa awak dw kekuwatan ngungkuli Gusti?

²³Para sedulur, nng sing ngomong: Aku sembarang ntuk. Ya bener kuwi, nanging ora sembarang apik. Sembarang ntuk, nanging ora sembarang mbangun.

²⁴ Aja pada nggolki nak dw wa, nanging uga kudu nggolki sing betyik kanggo liyan.

²⁵ Nk kow tuku iwak daging nang pasar, apa senengmu dituku wa, ora usah takon-takon iwak sangka ngendi apa kepriy, jalaran wedi nk dosa.

²⁶ Nang Kitab ketulis ngn ta: Bumi lan sak isin kuwi wk Gusti Allah kabh.

²⁷ Nk kow diundang mangan karo wong sing ora pretyaya lan kow gelem nekani, sembarang sing disuguhk kenng mbok pangan. Ora usah samar apa-apa.

²⁸ Nanging nk nng sing ngomong marang kow: Iwak kuwi wis dipasrahk marang brahala, ya apik aja dipangan wa, ngeboti wong sing ngomong ngono kuwi, supaya angen-angen ora bingung.

²⁹ Aku ora ngomong nk angen-angenmu sing bingung, ora, nanging angen-angen wong sing liyan. Lah nanging nng wong bisa ngomong: Kenng apa kok angen-angen wong liya ngalang-alangi kamerdkaanku?

³⁰ Nk sing tak pangan wis tak pasrahk marang Gusti, lah kok ijik nng sing nyalahk aku bab pangan sing wis tak pasrahk marang Gusti?

³¹ Pantyn bener omongan kuwi, nanging aja lali nk sembarang sing mbok tindakk, ora dadi sebab mangan apa ngomb, apa wa sing mbok lakoni kuwi kudu kanggo nggunggung Gusti Allah.

³²Aja sampk apa wa sing mbok lakoni marakk wong liyan tiba ing dosa, ora wong Ju, ora wong Grik lan ora wong pasamuhan Gusti Allah.

³³Mbok kaya aku iki: ing apa wa sing tak lakoni aku nggolk seneng wong kabh. Aku ora namung mikir senengku dw wa, nanging sing tak golki apa sing apik kanggo liyan. Sing penting dw kanggo aku, bisaa kabh nemu keslametan sing langgeng.

11 ¹Para sedulur, mbok pada niru aku, kaya enggonku niru Kristus.

²Para sedulur, aku pantyn ngelem kow, awit kow tansah pada ling marang aku lan pada temen nurut pitutur sing tak wulang.

³Nanging karepku supaya kow pada ngerti nk Kristus kuwi sirah wong lanang lan wong lanang kuwi sirah bojon lan Gusti Allah kuwi sirah Kristus.

⁴Dadin, nk wong lanang ndonga apa ngetokk tembung sangka Gusti Allah nang pasamuhan karo kudung nang sirah, kuwi tibak ora ngajni marang Kristus sing dadi sirah dkn.

⁵Nanging nk wong wdok ndonga apa ngetokk tembung sangka Gusti Allah nang pasamuhan tanpa kudungan sirah, wong wdok kuwi ora ngajni marang sing lanang, pada wa karo nk rambut wong wdok mau dityukur.

⁶Nk wong wdok ora kudungan sirah, apik diketok wa rambut. Nanging jalaran ora pantes nk wong wdok dityukur, apa diketok

rambut, mulan apik nk wong wdok kudungan sirah.

⁷Wong lanang ora usah nganggo kudung, awit wong lanang kuwi ngtokk rupa lan kwasan Gusti Allah. Nanging wong wdok ngtokk kwasan wong lanang.

⁸Awit, ora wong lanang sing digaw sangka wong wdok, nanging wong wdok sangka wong lanang.

⁹Semono uga, ora wong lanang digaw kanggo wong wdok, nanging wong wdok kanggo wong lanang.

¹⁰Uga kanggo para mulkat sing nyawang, luwih apik nk wong wdok kudungan, dadi ktok nk dkn manut marang bojon.

¹¹Nanging para sedulur, ing urip awak dw sing dadi wong Kristen, wong wdok mbutuhk wong lanang lan wong lanang mbutuhk wong wdok.

¹²Awit kaya enggon wong wdok sing ndisik dw gawan sangka wong lanang, semono uga wong lanang metun sangka wong wdok lan sembarang kabh metun sangka Gusti Allah.

¹³Mbok dipikir dw para sedulur, apa kira-kira pantes nk wong wdok ndonga nang pasamuhan tanpa kudungan?

¹⁴Nk disawang sak tyara manungsa wa wis ktok dw: apa ya ktok apik nk wong lanang rambut dawa? Apa ora ngisin-isink?

¹⁵ Nanging kanggo wong wdok rambut dawa malah dadi pantes. Rambut dawa kuwi kanggo wong wdok kaya kudung sirah.

¹⁶ Nk nng wong ora setuju, wangsulanku ngn wa: awak dw lan pasamuan-pasamuan liyan ora nduw pernatan liyan.

¹⁷ Para sedulur, ing prekara sing arep tak omong iki aku ora bisa ngelem kow, awit enggonmu pada kumpulan ora ndadkk betyik pasamuan, nanging malah ndadkk ala.

¹⁸ Apa jalaran aku kok ngomong ngono? Kaping pisan, aku krungu nk kow pada nduw golongan dw-dw nk kumpulan. Pantyn aku ya pretyaya nk kabar iki nng tenan.

¹⁹ Pantyn kudu nng petyah-petyahan ngono nang pasamuan, supaya ktok sapa sing nurut Gusti tenan.

²⁰ Nanging nang kumpulanmu kuwi ora pantes blas enggonmu pada mangan rotin Gusti nk pada mangan Psta Sutyi.

²¹ Awit kow nk mangan, kabh pada mangan pangan dw-dw, sampk nng sing ngelih lan nng sing mendem.

²² Lah kok kaya wong sing ora nduw omah wa; apa ora bisa mangan apa ngomb nang omah. Kenng apa kow kok pada nyepkk pasamuan Gusti Allah lan nggaw isin sedulur-sedulur sing ora nduw? Lah aku kudu ngomong apa marang kow bab prekara iki? Njaluk tak elem? Ora, aku ora bisa ngelem kow bab iki.

²³ Piwulang bab Psta Sutyi sing tak tampa sangka Gusti, ya piwulang iki sing tak wulang marang kow. Piwulang iki ngn: ing wengin, sakdurung Gusti Ysus dityekel mungsuh, Dkn njikuk rotin.

²⁴ Sakwis Dkn ndonga maturkesuwun marang Gusti Allah, roti mau terus dityuwil-tyuwil karo ngomong: Iki badanku sing tak pasrahk kanggo kow. Iki dipangan kanggo pengling-ling marang Aku.

²⁵ Uga sakwis mangan roti, Gusti terus njikuk mangkok ombn lan ngomong: Mangkok iki prejanjian anyar sangka Gusti Allah, prejanjian sing ditetepk nganggo getihku. Saben-saben kow ngomb sangka mangkok iki, gawnen pengling-ling marang Aku.

²⁶ Para sedulur, saben-saben kow mangan roti lan ngomb sangka mangkok iki, kow sakjan ngabark patin Gusti, nganti Dkn teka menh.

²⁷ Mulan, sapa sing mangan rotin lan ngomb sangka mangkok iki nganggo patrap sing ora pantes, tanpa ngajni Gusti, wong kuwi nggaw dosa marang badan lan getih Gusti Ysus.

²⁸ Apik, sakdurung awak dw mangan rotin, awak dw mtani urip dw-dw ndisik.

²⁹ Awit nk ing sakjeron mangan rotin lan ngomb sangka mangkok awak dw ora pada nitni nk sing dipangan lan diomb kuwi sakjan badan Gusti Ysus, enggon mangan lan ngomb kuwi bakal nekakk ajaran marang awak dw.

³⁰ Mulan aja kagt nk nang pasamuamu okh wong sing pada lara lan ringkih, malah okh mbarang sing pada mati.

³¹ Nk sakdurung mangan rotin awak dw mtani urip ndisik, awak dw ora bakal diajar karo Gusti.

³² Nanging nk Gusti Allah ngajar awak dw kuwi tujuan, supaya awak dw aja sampk dibuwang nang neraka bareng karo wong sing ora pretyaya.

³³ Mulan para sedulur, nk kow pada ngumpul mangan rotin Gusti, pada ngentnana marang sakpada-pada ndisik.

³⁴ Nk nng wong sing ngelih, wong kuwi apik mangan nang omah ndisik, dadin nk pada ngumpul ora nekakk ajaran. Bab prekara liya-liyan arep tak rembuk mbsuk wa nk aku teka.

12 ¹ Para sedulur, aku saiki arep ngomongk bab kapinteran-kapinteran pawh Roh Sutyi, supaya kow kabh pada ngerti sak bener.

² Mbiyn, dong kow durung nurut Gusti, kow ngerti dw, uripmu pada ketarik brahala sing bisu, rana-rn kesasar-sasar.

³ Nanging saiki kow wis nurut Gusti lan kow kudu ngerti nk Roh Sutyi bisa nganggokk wong kongkon ngetokk tembung, nanging ora nng wong sing dikwasani Roh Sutyi terus misuh jeneng Gusti Ysus. Semono uga ora

nng wong bisa ngakoni nk Ysus kuwi Gusti, nk wong kuwi ora dikwasani Roh Sutyi.

⁴Kapinteran-kapinteran pawh Roh Sutyi kuwi werna-werna, nanging sing ngekki kapinteran-kapinteran kuwi namung siji, yakuwi Roh Sutyi.

⁵Tunggal wa karo tyaran ngladni Gusti, werna-werna banget, nanging sing ngekki penggawan namung siji, yakuwi Gusti Ysus Kristus.

⁶Enng werna-werna penggaw sing nggumunk, nanging namung Gusti Allah siji sing nindakk kuwi kabh ing wong kabh.

⁷Saben sedulur sing nampa kapinteran pawh Roh Sutyi sing ngtokk kwasan Gusti Allah kuwi tujuan kanggo mbangun sedulur kabh nang pasamuhan.

⁸Sing siji nampa kapinteran sangka Roh Sutyi supaya bisa ngomong nganggo kaweruh Gusti Allah. Sing liyan uga nampa kapinteran sangka tunggal Roh Sutyi supaya bisa nduwni pangertin Gusti Allah ing werna-werna prekara.

⁹Sing siji dikki pengandel ged karo Roh Sutyi lan sijin menh dikki kapinteran nambani wong lara.

¹⁰Enng uga sing dikki pangwasa karo Roh Sutyi supaya bisa nindakk mujijat, liyan menh dikki kapinteran kanggo memulang lan nng menh sing dikki kapinteran kanggo nitni lan mbdakk roh sing sangka Gusti lan roh-roh

sing ala. Enng sing nampa kapinteran sing marakk bisa ngetokk basa kasukman lan liyan menh nampa kapinteran kanggo ndunungk teges basa kasukman kuwi.

¹¹ Kuwi kabh penggawn Roh Sutyi, Dkn ngekki kapinteran marang sedulur siji-sijin manut karep Dkn dw.

¹² Para sedulur, Kristus kuwi kenng dipadakk karo badan siji sing okh prangan. Senajan prangan okh, nanging awak namung siji.

¹³ Semono uga awak dw iki kabh, ora dadi sebab wong Ju, wong Grik, slaf apa wong merdka, awak dw wis kebaptis dadi badan siji lan Roh Sutyi sing manggon ing urip awak dw kabh.

¹⁴ Nk dipikir, badan iki nng ora namung sangka prangan siji, ora, nanging sangka prangan okh.

¹⁵ Gampang omong, sikil bisa ngomong: Aku dudu tangan, mulan aku ora prangan badan. Kepriy wa, gelem ora gelem, sikil ya dadi prangan badan.

¹⁶ Uga kuping bisa ngomong: Jalaran aku dudu mripat, aku ora prangan badan. Seneng ora seneng kuping ya prangan badan.

¹⁷ Para sedulur, semunggon badan sak kujur namung mripat, lah kepriy bisan krungu? Lan semunggon badan iki namung kuping, kepriy bisan ngambu?

¹⁸ Pantyn, Gusti Allah wis nggaw werna-werna prangan sing dikki panggonan dw-dw nang badan, manut karep Gusti Allah dw.

¹⁹ Ya gk kepriy semunggon nng badan sing prangan namung siji.

²⁰ Nanging wujud ya prangan pirang-pirang sing dadi badan siji.

²¹ Mulan para sedulur, mripat ora bisa ngomong karo tangan: Aku ora mbutuhk kow, apa sirah ngomong karo sikil: Aku ora mbutuhk kow!

²² Malah nk dipikir, prangan sing ktok tyilik dw, kuwi malah sing dibutuhk banget.

²³ Wujud prangan sing ktok ora nng ajin, kuwi malah diapik-apik karo awak dw lan prangan badan sing ktok ora patka apik, sing didelikk karo awak dw, kuwi malah digatkk karo awak dw ngungkul-ungkuli prangan sing apik. Kuwi pantyn wis ditata ngono karo Gusti Allah, supaya prangan sing ktok ora patka apik bisa ktok pantes.

²⁴ (12:23)

²⁵ Dadin nang badan kuwi prangan-prangan ora dw-dw, nanging pada ngrwangi sakpada-pada.

²⁶ Mulan, nk nng prangan siji lara, prangan liya-liyan mlu krasa kabh. Semono uga, nk prangan siji nampa pengaleman, liya-liyan mlu bungah.

²⁷ Para sedulur, kow kabh ya tunggal karo sing tak omong kuwi, teges, kow kabh dadi

badan Kristus. Saben sedulur siji-siji dadi prangan badan kuwi.

²⁸ Ing sakjeron pasamuan Gusti Allah uga wis ngekki panggonan dw-dw marang sedulur-sedulur. Nomer siji Gusti Allah ngekki rasul-rasul; pindon nabi-nabi; kaping telun guru-guru; terus uga sedulur-sedulur sing bisa nindakk mujijat-mujijat. Gusti Allah uga ngekki sedulur-sedulur nang pasamuan sing bisa nambani wong lara. Liyan bisa tetulung marang wong liya lan liyan menh bisa dadi penuntun sedulur-sedulur. Uga nng sing bisa ngetokk basa kasukman.

²⁹ Dipikir dw ta, apa kabh dadi rasul lan apa ya kabh dadi nabi apa guru, ya ora ta! Apa ya kabh bisa nindakk mujijat?

³⁰ Apa ya kabh bisa nambani wong lara lan apa ya kabh bisa ngetokk basa kasukman lan ndunungk teges basa kuwi.

³¹ Mulan para sedulur, kow pada ngudia bisa nampa kapinteran sing duwur dw. ||Katrsnan| Nanging saiki arep tak duduhi dalan sing apik dw.

13 ¹ Para sedulur, senajan aku bisa ngomong sak nng basan manungsa lan basan mulkat pisan, nanging nk aku ora nduw katrsnan, tembungku kaya gong sing mbrebeki kuping lan kaya lontyng sing pating klonng.

² Senajan aku bisa nampa tembung Gusti Allah kanggo manungsa lan bisa mangertni

kaweruh kabh sing disimpen karo Gusti Allah lan bisa mangertni sembarang sing kenng dingertni lan senajana aku nduw pengandel sing ged sampk bisa nyurung gunung, nanging nk aku ora nduw katrsnan, aku ora nng ajin blas.

³ Senajan kabh nduwku tak kkk kanggo ngrumati wong sing mlarat lan awakku pisan tak kkk bn diobong, nanging nk aku ora nduw katrsnan, kabh mau ora kanggo gaw.

⁴ Katrsnan kuwi sabar lan gemati, ora mri, ora sombong lan ora gemunggung.

⁵ Katrsnan ora kurang-ajar lan ora nggolkl menang dw; ora gampang ketyentok lan ora ngendem salah liyan ing ati.

⁶ Katrsnan ora seneng marang barang ala, nanging seneng marang kabetyikan.

⁷ Katrsnan kuwi ora tau semplak, nanging pretyaya, ngarep-arep lan sabar terus.

⁸ Katrsnan kuwi ora nng entk. Tembung-tembung sing sangka Gusti Allah namung kanggo sedilut, basa kasukman bakal mandek lan pangerti bakal ilang.

⁹ Awit pangerti lan tembung sangka Gusti Allah sing dikkk marang awak dw iki durung sak kabh, nanging mbsuk nk awak dw wis dadi siji karo Gusti, awak dw bakal ngerti sak kabh. Pangertin awak dw saiki bakal ora nng teges blas.

¹¹ Dong aku ijik botyah, omonganku, pangrasaku lan pikiranku ya kaya botyah. Nanging saiki, sakwis aku diwasa, aku wis ora kaya ngono menh. Saiki pangertiku lan kapinteranku ya mundak.

¹² Semono uga, saiki awak dw weruh namung lamat-lamat, kaya nang katya reget ka. Nanging mbsuk awak dw bakal adep-adepan lan bisa weruh sing mat. Pangertin awak dw saiki namung setitik, nanging mbsuk aku bakal ngerti sak kabh, kaya enggon Gusti Allah ngerti marang aku.

¹³ Telung prekara iki bakal nng terus, yakuwi: pretyaya, pengarep-arep lan katrsnan. Nanging sing penting dw ya katrsnan.

14 ¹ Para sedulur, jalaran katrsnan kuwi penting banget, mulan kow kudu nglumui tenan supaya pada trsna tenan marang sakpada-pada. Nanging uga kow kudu nduwni kepngin nampa kapinteran-kapinteran pawh Roh Sutyi lan sing penting dw bab ngetokk tembung sangka Gusti.

² Para sedulur, sedulur sing ngetokk basa kasukman kuwi ora ngetokk tembung kanggo manungsa, nanging sedulur kuwi omong-omongan karo Gusti Allah. Manungsa ora bisa dunung tembung sedulur kuwi, awit dkn ngetokk basa kasukman sangka karep Roh Sutyi. Tembung kuwi manungsa ora bisa dunung, awit kuwi prekara-prekara wewadi.

³ Nanging sedulur sing ngetokk tembung sangka Gusti Allah nganggo basa sing lumrah kuwi omong-omongan karo manungsa lan bisa mbangun, mituturi lan nglipur.

⁴ Sedulur sing ngetokk basa kasukman kuwi namung mbangun urip dkn dw, nanging sedulur sing ngetokk tembung Gusti Allah nganggo basa sing lumrah kuwi mbangun sedulur kabh sak pasamuan.

⁵ Pantyn, karepku kow bisaa ngetokk basa kasukman, nanging luwih apik nk kow bisa ngetokk tembung Gusti Allah nganggo basa sing lumrah wa. Awit sedulur sing ngetokk tembung Gusti Allah nganggo basa lumrah kuwi ajin ngungkuli sedulur sing ngetokk basa kasukman; kejaba nk nang pasamuan nng sedulur sing bisa ndunungk basa kasukman mau, dadin sedulur-sedulur sak pasamuan bisa kebangun kabh.

⁶ Para sedulur, semunggon aku teka nang nggonmu terus omong-omongan nganggo basa kasukman, lah kuwi apa ajin? Blas ora nng, kejaba nk aku nggawa tembung sangka Gusti Allah, apa pangerti, apa piwulang nganggo basa sing kow bisa dunung.

⁷ Tunggal wa karo instrumn-instrumn sing ora nng nyawan, kayadn suling lan kitar. Kepriy wong bisan ngerti lagun nk sing ngunkk ora nganggo swara sing tyeta?

⁸ Kaya soldat sing tukang ngunkk trompt ka. Nk sing ngunkk namung angger muni wa, lah kepriy wong-wong bisan maju arep perang.

⁹ Semono uga kow, kepriy wong-wong bisan dunung sing mbok omong nk tembungmu ora tyeta, awit kow nganggo basa kasukman. Tembung-tembungmu bakal ilang nganggur, kabur katut angin.

¹⁰ Nang jagat kn nng basa pirang-pirang lan siji-sijin kenng dikanggokk gaw omong-omongan.

¹¹ Nanging nk aku ora dunung basan sing dikanggokk karo sakwijin wong, dadin wong kuwi kanggo aku kaya wong sj basa lan aku kanggo wong ya kaya wong sj basa.

¹² Para sedulur, jalaran kow pada kepngin nampa kapinteran-kapinteran pawh Roh Sutyi, mbok sak bisa-bisamu pada nggolkana kapinteran Roh Sutyi sing bisa mbangun sak pasamuhan, ora sing namung mbangun kow dw.

¹³ Mulan, sedulur sing ngetokk basa kasukman kuwi kudu nyuwun supaya nampa kapinteran bisa ndunungk apa sing diomong nganggo basa kasukman mau.

¹⁴ Awit nk aku ndonga nganggo basa kasukman, ya bener kasukmanku ndedonga, nanging pikiranku ora mlu ndonga.

¹⁵ Lah sakjan kudun kepriy? Kudun ngn: aku kudu ndedonga nganggo basa kasukman, nanging aku uga kudu ndedonga nganggo

basa sing lumrah. Semono uga aku kepengin memuji nganggo basa kasukman lan uga memuji nganggo basa sing lumrah.

¹⁶ Para sedulur, nk kow memuji lan maturkesuwun marang Gusti Allah namung nganggo basa kasukman wa, lah kepriy sedulur liyan sing mlu kumpulan bisan ngomong Amn, kanggo tanda nk setuju karo tembungmu; lah wong ora ngerti apa sing mbok omong.

¹⁷ Enggonmu maturkesuwun marang Gusti kuwi pantyn ya bener banget, nanging wong liyan ora kebangun blas.

¹⁸ Aku jan maturkesuwun tenan marang Gusti Allah aku bisa ngetokk basa kasukman, malah ngungkuli kow kabh.

¹⁹ Nanging nang pasamuhan aku luwung ngetokk tembung sakketyap-rongketyap sing liyan bisa dunung, supaya bisa kebangun, tenimbang ngetokk tembung won-won nganggo basa kasukman, nanging liyan ora bisa dunung.

²⁰ Para sedulur, mbok pikiranmu aja kaya pikiran botyah ngono. Ing prekara sing ala kow kenng kaya botyah sing durung ngerti bdan ala lan betyik. Nanging nk mikir kuwi kow kudu kaya wong sing wis diwasa.

²¹ Nang Kitab ketulis ngn bab iki: Gusti ngomong: Aku bakal ngomong marang bangsa iki nganggo basa-basa liya lan lantaran wong-wong sangka liya negara,

nanging bangsa iki meksa ora gelem ngrungokk marang Aku.

²² Dadin para sedulur, basa kasukman kuwi ora marakk wong sing ora pretyaya terus bisa dadi wong pretyaya, ora. Nanging ngetokk tembung Gusti Allah nganggo basa sing lumrah kuwi bisa marakk wong sing ora pretyaya malih bisa pretyaya marang Gusti.

²³ Semunggon nang kumpulan wong sak pasamuan kabh pada ndonga nganggo basa kasukman, lah terus nng wong sing ora pretyaya teka, wong-wong kuwi apa ora terus mikir nk kow dan kabh?

²⁴ Nanging nk kow kabh pada ngetokk tembung Gusti nganggo basa sing lumrah, terus nng wong sing ora pretyaya apa wong njaba sing kepngin kenal marang Gusti teka, mesti wong kuwi bakal ngrumangsani dosa-dosan, jalaran sangka tembung Gusti sing dietokk mau. Dadin wong kuwi bakal rumangsa diwlkk sangka tembung Gusti mau.

²⁵ Prekara-prekara sing kasimpen ing atin bakal metu kabh lan wong bakal niba ngabekti marang Gusti lan ngakoni nk Gusti Allah ktok tenan nang tengahmu.

²⁶ Para sedulur, nk kow pada ngumpul nang pasamuan, apik nk nng sing singi, nng sing mulang, nng sing ngetokk tembung sangka Gusti Allah nganggo basa sing lumrah, nng sing ngetokk basa kasukman lan nng liyan

sing ndunungk teges basa kasukman mau. Kabh mau kudu dilakokk kanggo mbangun sedulur-sedulur sak pasamuhan kabh.

²⁷ Nk nng sing ngetokk basa kasukman, ya apik nk namung wong loro apa paling okh wong telu wa, gentn-gentnan lan kudun nng siji sing ndunungk teges.

²⁸ Nk nang kumpulan kuwi ora nng sing bisa ndunungk teges, apik sedulur sing ngetokk basa kasukman kuwi meneng wa. Tembung disimpen ing atin dw wa apa dipasrahk marang Gusti Allah.

²⁹ Wong sing ngetokk tembung sangka Gusti nganggo basa sing lumrah kudun namung loro apa telu wa, liyan kudu ngrungokk sing apik lan mikir tembung kuwi sangka Gusti apa ora.

³⁰ Nk nng sedulur liyan nampa tembung sangka Gusti Allah nganggo basa sing lumrah, apik nk dkn ngentni liyan sing ijik ngomong bn rampung ndisik.

³¹ Awit kow kenng ngetokk tembung Gusti nganggo basa lumrah, nanging kudu gentn-gentnan, supaya wong sak pasamuhan bisa nampa piwulang lan kebangun.

³² Wong sing ngetokk tembung sangka Gusti nganggo basa sing lumrah kudu bisa ngwasani tembung lan bisa ngendek nk durung wantyin.

³³ Awit Gusti Allah ora seneng karo laku sing rusu lan ora nggenah, nanging Dkn

seneng karo laku sing nganggo pernatn lan katentreman.

³⁴ Kaya nang pasamuan-pasamuan Gusti Allah kabh, sedulur wdok-wdok nk nang kumpulan aja pada ram omong-omongan, awit miturut wt Gusti Allah wong wdok kudu ngajni marang wong sing ngomong.

³⁵ Nk kepngin takon apa-apa sing ora dunung, kudu takon marang bojon nk wis nang omah. Kanggo wong wdok ora pantes nk omong-omongan nang kumpulan.

³⁶ Para sedulur, apa pitutur Gusti Allah kuwi tekan sangka nggonmu? Lan apa namung kow sing ngerti pitutur Gusti? Lak ora ta?

³⁷ Sedulur sing mikir nampa kapinteran sangka Roh Sutyi lan bisa ngetokk tembung Gusti Allah apa nampa kapinteran liya-liyan sangka Roh Sutyi, sedulur kuwi kudu ngerti nk sing tak tulis nang layang iki pernatn Gusti dw.

³⁸ Nk sedulur kuwi ora gelem nurut marang pernatn iki, dkn wis aja digatkk wa.

³⁹ Tyekak rembuk para sedulur, pada ngudia supaya bisa ngetokk tembung Gusti Allah nganggo basa sing lumrah, nanging aja ngalang-alangi kapinteran pawh Roh Sutyi sing marakk bisa ngetokk basa kasukman.

⁴⁰ Nanging sembarang kudu nganggo pernatn lan sing pantes.

15 ¹ Para sedulur, saiki aku kepngin nglingk marang kow bab kabar

kabungahan Gusti Ysus Kristus sing wis tak gelar marang kow dk mbiyn. Kabar kabungahan iki wis mbok tanpa lan saiki kow wis pada mantep pretyaya marang kabar kabungahan mau.

²Jalaran kow pretyaya marang kabar kabungahan iki kow wis dislametk, janji mbok tampani sak kabh karo ati sing mantep lan ora nampa Gusti tanpa mikir sing apik ndisik.

³Pitutor sing tak gelar marang kow kuwi ya pitutor sing tak tanpa sangka liyan lan sing penting dw yakuwi, Kristus wis mati nyangga dosan awak dw, ya kaya sing ketulis nang Kitab.

⁴Dkn terus dikubur lan Dkn tangi menh sangka pati ing telung dinan, uga wis ketulis nang Kitab.

⁵Kristus terus ngtok marang Ptrus, sakwis kuwi terus ngtok marang rasul sing rolas.

⁶Dkn terus ngtok menh, saiki marang murid-murid bebarengan kliwat limang atus okh; murid-murid iki okh sing saiki ijik urip, salok wis pada mati.

⁷Kristus terus ngtok marang Yakobus lan sakwis kuwi marang rasul sing rolas kabh.

⁸Sing kri dw Kristus ngtok marang aku, senjata aku iki kenng dipadakk karo bayi sing lair kelaten.

⁹Aku iki rasul sing tyilik dw lan ora pantes dityeluk rasul, awit aku ndadkk sangsaran pasamuan Gusti Allah.

¹⁰ Nanging jalaran Gusti Allah melas banget marang aku, aku saiki bisa dadi kaya ngn iki. Lan kawelasan Gusti Allah marang aku iki ora muspra, awit enggonku nyambutgaw keras ya ngungkuli rasul liya-liyan. Sakjan sing nyambutgaw ya ora sangka kekuwatanku dw, ora, nanging sangka kabetyikan Gusti Allah sing manggon ing aku.

¹¹ Dadin ora penting sapa sing nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus, ora dadi sebab aku apa liyan. Sing penting dw ya kabar kabungahan iki sing digelar karo awak dw lan ya kabar kabungahan iki sing mbok pretyaya.

¹² Para sedulur, nk awak dw mulangi nk Kristus wis tangi sangka pati, lah nang pasamuamu kok nng wong siji-loro sing ngomong nk wong mati ora bakal tangi menh.

¹³ Semunggon tenan nk wong mati ora tangi menh, tibak Kristus ya ora tangi sangka pati.

¹⁴ Lah nk Kristus ora tangi sangka pati tenan, tibak pitutur sing digelar karo awak dw kuwi kotong ora nng teges lan enggonmu pretyaya marang Gusti Allah tibak ya muspra.

¹⁵ Lah nk ngono tenan, tibak awak dw goroh bab Gusti Allah, awit awak dw ngomong nk Gusti Allah nangk Kristus sangka pati, nanging jarn ora nng wong tangi sangka pati.

¹⁶ Dadin nk miturut omongan kuwi Kristus ya ora tangi sangka pati, awit ora nng wong tangi sangka pati.

¹⁷ Lah nk Kristus ora ditangkk sangka pati, pretyayamu ya ora nng teges blas lan tibak kow ijik kejiret ing dosa-dosamu.

¹⁸ Nk ngono tenan, tibak wong pretyaya sing wis pada mati ya tyilaka tenan, awit mati nggawa dosan.

¹⁹ Lah nk enggon awak dw pretyaya marang Kristus kuwi namung kanggo urip awak dw suwn nang donya kn wa, tibak awak dw dadi wong sing tyilaka dw nang jagat kn.

²⁰ Nanging ora ngono para sedulur, sing bener yakuwi: Kristus pantyn wis ditangkk sangka pati. Dkn sing tangi sangka pati sing ndisik dw lan jalaran sangka kuwi awak dw ngerti nk wong sing pretyaya sing pada mati bakal tangi menh.

²¹ Awit wong siji sing marakk wong kabh mati lan semono uga wong siji sing marakk kabh wong bisa tangi menh sangka pati.

²² Kaya enggon kabh wong katut mati karo Adam, semono uga kabh wong sing wis dadi siji karo Kristus bakal katut urip menh karo Kristus.

²³ Nanging siji-sijin ditangkk manut wantyin dw-dw, yakuwi: sing ndisik dw Kristus, terus wong-wong sing pretyaya, mbsuk nk Kristus teka menh.

²⁴ Sakwis kuwi terus entk jaman. Kristus bakal nelukk sak nng pengged, pemrntah lan pangwasa lan kabh kuwi bakal dipasrahk marang Gusti Allah Bapak.

²⁵Awit Kristus kudu njagong dadi ratun jagat nganti mungsuh kabh wis ditelukk karo Gusti Allah.

²⁶Mungsuh sing ged dw sing bakal ditelukk kuwi pati.

²⁷Nang Kitab ya wis ketulis ngn bab iki: Gusti Allah wis nelukk sembarang kabh ing sak ngisor Kristus. Tembung sembarang kabh kuwi ora ngomongk nk Gusti Allah mbarang katut, awit Gusti Allah dw sing nelukk sembarang mau marang Kristus.

²⁸Sakwis sembarang kabh wis ditelukk marang Kristus, terus Kristus, Anak Gusti Allah, nelukk Dkn dw marang Gusti Allah, sing wis nelukk sembarang kabh marang Anak. Dadin, entk-entk sembarang bakal dikwasani karo Gusti Allah sak kabh.

²⁹Para sedulur, semunggon wong mati ora bakal tangi menh, lah kenng apa kok wong-wong dibaptis dadi wakil wong pretyaya sing wis mati? Apa sing digolki? Nk wong sing mati ora bakal tangi menh, lah wong-wong kok ngemen-ngemenk dibaptis dadi wakil wong pretyaya sing wis mati?

³⁰Lan awak dw iki, kenng apa kok awak dw iki sak wantyi-wantyi wani ngadepi alangan.

³¹Pantyn, saben dina aku ngadepi pati. Lan aku ngomong iki jalaran kow ndadkk bungah atiku, saiki kow pada nurut Gusti Ysus Kristus.

³²Semunggon wong mati ora tangi menh, apa teges aku nglawan wong-wong sing

mungsuh aku nang kuta Efse, ling-ling kaya gelut mati-urip-uripan karo kwan-kwan sing galak ka. Nk pantyn wong mati wis ora ditangkk menh, ya apik awak dw saiki namung pada mangan lan ngomb wa, awit ssuk bakal mati.

³³ Para sedulur, mbok kow aja kenng diapusi wong ngono. Nk kow bebarengan karo wong sing klru, kow mesti bakal katut nglakoni sing klru.

³⁴ Mbok pada nduwni pikiran sing padang lan aja pada nggaw dosa menh. Aku wani ngomong nk nang pasamuamu nng siji-loro sing ora ngerti blas bab Gusti Allah. Kow kudu isin bab kuwi.

³⁵ Para sedulur, menawa nng wong takon: Lah kepriy wong mati enggon tangi menh lan nk wis tangi menh badan kaya ngapa?

³⁶ Nk dipikir, kuwi pantyn pitakonan wong bodo. Nk kow nandur wiji nang lemah, apa wiji ora kudu mati ndisik sakdurung tukul?

³⁷ Sing mbok tandur lak namung wiji ta, gampang omong wiji gandum apa wiji liyan, nanging mesti ya ora tanduran sing wis pepak ta?

³⁸ Nanging Gusti Allah sing nukulk wiji mau, supaya bisa mundak ged dadi tanduran lan saben wiji ngetokk tanduran dw-dw.

³⁹ Semono uga, saben daging ya sj. Daging manungsa sj karo daging kwan. Lan daging kwan ya sj-sj menh. Lan daging manuk sj

karo daging kwan liyan lan iwak daging sj menh.

⁴⁰ Uga nng barang sing nang langit lan barang sing nang bumi. Apik barang sing nang langit iki sj karo apik barang sing nang bumi.

⁴¹ Padang srengng sj karo padang mbulan lan lintang-lintang ya sj menh padang. Malah lintang karo lintang dw ya wis sj-sj menh.

⁴² Wong mati nk tangi menh mbsuk ya kaya ngono. Badan sing dikubur kuwi badan sing rusak, nanging mbsuk sing ditangkk badan sing langgeng.

⁴³ Sing dikubur kuwi badan lk lan ringkih, nanging sing ditangkk badan sing apik lan kuwat.

⁴⁴ Sing dikubur namung badan kedagingan, nanging sing ditangkk badan kasukman. Awit nk nng badan kedagingan, uga nng badan kasukman.

⁴⁵ Nang Kitab ya wis ketulis: Manungsa sing ndisik dw, Adam, dadi wong urip ing kedagingan. Nanging Kristus, Adam sing kri dw, dadi wiwitan urip ing kasukman.

⁴⁶ Sing teka ndisik dudu badan kasukman, nanging badan kedagingan. Sakwis badan kedagingan terus sing kasukman.

⁴⁷ Adam sing ndisik gawan sangka lemah, nanging Adam sing kapindo, Kristus, tekan sangka swarga.

⁴⁸ Kabh wong kuwi turunan Adam, dadin badan ya sangka lemah, kaya dkn. Nanging wong sing wis dadi siji karo Kristus kuwi bakal nduw badan kaswargan, kaya Dkn.

⁴⁹ Kaya awak dw iki saiki ktok wong gawan sangka lemah, nanging mbsuk awak dw kaya Kristus sing tekan sangka swarga.

⁵⁰ Para sedulur, aku kepngin ndunungk marang kow nk badan kedagingan kuwi ora bakal bisa mlu urip ing Kraton Gusti Allah, awit badan sing rusak ora bisa langgeng.

⁵¹ Aku saiki arep mbukak pitutur sing kasimpen: awak dw iki ora kabh bakal mati, nanging awak dw bakal malih, sak kllapan, nk swaran trompt sing kri dw bakal muni, mbsuk nk Kristus teka menh. Nk trompt muni, wong mati bakal pada tangi dadi wong sing langgeng lan awak dw iki bakal malih.

⁵² (15:51)

⁵³ Awit badan sing rusak bakal malih dadi langgeng.

⁵⁴ Nk kuwi wis klakon tenan, dadin keturunan tembung Kitab sing unin ngn: Pati wis diuntal karo kamenangan Gusti Allah.

⁵⁵ Pati, endi kamenanganmu? Pati, kow apa ijik bisa nggaw ala?

⁵⁶ Pantyn bener, manungsa ijik mati, jalaran manungsa ijik nglakoni dosa. Wt Gusti Allah ngomong nk wong sing nglakoni dosa kudu mati.

⁵⁷ Nanging maturkesuwun marang Gusti Allah, awak dw wis nampa kemenangan sangka Ysus Kristus, Gustin awak dw.

⁵⁸ Mulan para sedulur, pada sing mantep lan jejek ing pengandemu. Pada sing sregep ing penggawan Gusti apa wa, awit kow ngerti nk penggawanmu kuwi ora bakal muspra blas.

16 ¹ Para sedulur, saiki aku kepngin ngrembuk bab urunan kanggo sedulur-sedulur nang pasamuhan nang Yuda. Bab kuwi kow kudu nurut tembung-tembung urutan sing tak kkk marang pasamuhan-pasamuhan nang Galasia.

² Yakuwi, saben dina minggu kow kudu nyingkirk duwit sak nduwmu terus dilumpukk. Dadin mbsuk, nk aku teka, kow wis ora usah nyusu-nyusu nglumpukk duwit mau.

³ Nk aku wis tekan nggonmu, aku bakal ngongkon sedulur-sedulur sing kenng mbok pretyaya, supaya ngeterk urunanmu kuwi nang kuta Yrusalm. Sedulur-sedulur kuwi bakal tak gawani layang kanggo tanda nk kongkonanmu.

⁴ Nk aku kudu mlu mbarang, ya apik wa. Wong-wong bn budal karo aku pisan.

⁵ Para sedulur, aku teka nang nggonmu mbsuk nk aku wis rampung nang bawah Masedonia, awit aku kepngin mlaku-mlaku niliki bawah kana ndisik.

⁶ Nanging aku mikir nk bakal nang nggonmu rada suwi, menawa ya sak suwn wayah adem lan angin banter. Dadin sakwis kuwi, kow bisa ngrwangi aku enggonku nerusk dalanku.

⁷ Nk Gusti karep, aku kepngin manggon sing rada suwi nang nggonmu, supaya enggonku teka ora kaya wong mampir wa.

⁸ Aku arep nang Efse terus tekan riyaya Pantkosta, awit nang kn okh kelunggaran kanggo nggelark pitutur Gusti, senjata sing nglawan ya okh uga.

⁹ (16:8)

¹⁰ Nk sedulur Timotius teka nang nggonmu, dkn ya ditampa sing apik bn krasan. Dkn ya kaya aku nyambutgaw kanggo Gusti.

¹¹ Aja sampk nng sedulur nyepkk dkn, nanging malah ditulungi supaya dkn ndang bisa balik nang nggonku kanti slamet, awit aku lan sedulur-sedulur liyan ngarep-arep sedulur Timotius.

¹² Bab sedulur Apolos, aku ya wis ping pira wa nyuwun dkn supaya niliki kow, bareng karo sedulur-sedulur liyan. Nanging saiki dkn durung gelem. Kapan-kapan, nk nng kelunggaran, dkn bakal nang nggonmu.

¹³ Para sedulur, kow kudu sing ati-ati lan kudu sing mantep ing pengandel. Pada sing kendel lan aja sampk kalah karo pangwasan Stan.

¹⁴ Nk nyambutgaw apa wa, dilakoni nganggo katrsnan.

¹⁵ Kow mesti wis pada ngerti nk sedulur Stfanus sak brayat kuwi wong Kristen sing ndisik dw nang bawah Akaya lan dkn ya wis masrahk urip kanggo ngladni Gusti.

¹⁶ Karepku, kow pada manuta marang sedulur sing kaya ngono kuwi, ya marang sapa wa sing pada ngrwangi lan mlu nyangga rekasa karo sedulur-sedulur kuwi.

¹⁷ Aku pantyn bungah nk sedulur Stfanus, Fortunatus lan Akaikus pada teka niliki aku. Senajan aku kangen marang kow, sedulur-sedulur kuwi wis dadi wakilmu.

¹⁸ Sedulur-sedulur kuwi jan ngepnakk atiku tenan, kaya enggon pada nggaw bungah atimu. Sedulur-sedulur sing kaya ngono kuwi kudu mbok ajni.

¹⁹ Sedulur-sedulur sangka pasamuan-pasamuan nang bawah Asia pada kirim slamet kabh. Uga sedulur Akwila lan Priskila lan sedulur-sedulur sing pada kumpulan nang omah sedulur iki pada kirim keslametan Gusti kabh.

²⁰ Sedulur-sedulur kabh sing nang kn pada kirim slamet marang kow. Lan aja lali uga ngomongk nk aku trsna tenan marang sedulur kabh siji-sijin.

²¹ Aku dw, Paulus, sing nulis kabar slamet iki marang kow.

²² Sapa sing ora trsna marang Gusti Ysus, awas wong kuwi nampa setrapan Gusti Allah! Muga-muga Gusti ndang teka. Maranatah!

²³ Muga-muga kabetyikan Gusti Allah anaa ing kow kabh.

²⁴ Aku kirim katrsnanku marang kow kabh, awit awak dw wis dadi siji ing Kristus Ysus. Paulus

2 Korintus

1 ¹Para sedulurku nang pasamuhan Korinta, iki layang sangka enggonku, Paulus lan sedulur Timotius. Kow kabh ngerti nk Gusti Allah wis miji aku dadi rasul Kristus Ysus. Awak dw ora namung kirim slamet marang sedulur-sedulur sing nang kuta Korinta, nanging uga marang sedulur-sedulur sing pada nurut Gusti nang bawah Akaya kabh.

²Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw lan Gusti Ysus Kristus ngedunk kabetyikan lan katentreman marang kow kabh.

³Hayuk pada memuji marang Gusti Allah, Bapak Gustin awak dw Ysus Kristus. Gusti Allah pantyn sakwijin Bapak sing ged kawelasan, sing tansah nglipur awak dw.

⁴Dkn uga ngekki kekuwatan marang awak dw, nk awak dw katekan sak wernan kasusahan, supaya awak dw uga bisa nulungi liyan sing ngalami kasusahan. Teges, awak dw bisa nulungi liyan sing ngalami kasusahan, awit Gusti Allah nulungi awak dw nk awak dw kasusahan.

⁵Aja kagt para sedulur, jalaran awak dw nurut Gusti Ysus Kristus, awak dw tansah ngalami kasusahan, tunggal wa karo Dkn. Nanging pada ngertia uga, jalaran awak dw

nurut Gusti Ysus Kristus, Gusti Allah bakal nulungi lan nguwatk awak dw terus.

⁶Mulan para sedulur, nk aku ngalami kasangsaran, tujuan ya namung kanggo nulungi lan nguwatk kow, supaya kow bisa kuwat terus tekan entk-entkan, yakuwi mbsuk, nk Gusti Allah bakal nylametak kow sak kabh. Semono uga para sedulur, nk Gusti Allah nulungi awak dw, tujuan namung supaya kow pada ngerti nk Dkn bisa nulungi lan nguwatk kow uga. Dadin kow bisa kuwat nyangga kasusahan apa wa, awit kow uga wis blajar pasrah marang Gusti Allah, kaya enggon awak dw pasrah marang Dkn.

⁷Mulan awak dw nduwni pengarep-arep nk kow bakal kuwat terus nyangga kasusahan apa wa. Kenng apa aku kok ngerti kuwi para sedulur? Awit kaya enggonmu ngalami kasusahan kaya awak dw, mengkono uga kow bakal nampa kekuwatan kaya awak dw.

⁸Aku wani ngomong ngono kuwi, awit delokk uripku dw iki. Kow kudu ngerti nk awak dw ngalami kasangsaran ged tenan nang bawah Asia. Sangking abot, awak dw mikir nk ora bakal kuwat nyangga menh lan ya wis tata-tata nk ora bakal urip menh.

⁹Tenan para sedulur, ing ati rasan wis gark matin wa, nanging Gusti Allah nglilani kuwi mau kabh klakon, supaya awak dw ora njagakk kekuwatan dw, nanging njagakk

pitulungan Gusti Allah. Wujut Dkn bisa nangkwong sing wis mati.

¹⁰Pantyn Gusti Allah ya wis nulungi awak dwong awak dw ngalami kanglan ged sampk arep mati. Mulan awak dw ya pretyaya nk Dkn bakal nulungi awak dw terus.

¹¹Pokok, kow kabh kudu ndongakk awak dw terus, dadin sedulur pirang-pirang bakal bisa memuji lan maturkesuwun marang Gusti Allah, awit Dkn nampa pandongan sedulur-sedulur lan nulungi awak dw sangka kanglan apa wa.

¹²Para sedulur, apa ta sing marakk aku kendel? Jalaran aku rumangsa resik ing lair lan batin marang kabh wong, malah-malah marang kow sing pada nurut Gusti. Aku blaka marang kow, awit kuwi sing dikarepk karo Gusti Allah. Enggon awak dw nduw rumangsa resik ing lair lan batin kuwi ora manut tyaran wong pinter nang jagat kn, ora, nanging manut karep Gusti Allah lan sangka pitulungan Gusti Allah sing ged kabetyikan.

¹³Wujut para sedulur, sembarang sing ketulis nang layang awak dw ya jelas kabh kanggo kow, mulan kow saiki bisa dunung tujuan awak dw, senajan durung sak kabh. Nanging aku pretyaya nk kow bakal dunung nk tujuan awak dw resik sak kabh. Dadin mbsuk nk Gusti Ysus teka menh nng pantes nk awak dw mbok gaw pamr nang ngarep

Gusti, kaya enggonmu pantes digaw pamr karo awak dw.

¹⁴ (1:13)

¹⁵ Jalaran aku ngerti kuwi, mulan aku ya wis kepngin niliki kow ping loro. Ping pisan aku mikir arep mampir nang nggonmu dong aku budal nang bawah Masedonia lan pindon nk balik sangka kana lrn nang nggonmu menh, supaya aku bisa nulungi kow luwih okh. Karomenh aku ya mbutuhk pitulunganmu kanggo nerusk enggonku arep budal nang bawah Yuda.

¹⁶ (1:15)

¹⁷ Apa kekarepanku iki tok-tokan? Mesti ora ta? Apa aku ya mntylah-mntylih kaya wong sing ora ngerti Gusti. Wong-wong kuwi saiki ngomong ya, nanging ssuk ngomong ora.

¹⁸ Para sedulur, Gusti Allah kenng dipretyaya lan awak dw uga kenng dipretyaya. Awit nk awak dw ngomong ya teges ya ya lan nk awak dw ngomong ora teges ya ora. Ora ngomong ya nanging teges ora.

¹⁹ Wujut kabar bab Kristus Ysus, Anak Gusti Allah, sing tak kabark bareng karo Silas lan Timotius, ya ora molah-malih. Teges, apa sing diomong karo Kristus ya dilakoni tenan.

²⁰ Iki pantyn tenan para sedulur, awit sembarang sing wis dijanji karo Gusti Allah marang awak dw, ya dituruti kabh karo Kristus. Mulan awak dw bisa ngakoni tenan lan ngomong Amn, pantyn Gusti Ysus nuruti

prejanjian Gusti Allah kabh, Dkn pantes dipuji.

²¹ Para sedulur, Gusti Allah dw sing ngekki kekuwatan marang aku lan kow, supaya pengandel awak dw kabh marang Kristus bisa mantep terus. Gusti Allah dw sing miji awak dw.

²² Mulan Gusti Allah ya wis ngetyap awak dw, kanggo tanda nk awak dw iki wis dadi umat Dkn. Karomenh Gusti Allah ngekki Roh Sutyi marang awak dw kanggo panjer, supaya awak dw ngerti nk Gusti Allah bakal ngekki sembarang liyan marang awak dw, sembarang sing wis dityawisk nang swarga.

²³ Para sedulur, apa ta jalaran aku kok ora sida teka nang nggonmu? Saiki arep tak omongk lan Gusti Allah dw ngerti nk aku ora goroh. Aku durung teka nang kuta Korinta kuwi, jalaran aku emoh ngrembuk prekara-prekara sing ora pener, awit kuwi mengko ndadkk laran atimu.

²⁴ Aku ora ngomong nk awak dw mandori uripmu, ora, awit wujud kow ya pada mantep ing pengandel. Nanging semunggon awak dw teka, tujuan ya ora liya kejaba kanggo ndadkk bungahmu.

2 ¹ Para sedulur, aku nggaw putusan ora niliki kow kuwi, awit aku emoh ndadkk sedin atimu, kaya dong aku teka sing ndisik ka.

²Awit nk aku sampk nggaw sedimu, aku dw ya mlu sedi. Apa ya nng sing bakal bisa nglipur aku nk kow pada sedi.

³Mulan para sedulur, tenimbang aku teka nang nggonmu, aku luwung nulis layang wa. Nang layang kuwi aku wis ndunung-ndunung bab prekara-prekara sing kudu mbok tata. Dadin nk aku teka nang nggonmu, kow bisa nggaw bungah atiku tenan, ora ndadkk sediku terus. Lan aku ya pretyaya nk kow pada nggatk k marang tembung-tembungku kuwi, supaya aku bisa bungah. Nk aku bungah, kow kabh mesti ya mlu bungah.

⁴Para sedulur, pada ngertia nk ora kepnak enggonku nulis layang kuwi, nanging karo ati sing susah lan sedi. Aku ora kuwat ngempet eluhku. Aku blas ora nduw gagasan marakk kow sedi, ora, nanging aku malah kepngin ndunung sepira gedn katrsnanku marang kow.

⁵Sedulur sing nggaw rtyok kuwi sakjan ora ndadkk susah aku, nanging sing susah malah kow kabh, senajana ora kebatyut banget.

⁶Wujut dkn ya wis mbok garap bebarengan lan wujut ya wis tyukup.

⁷Saiki sedulur kuwi dingapura wa lan diangkat menh, supaya aja sampk semplak atin.

⁸Mulan aku nyuwun tenan marang kow kabh para sedulur, diktokk nk kow trsna tenan marang dkn.

⁹ Lan aku ya pretyaya nk kow bakal nuruti karepku, awit aku nulis layang sing ndisik kuwi, uga jalaran aku kepngin ngerti kow pada nuruti tembung-tembungku apa ora. Wujut kabh omongku ya mbok lakoni.

¹⁰ Para sedulur, nk kow ngapura sedulur kuwi, ngertia nk aku uga mlu ngapura dkn. Aku pantyn ngapura sedulur kuwi, senajan salah dkn ya ora tak gaw sebab lan Kristus dw weruh nk aku ngapura sedulur kuwi ing lair lan batin, awit aku nuju apa sing betyik kanggo kow kabh.

¹¹ Dadin Stan ora bisa nemu dalan kanggo ngrusak awak dw, awit awak dw ngerti akal dkn kepriy.

¹² Para sedulur, dong aku teka nang kuta Troas arep nggelark kabar kabungahan Kristus, Gusti ya nggawkk dalan aku, wujut ya wong pirang-pirang pada seneng ngrungokk.

¹³ Nanging ing atiku rasan meksa ora kepnak, awit aku durung kepetuk karo sedulur Titus sing kudu nggawa kabar sangka nggonmu. Mulan aku ya ora suwi nang kuta Troas kono, aku terus pamitan arep nang bawah Masedonia.

¹⁴ Para sedulur, aku maturkesuwun marang Gusti Allah, awit nang endi wa Dkn nuntun aku. Lan jalaran sangka pitulungan Gusti Allah wong-wong bisa ngerti nk aku, sing maun mungsuh, saiki dadi peladn Kristus. Saiki nang endi wa sing tak parani, aku

bisa nggelark kabar kabungahan Kristus lan sangka pitulungan Gusti Allah wong pirang-pirang pada gelem nampa kabar kabungahan iki, ling-ling kaya lenga wangi sing ngabar ka.

¹⁵ Kanggo Gusti Allah aku ya kaya ambun lenga wangi ka, teges Gusti Allah seneng tenan enggonku nggelark kabar kabungahan Kristus. Aku nggelark kabar kabungahan iki ora namung marang wong-wong sing pada nampa keslametan, nanging uga marang wong-wong sing nampa karusakan.

¹⁶ Kanggo wong-wong sing bakal nampa karusakan kabar kabungahan iki kaya ambun batang wong mati, nanging kanggo wong-wong sing nampa keslametan malah kaya ambun lenga wengi. Apa nng sing kuwat ngerjani penggawan iki?

¹⁷ Para sedulur, aku ora kaya liya-liyan sing pada nggelark pitutur Gusti kanggo nggolk bati, ora bda kaya bakul sing ngiderk dagangan ka, ora. Nanging awak dw iki dadi peladn Kristus, awak dw ngerti nk Gusti Allah dw sing mrntah awak dw. Dkn nyawang awak dw lan Dkn ngerti nk awak dw nyambutgaw karo ati sing resik.

3 ¹ Para sedulur, apa aku iki ngelem awakku dw marang kow? Aku ora mbutuhk layang pengaleman kanggo kow lan aku ya ora nggolk layang kaya ngono kuwi sangka kow, senajan liya-liyan okh sing merlok-merlokk

kuwi. Kenng apa aku kok ora mbutuhk barang kaya ngono kuwi para sedulur?

²Awit kow dw kabh dadi tandan nk aku mulangi pitutur sing bener. Dadin nang endi wa kow kenng tak gaw pamran, teges, kow sing dadi layang pengalemanku. Nanging layangku ketulis ing atimu, ora nang kertas, awit wong-wong bisa weruh lan dunung dw sangka uripmu, nk aku mulangk pitutur sing bener.

³Uripmu sing anyar kuwi woh penggawan awak dw lan kuwi kaya-kaya kenng dipadakk karo layang pengalemanku sangka Kristus. Ora layang sing ketulis karo ngki, ora, nanging karo Roh Gusti Allah sing urip. Teges, Roh Gusti Allah sing wis nganyark uripmu sak kabh. Layang pengaleman awak dw sangka Kristus ora ditatah nang watu kaya angger-angger nabi Moses, ora, nanging ing atin manungsa.

⁴Para sedulur, aku wani ngomong ngono kuwi nang ngarep Gusti Allah, jalaran aku pretyaya marang Kristus.

⁵Nanging aku ora ngomong nk enggonku bisa ngerjani penggawan kuwi sangka kekuwatanku dw, blas ora, malah aku ngakoni nk Gusti Allah sing ngekki kekuwatan marang aku, supaya aku bisa nindakk kuwi kabh.

⁶Gusti Allah dw sing miji lan ngekki kekuwatan marang aku supaya, aku bisa pantes ngabark prejanjian sing anyar marang

manungsa kabh. Aku ora ngabark bab wt-wt nabi Moses sing ketulis ing prejanjian sing lawas, ora, nanging aku ngabark bab Roh Gusti Allah. Kenng apa aku kok ora ngomongk bab wt-wt nabi Moses? Awit wt-wt kuwi nekakk pati marang saben wong sing ora pada manut kuwi. Nanging Roh Gusti Allah malah ngekki kekuwatan marang manungsa, supaya bisa manut marang Gusti Allah lan bisa urip karo Dkn slawas.

⁷ Para sedulur, bener angger-angger nabi Moses sing ditatah nang watu nekakk pati marang wong sing ora pada gelem manut, nanging senjata ngono, angger-angger kuwi tekan karo slorot pangwasan Gusti Allah. Dong nabi Moses ngetokk angger-angger sing ditatah nang watu iki tyayahn dkn semlorot sangka pangwasan Gusti Allah lan pepadang mblerengi bangsa Isral, sampk ora pada kuwat mandeng terus. Nanging senjata slorot pepadang mau gedn kaya ngono, suwi-suwi ya ilang.

⁸ Nk dipadakk karo penggawn Roh Sutyi, apa penggawn Roh Sutyi ing urip manungsa ora ngungkul-ungkuli gedn pepadang?

⁹ Dipikir dw para sedulur, lah nk wt-wt prejanjian lawas, sing nggawa pati kanggo manungsa, tekan karo pepadang sing semlorot ngono, mosok prejanjian sing anyar, sing marakk manungsa dianggep bener

karo Gusti Allah, ora luwih ged pangwasan, ngungkul-ungkuli sing ndisik.

¹⁰Pitutor Gusti Allah sing diwulang karo nabi Moses ya bener tekan karo slorot pangwasan Gusti Allah, nanging kuwi saiki ora apa-apa nk dipadakk karo pitutor sing luwih ged pangwasan, sing ngekki kekuwatan marang manungsa, supaya bisa nuruti kekarepan Gusti Allah.

¹¹Dadin para sedulur, lah nk pitutor sing ora langgeng wa tekan nganggo pepadang Gusti Allah sing semlorot ngono, lah pitutor sing langgeng menh, mosok ora ngungkul-ungkuli enggon Gusti Allah ngtokk pangwasan?

¹²Mulan para sedulur, jalaran aku nduwni pengandel kuwi, mulan aku ya mulangk pitutor Gusti Ysus Kristus karo kendel.

¹³Aku ora kaya nabi Moses sing nutupi tyayahn, supaya bangsa Isral ora weruh ilang slorot pepadang Gusti Allah.

¹⁴Awit bangsa Isral wis gapuk pikiran lan ora bisa dunung marang pitutor Gusti Allah. Wujut tekan seprn kaya-kaya ijik ketutupan, awit nk pada ngumpul lan diwatyakk sangka prejanjian lawas, meksa durung bisa dunung. Kaya-kaya tutup tyayahn durung dityepot. Sakjan ya bener, awit namung Kristus dw sing bisa nyepot tutup kuwi. Teges para sedulur, namung nk gelem pretyaya marang Kristus manungsa bisa dunung nk prejanjian lawas wis ora kanggo menh, awit saiki ngerti

nk bisan ketampa Gusti Allah namung nk njagakk marang Kristus.

¹⁵ Tekan seprn nk bangsa Isral ngumpul lan matya sangka kitab nabi Moses, meksa durung pada dunung nk kuwi ngomongk bab Kristus, awit kaya-kaya ijik ketutupan atin.

¹⁶ Nanging nk gelem pretyaya marang Gusti Ysus Kristus, tutup bisa katyepot, ora bda kaya nabi Moses nyepot tutup tyayahn, dong arep omong-omongan karo Gusti Allah.

¹⁷ Para sedulur, Gusti Allah sing netepk prejanjian sing lawas ya tunggal karo Roh Sutyi. Dadin sapa sing nduwni Roh Gusti wis pedot, wis ora usah njagakk wt-wt nabi Moses menh.

¹⁸ Saiki awak dw kabh bisa mandeng marang pitutur Gusti, jalaran atin wis ora ketutupan menh. Kaya-kaya awak dw weruh Gusti Ysus Kristus lan slorot pangwasan nang katya pengilon. Sak bareng awak dw nyawang kuwi, awak dw selot suwi selot mada-rupa karo gambar nang katya kuwi. Dadin selot suwi selot ketara sepira gedn pangwasan Gusti sing nyambutgaw ing urip awak dw. Pantyn, lelakon sing kaya ngono ing urip awak dw iki bisan keturutan ya sangka penggawan Gusti, teges sangka penggawan Roh Gusti sing manggon ing urip awak dw.

4¹ Para sedulur, jalaran Gusti Allah ged kawelasan, mulan Dkn ya ngekki penggawan iki marang aku. Aku ya ora bakal

semplak atin lan aku ora bakal mandek enggonku mulangk pitutur Gusti Allah sing anyar iki.

² Aku malah ngemohi lan ngedohi tumindak sing ngisin-isink lan sing ora pantes disawang. Wujut awak dw ya ora ngapusi apa malsu pitutur Gusti Allah, ora. Awak dw malah mulangk pitutur Gusti Allah nganggo tyara sing jelas, dadin kabh wong ngerti nk aku mulangk sak bener, awit Gusti Allah dw sing nitni.

³ Nanging, semunggon meksa ijik nng wong sing ora bisa nyandak marang pitutur Gusti sing tak wulangk, kuwi ora jalaran tembungku kurang jelas, ora para sedulur, nanging jalaran wong-wong kuwi wis ditampik karo Gusti Allah, awit ora gelem pretyaya.

⁴ Sing mblerengi atin wong-wong kuwi ya Stan. Suwn urip ing donya kn ya dkn sing ngwasani atin wong sing ora pretyaya marang Gusti Ysus. Dadin wong-wong iki ya ora bisa dunung marang kabar kabungahan Kristus lan ya ora pada bisa ngrasakk dw gedn pangwasan Kristus, sing ngtokk Gusti Allah marang awak dw.

⁵ Wujut aku ya ora ngomongk bab awakku dw supaya kow pada ngelem aku, ora. Sing tak wulangk ya ora liyan kejaba Gusti Ysus Kristus, supaya kow pada nampa Dkn dadi Gustimu. Aku namung kepngin ngladni kow

kabh, awit kuwi sing dadi kekarepan Gusti Ysus ing uripku.

⁶Kenng apa aku kok kepngin nuruti kekarepan Gusti Ysus para sedulur? Awit Gusti Allah, sing mbiyn-mbiyn, dong namung nng peteng, nekakk pepadang, Gusti Allah dw nylorotk pepadang ing atiku nganggo pitutur Gusti Ysus. Dadin aku saiki bisa ngerti sepira gedn katrsnan lan pangwasan Gusti Allah, sing diktokk karo Gusti Ysus.

⁷Nanging pitutur iki diwadahi urip awak dw sing ringkih iki. Kaya-kaya kenng dipadakk karo banda ged sing diwadahi kendi lempung. Mengkono kuwi bisa ktok tenan nk kekuwatan ing urip awak dw iki tekan sangka Gusti Allah, awit awak dw rumangsa ringkih.

⁸Kenng apa aku kok ngomong ngono para sedulur? Awit aku iki dipenet sangka wtan-kulon-lor-kidul, nanging ora remuk. Ajek bingung ora ngerti apa sing kudu tak tindakk, nanging ora tau semplak.

⁹Ajek dimungsuh, nanging Gusti ora tau ninggal aku. Awak kenng alangan, nanging ora mati.

¹⁰Para sedulur, kow pada ngerti dw nk Gusti Ysus wa wis dipatni, mulan aku ya dunung nk sak wantyi-wantyi nng wong sing bakal matni aku, jalaran aku nggelark pitutur Gusti. Aku saguh nglakoni urip sing kaya ngono kuwi, supaya manungsa bisa nitni dw nk Gusti Ysus

urip lan supaya wong-wong pada dunung nk Dkn sing ngekki kekuwatan aku.

¹¹ Ing uripku iki aku wis kerep tyedek karo pati, jalaran aku nglabuhi Gusti Ysus. Nanging Gusti Allah dw nglilani kabh mau klakon, supaya kabh wong bisa weruh dw nk Gusti Ysus urip lan pada dunung nk Dkn sing nguwatk awakku sing ringkih iki.

¹² Dadin para sedulur, aku iki sasat ngrasakk kasangsaran terus sampk arep mati, nanging jalaran sangka kasangsaranku kow bisa nampa urip langgeng.

¹³ Nang Kitab nng tulisan ngg para sedulur: Aku tansah pretyaya marang Kow Gusti, mulan aku ngomong nk Kow Pitulunganku.

¹⁴ Nganggo pengandel sing kaya ngono kuwi aku saiki tansah nggelark pitutur Gusti, awit aku ngerti nk Gusti Allah, sing nangk Gusti Ysus sangka pati, uga bakal nangk aku sangka pati, supaya aku bisa urip dadi siji karo Gusti Ysus slawas-lawas. Gusti Allah uga bakal nampa aku nang swarga bebarengan karo kow kabh.

¹⁵ Para sedulur, sangsaraku kabh kuwi namung kanggo nglabuhi kow, supaya kow pada kenal marang Gusti Allah. Dadin nk wong-wong sing nampa kawelasan lan kabetyikan Gusti Allah tambah terus, wong-wong sing maturkesuwun lan memuji marang Dkn ya bakal tambah terus, awit Dkn pantyn ged tenan pangwasan.

¹⁶ Mulan aku ya ora semplak atin para sedulur. Bener badan sing ktok selot suwi selot rusak ngrasakk kasangsaran, nanging ing njeruh ati aku krasa dianyark terus saben dina, dadin selot suwi rasan selot kuwat.

¹⁷ Kanglan sing tak alami sakjeron urip ing donya iki ora apa-apa blas nk tak padakk karo upah kasangsaran sing mbsuk bakal tak tanpa sangka Gusti Allah. Upah kuwi bakal ged tenan, nggumun-nggumunk. Awak dw bakal ngrasakk kabetyikan Gusti Allah kabh slawas-lawas, awit kuwi wis dityawisk kabh kanggo awak dw.

¹⁸ Mulan aku ya namung mandeng marang upahku sing nang swarga, sing saiki ora ktok. Aku ora mikirk kasangsaran sing tak rasakk saiki. Barang sing ktok kuwi bakal liwat kabh, ora suwi nng. Nanging upah sing nang swarga, sing ora ktok, kuwi sing langgeng.

5 ¹ Para sedulur, awak dw ngerti nk badan kadonyaan sing dienggoni awak dw iki ora langgeng, namung sak utara. Dadin nk awak dw dipatni, awak dw ya ngerti nk Gusti Allah bakal ngekki badan sing anyar nang swarga, sing kenng dienggoni awak dw slawas-lawas. Iki ora kaya omah gawan manungsa, ora, awit iki badan panggonan awak dw sing langgeng.

² Saiki awak dw ya pada nggresah kepngin metu sangka omah kadonyaan iki, supaya ndang bisa manggon nang badan kaswargan sing langgeng. Awit nk awak dw wis bisa

nganggo badan kaswargan iki awak dw ora bakal wuda, nanging bakal nganggo salin sing langgeng.

³ (5:2)

⁴ Suwn awak dw ijik manggon nang badan kadonyaan iki awak dw ngrasakk kasangsaran terus lan awak dw pada nggresah kepngin metu. Ora jalaran awak dw kepngin ninggal badan kadonyaan iki, ora, nanging awak dw kepngin nampa badan anyar sangka swarga. Dadin badan awak dw sing kadonyaan bakal diganti dadi badan sing langgeng.

⁵ Gusti Allah sing wis nata kuwi mau kabh kanggo awak dw lan Dkn dw wis ngekki Roh Sutyi kanggo panjer sembarang sing wis dityawisk kanggo awak dw. Roh Sutyi kuwi panjer, kanggo tanda nk Gusti Allah bakal ngekki liyan sak kabh marang awak dw.

⁶ Mulan awak dw ya mantep terus para sedulur, awit awak dw ngerti tenan nk suwn awak dw ijik manggon nang badan kadonyaan iki awak dw ora bisa dadi siji karo Gusti Ysus nang swarga.

⁷ Saiki urip awak dw nang badan kadonyaan iki ya namung nganggo pretyaya marang Gusti Allah, senajan awak dw ora weruh marang Dkn. Saiki awak dw ora namung njagakk barang sing ktok.

⁸ Aku pantyn ya wis mantep ing ati. Aku malah kepngin ninggal badan kadonyaan iki

lan boyong nang omahku nang swarga, dadi siji karo Gusti.

⁹Mulan aku ya namung nduw tujuan siji iki, yakuwi: kepriy bisaku urip sing ndadkk seneng Gusti, ora dadi sebab ijik urip nang badan sing tak enggoni iki apa wis metu.

¹⁰Awit kepriy wa awak dw kabh kudu mara nang ngarep Kristus asok penjawab dw-dw. Teges, awak dw bakal dikrutu karo Kristus lan awak dw bakal nampa upah manut tumindak dw-dw suwn awak dw urip nang badan kadonyaan iki, menawa betyik, menawa ala.

¹¹Para sedulur, jalaran aku ngerti nk aku bakal dikrutu karo Gusti, mulan aku ya wedi tenan marang Gusti lan aku tansah ndunungk marang wong-wong nk atiku resiko. Gusti ngerti njeron atiku lan sing tak suwun kow kabh semono uga pada nitni dw lan ngakoni ing atimu nk aku ora goroh.

¹²Aku ora arep ngelem awakku dw nang ngarepmu, ora, nanging aku namung ndunungk marang kow nk ora usah wedi ngomong sing betyik bab aku. Dadin kow bisa mangsuli sak bener marang wong-wong, sing pada ngegungk manungsa manut ktok, ora manut kasukman.

¹³Para sedulur, nk tumindakku kaya wong bodo, jalaran aku ngegungk awakku dw, ngertia nk kuwi kanggo nglabuhi lan ngluhurk Gusti Allah. Nk aku nganggo tyara sing sak pantes, kuwi ya kanggo kow.

¹⁴ Apa sing tak tindakku wiw ora karepku dw, nanging katrangan Kristus sing nglakokk uripku. Awit aku ngerti nk Kristus nglakoni pati jalaran sangka dosan kabh manungsa. Mulan awak dw saiki ya ngerti nk awak dw kabh wis mati kanggo urip sing lawas.

¹⁵ Kristus mati dadi wakil kabh manungsa, supaya kabh wong sing wis nampa urip langgeng ora urip nuruti karep dw menh, ora, nanging nuruti karep Kristus. Awit Dkn sing mati lan tangi menh sangka pati nglabuhi manungsa.

¹⁶ Mulan aja pada nganggep wong-wong sing nurut Gusti Ysus Kristus tunggal wa karo wong-wong sing ora pretyaya. Pantyn, mbiyn aku dw ya klu, awit Kristus tak anggep tunggal wa karo wong liya-liyan. Nanging saiki aku wis ora kaya ngono menh.

¹⁷ Awit sapa sing pretyaya marang Kristus wis dadi wong anyar sak kabh. Urip wis ora kaya maun menh, ora, nanging saiki nglakoni urip anyar sak kabh.

¹⁸ Urip anyar iki pawh Gusti Allah marang awak dw. Dkn gelem nampa awak dw, jalaran Kristus wis mati nglabuhi awak dw. Lan saiki Gusti Allah ngongkon awak dw kongkon ngabark nk Gusti Allah gelem nampa kabh wong.

¹⁹ Teges, awak dw kudu ngabark nk manungsa bisa ketampa karo Gusti Allah, jalaran Kristus wis mati nyangga salah kabh

manungsa. Mulan saiki dosan wis ora diitung menh.

²⁰ Dadin aku iki dadi wakil Kristus nang jagat, teges, Gusti Allah dw sing ngundang manungsa lantaran aku. Mulan, manut kongkonan Kristus, aku nyuwun tenanan marang kow kabh, mbok pada gelema dirukunk karo Gusti Allah.

²¹ Para sedulur, Kristus sing ora nduw dosa dikongkon nyangga dosan awak dw karo Gusti Allah. Dadin nk awak dw wis dadi siji karo Kristus, awak dw ya wis dingapura lan dianggep ora nduw dosa menh karo Gusti Allah.

6 ¹ Para sedulur, aku, sing nyambutgaw bebarengan karo Gusti Allah, aku nyuwun tenanan marang kow kabh: mbok kawelasan Gusti Allah marang kow aja digaw muspra. Jalaran melas, Gusti Allah ngapura dosamu, aja balik nglakoni dosa menh.

² Awit Gusti Allah dw wis ngomong ngn nang Kitab: Ing wantyi sing tak karepk Aku ngrungokk sambatmu lan ing dina keslametanmu Aku teka nulungi kow. Para sedulur, ya saiki iki wantyin Gusti Allah arep nulungi kow lan ya saiki iki dina keslametanmu.

³ Para sedulur, aku ngati-ati tenan aja sampk ndadkk sandungan marang sapa wa. Dadin penggawan Gusti sing tak kerjani ora ntuk lk.

⁴ Ing prekara apa wa sing tak lakoni aku ngtokk nk aku iki peladn Gusti Allah, kayadn: kasusahan lan kanglan apa wa tak sangga karo sabar.

⁵ Aku mangan gebuk, mangan setrapan lan uga tau dikroyok. Aku ngrasakk nyambutgaw adus kringet, kurang turu lan kurang pangan.

⁶ Aku ngtokk betyik, nyambutgaw nganggo kaweruh, sabar lan gemati marang sapa wa. Aku manut marang pinuntun Roh Sutyi lan nrsnani liyan sak atiku.

⁷ Aku ngabark pitutur sing bener, pitutur Kristus lan aku sing ngabark ya nganggo pangwasan Gusti Allah. Aku mantep terus nuruti apa sing dikarepk karo Gusti Allah, dadin aku bisa nggelark pitutur Gusti Allah terus tanpa nng wong sing bisa nyalahk nk aku nindakk ala.

⁸ Aku dong-dongan diajni, dong-dongan disepkk, dong-dongan dielem, dong-dongan diolok-olok. Ya ora dadi apa. Senajan aku ngomong sak bener, aku meksa diarani tukang ngapusi.

⁹ Kabh wong kenal marang aku, nanging okh sing ora gelem nganggep aku kaya kongkonan Kristus. Aku ajek ngadepi pati, nanging wujut ijik urip. Senajan aku dipentungi, nanging aku ora mati.

¹⁰ Senajan aku digaw sedi, nanging aku bungah terus. Aku ktok mlarat, nanging aku ndadkk sugih wong pirang-pirang. Ktok ora

nduw apa-apa, nanging wujut aku nduw sembarang.

¹¹Para sedulurku nang Korinta, aku wis ngomong blaka marang kow lan sembarang sing nang njeron atiku wis tak etokk kabh.

¹²Nk nng rasa sing ora kepnak enggonmu bebarengan karo aku, kuwi ora jalaran tumindakku salah marang kow, ora, nanging kuwi jalaran sangka salahmu dw.

¹³Para sedulur, enggonku mituturi kow kuwi jalaran kow pada tak anggep anak-anakku dw. Mulan, mbok pada diktokk marang aku rasan atimu, kaya enggonku ngtokk rasan atiku marang kow.

¹⁴Para sedulur, aja gegandngan karo wong sing ora pretyaya. Apa wong sing nglakoni pitutur Gusti Allah bisa gegandngan karo wong sing nglawan Gusti Allah? Mesti ora. Apa pepadang bisa bebarengan karo pepeteng? Mesti ora.

¹⁵Kristus apa tau setuju karo Stan? Mulan, wong sing pretyaya marang Kristus ya ora tunggal karo wong sing ora pretyaya.

¹⁶Lan omah panggonan Gusti Allah ya ora tunggal karo omah brahala. Awit panggonan Gusti Allah sing urip ya awak dw iki. Wujut Gusti Allah dw wis tau ngomong, kaya sing ketulis nang Kitab, unin ngn: Aku bakal manggon dadi siji karo umatku lan Aku bakal bebarengan karo wong-wong kuwi. Aku bakal dadi Gusti Allah

lan wong-wong kuwi bakal dadi umatku.

¹⁷ Nang ayat liyan Gusti Allah ngomong ngn: Lungaa sangka tengah wong-wong sing nglakoni ala lan pada pisaha sangka wong-wong kuwi. Aja pada ndemk barang sing kotor, mengko Aku bakal nampa kow.

¹⁸ Nang ayat liyan menh Gusti Allah ngomong ngn: Aku bakal dadi bapak kanggo kow lan kow bakal dadi anak-anak lanang lan wdok kanggo Aku. Kuwi tembung Gusti sing kwasa dw.

7 ¹ Mulan para sedulur sing tak trsnani, awak dw pada ngerti nk Gusti Allah wis ngekki prejanjian-prejanjian iki marang awak dw, hayuk ta saiki pada ngresiki urip awak dw sangka sembarang sing nggaw reget badan lan atin awak dw. Awak dw kudu namung nglakoni apa sing ndadkk seneng Gusti Allah, awit awak dw ngajni tenan marang Dkn.

² Para sedulur, aku mbok dipretyaya ta! Aku ngerti nk nng sing pada nyalahk aku, jarn aku sembrana karo kow, nanging aku ora rumangsa tau nindakk sing ora bener marang kow. Aku ya ora tau ndadkk rusak urip sapa wa lan aku ya ora rumangsa tau nggoluk bati sangka urip sapa wa.

³ Aku ngomong kuwi ora kanggo nyalahk kow, ora. Aku malah tau ngomong nk kow

kabh ana ing atiku; pati-urip katrsnanku marang kow ora bakal pedot.

⁴Para sedulur, aku pantyn bisa blaka tenan marang kow lan kow pantyn kenng tak gaw pamran. Senajan aku ngalami kasusahan okh, jalaran kow nglipur aku, atiku bisa kebek karo kabungahan.

⁵Awit sakwis aku teka nang Masedonia aku ya ora bisa nemu ayam. Nang endi wa aku diperang! Perangan sangka njaba, yakuwi wong-wong sing tansah nglawan awak dw. Perangan sangka njeruh, yakuwi rasa sangsi ing ati nk mikirk kow lan sedulur-sedulur liyan.

⁶Nanging kesuwun tenan marang Gusti Allah sing nglipur atin wong semplak, awit saiki sedulur Titus wis balik nang nggonku menh lan atiku krasa bungah.

⁷Bungah ora namung jalaran Titus wis nang nggonku menh, ora, nanging uga jalaran Titus dw ngomong nk kow kabh pada nglipur dkn. Dkn malah ngomong nk kow pada kangen tenan marang aku. Titus uga ngomongk nk kow pada sedi, rumangsa nduw salah marang aku, nanging saiki kow pada ora wedi mblani aku. Kabar kuwi kabh pantyn nambahi bungah atiku.

⁸Para sedulur, aku rumangsa nk layangku sing kri nggaw susah atimu, nanging aku ora gela nk aku nulis layang kuwi. Ora, aku goroh nk aku ngomong ora gela, awit aku ya

gela tenan nk layangku nggaw sedin atimu, senajan sedimu namung sedilut.

⁹ Saiki aku bungah, ora bungah jalaran aku nggaw sedimu, ora, nanging aku bungah jalaran sedimu marakk kow pada ngrumangsani klorumu lan saiki kow pada njaluk ngapura marang Gusti Allah. Dadin terang banget nk sedimu kuwi pantyn dikarepk karo Gusti Allah. Tibak layangku ya ora nggaw ala, malah nggawa betyik kanggo kow.

¹⁰ Awit para sedulur, sedi nk sangka Gusti Allah kuwi malah marakk wong ngrumangsani salah, supaya njaluk ngapura marang Gusti Allah. Dadin sedi kaya ngono kuwi malah nekakk keslametan, ora ndadkk gela ing temb-mburi. Nanging sedi sak tyaran wong sing ora pretyaya marang Gusti Allah kuwi bda, kuwi nekakk pati. Awit senajan rumangsa salah, nanging ora pada njaluk ngapura marang Gusti Allah.

¹¹ Lah kow wis pada ngalami sedi sing sangka Gusti Allah, dipikir dw sedulur apa ntuk-ntuk! Wujut saiki kow pada mepeng tenan enggonmu nggarap sedulur sing salah, kow uga tenanan enggonmu mblani aku. Saiki ya ktok tenan nk kow sengit karo barang sing ala, awit saiki ketara tenan nk kow wedi marang Gusti Allah. Saiki kow malah kangen tenan marang aku, kepngin nduduhk marang aku nk kow saiki pada manut marang Gusti

Allah lan gelem nggarap sedulur sing nggaw dosa. Kuwi mau kabh ngekki tanda nk kow kepngin nglakoni sing bener.

¹² Para sedulur, dadin enggonku nulis layang sing kri ka ora kanggo nggarap sedulur sing salah apa mblani sedulur sing disalahk, ora. Nanging enggonku nglayangi kow ka tujuan, supaya kow kabh pada ngakoni dw nang ngarep Gusti Allah, nk kow pada labuh tenan kanggo aku.

¹³ Kuwi sing nglipur atiku tenan. Kejaba sangka panglipur iku, aku uga bungah jalaran kow kabh pada ngayemk atin sedulur Titus; dkn ora usah sangsi bab kow.

¹⁴ Kow pantyn tak gaw pamran marang sedulur Titus lan aku bungah nk kow ora nggaw isinku marang dkn. Kayadn sembarang sing wis tak omong marang kow bener kabh, saiki wujud ya ketara nk sembarang bab kow sing tak omong marang sedulur Titus ya bener kabh.

¹⁵ Katrsnan Titus marang kow saiki mundak ged, awit dkn ngerti nk kow pada manut marang tembung-tembungku. Wujud dkn ya mbok ajni tenan dong dkn teka nang nggonmu lan ya mbok tanpa apik banget.

¹⁶ Aku jan bungah tenan nk kow kenng tak pretyaya sak kabh.

8 ¹ Para sedulur, saiki aku kepngin ngomongi kow kabh bab kabetyikan Gusti Allah

marang pasamuan-pasamuan nang bawah Masedonia.

² Sedulur-sedulur nang pasamuan-pasamuan iki pada ngalami kanglan sing abot tenan, nanging senjata ngono pada nduwani kabungahan ged ing ati. Lan senjata sedulur-sedulur kuwi dw ora nduw, nanging enggon nulungi liyan ora setitik.

³ Aku weruh dw nk sedulur-sedulur iki pada pawh sak kuwat, malah sakjan ngungkul-ungkuli kuwi. Sangka karep dw lan karo ati sing lega-lila sedulur-sedulur iki pada nyuwun tenan marang aku, njaluk dikki kelunggaran mlu nulungi sedulur-sedulur sing nang Yuda.

⁴ (8:3)

⁵ Pawh sedulur-sedulur nang Masedonia kuwi jan ngungkul-ungkuli sing tak jagakk. Awit ndisik pada masrahk urip marang Gusti lan namung kepngin nuruti karep Gusti. Terus pada masrahk urip marang aku, kepngin nuruti karepku, awit sedulur-sedulur kuwi pada ngerti nk kuwi kekarepan Gusti.

⁶ Mulan aku ya terus nyuwun marang sedulur Titus, sing wis molai nglumpukk pawhmu, supaya dkn ngrampungk pitulunganmu kanggo sedulur-sedulur liyan iki.

⁷ Para sedulur, ing prekara apa wa kow jan lubr tenan! Wujut kow jeru ing pengandel, luwes ing tembung, jembar ing kaweruh, temen ing tetulung lan uga lubr

ing katrsnanku marang kow. Mulan para sedulur, sing tak jaluk, pawhmu iki kanggo sedulur-sedulur nang Yrusalm bisaa lubr.

⁸Aku ora meksa kow para sedulur, ora, aku namung kepngin weruh apa katrsnanmu marang sedulur-sedulur liyan tunggal karo katrsnan lan pelabuhan sedulur-sedulur nang Masedonia, sing pada nulungi sedulur-sedulur nang Yrusalm sing pada kekurangan.

⁹Awit para sedulur, pada linga marang Ysus Kristus, Gustin awak dw, sing trsna tenan marang awak dw. Senajan Dkn sugih, Dkn saguh nglakoni kemlaratan kanggo nglabuhi kow. Dadin sangka kemlaratan Gusti Ysus Kristus kow bisa nampa kasugihan sing wis dityawisk karo Gusti Allah.

¹⁰Miturut pinemuku apik ngn wa: kow dw sing ngetokk gagasan kanggo nulungi pasamuhan-pasamuhan sing kekurangan lan wujud ya kow uga sing molai nglumpukk duwit taun sing wis.

¹¹Para sedulur, apik penggawanmu iki ya ndang dirampungk wa. Dadin sedulur-sedulur bisa weruh dw nk kow pada kepngin ngrampungk tenan apa sing wis mbok wiwiti dw. Pada pawha sak kuwatmu, nk nduw okh ya ngekki okh, nk nduw setitik ya ngekki setitik.

¹²Sing penting, nk pawh kudu karo ati sing lega-lila. Awit nk ora nduw ya bener ora

bisa pawh, nanging nk nduw kudu pawh sak kuwat.

¹³Aku ora ngomong nk kow kudu nulungi liyan terus kow dw sampk kanglan, ora, para sedulur. Karepku, supaya sangka kalubranmu kow nulungi sing pada kekurangan, dadin kabh bisa ketyukupan.

¹⁴Sapa ngerti kapan-kapan kow dw kekurangan. Nanging sedulur-sedulurmu sing kelubran mesti bakal gentn nulungi kow. Dadin bisa pada-pada.

¹⁵Bab iki nang Kitab ketulis ngn: Sing nglumpukk okh malah ora turah, lah sing nglumpukk setitik ora kekurangan. (Kuwi ngomongk bab panganan sangka langit sing jeneng manah.)

¹⁶Para sedulur, aku maturkesuwun tenan marang Gusti Allah, awit Dkn sing ngekki katrsnan marang sedulur Titus. Mulan dkn ya kaya aku dw enggon nglumui tenan kepngin nulungi kow.

¹⁷Sedulur Titus ora namung bungah jalaran aku nembung dkn, nanging sangking bungah bisa nulungi kow, dkn malah budal nang nggonmu sangka karep dw.

¹⁸Aku uga ngongkon sedulur liyan ngantyani sedulur Titus. Pasamuan-pasamuan kabh ya wis kenal lan pada ngelem marang sedulur iki, awit dkn enggon nyambutgaw nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus ya ora sembrana.

¹⁹ Karomenh, pasamuan-pasamuan wis miji sedulur iki kongkon ngantyani awak dw nk awak dw nggawa urunanmu nang Yrusalm, awit awak dw ya wis dipasrahi penggawan iki. Awak dw seneng tetulung.

²⁰ Awak dw ya ati-ati tenan, aja sampk kenng disalahk wong nk awak dw nguntet duwit apa kepriy, awit sedulur-sedulur sing pada pawh ya ora man tenan.

²¹ Mulan awak dw ya mikirk sembarang sakdurung, supaya ora kenng diarani wong kepriy wa. Awak dw kepngin nindak sing bener nang ngarep Gusti Allah lan nang ngarep manungsa.

²² Kejaba sedulur kuwi mau, aku uga ngongkon sedulur siji menh ngantyani sedulur Titus. Sedulur iki uga wis ngtokk nk dkn ajek sregep nyambutgaw kanggo Gusti ing prekara apa wa. Dkn ngerti nk kow pada seneng nulungi liyan, mulan dkn ya kepngin tenan teka nang nggonmu.

²³ Bab sedulur Titus kow dw pada ngerti para sedulur, dkn kanyaku sing temen ngrwangi aku enggonku nyambutgaw nglabuhi kow. Dkn wakilku. Lah sedulur loro sing liyan kuwi wakil pasamuan-pasamuan; Kristus pantyn ktok kwasan lan kabetyikan tenan sangka urip sedulur loro iki.

²⁴ Mulan aku nyuwun marang kow kabh para sedulur, sedulur-sedulur iki ditampa sing apik lan diktokk katrsnanmu. Dadin

pasamuan-pasamuan kabh bisa ngerti nk enggonku ngelem kow nng wujud.

9¹ Para sedulur, aku wis ora usah ngomongi kow nk kow kudu nulungi sedulur-sedulur nang Yuda.

² Awit aku ngerti nk kow seneng tetulung, mulan kow ya tak gaw pamran marang pasamuan-pasamuan nang Masedonia. Aku ngomong marang sedulur-sedulur kuwi nk kow sing nang Korinta nang bawah Akaya kono wis pada molai ngekki urunan wiwit taun sing kepungkur. Kuwi dadi tulada kanggo sedulur-sedulur nang bawah Masedonia, mulan ya terus pada mlu tata-tata nglumpukk urunan.

³ Aku ngongkon sedulur Titus lan kantyan loro iki teka nang nggonmu, supaya kabh ngerti nk enggonku ngelem kow ora kaya tong-kosong, nanging nng wujud tenan. Aku ngomong nk duwit urunanmu wis bakal dilumpukk sakdurung sedulur-sedulur iki tekan nggonmu.

⁴ Nk ora ngono, mengko aku kisinin nk nng sedulur-sedulur sangka Masedonia teka nang nggonmu bareng karo aku, nanging urunanmu durung dityawisk. Ora aku dw, nanging kow mbarang mesti mlu isin, awit aku wis ngomong nk kow kenng tak pretyaya.

⁵ Mulan sedulur Titus lan kantyan tak kongkon budal ndisik nang nggonmu, supaya pada ngrwangi nglumpukk urunan sing mbok

janji dk mbiyn. Dadin nk aku teka, urunanmu wis dityawisk, supaya bisa ktok nk urunan kuwi metu sangka ati sing lega-lila, ora metu jalaran kow kepeksa.

⁶Aja lali marang tembung sing unin ngn para sedulur: Sing nyebar setitik ya bakal ngunduh setitik, nanging sing nyebar okh ya bakal ngunduh okh.

⁷Nk kow pawh, siji-sijin kudu mikir dw ing ati arep ngekki pira, aja kepeksa apa terus gela ing mburi. Ngertia para sedulur, Gusti Allah seneng nk awak dw pawh karo ati sing bungah.

⁸Gusti Allah nduwni kwasa mberkahi kow ngungkul-ungkuli sing mbok butuhk, supaya sak wantyi-wantyi kow bisa ketyukupan ing prekara apa wa. Kow malah bisa nduw turahan okh kanggo nindakk sak wernan penggawan sing betyik kanggo nulungi liyan.

⁹Bab iki nang Kitab nng ayat sing unin ngn: Dkn ngedum marang sing mlarat, Gusti Allah bakal ling marang kabetyikan wong kuwi slawas.

¹⁰Para sedulur, Gusti Allah sing nyawisk wiji kanggo sing nyebar, supaya nng pangan kanggo sing ngelih, ya Gusti Allah uga sing bakal nyukupi kow terus ing kabutuhanmu, supaya kow bisa maju terus enggonmu nulungi liyan sing kekurangan.

¹¹Gusti Allah bakal ngantepk atimu lan bakal nyukupi kow ing werna-werna prekara,

supaya slawas kow bisa urun marang liyan.

Karomenh para sedulur, urunan sangka atimu sing bakal tak gawa nang Yuda kuwi bakal marakk sedulur pirang-pirang pada maturkesuwun marang Gusti Allah.

¹² Dadin urunanmu kuwi ora namung nyukupi kabutuhan sedulur-sedulur nang Yuda, nanging urunanmu uga marakk wong pirang-pirang pada maturkesuwun tenan marang Gusti Allah.

¹³ Mengkono kuwi bakal ketara uga nk kow pada trsna tenan marang Gusti Allah lan pada kepngin nuruti kekarepan. Lan wong okh bakal ngelem Gusti Allah, jalaran pada weruh kabetyikanmu lan pada nitni dw nk kow ora namung ngakoni, nanging nyata tenan nglakoni kabar kabungahan Kristus. Wong-wong bakal ngelem Gusti Allah uga, jalaran kow ora man ngedum berkah marang sedulur-sedulur nang Yuda lan sedulur-sedulur liyan.

¹⁴ Sedulur-sedulur kuwi bakal pada ndongakk kow karo katrsnan, awit Gusti Allah ngedunk kabetyikan marang kow sampk lubr-lubr.

¹⁵ Mulan hayuk pada maturkesuwun marang Gusti Allah, sing wis ngedunk pawh sing ged banget marang awak dw, pawh sing gedn ora kenng didunungk nganggo tembung manungsa.

10 ¹Para sedulur, nng wong sing ngomong nk aku iki, Paulus, ora wani ngomong nk adep-adepan karo kow, jarn waniku nk aku adoh karo kow. Jarn nk nang layang aku wani ngomong keras. Saiki aku nyuwun marang kow para sedulur, aku nyuwun karo ati sing andap-asor lan betyik, jalaran Kristus ya kaya ngono: wong-wong sing ngomong kaya ngono kuwi pada ditampik.

²Dadin nk aku teka nang nggonmu, aku ora usah ngomong keras marang kow, senajan aku bakal ngomong keras tenan marang wong-wong liyan. Awit wong-wong kuwi pada ngarani aku jarn klakuanku kaya wong kadonyaan, sing ora manut marang Kristus.

³Ya bener aku wong urip ing donya kn kaya wong liyan, nanging aku ora bakal nglawan guru-guru palsu kuwi nganggo tyaran wong sing ora pretyaya marang Kristus.

⁴Gamanku ora gaman kadonyaan, ora, nanging gaman Gusti Allah, gaman sing kuwat lan sing bisa ngremuk tbng-tbng mungsuh. Teges, aku bisa nduduhk klrn guru-guru palsu kuwi.

⁵Omongan ged-ged sing namung ngalang-alangi wong-wong marakk ora bisa ngerti pitutur Gusti Allah sing bener, bakal tak rombak. Pikiran-pikiran manungsa bakal tak garap lan tak telukk marang kekarepan Kristus.

⁶ Nk wis ktok tenan nk kow wis pada manut sak kabh marang Kristus, aku bakal nggarap kabh wong sing nglawan piwulang Kristus.

⁷ Para sedulur, kow kudu ngerti sak bener. Nang tengahmu pantyn nng wong sing ngomong karo kow nk dkn dipilih tenan karo Kristus. Wong kuwi kudu ngerti nk aku pada wa pilihan Kristus lan Kristus ya ngekki pangwasa marang aku.

⁸ Semunggon aku ngegungk bab pangwasa kuwi, aku ya ora isin, awit pangwasa kuwi kanggo mbangun kow, ora kanggo ngrusak kow.

⁹ Aku ora nuju arep medn-medni kow karo layang-layangku.

¹⁰ Ya bener nng wong sing ngomong: Nang layang Paulus tembung keras lan pedes, nanging nk adep-adepan karo awak dw dkn ora sembada blas, ora sembada tembung lan ora sembada ktok.

¹¹ Wong sing ngomong ngono kuwi kudu ngerti nk sing tak omong nang layang-layangku ora bda karo sing bakal tak tindakk nk aku teka nang nggonmu.

¹² Pantyn aku ora wani madakk awakku karo wong-wong sing mikir wis apik dw, awit wong-wong kuwi bodo banget. Bodon ngn: lah wong-wong kuwi pada nggaw ukuran manut pinemun dw terus pada madakk klakuan karo ukuran dw.

¹³ Para sedulur, nk aku nggunggung, aku ora ngliwati wates, sing tak gunggung kuwi sakjeron wates. Wates yakuwi: penggawan sing wis dipasrahk marang aku karo Gusti Allah. Lan kow uga klebu ing penggawanku iki.

¹⁴ Dadin aku ya ora ngliwati wates lan kow ora tiba ing sak njaban rengganku. Wujut ya aku sing teka ndisik dw nang nggonmu nggawa kabar kabungahan Kristus.

¹⁵ Para sedulur, nk aku ngomong nk kow dadi rengganku, aku ora goroh lan aku ora ngliwati wates penggawanku, awit dudu liyan, nanging aku dw sing nggawa kabar kabungahan Kristus nang nggonmu. Nanging pengarep-arepku, pengandelmu bisaa mundak terus, supaya penggawanku nang tengahmu uga bisa mundak ged, tanpa ngliwati wates sing wis dityatet karo Gusti Allah kanggo aku.

¹⁶ Nk kuwi wis klakon, aku bisa nggelark kabar kabungahan Kristus nang panggonan-panggonan liya sing adoh-adoh. Awit aku ora gelem ngegungk bab penggawan sing wis dikerjani nang kebon wong liya.

¹⁷ Nk aku ngegung, aku ya ngegungk Gusti, sing ngekki kekuwatan aku. Wujut nang Kitab ketulis ngn: Sapa sing arep ngegung-egungk, apik wong kuwi ngegungk bab sing ditindakk karo Gusti Allah.

¹⁸Awit para sedulur, dudu wong sing ngelem penggawan dw sing dianggep apik karo Gusti Allah, nanging wong sing dielem karo Gusti Allah dw, kuwi sing dianggep apik.

11 ¹Para sedulur, sing tak suwun ora dadi atimu enggonku ngomong kaya wong bodo iki. Ya aku disabari sedilut menh.

²Pantyn aku sumelang tenan bab kow, kaya enggon Gusti Allah sumelang bab kow. Kenng apa aku kok sumelang tenan bab kow para sedulur? Awit kow wis tak gandngk karo Kristus, kaya sakwijin bapak matyangk anak wdok sing prawan karo sakwijin wong lanang.

³Nanging, wediku nk kow sampk kenng akal Stan, kaya ibu Eva, sing diapusi karo ula terus ora manut marang tembung Gusti Allah. Mengko kow mbarang sampk disasark karo guru-guru palsu kuwi terus ora trsna marang Kristus kaya mau-maun menh, nganggo katrsnan sing tus lan sing tenan.

⁴Aku sumelang, awit kow nglilani sapa wa teka nang pasamuan lan mulangk bab Ysus, nanging piwulang wong-wong kuwi sj banget karo sing tak wulang. Semono uga kow gelem nampa roh liyan lan pitutur liyan, sing jarn kabar kabungahan uga.

⁵Para sedulur, rumangsaku aku ora kalah karo rasul-rasul sing mbok anggep rasul ged kuwi.

⁶Bener aku ora bisa ngomong kaya wong-wong kuwi, nanging kuwi ora ngomong

nk aku ora nduw kaweruh. Wujut ya wis ketara tenan ta ing tindak-tandukku sak kabh.

⁷ Apa aku salah jalaran tumindakku marang kow nganggo andap-asor? Apa tujuanku ora namung kanggo ngangkat kow? Mulan aku ya ora njaluk bayaran enggonku nggelark pitutur Gusti Allah marang kow.

⁸ Malah pasamuan-pasamuan liyan sing nyokongi aku suwn aku ngabark pitutur Kristus nang nggonmu. Sasat aku meres pasamuan-pasamuan kuwi, supaya aku bisa nulungi kow.

⁹ Suwn aku nang nggonmu aku ya ora tau ngrusui kow nk aku butuh apa-apa. Sak ngertiku aku ora tau njaluk duwit marang sapa-sapa, awit sedulur-sedulur sing teka sangka Masedonia wis pada nyukupi butuhku. Dadin aku ora tau dadi rengganmu kepriy wa lan sak terus ya ora.

¹⁰ Para sedulur, kaya enggon Kristus tembung tenan, semono uga sing tak omong iki tenan, awit Kristus urip ing atiku. Mulan aku wani ngomong nk nang Akaya ora nng wong siji wa sing bisa ngarani nk aku goroh, awit aku ora tau njaluk urunan sapa-sapa.

¹¹ Kenng apa aku kok ngomong ngono kuwi para sedulur? Apa jalaran aku ora trsna marang kow? Ora para sedulur, awit Gusti Allah dw ngerti nk aku trsna tenan marang kow.

¹² Lan apa sing wis tak tindakk arep tak terusk, supaya rasul-rasul liyan kuwi ora bisa nemu kelunggaran kanggo gemunggung lan ngomong nk penggawan tunggal wa karo aku.

¹³ Wong-wong kuwi dudu rasul-rasul sing kongkonan Gusti Allah, nanging rasul-rasul sing palsu, sing ngapusi. Nganggep rasul Kristus tenan, nanging wujud ora.

¹⁴ Kuwi ora nggumunk, awit Stan dw bisa teka kaya mulkat pepadang.

¹⁵ Mulan ya aja kagt nk balan Stan tekan kaya peladn kabetyikan. Nanging entk-entk wong-wong kuwi bakal nampa setrapan sing tyotyok karo klakuan.

¹⁶ Para sedulur, saiki tak omongk sing tyeta tenan: aja sampk nng wong ngira nk aku iki wong bodo. Nanging semunggon nng wong nganggep aku iki bodo, ya bn, aku ditampa kaya wong bodo wa, supaya aku bisa gemunggung setitik, niru wong-wong sing bodo kuwi.

¹⁷ Dadin sing arep tak omong iki ora sangka tembung Gusti, ora, nanging tembungku dw, tembung wong sing diarani bodo, sing ngejokk kekuwatan dw.

¹⁸ Wong okh pada ngegungk kapinteran dw, aku uga arep mlu ngono.

¹⁹ Jalaran kow nganggep kow dw pinter, mulan kow ya nyabari wong-wong sing bodo.

²⁰Wujut kow nyabari sapa wa sing mandori kow, sing meres lan sing ngerh kow. Kow uga nyabari wong sing ngepal lan napuk kow.

²¹Aku isin, awit aku pantyn ngakoni nk aku ora nduw kendel nglakoni sing kaya ngono. Nanging senjata ngono, ora namung wong-wong kuwi bisa ngegung-egungk urip dw. Aku ya bisa uga, senjata omongku iki namung mlu-mlu wong bodo.

²²Wong-wong kuwi jarn wong Ibrani, aku ya wong Ibrani. Jarn wong Isral, aku ya wong Isral. Jarn turunan Bapa Abraham, aku uga turunan Bapa Abraham.

²³Jarn peladn Kristus, nanging aku sing ngladni Kristus ngungkul-ungkuli wong kuwi kabh. Ora nggumun aku nk kow mikir nk omongku kuwi terus mblarah-mblarah. Wujut enggonku nyambutgaw abot ngungkuli wong-wong kuwi. Enggonku disetrap nglabuhi Kristus kerep ya ngungkul-ungkuli wong-wong kuwi. Aku mangan gebuk ngungkul-ungkuli wong-wong kuwi. Aku wis ping pira mh mati, ngungkul-ungkuli wong-wong kuwi.

²⁴Wis ping lima aku ngrasakk landep petyut. Aku dipetyuti manut pernatan agama Ju sing diarani patang puluh kurang siji. Dadin lima ping patang puluh kurang siji.

²⁵Aku wis digebuki ping telu karo wong Rum lan sepisan aku dibandemi watu. Sampk ping telu kapal sing tak tumpaki kelep lan

sepisan aku kompal-kampul nang segara,
sedina-sewengi suwn.

²⁶ Aku ajek lelungan ngladni Kristus, ngadepi sak wernan alangan nang laut, tukang ngrampok, alangan sangka bangsaku dw wong Ju, alangan sangka bangsa liyan, ngadepi alangan nang kuta lan uga nang wustn, dong-dongan nang segara lan uga aku ngadepi alangan sangka wong-wong sing ngakun sedulur.

²⁷ Enggonku nyambutgaw ya rekasa tenan. Aku kerep ora turu, ora mangan lan ora ngomb, senajan ngelak lan ngelih. Aku kerep kademen, awit ora nduw sandangan.

²⁸ Kejaba karpotan liya-liyan, saben dina aku tansah mikirk pasamuhan-pasamuhan kabh.

²⁹ Nk nng sedulur krasa ringkih, aku ya mlu ngrasakk ringkih, nk nng sedulur nibakk liyan ing dosa, aku ya mlu krasa jngkl tenan.

³⁰ Para sedulur, jalaran aku kepeksa gemunggung, aku saiki arep ngegungk prekara-prekara sing ngtokk karingkihanku.

³¹ Gusti Allah Bapak Gusti Ysus sing kudu digunggung slawas-lawas, Dkn ngerti nk aku ora goroh.

³² Dong aku nang kuta Damaskus, gramang kono mrntah ngongkon njaga kutan, jalaran arep nyekel aku. Gramang iki wakil ratu Artas.

³³ Nanging aku diedunk nganggo kranjang sangka jendlan tmbok kuta mau. Dadin aku bisa mrutyut sangka tangan gramang.

12 ¹ Para sedulur, aku ngerti nk ora nng gunan, nanging aku kepeksa nerusk enggonku gemunggung. Saiki aku arep ngomongk bab weweruh lan pamedaran sangka Gusti. Jarn kuwi sing diegulk karo wong-wong kuwi.

² Aku kenal sakwijin wong Kristen sing patbelas taun kepungkur diangkat mlebu nang swarga sing duwur dw. Aku ora ngerti embuh sak awak, embuh namung nyawan. Namung Gusti Allah sing ngerti.

³ Aku ngerti tenan nk wong iki diangkat mlebu Pirdus, embuh sak awak, embuh ora, aku ora ngerti. Namung Gusti Allah sing ngerti.

⁴ Nanging aku ngerti nk nang kana wong iki krungu swara-swara sing ora bisa didunungk nganggo tembung manungsa lan manungsa ya ora kelilan ngomongk bab kuwi.

⁵ Wong kuwi kenng tak gunggung, nanging aku ora bakal nggunggung awakku dw, sing nampa weweruh kuwi. Awit nk aku nggunggung awakku, aku namung kepngin ngomongk karingkihanku sing ora kenng digaw pamran.

⁶ Nanging semunggon weweruh-weweruh kuwi tak gaw pamran, iku ya ora kluu, awit klakon tenan. Mung aku luwung

ora ngomongk bab kuwi, mengko ndak wong-wong pada ngajni aku jalaran aku ntuk weweruh-weweruh kuwi. Karepku, nk wong-wong ngajni aku ya namung jalaran weruh uripku, apa sing tak lakoni lan apa sing tak wulang.

⁷Supaya aku ora gemunggung lan mamrk pengalaman-pengalaman sing nggumunk kuwi, Gusti Allah nglilani pernyakit nekani awakku; rasan kaya eri nyotyok dagingku. Nk tak rasakk, kaya-kaya kuwi gaman Stan kanggo ngantemi aku.

⁸Sampk ping telu aku sambat marang Gusti, nyuwun mbuwang pernyakit kuwi sangka awakku.

⁹Nanging Gusti malah semaur ngn: Aku ora bakal mbuwang pernyakit kuwi, nanging kabetyikanku bakal nulungi kow, kuwi wis nyampni. Awit pangwasaku ketaran ing karingkihanmu. Mulan nk aku kudu pamr, aku malah seneng ngomongk bab karingkihanku, supaya aku bisa ngrasakk kekuwatan Kristus nyambutgaw ing aku.

¹⁰Para sedulur, kanggo nglabuhi Kristus aku seneng ngalami apes. Aku gelem diseplkk, aku gelem kanglan apa dipilara lan aku gelem ngalami kasusahan liya-liyan. Awit ing waktu apes Gusti bakal nguwatku aku.

¹¹Para sedulur, aku rumangsa nk omonganku kaya omongan wong bodo, nanging pantyn kow sing meksa aku. Sakjan kow sing kudu

ngomong nk aku sing bener. Bener aku iki dudu sapa-sapa, nanging aku ora kalah karo rasul-rasul sing mbok anggep ged dw kuwi.

¹²Awit ya wis tyeta tenan tandan nk aku iki rasul kongkonan Kristus. Wujut kow dw wis kerep weruh enggonku nindakk mujijat-mujijat lan tanda-tanda sing nggumunk, kanggo ngtokk kwasan Gusti Allah. Nanging kow ora pada nggatk.

¹³Apa nng kurang enggonku nggatk marang kow nk dipadakk karo pasamuhan liya-liyan? Bener nng kurang, awit aku ora njaluk urunan marang kow. Nk kuwi mbok anggep salah, aku ya njaluk ngapura marang kow.

¹⁴Saiki aku wis tata-tata arep niliki kow menh, ping telun. Nanging aku ora bakal njaluk urunan, awit dudu barangmu sing tak golki, ora. Sing tak golki kuwi ya kow dw. Apa ya botyah sing kudu ngrumati wong tuwan, mesti ya wong tuwan sing ngrumati anak-anak.

¹⁵Mulan aku ya malah bungah nk aku bisa ngrwangi kow karo sak nduwku. Mbok uripku dw wa aku ora man kanggo nglabuhi kow. Ktok katrsnanmu marang aku malah suda, jalaran katrsnanku marang kow mundak.

¹⁶Nanging wong-wong sing ora seneng karo aku ngomong: Pantyn Paulus ora dadi renggan, nanging dkn pinter ngakali kow.

¹⁷ Para sedulur, apa tau aku nggol k bati lantaran sedulur-sedulur sing tak kongkon nang nggonmu?

¹⁸ Aku ngongkon sedulur Titus niliki kow bareng karo sedulur Kristen liyan. Apa sedulur Titus ngakali kow? Lak ora ta? Kow dw ngerti nk sedulur Titus karo aku ora sj pikiran lan tumindak kanggo kow.

¹⁹ Kow menawa wis suwi mikir nk aku iki mbenerk awakku dw. Ora para sedulur, awit Gusti Allah ngerti nk kabh sing tak omong iki manut karep Kristus. Sembarang sing tak lakoni namung kanggo mbangun kow tenan.

²⁰ Awit aku sumelang, wediku mengko aku teka nang nggonmu, terus nemu kow sj karo pengarep-arepku. Apa menawa kow nemoni aku sj karo pengarep-arepmu. Aku wedi nk mengko nk aku teka terus nemu kow pada tukaran apa pada mri marang sakpada-pada, pada nesu apa namung ngurusi urip dw-dw, apa pada nglk-lk, nyatur apa nyombongi sakpada-pada apa nindakk sing rusu.

²¹ Aku pantyn wedi para sedulur, mengko nk aku teka nang nggonmu terus Gusti Allah marakk aku krasa isin nang ngarepmu. Menawa aku bakal sedi mikirk sedulur pirang-pirang sing maun nglakoni dosa, nanging durung ninggal klakuan sing kotor kuwi, kayadn laku bdang lan klakuan liya-liyan sing ora pantes.

13 ¹Para sedulur, iki bakal ping telun enggonku teka nang nggonmu. Nang Kitab nng ayat sing unin ngn: Saben kelahan bisan ketampa namung nk nng seksin loro apa telu.

²Sedulur-sedulur sing pada nglakoni dosa lan uga liya-liyan, kabh sing wis tak lingk dong aku teka ping pindon, senjata saiki aku adoh karo kow, aku nglingk marang kow sepisan menh: mbsuk nk aku teka menh nang nggonmu aku ora bakal ngman sapa-sapa.

³Kow bakal weruh dw apa tandan nk Kristus sing ngongkon aku tenan, awit nk Kristus tumandang, ora kaya wong sing ora nduw kwasa, nanging Dkn bakal ngtokk kwasan lan bakal nggarap nganggo tyara sing keras.

⁴Bener, dong Kristus dipentng Dkn kaya manungsa sing ora nduw kekuwatan, nanging saiki Dkn urip nganggo kwasan Gusti Allah. Aku ya rumangsa ora nduw kekuwatan kaya Kristus, nanging kow bakal weruh dw nk aku teka nang nggonmu, aku bakal kaya Kristus nganggo pangwasan Gusti Allah.

⁵Para sedulur, timbangan dw uripmu, ijik pretyaya tenan marang Kristus apa ora. Disawang tenan atimu, ijik pretyaya apa ora. Kow pada ngerti nk Kristus manggon ing atimu. Nanging nk kow nimbang uripmu, menawa kow nitni dw nk pengandemu luntur.

⁶ Bab aku, aku pretyaya, nk sakwis kow pada nimbang piwulang lan tindakku, kow bakal nitni dw nk aku iki rasul kongkonan Kristus.

⁷ Pandongaku marang Gusti Allah, muga-muga kow ora nindak sing klu bab sing tak omong kuwi. Aku ndonga, ora supaya ketara tenan nk aku iki nindak sak bener, ora, nanging aku ndonga supaya kow nindak sing bener, senjata menawa ktok aku klu.

⁸ Nk kow nindak sing bener, aku wis ora usah mbenerk kow. Aku ora bakal nglawan sing bener, pitutur sing bener malah tak turut lan tak labuhi.

⁹ Aku malah bungah senjata ktok ora nduw pangwasa, janji kow pada ktok mantep enggonmu pretyaya marang Kristus. Mulan aku ya ndonga supaya sembarang bisa dadia apik kabh karo kow.

¹⁰ Yakuwi jalaran aku nulis layang iki marang kow, saiki pumpung aku ijik adoh karo kow. Dadin nk aku teka nang nggonmu aku ora usah nganggok pangwasaku sangka Gusti lan nggarap kow nganggo tyara sing keras. Awit Gusti ngekki pangwasa marang aku kanggo ngangkat kow, ora kanggo nyemplakk kow.

¹¹ Ora liwat para sedulur, pada bungaha. Pada nglumui tenan supaya sembarang bisa dadi apik kabh nang nggonmu kono. Pada nglipura sakpada-pada lan pada uripa sing rukun lan tentrem. Mengko Gusti Allah mesti

bakal mberkahi kow kabh, awit Dkn sing bisa ngekki katrsnan lan katentreman.

¹² Para sedulur, pada salaman tangan marang sakpada-pada nganggo katrsnan ati.

¹³ (13-12b) Sedulur-sedulur sing nang kn karo uga pada kirim slamet marang kow kabh.

¹⁴ (13-13) Muga-muga kabetyikan Gusti Ysus Kristus, katrsnan Gusti Allah lan penuntun Roh Sutyi mageri kow kabh. Paulus lan Timotius

Galatia

1 ¹Para sedulur, iki layang sangka nggonku, Paulus. Aku ngling marang kow nk aku iki dadi rasul ora sangka kekarepan manungsa. Dudu manungsa sing ndadkk aku dadi rasul, nanging Gusti Ysus sing manggil aku lan uga sangka kekarepan Gusti Allah, Bapak awak dw, sing wis nangk Gusti Ysus Kristus sangka pati.

²Aku lan sedulur-sedulur sing nang kn karo aku kirim slamet marang kow kabh sing nang pasamuan-pasamuan nang bawah Galasia.

³Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw lan Gusti Ysus Kristus ngtokk kabetyikan lan katentreman marang kow kabh.

⁴Kristus wis masrahk urip kanggo nebus salah awak dw, supaya awak dw bisa utyul sangka pangwasan jaman sing ala iki. Mengkono kuwi Dkn nuruti kekarepan Gusti Allah, Bapak awak dw.

⁵Muga jeneng Gusti Allah kagunggung slawas-lawas! Amn.

⁶Para sedulur, aku kok nggumun tenan ngrasakk kow. Lah kow kok gelis temen ninggal Gusti Allah. Lak Dkn ta sing manggil kow, jalaran Kristus trsna lan melas marang kow. Lah saiki kow kok pada katut karo kabar

kabungahan sing liyan, sing wujud dudu kabar kabungahan.

⁷Kabar kabungahan liyan kuwi ora nng! Nanging aku ngomongk bab kabar kabungahan sing liyan kuwi jalaran nng wong sing pada mbingungk kow. Wong-wong kuwi arep malik kabar sing bener bab Kristus.

⁸Nanging, senajana awak dw iki apa mulkat sangka swarga nggawa kabar sing sj karo sing wis tak wulangk marang kow, muga-muga disetrapa karo Gusti Allah.

⁹Mbiyn aku wis ngomong lan saiki tak balni menh: nk nng wong nggawa kabar sing sj karo sing wis tak wulangk marang kow, muga-muga wong kuwi disetrapa karo Gusti Allah.

¹⁰Aku iki ora nuruti karep manungsa, ora, nanging aku manut karep Gusti Allah. Aku ora nggolk lemleman manungsa. Nk aku kepngin dielem manungsa aku ora bisa dadi peladn Kristus.

¹¹Para sedulur, kow kudu ngerti iki! Kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus sing tak gelark kuwi ora metu sangka akal lan pikiran manungsa, ora.

¹²Aku ya ora nampa kabar iki sangka manungsa. Karomenh, dudu manungsa sing mulangi aku bab kabar kabungahan iki, nanging Gusti Ysus Kristus dw sing nggelark marang aku.

¹³ Kow mesti wis pada krungu bab uripku mbiyn. Aku dadi wong Ju sing temen nglakoni pernatan agama Ju. Kow uga mesti wis pada krungu enggonku mepeng sak inter-interku ngrusak pasamuhan Gusti Allah lan nyiya-nyiya wong-wong sing pada nurut Gusti Ysus Kristus.

¹⁴ Enggonku nglakoni pernatan agama Ju ya ora tok-tokan. Temenku ngungkuli liya-liyan sing tunggal umur karo aku. Semono uga enggonku netepi adat lan tata-tyara tinggalan mbah-mbahan awak dw, ngungkul-ungkuli liya-liyan temen enggonku nglakoni kuwi kabh.

¹⁵ Nanging pantyn Gusti Allah milih aku kawit sakdurung aku lair, jalaran Dkn trsna marang aku. Lan Gusti Allah manggil aku kongkon dadi peladn.

¹⁶ Gusti Allah ngtokk Anak marang aku, supaya aku budal nggelark kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus marang bangsa-bangsa liya sing durung kenal marang Gusti Allah. Sakwis aku ntuk panggilan Gusti Allah iki aku ora terus takon apa pertimbangan karo manungsa sapa wa, ora.

¹⁷ Aku uga ora terus budal nang kuta Yrusalm metuhi wong-wong sing wis dipanggil dadi rasul sing ndisik dw karo Gusti Allah, ora. Aku malah terus lunga nang bawah Arab lan sangka kono aku terus balik menh nang kuta Damaskus.

¹⁸ Sakwis telung taun aku terus budal menh nang Yrusalm, kepngin metuki lan ngenali rasul Ptrus. Aku nginep rong minggu nang omah rasul Ptrus.

¹⁹ Aku ya ora ketemu karo rasul-rasul liyan, kejaba namung Yakobus, adik Gusti Ysus.

²⁰ Sing tak tulis iki sak bener. Gusti Allah ngerti nk aku ora goroh.

²¹ Sakwis kuwi aku terus lunga nang werna-werna panggonan turut negara Siria lan negara Silisia.

²² Nanging ing waktu kuwi pasamuan-pasamuan Kristen nang Yuda durung pada kenal marang aku.

²³ Namung krungu bab aku sangka wong liya-liyan sing ngomong ngn: Wong sing mbiyn nyiya-nyiya awak dw ka saiki malih. Maun dkn sak kuwat-kuwat ngrusak pengandel awak dw marang Gusti Ysus. Lah saiki dkn kok malah ngomongi kabh wong kongkon pada pretyaya marang Gusti Ysus Kristus.

²⁴ Dadin jalaran sangka aku wong-wong terus pada nggunggung Gusti Allah.

2¹ Let patbelas taun aku terus balik menh nang Yrusalm karo Barnabas. Titus mbarang tak ejk.

² Enggonku budal nang Yrusalm kuwi jalaran Gusti Allah dw sing ngongkon aku. Nang kana aku terus rembukan karo penuntun-penuntun pasamuan. Aku ndunung-ndunung bab

kabar kabungahan Gusti Ysus sing tak gelark marang liya-liya bangsa. Aku nggenah-nggenahk kuwi mau kabh. Aku kepngin ngerti wong-wong iki setuju apa ora karo penggawan sing wis tak lakoni wiwit mbiyn tekan saiki. Aku kepngin ngerti enggonku nyambutgaw iki muspra apa ora.

³Nanging wujud Titus, kanyaku ngladni Gusti, ya ora dipeksa kongkon sunat kaya wong Ju, senjata dkn kuwi wong Grik.

⁴Ya bener nng sing pada mlu rembukan nang kono lan ngomong nk Titus kudu sunat. Kuwi wong sing namung ngaku nk Kristen, nanging tekan nang begandringan kono namung kepngin ngerti sing diwulang awak dw iki apa: awak dw mulangi wong-wong kongkon nglakoni pernatan agama Ju apa ora. Lan awak dw iki kabh ya wis ora usah manut pernatan agama Ju, jalaran awak dw wis wk Gusti Ysus Kristus. Karep wong-wong kuwi awak dw arep digaw slaf pernatan agama Ju.

⁵Nanging awak dw blas ora mundur. Awak dw ora gelem nuruti karep wong-wong kuwi, jalaran kanggo awak dw sing penting dw yakuwi: awak dw kudu nggelark kabar kabungahan sing tus marang kow.

⁶Wujud penuntun-penuntun kono, sing jarn ged banget pangkat, ya ora ngomong apa-apa bab sing tak wulang. Kanggo aku ya ora dadi sebab wong-wong kuwi ged pangkat

apa ora, jalaran Gusti Allah ya ora nyawang pangkat wong.

⁷ Nanging wong-wong kuwi malah pada dunung nk aku iki pantyn dikki bagan liyan karo Gusti Allah, yakuwi: aku kudu nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus marang liya bangsa, sing dudu bangsa Ju. Ora bda kaya rasul Ptrus, sing dipanggil karo Gusti uga, nanging dkn ntuk bagan bangsa Ju.

⁸ Gusti Allah sing mrntah lan ngekki kekuwatan marang rasul Ptrus kanggo nggelark kabar kabungahan marang bangsa Ju, Gusti Allah uga sing mrntah lan ngekki kekuwatan marang aku kanggo nggelark kabar kabungahan iki marang liya-liya bangsa.

⁹ Rasul Yakobus, rasul Ptrus, rasul lan Yohanes, sing pada dianggep pengarep pasamuan, pada dunung kabh nk Gusti Allah dw sing ngekki penggawan iki marang aku. Mulan terus pada salaman tangan karo aku lan Barnabas, kanggo tanda nk pada setuju, teges, dkn pada nyambutgaw nang tengah bangsa Ju lan awak dw iki nyambutgaw nang tengah liya-liya bangsa.

¹⁰ Nanging sedulur-sedulur kuwi nyuwun barang siji iki marang awak dw, yakuwi, awak dw aja sampk lali marang sedulur-sedulur sing ora nduw nang sak tengah pasamuan-pasamuan bangsa Ju. Prekara kuwi ya pantyn tak emen-emenk tenan.

¹¹ Nanging dong rasul Ptrus teka nang kuta Antioki aku pantyn blaka tenan karo dkn. Pantyn tak senni, jalaran dkn klru banget. Apa klrun?

¹² Maun rasul Ptrus gelem mangan bareng karo sedulur-sedulur Kristen sing ora sunat. Kadung wong Yakobus sangka Yrusalm teka nang Antioki kono kok rasul Ptrus terus ora gelem mangan bareng menh karo sedulur-sedulur Kristen kuwi. Jalaran dkn wedi karo sedulur-sedulur Kristen sing sangka Yrusalm. Awit karep wong-wong Ju sing sangka Yrusalm iki, kabh wong sing pretyaya marang Gusti uga kudu nglakoni sunat. Mulan wong-wong iki mikir nk mangan bareng karo wong sing ora sunat kuwi ora apik.

¹³ Ora namung rasul Ptrus dw, nanging sedulur-sedulur Ju sing liyan mbarang terus tok-tok mlu mundur niru rasul Ptrus. Malah Barnabas mbarang mlu-mlu klakuan sing kaya ngono kuwi.

¹⁴ Nanging kadung aku nitni nk sing ditindakk karo rasul Ptrus lan sedulur-sedulur liyan kuwi ora tyotyok karo piwulang sangka kabar kabungahan Gusti Ysus, aku terus nyenni rasul Ptrus nang ngarep wong okh kono. Aku ngomong ngn: Senajan kow kuwi wong Ju, nanging kow dw wis ora nurut pernatan wong Ju. Lah kok kow arep meksa wong sing dudu Ju kongkon urip kaya wong Ju.

¹⁵ Bener, awak dw iki wong Ju sangka lairan, dudu bangsa liya sing nglanggar wt Gusti Allah.

¹⁶ Nanging senjata awak dw iki ngerti wt Gusti Allah kawit tyilik, saiki awak dw ngerti nk manungsa bisan ketampa karo Gusti Allah kuwi ora jalaran nglakoni wt agama Ju, nanging manungsa ketampa, jalaran pretyaya marang Gusti Ysus Kristus. Semono uga awak dw, awak dw pretyaya marang Gusti Ysus Kristus supaya awak dw bisa rukun karo Gusti Allah. Teges, awak dw ditampa karo Gusti Allah kuwi jalaran awak dw pretyaya marang Gusti Ysus Kristus, ora jalaran awak dw iki nglakoni wt agama Ju. Ora nng wong bisa ketampa Gusti Allah jalaran wong kuwi nglakoni wt agama.

¹⁷ Lah awak dw iki sing wong Ju kepngin ketampa Gusti Allah lantaran dadi siji karo Kristus. Dadin saiki awak dw dunung nk awak dw iki uga wong dosa, tunggal wa karo wong liya bangsa sing ora ngerti pitutur Gusti Allah. Lo, lah nk ngono, apa Kristus marakk awak dw dosa? Pisan-pisan ora!

¹⁸ Nanging semunggon aku ijik mikir nk aku bisa ketampa Gusti Allah lantaran nglakoni wt-wt agama, aku mesti klru tenan.

¹⁹ Miturut wt agama Ju aku iki wis mati, jalaran aku wis ora nglakoni kuwi menh, supaya aku saiki bisa urip kanggo Gusti Allah.

²⁰ Aku saiki wis katut mati kapentng karo Kristus, sing ijik urip iku dudu aku menh, nanging Kristus sing urip ing aku. Lan suwn aku urip ing donya kn, enggonku bisa nuruti karep Gusti Allah namung jalaran aku pretyaya marang Anak Gusti Allah sing nrsnani aku. Dkn sing masrahk urip dipatni nglabuhi aku.

²¹ Namung mengkono kuwi kawelasan lan kabetyikan Gusti Allah bisa migunani kanggo aku. Semunggon manungsa bisa ketampa Gusti Allah lantaran nglakoni wt agama, tibak Kristus enggon mati ya tanpa guna.

3 ¹ Para sedulurku nang Galasia! Kow jan klru banget! Sapa ta sing mblingerk kow? Ora kurang-kurang enggonku ndunungk marang kow nk Kristus mati nglabuhi awak dw.

² Jajal dipikir sing apik: apa enggonmu nampa Roh Sutyi kuwi jalaran kow nglakoni wt-wt agama apa jalaran kow ngrungokk lan pretyaya marang kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus?

³ Kok kebangeten klrumu kuwi? Lah kow wis molai urip anyar sangka Roh Gusti Allah kok saiki uripmu sing anyar kuwi arep mbok terusk nganggo kekuwatanmu dw?

⁴ Tibak enggonmu nglakoni kanglan nglabuhi Gusti Ysus kuwi ora nng gunan blas. Ora kaya ngono ta?

⁵ Gusti Allah lak wis ngekki Roh Sutyi lan nindakk mujijat nang tengahmu ta? Apa kuwi mau kabh klakon jalaran kow nglakoni wt-wt agama apa jalaran kow pada ngrungokk lan pretyaya marang kabar kabungahan Gusti Ysus?

⁶ Diling Bapa Abraham. Dkn pretyaya marang Gusti Allah, mulan dkn ketampa.

⁷ Dadin kow saiki dunung nk wong-wong turunan Bapa Abraham kuwi ya wong-wong sing pada pretyaya marang Gusti Allah kaya Bapa Abraham.

⁸ Kitab Sutyi wis ngomongk sakdurung, nk bangsa liya, sing dudu Ju, bakal ketampa Gusti Allah jalaran sangka pretyaya. Mulan Gusti Allah ngomong marang Bapa Abraham ngn: Jalaran sangka kow kabh bangsa nang bumi bakal tak berkahi.

⁹ Bapa Abraham pretyaya, mulan dkn diberkahi. Semono uga, kabh wong sing pretyaya pada diberkahi kaya Bapa Abraham.

¹⁰ Nanging kabh wong sing pada njagakk wt agama wis dianggep salah karo Gusti Allah. Nang Kitab Sutyi ketulis ngn: Sapa wa sing ora nglakoni wt agama sak kabh kaya sak mestin, wong kuwi dianggep salah karo Gusti Allah.

¹¹ Lan uga ya wis terang banget nk ora nng wong ketampa Gusti Allah jalaran wong kuwi nglakoni wt agama. Awit Kitab Sutyi wis ngomong ngn: Wong sing kaanggep bener lan

ketampa Gusti Allah kuwi bakal urip jalaran sangka pretyaya.

¹² Wt agama kuwi ora nganggokk pengandel. Kitab Sutyi ngomongk ngn bab iki: Sapa wa sing nglakoni wt agama bakal urip jalaran sangka nglakoni wt-wt mau.

¹³ Nanging awak dw wis ora dianggep salah karo Gusti Allah, jalaran Kristus wis dadi wakil awak dw nyangga salah awak dw. Nang Kitab Sutyi ketulis ngn: Sapa wa sing kapentng nang kayu dianggep salah karo Gusti Allah.

¹⁴ Enggon Kristus nglakoni kuwi mau tujuan supaya kabh bangsa bisa nampa berkah Gusti Allah, sing wis dijanji marang Bapa Abraham. Teges, kabh bangsa sing pretyaya marang Gusti Ysus Kristus. Sapa sing pretyaya uga bisa nampa Roh Sutyi sing wis dijanji karo Gusti Allah.

¹⁵ Para sedulur! Saiki arep tak dunungk karo gambar sing luwih gampang. Nk nng wong loro pada setuju ing sakwijin prekara, wong loro kuwi terus nggaw prejanjian lan prejanjian kuwi terus ditanda-tangan. Senajan namung prejanjian manungsa, nanging nk wis ditanda-tangan prejanjian iku ora kenng dipedot lan ora kenng ditambahi apa-apa.

¹⁶ Mengkono uga, Gusti Allah wis nggaw prejanjian karo Bapa Abraham lan karo turunan. Kitab Sutyi ora ngomong lan karo turun-turunan, teges wong okh, ora. Nanging

Kitab Sutyi terang banget ngomong lan karo turunan, teges namung karo wong siji, yakuwi Kristus.

¹⁷ Para sedulur, aku sakjan arep ndunungk apa marang kow? Aku ndunungk iki: Gusti Allah wis nggaw prejanjian lan Dkn janji nk bakal netepi prejanjian kuwi. Terus patang atus telung puluh taun sakwis nggaw prejanjian kuwi Gusti Allah ngekki wt-wt sing kudu diturut. Nanging, ora jalaran saiki Gusti Allah ngekki wt-wt kuwi terus prejanjian ora mlaku apa ora kanggo, ora ngono.

¹⁸ Awit, semunggon pawh Gusti Allah gumantung karo wt-wt agama, tibak Gusti Allah enggon pawh ya ora jalaran prejanjian. Nanging wujud kepriy? Jalaran Gusti Allah wis janji, mulan Dkn ya netepi janji kuwi lan ngekki Bapa Abraham apa sing wis dijanji marang dkn.

¹⁹ Lah nk ngono, wt-wt agama kuwi tibak kanggo ngapa? Gusti Allah ngekki wt-wt kuwi kanggo ngtokk salah manungsa. Wt-wt kuwi kanggon namung nganti tekan Turunan Bapa Abraham, yakuwi Gusti Ysus Kristus. Dkn sing diomong ing prejanjian lan Dkn sing nampani prejanjian Gusti Allah. Wt-wt kuwi tekan ora terusan wa sangka Gusti Allah marang manungsa, ora, nanging Gusti Allah ngongkon mulkat-mulkat ngekkk wt-wt kuwi marang nabi Moses, terus sangka nabi Moses

bisa tekan nggon wong-wong. Dadin nabi Moses dadi lantaran.

²⁰Nanging enggon Gusti Allah netepi prejanjian marang Bapa Abraham Dkn ora mbutuhk wong dadi lantaran, jalaran Gusti Allah dw sing kudu tumandang lan Bapa Abraham namung kudu nampani.

²¹Lo, lah nk ngono tibak wt Gusti Allah tatapan karo prejanjian Gusti Allah? Ora ngono! Semunggon wt Gusti Allah bisa ngekki urip langgeng marang wong-wong, ya pantyn bener nk wong-wong sing pada nglakoni wt-wt kuwi bisa ketampa Gusti Allah.

²²Nanging wujud ora ngono! Malah Kitab Sutyi ndunungk nk manungsa sak jagat wis dikwasani ala. Dadin sing nampa prejanjian Gusti Allah kuwi namung wong sing pretyaya nk Gusti Ysus Kristus bisa ngluwari sangka kwasan ala.

²³Sakdurung awak dw bisa pretyaya marang Gusti Ysus Kristus, awak dw dikurung karo wt-wt agama, kaya wong nang setrapan ka, ngentni wantyin awak dw bisa ketampa Gusti Allah lantaran pretyaya.

²⁴Dadin wt-wt kuwi kanggo nata awak dw nganti tekan Kristus, supaya awak dw bisa ketampa Gusti Allah lantaran pretyaya marang Kristus.

²⁵Mulan, jalaran saiki awak dw wis pada pretyaya marang Kristus, wt-wt kuwi wis ora kanggo menh.

²⁶ Kow saiki wis dadi anak Gusti Allah, jalaran kow pretyaya marang Kristus Ysus lan dadi siji karo Dkn.

²⁷ Kow wis pada dibaptis, kuwi teges kow dikumpulk dadi siji karo Kristus. Kaya wong nganggo salin ka, kow saiki nganggo Kristus.

²⁸ Dadin saiki wis ora nng bdan kow wong Ju apa wong Grik, slaf apa wong merdka, wong lanang apa wong wdok. Kanggo Gusti Allah kow tunggal kabh, jalaran kow wk Kristus Ysus.

²⁹ Nk kow wk Kristus, kow dadi turunan Bapa Abraham lan kow uga bisa nampa prejanjian sing wis dijanji karo Gusti Allah marang Bapa Abraham.

4 ¹ Para sedulur, jajal tak dunungk ngg saiki: nk ahliwaris kuwi ijk botyah, dkn ora nng bdan karo slaf, sing ora nduw apa-apa, senajan ahliwaris kuwi sing nduwni sembarang.

² Suwn dkn ijk botyah wong liyan sing dipasrahi ngrumati dkn lan ngurusi apa-apan. Nanging nk wis tekan dinan sing wis ditetepk karo bapak, ahliwaris mau bisa ngurusi sembarang-mbarang dw.

³ Awak dw iki dk mbiyn ya ngono kuwi. Sakdurung awak dw diwasa ing kasukman, awak dw iki dadi slaf pangwasa-pangwasa sing nang jagat kn.

⁴ Nanging kadung wis tekan wayah, Gusti Allah ngongkon Anak teka nang jagat kn.

Tekan kaya bayi sing lair sangka wong wdok lan Dkn uga manut nglakoni wt agama kaya sak mestin.

⁵Nanging tekan Dkn kuwi tujuan ngutyuli kabh wong sing dikurung karo wt-wt agama, supaya bisa dadi anak Gusti Allah.

⁶Lan jalaran kow anak Gusti Allah, mulan Gusti Allah ngongkon Roh Anak manggon ing atimu. Ya Roh iki sing marakk awak dw bisa nyebut marang Gusti Allah: Aba, Bapakku!

⁷Dadin kow saiki wis ora ngladni Gusti Allah kaya slaf menh, ora, nanging saiki kow wis dadi anak. Lan jalaran kow wis dadi anak Gusti Allah, kow bakal nampa sembarang kabh sing wis wk anak Gusti Allah.

⁸Nanging maun ora ngono ta! Maun kow ora kenal marang Gusti Allah, mulan kow pada dadi slaf gusti allah-gusti allah sing wujud ora nng.

⁹Nanging saiki kow wis pada kenal marang Gusti Allah, luwih bener, saiki Gusti Allah wis kenal marang kow. Mosok kow saiki arep ngetutk lan nyembah marang pangwasa-pangwasa sing ora mbejaji kuwi? Apa kow arep molai kaya maun menh?

¹⁰Lah kow kok merlok-merlokk dinan, sasn, werna-werna wayah lan nng taun sing apik lan taun sing mbok siriki.

¹¹Aku kok sangsi! Mengko enggonku nglabuhi kow tibak muspra kabh?

¹² Para sedulur! Aku nyuwun tenan marang kow! Mbok kaya aku iki! Senajan aku iki wong Ju, nanging aku malih dadi kaya wong sing dudu Ju, kaya kow kuwi maun, aku merdka, wis ora merlok-merlokk wt-wt agama. Dong aku sepisanan nang nggonmu, wujut ya ora nng klru-kurang blas enggonmu nampa aku.

¹³ Kow mesti ijk klingen, dong aku teka sepisanan nang nggonmu nggawa kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus, ka dong aku lara.

¹⁴ Enggonku lara kuwi sakjan kenng mbok gaw jalaran kanggo nampik aku, nanging wujut kow ya ora ngono. Aku malah mbok tampani kaya mulkat Gusti Allah wa, malah ngungkuli kuwi, aku mbok tampa kaya Kristus Ysus dw.

¹⁵ Jarn mbiyn aku marakk kow bungah, lah saiki kow kok malih. Aku dw ngerti gedn katrsnanmu marang aku. Semunggon bisa ngono kow ora man nyuplik mripatmu mbok kn aku kanggo ngganti mripatku sing lara.

¹⁶ Lah kok saiki aku dadi mungsuhmu? Apa kow mungsuh marang aku jalaran aku iki ngomong sak bener marang kow?

¹⁷ Wong-wong liyan sing tak omong kuwi jan pada nggatk k tenan marang kow, nanging tujuan ora apik. Karep namung misah kow sangka aku, supaya kow pada nggatk marang wong-wong kuwi.

¹⁸Pantyn apik banget nk nng sing nggatk k marang kow, nanging ya kudu nekakk betyik tenan kanggo kow. Lan menh, ora namung nk dong aku nang nggonmu wa, nanging sak terus.

¹⁹Anak-anakku sing tak trsnani! Nk aku mikirk kow aku krasa lara kaya wong arep mbayi ka. Kapan kow bakal dunung nk awak dw iki bisan ketampa Gusti Allah namung lantaran pretyaya marang Kristus?

²⁰Kaya ngapa kepnginku bisa nang nggonmu saiki, supaya aku bisa omong-omongan sing pener karo kow. Aku jan sedi tenan ngrasakk kow?

²¹Para sedulur, kow sing pada njagakk wt-wt agama, aku saiki kepngin takon marang kow? Apa kow ora pada ngerti sing diomong nang wt-wt kuwi.

²²Nang kono ketulis nk Bapa Abraham nduw anak loro: siji karo slaf lan liyan karo bojon dw, wong sing merdka.

²³Anak sing karo slaf kuwi lair kaya sak lumrah, teges, sangka karep manungsa. Nanging anak sing karo bojon dw kuwi lair sangka prejanjian Gusti Allah.

²⁴Iki nng piwulang sing jeru! Wong wdok loro kuwi nggambark prejanjian sing rong werna. Sing slaf, yakuwi Hagar, nurunk anak-anak sing dadi slaf. Kuwi nggambark prejanjian sing tekan sangka gunung Sinai.

Sing liyan, sing bojon dw, kuwi nggambark Yrusalm sing nang swarga.

²⁵ Gunung Sinai kuwi nang negara Arab, nang kana jeneng Hagar. Kuwi gambar kuta Yrusalm sing jaman saiki. Yrusalm kuwi ling-ling kaya ibu sing dadi slaf ka, awit wong sing manggon nang kono pada manut wt-wt nabi Moses lan adat tata-tyaran nabi Moses.

²⁶ Nanging Yrusalm sing nang swarga kuwi kaya Ibu Sarah, merdka. Mulan awak dw uga merdka, jalaran awak dw pretyaya marang Kristus lan awak dw ora usah nglakoni wt-wt nabi Moses.

²⁷ Kitab Sutyi wis tau ngomongk bab iki dk mbiyn. Unin ngn: Bungah-bungaha, kow wong wdok sing gabuk, sing ora tau nduw anak! Bungah-bungaha lan surak-suraka, kow sing ora tau nglarani. Jalaran wong wdok sing ditinggal karo bojon bakal nduw anak okh ngungkuli sing nyanding bojon.

²⁸ Para sedulur, awak dw iki anak-anak sing dijanji karo Gusti Allah marang Bapa Abraham, kaya Bapa Isak, anak prejanjian.

²⁹ Ing jaman kuwi anak sing lair sangka karep lan akal manungsa wis nyiya-nyiya anak sing lair sangka Roh Gusti Allah. Ing dinan saiki ya ijik ngono.

³⁰ Nanging Kitab Sutyi ngomong kepriy? Slaf kuwi sak anak kongkon lunga wa, jalaran anak slaf kuwi ora bakal ntuk panduman.

Sing bakal nampa panduman namung anak wong wdok sing merdka, sing dudu slaf.

³¹ Mulan para sedulur! Kabh kuwi mau sing klakon ing jaman mbiyn, ndunungk marang awak dw nk awak dw kenng dipadakk karo anak wong sing merdka, ora anak wong sing slaf.

5 ¹ Para sedulur, saiki awak dw wis merdka tenan, Kristus wis marakk merdka awak dw. Mulan, pada ngadeka sing jejek lan aja gelem dadi slaf menh.

² Sing arep tak omong saiki kudu mbok gatk sing apik tenan. Aku, Paulus, ngomongi kow: nk kow nglakoni sunat, tibak Kristus enggon nglabuhi kow ora nng gunan.

³ Sepisan menh aku ngomongi kow kabh sing pada nglakoni sunat: nk kow nglakoni sunat, kow uga kudu nglakoni wt-wt agama sak kabh.

⁴ Nk kow kepngin ketampa Gusti Allah lantaran nglakoni wt-wt kuwi, kow malah pedot sangka Kristus lan kow klangan kawelasan Gusti Allah.

⁵ Kanggo awak dw iki, awak dw njagakk Roh Sutyi sing ngrwangi awak dw pretyaya nk Gusti Allah nampa awak dw lantaran Kristus.

⁶ Nk awak dw wis dadi siji karo Kristus Ysus, nglakoni sunat apa ora kuwi wis ora dadi sebab. Sing penting lan perlu yakuwi: pretyaya marang Kristus lan pengandel iki bisan ktok nk awak dw pada trsna-tinrsnan.

⁷ Para sedulur! Kow maun wis bener-bener, lah saiki kok ora pada manut kekarepan Gusti Allah? Sapa ta sing malik angen-angenmu?

⁸ Ya embuh sapa, nanging aku ngerti nk wong kuwi dudu Gusti Allah sing ngongkon. Awit Gusti Allah manggil kow supaya kow merdka.

⁹ Senajana namung wong siji wa ta sing ora bener, suwi-suwi liya-liyan bakal ketularan lan katut kabh.

¹⁰ Nanging, jalaran awak dw iki wis dadi siji karo Gusti, aku ngerti nk kow setuju karo sing tak omong. Mung wa, sapa wa sing nggaw bingung atimu, Gusti Allah dw sing bakal ngrampungk wong kuwi. Ora perduli sapa!

¹¹ Para sedulur, nng sing pada ngomong nk aku dw mulangi wong-wong kongkon pada nglakoni sunat. Lah kuwi kepriy! Semunggon aku ijik mulangi ngono, mosok aku ijik disiya-siya wong? Ya ora ta? Nk aku ijik mulangi kongkon pada sunat, mesti ya ora nng wong nesu karo aku, senajana aku mulangi nk awak dw ketampa Gusti Allah, jalaran Kristus mati nang kayu pentngan nglabuhi awak dw.

¹² Wong-wong sing pada mbingungk atimu kuwi, apik bn pada sunat diketok tekan pok pisan.

¹³ Nanging kow, para sedulur, kow kuwi wis dipanggil karo Gusti Allah supaya kow dadi wong merdka, ora usah nglakoni wt-wt

agama. Mung wa, ora dhum kow merdka terus kow arep sak karep. Kamerdkaan kuwi aja digaw jalaran kanggo ngumbar kesenengan. Malah apik kow pada tulung-tinulung nganggo katrsnan.

¹⁴Pantyn tenan, nk kow nglakoni barang siji iki, kow nglakoni wt Gusti Allah kabh. Barang siji sing kudu mbok lakoni kuwi ya iki: Trsna marang liyan kaya enggonmu trsna marang awakmu dw.

¹⁵Nanging nk kow pada kerah kaya kwan, awas, mengko entk-entk bubar kabh.

¹⁶Para sedulur, karepku ngn: uripmu kudu manut Roh Sutyi. Aja pada nuruti kekareping daging.

¹⁷Kekareping daging kuwi nglawan marang kekareping Roh Sutyi lan Roh Sutyi nglawan marang kekareping daging. Pangwasa loro kuwi perang terus ing urip awak dw. Dadin apa sing mbok karepk ora bisa keturunan.

¹⁸Nanging nk kow dituntun karo Roh Sutyi, kow ora usah nganggokk wt-wt agama.

¹⁹Pantyn ya wis ketara banget klakuan sing metu sangka kekareping daging, yakuwi: Laku bdang, angen-angen lan klakuan sing kotor, ora urus, nyembah brahala, santt-santtan, memungsuh, seneng padu, mri, ngumbar nesun, apik dienggo dw ora perduli liyan, seneng ngkl-ngklan lan rtyok, sengit-sengitan, mematni, mabuk lan ram ora nggenah lan liya-liyan menh. Bab kuwi

mau kabh aku wis tau ngomong marang kow
dk mbiyn, nanging saiki tak lingk menh:
wong sing klakuan kaya ngono kuwi ora bakal
ditampa ing Kraton Gusti Allah.

²⁰ (5:19)

²¹ (1:19)

²² Nanging nk Roh Sutyi sing ngwasani
urip awak dw, awak dw bakal bisa trsna,
bungah, tentrem, sabar, gemati, nindakk
betyik, temen, andap-asor lan bisa ngendek
hawa sing ora apik. Ora nng wt siji-sijia sing
menging barang kaya ngono kuwi.

²³ (5:22)

²⁴ Lan sapa sing nurut Kristus wis matni
kekareping daging lan pepnginan sing ora
apik, kuwi kabh wis katut kapentng.

²⁵ Jalaran Roh Sutyi wis nganyark urip
awak dw, hayuk awak dw pada urip manut
penuntun Roh Sutyi sak kabh.

²⁶ Awak dw aja pada sombong, aja pada
njalari liyan lan aja pada mri marang liyan.

6 ¹ Para sedulur, nk nng wong konangan
nglakoni ala, kow sing katuntun Roh Sutyi
kudu nuntun sedulur kuwi balik menh nurut
dalan sing bener. Nanging enggonmu nglingk
sedulur kuwi kudu karo ati sing sabar. Lan
kow dw ya kudu sing ati-ati karo awakmu dw,
jalaran kow dw uga bisa kenng pantyoba.

² Kanglan tunggal sedulur kudu disangga
bebarengan. Mengkono kuwi kow nglakoni
kekarepan Kristus.

³ Nk nng sedulur sing nganggep apik dw, nanging wujud ora, sedulur kuwi namung ngapusi dkn dw.

⁴ Mulan, kabh kudu nimbang klakuan dw-dw. Nk rumangsa bener, sedulur kuwi bisa lega bab urip, nanging aja madak-madakk karo klakuan liyan.

⁵ Jalaran, kabh wong kudu nggarap kanglan lan karingkihan dw-dw.

⁶ Wong sing nampa piwulang sangka pitutur Gusti Allah kudu mbales kabetyikan marang sing mulangi.

⁷ Aja pada sembrana karo uripmu dw! Gusti Allah ora kenng digaw geguyon. Apa sing mbok sebar, kuwi sing bakal mbok unduh.

⁸ Nk sing disebar namung kekarepan daging, sing diunduh karusakan. Nanging nk sing disebar kekarepan Roh Sutyi, sing diunduh urip langgeng.

⁹ Mulan, hayuk aja pada kesel nindakk sing betyik. Nk awak dw ora kendo, mbsuk nk wis wantyin, mesti awak dw bakal ngunduh woh.

¹⁰ Mulan, pumpung ijik nng kelunggaran, hayuk awak dw pada nggaw betyik marang wong kabh, luwih-luwih marang sedulur-sedulur tunggal pretyaya.

¹¹ Para sedulur, sakdurung aku nutup layang iki aku arep mbalni menh bab nglakoni sunat. Iki sakwijin prekara sing penting banget, mulan ya tak tulis dw karo tulisan sing ged-ged.

¹² Wong-wong sing pada meksa kow kongkon nglakoni sunat kuwi sakjan sing digolki namung apa? Wong-wong kuwi namung kepngin dielem lan diajni karo wong Ju. Gusti Ysus Kristus mati nang kayu pentngan nglabuhi manungsa, supaya manungsa ketampa Gusti Allah. Lan kow ngerti nk wong sing pretyaya kuwi bakal disiya-siya lan kanglan. Mulan, wong-wong kuwi pada wedi disiya-siya lan pada wedi kanglan. Kuwi jalaran wong-wong pada meksa kow kongkon pada nglakoni sunat wa.

¹³ Senajan wong-wong kuwi nglakoni sunat, nanging sakjan ya ora nglakoni wt-wt agama sak kabh. Wong-wong meksa kow, supaya kow kenng dienggo pamran karo wong-wong kuwi nk kow uga pada nglakoni sunat.

¹⁴ Nanging kanggo aku barang kaya ngono kuwi ora pisan-pisan bakal tak enggo pamran. Sing tak enggo pamran ya namung Ysus Kristus, Gustin awak dw, sing mati nang kayu pentngan nglabuhi aku. Saiki donya wis ora penting kanggo aku lan aku ya wis ora penting kanggo donya.

¹⁵ Kanggo Gusti Allah blas ora penting nglakoni sunat apa ora. Sing perlu dw yakuwi: apa awak dw nduwni urip anyar?

¹⁶ Sing tak suwun, muga-muga kabh sing pada manut marang pitutur kuwi lan kabh sing wis wk Gusti Allah bisaa nampa katentreman lan kabetyikan.

¹⁷ Para sedulur, wiwit saiki mbok aja pada ngrusui aku menh karo prekara kuwi.

Tatu-tatu nang awakku iki tandan nk aku iki namung peladn Gusti Ysus dw.

¹⁸ Tyukup semono layang iki! Muga-muga Gusti Ysus Kristus ngtokk kabetyikan marang kow kabh. Paulus

Efesus

1 ¹Para sedulur, iki layang sangka nggonku, Paulus, marang kow kabh nang kuta Efse, sing pada nurut Gusti Allah lan pada temen pretyaya marang Kristus Ysus. Aku dadi rasul Kristus Ysus iki jalaran Gusti Allah dw sing milih aku.

²Muga-muga Gusti Allah, Bapak awak dw lan Ysus Kristus, Gustin awak dw, ngtokk kabetyikan lan katentreman marang kow.

³Para sedulur, hayuk pada ngluhurk Gusti Allah, Bapak Gusti Ysus Kristus, awit Dkn mberkahi awak dw karo sak nng berkah kasukman sangka swarga. Gusti Allah mberkahi awak dw jalaran awak dw wis dadi siji karo Kristus.

⁴Sakdurung jagat digaw Gusti Allah wis milih awak dw, supaya awak dw dadi wk Kristus. Dadin mbsuk nk awak dw ngadek nang ngarep Gusti Allah awak dw wis resik ora nng salah.

⁵Jalaran Gusti Allah trsna marang awak dw, mulan Dkn ngongkon Gusti Ysus Kristus nglakoni pati kanggo nglabuhi awak dw, supaya awak dw bisa dadi anak Gusti Allah dw. Kuwi pantyn wis dadi kekarepan Gusti Allah lan Dkn wis lega bisa keturunan ngono.

⁶ Mulan awak dw kudu ngluhurk Gusti Allah, jalaran Dkn wis ngtokk kabetyikan sing nggumunk marang awak dw lan awak dw digematni tenan, awit awak dw wis dadi siji karo Anak sing ditrsnani.

⁷ Awak dw wis utyul sangka pangwasan dosa, jalaran awak dw wis dadi siji karo Kristus. Dkn ngetokk getih lan mati kanggo mbayar salah awak dw, supaya awak dw bisa nampa pangapura sangka Gusti Allah.

⁸ Pantyn ged tenan kawelasan Gusti Allah, diktokk marang awak dw nganti lubr-lubr. Nggumunk tenan pangertin lan kaweruh enggon Gusti Allah nduduhk lan ndunungk kekarepan marang awak dw. Rantyan putusan Gusti Allah iki mau-maun durung dietokk, nanging saiki Dkn wis lega nduduhk marang awak dw apa sing dadi kekarepan. Mulan Gusti Allah ngongkon Gusti Ysus Kristus medun nang jagat nglakoni pati nglabuhi awak dw.

⁹ (1:8)

¹⁰ Kuwi pantyn wis dadi putusan Gusti Allah kanggo nylametak awak dw lan wis klakon kabh manut kekarepan Dkn lan mbsuk, nk wis wantyin, sembarang sing nang swarga lan sing nang bumi bakal didadkk siji. Kristus sing dadi sesirah.

¹¹ Jalaran awak dw, sing wong Ju, wis dadi siji karo Kristus, awak dw uga wis nduwni sembarang sing wis wk Kristus. Kuwi

pantyn wis dadi kekarepan Gusti Allah kawit mbiyn-mbiyn lan sembarang ya klakon manut kekarepan Dkn.

¹²Mulan awak dw iki, sing wis suwi ngarep-arep tekan Kristus, hayuk awak dw pada ngluhurk gedn kwasan Gusti Allah.

¹³Para sedulur, kow sing dudu wong Ju, semono uga! Jalaran kow wis dadi siji karo Kristus, kow uga nduwni panduman iki. Dong kow krungu kabar sing bener, yakuwi kabar kabungahan Kristus sing nekakk keslametan, wujud kow terus pada pretyaya marang Kristus. Gusti Allah terus ngekki tyap marang kow kanggo tanda nk kow wis wk Dkn. Tyap kuwi ya Roh Sutyi, sing wis dijanji karo Gusti Allah lan saiki wis mbok tampa.

¹⁴Awak dw saiki wis nampa Roh Sutyi sing manggon ing awak dw, mulan awak dw kudu ngerti tenan, nk Gusti Allah uga mbsuk bakal ngekki sembarang sing wis dijanji marang anak-anak. Roh Sutyi uga tandan, nk kabh wong sing wis dadi anak Gusti Allah bakal merdka tenan, ora dadi slaf apa-apa. Mulan, Gusti Allah kudu digunggung, jalaran ged banget kwasan.

¹⁵Mulan para sedulur, sakplok aku krungu bab pretyayamu marang Gusti Ysus lan bab katrsnanmu marang anak-anak Gusti Allah, aku ya ora lrn maturkesuwun marang Gusti Allah. Saben aku ndonga aku ya mesti ndongakk kow kabh.

¹⁶ (1:15)

¹⁷ Aku nyuwun marang Gusti Allah, Bapak awak dw sing nggumunk kwasan, sing mrntah Ysus Kristus, Gusti awak dw, supaya ngekki Roh Sutyi marang kow. Awit Roh Sutyi sing bisa ngekki kaweruh marang kow, supaya kow bisa dunung kekarepan Gusti Allah lan bisa kenal marang Dkn.

¹⁸ Muga-muga Roh Sutyi madangi pikiranmu, supaya kow bisa dunung apa sing wis dityawisk karo Gusti Allah, sing manggil kow. Dadin kow uga bisa dunung sepira gedn berkah-berkah sing wis dijanji karo Gusti Allah marang kow lan sepira gedn pangwasan Gusti Allah sing ana ing awak dw sing pretyaya iki. Pangwasa iki pantyn ged banget.

¹⁹ (1:18)

²⁰ Ya pangwasa iki sing nangk Kristus sangka pati lan sing njagongk Dkn nang panggonan sing ged dw pangwasan.

²¹ Nang kono Kristus ing sak nduwur sak nng pangwasa sing nang langit lan sak nng pengged apa wa. Pangwasan Kristus pantyn ngungkuli sak nng pangwasa sing ana ing jaman saiki lan sing ana ing jaman sing bakal teka.

²² Sembarang didkk ing sak ngisor Kristus karo Gusti Allah lan Kristus sing didadkk sesirah pasamuan.

²³ Pasamuan kuwi badan Kristus, dadin karo pasamuan Kristus saiki wis pepak. Lan ya Kristus dw sing marakk sembarang nang jagat kn bisa pepak.

2 ¹ Para sedulur, sak tyara kasukman kow mbiyn ya wis pada mati, jalaran kow ora manut marang Gusti Allah, nanging kow pada nglakoni ala.

² Dk mbiyn kow pada nurut lakun donya sing ala. Kow pada manut marang pangwasan roh-roh sing nang langit; ya roh-roh iki sing ngwasani urip wong-wong sing nampik Gusti Allah.

³ Awak dw iki kabh dk mbiyn urip ya kaya wong-wong kuwi. Awak dw urip namung nuruti kesenangan ati lan nglakoni apa wa manut kekarepan daging lan pikiran awak dw. Awak dw mbiyn urip ya kaya wong-wong liyan lan namung nambahi nesun Gusti Allah marang awak dw.

⁴ Nanging ged tenan kawelasan Gusti Allah marang awak dw, jalaran Dkn trsna tenan marang awak dw.

⁵ Mulan, senajan sak tyara kasukman awak dw wis mati jalaran salah awak dw, bareng karo Kristus awak dw wis ditangkk menh sangka pati karo Gusti Allah. Pantyn, awak dw iki nampa keslametan, jalaran Gusti Allah melasi awak dw.

⁶ Jalaran awak dw wis dadi siji karo Kristus, awak dw ya wis katut ditangkk sangka pati

bareng karo Kristus, supaya bareng karo Kristus awak dw ngwasani swarga.

⁷Ya mengkono kuwi enggon Gusti Allah ngtokk kanggo slawas, nk kawelasan lan katrsnan marang awak dw, sing diwujutk ing Kristus, ngungkuli sembarang.

⁸Para sedulur, mulan kow kudu ngerti iki: kow bisa nampa keslametan kuwi namung jalaran Gusti Allah ngtokk kawelasan marang kow, sak bareng kow pretyaya marang Kristus. Teges, kuwi pawh Gusti Allah lan blas dudu upah enggonmu nggaw betyik.

⁹Dadin ya ora nng wong sing bisa sombong lan ngelem dkn dw.

¹⁰Ora nng wong sing bisa ngelem kabetyikan dw, jalaran Gusti Allah sing ndadkk awak dw kaya ngn. Sak bareng awak dw dadi siji karo Kristus, Gusti Allah nganyark urip awak dw, supaya awak dw bisa nglakoni sing betyik, awit kuwi wis dikarepk Gusti Allah kawit mbiyn-mbiyn.

¹¹Para sedulur, pada linga! Maun kow ora pada pretyaya marang Gusti Allah, mulan wong Ju, sing pada sunat, kabh ngarani kow kuwi wong ora sunat.

¹²Lah mbiyn-mbiyn kow kepriy? Mbiyn kow pada pisah sangka Kristus, kow wong liya bangsa, dudu bangsa Isral sing dipilih lan dikki prejanjian karo Gusti Allah. Dadin enggonmu urip ing donya kn maun kow ora

nduw apa-apa, ora nduw pengarep-arep lan ora nduw Gusti Allah.

¹³ Nanging, senajana kow maun adoh banget karo Gusti Allah, saiki kow wis dityedekk karo Dkn. Kuwi jalaran kow wis dadi siji karo Kristus lan getih Kristus wis tumts kanggo mbayar salahmu.

¹⁴ Aku mau ngomong nk kow saiki wis dityedekk karo Gusti Allah, jalaran Kristus dw wis ngrukunk awak dw marang sakpada-pada. Dkn sing nggatukk wong Ju karo sing dudu Ju dadi siji, kaya wong tunggal sak brayat wa, senajana maun mungsuh. Kristus wis mbubrah tmbok sing misah wong Ju sangka wong sing dudu Ju, teges, Kristus wis mbuwang rasa sengit sing marakk memungsuh.

¹⁵ Dkn nglakoni pati, tujuan matni wt lan pernatan agama Ju sing misah bangsa Ju sangka liya bangsa. Saiki bangsa loro iki wis dirukunk lan didadkk wong anyar, kabh ngumpul dadi siji karo Kristus.

¹⁶ Nanging Kristus enggon mati nang pentngan tujuan ora namung ngrukunk bangsa loro kuwi marang sakpada-pada, ora. Kristus enggon mati tujuan uga kanggo ngrukunk bangsa loro kuwi marang Gusti Allah. Dadin saiki wis ora nng tyara memungsuhan.

¹⁷ Kristus tekan nggawa kabar bab rerukunan marang kow sing maun adoh karo Gusti Allah

lan uga marang bangsa Ju, sing tyedek karo Gusti Allah.

¹⁸Jalaran Kristus wis nglabuhi awak dw, awak dw sing wong Ju lan uga sing dudu Ju wis katuntun kabh karo Roh Sutyi, mulan awak dw bisa mara nang ngarep Gusti Allah, Bapak awak dw.

¹⁹Dadin kow saiki wis ora wong njaba menh, ora! Saiki kow wis dadi brayat Gusti Allah.

²⁰Kow kabh saiki wis kaya omah ka, didekn nang pondasi sing wis dipasang karo para rasul lan para nabi.

²¹Lah Kristus dw sing dadi watu sing nyangga omah, teges, Dkn sing nggandngk awak dw kabh dadi siji, supaya awak dw bisa dadi panggonan sing sutyi.

²²Jalaran kow wis dadi siji karo Kristus, kow sing dudu wong Ju bisa bebarengan dadi siji karo wong Ju lan bebarengan kow dadi panggonan Gusti Allah lantaran Roh Sutyi.

3¹Para sedulur, mulan aku, Paulus, saiki nang setrapan iki jalaran aku nglabuhi kow sing dudu wong Ju, supaya kow bisa dadi siji karo wong Ju. Mengkono kuwi enggonku ngladni Kristus Ysus.

²Kow mesti ya wis pada krungu nk Gusti Allah ngtokk kabetyikan marang aku, mulan Dkn ngekki penggawan iki marang aku kanggo nglabuhi kow.

³ Gusti Allah pantyn wis karep nduduhk wewadin marang aku. Aku wis nulis bab iki kuwi mau, senajana namung tyekak wa.

⁴ Nanging nk mbok watya sing apik kow mesti bisa ngerti apa dunungku bab rantyaman Kristus iki.

⁵ Kawit jaman mbiyn Gusti Allah durung tau nggelark wewadin iki, nanging saiki, lantaran Roh Sutyi, Gusti Allah wis ndunung-ndunungk bab iki marang rasul-rasul lan nabi-nabi.

⁶ Wewadin Gusti Allah iku ya iki: lantaran pretyaya marang kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus wong sing dudu Ju uga pada mlu ntuk panduman sangka berkah Gusti Allah sing kanggo wong Ju. Wong-wong kuwi digandngk dadi siji, yakuwi badan Kristus lan uga pada mlu nduwni prejanjian Gusti Allah.

⁷ Aku saiki dadi peladn Gusti Allah kanggo nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus iki jalaran Gusti Allah karep ngtokk kabetyikan marang aku lan milih aku. Dkn sing ngekki kekuwatan marang aku, supaya aku bisa ngerjani penggawan iki.

⁸ Aku iki sakjan wong sing tyilik dw ing sak tengah brayat Gusti Allah, nanging Gusti Allah meksa gelem ngekki penggawan sing ged iki marang aku. Aku kudu ngabari wong-wong sing dudu Ju bab kasugihan Kristus sing nggumunk lan sing ora kenng didunungk.

⁹ Aku kudu ndunungk marang kabh wong kepriy enggon Gusti Allah nglakokk

kekarepan. Gusti Allah sing nggaw langit lan bumi nyimpen wewadi iki pirang-pirang atus taun suwn.

¹⁰ Lah saiki pantyn wis karep Gusti Allah nggelar wewadi iki marang kabh wong. Gusti Allah nganggokk pasamuhan kanggo ngtokk sak wernan kaweruh marang pangwasa-pangwasa lan pengged-pengged sing nang langit.

¹¹ Kuwi mau kabh klakon lantaran Kristus Ysus, Gustin awak dw, miturut kekarepan Gusti Allah, kekarepan sing langgeng.

¹² Para sedulur, kanggo awak dw saiki wis ora nng alang-alang blas, awak dw bisa mara karo kendel nang nggon Gusti Allah. Kuwi jalaran awak dw wis dadi siji karo Kristus lan pretyaya marang Dkn.

¹³ Mulan aku nyuwun marang kow, aja padaemplak, senajana aku sangsara nglabuhi kow. Kow malah kudu bungah.

¹⁴ Mulan para sedulur, nk aku mikirk kuwi mau kabh, aku terus ndonga marang Gusti Allah Bapak awak dw, sing dadi wiwitan kabh brayat sing nang swarga lan nang bumi.

¹⁵ (3:14)

¹⁶ Aku ndonga, supaya Dkn nulungi kow sangka kasugihan sing ora nng entk lan lantaran Roh Sutyi kow bisa nampa kekuwatan sing bisa ngantepk atimu.

¹⁷ Dadin Kristus bisa manggon ing atimu, jalaran kow pada pretyaya marang Dkn.

¹⁸ Aku ndonga uga, muga-muga kow kabh bisa ngoyot lan mantep ing sakjeron katrsnan, supaya bebarengan karo anak Gusti Allah kabh kow bisa dunung sepira amban lan dawan lan sepira duwur lan jerun katrsnan Kristus marang awak dw.

¹⁹ Dadin kow bisa nitni nk katrsnan Kristus kuwi gedn ora nng sing bisa dunung lan entk-entk atimu bakal kebek karo Gusti Allah dw.

²⁰ Para sedulur, awak dw kudu ngluhurk Gusti Allah, jalaran Dkn bisa nindakk ngungkul-ungkuli sing disuwun lan sing dipikir karo awak dw. Awak dw ngerti nk Gusti Allah bisa nindakk iki, jalaran kwasan saiki wis nyambutgaw ing urip awak dw.

²¹ Mulan, jalaran awak dw wis dadi siji ing pasamuan lan dadi siji karo Kristus, hayuk pada ngluhurk Gusti Allah slawas-lawas! Amn.

4¹ Para sedulur, aku sing nang setrapan jalaran ngladni Gusti, aku nyuwun tenan marang kow: mbok pada nglakoni urip sing pantes lan sing tyotyok karo kekarepan Gusti Allah sing wis manggil kow.

² Pada sing andap-asor, sing alus lan sing sabar marang sakpada-pada nganggo katrsnan.

³ Sak bisa-bisamu pada ngudia urip bebarengan sing rukun, awit kow kabh wis didadkk siji karo Roh Sutyi.

⁴ Para sedulur, kow mesti wis ngerti nk kow kabh wis dadi badan siji lan sing manggon ing uripmu ya Roh Sutyi sing tunggal. Semono uga, sakwis Gusti Allah manggil kow, pengarep-arepmu ya tunggal.

⁵ Karomenh para sedulur, Gustimu ya tunggal, pengandemu ya tunggal lan baptisanmu ya tunggal.

⁶ Lan menh, namung nng Gusti Allah siji, Bapak lan Gustin kow kabh. Dkn sing nganggokk kow kabh kanggo nuruti kekarepan lan Dkn sing manggon ing uripmu kabh.

⁷ Para sedulur, awak dw iki wis pada nampa kapinteran dw-dw. Kuwi pawh Kristus, sing ngekki marang awak dw nganggo takeran Dkn dw.

⁸ Gusti Allah wis tau ngomongk bab iki lan ketulis ngn nang Kitab Sutyi: Dkn munggah swarga, nyangking kabh sing wis dikalahk lan Dkn ngekki pawh marang manungsa.

⁹ Para sedulur, lah tembung munggah kuwi apa ta teges? Kuwi teges: sakdurung Kristus munggah nang swarga, Dkn medun ndisik nang panggonan sak ngisor bumi.

¹⁰ Dadin, Dkn sing medun lan Dkn uga sing munggah duwur ngliwati langit, supaya bisa ngwasani sembarang.

¹¹ Ya Dkn sing ngekki penggawan marang wong-wong: nng sing dadi rasul, salok dadi

nabi, liyan menh dadi tukang nggelar kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus lan salok menh dadi penuntun lan uga nng sing dadi guru.

¹² Kristus ngekki wong-wong iki marang pasamuan kanggo mbangun kabh sing pada pretyaya, supaya bisa nglakoni kekarepan Gusti. Dadin pasamuan Kristus suwi-suwi bisa tambah rosa.

¹³ Nk bisa ngono, suwi-suwi awak dw kabh bisa dadi siji ing pengandel lan ing pangerti bab Ysus Kristus, Anak Gusti Allah, teges, awak dw bisa dadi wong sing diwasa ing kasukman lan awak dw bisa pretyaya lan manut marang Gusti Allah kaya Kristus.

¹⁴ Dadin awak dw ya wis ora kaya botyah tyilik menh, kaya ombak rana-rn katut angin piwulang sing molah-malih. Kuwi piwulang wong sing ngapusi kow lan tujuan namung arep nyasark kow nganggo werna-werna akal.

¹⁵ Mulan para sedulur, awak dw ora kenng ngomongk bab pitutur sing liyan, kejaba namung pitutur sing bener lan awak dw kudu nrsnani sakpada-pada terus, supaya suwi-suwi awak dw bisa kaya sing dikarepk Kristus, sesirah awak dw, ora bda kaya badan ka mesti ya manut sirah.

¹⁶ Uga kaya badan ka, senajan sikil-tangan nggon dw-dw, nanging dadi siji lan nyambutgaw bebarengan, supaya awak sak

kujur bisa mundak ged lan mundak rosa. Ya ngono kuwi enggon Kristus nata pasamuan. Nk kabh sing nurut Gusti pada menunggal dadi siji lan nyambutgaw bebarengan nganggo katrsnan, suwi-suwi mesti terus mundak kuwat enggon pada nglakoni kekarepan Gusti Allah.

¹⁷ Mulan para sedulur, ing jeneng Gusti aku nyuwun tenan marang kow kabh: uripmu mbok aja pada kaya urip wong sing ora pretyaya, sing namung mikir barang sing ora pantes.

¹⁸ Angen-angen wong-wong kuwi wis kepetengen lan ora bisa ngrasakk urip anyar sing sangka Gusti Allah. Ora pada ngerti bab iki, jalaran pada kaku atin.

¹⁹ Wis ora pada nduwni isin blas. Seneng namung nglakoni barang ala lan ngumbar klakuan sing ora pantes.

²⁰ Nanging kow para sedulur, kow ngerti nk urip sing kaya ngono kuwi ora tyotyok blas karo piwulang Kristus.

²¹ Kow wis krungu bab Kristus lan wis diwulangi tyaran wong nurut Gusti, jalaran Gusti Ysus dw wis nduduhk marang awak dw.

²² Mulan para sedulur, klakuan sing kaya mbiyn kudu mbok tinggal, awit kesenengan sing ala kuwi sing nyasark lan ngrusak kow.

²³ Pikiranmu kudu malih sak kabh.

²⁴ Saiki kow kudu nglakoni urip sing anyar, kaya sing dikarepk karo Gusti Allah, yakuwi, urip sing bener lan sing sutyi.

²⁵ Mulan, aja pada goroh menh marang sakpada-pada, nanging nk ngomong sing sak bener, awit awak dw iki kabh wis dadi badan siji, yakuwi pasamuhan Kristus.

²⁶ Nk kow nesu karo sapa-sapa, aja sampk terus nglakoni sing ala. Nesumu aja diendemi nganti sedina suwn, nanging ndang dibuwang.

²⁷ Aja sampk kow ngekki dalan marang Stan.

²⁸ Wong sing maun tukang nyolong, saiki aja nyolong menh, malah pada nyambuta gaw nggolok pangan dw lan kanggo nulungi sing ora nduw.

²⁹ Aja pada nganggokk tembung sing ora apik, sing nyotyok atin wong liya. Apik malah ngetokk tembung sing bisa nglipur. Dadin sing mbok omong bisa nekakk betyik kanggo wong-wong sing ngrungokk.

³⁰ Para sedulur, aja pada nggaw sedin Roh Sutyi, awit Roh Sutyi iki tandan nk kow wis wk Gusti Allah, Roh Sutyi sing bakal ngrwangi kow terus nganti mbsuk, nk kow bakal diluwari sak kabh sangka pangwasan ala.

³¹ Pada dibuwang kabh rasa jngkl lan nesu lan aja pada nggentak-nggentak lan aja pada ngomong ala bab liyan. Uga rasa sengit, aja diendem, nanging dibuwang.

³² Apik nk kow kabh pada betyik lan gemati marang sakpada-pada. Sing salah pada dingapura, awit Gusti Allah ya wis ngapura marang kow kabh lantaran Kristus.

5 ¹ Para sedulur, kow kuwi kabh wis pada dadi anak Gusti Allah sing trsna banget marang kow, mulan kow ya kudu niru Dkn.

² Kaya enggon Kristus nrsnani awak dw, kow kabh uga kudu ngtokk katrsnanmu marang sakpada-pada. Kristus mati masrahk urip marang Gusti Allah kanggo ngluwari awak dw sangka pangwasan ala lan Gusti Allah ya lega banget karo kurban Kristus iki.

³ Kow saiki wis dadi brayat Gusti Allah, mulan aja sampk diomong wong nk nang tengahmu nng sedulur sing laku bdang apa sks sing ora pantes apa laku murka.

⁴ Aja pisan-pisan kow ngetokk tembung saru, tembung sing sembrana apa tembung plstan. Kuwi wis ora pantes kanggo kow. Tenimbang ngono luwung ngetokk tembung maturkesuwun wa marang Gusti.

⁵ Para sedulur, kow kudu ngerti nk wong sing laku bdang, sing laku sks sing ora pantes lan wong sing murka kuwi kabh ora pisan-pisan bakal ntuk panduman ing Kraton Kristus lan Gusti Allah. Aku kepngin ngomongi kow nk laku murka kuwi tunggal wa karo nyembah brahala.

⁶ Mulan kow kudu sing ati-ati tenan, aja sampk kow diapusi wong karo omongan sing

nak, jarn senajana nglakoni sembarang sing ora pantes kuwi ya ora apa-apa. Ngertia para sedulur, Gusti Allah bakal nyetrap kabh wong sing ora gelem manut marang Dkn.

⁷ Aja pada mlu-mlu wong sing kaya ngono kuwi.

⁸ Kow maun pada mlaku ing pepeteng, jalaran kow adoh karo Gusti Allah, nanging saiki kow wis nduwni pepadang, jalaran kow wis dadi siji karo Gusti. Mulan, kow kudu urip ing pepadang, dadin ktok nk kow ngerti kekarepan Gusti Allah.

⁹ Awit nk awak dw urip ing pepadang, awak dw mesti bakal nglakoni sing betyik, sing bener lan sing tenan.

¹⁰ Pada dipikir sing apik apa sing disenengi tenan karo Gusti Allah.

¹¹ Aja pada mlu-mlu karo wong-wong sing urip ing pepeteng, sing dilakoni namung barang sing ora nng ajin. Malah apik, wong-wong kuwi didunungk wa nk sing dilakoni kuwi ora bener.

¹² Pantyn tenan, sing dilakoni wong-wong kuwi karo ndelik-ndelik jan ngisin-isink tenan nk diomong.

¹³ Nanging nk sembarang kuwi kabh diktokk, wong-wong bisa weruh dw apa wujud.

¹⁴ Mengkono uga, nk wong-wong nyawang uripmu sing nurut Gusti, wong-wong bakal rumangsa dw nk pikiran lan klakuan kuwi klru kabh. Lah nk wong-wong kuwi terus

pada urip sing sak bener, dadin bisa dadi wong sing ing pepadang uga. Sing tak omong kuwi mau wis tau diomong karo nabi Ysaya dk mbiyn. Dkn ngomong ngn: Wong sing pada turu, pada melka, pada tangia sangka tengah wong mati, awit Kristus bakal madangi kow.

¹⁵ Mulan, para sedulur, uripmu kudu sing ati-ati tenan. Aja kaya wong bodo, nanging kow kudu kaya wong sing dunung.

¹⁶ Kelunggaran apa wa kudu mbok kanggokk kanggo nggaw betyik, awit ing jaman iki okh wong sing nglakoni ala.

¹⁷ Mulan, pada mikir sing apik tenan, supaya kow bisa dunung kekarepan Gusti Allah ing uripmu. Aja urip ngawur wa.

¹⁸ Lan aja pada seneng ngomb, kuwi namung ngrusak uripmu. Tenimbang ngono luwung pada kebek ing Roh Sutyi wa.

¹⁹ Dadin nk ngumpul bebarengan kow bisa memuji Gusti Allah nganggo singi-singi sangka Kitab lan singi-singi sing ngluhurk Gusti lan uga nganggo singi-singi sing metu sangka Roh Sutyi. Pada singi-singi bebarengan lan pada memujia Gusti sak atimu.

²⁰ Aja pada lrn enggonmu maturkesuwun marang Gusti Allah Bapak awak dw, sing ngekki sembarang, awit awak dw wis dadi siji karo Ysus Kristus, Gustin awak dw.

²¹ Mulan, para sedulur, pada ngajana marang sakpada-pada, awit kuwi ngajni marang Kristus.

²² Sedulur-sedulurku wdok, kow kudu manut marang bojomu, kaya enggonmu manut marang Gusti.

²³ Awit wong lanang kuwi dadi sesirah wong wdok, kaya enggon Kristus dadi sesirah pasamuan. Kristus sing ngluwari wong-wong sangka pangwasan ala terus didadkk siji ing pasamuan, sing dianggep badan Dkn.

²⁴ Mulan, kaya enggon pasamuan Kristus kudu manut marang Kristus, semono uga wong wdok kudu manut marang bojon ing prekara apa wa.

²⁵ Sedulur-sedulurku lanang, kow kudu nrsnani bojomu, kaya enggon Kristus nrsnani pasamuan, sampk dilabuhi mati.

²⁶ Mengkono kuwi Kristus mbuwang salah pasamuan, diresiki nganggo baptisan ing banyu lan nganggo pitutur Gusti.

²⁷ Karep Kristus, supaya Dkn bisa nyanding pasamuan sing semlorot, ora nng reget lan ora nng pingget apa kepriy wa, nanging sutyi lan resik sak kabh.

²⁸ Mulan wong lanang kudu nrsnani bojon, awit bojon kuwi kenng dipadakk karo badan dw.

²⁹ Dadin wong lanang sing nrsnani bojon kuwi sakjan nrsnani badan dw. Apa nng wong

sing sengit marang badan dw, mesti ora ta, malah dikki mangan lan dirumati.

³⁰ Kristus ya ngono marang pasamuan, awit kuwi badan Dkn lan awak dw iki kenng dipadakk karo prangan-prangan.

³¹ Gusti Allah dw wis ngomong ngn mbiyn: Mulan wong lanang kudu ninggal bapa-biyung lan manggon karo bojon, lan wong loro kuwi dadi daging siji.

³² Tembung kuwi nyangga wewadi sing jeru teges kanggo Kristus lan pasamuan.

³³ Nanging tembung iki uga kanggo kow, ngomongk nk saben wong lanang kudu nrsnani bojon kaya enggon nrsnani badan dkn dw lan saben wong wdok kudu ngajni marang sing lanang.

6 ¹ Botyah-botyah, kow uga wis dadi siji karo Gusti, mulan kow kudu manut marang wong tuwamu. Kuwi pantyn bener, awit mbiyn-mbiyn Gusti Allah wis ngomong ngn: Ngajnana marang bapa lan biyungmu. Kuwi wt Gusti Allah sing ndisik dw sing nggandng prejanjian ngn: Supaya kow pada slamet lan uripmu nang jagat kn bisa dawa umur.

² (6:1)

³ (6:1)

⁴ Sedulur-sedulurku sing pada nduw anak, aja pada nggaw laran atin anak-anakmu. Anak-anak kudu mbok rumati lan mbok

wulangi sing apik, supaya bisa ngerti dalam Gusti.

⁵ Sedulur-sedulur sing slaf, kow pada manuta marang wong sing pada nduwni kow. Pada ngajana lan nduwa wedi marang wong-wong kuwi. Pada nyambuta gaw karo bungah, awit sakjan kow kuwi nyambutgaw kanggo Kristus.

⁶ Nanging aja namung nk ditunggoni wa kow nyambutgaw karo seneng, aja namung nggolk lem-leman. Sing mbok labuhi kuwi sakjan Kristus dw, mulan nyambuta gaw sing temen, awit kuwi karep Gusti Allah.

⁷ Mulan sedulur-sedulur sing slaf, nyambuta gaw karo bungah, awit kow ora ngladni manungsa, nanging ngladni Gusti dw.

⁸ Dkn sing bakal ngupahi kow, awit Gusti Allah ngupahi kabh wong sing nggaw betyik, ora dadi sebab wong kuwi slaf apa wong merdka.

⁹ Sedulur-sedulur sing nduw slaf, kow uga kudu sing apik karo slaf-slafmu. Aja digentak-gentak. Pada linga nk kow lan slaf-slafmu kuwi nduw Gusti sing tunggal nang swarga. Dkn ora pilih-sih.

¹⁰ Para sedulur, kanggo penutup, saiki aku arep ngomong iki: Enggonmu nglawan Stan kuwi aja nganggo kekuwatanmu dw, nanging nganggo kekuwatan Gusti sing ged.

¹¹ Kaya soldat sing arep budal perang ka nganggo gaman kabh, kow uga kudu nganggo gaman-gaman kabh sing sangka Gusti Allah,

supaya kow bisa kuwat mbales akal-akal Stan sing nglawan kow.

¹²Awit kow kudu ngerti para sedulur.

Awak dw iki ora perang nglawan manungsa, ora, nanging awak dw iki perang nglawan roh-roh ala sing nang langit, kayadn pengged-pengged lan pangwasa-pangwasa sing ngwasani jagat ing jaman sing ala iki.

¹³Mulan para sedulur, kow kudu nganggokk gaman-gaman Gusti Allah kanggo mageri awakmu dw. Dadin kapan-kapan nk Stan nglawan, kow bisa kuwat mbales lan nk wis rampung perang, kow ijik tetep kuwat.

¹⁴Pada ngadek sing jejek lan tata-tata ngn! Kaping pisan: kow kudu ngerti lan pretyaya marang piwulang Gusti Allah, dadin sak wantyi-wantyi kow wis tata-tata lan bisa mbales mungsuhmu. Ora bda kaya sabuk soldat ka sing nalni salin, supaya ora utyul. Kaping pindon: namung barang sing betyik sing kudu mbok lakoni, awit kuwi mageri atimu, kaya soldat nk nganggo tutup dada ka.

¹⁵Kaping telun: sak wantyi-wantyi kow kudu wis tata-tata bisa ngomongi liyan bab kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus, sing ngrukunk manungsa marang Gusti Allah lan marang sakpada-pada. Mulan kow kudu kaya soldat sing arep budal perang ka, sepatun wis dienggo lan ditalni.

¹⁶Kaping papat: ing kanglan apa wa, pretyayaa nk Gusti Allah bakal nulungi kow.

Ora bda kaya soldat nyekel tbng ka kanggo nutupi awak. Dadin nk Stan ngetyulk panah-panah sing nng genin marang kow, kow bisa nampik. Teges, nk Stan arep nglebokk barang sing ora apik ing angen-angenmu, kow bisa ngendek kuwi.

¹⁷ Kaping liman: kow kudu nduwni pengandel sing mantep nk Gusti wis nylametk kow, ora bda kaya soldat nganggo topi sing atos ka kanggo nutupi sirah. Kaping nenem: nk Stan arep ngenng kow nganggo apusan, aja wedi, njaluka tulung marang Roh Sutyi, supaya kow bisa mbales mungsuhmu nganggo pitutur Gusti Allah. Ora bda kaya soldat sing nglawan mungsuh ka karo pedang sing landep.

¹⁸ Ya ngono kuwi enggonmu kudu jaga-jaga lan tata-tata, nanging aja pada lali iki: pada ndedongaa lan pada njaluka tulung marang Gusti Allah sak wantyi-wantyi lan ing prekara apa wa. Roh Sutyi sing ngrwangi kow nk kow ndonga. Kow uga kudu sing tata-tata, supaya sak wantyi-wantyi bisa ndongakk sedulur kabh sing pretyaya lan aja pada kesel enggonmu ndedonga.

¹⁹ Aku uga nyuwun pandongamu. Aku didongakk, supaya Gusti Allah ngrwangi aku lan aku bisa kendel ngomongk bab wewadin Gusti Allah, yakuwi, aku kudu ngabari marang kabh wong nk Kristus teka nang jagat ngrukunk kabh manungsa marang Gusti Allah lan marang sakpada-pada.

²⁰ Aku diprntah Gusti Allah kongkon ngomong bab kuwi lan kuwi sing marakk aku disetrap iki. Mulan aku ya didongakk tenan, supaya aku ora wedi ngomong, awit kuwi wis dadi penggawanku.

²¹ Para sedulur, aku uga kepngin ngomongi kow kabh nk sedulur Tikikus tak kongkon nang nggonmu, supaya kow bisa krungu kabar bab aku iki. Kow ngerti nk sedulur Tikikus iki kantya sing tak trsnani tenan. Dkn ya temen enggon nyambutgaw kanggo Gusti. Mulan ya dkn sing tak kongkon niliki kow. Dkn sing bakal ngabari kow bab awak dw iki kabh sing nang kuta Rum kn. Dadin kow bisa ayem kabh.

²² (6:21)

²³ Aku ndonga marang Gusti Allah Bapak awak dw lan Ysus Kristus, Gustin awak dw, supaya kow kabh bisa nampa katentreman, katrsnan lan pengandel.

²⁴ Tyukup semn wa layang iki. Muga-muga Gusti Allah ngtokk kabetyikan marang kow kabh, sing pada mantep trsna marang Ysus Kristus, Gustin awak dw. Paulus

Filipi

1 ¹Para sedulur nang kuta Filipi, iki layang sangka sedulurmu Paulus lan Timotius, sing ngladni Kristus Ysus, marang kow kabh sing nurut Gusti Allah lan sing wis pada dadi siji karo Kristus Ysus lan uga marang para penuntun lan peladn pasamuan.

²Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw lan Ysus Kristus, Gustin awak dw, ngtokk kabetyikan lan katentreman marang kow kabh.

³Para sedulur, nk aku klingen kow aku jan maturkesuwun tenan marang Gusti Allah.

⁴Saben aku ndongakk kow aku ya ndonga karo bungah, jalaran klingen enggonmu ngrwangi aku, dong aku nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus, kawit aku teka nang Filipi kono nganti tekan seprn.

⁵(1:4)

⁶Aku uga bungah, jalaran Gusti Allah wis miwiti penggawan betyik ing kow. Lan aku yakin nk Dkn bakal nerusk penggawan iki tekan rampung, mbsuk ing dina tekan Kristus Ysus.

⁷Kow pantyn slawas ana ing atiku lan aku tansah mikirk kow. Lah kepriy menh! Kow ngrwangi aku ngerjani penggawan sing wis dipasrahk marang aku karo Gusti Allah. Kow

ngrwangi aku suwn aku nang setrapan kn lan uga dong aku dipanggil nang kruton, kanggo mblani lan nggelark nk kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus kuwi bener.

⁸Para sedulur, aku jan kangen tenan marang kow lan Gusti Allah ngerti nk aku ora goroh. Aku trsna marang kow kaya enggon Gusti Ysus Kristus nrsnani kow.

⁹Para sedulur, aku pantyn ndonga marang Gusti Allah, supaya katrsnanmu marang sakpada-pada bisa mundak terus. Nk kow pada nglakoni kuwi, pangertimu bab Gusti Allah suwi-suwi bisa tambah jeru lan kow bisa nitni barang sing bener lan sing ora.

¹⁰Dadin ing sembarang prekara kow bisa milih sing apik dw, supaya mbsuk ing dina tekan Kristus, nk Dkn bakal ngrutu kabh manungsa, kow bakal ketemu resik lan pantes, kaya sing dikarepk Gusti Allah. Urip sing kaya ngono kuwi namung Gusti Ysus Kristus dw sing bisa ngekki.

¹¹Nk kow pada nglakoni kuwi, wong-wong bisa weruh kwasan Gusti Allah lan wong-wong bakal ngelem Dkn.

¹²Para sedulur, ngertia nk kanglan sing wis tak alami kuwi malah marakk kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus bisa kasebar.

¹³Para soldat sing njaga omah gramang lan wong kabh sing nang kn saiki pada ngerti nk aku iki disetrap nglabuhi Kristus.

¹⁴ Lan menh, jalaran aku iki disetrap, okh sedulur sing mundak kuwat pengandel marang Gusti lan pada kendel nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus, tanpa wedi.

¹⁵ Pantyn bener, uga nng sedulur-sedulur sing mulangk bab Kristus, jalaran nduw rasa mri enggon Gusti Allah nganggokk aku, pada rebutan kepngin dadi pengarep.

¹⁶ Nanging nng liyan uga sing pada mulangk Kristus karo ati resik. Sedulur-sedulur kuwi pada trsna marang aku lan pada dunung nk Gusti Allah dw sing ngongkon aku mblani kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus.

¹⁷ Wong-wong sing mulangk karo tujuan sing ora apik kuwi sing digolki namung kekarepan dw. Gagasan nk ngono kuwi terus nambahi kanglanku suwn aku nang setrapan kn.

¹⁸ Nanging ora dadi apa! Kanggo aku ya wis apik wa. Tujuan embuh ala, embuh betyik, kuwi ora dadi sebab. Sing penting, kepriy wa kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus bisa kasebar. Kuwi sing marakk aku bungah.

¹⁹ Aku ya bakal bungah terus, awit aku pretyaya nk aku bakal dietokk, jalaran kow pada ndongakk aku lan jalaran Roh Gusti Ysus Kristus nulungi aku.

²⁰ Sing tak suwun tenan, aja sampk aku kepriy wa nglakoni barang sing ngisin-isink. Malah sak wantyi-wantyi, nanging luwih-luwih saiki, bisaa aku ngomong karo kendel, tanpa wedi sapa-sapa. Dadin aku bisa ngluhurk

Kristus ing tindak-tandukku, senajana lantaran uripku, senajana kudu tak labuhi mati.

²¹Awit, kanggo aku urip kuwi apa ta? Nk aku urip ya namung kanggo Kristus. Nk aku mati, kuwi malah tak anggep luwih apik.

²²Nanging nk aku urip, aku bisa nyambutgaw luwih okh kanggo Gusti. Dadin aku iki bingung milih sing endi.

²³Aku ora bisa ngarani! Sakjan aku ya kepngin tenan ninggal donya iki supaya aku bisa dadi siji karo Kristus; kuwi sing apik dw.

²⁴Nanging senajan ngono, nk aku urip malah apik kanggo kow, dadin aku bisa nglabuhi kow.

²⁵Pantyn aku ngerti nk aku ijik dililani urip lan dililani bebarengan karo kow, supaya aku bisa ngundakk pengandemu lan kabungahanmu.

²⁶Mulan, mbsuk nk aku wis tyampur menh karo kow, kow bisa nggunggung Kristus Ysus, jalaran Dkn sing nggawa aku nang nggonmu.

²⁷Para sedulur, kanggo saiki sing perlu dw ya iki: uripmu kudu tyotyok karo kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus. Dadin ketemu apa ora, aku bakal krungu nk kow tetep mantep tunggal karep enggonmu pada nglabuhi kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus.

²⁸Aja pada wedi karo mungsuhmu! Sing kendel terus, supaya wong-wong kuwi

pada ngerti nk bakal kalah. Kow sing bakal menang, awit Gusti Allah dw sing ngekki kemenangan marang kow.

²⁹ Para sedulur, kow dipilih karo Kristus supaya kow pada ngladni Dkn. Ora namung lantaran pretyaya marang Dkn, nanging uga lantaran nglakoni kanglan nglabuhi Dkn.

³⁰ Mulan saiki kow karo aku bebarengan nglakoni kasangsaran. Dk mbiyn kow pada weruh dw ing uripku lan saiki kow pada krungu nk aku ijik nglakoni kanglan.

2 ¹ Para sedulur, enggonmu saiki pada nduwni kekuwatan kuwi lak jalaran kow rumaket marang Kristus ta? Lan atimu saiki nampa panglipur kuwi apa ora jalaran Kristus trsna marang kow? Kow uga pada trsna-tinrsnan lan gemati marang sakpada-pada, kuwi lak jalaran kow nduwni Roh Gusti Allah ta?

² Mulan, mbok pada ndadkk bungah atiku sak kabh pisan ta! Mbok pada dadia siji ing angen-angen lan pada trsnaa terus marang sakpada-pada. Pada tunggala ing ati lan ing karep.

³ Aja sampk nng sedulur sing namung seneng nggolki kaperluan dw wa apa nggolki lem-leman. Luwih betyik pada andap-asor marang sakpada-pada. Aja pada nduwni rumangsa apik ngungkuli liyan, nanging malah pada ngajnana marang liyan ngungkuli awakmu dw.

⁴Aja namung mikirk butuh dw wa, luwih betyik pada nggatk marang kaperluan sakpada-pada.

⁵Kow kudu nduwni ati sing pantes kanggo wong sing wis dadi siji karo Gusti Ysus Kristus. Awit, senajan Dkn wujud Gusti Allah, nanging Dkn ora tau nduwni kepngin ngtokk nk Dkn Gusti Allah.

⁶(2:5)

⁷Malah sangka karep dw Dkn ninggal panggonan, milih dadi kaya peladn lan dadi tunggal manungsa.

⁸Gusti Ysus Kristus rupa manungsa ngasork urip lan manut marang Gusti Allah, sampk nglakoni pati nang kayu pentngan.

⁹Mulan Gusti Allah ngluhurk Dkn nang panggonan sing duwur dw lan dikki pangwasa sing ged dw, ngungkuli sak nng pangwasa.

¹⁰Dadin sembarang sing nang swarga, sing nang bumi lan sing nang sak ngisor bumi bakal pada sujut lan ngakoni nk Ysus Kristus kuwi Gusti. Mengkono kuwi kabh pada ngluhurk Gusti Allah Bapak awak dw.

¹¹(2:10)

¹²Para sedulur sing tak trsnani! Kow semono uga, kaya enggonmu pada manut marang Gusti Allah dong aku ijik tyampur karo kow, luwih perlu saiki, suwn aku adoh karo kow. Mulan, kow kudu nglumui ngudi keslametan uripmu sak kabh. Enggonmu nindakk kuwi kudu karo ati sing wedi lan ngajni marang

Gusti Allah, awit Dkn sing nyambutgaw ing uripmu. Dkn sing ngekki karep lan kapinteran marang kow kanggo nglakoni apa sing dikarepk karo Gusti Allah.

¹³ (2:12)

¹⁴ Mulan, ing apa wa sing kudu mbok lakoni, aja pada nggresah lan kokhan omong.

¹⁵ Dadin kow ora disalahk wong, awit kow dadi anak Gusti Allah sing resik lan bener ing sembarang prekara, senjata kow kuwi urip nang tengah wong sing kebatyut enggon pada nglakoni ala. Kow malah kudu semlorot kaya lintang-lintang nang langit ka.

¹⁶ Dikabark nk Gusti Allah bisa ngekki urip langgeng marang manungsa. Nk kow pada nindakk kuwi mau kabh kow bakal kenng tak gaw pamran mbsuk nk Kristus teka menh. Dadin bakal ktok nk penggawanku lan pelabuhanku ora muspra.

¹⁷ Enggonmu pada pretyaya lan masrahk uripmu marang Kristus kuwi kenng dipadakk karo kurban. Lah saiki, nk aku kudu mati pisan kanggo nyukupi lan ngrampungk kurban kuwi, aku malah bungah. Aku bungah tenan nk kow lan aku bisa masrahk urip awak dw marang Gusti Allah mengkono kuwi.

¹⁸ Kow semono uga kudu pada bungah enggonmu bisa masrahk uripmu marang Gusti Allah, supaya aku uga bisa mlu bungah karo kow.

¹⁹ Para sedulur, nk Gusti Ysus nglilani, ora suwi menh aku bakal ngongkon sedulur Timotius teka nang nggonmu niliki kow. Dadin aku bisa krungu kepriy kabar nang nggonmu kono lan atiku bisa ayem.

²⁰ Aku ngongkon sedulur Timotius, jalaran namung dkn dw sing tunggal rasa lan tunggal pikir karo aku bab keslametanmu.

²¹ Sedulur liya-liyan namung pada mikirk butuh dw, ora nng sing mikirk bab kaperluan Kristus Ysus.

²² Nanging kow ngerti dw nk sedulur Timotius kenng tak jagakk tenan. Dkn temen ngrwangi aku nggelar kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus, ling-ling kaya anak ngrwangi nyambutgaw bapak ka.

²³ Ya sedulur Timotius iki sing tak kongkon niliki kow, ora suwi menh. Dkn tak kongkon ngentni rampung krutonku ndisik. Aku kepngin ngerti ndisik aku iki bakal dietokk apa ditutup terus.

²⁴ Nanging aku pretyaya nk Gusti Ysus bakal ngrwangi, dadin ora suwi menh aku dw uga bakal bisa niliki kow.

²⁵ Aku mikir sedulur Epafroditus arep tak kongkon mulih wa. Dkn mbok kongkon teka nang nggonku, supaya ngrwangi aku kanggo wakil kow. Lan dkn ya ngrwangi aku tenan karo penggawan Gusti lan bebarengan awak dw ndunung-ndunungk nk pitutur sing

diwulang karo awak dw iki sangka Gusti Allah tenan.

²⁶ Nanging Epafroditus tak kongkon mulih wa, awit dkn kangen marang kow kabh. Kow krungu nk dkn lara, mulan dkn ya rada sangsi, wedi nk kow mengko terus pada bingung.

²⁷ Dkn ya pantyn lara tenan, malah mh wa mati, nanging Gusti Allah melas marang dkn lan nambani dkn. Sakjan Gusti Allah ya melas marang aku mbarang, awit semunggon dkn ora mari, susahku mesti tambah ged.

²⁸ Saiki dkn tak kongkon ndang balik nang nggonmu, dadin kow bisa bungah menh weruh dkn lan aku ya ora usah sangsi menh mikirk kow.

²⁹ Mulan, sedulur Epafroditus ditampa karo bungah lan sak pantes kanggo sedulur ing Gusti. Wong sing kaya dkn kuwi kudu mbok ajni tenan, awit dkn ora man nyawan enggon nyambutgaw nglabuhi Kristus, sampk mh wa mati. Kuwi jalaran dkn nulungi aku kanggo wakil kow.

³⁰ (2:29)

3¹ Para sedulur, kanggo nerusk omongku mau, pada bungaha terus, jalaran kow wis dadi siji karo Gusti. Aku ora kesel mbolan-mbalni sing wis tak tulis. Kuwi malah apik kanggo kow, dadin kow ora nyimpang dalan.

² Kow kudu sing ati-ati karo wong-wong sing seneng ngrusak, sing klakuan kaya asu. Pada sing ati-ati karo wong-wong iku, sing meksa kow kongkon sunat.

³ Wong sing kenng diarani wong sunat tenan kuwi ya awak dw iki. Awak dw iki ketampa Gusti Allah, jalaran awak dw manut penuntun Roh Sutyi lan awak dw namung njagakk Kristus Ysus, sing nglabuhi awak dw. Dkn sing marakk awak dw iki bisa ketampa Gusti Allah, mulan awak dw ya ora njagakk wt-wt sing kudu dilakoni.

⁴ Semunggon nng wong bisa ketampa Gusti Allah jalaran nglakoni wt-wt agama, mesti aku iki sing bakal ketampa sing ndisik dw.

⁵ Wujut aku ya disunati dong aku nduw umur wolung dina. Aku lairan sangka bangsa Isral, turunan Bapa Bnyamin. Dadin aku ya wong Ju sing tus. Lan menh, ing babakan adat-tata-tyaran lan wt-wt agama aku ya ora sembrana, jalaran aku maun wong Farisi.

⁶ Sangking temen lan sregep enggonku nglakoni agama, aku sampk wani ngrusak pasamuhan Gusti Ysus Kristus. Wt lan pernatan agama Ju kabh tak lakoni kanti temen lan tanpa klu.

⁷ Pantyn, dk mbiyn aku njagakk kuwi mau kabh sing tak lakoni. Ndarani nk aku temen nglakoni kabh kuwi aku terus bisa ketampa Gusti Allah. Nanging ora, mulan kuwi mau

kabh saiki ora tak kanggokk menh, jalaran saiki sing tak jagakk namung Kristus dw.

⁸Pantyn, kabh kuwi mau jan ora nng ajin blas nk tak padakk karo kaweruh bab Kristus Ysus, Gustiku. Sembarang kuwi mau kabh pantyn wis tak buwang, jalaran ora kanggo gaw. Saiki sing tak jagakk namung Kristus lan aku kepngin dadi siji karo Dkn. Aku wis ora njagakk wt agama menh, nanging aku bisan keanggep bener lan ketampa Gusti Allah namung lantaran pretyaya marang Kristus.

⁹(3:8)

¹⁰Namung barang siji iki sing tak karepk, yakuwi, aku kepngin rumaket marang Kristus, supaya aku bisa kenal marang Dkn lan ngrasakk kwasan, kwasa sing nangk Dkn sangka pati. Aku uga saguh nglakoni kasangsaran kaya Kristus, senajana sampk mati, supaya aku uga bisa ditangkk menh sangka pati.

¹¹(3:10)

¹²Aku ora ngomong nk aku wis tekan lan wis bisa kaya sing dikarepk Gusti ing uripku, ya durung, nanging aku nglumui tenan, supaya suwi-suwi bisa kaya sing dikarepk Kristus, sing manggil aku.

¹³Para sedulur, aku dw pantyn rumangsa nk aku iki durung tekan sak kabh, durung, nanging barang siji iki sing tak lakoni, yakuwi: sembarang sing wis kliwat tak lalkk kabh,

supaya aku bisa ngematk lan nyandak sing nang ngarepku.

¹⁴Mulan aku ya nglumui tenan sak kuwat-kuwatku, supaya ndang bisa nyandak tujuanku lan bisa nampa upah sing nang swarga. Awit Gusti Allah manggil awak dw supaya awak dw bisa nampa upah iki, jalaran Kristus Ysus wis nglabuhi awak dw.

¹⁵Mulan para sedulur, awak dw iki sing wis nduwni kadunungan sing mateng bab tyaran wong nurut Gusti, awak dw kudu mikir ngono. Nanging nk nang tengahmu nng sedulur sing nduwni pinemu liyan bab iki, Gusti Allah dw sing bakal ndunungk marang kow.

¹⁶Mung wa, senjata kepriy wa, hayuk awak dw terus nurut sing dikarepk Gusti Allah.

¹⁷Para sedulur, pada diterusk enggonmu pada nurut aku. Aku wis ngekki tulada marang kow, mulan kow kudu niru wong-wong sing pada nurut tulada kuwi.

¹⁸Jalaran okh wong sing urip ora pantes blas, malah dadi mungsuh pentngan Kristus. Wong-wong kuwi urip ngono rumangsan wis apik wa, Kristus ora usah mati nang pentngan nglabuhi manungsa. Pantyn aku wis ping pira ngomongk bab iki lan saiki tak balni sepisan menh karo nangis:

¹⁹Gusti Allah bakal mbuwang wong-wong kuwi nang neraka. Ajur pada nglakoni kekarepan Gusti Allah, nanging ora, malah pada nuruti kesenengan sing ora pantes. Nk

pada nglakoni barang sing ngisin-isink wis ora pada nduwni rumangsa isin; klakuan sing kaya ngono kuwi malah dienggo pamran lan sing digagas namung barang kadonyaan.

²⁰Nanging awak dw ora kaya ngono para sedulur, awit panggonan awak dw iki nang swarga. Mulan awak dw pada ngarep-arep Gusti Ysus Kristus, Juru Slamet awak dw, sing bakal teka sangka swarga.

²¹Karo pangwasa sing nelukk sembarang kabh Dkn bakal ngganti badan awak dw iki sing ringkih lan rusak, supaya bisa malih kaya badan Dkn dw.

4¹Mulan sedulur-sedulurku sing tak trsnani lan sing tak kangenani tenan, sing nggaw bungah atiku lan sing tak gaw pamran, sembarang sing tak omong kuwi mau kudu mbok pikir sing apik. Karepku kow kabh bisaa kentyeng nggondli Gusti.

²Aku nyuwun marang sedulurku wdok Odia lan Sintik, mbok seduluran sing rukun. Kow kabh loron lak wis nurut Gusti ta?

³Lan aku uga nyuwun marang sedulurku Sudsigos, kanyaku nyambutgaw sing kenng tak jagakk tenan, mbok sedulur wdok loro kuwi ditulungi, supaya bisa rukun menh, jalaran sedulur wdok-wdok kuwi ora sembrana enggon nyambutgaw nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus karo aku, bebarengan karo sedulur Klmens lan

sedulur-sedulur liyan sing jeneng ketulis nang Buku Panguripan.

⁴Para sedulur, pada bungaha terus enggonmu pada nurut Gusti! Tak balni sepisan menh: pada bungaha!

⁵Karo kabh wong kow kudu sing ngalah. Ora suwi menh Gusti bakal teka.

⁶Aja pada sumelang, nanging karepmu apa wa dipasrahk marang Gusti Allah ing pandonga lan panyuwun. Lan pada maturkesuwun marang Gusti.

⁷Mengko Gusti Allah mesti bakal ngekki katentreman ing atimu, katentreman sing ngungkuli kadunungan manungsa. Lan jalaran kow pretyaya marang Kristus Ysus, atimu lan angen-angenmu ora bakal bingung.

⁸Para sedulur, sakdurung aku nutup layang iki, aku kepngin ngomongk bab siji menh, ya iki: pada mikir barang sing tenan, sing pantes, sing bener, sing resik, sing nyenengk lan barang sing diajni karo manungsa.

⁹Kabh prekara sing wis tak wulangk lan sing wis mbok tampa, senajana tembungku, senajana tindakku, kabh kudu mbok lakoni tenan. Gusti Allah, sing ngayemk atimu, mesti bakal nuntun kow terus.

¹⁰Para sedulur, aku jan bungah tenan saiki bisa keturutan enggonmu kepngin ngrwangi aku. Aku ya ngerti nk ora namung saiki wa kow mikirk aku, nanging wis suwi, mung wa wingi-wingi kow durung kober merlokk.

¹¹ Enggonku ngomong ngono kuwi ora jalaran aku iki kekurangan apa kepriy, ora. Iku ora dadi sebab, jalaran aku bisa nyukupi awakku dw karo apa nng.

¹² Awit aku wis ngrasakk kekurangan, uga kelubran. Aku ngerti kepriy enggonku kudu ngadepi situasi apa wa, ing wayah warek lan ing wayah ngelih, ing kelubran lan ing kekurangan.

¹³ Situasi apa wa aku bisa nyangga, jalaran Kristus ngekki kekuwatan aku.

¹⁴ Nanging ya apik banget enggonmu pada nulungi aku ing sakjeron kanglan iki.

¹⁵ Para sedulur nang Filipi, kow dw pada ngerti, dong aku lunga sangka Masedonia, sakwis aku nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus sing sepisanan, wujud ya ora nng pasamuhan liyan sing ngrwangi aku kejaba mung kow dw.

¹⁶ Uga dong aku nang kuta Tsalonika kow ya pada ngirimi sokongan sing tak butuhk, malah sampk ping pindo enggonmu kirim.

¹⁷ Ya ora ngomong nk aku iki seneng nampa pawhmu, ora, nanging aku kepngin weruh kabetyikanmu numpuk-numpuk terus.

¹⁸ Mulan aku kepngin ngabari nk kirimanmu wis tak tanpa kabh lan pawhmu okh malah ngungkul-ungkuli sing tak butuhk. Kirimanmu sing digawa karo sedulur Epafroditus wis tak tanpa lan saiki aku wis ora kekurangan apa-apa. Pawhmu kuwi anggepen pawh

marang Gusti Allah, pawh sing nak ambun kaya kurban sing disenengi karo Gusti Allah.

¹⁹ Gusti Allahku iki nggumunk kasugihan, Dkn bakal ngekki apa wa sing mbok butuhk, jalaran kow wis dadi siji karo Kristus Ysus.

²⁰ Mulan para sedulur, hayuk pada memuji Gusti Allah, Bapak awak dw slawas-lawas! Amn.

²¹ Aku kirim slamet marang sedulur-sedulurku kabh sing pada nurut Kristus Ysus. Uga sedulur-sedulur sing nang kn karo aku kirim slamet marang kow.

²² Sedulur-sedulur Kristen liya-liyan sing nang kuta kn kirim slamet uga, luwih-luwih sedulur-sedulur sing kerja nang omah ratun.

²³ Para sedulur, tyukup semn wa layang iki, muga-muga Gusti Ysus Kristus mberkahi kow kabh. Paulus lan Timotius

Kolose

1 ¹Layang sangka Paulus, sing dipilih karo Gusti Allah dadi rasul Kristus Ysus lan uga sangka sedulur Timotius, marang umat Gusti Allah nang kuta Kolos, sedulur-sedulurku sing temen nurut Gusti Ysus Kristus. Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw ngtokk kabetyikan lan katentreman marang kow kabh!

² (1:1)

³Para sedulur, saben awak dw ndongakk kow, awak dw maturkesuwun marang Gusti Allah Bapak Gusti Ysus Kristus, awit awak dw krungu nk kow pada pretyaya tenan marang Kristus. Awak dw uga krungu bab katrsnanmu marang kabh wong sing pada nurut Gusti Allah.

⁴ (1:3)

⁵Kow pretyaya lan trsna, jalaran kow nduwni pengarep-arep nk Gusti Allah wis nyawisk berkah sing ged nang swarga kanggo kow kabh. Bab pengarep-arep iki kow krungu sepisanan dong kow krungu kabar sing nyata, yakuwi kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus.

⁶Kabar kabungahan iki wis kasebar nang sak jembar bumi lan wong pirang-pirang pada pretyaya marang kabar iki terus pada nglakoni urip manut karep Gusti Allah. Pada wa karo lelakon ing uripmu, sakwis kow

krungu kabar kabungahan sing sepisanan. Wujut kow ya terus bisa dunung bab kawelasan lan kabetyikan Gusti kaya sak bener.

⁷Kow krungu bab kuwi mau kabh sangka sedulur Epafras, kanyaku sing nyambutgaw kanggo Gusti kaya aku. Dkn tak trsnani tenan lan dkn peladn Kristus sing kenng dijagakk lan sing nglabuhi kow.

⁸Ya sedulur Epafras iki sing ngomongi awak dw bab katrsnanmu, katrsnan sing sangka Roh Sutyi.

⁹Mulan, wiwit awak dw krungu kabar sangka nggonmu kuwi tekan saiki, awak dw ora lrn ndongakk kow. Awak dw ndonga, muga kow bisa nduwni pangerti bab apa sing dikarepk karo Gusti Allah ing uripmu. Muga kow bisa nduwni kaweruh lan kadunungan ing kasukman.

¹⁰Dadin uripmu bisa pantes kaya sing dikarepk Gusti lan Gusti uga bisa lega ing sembarang prekara sing mbok lakoni. Muga kow bisa mundak enggonmu nggaw betyik marang liyan lan kaweruhmu bab Gusti bisaa selot suwi selot mundak.

¹¹Awak dw uga ndonga, muga kow bisa nampa kekuwatan sangka pangwasan Gusti Allah sing nggumunk, supaya kow bisa kuwat nyangga sembarang karo sabar, tanpa nesu marang wong sing nggaw sangsaran uripmu.

¹² Malah bisaa pada bungah lan pada maturkesuwun marang Gusti Allah Bapak awak dw, sing marakk awak dw pantes nampa panduman sing wis dityawisk nang panggonan pepadang, kanggo kabh wong sing nurut Gusti.

¹³ Gusti Allah wis ngluwari awak dw sangka pangwasan pepeteng lan saiki awak dw kaboyong kanti slamet ing sak ngisor pangwasan Anak sing ditrsnani.

¹⁴ Ya jalaran sangka Anak Gusti Allah iki awak dw saiki utyul sangka pangwasan Stan lan awak dw uga bisa nampa pangapuran dosa.

¹⁵ Aku saiki kepngin ndunungk bab Kristus, Anak Gusti Allah. Awak dw ngerti nk Gusti Allah kuwi ora ktok, nanging sapa sing weruh Kristus ya weruh Gusti Allah, jalaran Kristus sing ngtokk marang manungsa Gusti Allah kuwi wujud kaya ngapa. Kristus uga sing dadi sesirah sembarang sing nng.

¹⁶ Kuwi jalaran Dkn sing diprntah Gusti Allah kongkon nggaw sembarang sing nng, sembarang sing nang bumi, sing ktok mripat lan uga sembarang sing nang swarga sing ora ktok mripat, semono uga kabh roh-roh lan pangwasa. Kabh mau nng sangka Kristus lan kanggo ngluhurk Kristus.

¹⁷ Karomenh, Kristus wis nng sakdurung sembarang kuwi kabh nng lan Dkn sing ngwasani lan nata sembarang sing nng.

¹⁸ Kristus kuwi sesirah badan, yakuwi pasamuan. Dkn sing dadi wiwitan lan sing ngekki urip marang pasamuan. Dkn uga sing ditangkk sangka pati sing ndisik dw karo Gusti Allah, mulan ing sembarang prekara Kristus ya sing ndisik dw.

¹⁹ Kristus dadi sesirah sembarang, jalaran wis dadi kekarepan Gusti Allah dw manggon ing Kristus, supaya Gusti Allah bisa ktok sak kabh ing Kristus.

²⁰ Ya lantaran Kristus Gusti Allah ngrukunk sembarang karo Dkn dw. Sembarang sing nang swarga lan sing nang bumi wis dirukunk karo Gusti Allah lantaran Kristus, sing dipentng getih tumts sampk mati.

²¹ Kow mbarang saiki wis dirukunk karo Gusti Allah, senjata uripmu maun adoh karo Dkn. Kow mbiyn malah mungsuh Gusti Allah, jalaran sing mbok gagas lan sing mbok lakoni namung barang ala.

²² Nanging saiki wis ora ngono. Saiki Gusti Allah wis ngrukunk kow karo Dkn dw lantaran Kristus, sing mati kaya manungsa. Kristus mati nglabuhi kow, supaya kow bisa dadi wong urip kaya sing dikarepk Gusti, wong sing resik tanpa salah.

²³ Mulan kow kudu mantep enggonmu pretyaya marang pitutur Gusti Allah lan aja sampk kow disimpangk sangka pengarep-arep sing karembuk ing kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus. Ya kabar kabungahan

iki sing kasebar nang sak jembar jagat lan aku iki, Paulus wis dadi peladn Gusti kanggo ngerjani iki.

²⁴ Mulan aku saiki ya nandang kanglan kanggo nglabuhi kow, nanging aku malah bungah enggonku nglakoni iki. Dadin aku bisa nggenepi kekurangan kasangsaran Kristus kanggo badan, yakuwi pasamuan.

²⁵ Aku dadi peladn pasamuan, jalaran Gusti Allah sing ngekki penggawan iki marang aku. Aku kudu ngabark marang kow bab sembarang sing bakal ditindakk karo Gusti Allah kanggo kow.

²⁶ Maun, ing jaman sing wis kliwat, Gusti Allah durung tau ngomongk bab kuwi marang sapa-sapa. Nanging saiki kabar iki dietokk marang pasamuan.

²⁷ Gusti Allah pantyn wis kepngin ngetokk kabar iki marang pasamuan. Ya kabar iki sing ngomongk nk Gusti Allah bakal nekakk barang sing nggumun-nggumunk marang kabh bangsa sing dudu Ju. Kabar iki ngomongk apa ta sakjan? Kabar iki ngomongk nk Kristus uga bakal manggon ing kow sing dudu Ju. Lan jalaran Kristus manggon ing kow, kow uga ngarep-arep nk Gusti Allah bakal ngelem kow lan ngekki barang sing nggumun-nggumunk marang kow.

²⁸ Ya kabar sing penting banget iki sing digelark karo awak dw, kabar bab Kristus. Awak dw nglingk marang kabh wong, supaya

pada manut marang Gusti lan sak inter-inter awak dw mulangi kepriy tyaran wong nurut Gusti. Dadin mbsuk nk pada teka nang ngarep Gusti Allah ora usah wedi, awit urip tyotyok karo sing dikarepk Gusti.

²⁹Mulan aku nglumui nyambutgaw sak inter-interku karo pitulungan Kristus sing tumandang karo kekuwatan ing uripku.

2¹Para sedulur, apa ta jalaran enggonku nyambutgaw sak kuwatku nglabuhi kow sing nang Kolos, uga sedulur-sedulurku sing nang Laodisa lan sedulur-sedulur liyan sing durung tau kepetuk aku?

²Jalaran, supaya kow kabh bisa mantep ing pengandel lan pada trsna marang sakpada-pada lan bisa rukun bebarengan. Dadin kow bisa nduwni kaweruh sing jeru lan bisa dunung sak kabh bab wewadin Gusti Allah, yakuwi Kristus.

³Kristus sing nduwni kasugihan kaweruh lan pangerti.

⁴Aku ngomongi kow bab iki, supaya kow ora kenng diapusi wong karo omongan sing nak.

⁵Bener, aku dw ora nang tengahmu, nanging ing batinanku aku tyampur karo kow. Aku bungah tenan bisa krungu nk kow kabh pada rukun bebarengan lan pada mantep enggonmu pretyaya marang Kristus.

⁶Para sedulur, kow wis pada nampa Kristus Ysus dadi Gustimu, mulan saiki kow kudu terus urip rumaket marang Dkn.

⁷ Teges, pada mantepa enggonmu pretyaya lan nuruta marang pitutur sing diwulang sing ndisik dw, supaya bisa mantep kaya wit sing ngoyot jeru. Diterusna enggonmu pada manut lan njagakk marang Kristus lan aja pisan-pisan kendo enggonmu pretyaya marang pitutur sing bener bab Kristus, kaya sing wis diwulang marang kow karo sedulur Epafras. Lan aja pada lrn enggonmu maturkesuwun marang Gusti Allah.

⁸ Pada diati-ati, aja sampk kow katut kejiret karo pitutur sing apusan, yakuwi pitutur gawan manungsa sing manut pangwasa-pangwasa nang jagat. Kuwi dudu pitutur sing sangka Kristus.

⁹ Aja pada nggugu piwulang sing kaya ngono kuwi, jalaran Gusti Allah dw dadi manungsa lan manungsa iki ya Kristus dw.

¹⁰ Dkn ana ing sak nduwur kabh pangwasa, kayadn mulkat-mulkat lan stan-stan. Mulan, jalaran kow wis dadi siji karo Kristus, kow uga wis nduwni sembarang sing mbok butuhk kanggo mangertni kekarepan Gusti Allah.

¹¹ Dong kow nampa Kristus, Gusti Allah ngekki tanda marang kow kanggo nengeri nk kow saiki wis wk Dkn. Kuwi dudu sunat sing lantaran tangan manungsa, ora, nanging sunat lantaran Kristus, awit Dkn sing medot kow sangka kesenenganmu sing ala.

¹² Sak bareng kow dibaptis ing banyu, kow katut kakubur karo Kristus lan uga ditangkk

menh ing urip anyar, kaya enggon Gusti Allah nangk Kristus sangka pati. Kow saiki nglakoni urip anyar, jalaran kow pretyaya nk Gusti Allah bisa medot kow sangka pangwasan ala, kaya enggon Gusti Allah bisa nangk Kristus sangka pati.

¹³Pantyn ngono kuwi lelakon uripmu kabh. Maun kow pada mati ing kasukman, jalaran kow ora kenal marang Gusti Allah. Dadin kow ya ora ngerti bab urip sing dikarepk karo Gusti Allah. Mulan kow ya namung nglakoni sing ala terus. Nanging senajana kow maun mati ing kasukman, saiki Gusti Allah wis nguripk kow bareng karo Kristus.

¹⁴Salah awak dw kabh wis dingapura lan layang tanda salah awak dw wis dityork kabh. Pantyn ya layang kuwi lan isi-isin layang kuwi sing nyentyang lan nyalahk awak dw. Nanging saiki kuwi kabh wis disuwk karo Gusti, wis katut dipaku nang kayu pentngan.

¹⁵Nang kayu pentngan kono Kristus wis menangk pangwasan roh-roh sing ala kabh. Pangwasa-pangwasa mau kabh dirt-rt digaw tontonan ing sakjeron arak-arakan, kanggo tanda nk Kristus wis menang.

¹⁶Mulan para sedulur, aja pada nggatk marang wong sing ngomong penging mangan iki lan penging ngomb ka, kudu ngurmat dina iki apa taun ka apa tanggal anyar. Wong-wong kuwi uga meksa ngongkon manut pernatan-pernatan dina sabat.

¹⁷ Kuwi aja dirws, jalaran pernatan-pernatan kuwi mau kabh namung ayang-ayang barang sing bakal teka. Sing nyata tenan ya Kristus dw. Dkn saiki wis teka, mulan kow ora usah nglakoni pernatan-pernatan sing lawas kuwi.

¹⁸ Nk nng wong nyepkk pretyayamu lan ngaku-aku nk apik ngungkuli kow, jalaran dkn jarn nampa kaweruh lan menawa terus ngomongi kow kongkon sing andap-asor banget lan kongkon nyembah marang mulkat-mulkat, kow aja gelem. Wong kaya ngono kuwi namung sombong, nanging ora nng wujud, pikiran namung tyara kadonyaan.

¹⁹ Kuwi ora tyotyok karo sesembahan sing dikarepk karo Kristus. Kristus sing kudu digugu, awit Dkn sing dadi sesirah awak dw lan Dkn sing ngrumati lan ngumpul awak sak kujur bisa dadi siji nganggo balung lan sungsum. Dadin bisa mundak ged kaya sing dikarepk Gusti Allah.

²⁰ Para sedulur, kow wis pada katut mati karo Kristus lan kow saiki wis nglakoni urip anyar. Kow wis ora usah nglakoni pernatan lan sirikan sing diperlokk karo wong sing ora kenal marang Gusti Allah, sing ngomong: Aja ndemk iki, Aja ngityipi kuwi, lan Aja nynggol iki lan kuwi!

²¹ (2:20)

²² Kuwi kabh lak gawan Gusti Allah ta? Lan Gusti Allah nggaw kuwi kabh lak supaya dikanggokk ta? Nk wis dikanggokk ya wis

entk ta? Mulan, aja pada ngrws marang pernautan lan sirikan gawan manungsa.

²³Pantyn, nk disawang barang kaya ngono kuwi ktok ya sesembahan sing apik dw, kayadn nyembah marang mulkat, andap-asor sing kliwat lumrah lan ngajar awak dw. Nanging sakjan ora nng perlun blas, malah namung marakk sombong.

3¹Para sedulur, kow wis dadi siji karo Kristus. Mulan, dong Gusti Allah nangk Kristus sangka pati, kow uga katut karo Kristus ditangkk sangka pati. Kow saiki wis nduw urip anyar. Pada mikira barang sing nang swarga, nang panggonan Kristus, sing njagong nang tengen Gusti Allah.

²Pada mikira sembarang sing nang swarga, aja sing ing donya kn.

³Awit kow kuwi wis mati katut karo Kristus lan urip ala sing kaya maun kuwi wis dirampungk. Uripmu saiki iki wis dadi siji karo Kristus, kasimpen ing Gusti Allah.

⁴Namung Kristus dw sing bisa ngekki urip kaswargan kuwi. Mulan, mbsuk nk Dkn bakal teka menh, kabh wong bakal weruh urip anyar iki lan kow bakal katut kaelem bareng karo Kristus.

⁵Mulan para sedulur, kow kudu medot kesenangan sing ala kayadn: laku bdang, nglakoni sks sing ora lumrah, ngepngini sks sing ora pantes lan laku murka. Laku murka

kuwi tunggal wa karo panyembah marang brahala.

⁶Klakuan sing kaya ngono kuwi namung nekakk nesun Gusti Allah.

⁷Mbiyn kow pantyn nduwni klakuan sing kaya ngono, nanging saiki kuwi kudu mbok buwang kabh, kayadn: nesu, jngkl, rasa sengit, pengomongan ala bab liyan lan tembung sing kotor.

⁸(3:7)

⁹Uga, aja pada goroh marang sakpada-pada, awit urip sing lawas lan klakuan sing lawas wis mbok buwang.

¹⁰Kow saiki wis dadi wong anyar sing suwi-suwi selot mada-rupa karo Gusti Allah sing nggaw kow. Mulan, suwi-suwi kow uga mundak dunung marang apa sing dikarepk karo Gusti Allah ing uripmu.

¹¹Dadin, jalaran kow kabh wis dadi wong anyar, wis ora dadi sebab menh kow kuwi dudu wong Ju apa wong Ju, kow kuwi sunat apa ora, kow kuwi wong liya bangsa apa wong ora ngerti tata-tyara, kow kuwi slaf apa wong merdka. Kuwi mau kabh wis blas ora dadi sebab. Sing dadi sebab ya Kristus, sing urip ing kow kabh.

¹²Para sedulur, kow wis dipilih karo Gusti Allah, supaya kow mlu dadi brayat Gusti Allah sing ditrsnani tenan. Mulan, saiki kow kudu nduwni melas lan kudu gemati marang liyan. Aja nduwni pikiran nk kow kuwi apik

ngungkuli liyan, nanging sing andap-asor, sing alus lan sing sabar.

¹³Pada tulung-tinulunga lan pada ngapuraa marang sakpada-pada, nk salah-siji nng sing nduw salah. Kow kudu ngapura marang liyan, awit Gusti Allah ya wis ngapura marang kow.

¹⁴Lan sing penting dw, sing kudu ing sak nduwur sembarang iki ya ora liya kejaba katrsnan. Awit nk kow pada trsna marang sakpada-pada, kow bisa urip rukun bebarengan dadi siji.

¹⁵Kristus wis nentremk uripmu, mulan kow kudu urip bebarengan sing tentrem. Gusti Allah dw wis manggil kow supaya pada rukun bebarengan, awit kow wis dadi badan siji. Aja pada lali maturkesuwun marang Gusti Allah.

¹⁶Kow kudu nglumui supaya pangertimu bab pitutur Gusti Ysus Kristus bisa mundak terus lan mbok turut tenan. Mulan, sak inter-intermu pada wulangana lan lingana sakpada-pada. Pada memujia Gusti Allah sak atimu, nganggo singi sing sangka Kitab Sutyi lan singi sing ngluhurk jeneng Gusti Allah. Memujia Gusti Allah uga nganggo singi sing diedunk karo Roh Sutyi ing atimu. Diktokk nganggo singi-singi kuwi nk kow maturkesuwun tenan marang Gusti Allah.

¹⁷Lan menh, ing sembarang prekara sing mbok omong lan mbok lakoni, diktokk nk kow wis nurut Gusti Ysus lan aja pada lali maturkesuwun marang Gusti Allah Bapak

awak dw, jalaran Gusti Ysus wis nylametk awak dw.

¹⁸ Saiki aku kepngin ngomong bab urip bebarengan ing sakjeron omah. Sedulur-sedulurku wdok, kow kudu manut marang bojomu. Nk wong nurut Gusti pantes ngono.

¹⁹ Sedulur-sedulurku lanang, kow kudu nrsnani bojomu lan aja pisan-pisan ndadkk perin atin.

²⁰ Botyah-botyah, kow kudu manut marang wong tuwamu ing apa wa, awit Gusti seneng nk anak-anak manut.

²¹ Sedulur-sedulurku sing wis nduw anak, aja nggaw laran atin anak-anakmu. Mengko ndak pada semplak.

²² Sedulur-sedulurku sing slaf, kow uga kudu manut marang sing nduwni uripmu ing donya kn. Kow kudu manut ing prekara apa wa, ora namung nk kow ditunggoni, namung nggolk lem-leman wa, ora, nanging manut sak atimu, jalaran kow ngajni marang Gusti.

²³ Ing penggawan apa wa, nyambuta gaw karo seneng, dianggep nyambutgaw kanggo Gusti, ora kanggo manungsa.

²⁴ Ngertia nk Gusti dw sing bakal ngupahi kow. Sembarang sing wis dijanji karo Gusti ya bakal mbok tanpa uga. Awit kow kuwi sakjan ora nyambutgaw kanggo manungsa, nanging kanggo Kristus dw.

²⁵ Mulan, sapa sing nerusk salah, aja kagt nk bakal nampa upah uga, awit Gusti Allah ora pilih-sih.

4 ¹ Sedulur-sedulurku sing nduw slaf! Kow kudu tumindak sing bener marang slafmu lan kudu mbok rumati sing apik. Pada linga nk kow uga nng sing nduw, yakuwi Gustimu nang swarga.

² Para sedulurku kabh, aja lrn enggonmu ndedonga. Pada sing awas lan sing ati-ati lan aja lali maturkesuwun marang Gusti Allah sing nulungi kow.

³ Aku uga didongakk, supaya Gusti Allah nggawkk dalan enggonku nggelark pitutur Gusti. Dadin aku bisa ndunungk marang kabh wong nk Gusti Allah ngongkon Kristus teka nang jagat, tujuan nulungi kabh wong, ora namung wong Ju. Iki wewadi sing maun kasimpen, nanging saiki kudu tak gelark. Kuwi jalaran aku saiki disetrap iki.

⁴ Mulan, aku didongakk tenan, supaya aku bisa ndunung-ndunungk bab iki kaya sing sak mestin marang wong-wong.

⁵ Tindak-tandukmu ing tengah wong sing ora pretyaya kudu sing pantes, nganggo kadunungan lan saben kelunggaran kudu mbok kanggokk sing apik, kanggo ngtokk nk Kristus kepngin nulungi kabh wong. Nk omong-omongan karo wong-wong kuwi tembungmu kudu sing sedep lan migunani.

Dadin nk nng sing takon apa wa kow bisa nyauri sing sak mestin.

⁶(4:5)

⁷Para sedulur, sedulur Tikikus tak kongkon teka nang nggonmu, supaya kow bisa krungu sangka dkn bab kepriy kabar karo aku iki. Sedulur Tikikus iki tak trsnani tenan, dkn jan temen ngrwangi aku nyambutgaw kanggo Gusti.

⁸Mulan aku ya ngongkon dkn niliki kow. Dkn bisa ngabari kow bab awak dw iki sing nang Rum kn lan dkn uga bisa mbangun lan nglipur atimu kabh.

⁹Sedulur Tikikus bakal dikantyani karo sedulur Onsimus. Kow mesti kenal Onsimus, dkn ya sangka Kolos kono. Iki ya sedulur sing tak trsnani lan dkn temen ngrwangi aku nang kn. Sedulur loro iki sing bakal ngabari kow bab penggawan Gusti nang Rum kn.

¹⁰Sedulur Aristarkus kirim slamet marang kow. Dkn disetrap karo aku nang kn. Kabar slamet uga sangka sedulur Markus. Sedulur Markus iki ponakan sedulur Barnabas. Aku wis tau ngomongk bab sedulur Markus iki. Kapan-kapan nk dkn teka nang nggonmu ya ditampa sing apik.

¹¹Uga sedulur Ysus, sing parapan Yustus, kirim slamet marang kow. Sangka bangsa Ju ya namung sedulur telu iku mau sing ngrwangi aku karo penggawan kraton Gusti

Allah. Sedulur telu iki pantyn pitulungan ged kanggo aku.

¹²Kabar slamet uga sangka sedulur Epafras, sing nyambutgaw kanggo Kristus Ysus uga. Dkn ya sedulur sangka nggonmu kono. Ngertia nk sedulur Epafras iki temen ndongakk kow, supaya kow bisa mantep ing pengandel lan bisa diwasa ing kasukman. Dadin kow bisa ngerti apa sing dikarepk Gusti Allah lan ora namung ngerti, nanging mbok lakoni tenan.

¹³Jan ora sembrana tenan sedulur Epafras iki enggon ndongakk kow, aku weruh dw. Lan ora namung kow sing nang Kolos sing didongakk, nanging uga sedulur-sedulur sing nang Laodisa lan Hirapolis.

¹⁴Dokter Lukas, kanyaku sing tak trsnani lan uga sedulur Dmas mlu kirim slamet marang kow kabh.

¹⁵Awak dw nyuwun marang kow kabh, kabar slamet sangka awak dw iki uga dikirimk marang sedulur-sedulur nang Laodisa lan uga marang sedulur Nimfa lan pasamuhan sing ngumpul nang omah dkn.

¹⁶Nk layang iki wis diwatyakk nang pasamuhan Kolos kono, terus dieterk nang Laodisa, supaya uga diwatyakk nang pasamuhan kana. Lah layang sing tak kirimk marang pasamuhan Laodisa, kuwi uga kudu mbok watyak nang pasamuhanmu.

¹⁷ Sedulur Arkipus diomongi supaya ngerjani
penggawan Gusti terus tekan rampung.

¹⁸ Tyukup semn wa layang iki, aku dw sing
ngekki tanda-tangan. Aja pada lali nk aku
iki nang setrapan nglabuhi kow. Muga-muga
Gusti Allah ngtokk kabetyikan marang kow
kabh. Paulus

1 Tesalonika

1 ¹Para sedulur, iki layang sangka Paulus, Silas lan Timotius, marang pasamuhan nang kuta Tsalonika sing wis dadi umat Gusti Allah Bapak lan Gusti Ysus Kristus. Muga-muga kabetyikan lan katentreman ngebeki kow kabh.

²Para sedulur, saben awak dw ndonga, awak dw ya ora lali ndongakk kow kabh. Awak dw maturkesuwun marang Gusti Allah nk Dkn nglingk awak dw bab kow kabh nk awak dw ndonga.

³Awak dw ya ora lali marang penggawan sing mbok tindakk sangka pretyayamu marang Gusti Allah. Awak dw uga ajek mikirk enggonmu pada nglumui tulung-tinulung, jalaran kow pada trsna tenan marang sakpada-pada. Awak dw ora lali enggonmu pada sabar nyangga sak wernan kanglan tanpa semplak, jalaran kow pada nduwni pengarep-arep nk bakal dadi siji karo Gustin awak dw, Ysus Kristus. Sembarang kuwi ngekki tanda nk kow urip nurut Gusti Allah, Bapak awak dw kabh.

⁴Para sedulur, awak dw tansah maturkesuwun marang Gusti Allah, awit awak dw ngerti nk Dkn trsna tenan marang kow lan Dkn wis milih kow dadi umat.

Kepriy awak dw bisan ngerti nk Gusti Allah milih kow?

⁵Awit awak dw enggon nggelark kabar kabungahan bab Gusti Ysus ora namung karo tembung wa, ora, nanging Gusti Allah dw ngtokk kwasan karo penggaw sing nggumun-nggumunk. Lan menh, Roh Sutyi sing ndunungk marang kow nk pitutur bab Gusti Ysus kuwi bener. Kow pada ngerti dw, dong awak dw ijik tyampur karo kow, awak dw urip ya ati-ati tenan ing apa wa. Kuwi mau kanggo ngekki tulada sing apik marang kow.

⁶Lan kow saiki uga pada nglakoni kanglan niru awak dw lan niru Gusti Ysus. Awit, senajan abot lan angl banget, kow meksa gelem nampa pitutur Gusti Allah karo bungah. Roh Sutyi sing ngekki kabungahan kuwi marang kow.

⁷Dadin saiki kow kenng ditiru karo sedulur-sedulur kabh sing manggon nang bawah Masedonia lan bawah Akaya.

⁸Awit molai sangka nggonmu pitutur Gusti Allah terus mrmn-mrmn. Ora namung nang bawah Masedonia lan Akaya wa, nanging nang endi-endi wong-wong pada krungu bab pengandemu marang Gusti Allah. Dadin awak dw wis ora usah ngomong apa-apa menh prekara kuwi.

⁹Wong-wong kuwi dw pada ngomongk enggon awak dw teka nang nggonmu lan enggonmu pada nampa awak dw. Uga pada

ngomongk enggonmu pada ninggal gusti allah sing palsu lan saiki kow pada nurut Gusti Allah sing nyata lan sing urip slawas-lawas.

¹⁰ Lan saiki kow pada ngarep-arep Anak Gusti Allah sing bakal teka menh sangka swarga, yakuwi Gusti Ysus Kristus, sing wis ditangkk sangka pati. Dkn sing ngutyuli awak dw sangka setrapan Gusti Allah, awit Gusti Allah bakal nyetrap kabh wong sing nglakoni ala.

2 ¹ Para sedulur, kow dw ngerti nk tekan awak dw nang nggonmu ora muspra.

² Sakdurung awak dw teka nang nggonmu awak dw wis disiya-siya lan digaw sembrana nang kuta Filipi. Nanging Gusti Allah ngekki kekendelan marang awak dw lan senajan awak dw dialang-alangi, awak dw meksa nggawa pitutur Gusti Allah marang kow.

³ Enggon awak dw ngandani kow kuwi ora kanggo nyasark kow apa nggol k bati apa ngapusi, ora.

⁴ Nanging awak dw nuju supaya Gusti Allah lega karo awak dw. Dkn sing ngerti angen-angen-pikiran awak dw lan Dkn wis nganggep awak dw pantes nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus, mulan awak dw ora nggol k pengaleman manungsa, nanging apa sing dikarepk karo Gusti Allah.

⁵ Gusti Allah dw dadi seksi! Awak dw ora tau nganggokk tembung nak kanggo ngenng kow, supaya nemu bati, ora.

⁶Awak dw ya ora tau nggolok pengalamanmu apa wong liyan. Sakjan awak dw dadi rasul Gusti Ysus nduwni kwasa mrntah lan njaluk apa wa.

⁷Nanging ora, suwn awak dw tyampur karo kow awak dw malah sarh, kaya ibu sing nrsnani lan ngrumati anak-anak ka.

⁸Mulan, jalaran awak dw trsna banget marang kow, awak dw ora namung nggawa kabar kabungahan Gusti Allah marang kow, nanging awak dw uga ora man ngekkk nyawan pisan. Awak dw jan trsna tenan marang kow.

⁹Kow dw mesti ijik klingen para sedulur! Awak dw nyambutgaw mepeng awan lan wengi nggolok pangan, supaya awak dw ora dadi renggan lan rpotmu. Ya ngono kuwi awak dw enggon nggelar kabar kabungahan Gusti Allah marang kow.

¹⁰Para sedulur, kow dw sing dadi seksi lan uga Gusti Allah. Suwn awak dw tyampur karo kow sing pada pretyaya marang Gusti Ysus, awak dw urip ati-ati, ora nglakoni barang sing ora apik. Karo sapa-sapa awak dw ya nindakk sing bener lan awak dw ora ngekki jalaran wong nyalahk awak dw.

¹¹Lan kow dw ngerti enggon awak dw ngandani lan nglipur kow siji-sijin. Eling-ling kaya bapak ngandani anak-anak ka.

¹²Awak dw nglingk lan nglipur kow ing wayah angl, supaya uripmu ndadkk legan

Gusti Allah, sing wis manggil kow kongkon mlu ing kraton, supaya kow bisa ngrasakk kabungahan ged slawas.

¹³Enng jalaran liyan menh sing marakk awak dw tansah maturkesuwun marang Gusti Allah, yakuwi, dong awak dw ngabark pitutur Gusti Allah marang kow, kow pada gelem ngrungokk lan pada gelem nampa. Lan menh, ora mbok anggep kaya pitutur manungsa, ora, nanging kaya sak nyatan, mbok anggep pitutur Gusti Allah dw. Wujut pitutur Gusti Allah ya nyambutgaw tenan ing uripmu, sing pada pretyaya marang Gusti Ysus Kristus.

¹⁴Awak dw nitni nk pitutur Gusti Allah nyambutgaw nang tengahmu, awit apa sing pada dialami karo sedulur-sedulur sing nurut Gusti Ysus nang Yuda uga kow pada wa ngalami. Kaya enggon wong agama Ju nyiya-nyiya sedulur-sedulur Kristen sing nang Yuda, bangsamu dw uga nyiya-nyiya kow.

¹⁵Mbiyn-mbiyn wong agama Ju matni para nabi, terus matni Gusti Ysus lan saiki wong-wong kuwi nyiya-nyiya awak dw sampk kliwat-ngekat, ndadkk nesun Gusti Allah. Lan menh, wong-wong kuwi pada mungsuh marang saben wong.

¹⁶Pada ngalang-alangi awak dw supaya ora bisa ngabark pitutur Gusti Allah marang bangsa liyan, pitutur sing bisa nekakk keslametan. Dadin salah wong agama Ju kuwi numpuk-numpuk sampk Gusti Allah ora

sabar menh lan entk-entk wong-wong kuwi disetrap.

¹⁷ Nanging para sedulur, sakwis awak dw pisah sak untara sangka kow, awak dw saiki kangen tenan marang kow. Awit awak dw pantyn pisah ing raga, ora weruh kow, nanging ora pisan-pisan pisah ing ati. Mulan, awak dw ya nglumui tenan supaya bisa kepetuk menh karo kow.

¹⁸ Awak dw kepngin balik nang nggonmu lan aku dw, Paulus, wis ping pira njajal nggolok dalan, nanging Stan ngalang-alangi awak dw.

¹⁹ Para sedulur, mbsuk nk Gusti Ysus balik menh, kow mesti bareng karo awak dw ngadek nang ngarep. Sapa menh kejaba kow sing marakk awak dw ngarep-arep tekan Gusti. Sapa kejaba kow sing dadi bungah lan pamran awak dw, mbsuk nk Gusti Ysus teka. Ora nng sing ngungkuli kow.

²⁰ Pantyn tenan, kow sing dadi pamran lan kabungahan awak dw.

3 ¹ Para sedulur, awak dw wis ora betah ngempet kangen, mulan awak dw ngongkon sedulur Timotius budal nang nggonmu, awak dw bn kri wa nang Atne kn. Kow ngerti nk Timotius kuwi sedulur awak dw ing pengandel lan dkn ngrwangi awak dw nggelark kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus. Dkn teka nang nggonmu, supaya bisa mbangun kow lan nglingk marang kow, aja sampk mbalik dalan lan ninggal Gusti,

senajan kow disiya-siya. Kow wis ngerti dw
nk kanglan sing kaya ngono kuwi pantyn wis
lumrah kanggo awak dw.

² (3:1)

³ (3:1)

⁴ Kow mesti klingen, dong awak dw
ijik tyampur karo kow, awak dw lak wis
ngomong sakdurung nk wong-wong bakal
ngalang-alangi lan nyiya-nyiya awak dw. Lah
yakuwi sing klakon tenan saiki.

⁵ Mulan awak dw ngongkon sedulur Timotius
niliki kow, jalaran aku ora sabar ngentni
suwi menh. Aku kepngin ngerti kepriy kabar
pengandemu marang Gusti Ysus. Aku rada
sangsing nk Stan menawa nggoda kow terus
kow padaemplak. Mengko enggon awak dw
nglumui nyambutgaw nang nggonmu kuwi
ndak muspra.

⁶ Nanging saiki sedulur Timotius wis balik
menh sangka nggonmu lan dkn nggawa kabar
sing ndadkk bungah awak dw. Dkn ngomong
nk kow pada mantep ing pengandel lan ing
katrsnan lan pada nduw penganggep betyik
marang awak dw. Sedulur Timotius uga
ngabari nk kow pada kangen tenan marang
awak dw, kaya enggon awak dw kangen
marang kow.

⁷ Mulan para sedulur, kabar kuwi mau kabh
nglipur awak dw ing sakjeron kasusahan lan
kasangsaran, awit awak dw saiki ngerti nk
kow pada pretyaya terus marang Gusti Ysus.

⁸ Sakwis awak dw krungu nk kow pada nurut Gusti terus, awak dw krasa urip menh.

⁹ Kow jan nekakk kabungahan ged tenan marang awak dw. Kurang tembung awak dw kanggo maturkesuwun marang Gusti Allah bab kuwi.

¹⁰ Awan-wengi awak dw tansah ndonga marang Gusti Allah, nyuwun supaya awak dw bisa niliki kow lan bisa nyukupk kekurangan pengandemu.

¹¹ Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw lan Gusti Ysus nggawkk dalan, supaya awak dw bisa tekan nggonmu.

¹² Awak dw uga nyuwun marang Gusti Allah supaya nambahi katrsnanmu marang sakpada-pada lan marang wong kabh. Dadin kow bisa nrsnani liyan kaya enggon awak dw nrsnani kow.

¹³ Ya ngono kuwi enggon Gusti Allah bakal ngantepk atimu, supaya mbsuk, nk Gusti Ysus teka karo para sutyi, kow bisa resik lan sutyi ngadek nang ngarep Gusti Allah Bapak awak dw.

4 ¹ Para sedulur, awak dw wis mulangi kow bab tyaran urip sing ndadkk legan Gusti Allah. Uripmu wujut ya kaya ngono. Nanging ing jeneng Gusti Ysus awak dw meksa nyuwun marang kow supaya pada majua lan mundaka terus.

² Kow ngerti pernatan-pernatan sing wis diwulang karo awak dw sangka karep Gusti Ysus.

³ Karep Gusti Allah kow kudu nglakoni urip sing resik lan sing pantes, ngedohi laku bdang.

⁴ Saben wong lanang enggon urip bebarengan karo bojon kudun karo ati sing seneng lan ngajni.

⁵ Aja manut hawa kesenangan sing ora apik, kaya kalumrahan wong-wong sing ora ngerti Gusti Allah.

⁶ Ing bab iku kow aja sampk nggawkk wirang lan aja sampk ngapusi sedulurmu. Awak dw enggon nglingk marang kow ya wis ora kurang-kurang, nk Gusti Allah bakal nyetrap wong sing nduwni klakuan kaya ngono kuwi.

⁷ Awit sing dikarepk karo Gusti Allah kuwi ora supaya awak dw urip rusu sak gelem, ora, nanging supaya awak dw nglakoni urip sing sutyi.

⁸ Mulan, sapa ora nurut piwulang iki, ora nampik manungsa, nanging nampik Gusti Allah dw sing ngekki Roh Sutyi marang kow.

⁹ Awak dw wis ora usah nulisi kow nk kudu trsna marang tunggal sedulur, awit Gusti Allah dw wis mulangi marang kow kepriy tyaran wong trsna marang sakpada-pada kuwi.

¹⁰ Lan wujud kow ya pada ngtokk katrsnan kuwi marang sedulur kabh nang bawah Masedonia. Nanging para sedulur, awak

dw kepngin nglingk marang kow sepisan menh, supaya enggonmu trsna marang sakpada-pada intera mundak terus.

¹¹Para sedulur, kow kudu nglumui urip sing rukun lan tentrem. Pada ngurusi urip dw lan nyambuta gaw nggolok sandang-pangan dw-dw, kaya sing wis diwulang karo awak dw dk aben ka.

¹²Dadin wong njaba bisa ngajni marang kow lan kow ora usah njagakk wong liya, nanging bisa nyampni awakmu dw.

¹³Para sedulur! Awak dw uga kepngin ngomongi kow bab wong-wong sing wis mati, dadin kow ngerti lan ora usah sedi kaya wong liya-liyan sing ora nduw pengarep-arep.

¹⁴Awak dw pada pretyaya nk Gusti Ysus wis mati lan tangi menh sangka pati? Semono uga awak dw ngerti nk wong kabh sing pretyaya marang Gusti Ysus, nanging sing saiki wis mati, mbsuk bakal ditangkk karo Gusti Allah, supaya bisa dadi siji karo Gusti Ysus.

¹⁵Mulan, awak dw kepngin nglingk marang kow karo tembung Gusti Ysus dw: awak dw sing ijik urip tekan balik Gusti Ysus ora pisan-pisan bakal budal ndisik, ninggal sing wis pada mati, ora.

¹⁶Awit mbsuk penggedn mulkat bakal ngabari ndisik karo swara banter lan trompt Gusti Allah bakal muni. Sakwis kuwi Gusti Ysus dw bakal medun sangka swarga. Terus

sedulur-sedulur sing wis mati bakal pada tangi ndisik.

¹⁷ Sakwis kuwi, awak dw sing ijik urip terus bareng karo sing entas ditangkk kuwi, munggah nang mga metuki Gusti nang langit. Awak dw terus slawas-lawas dadi siji karo Gusti.

¹⁸ Mulan para sedulur, kow kudu nglipur lan mbangun sakpada-pada karo tembung Gusti kuwi mau.

5 ¹ Para sedulur, aku ora usah nulisi kow bab kapan tekan Gusti lan nng apa bakal nk Dkn teka.

² Awit kow kabh wis pada ngerti dw nk Gusti Ysus tekan ing sakwijin wantyi sing ora kenng diarani, kaya tekan maling ka, awak dw ora ngerti sakdurung.

³ Nk wong-wong pada rasan-rasan: Wis tentrem lan wis apik saiki, terus mak bleng, karusakan ged teka, kaya wong wdok nk arep mbayi ka, dadakan krasa lara. Wis ora kenng diendek menh.

⁴ Nanging kow ora usah sangsi, para sedulur. Kow pada ngarep-arep Gusti, dadin nk Dkn teka kow ora bakal kagt kaya wong nk kemalingan ka. Ora, awit kow ora kaya wong sing mlaku nang petengan ka.

⁵ Ora, awak dw iki kaya wong sing mlaku ing wayah awan, ing padang, dadin bisa weruh. Ora kaya wong ing petengan.

⁶ Mulan para sedulur, hayuk awak dw urip aja kaya wong turu, awit wong nk turu kuwi nk nng apa-apa ora ngerti. Ya kaya ngono kuwi urip wong sing ora nurut Gusti. Nanging awak dw kudu melk lan jaga-jaga.

⁷ Pantyn, wong turun ya wayah wengi lan sing mabuk ombn ya mabuk wayah wengi.

⁸ Nanging awak dw iki sing urip ing padang kudu sing awas. Awak dw bisa njaga awak dw nk awak dw pretyaya marang Gusti lan trsna marang Dkn lan marang sakpada-pada. Awak dw kudu njagakk lan pretyaya tenan nk Gusti bakal ngluwari awak dw sangka kwasan ala.

⁹ Awit, karep Gusti Allah kuwi ora supaya awak dw nemu karusakan, ora, nanging supaya awak dw nemu keslametan. Awak dw bisan slamet, nk pretyaya marang Gusti Ysus Kristus.

¹⁰ Dkn mati nglabuhi awak dw. Dadin mbsuk nk Dkn teka, embuh awak dw ijik urip, embuh wis mati, kuwi ora dadi sebab. Pokok, awak dw bakal urip dadi siji karo Dkn.

¹¹ Mulan, kow kudu nglipur lan mbangun sakpada-pada karo tembung iki. Ya kaya sing wis mbok lakoni saiki.

¹² Para sedulur, awak dw nyuwun marang kow: mbok pada ngajni marang sedulur-sedulur sing pada nglabuhi kow. Sedulur-sedulur kuwi sing dipanggil karo Gusti dadi penuntunmu lan sing mulangi kow

bab bener-klrun tindakmu sak tyara wong Kristen.

¹³ Sedulur-sedulur kuwi sing nyambutgaw nglabuhi kow, mulan kudu mbok ajni lan mbok trsnani ngungkuli sak lumrah. Urip sing rukun bebarengan.

¹⁴ Para sedulur, wong sing males ora gelem kerja kudu mbok omongi. Sing ijik wedi lan sangsi kudu mbok rwangi bn kendel. Sing ijik ringkih ing pengandel kudu mbok tulungi, nanging kudu sing sabar karo sapa wa.

¹⁵ Aja sampk nng sedulur mbales ala marang liya, nanging pada nglumui nggaw betyik marang sakpada-pada lan marang kabh wong.

¹⁶ Karep Gusti Allah enggonmu pada nurut Gusti Ysus Kristus kuwi ya iki: kabungahanmu diktokk terus, aja pada kesel ndonga lan pada maturkesuwun marang Gusti Allah terus, ora namung nk ntng lan kepnak, nanging uga nk abot lan angl.

¹⁷ (5:16)

¹⁸ (5:17)

¹⁹ Aja pada ngendek penggawan Roh Sutyi ing uripmu.

²⁰ Nk nng sedulur nduwni tembung sangka Gusti Allah, tembung kuwi aja diseplkk, nanging dipikir lan didelok klru-bener. Sing bener dilakoni.

²¹ (5:20)

²² Barang ala apa wa kudu mbok edohi.

²³ Para sedulur, awak dw ndonga marang Gusti Allah, sing bisa ngekki tentrem marang kow, supaya Dkn ngresiki uripmu, bn uripmu ing apa wa bisa kaya Dkn dw. Awak dw uga ndonga supaya uripmu sak kabh, ing roh, nyawa lan raga, bisa resik. Dadin mbsuk nk Gusti Ysus Kristus teka, ora nng wong sing bisa nyalahk kow.

²⁴ Gusti sing nyeluk kow, Dkn bakal nandangi tenan. Dkn bakal netepi janjin.

²⁵ Para sedulur, awak dw nyuwun pandongamu.

²⁶ Kirimk slamet marang sedulur kabh lan aku nyuwun marang kow, Gusti dw dadi seksi, layang iki diwatyakk marang sedulurku Kristen kabh.

²⁷ (5:26)

²⁸ Tyukup semn wa! Muga-muga Gusti Ysus Kristus ngtokk kabetyikan marang kow kabh. Paulus

2 Tesalonika

1 ¹Para sedulur, iki layang sangka Paulus, Silas lan Timotius, marang pasamuan nang kuta Tsalonika sing wis dadi umat Gusti Allah Bapak awak dw lan Gusti Ysus Kristus.

²Muga-muga Gusti Allah, Bapak awak dw lan Ysus Kristus, Gustin awak dw, ngedunk kabetyikan lan katentreman marang kow kabh.

³Para sedulur, awak dw tansah maturkesuwun marang Gusti Allah nk awak dw mikirk kow. Pantyn nng wujud tenan. Awit pengandemu marang Gusti Ysus selot suwi selot tambah lan katrsnanmu marang sakpada-pada selot suwi selot mundak.

⁴Mulan kow sing digaw pamr karo awak dw nang pasamuan-pasamuan liyan. Awak dw pantyn ngomongi sedulur-sedulur liyan nk pengandemu marang Gusti Ysus mantep tenan, senjata kow disiya-siya lan nglakoni sak wernan kasangsaran lan kanglan.

⁵Kuwi kabh dadi tanda nk Gusti Allah bakal ngrutu kabh wong sak bener. Teges, kow sing saiki pada nglakoni kasangsaran nglabuhi Gusti Ysus, mbsuk kow bakal nampa upah, yakuwi, kow bakal dianggep pantes karo Gusti Allah ngleboni kraton.

⁶Pantyn, Gusti Allah mesti bakal nindak sak bener, Dkn bakal nekakk kasangsaran marang wong-wong sing pada nyiya-nyiya kow.

⁷Malah kow sing saiki pada nandang kanglan bakal dikki ayem bareng karo awak dw mbarang. Iki bakal klakon mbsuk nk Gusti Ysus medun sangka swarga karo mulkat-mulkat sing ged kwasan.

⁸Karo geni sing mulak-mulak Gusti Ysus bakal ngrampungk kabh wong sing pada nampik Gusti Allah lan sing pada nampik kabar kabungahan Gusti Ysus.

⁹Tenan, Gusti bakal nyetrap wong kaya ngono kuwi sak bener. Wong-wong kuwi bakal diusir, adoh sangka Gusti Allah slawas-lawas, adoh sangka kamulyan sing nggumunk.

¹⁰Kuwi kabh bakal klakon mbsuk ing dina tekan Gusti Ysus, nk Dkn bakal nampa pengaleman kabh wong sing wis masrahk urip marang Dkn. Ing dina kuwi kabh sing pretyaya bakal ngluhurk Dkn. Kow mbarang bakal nng nang kono, awit kow uga pada gelem pretyaya marang tembung awak dw bab Gusti Ysus.

¹¹Mulan, nk awak dw mikirk bab kuwi mau kabh, awak dw tansah ndongakk kow, bisaa nng woh lan nng pantes enggon Gusti milih kow, ora nganggur wa. Muga-muga Gusti Allah ngrwangi kow karo kwasan, supaya barang betyik sing mbok karepk

lan penggawan apa wa kanggo Gusti bisa keturutan kabh.

¹² Dadin sangka uripmu jeneng Gusti bakal diluhurk karo wong-wong lan kow dw bakal dielem karo Gusti, awit Gusti Allah lan Gusti Ysus Kristus bakal ngtokk kabetyikan marang kow.

2 ¹ Para sedulur, awak dw saiki arep ngomongk bab tekan Gusti Ysus Kristus lan bab enggon awak dw bakal dikumpulk dadi siji karo Dkn nang panggonan.

² Pantyn wis nng sing pada mulangi nk kuwi wis klakon. Jarn Roh Sutyi sing ngomongi ngono. Uga nng sing ngomong nk awak dw tau mulangi nk kuwi wis klakon lan nng liyan menh ngomong nk awak dw tau nulis nang layang nk Gusti Ysus wis teka. Para sedulur, aja sampk omongan sing kaya ngono kuwi ndadkk bingung atimu.

³ Wong-wong kuwi ngapusi, aja digugu. Awit sakdurung Gusti Ysus teka menh wong pirang-pirang bakal pada ninggal dalan Gusti Allah. Sakwis kuwi terus Wong Duraka ngtok, nanging dkn bakal dibuwang nang neraka karo Gusti.

⁴ Wong Duraka kuwi bakal nglawan marang sembarang sing disembah lan sing dianggep gusti allah karo manungsa. Dkn malah bakal njagong nongkrong nang Grja Ged, ngaku-aku nk dkn kuwi Gusti Allah, ngungkuli liya-liyan.

⁵ Bab kuwi mau kabh aku wis tau ngomongi kow dong aku ijik nang nggonmu. Apa wis pada lali?

⁶ Kow ngerti nk saiki ijik nng sing ngalang-alangi Wong Duraka iki, mulan durung bisa ngtok. Dkn metun mbsuk nk wis wantyin, nk Gusti Allah wis nglilani.

⁷ Pantyn saiki dkn wis nyambutgaw, ngojok-ojoki wong-wong kongkon pada ninggal dalam Gusti Allah, nanging ijik meneng-menengan wa. Ijik nng sing ngadang-adangi.

⁸ Metun mbsuk, nk sing ngadang-adangi iki wis lunga. Nanging Gusti Ysus bakal teka lan bakal matni Wong Duraka karo tembung lan njedul Gusti Ysus bakal ngrampungk kwasan Wong Duraka kuwi sak kabh.

⁹ Wong Duraka kuwi nk metu bakal nganggo kwasan Stan, bisa ngtokk kwasan karo tanda-tanda lan mujijat-mujijat, kanggo nyasark wong-wong.

¹⁰ Wong-wong sing pantyn wis bakal tiba ing karusakan pada gelem nggugu apusan kuwi. Awit ora gelem nampa pitutur sing bener, sing bisa nylametak urip, malah pada nampik kuwi.

¹¹ Mulan Gusti Allah ngedunk pangwasa sing nyasark wong-wong kuwi, sing marakk wong-wong nggugu apusan.

¹² Mengkono kuwi Gusti Allah bisa nyetrap kabh wong sing ora pada nggugu marang pitutur sing bener, wong sing pada seneng nglakoni sing ala.

¹³ Nanging para sedulur, kow sing ditrsnani tenan karo Gusti. Awak dw rumangsa nk awak dw iki kudu tansah maturkesuwun marang Gusti Allah nk nglingk kow kabh. Awit Gusti wis milih kow. Pantyn kow sing diluwari sing ndisik dw sangka kwasan ala. Kuwi penggawan Roh Sutyi, sing wis ngresiki uripmu lan uga jalaran kow pada pretyaya marang pitutur sing bener.

¹⁴ Gusti wis manggil kow lantaran kabar kabungahan sing digelark karo awak dw marang kow. Gusti manggil kow supaya kow uga ntuk panduman Gusti Ysus, teges, kow bakal digunggung-gunggung kaya enggon wong-wong bakal nggunggung Gusti Ysus.

¹⁵ Mulan para sedulur, kow kudu mantep terus nurut marang pitutur sing wis diwulang karo awak dw nganggo tembung lan uga nganggo layang.

¹⁶ Sangka kabetyikan, Ysus Kristus dw, Gustin awak dw lan Gusti Allah, Bapak sing trsna tenan marang awak dw, wis ngekki panglipur lan pengarep-arep sing langgeng marang kow.

¹⁷ Muga-muga Dkn uga ngekki kekendelan lan kekuwatan marang kow kabh enggonmu pada nindak sing betyik, senajana mbok tindhak karo tembung apa karo penggawan.

3 ¹ Para sedulur, ijik nng prekara siji-loro menh sing kudu tak omong. Sing penting dw yakuwi, awak dw kudu mbok

dongak. Didongakk supaya pitutur Gusti bisa mrmn-mrmn terus lan ditampa karo wong-wong, ya kaya nang nggonmu kono.

²Kow ngerti nk ora kabh wong gelem pretyaya marang pitutur Gusti. Okh sing pada nglawan lan ndadkk sangsaran awak dw. Mulan, awak dw nyuwun pandongamu, supaya Gusti ngluwari awak dw sangka tangan wong kaya ngono kuwi.

³Nanging para sedulur, Gusti kenng dijagakk. Dkn bakal ngekki kekuwatan marang kow, supaya kow bisa pretyaya terus lan Dkn bakal mageri kow sangka sak wernan ala.

⁴Awak dw ngerti nk kow temen nurut Gusti, mulan awak dw ya pretyaya nk pitutur awak dw kabh bakal mbok lakoni, saiki lan sak terus.

⁵Muga-muga Gusti madangi atimu, supaya kow bisa dunung sepira gedn katrsnan Gusti marang kow lan panyuwun awak dw uga, muga-muga Gusti Ysus Kristus ngekki kemantepan marang kow.

⁶Para sedulur, ing jeneng Gusti Ysus Kristus awak dw mrntah kow: sedulur sing males kerja lan sing urip sak karep, sing ora nurut marang piwulang awak dw, sedulur sing kaya ngono kuwi kudu mbok edohi.

⁷Kow dw pada ngerti nk awak dw wis ngekki tulada sing kenng mbok tiru. Dong awak

dw nang nggonmu awak dw ya ora nak-nak slonjor wa.

⁸Awak dw ya ora njagong njagakk liyan, ora. Wujut awak dw nyambutgaw awan-wengi sampk tangan kapalen, supaya awak dw ora dadi renggan sapa-sapa.

⁹Awak dw enggon nyambutgaw kuwi ora jalaran awak dw ora ntuk njaluk sokongan kow, ora, nanging supaya urip awak dw iki kenng mbok tiru.

¹⁰Dong awak dw nang nggonmu awak dw ya ajek ngomongi kow: sedulur sing males kerja aja dirwangi.

¹¹Awak dw ngomong ngono kuwi, jalaran awak dw krungu nk nang nggonmu nng sedulur siji-loro sing males kerja, malah namung ngtan-ngulon ngrusui urip liyan.

¹²Ing jeneng Gusti Ysus Kristus awak dw mrntah sedulur-sedulur kuwi supaya pada nyambutgaw nggol k sandang-pangan dw.

¹³Lan kow, para sedulur, kow sing ora kaya ngono, kow aja pada kesel enggonmu nglakoni sing betyik.

¹⁴Dititni, menawa wa nng sedulur sing ora gelem manut marang omongan awak dw sing ketulis nang layang iki. Sedulur kuwi aja diejk bebarengan, mengko lak isin dw.

¹⁵Nanging dkn aja dianggep kaya mungsuh, ora, dkn kudu mbok benerk kaya sedulur.

¹⁶Para sedulur, Gusti dw sing bisa ngekki katentreman. Muga-muga Dkn nuntun kow

kabh lan ngekki katentreman marang kow sak terus ing prekara apa wa.

¹⁷ Tyukup semn wa layang iki. Aku, Paulus, aku sing nanda-tangani layang iki, aku kirim slamet marang kow.

¹⁸ Muga-muga Gusti Ysus Kristus ngtokk kabetyikan marang kow kabh. Paulus lan Timotius

1 Timotius

1 ¹Timotius anakku, iki layang sangka nggonku, Paulus. Kow pantyn tenan anakku dw ing pengandel, awit aku sing mituturi kow bab Gusti Ysus lan kuwi sing marakk kow pretyaya marang Dkn. Gusti Allah, Juru Slamet lan Gusti Ysus, pitulungan lan pengarep-arep awak dw, sing mrntah aku kongkon dadi rasul Gusti Ysus Kristus. Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw lan Kristus Ysus Gustin awak dw, ngtokk kabetyikan, kawelasan lan katentreman marang kow.

² (1:1)

³Timotius, apik kow terus nang Efse ndisik, kaya sing tak omong aben ka dong aku arep budal nang Masedonia. Apa jalaran kow kok tak kongkon nang kono wa ndisik? Awit nang kuta Efse kono nng wong sing pada mulangi piwulang sing klru. Wong-wong kuwi kudu mbok endek.

⁴Aja ntuk mulangi dongngan-dongngan bab mbah-mbahan wong Ju, dongngan sing ora nng entk. Kuwi namung marakk padu, ora tyotyok blas karo sing dikarepk Gusti Allah. Karep Gusti Allah kuwi, supaya kabh wong bisa slamet, ya wong sing gelem pretyaya marang Dkn.

⁵ Kenng apa Gusti Allah kok mrntah awak dw kongkon mulangi pitutur? Supaya awak dw bisa trsna sing tenanan marang sakpada-pada, trsna karo ati sing resik lan temen lan karo pengandel sing tenanan, ora tok-tokan.

⁶ Enng sing pada nyepkk iki, entk-entk malih kaya tong kosong: okh omongan, nanging blas ora nng teges.

⁷ Wong-wong kuwi kepngin dianggep kaya guru-guru sing mulangi wt-wt Gusti Allah, nanging dkn dw ora pada ngerti apa sing diomong. Waduh, nk mulangi wa kaya tenan-tenana, nanging sakjan dkn dw ora dunung apa sing diwulang.

⁸ Awak dw lak ngerti ta nk wt Gusti Allah kuwi apik nk dikanggokk sak mestin.

⁹ Awak dw kudu dunung nk wt kuwi ora digaw kanggo wong sing betyik apa wong sing apik klakuan, ora! Wt kuwi digaw kanggo wong sing nglakoni ala, wong sing nampik Gusti Allah lan sing ndablek, sing ora perduli karo wt lan pernatan Gusti Allah.

¹⁰ Wt kuwi kanggo wong sing matni bapa-biyung, wong sing tukang matni wong, wong sing laku bdang lan sing nglakoni homo-sks. Uga kanggo wong sing tukang dodol slaf, wong sing seneng ngapusi lan sing dadi seksi sing goroh. Wt kuwi uga kanggo wong sing nglakoni barang liya-liyan sing ora tyotyok karo pitutur sing bener.

¹¹ Ya pitutur sing bener iki kabar kabungahan sing dipasrahk marang aku. Lan pitutur iki sing nduduhk gedn Gusti Allah sing betyik.

¹² Aku jan maturkesuwun tenan marang Gustin awak dw, Kristus Ysus. Awit Dkn wis ngekki kekuwatan marang aku kanggo nyambutgaw ngladni Dkn.

¹³ Lan aku maturkesuwun tenan, awit Gusti Ysus nganggep aku pantes nyambutgaw kanggo Dkn, senajan aku mbiyn uga nyiya-nyiya wong-wong sing pada nurut Dkn. Nanging Gusti Ysus meksa ijik melas marang aku, awit aku maun ora ngerti apa sing tak lakoni kuwi, jalaran aku durung pretyaya marang Dkn.

¹⁴ Pantyn, kawelasan Gustin awak dw marang aku jan ged tenan lan aku dikki pengandel lan katrsnan marang Gusti Ysus Kristus.

¹⁵ Timotius, tembung sing arep tak omong iki tenan lan kenng mbok gugu, yakuwi, Gusti Ysus Kristus teka nang jagat kn tujuan nulungi wong ala supaya bisa slamet. Ya kaya aku iki, sing ged dw salah.

¹⁶ Nanging Gusti Allah melasi aku, kanggo ngtokk kesabaran Gusti Ysus Kristus lan kanggo tyonto marang wong-wong liyan sing ing temb bakal pretyaya marang Dkn lan nampa urip langgeng.

¹⁷ Gusti Allah sing ora nng tunggal, ratu langgeng sing urip slawas-lawas lan sing ora

ktok, Dkn sing kudu diluhurk slawas-lawas.

Amn.

¹⁸Timotius anakku, kow tak pasrahi
penggawan iki, manut tembung-tembung
sing wis kawetu mbiyn, ngomongk nk kow
bakal nyambutgaw kaya ngn iki.

¹⁹Mulan, linga marang tembung-tembung
kuwi lan dilakoni sing tenanan. Dilakoni karo
pengandel lan karo kebatinan sing resik. Awit
nng wong sing pada nglakoni penggawan
iki, nanging ora karo kebatinan sing resik,
entk-entk semplak pengandel.

²⁰Kayadn Himnus lan Alksander, sing wis tak
pasrahk marang Stan, supaya pada kapok
enggon nglk-lkk Gusti Allah.

2¹Timotius, karepku sing ndisik dw marang
kow yakuwi, pada ndedongaa, nyuwuna
lan maturkesuwuna marang Gusti Allah
kanggo wong kabh.

²Pada ndedongaa kanggo penggedn negara
lan wong kabh sing nduwni penjawab ged.
Dadin awak dw urip bisa ayem lan tentrem
lan bisa ngladni Gusti Allah karo tingkah lan
laku sing bener.

³Pandonga kaya ngono kuwi apik lan
disenengi karo Gusti Allah, Juru Slamet awak
dw.

⁴Karep Gusti Allah, bisaa kabh wong nampa
keslametan lan ngerti pitutur sing bener.

⁵Karep Gusti Allah uga, bisaa wong-wong
pada ngerti nk namung nng Gusti Allah siji

lan namung nng wong siji sing bisa nggatuukk manungsa marang Gusti Allah, yakuwi Gusti Ysus, Juru Slamet manungsa.

⁶Dkn nglabuhi manungsa sampk mati, supaya manungsa bisa utyul sangka kwasan ala. Patin Gusti Ysus kuwi digaw tanda karo Gusti Allah nk Dkn kepngin nulungi kabh manungsa, supaya pada slamet. Pantyn wantyin ya wis pener tenan.

⁷Mulan Gusti Allah milih aku dadi rasul sing kudu mulangi liya-liya bangsa bab pitutur sing bener. Dadin bangsa liyan bisa pretyaya marang pitutur sing bener.

⁸Timotius, karepku, nang endi wa nk pada ngumpul, wong lanang-lanang nk ndedonga kudun karo ati sing pasrah marang Gusti Allah. Dadin nk ndonga bisa ngumbulk tangan, awit ora nduwni rasa nesu apa sangsi nk ora bakal ketampa pandongan.

⁹Semono uga karepku kanggo wong wdok-wdok, pada nganggoa salin sing pantes lan patyakan sing lumrah. Ora usah rambut digaw sing ora-ora lan dipasang emas apa barang liyan sing pating kerlip, ora. Lan ora usah nganggo salin sing larang-larang.

¹⁰Tenimbang nggolkk pengaleman karo patyakan sing kaya ngono kuwi, luwung pada nglumui nggaw betyik wa. Kuwi apik lan pantes kanggo ngtokk nk nurut Gusti Allah.

¹¹Wong wdok kudu sing anteng, trima diblajari karo wong lanang.

¹² Aku ora gelem nk wong wdok mulangi nang kumpulan. Lan aku uga ora nglilani nk wong wdok mandori sing lanang. Pantès kuwi wong wdok kudu sing anteng.

¹³ Gusti Allah lak nggaw Adam ndisik ta, sakwis Adam terus Eva.

¹⁴ Karomenh, dudu Adam sing dikenng karo Stan mbiyn-mbiyn, nanging sing wdok. Dkn sing nggugu apusan Stan terus nerak angger-angger Gusti Allah.

¹⁵ Nanging kepriy wa wong wdok bakal slamet, senajana bakal ngrasakk lara terus enggon anak-anak, pokok janji pada mantep terus pretyaya lan trsna marang Gusti Allah lan pada nindakk urip sing sutyi lan sing pantès.

3 ¹ Timotius, nk nng sedulur sing kepngin dadi penuntun pasamuan, sedulur kuwi pantyn seneng karo penggawan sing apik banget. Kuwi apik tenan.

² Mulan, sedulur sing dadi penuntun pasamuan kuwi kudun sedulur sing blas ora kenng disalahk karo wong liyan, awit apik klakuan. Kudun sedulur sing nduw bojo siji lan menh sedulur kuwi kudu padang pikiran, nggenah angen-angen lan pantès klakuan. Kudun sedulur sing ora man ngekki inepan marang liyan lan kudun sedulur sing bisa mulangi.

³ Ora kenng wong sing seneng ngomb apa wong sing gampang nesu, ora. Kudun wong

sing grapyak lan seneng rukun, ora wong sing mata-duwiten.

⁴ Kudun sedulur sing bisa nata brayat lan bisa mulangi anak supaya pada manut lan nduw klakuan sing apik.

⁵ Awit wong sing ora bisa nata omah dw mesti ya ora bakal bisa nata pasamuhan Gusti.

⁶ Aja sedulur sing ijik anyar, sing durung suwi nurut Gusti, mengko ndak malih sombong lan entk-entk disetrap karo Gusti Allah kaya Stan mbiyn.

⁷ Malah-malah, sedulur sing dadi penuntun kuwi kudun sedulur sing diajni karo wong-wong sak njaban pasamuhan. Nk ora ngono, mengko ndak diomong wong lan bisa kenng pasangan Stan.

⁸ Semono uga, sedulur sing dadi peladn pasamuhan kuwi kudun wong sing apik klakuan lan ora seneng goroh. Ora wong sing seneng ngomb apa wong sing mata-duwiten.

⁹ Malah kudun wong sing mantep nurut piwulang sing bener karo ati sing resik. Karo piwulang kuwi Gusti Allah nduduhk kepriy enggon Dkn mulangi wong sing pretyaya marang Dkn.

¹⁰ Sedulur iki mbarang kudu dijajal ndisik. Nk sakwis dijajal sedulur-sedulur kabh pada lega karo dkn, ya kenng dikongkon molai penggawan.

¹¹ Semono uga, sedulur-sedulur wdok sing ngladni nang pasamuhan, kudun wong sing

apik klakuan. Ora kenng wong sing seneng ngomongk lk liyan, nanging kudun wong wdok sing padang pikiran lan kenng dipretyaya ing apa wa.

¹² Tukang peladn pasamuan sing lanang kuwi kudun wong sing namung nduw bojo siji lan bisa nata brayat sing apik.

¹³ Sing tak omong kuwi mau kabh penting banget, awit wong sing ngladni pasamuan sing apik lan sak mestin bakal diajni karo liyan lan bakal tambah kendel enggon ngabark nk Gusti Ysus dw sing bisa nylametk awak dw.

¹⁴ Timotius, aku mikir ora suwi menh aku ndang bisa teka nang nggonmu.

¹⁵ Nanging menawa wa nng alang-alangan sing marakk tekaku rada suwi, mulan aku molai kirim layang iki marang kow. Dadin kow ngerti lan bisa mulangi sedulur-sedulur bab urip lan klakuan wong sing wis dadi brayat Gusti Allah. Brayat Gusti Allah kuwi ya pasamuan Gusti Allah. Dkn urip slawas-lawas. Pasamuan kudu mantep enggon pretyaya marang pitutur sing bener bab Gusti Allah lan kudu njaga, supaya aja sampk pitutur kuwi diwalik karo wong liya.

¹⁶ Awak dw ngakoni tenan, nk pitutur sing dikabark karo Gusti Allah marang awak dw iki pantyn wewadi sing ged banget. Pitutur iki nduduhk nk Gusti Ysus dadi manungsa lan Roh Sutyi nyeksni nk urip Dkn ing donya tyotyok karo karep Gusti Allah. Dkn ngtok

marang mulkat-mulkat lan bangsa-bangsa
pada krungu kabar kabungahan bab Dkn,
mulan terus pada pretyaya marang Dkn.
Dkn terus mungguh nang swarga,
nang kono Dkn ged kwasan.

4¹ Nanging Roh Sutyi wis terang banget
enggon ngomongi awak dw nk suwi-suwi
nng wong sing ora pretyaya menh marang
pitutur sing bener, awit pada nggugu marang
roh-roh sing n yasark lan pada nurut piwulang
stan-stan.

² Kuwi piwulang wong sing goroh, senajana
pada mikir nk sing diwulangk kuwi bener. Wis
ora pada rumangsa nk klu, awit angen-angen
wis gapuk.

³ Wong-wong kuwi menging awak dw ora
ntuk kawin lan ora ntuk mangan iki apa
ka. Nanging Gusti Allah dw sing ngekki
sak wernan pangan marang awak dw
sing pretyaya marang Gusti Ysus lan sing
nggugu marang pitutur sing bener. Panganan
kuwi kabh kenng dipangan, janji awak dw
maturkesuwun marang Dkn.

⁴ Panganan sembarang gawan Gusti Allah
kuwi apik, ora nng siji wa sing ora apik. Mulan
sembarang kudu ditampa.

⁵ Awak dw kudu maturkesuwun, awit kabh
panganan wis disutykk karo tembung Gusti
Allah lan karo pandonga.

⁶ Kuwi mau kabh kudu diwulangk marang
sedulur-sedulur, dadin kow bisa dadi peladn

Gusti Ysus Kristus sing apik. Sedulur-sedulur bakal pada weruh nk kow mantep ing piwulang sing mbok turut karo temen kuwi.

⁷ Aja mlu-mlu karo rembukan sing ora nng teges, kuwi disingkiri wa. Malah-malah, kow kudu nglumui lan ngemen-ngemenk supaya uripmu bisa tyotyok karo karep Gusti Allah.

⁸ Nk wong ngetrn awak, kuwi ya nng apik, nanging nk ngetrn kasukman, kuwi jan apik banget, kepriy wa nng batin. Kuwi ndadkk betyik urip awak dw kanggo saiki lan mbsuk.

⁹ Tembung kuwi mau bener lan kudu digugu.

¹⁰ Mulan awak dw ya nyambutgaw petel tenan, senajan kudu nglakoni sak wernan kanglan. Awit awak dw njagakk Gusti Allah sing urip slawas. Dkn sing dadi Juru Slamet kabh wong, luwih-luwih wong sing pretyaya.

¹¹ Wong-wong kudu mbok kongkon manut marang tembung-tembungku kuwi mau lan kuwi diwulangk terus.

¹² Timotius, pantyn kow ijik enom, nanging aja sampk nng wong nyepkk kow jalaran umurmu. Kow malah kudu dadi tulada kanggo sedulur-sedulur sing pretyaya. Dadia tulada ing tembungmu, ing klakuanmu, ing katrsnanmu marang sakpada-pada, uga ing katemenan enggonmu nyambutgaw kanggo Gusti lan enggonmu nduwni ati sing resik.

¹³ Ora suwi menh aku bakal teka, nanging suwn aku durung teka kow kudu ngemenk

matyakk wong-wong sangka Kitab, mbangun lan mulangi.

¹⁴ Gusti wis ngekki kapinteran marang kow, dong para penuntun bebarengan numpangi tangan lan ndongakk kow terus dikki tembung karo Gusti kanggo kow. Kapinteran kuwi kudu mbok kanggokk.

¹⁵ Sembarang-mbarang sing tak omong kuwi mau dilakoni tenan, dadin wong-wong bisa weruh nk kow maju.

¹⁶ Kow kudu sing ati-ati tenan karo awakmu dw lan uga karo sing mbok wulang. Aja sampk kendo enggonmu ati-ati, supaya kow bisa nylametk awakmu lan uga wong-wong sing pada ngrungokk piwulangmu.

5 ¹ Timotius, nk kow arep mbenerk sedulur lanang sing tuwa, aja disenni, nanging wong diajni kaya bapakmu dw lan diejk rembukan. Uga sedulur-sedulur lanang sing enom, dianggep kaya kakang lan adikmu dw.

² Sedulur-sedulur wdok sing wis tuwa dianggep kaya ibumu dw lan nk ngomongi sedulur-sedulur wdok sing enom anggepa kaya adikmu dw. Nk ngomongi sing pantes lan karo ati sing resik.

³ Mbok randa sing blas ora nduw krandah kudu dirumati sing sak mestin.

⁴ Nanging mbok randa sing nduw anak-putu, anak-putun sing kudu ngrumati kanggo mbales kabetyikan wong tuwa. Kuwi sing

disenengi karo Gusti Allah, jalaran kuwi ngtokk nk pada nurut Gusti tenan.

⁵Lah wong wdok sing pantyn randa tenan lan ora nduw sapa-sapa blas kudu njagakk marang Gusti Allah. Awan-wengi kudu temen ndedonga marang Gusti Allah nyuwun pitulungan.

⁶Nanging randa sing urip mung nuruti kesenangan, randa kuwi sakjan wis mati, senjata ktok ijik urip.

⁷Mulan Timotius, randa-randa kudu mbok wulangi sing tak omong kuwi mau, supaya ora kenng disalahk wong.

⁸Nk nng sedulur sing ora gelem ngrumati sedulur dw, malah-malah sedulur dw tunggal sak omah, wong kuwi ora dunung apa teges nurut Gusti lan klakuan ngungkul-ungkuli wong sing ora pretyaya marang Gusti Ysus.

⁹Pasamuan kudu ngrumati mbok randa, yakuwi, randa sing umur swidak mungga lan sing maun namung kawin sepisan, wong sing seneng nggaw betyik.

¹⁰Mulan wong kabh kudu ngarani nk dkn kuwi wong apik. Kudun wong sing ngrumati lan mulangi anak-anak sing apik lan ora man ngekki inepan marang dayoh. Kudun wong sing seneng ngladni sedulur-sedulur ing pengandel lan sing seneng nulungi wong kanglan, wong sing nglakoni sak wernan penggawan sing apik. Mbok randa sing kaya

ngono kuwi sing kudu ditulis jeneng nang buku.

¹¹ Nanging randa-randa sing ijik enom aja ditulis jeneng nang buku, awit nk wong-wong kuwi pada nduw seneng-senengan menh terus pada ninggal Gusti lan pada nggolk bojo menh.

¹² Dadin terus pada medot janji maun.

¹³ Karomenh, jalaran ora nduw penggawan apa-apa, terus pada mlebu-metu turut omah nggunem wong liya lan mlu-mlu ngrusui urip liyan.

¹⁴ Mulan, karepku randa-randa sing ijik enom bn pada nggolk bojo menh lan omah-omah wa, supaya pada nduw anak lan bisa ngurusi brayat dw. Dadin ora ngekki jalaran marang mungsuh awak dw kanggo nyalahk awak dw.

¹⁵ Aku ngomong ngono kuwi, jalaran wis nng randa-randa sing ninggal Gusti lan nggugu marang Stan.

¹⁶ Nk nng wong Kristen wdok nduw randa nang omah, randa kuwi kudu dirumati, supaya ora dadi renggan pasamuan. Dadin pasamuan bisa ngrumati randa-randa sing ora nduw sapa-sapa.

¹⁷ Timotius, para penuntun sing bisa nata lan nuntun pasamuan sing apik kudu ditambahi upah, malah-malah penuntun sing tukang nggelark pitutur Gusti lan sing tukang mulangi. Kuwi sak mestin.

¹⁸ Nang Kitab Sutyi lak wis ketulis ngn ta:
Sapi sing ngiles aja dibingkem tyangkem.
Lan Gusti Ysus dw ngomong ngn: Wong sing
nyambutgaw kudu nampa upah.

¹⁹ Nk nng sedulur nyalahk sakwijin penuntun,
aja ditampa nk ora nng seksin loro apa telu.
Nk penuntun kuwi pantyn salah tenan, wong
kudu mbok benerk nang ngarep sedulur
liya-liyan, supaya ora pada niru klakuan sing
ora apik kuwi.

²⁰ (5:19)

²¹ Aku mrntah kow tenan nang ngarep Gusti
Allah lan Gusti Ysus Kristus lan para mulkat
sing sutyi: apa sing tak omong kuwi mau
kudu mbok tandangi tenan. Nk arep mbenerk
sedulur, aja nduwni gagasan sing ora apik
bab sedulur kuwi sakdurung.

²² Aja kesusu numpangi tangan lan ndongakk
sedulur dadi penuntun apa peladn pasamuhan.
Menawa wa wong nglakoni dosa lan kow
mengko katut salah. Mulan, sing ati-ati lan
uripmu kudu sing resik.

²³ Kow ajek lara weteng, mulan ya diombni
anggur setitik, aja namung banyu wa.

²⁴ Enng wong sing dosan jan ketara banget,
ketaran ora usah ngentni mbsuk, nk nang
ngarep Gusti Allah. Nanging liyan dosan saiki
durung ktok, ketaran mbsuk nang ngarep
Gusti Allah.

²⁵ Kaya ngono uga, penggaw betyik okh-okh saiki wis ktok. Nanging uga penggaw betyik sing durung ktok saiki, mbsuk ktok.

6 ¹ Para slaf sing Kristen kudu ngajni marang sing nduw, dadin Gusti Allah lan piwulang awak dw ora ntuk lk.

² Slaf Kristen sing wk wong Kristen ora kenng nyepkk sing nduw, dumh dkn tunggal sedulur ing Gusti wa. Slaf kuwi malah kudu ngladni sing nduw luwih apik, awit sing nduwni dkn kuwi tunggal sedulur ing Gusti lan dkn pantes ditsnani. Timotius, prekara-prekara iki kudu mbok wulangk marang sedulur-sedulur lan pada dilingk nk kudu nurut apa sing tak omong iki.

³ Wong sing mulangi pitutur sing ora tyotyok karo tembung Gusti Ysus lan ora tyotyok karo pitutur sing marakk awak dw nurut karep Gusti, kuwi wong sombong.

⁴ Senajan mikir nk pinter, wong kuwi ora ngerti apa-apa. Namung seneng ram lan ngkl-ngklan bab sembarang-mbarang. Kuwi namung marakk sengit-sengitan, tukaran, nyatur ala lan mikir ala bab sakpada-pada.

⁵ Wong-wong kuwi pada keblinger lan ora ngerti bab sing bener.

⁶ Mikir bisa nggolk kasugihan karo agaman. Pantyn agama bisa marakk sugih, nk awak dw nurut karep Gusti Allah lan trima karo apa nduwn.

⁷Awak dw lair ing donya ora nggawa apa-apa, mbsuk nk mati ya ora bisa nggawa apa-apa.

⁸Mulan, nk bisa samp ing sandang lan pangan awak dw kudu wis trima.

⁹Nanging sapa sing kepngin sugih bakal katut nglakoni barang sing ora apik, sangking ngeboti duwit lan nuruti kesenangan sing ora nggenah. Ya barang kaya ngono kuwi sing ngrusak urip manungsa.

¹⁰Apa ta sing marakk wong urip nindakk sak wernan ala? Jalaran pada mata-duwiten, kepngin sugih. Okh wong sing pada ninggal Gusti lan urip kelara-lara, jalaran ngeboti duwit.

¹¹Nanging kow Timotius, kow peladn Gusti Allah, kow kudu ngedohi barang kaya ngono kuwi. Kow malah kudu nglumui nindakk sing betyik lan nindakk urip sing disenengi karo Gusti Allah. Kudu kenng dipretiyaya lan kudu trsna marang tunggal sedulur. Uga ing wayah abot lan angl kudu bisa mantep terus lan karo wong liya kudu sing alus.

¹²Timotius, kow kudu nglumui tenan, supaya bisa dadi murid Gusti Ysus sing apik lan bisa nampa upah, yakuwi, urip slawas-lawas karo Dkn nang swarga. Awit Gusti Ysus wis milih kow lan kow dw uga wis ngakoni nang ngarep wong okh nk kow pretyaya marang Dkn lan arep nurut Dkn terus.

¹³ Mulan, nang ngarep Gusti Allah, sing ngekki urip marang sembarang lan nang ngarep Gusti Ysus Kristus, sing wis ngakoni nang ngarep gramang Pontius Pilatus nk Dkn kuwi kongkonan Gusti Allah, aku mrntah kow, Timotius: penggawan sing wis dipasrahk marang kow karo Gusti Allah kudu mbok tindakk sing temen terus nganti tekan Gusti Ysus. Aja sampk nng wong bisa nemu jalaran kanggo nyalahk kow.

¹⁴ (6:13)

¹⁵ Gusti Allah dw sing bakal ngongkon Gusti Ysus teka lan Gusti Allah dw sing ngarani wantyin kapan. Gusti Allah kuwi Gusti sing kwasa dw, kwasan ngungkul-ungkuli ratu lan pangwasa liya-liyan.

¹⁶ Dkn dw ora bisa mati. Gusti Allah manggon nang pepadang sing ora kenng dityedeki manungsa. Ora nng wong sing tau weruh Dkn lan ora nng wong sing bisa weruh Dkn. Wong urip kabh pantes memuji Dkn lan kudu ngerti nk Dkn sing kwasa dw slawas-lawas. Amn.

¹⁷ Timotius, sedulur-sedulur sing saiki sugih ing donya kn pada diomongi dipenging sombong. Aja ntuk ngendelk banda sing ora kenng dijagakk, nanging kongkon pada njagakk marang Gusti Allah. Awit Dkn ora man, Dkn malah nyawisi sembarang lubr-lubr kanggo awak dw.

¹⁸ Mulan, sedulur-sedulur diwulangi supaya pada nulungi sakpada-pada. Kasugihan

sing sejati kuwi ya nk awak dw nggaw betyik marang liyan. Aja pada man, nanging sembarang kudu diedum karo liyan.

¹⁹ Dadin pada nyimpen kasugihan nang swarga sing kenng dijagakk kanggo urip mbsuk, urip karo Gusti Allah slawas.

²⁰ Timotius, kow kudu sing ati-ati tenan karo sembarang sing wis dipasrahk marang kow karo Gusti Allah. Omongan sing ora apik lan ora nng teges kudu mbok singkiri. Uga omongan sing jarn kapinteran, nanging namung marakk ngkl-ngklan. Kuwi mbarang kudu mbok edohi.

²¹ Enng sing pada mikir nduwni kapinteran sing kaya ngono kuwi, ntuk-ntuk apa? Malah saiki pada ninggal pitutur sing bener. Ora liwat, muga-muga Gusti Allah mberkahi kow kabh. Paulus

2 Timotius

1 ¹Timotius, anakku sing tak trsnani tenan, iki layang sangka nggonku, Paulus. Aku dipilih karo Gusti Allah kongkon dadi rasul Gusti Ysus, Juru Slamet manungsa. Kuwi wis dadi karep Gusti Allah kanggo aku. Awit Dkn wis janji nk awak dw bakal urip dadi siji karo Gusti Ysus, Juru Slamet manungsa. Mulan Gusti Allah mrntah aku kongkon ngabark pitutur iki. Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw lan Ysus, Juru Slamet manungsa lan Gustin awak dw, ngtokk kabetyikan, kawelasan lan katentreman marang kow.

² (1:1)

³Timotius, aku maturkesuwun marang Gusti Allah sing tak ladni sak atiku, ya kaya mbah-mbahanku mbiyn. Awan-wengi nk aku ndonga, aku ya ndongakk kow.

⁴Nk aku klingen eluhmu dong kow tak tinggal, aku terus kangen marang kow. Bungah kaya ngapa nk aku weruh kow menh.

⁵Aku ijik klingen kemantepan pretyayamu marang pitutur Gusti. Pantyn, kow karo ibumu Enis lan simbahmu Lois tunggal wa pengandel marang Gusti Ysus lan aku ngerti nk kow ora kendo.

⁶Mulan aku saiki nglingk marang kow. Dong aku ndongakk lan numpangi tangan kow,

Gusti Allah ngekki kapinteran marang kow, kapinteran kuwi kudu mbok kanggokk.

⁷Awit Gusti Allah ngekki Roh marang kow, ora supaya kow wedi, nanging supaya kow nduwni kwasa nindak karep. Gusti Allah ngekki Roh uga supaya kow bisa nrsnani kabh wong lan supaya kow bisa urip sing pantes.

⁸Mulan, saiki kow aja isin ngabark pitutur Gusti Allah. Lan aja isin jalaran aku disetrap. Aku nang setrapan iki nglabuhi Gusti Ysus. Aja wedi, nanging kaya aku iki, kow kudu saguh nandang kanglan nglabuhi Gusti, awit Dkn wis ngekki kekuwatan marang kow.

⁹Gusti Allah wis ngluwari awak dw sangka kwasan ala lan saiki manggil awak dw kongkon masrahk urip marang Dkn. Gusti Allah enggon nulungi lan manggil awak dw kuwi ora jalaran awak dw iki nng pantes diupahi, ora! Nanging pantyn wis dadi karep Gusti Allah nduduhk kawelasan marang awak dw. Pantyn, wis kawit mbiyn, sakdurung Gusti Allah nggaw langit lan bumi, Dkn wis nduwni pikiran ngongkon Gusti Ysus mbrn, kanggo nduduhk sepira gedn katrsnan Gusti Allah marang awak dw lan medot awak dw sangka kwasan ala.

¹⁰Lan saiki Gusti Ysus wis teka tenan, Dkn wujud ya medot awak dw sangka kwasan ala lan nduduhk kabetyikan Gusti Allah marang awak dw. Gusti Ysus wis ngrampungk kwasan pati lan nduduhk marang awak dw nk awak

dw bakal urip slawas-lawas karo Dkn nganggo raga anyar.

¹¹ Mulan Gusti Allah milih aku kongkon nggelark kabar kabungahan iki. Aku dadi rasul Gusti Ysus kongkon mulangi wong-wong bab urip nurut Gusti Ysus.

¹² Kuwi jalaran aku saiki nglakoni kanglan iki. Nanging ora dadi apa, aku ora sangsi, awit aku ngerti sapa sing tak jagakk. Lan aku uga wis ngerti tenan nk Dkn nduwni kwasa njaga kabar kabungahan sing wis dipasrahk marang aku iki nganti tekan mbsuk nk Dkn teka menh.

¹³ Pitutur sing bener sing wis tak wulang marang kow kudu mbok lakoni tenan lan piwulang kuwi gawnen tulada sing kudu mbok turut. Diterusk enggonmu njagakk marang Gusti Ysus, Juru Slamet manungsa lan trsnaa marang liyan karo katrsnan Gusti.

¹⁴ Kabar kabungahan sing wis dipasrahk marang kow kuwi kudu mbok simpen sing apik. Roh Sutyi, sing manggon ing urip awak dw, sing ngrwangi kow nyimpen iki.

¹⁵ Kow wis ngerti nk sedulur-sedulur sangka bawah Asia pada ninggal aku kabh, kayadn Figlus lan Hrmognes.

¹⁶ Sing tak suwun Gusti mberkahi krabat Onsiforis. Dkn ajek teka mbangun lan nglipur aku lan dkn ora wedi apa isin niliki aku nang setrapan.

¹⁷ Malah dong dkn teka nang kuta Rum kn, dkn tkok-tkok terus nganti ketemu karo aku.

¹⁸ Sing tak suwun mbsuk, nk wong kabh bakal dikrutu, Gusti bakal melas marang Onsiforis. Kow dw ngerti nk dkn jan nulungi aku tenan nang kuta Efse.

2 ¹ Timotius anakku, kow kudu nyambutgaw karo kendel, awit Gusti Ysus, Juru Slamet manungsa, ngekki kekuwatan marang kow sangka kabetyikan.

² Lan menh, pituturku marang kow sing tak omongk nang ngarep sedulur-sedulur pirang-pirang ka, kuwi kudu mbok wulang marang sedulur-sedulur sing kenng dijagakk lan sing kenng diendelk mulangi liya-liyan.

³ Aja wedi nandang sangsara nglabuhi Gusti Ysus, Juru Slamet awak dw. Nanging kow kudu saguh nglakoni kanglan kaya soldat sing budal perang ka.

⁴ Wong sing dadi soldat ka nk nyambutgaw mesti namung nuruti apa prntah kumendan lan ora mikir bab liya-liyan.

⁵ Ora bda wong sing mlu balapan mblayu ka. Bisan menang namung nk dkn nurut pernatan.

⁶ Lan menh, wong tandur sing nyambutgaw mepeng ka mesti bakal mangan woh ndisik dw, nk wayah pann.

⁷ Aja lali marang omongku iki lan Gusti Allah bakal ndunungk sembarang marang kow, supaya kow bisa dadi penuntun sing apik.

⁸Elinga marang Gusti Ysus, sing wis ditanggk sangka pati karo Gusti Allah. Dkn sing dadi turunan ratu Daved. Ya iku sing tak omongk nk aku ngabark pitutur Gusti Allah.

⁹Lan jalaran aku nggelar kabar kabungahan iku aku saiki nandang sangsara. Aku disetrap lan dirant kaya wong nakal. Nanging pitutur Gusti Allah ora kenng dirant apa diendek.

¹⁰Mulan, jalaran kuwi aku sabar nyangga sangsara iki, nglabuhi wong-wong sing wis dipilih karo Gusti Allah. Dadin Gusti Ysus bisa nulungi wong-wong kuwi, supaya bisa slamet slawas-lawas.

¹¹Pantyn bener tulisan nang Kitab Sutyi sing unin ngn: Nk awak dw ninggal urip sing lawas, awak dw bakal urip karo Gusti Ysus slawas-lawas.

¹²Nk awak dw mantep lan sabar nyangga kanglan, ing mbsuk awak dw ya bakal mlu njagong karo Gusti Ysus kaya ratu. Nk awak dw nylaki Dkn, Dkn mbsuk uga bakal nylaki awak dw nang ngarep Gusti Allah.

¹³Nk awak dw ora temen, Dkn temen terus, awit Dkn ora bisa nylaki janjin.

¹⁴Timotius, sedulur-sedulur pada dilingk bab kuwi mau kabh sing wis tak omong. Pada diomongi uga, Gusti Allah dadi seksi, dipenging ngkl-ngklan bab omongan sing ora-ora. Kuwi ora nng gunan blas, malah

namung nyemplakk pengandel sing pada ngrungokk.

¹⁵Kow kudu temen tenan, supaya Gusti Allah bisa lega karo penggawanmu. Dadia wong sing ora usah isin nglakoni penggawan, wong sing ngerti lan bisa mulangi pitutur sing bener kaya sak mestin.

¹⁶Nanging aja mlu-mlu karo omongan sing ora pantes lan sing ora nng teges. Kuwi namung marakk wong-wong mundur adoh sangka Gusti Allah.

¹⁷Piwulang wong sing kaya ngono kuwi namung ngrusak urip wong, kaya lara kanker ka, ngrokot daging nganti wong mati. Himnus lan Filtus piwulang kaya ngono kuwi.

¹⁸Pantyn wong-wong kuwi wis pada nyimpangi pitutur sing bener. Malah pada mulangi nk Gusti Allah wis nangk wong mati. Kuwi pantyn mbingungk pengandel wong-wong.

¹⁹Nanging, senjata kepriy wa, pitutur Gusti Allah sing bener kuwi ora bakal kenng diwalik. Gusti Allah dw wis ngomong lan wis ketulis ngn: Gusti Allah wis ngerti sapa sing nurut Dkn sak atin lan tulisan liyan ngomong ngn: Sapa sing nurut Gusti Allah tenan kudu ninggal klakuan ala!

²⁰Nanging yakuwi, ing sak njeron omah ged isin werna-werna, ora namung barang gawan emas apa selaka, nanging uga nng sing gawan kayu lan gawan lempung. Sing

gawan emas lan selaka kuwi kanggo nk ntuk dayoh ged, sing liyan kanggo saben dinan.

²¹Awak dw sing nurut Gusti ya pada wa kaya ngono. Wong sing urip temen lan resik mesti diman karo Gusti lan bakal dikanggokk kanggo penggawan sing ged. Wong sing kaya ngono kuwi bakal bisa ngerjani karep Gusti apa wa.

²²Mulan Timotius, kow aja nuruti hawa kesenangan sing ora apik, kaya lumrah wong enom, nanging nggolkana barang sing betyik. Pretyayaa marang pitutur Gusti Allah lan trsnaa marang Gusti Allah lan marang sakpada-pada. Kow kudu urip sing rukun karo liya-liyan. Sembarang kuwi mau ditindakk bebarengan karo sedulur-sedulur sing pada memuji lan ndedonga marang Gusti Allah karo ati sing resik.

²³Nanging aja mlu-mlu karo rembukan sing ora nng isin apa bantah-bantahan sing ora nng teges. Kuwi namung marakk padu.

²⁴Lan kow ngerti dw nk wong sing nyambutgaw kanggo Gusti kuwi ora kenng padu, malah kudu grapyak marang sapa wa lan kudu bisa mulangi sing apik lan sing alus.

²⁵Wong-wong sing pada mulangi pitutur sing klu kudu dibenerk karo sabar. Menawa Gusti Allah bisa ngekki kelunggaran marang wong-wong kuwi supaya bisa malih pikiran lan bisa dunung marang pitutur sing bener.

²⁶ Dadin bisa ling lan bisa utyul sangka pasangan Stan, sing ngwasani urip.

3 ¹ Timotius, ngertia, nk ing jaman entk-entkan, sakdurung Gusti Ysus teka, bakal nng kasusahan ged werna-werna.

² Apa jalaran? Jalaran wong-wong namung mikirk urip dw wa lan ora perduli karo liyan. Pada mata-duwiten, kemllt lan sombong. Pada sembrana marang Gusti Allah lan marang liyan lan ora pada manut marang wong tuwan. Ora nduwni rumangsa kesuwun lan ora ngajni blas marang Gusti Allah lan barang sing sutyi.

³ Ora nduwni rasa trsna, ora kenng dijagakk lan seneng nglk-lkk liyan. Ora ngerti wates, malah ngumbar kekarepan sing ora nggenah, tegelan lan ora nduwni seneng blas karo barang betyik.

⁴ Ora kenng dipretyaya lan sembrana ing sembarang, ora mikir mburin, malah ngegulk sombong. Nemen banget enggon nuruti seneng tenimbang nuruti karep Gusti Allah.

⁵ Jarn wong pretyaya, nanging nk nyawang klakuan ketara tenan nk ora tau nglilani Gusti Allah nata urip. Kow kudu sing ati-ati lan aja bebarengan karo wong sing kaya ngono kuwi.

⁶ Enng sing pada mlebu-metu nang omah wong lan bisa ngenng wong wdok-wdok sing gelem nggugu omongan wong kaya ngono kuwi. Jalaran wong wdok-wdok kuwi urip ora

nggenah, namung pada nurut seneng terus pada rumangsa salah.

⁷ Pada kepngin diwulangi pitutur-pitutur sing anyar, nanging namung kanggo nutupi klakuan sing ala. Wong-wong kaya ngono kuwi ora bakal bisa nemu pitutur sing bener lan pitutur sing sangka Gusti Allah.

⁸ Kaya Yanes lan Yambres sing mbiyn pada nglawan nabi Moses, kaya ngono uga guru-guru palsu kuwi saiki pada nglawan pitutur sing bener. Pikiran wis ora nggenah lan Gusti Allah ora bisa nganggokk wong kaya ngono kuwi, jalaran pada semplak pengandel.

⁹ Nanging, kaya Yanes lan Yambres dk mbiyn, guru-guru kuwi ora bakal bisa ngapusi wong-wong sampk suwi, awit kabh wong bakal weruh lan nitni dw nk guru-guru kuwi klu.

¹⁰ Timotius, kow ngerti dw nk aku ora kaya guru-guru kuwi, awit kow ngerti dw apa sing tak wulangk lan kow weruh uripku. Kow ngerti tujuan uripku. Kow uga ngerti nk aku pretyaya lan njagakk marang Gusti Allah. Kow ngerti dw enggonku sabar marang wong-wong sing pada nglawan aku. Kow ngerti nk aku trsna marang Gusti Allah lan marang tunggal manungsa. Kow weruh dw nk aku terus nyambutgaw kanggo Gusti, senajan kanglan lan alang-alangan nng wa.

¹¹ Kow ngerti nk aku disiya-siya karo wong-wong lan aku nglakoni sak wernan

kasangsaran. Werna-werna kanglan wis tak lakoni nang Antioki, nang Ikonium lan nang Listra. Nanging Gusti Ysus nulungi aku ing kanglan kuwi kabh.

¹²Pantyn ya wis sak mestin. Sapa wa sing kepngin nurut Gusti Ysus sing tenanan mesti bakal disangsara.

¹³Nanging wong ala lan wong ngapusi malah selot ndadra enggon nglakoni ala. Awit wong kaya ngono kuwi ora namung ngapusi wong liyan, nanging suwi-suwi dkn dw nggugu apusan dw.

¹⁴Nanging kow Timotius, kow kudu nurut piwulang sing wis mbok tanpa lan wis mbok akoni bener. Kow ngerti dw sapa sing mulangi kow.

¹⁵Kawit tyilik kow wis diblajari sangka pitutur Gusti Allah, dadin kow ngerti nk pitutur Gusti Allah kuwi bisa ngekki kaweruh marang kow. Kaweruh sing nduduhk marang kow nk Gusti Ysus, Juru Slamet manungsa, teka ing donya ngluwari kow sangka kwasan ala, supaya kow bisa urip langgeng.

¹⁶Tembung-tembung isin pitutur Gusti Allah kuwi kabh metun sangka pikiran Gusti Allah dw. Mulan tembung-tembung kuwi kabh kenng dienggo mulangi bab sing bener, kenng dienggo mbenerk piwulang sing klru, kenng dienggo mbenerk klakuan sing ora apik lan uga kenng dienggo mblajari nindakk urip sing nurut karep Gusti Allah.

¹⁷ Dadin wong sing nyambutgaw kanggo Gusti Allah bisa nduwani kapinteran ngerjani penggawan apa wa sing dikarepk karo Dkn.

4 ¹ Timotius, sing arep tak omong iki penting tenan, mulan kudu mbok gatk k sing apik. Gusti Allah lan Gusti Yesus, Juru Slamet manungsa, sing dadi seksi nk aku ngomong iki marang kow. Tembungku marang kow ya iki: pitutur Gusti Allah kudu mbok kabark. Awit kapan-kapan Gusti Yesus bakal teka menh lan Dkn bakal teka kaya ratu, ngwasani sembarang. Mulan, nk Dkn teka, Dkn bakal ngrutu kabh wong sing ijik urip ing wantyi kuwi lan sing wis pada mati.

² Mulan aku ngomong marang kow Timotius: pitutur Gusti Allah dikabark. Ora perduli wong-wong gelem ngrungokk apa ora, kudu mbok kabark terus. Pada didunungk, supaya pada weruh nk klru. Pada dibenerk lan diwulangi karo sabar, supaya pada nglakoni sing betyik.

³ Aku ngomongi kow ngono kuwi mau, awit mbsuk bakal nng wayah wong-wong ora bakal gelem ngrungokk pitutur sing bener. Wong-wong kuwi malah bakal nglumpukk guru-guru dw lan guru-guru kuwi bakal mulangi apa sing disenengi karo wong-wong kuwi. Dadin wong-wong kuwi bisa nerusk klakuan sing ala.

⁴ Entk-entk wong-wong kuwi terus ora pada ngrungokk marang pitutur bener, malah pada

seneng marang dongngan-dongngan sing ora-ora.

⁵ Mulan Timotius, senjata kepriy wa, kow kudu nduwani pikiran sing padang. Aja wedi nandang kanglan lan diterusk enggonmu nggelar kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus. Penggawanmu kanggo Gusti dikerjani kabh.

⁶ Nk aku mikir uripku dw, aku ngerti nk wis ora suwi menh Gusti Allah bakal manggil aku mulih.

⁷ Enggonku nyambutgaw kanggo Gusti Ysus ya sak kuwatku. Saiki penggawanku wis tak rampungk kabh lan aku ora ngganti pitutur Gusti Allah blas, sak ketyap wa ora.

⁸ Upahku nang swarga saiki wis ngentni aku. Aku ntuk upah kuwi, awit aku temen nurut karep Gusti Allah. Gusti Ysus sing ngrutu kabh wong sak bener, Dkn dw sing bakal ngelungk upah iki marang aku, mbsuk nk Dkn bakal ngrutu kabh wong. Nanging ora namung aku dw sing bakal nampa upah, kabh wong sing pada ngarep-arep tekan Dkn bakal nampa uga.

⁹ Timotius, nk inter kow ndang teka nang nggonku, awit Dmas ninggal aku. Dkn budal nang Tsalonika, jalaran dkn ngeboti kesenangan donya iki tenimbang Gusti Allah. Krsns wis budal nang bawah Galasia lan Titus nang Dalmasia.

¹¹ Sing ijjik karo aku nang kn ya namung Lukas. Nk kow mbrn nang nggonku, Markus digawa pisan, awit dkn inter ngrwangi aku.

¹² Tikikus mbarang wis budal. Dkn tak kongkon nang kuta Efse.

¹³ O ya, nk mbrn kow mampir nang nggon sedulur Karpus nang Troas, awit jasku ketinggalan nang kana. Dityangkingk pisan lan buku-bukun mbarang. Sing tak butuhk tenan ya buku-buku prkamn gulungan. Kuwi aja sampk lali.

¹⁴ Kow ngerti Alksander ta, sing tukang kopro ka, dkn jan ndadkk sangsaran uripku tenan. Gusti bakal mbales dkn.

¹⁵ Nanging kow mbarang kudu sing ati-ati karo wong kuwi, awit dkn nglawan piwulang awak dw sak inter-inter, supaya wong-wong ora gelem ngrungokk awak dw.

¹⁶ Dong aku nang kruton sing ndisik dw ka jan blas ora nng sedulur siji-sijia sing ngrwangi aku. Kabh pada lunga ninggal aku. Sing tak suwun Gusti gelem ngapura marang sedulur-sedulur kuwi.

¹⁷ Nanging senjata sedulur-sedulur ninggal aku, Gusti dw sing ngrwangi aku. Dkn sing ngekki kekuwatan marang aku, supaya aku bisa ndunungk marang wong-wong nk aku bener. Saiki aku bisa nggelark kabar kabungahan Gusti lan ora nng sing ngalang-alangi menh. Dadin bangsa-bangsa sing dudu Ju kabh bisa krungu pitutur Gusti

mbarang. Pantyn, nk Gusti ora nulungi aku, aku wis dipatni karo wong-wong.

¹⁸Gusti bakal ngluwari aku terus sangka kanglan apa wa lan nggawa aku kanti slamet ing kraton ing swarga. Mulan, Dkn sing kudu diluhurk slawas. Amn.

¹⁹Aku kirim slamet marang Priska lan Akwila. Uga marang krabat Onsiforis.

²⁰Erastus saiki ijik nang Korinta lan Trofimus tak tinggal nang Miltus. Dkn lara.

²¹Timotius, nk inter ndang teka sakdurung wayah adem. Ebulus, Pudns, Linus lan Klaudia lan sedulur-sedulur kabh sing nang kn pada kirim slamet marang kow.

²²Tyukup semono layang iki. Muga-muga Gusti nuntun lan mberkahi kow. Paulus

Titus

1 ¹Layang sangka Paulus marang Titus anakku. Pantyn kow tak aku anak tenan, awit awak dw tunggal pretyaya ing Gusti Ysus Kristus. Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw lan Gusti Ysus Kristus, Juru Slamet awak dw, ngtokk kabetyikan lan katentreman marang kow. Aku iki peladn Gusti Allah lan rasul Gusti Ysus Kristus dikongkon ngantepk pengandel wong-wong sing wis dipilih karo Gusti Allah lan mulangi supaya bisa mangertni pitutur sing bener. Dadin urip bisa tyotyok karo karep Gusti Allah lan bisa nduwni pengarep-arep urip langgeng. Ya iki sing wis dijanji karo Gusti Allah kawit mbiyn lan Dkn ora pisan-pisan goroh. Pantyn, awak dw pada nitni nk apa sing dijanji karo Gusti Allah saiki wis keturutan, awit pitutur Gusti Allah bab urip langgeng iki saiki wis dikabark. Ya pitutur iki sing tak kabark. Iki kongkonan Gusti Allah, Juru Slamet awak dw, marang aku.

² (1:1)

³ (1:1)

⁴ (1:1)

⁵Titus, kow tak tinggal nang pula Krta kuwi supaya kow ngrampungk penggawan sing ijik kudu dikerjani. Sing penting dw yakuwi, ing saben kuta kow kudu milih sedulur-sedulur

sing kudu dadi penuntun, ya kaya sing wis tak omong ka.

⁶Teges, sedulur sing mbok pilih dadi penuntun kuwi kudun sedulur sing blas ora kenng disalahk karo wong liyan, awit apik klakuan. Kudun sedulur sing nduw bojo siji. Anak-anak kudu pretyaya marang Gusti Allah lan ora kenng diomong wong nk ora urus apa ora manut.

⁷Wong dadi penuntun kuwi ngurusi penggawan Gusti Allah, mulan kudu apik klakuan lan blas ora ngekki jalaran marang wong liya kanggo ngrasani dkn. Mulan, aja milih wong sing mikir pinter dw apa wong sing gampang nesu. Aja wong sing seneng ngomb apa wong sing seneng nglawan liyan. Aja milih wong sing mblubut apa mata-duwiten.

⁸Malah nggolkana wong sing ora man ngekki inepan, wong sing namung seneng nggaw betyik marang liyan lan wong sing padang pikiran. Nggolkana wong sing betyik ing sembarang prekara lan sing manut Gusti Allah senajan kepriy wa, wong sing nggenah angen-angen.

⁹Lan menh, wong sing dadi penuntun kuwi kudu nduwni pengandel sing mantep marang pitutur sing bener, yakuwi pitutur sing wis tak wulangk. Iki perlu banget, awit pitutur sing bener kuwi kenng dienggo mbangun, supaya bisa mundak pengandel. Uga kenng dienggo

nduduhk klrung wong sing mulangi pitutur liyan.

¹⁰ Titus, kow kudu milih penuntun kaya sing tak omong kuwi mau, awit okh wong sing ora gelem manut marang sapa-sapa. Seneng ngrembuk barang sing blas ora migunani lan mulangi barang sing ora bener. Wong Ju okh sing kaya ngono kuwi, pada mulangi wong sing pretyaya marang Gusti Ysus kongkon nglakoni sunat mbarang. Omong nk ora sunat ora ditampa karo Gusti Allah.

¹¹ Para penuntun kudu ngendek wong sing mulangi kaya ngono kuwi. Iki perlu banget, awit wis pada marakk dadi bingung pirang-pirang brayat. Sing digolki mung duwit.

¹² Wong Krta kono dw sing ngerti klakuan bangsa, tau ngomong ngn mbiyn: Wong Krta kuwi seneng goroh. Klakuan kaya kwan galak. Ora seneng nyambutgaw, namung seneng mangan.

¹³ Wong sing ngomong ngono kuwi pantyn bener banget. Mulan, wong-wong kuwi kudu mbok welkk sing tenanan, supaya bisa pretyaya marang pitutur sing bener.

¹⁴ Dadin ora pada nggatk marang dongngan-dongngan gawan wong Ju lan ora pada nurut pernatan-pernatan gawan manungsa sing pada nampik pitutur sing bener.

¹⁵ Wong nk resik angen-angen mesti ya resik klakuan uga. Nanging wong sing kotor angen-angen lan ora pretyaya marang Gusti Allah mesti ya namung nglakoni ala. Sing dipikir namung barang sing ala lan senajana nglakoni ala, ya wis blas ora rumangsa.

¹⁶ Wong kaya ngono kuwi diwelhk. Ngakun pretyaya, nanging goroh, awit klakuan ngkl-lkk Gusti Allah. Pada seneng nglakoni barang sing disengiti karo Gusti Allah lan ora pada manut Dkn. Wong kaya ngono kuwi ora bisa nindakk betyik blas.

2 ¹ Nanging kow Titus, kow ora kaya wong-wong kuwi. Mulan, wong sing pretyaya marang Gusti Allah pada wulangana apa sing tyotyok karo pitutur sing bener.

² Wong lanang-lanang sing tuwa pada wulangana supaya padang pikiran, nggenah angen-angen lan pantes klakuan. Kudu mantep pengandel marang pitutur sing bener lan trsna tenan marang Gusti Allah. Uga ing kasangsaran kudu sabar-mantep.

³ Wong wdok-wdok sing tuwa uga pada diwulangi supaya urip disawang pantes dadi wong sing pretyaya marang Gusti Allah. Aja ntuk nyatur ala marang liyan lan aja ntuk ngomb anggur okh, malah intera mulangi liyan bab sing betyik.

⁴ Dadin kenng ditiru karo wong wdok-wdok sing enom, supaya pada nrsnani lan ngrumati bojo lan anak, pada nggenah angen-angen

lan resik atin. Nk ngono bisa nata omah-omah sing apik lan gemati lan manut marang bojon. Dadin ora njalari wong liyan nglk-lkk pitutur Gusti Allah.

⁵ (2:4)

⁶ Para enom-enoman lanang uga kudu diwulangi supaya pada nggenah angen-angen.

⁷ Kow dw kudu temen nglakoni sembarang sing betyik, dadin kenng ditiru karo sing enom-enom kuwi. Nk mulangi, mulangana pitutur sing bener. Kow kudu sing tenanan, dadin kow diajni.

⁸ Tembungmu kudu sing bener supaya kow ora disalahk wong. Dadin wong sing seneng nglk-lkk pada kisinin dw, awit ora nemu klu kanggo nyalahk awak dw.

⁹ Para slaf uga pada diwulangi supaya manut marang sing nduw omah ing bab apa wa, aja ntuk mbawali, malah bisaa nggaw legan dkn.

¹⁰ Aja ntuk nyolongi barang sing nduw omah, malah bisaa kenng diendelk ing sembarang. Dadin wong-wong bisa nitni dw lan pada gelem nampa pitutur Gusti Allah, Juru Slamet awak dw.

¹¹ Wong pretyaya kudu nduwni klakuan sing kaya ngono, awit Gusti Allah wis ngtokk kabetyikan supaya kabh wong bisa slamet.

¹² Mulan awak dw kudu dunung iki lan kudu ninggal klakuan sing ndadkk sedin Gusti Allah. Aja pada nduwni kesenengan ala menh

kaya sing dikepngini wong sing sengit marang Gusti Allah. Malah-malah, suwn awak dw urip ing donya kn, awak dw kudu nggenah angen-angen, kudu nglakoni sing betyik lan sing ndadkk legan Gusti Allah.

¹³Ya kaya ngono kuwi kudun urip awak dw suwn awak dw ngentni tekan Gusti Ysus Kristus, Juru Slamet awak dw lan Gusti Allah sing ged dw. Nk Dkn teka wong kabh bakal weruh kamulyan.

¹⁴Gusti Ysus Kristus wis masrahk urip sampk dipatni, supaya awak dw bisa utyul sangka kwasan ala lan supaya awak dw iki bisa resik lan dadi umat Gusti dw, sing seneng nggaw betyik.

¹⁵Titus, pitutur-pitutur iku mau kudu mbok wulangk. Wong-wong sing pretyaya kudu mbok dunung-dunungk, supaya pada nglakoni kuwi. Sing ora gelem manut kudu mbok benerk tanpa wedi. Aja sampk nng wong nyepkk kow.

3¹Titus, wong-wong pada dilingk nk kudu manut marang sing nata lan ngwasani negara. Kudu manut marang para pengarep lan sak wantyi-wantyi kudu gelem ngguyupi sembarang sing betyik.

²Aja ntuk ngrasani liyan apa tukar-padu karo liyan, malah-malah kudu gemati lan ngajni marang saben wong.

³Pada dilingk, awit mbiyn awak dw ya pada wa bodo. Ora gelem manut marang

sapa-sapa, malah nurut pitutur sing ora bener. Awak dw kalah karo sak wernan kesenengan sing ala. Sing dipikir awan-wengi namung barang sing ora nggenah. Seneng mri karo liyan. Disengiti wong lan awak dw ya pada wa seneng nyengiti liyan.

⁴Nanging terus nng wantyin Juru Slamet lan Gusti Allah awak dw nduduhk kawelasan lan katrsnan marang manungsa.

⁵Saiki awak dw wis dislametk. Ora jalaran awak dw iki nglakoni betyik apa kepriy wa, ora, nanging jalaran Dkn trsna lan melas marang awak dw. Gusti Ysus ngedusi awak dw lantaran Roh Sutyi. Ya Roh Sutyi iki sing wis nglairk awak dw menh lan nganyark urip lan klakuan awak dw.

⁶Lantaran Gusti Ysus Kristus, Juru Slamet awak dw, Gusti Allah ngedunk Roh Sutyi kanggo nulungi awak dw ing apa wa.

⁷Mengkono Gusti Allah wis ngtokk kabetyikan lan saiki Dkn wis nganggep awak dw bener, ora nduw salah menh. Awak dw wis nampa urip langgeng sing diarep-arep.

⁸Iki pitutur sing bener. Karepku kabh iki mbok wulangk sing tenanan. Dadin wong-wong sing pretyaya marang Gusti Allah bisa mundak enggon nggaw betyik. Kuwi apik lan kanggo gaw.

⁹Nanging kow aja mlu ngkl-ngklan bab rembukan sing ora nng teges. Uga bab wt-wt wong Ju lan bab mbah-mbahan mbiyn lan

turun-turunan. Kuwi disingkiri wa, awit kuwi blas ora kanggo gaw apa-apa.

¹⁰ Wong sing arep nggaw bubrah pasamuan kudu mbok garap. Nk ijik diterusk, dilingk sepisan menh. Nk wong meksa durung manut, dietokk.

¹¹ Wong kaya ngono kuwi ora nggolk barang betyik, nanging nuju barang ala. Wong kaya ngono kuwi ketara banget salah.

¹² Titus, iki ijik nng kabar-kabar menh. Artemas lan Tikikus arep tak kongkon nang nggonmu. Nk wong loro iki wis tekan kono, aku nyuwun kow intera metuki aku nang Nikopolis. Aku mikir aku bakal nang kono, mbsuk nk wantyi adem lan angin banter.

¹³ Snas, sing pangkat advokat lan Apolos pada dirwangi bn ndang budal lan aja sampk kekurangan apa-apa.

¹⁴ Lan menh, sedulur-sedulur sing pretyaya pada diwulangi, supaya pada nglumui nulungi lan nyukupi liyan sing kekurangan ing sandang-pangan. Dadin urip ora muspra, nanging kanggo gaw kanggo liyan.

¹⁵ Tyukup semn wa, sedulur-sedulur sing nang kn karo aku pada kirim slamet marang kow. Awak dw uga kirim slamet marang sedulur-sedulur sing karo kow, sing pada trsna awak dw. Muga-muga Gusti Allah ngtokk kabetyikan marang kow kabh. Paulus

Filemon

1 ¹ Iki layang sangka Paulus, sing disetrap nglabuhi Gusti Ysus Kristus lan sangka sedulur Timotius, marang Filemon, kanyaku tunggal penggawan. Layang iki uga kanggo sedulur wdok Apia lan sedulur Arkipus, kanyaku tunggal penggawan ing Gusti lan uga kanggo pasamuhan sing ngumpul nang omahmu.

² (1:1)

³ Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw lan Gusti Ysus Kristus ngtokk kabetyikan lan katentreman marang kow kabh.

⁴ Filemon, saben-saben aku ndongakk kow, aku maturkesuwun marang Gustiku, awit aku krungu bab katrsnanmu marang para sedulur tunggal pretyaya lan bab pretyayamu marang Gusti Ysus.

⁵ (1:4)

⁶ Sing tak suwun, enggonmu pada pretyaya bebarengan bisaa marakk kow kabh nduwni kaweruh marang sembarang sing betyik. Dadin Gusti Ysus Kristus bisa diluhurk.

⁷ Filemon, katrsnanmu ndadkk bungahku lan mbangun atiku, jalaran kow nyegerk lan ngayemk atin sedulur-sedulurmu tunggal pretyaya.

⁸ Aku iki wakil Gusti Ysus, mulan aku ya nduwani kwasa mrntah kow nindak barang sing perlu. Nanging aku ora mrntah, aku luwung nembung marang kow, awit aku trsna marang kow. Kow ngerti dw, aku iki wis tuwa lan menh aku nang setrapan iki jalaran aku nglabuhi Gusti Ysus Kristus.

⁹ (1:8)

¹⁰ Aku nembung kow bab Onsimus. Dkn tak aku anakku dw, awit aku sing nuntun dkn nang dalan Gusti, ya nang setrapan kn.

¹¹ Onsimus iki maun ora kanggo gaw apa-apa kanggo kow, nanging saiki dkn kanggo gaw, ora namung kanggo kow wa, nanging uga kanggo aku.

¹² Pantyn dkn tak trsnani tenan, nanging saiki dkn tak kongkon balik menh nang nggonmu.

¹³ Karepku Onsimus ya wis bn nang kn wa karo aku, dadin bisa dadi wakilmu ngrwangi aku suwn aku nang setrapan kn. Kow ngerti nk aku disetrap jalaran aku ngabark pitutur Gusti Ysus.

¹⁴ Nanging aku emoh meksa kow. Aku malah seneng nk enggonmu nggaw betyik marang aku kuwi sangka karepmu dw. Mulan aku ya nembung marang kow ndisik.

¹⁵ Kow klangan Onsimus sedlok, nanging menawa wa saiki dkn bakal nang nggonmu menh slawas.

¹⁶ Saiki dkn dudu mung slaf wa, nanging ngungkuli kuwi, dkn saiki sedulurmu ing pretyaya lan ing katrsnan. Aku trsna banget marang Onsimus, kow mesti ya ngungkul-ungkuli aku trsnan marang dkn, awit kuwi slafmu dw lan dkn pretyaya ing Gusti Ysus.

¹⁷ Mulan, nk kow tenan ngaku aku iki kanyamu tunggal pretyaya, Onsimus ya ditampa menh kaya enggonmu nampa aku.

¹⁸ Nk dkn nduw salah apa nduw utang karo kow, aku sing tanggung.

¹⁹ Aku, Paulus, aku dw sing nulis layang iki, aku saguh mbayar. Aku ora usah nglingk bab utangmu marang aku, yakuwi uripmu dw, awit aku sing nuntun kow nang dalan Gusti.

²⁰ Filemon sedulurku, aku gentn ditulungi. Awak dw tunggal pretyaya ing Gusti Ysus Kristus, aku mbok dibangun.

²¹ Aku nulis layang iki, awit aku pretyaya tenan nk kow bakal nggatk marang penjalukku. Aku ngerti nk kow bakal nampa Onsimus lan bakal gemati marang dkn.

²² Kejaba sangka kuwi, aku pretyaya nk sangka pandongamu aku bakal dietokk sangka setrapan kn. Dadin ora suwi menh aku bakal kepetuk karo kow. Mulan aku nyuwun, aku molai dityawisk kamar.

²³ Sedulur Epafras kirim slamet marang kow. Dkn disetrap bareng karo aku jalaran nglabuhi Gusti Ysus Kristus.

²⁴ Kantlya-kantlyaku sing nyambutgaw karo aku, kaya Markus, Aristarkus, Dmas lan Lukas uga pada kirim slamet.

²⁵ Tyukup semn layangku iki. Muga-muga Gusti Ysus Kristus ngtokk kabetyikan marang kow kabh. Paulus

Ibrani

1 ¹Para sedulur, kow kabh wis ngerti nk ing jaman mbiyn Gusti Allah wis ping okh ngetokk pitutur marang para mbah-mbahan awak dw liwat para nabi lan nganggo patrap sing werna-werna.

²Nanging ing jaman anyar iki Gusti Allah ngetokk pitutur liwat Anak, yakuwi Gusti Ysus Kristus. Ya lantaran Anak iki Gusti Allah nggaw langit lan bumi lan Gusti Allah wis netepk Anak mau, supaya nduwni lan ngwasani sembarang sing nng.

³Gusti Ysus kuwi slorot kamulyan Gusti Allah lan tyap gambar kenyataan Gusti Allah. Ya Gusti Ysus iki sing ngrumati sembarang nganggo tembung sing kebek karo pangwasa. Sakwis rampung ngresiki manungsa sangka dosan, Gusti Ysus terus njagong nang swarga nang tengen Gusti Allah sing kwasa dw.

⁴Mulan saiki pangwasan Gusti Ysus kuwi duwur banget ngungkul-ungkuli pangwasan para mulkat, tunggal wa karo Jeneng, sing gedn ngungkuli para mulkat sing namung ngladni.

⁵Awit Gusti Allah ora tau ngomong ngn marang mulkat sapa wa: Kow lan Kow dw dadi Anakku. Ing dina iki Aku netepk nang ngarep jagat nk Kow

dadi Anakku sing ngwasani sembarang.
Lan uga: Aku slawas bakal dadi Bapakmu
lan Kow slawas bakal dadi Anakku.

⁶Dong Gusti Allah arep ngongkon Anak
mbarep teka nang jagat, Dkn ngomong ngn:
Mulkat kabh kudu nyembah Dkn!

⁷Bab para mulkat Gusti Allah ngomong
ngn: Kaya angin lan geni lunga-teka,
mengkonu uga para mulkat lunga-teka manut
tembungku.

⁸Nanging Gusti Allah ngomong ngn bab
Anak: Kow Gusti Allah, Kow sing dadi
ratu slawas-lawas. Kow ngwasani nganggo
kabeneran.

⁹Kow seneng marang barang sing bener
lan sengit marang barang sing ala.
Mulan Gusti Allah, Gusti Allahmu miji
Kow dikki pangkat sing duwur dw,
ngungkuli liya-liyan nang swarga. Mengkonu
kuwi Gusti Allah marakk Kow bungah.

¹⁰Uga Gusti Allah ngomong ngn marang
Anak: Kow Gusti, Kow sing nggaw bumi
kawit wiwitan lan langit uga gawanmu.

¹¹Kabh kuwi bakal ambruk, bakal
lungset lan suwk kaya salin lawas.
Nanging Kow ora bakal malih, Kow nng terus.

¹² Kaya enggon kow nglempit salin sing lawas dibuwang lan diganti karo sing anyar, mengkono uga bakal langit lan bumi. Nanging Kow ora malih, Kow nng terus, slawas-lawas.

¹³ Gusti Allah tau ngomong marang mulkat ngn: Kn njagong nang tengenku, mungsuhmu kabh bakal tak dadkk antyik-antyikan sikilmu.

¹⁴ Dadin saiki tyeta banget nk mulkat-mulkat kuwi kabh namung roh-roh sing ngladni Gusti Allah, sing dikongkon ngladni wong-wong sing bakal nampa keslametan.

2¹ Mulan para sedulur, sakwis awak dw dunung nk Gusti Ysus Kristus kuwi duwur ngungkuli mulkat-mulkat, hayuk awak dw pada gondlan luwih kentyeng marang pitutur sing diwulangk marang awak dw, supaya awak dw ora katut kintir.

² Pitutur sing tekan sangka mulkat wa wis nyata tenan lan sapa sing ora manut marang kuwi mesti bakal disetrap sing sak mestin.

³ Lah kepriy awak dw iki bisan ngliwati setrapan Gusti Allah, nk awak dw nyepkk pitutur sing nekakk keslametan sing semono gedn. Gusti Ysus dw wis ngabark bab keslametan iki lan wong-wong sing krungu pada ngekki paseksi marang awak dw nk pitutur Gusti pantyn nyata tenan.

⁴ Lan Gusti Allah dw ya ngujutk nganggo tanda-tanda lan mujijat-mujijat lan uga

pangtukan pangwasan Gusti Allah sing ged,
nk paseksi-paseksi kuwi bener. Dkn dw
uga ngedum kapinteran-kapinteran sangka
kekuwatan Roh Sutyi, manut kekarepan Dkn
dw.

⁵Para sedulur, Gusti Allah ora ngongkon
mulkat-mulkat kongkon ngwasani jagat sing
kudu teka, ya jagat sing dirembuk karo awak
dw iki.

⁶Nang Kitab Sutyi malah ketulis ngn: Duh
Gusti, manungsa kuwi apa kok mbok gatk
lan mbok man tenan? Apa ora namung
wong urip? Namung sedilut manungsa
mbok dadkk sak ngisor para mulkat,
nanging terus mbok angkat munggah
nang panggonan sing duwur lan mbok
pasrahi sembarang, supaya sembarang
tiba ing sak ngisor pangwasan. Nk Gusti Allah
ngomong nk sembarang wis ditibakk ing sak
ngisor pangwasan, ora nng prekara apa wa
sing ora katut tiba ing sak ngisor pangwa
kuwi. Nanging wujud saiki awak dw weruh nk
manungsa ora ngwasani sembarang kabh.

⁷(2:6)

⁸(2:6)

⁹Awak dw ngerti nk nng wong siji sing
ngwasani sembarang, yakuwi Gusti Ysus dw.
Sedilut Dkn diedunk nganti namung setitik
katyk karo para mulkat, supaya sangka
pitulungan Gusti Allah Dkn bisa nglakoni pati

nglabuhi kabh manungsa. Lan jalaran Dkn nglakoni pati kuwi, saiki Gusti Allah ngangkat Gusti Ysus Kristus, dikki pangwasa sing duwur lan ged dw.

¹⁰Awit para sedulur, Gusti Allah sing nggaw sembarang lan Dkn nggaw sembarang kuwi ya kanggo Dkn dw. Mulan kanggo Gusti Allah ya bener lan apik nk Gusti Ysus nglakoni kasangsaran. Awit mengkono kuwi Gusti Ysus dadi pantes nuntun anak-anak Gusti Allah ing dalam keslametan.

¹¹Gusti Ysus sing ngresiki manungsa sangka dosa-dosan. Dkn lan wong-wong sing wis diresiki urip kuwi tunggal bapak. Mulan Gusti Ysus ora isin ngaku wong-wong mau sedulur.

¹²Bab iki nang Kitab Sutyi ketulis ngn: Gusti Allah Bapakku, Aku bakal ngabark Jenengmu marang sedulur-sedulurku lan nang tengah pasamuan Aku bakal ngluhurk Jenengmu!

¹³Nang ayat liyan uga ketulis ngn: Aku bakal njagakk marang Dkn. Lan nang ayat liyan menh ketulis ngn: Lah iki Aku lan anak-anakmu sing wis mbok pasrahk marang Aku.

¹⁴Jalaran sing diarani anak-anak kuwi wong-wong sing wujud daging lan getih, teges badan kadonyaan, mulan Gusti Ysus ya terus dadi manungsa sing wujud daging lan getih lan Dkn saguh ngalami kauripan tunggal karo wong-wong mau. Tujuan, supaya liwat

patin, Dkn bisa ngrusak panggawan Stan sing ngwasani pati.

¹⁵ Mengkono uga Gusti Ysus bisa ngluwari wong-wong sing suwn urip dikwasani karo rasa wedi marang pati.

¹⁶ Dadin para sedulur, tyeta banget nk Gusti Ysus ora teka nang jagat ngurusi para mulkat, ora, nanging Dkn teka nulungi turunan Bapa Abraham.

¹⁷ Jalaran sangka kuwi Dkn kudu dadi manungsa sak kabh kaya sedulur-sedulur. Awit namung mengkono kuwi Gusti Ysus bisa dadi Imam Ged, teges dadi wakil manungsa nang ngarep Gusti Allah. Gusti Ysus dadi Imam Ged sing ged kawelasan lan katemenan, mulan Dkn bisa nekakk pangapura kanggo manungsa sangka dosa-dosan, supaya manungsa bisa ketampa Gusti Allah.

¹⁸ Saiki Gusti Ysus bisa nulungi wong-wong sing kenng panggoda, awit Dkn dw wis ngalami panggoda lan sangsara.

3 ¹ Para sedulur sing wis dadi umat Gusti Allah lan sing wis dipanggil karo Gusti Allah nampa panduman ged nang swarga! Gusti Ysus kuwi sapa ta? Ya Dkn sing dikongkon nglakokk prejanjian Gusti Allah sing anyar. Dkn sing nggawa pitutur sing anyar kanggo awak dw lan ya pitutur iki sing diakoni karo awak dw. Gusti Ysus uga sing

dadi Imam Ged, sing dadi wakil awak dw nang ngarep Gusti Allah.

²Gusti Ysus kuwi temen nuruti kekarepan Gusti Allah, sing wis miji Dkn supaya ngerjani penggawan kuwi, tunggal wa karo nabi Moses sing mbiyn ya temen ngurusi brayat Gusti Allah.

³Para sedulur, kow ngerti dw nk wong sing ngedekk brayat kuwi luwih penting tenimbang wong liya-liyan. Mulan Gusti Ysus gedn ya ngungkuli nabi Moses, awit Gusti Ysus sing ngedekk brayat Gusti Allah, nanging nabi Moses namung dadi wargan brayat kuwi.

⁴Pantyn, saben brayat mesti nng sing ngedekk, nanging Gusti Allah sing ngedekk sembarang.

⁵Bener, senjata nabi Moses kuwi namung warga ing brayat Gusti Allah, nanging dkn kuwi peladn Gusti Allah sing kenng dipretiyaya tenan, awit dkn mulangi wong-wong kepriy enggon Gusti Allah ngetokk pitutur ing mbsuk.

⁶Nanging Kristus kuwi ngungkuli nabi Moses, awit Dkn dadi anak sing nyangga penjawab ing brayat Gusti Allah. Lan brayat Gusti Allah kuwi ya awak dw iki, nk awak dw mantep terus pretyaya lan ngakoni karo kendel ing pengarep-arep awak dw.

⁷Mulan para sedulur, Roh Sutyi ya wis ngomong ngn: Ing dina iki, nk kow krungu swaran Gusti Allah, kow aja pada ndablek

kaya mbah-mbahanmu dk mbiyn sing pada nglawan marang Gusti Allah lan dong nang wustn pada njajal kesabaran Gusti Allah.

⁸ (3:7)

⁹ Roh Sutyi uga ngomong ngn: Ya nang wustn kono mbah-mbahanmu pada weruh dw enggonku nindakk prekara-prekara sing nggumunk, patang puluh taun suwn. Nanging senjata ngono, meksa ijk njajal kesabaranku lan pada nglakoni sing ala, kepngin ngerti tak ajar apa ora.

¹⁰ Mulan Aku jngkl tenan marang wong-wong kuwi lan Aku ngomong: Wong-wong kuwi namung nggaw ala, mulan blas ora bakal dunung apa sing tak tindakk.

¹¹ Aku terus nesu tenan lan ngomong: Wong-wong kuwi ora pisan-pisan bakal nampa katentremanku.

¹² Para sedulur, mulan aku nglingk tenanan marang kow, pada sing ati-ati tenan, aja sampk nng wong siji wa sangka tengahmu nduwni gagasan sing ala, sampk terus mbalik dalan ninggal Gusti Allah sing urip, sing mesti bakal tumandang.

¹³ Aja sampk kaya ngono para sedulur, nanging malah pada tansah ngantepk pengandel sakpada-pada, suwn awak dw ijk dililani karo Gusti Allah urip ing jaman sing nang Kitab Sutyi diarani dina iki. Hayuk aja

sampk katut dosa, terus ora manut marang Gusti Allah sing mesti bakal tumandang.

¹⁴Aku ngomong ngono kuwi, awit nk awak dw mantep terus kaya maun lan mantep terus tekan entk-entkan, awak dw mesti bakal mlu nampa panduman sangka Gusti Allah, bareng karo Kristus.

¹⁵Elinga sing ketulis nang Kitab Sutyi: Ing dina iki nk kow krungu swaran Gusti Allah, aja pada wangkot atimu kaya mbah-mbahanmu dk mbiyn, sing pada nglawan marang Gusti Allah.

¹⁶Para sedulur, mbok dipikir lelakon mbah-mbahan awak dw, dong ora gelem manut marang Gusti Allah. Senajan dituntun karo nabi Moses lunga sangka negara Egipte lan wong-wong pada krungu swaran Gusti Allah dw, meksa ijik pada wani marang Gusti Allah.

¹⁷Patang puluh taun suwn wong-wong pada nglakoni ala lan marakk Gusti Allah nesu tenan. Lah entk-entk kepriy? Kabh pada mati nang wustn.

¹⁸Sampk Dkn ngomong ngn: Aku ora bakal nglilani wong-wong iki nampa katentremanku. Lah kuwi Gusti Allah ngomong karo sapa para sedulur? Apa ora ngomong karo mbah-mbahan awak dw mbiyn sing ora gelem manut? Pantyn!

¹⁹ Mulan saiki awak dw dunung kenng apa wong-wong ora bisa nampa katentreman Gusti Allah, yakuwi, jalaran ora pada mantep terus enggon pretyaya marang Gusti Ysus Kristus.

4 ¹ Para sedulur, prejanjian Gusti Allah nk awak dw dililani nampa katentreman, ijik kanggo, mulan awak dw kudu sing ati-ati tenan supaya nang tengahmu aja sampk nng wong siji wa sampk ora nampa katentreman Gusti Allah.

² Awit tunggal wa karo wong-wong kuwi, awak dw ya wis krungu kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus. Nanging iku ora nekakk betyik blas kanggo wong-wong kuwi. Awit senajan krungu, nanging meksa ora gelem pretyaya.

³ Nanging awak dw sing pretyaya, awak dw bakal nampa katentreman Gusti Allah. Tembung Gusti Allah unin ngn: Jalaran Aku nesu tenan marang bangsa iki, mulan Aku ngomong nk Aku ora bakal nglilani bangsa iki nampa katentremanku. Senajan Gusti Allah wis rampung karo penggawan kawit mbiyn dong Dkn nggaw jagat, meksa Dkn ngomong ngono kuwi mau.

⁴ Bab dina sing nomer pitu nang Kitab ketulis ngn: Ing pitung dinan Gusti Allah ln sakwis kerjanaan kabh rampung.

⁵Uga nng ayat liyan nang Kitab sing unin ngn: Aku ora bakal nglilani wong-wong iki nampa katentremanku.

⁶Wong-wong sing krungu kabar kabungahan Gusti sing ndisik dw malah ora pada nampa katentreman Gusti Allah, jalaran ora pada pretyaya. Nanging nng wong liya-liyan sing dililani nampa katentreman kuwi.

⁷Mulan Gusti Allah nyawisk dina liyan, yakuwi dina sing diarani dina iki, kanggo wong-wong, supaya bisa nampa katentreman. Gusti Allah wis ngomongk bab kuwi marang mbah-mbahan awak dw dk mbiyn, nanging let pirang-pirang taun sakwis kuwi, Gusti Allah ngomongk bab iki menh lantaran ratu Daved, sing unin kaya sing ndisik mau: Ing dina iki, nk kow krungu swaran Gusti Allah, kow aja pada wangkot atimu.

⁸Para sedulur, semunggon ora nng dina liyan menh, mesti Gusti Allah ya ora ngomongk menh sakwis Yosua wis nuntun mbah-mbahan awak dw mlebu nang negara sing dityawisk karo Gusti Allah kanggo ln.

⁹Nanging wujud saiki ijk nng dina liyan menh kanggo umat Gusti Allah supaya bisa nampa katentreman iki, pada wa kaya enggon Gusti Allah ngrasakk katentreman sak bareng ln ing pitung dinan, sakwis rampung karo penggawan.

¹⁰Awit sapa wa sing dililani nampa katentreman Gusti Allah, wong kuwi uga lrn sangka penggawan, kaya enggon Gusti Allah lrn sakwis rampung karo penggawan.

¹¹Mulan para sedulur, hayuk awak dw pada nglumui tenan sak kuwat-kuwat, supaya bisa nampa katentreman iki lan aja sampk nng siji wa nang tengahmu ora manut marang Gusti Allah lan klangan katentreman iki, kaya mbah-mbahan awak dw dk mbiyn. Mulan awak dw kudu manut marang tembung Gusti Allah.

¹²Awit tembung Gusti Allah kuwi urip lan ged kwasan lan landep ngungkuli pedang sing landep kiwa-tengen. Tembung Gusti Allah bisa mlebu jeru ing atin manungsa, misah roh lan nyawa, balung lan sungsum. Mulan tembung Gusti Allah bisa ngtokk ala-betyik pikiran lan kekarepan manungsa.

¹³Para sedulur, ora nng prekara siji wa nang jagat kn sing didelikk kanggo Gusti Allah, ora. Dkn ngerti lan weruh sembarang ing atin manungsa. Mulan, mbsuk kabh wong bakal asok penjawab marang Gusti Allah.

¹⁴Jalaran sangka kuwi para sedulur, hayuk awak dw pada nggondli sing kentyeng marang pengandel sing diakoni karo awak dw. Kenng apa aku kok ngomong kuwi? Awit awak dw iki nduw Imam Ged sing wis mlebu swarga lan teka nang ngarep Gusti Allah, yakuwi Gusti Ysus, Anak Gusti Allah.

¹⁵ Imam Ged iki dudu sakwijin wong sing ora bisa ngrasakk kanglan lan karingkihan awak dw, nanging Dkn malah wis kagoda ing prekara apa wa, tunggal wa karo awak dw. Bdan namung iki: Dkn ora pisan-pisan tiba ing dosa.

¹⁶ Mulan para sedulur, hayuk awak dw pada mara karo kendel nang ngarep Gusti Allah. Dkn pantyn ged kwasan lan bisa nulungi awak dw. Dkn trsna lan gelem nulungi awak dw. Dkn ged kawelasan lan ing waktu kanglan apa wa, Dkn mesti bakal nekakk pitulungan.

5 ¹ Para sedulur, kow ngerti nk Imam Ged kuwi kapilih sangka tengah manungsa, supaya dadi wakil manungsa nang ngarep Gusti Allah. Dkn sing kudu masrahk pawh lan uga kurban kwan marang Gusti Allah, kanggo pangapuran dosa.

² Lan jalaran dkn dw ngalami sak wernan karingkihan, dkn ya bisa nduwni kawelasan lan kesabaran marang wong sing klru lan durung dunung.

³ Uga, jalaran dkn dw okh karingkihan, mulan, nk dkn masrahk kurban kwan, kuwi ora namung kanggo pangapuran dosan bangsa, nanging uga kanggo pangapuran dosan dkn dw mbarang.

⁴ Kejaba sangka kuwi, ora nng wong bisa dadi Imam Ged sangka kekarepan dw, ora, nanging Gusti Allah sing milih lan manggil

wong munggah pangkat kuwi, ora bda kaya Imam Ged Aron.

⁵ Mengkono uga Kristus, Dkn ora ngangkat Dkn dw dadi Imam Ged, ora, nanging Gusti Allah sing milih Dkn. Gusti Allah ngomong ngn: Kow lan Kow dw dadi Anakku. Ing dina iki Aku netepk nang ngarep jagat nk Kow dadi Anakku sing ngwasani sembarang.

⁶ Lan nang ayat liyan Gusti Allah ngomong ngn: Kow slawas-lawas bakal dadi Imam, tunggal karo Imam Mlkisedk.

⁷ Para sedulur, kow ngerti dw nk Gusti Ysus, dong Dkn ijik nang jagat kn, ndonga lan nyuwun marang Gusti Allah karo sambat lan nangis, awit Gusti Allah nduwni kwasa ngluwari Dkn sangka tangan wong-wong sing arep matni Dkn. Lan jalaran Gusti Ysus ngajni marang Gusti Allah lan masrahk urip sak kabh kanggo nuruti kekarepan Gusti Allah, mulan Gusti Allah ya nampa pandongan Dkn. Mung wa, Gusti Allah ora ngalang-alangi Dkn dipatni wong, nanging Gusti Allah ngekki kekuwatan marang Dkn, supaya kuwat nglakoni pati kanggo nebus dosan awak dw.

⁸ Pantyn bener nk Gusti Ysus kuwi Anak Gusti Allah, nanging senjata ngono, Dkn malah milih nuruti kekarepan lan kongkonan Gusti Allah, supaya bisa nylametak awak dw. Mengkono kuwi Dkn bisa ngrasakk apa teges

manut marang Gusti Allah, awit Dkn ya nglakoni kasangsaran tenan.

⁹Mulan, sakwis Gusti Ysus nglakoni kuwi kabh, Dkn dadi sampurna, ora nng kekurangan apa-apa. Mulan Dkn bisa ngekki keslametan langgeng marang kabh wong sing pada manut marang Dkn.

¹⁰Gusti Ysus nduwni kwasa kuwi, awit Dkn didadkk Imam Ged karo Gusti Allah, tunggal wa karo Imam Ged Mlkisedk.

¹¹Para sedulur, pantyn, bab Kristus sing dadi Imam Ged kanggo awak dw kuwi ijik okh sing kudu tak rembuk karo kow. Nanging kanglan banget enggonku arep ndunung-ndunungk marang kow. Apa ta sing marakk angl? Jalaran kow malih males lan nglemer ing pamikir, ora tyepet.

¹²Nk dipikir, sakjan lak ya wis suwi ta enggonmu dadi wong pretyaya lan ya pantes kow saiki bisa mulangi liyan. Nanging wujud ora ngono, awit tekan seprn kow ijik kudu diblajari piwulang sing wiwitan. Kow ijik kaya botyah tyilik ngono, sing ngomb mrki, durung kuwat karo pangan sing atos.

¹³Para sedulur, kenng apa kow kok tak padakk karo botyah tyilik? Jalaran kow durung ngerti bdan bener-klru, ala lan betyik. Dadin ijik kaya botyah tyilik sing ijik ngomb mrki, durung ngerti apa sing diarani ala lan betyik.

¹⁴ Nanging wong sing wis diwasa kuwi kuwat karo pangan sing atos, teges, wis ngrasakk lan bisa mbdak-mbdakk ala lan betyik.

6 ¹ Mulan para sedulur, hayuk saiki awak dw pada ninggal piwulang sing wiwitan. Hayuk aja mbolan-mbalni piwulang bab ninggal klakuan ala, bab nurut Gusti Allah lan bab klakuan sing ala sing entk-entk nekakk pati. Uga piwulang bab pengandel marang Gusti Allah, bab pembaptisan, bab ndonga nganggo tumpangan tangan, bab tangi sangka pati lan bab setrapan sing langgeng sangka Gusti Allah. Hayuk piwulang-piwulang kuwi diliwati lan hayuk pada ngantyiki piwulang sing luwih duwur, piwulang kanggo wong sing diwasa.

² (6:1)

³ Hayuk awak dw pada maju tenan lan nindak kuwi, nk Gusti Allah ijk gelem nglilani awak dw.

⁴ Awit para sedulur, mosok wong sing wis nyingkirk lan ninggal pengakun bisa balik menh marang Gusti Allah? Tak kira ora! Awit wong kaya ngono kuwi kaping pisan wis tau nampa pepadang sangka Gusti Allah ing atin. Kaping pindon, wong wis ngrasakk berkah kaswargan pawh Gusti Allah lan kaping telun wong kuwi wis nampa Roh Sutyi.

⁵ Kaping papat para sedulur, wong wis ngerti nk pitutur Gusti Allah kuwi nng wujut lan kaping liman, wong wis ngrasakk kekuwatan

Gusti Allah sing nggumunk lan sing bakal dikanggokk uga ing jaman sing bakal teka.

⁶Nanging senjata ngono, meksa wong wani ninggal pengandel, mulan, ora bakal nk wong kaya ngono kuwi bisa ngakoni salah lan nurut Gusti Ysus Kristus menh. Wong kaya ngono kuwi kenng diarani mentng Anak Gusti Allah sepisan menh lan nglk-lkk Dkn nang ngarep wong okh.

⁷Para sedulur, sing tak omong iki kenng dipadakk karo kebon ka. Nk dipikir, wujud Gusti Allah mberkahi lemah sing nesep banyu udan, sampk ngetokk tanduran sing kenng dipangan karo sing nggarap kebon mau.

⁸Nanging nk kebon namung nukulk eri lan rungkutan, kebon mau ora kanggo apa-apa blas lan entk-entk bakal bongkor.

⁹Para sedulur sing tak trsnani! Senajan aku ngomong ngono kuwi mau, aku ora ngomong nk kow kuwi kaya ngono, ora. Aku pantyn ngerti nk kow pretyaya tenan marang Gusti. Awit aku weruh nk kow pada nindakk sing betyik marang wong liyan, supaya ketara nk Gusti Allah wis ngluwari kow sangka pangwasan ala lan saiki wis didadkk siji karo Dkn dw.

¹⁰Aku ngerti nk kow pretyaya tenan, awit Gusti Allah kuwi ora tau nindakk sing ora apik. Mulan aku ngerti nk Dkn ora bakal lali marang penggawanmu kanggo Dkn, uga enggonmu pada nindakk katrsnan jalaran

nglabuhi Gusti lan uga enggonmu pada nulungi sedulur-sedulur tunggal pretyaya. Wujut tekan saiki kow kabh ya ijik pada tulung-tinulung.

¹¹ Lan sing tak jaluk tenan ya iki, bisaa kow siji-sijin tetep-mantep terus suwn kow urip ing donya kn. Dadin mbsuk kow mesti bakal nampa sak nng kabetyikan sing kenng mbok arep-arep sangka Gusti Allah.

¹² Mulan para sedulur, aja pada males ngono ing pikiran, aja, nanging luwung pada niru wong-wong sing pada pretyaya lan sabar dk jaman mbiyn. Saiki wong-wong kuwi pada nampa kabetyikan sing wis dijanji karo Gusti Allah.

¹³ Para sedulur, dong Gusti Allah ngetokk janjin marang Bapa Abraham, Dkn sumpah nk bakal nuruti apa sing wis dijanji. Lan jalaran ora nng wong sing kwasan ngungkuli Dkn, mulan Dkn ya sumpah nganggo jeneng dw dong Dkn ngekki janji kuwi.

¹⁴ Gusti Allah ngomong ngn: Aku janji nk bakal mberkahi kow lan bakal ngekki turunan okh banget marang kow.

¹⁵ Lan jalaran Bapa Abraham sabar ngentni, mulan dkn ya bisa nampa apa sing wis dijanji karo Gusti Allah.

¹⁶ Manungsa nk sumpah kuwi mesti nganggo jeneng wong liya sing luwih duwur pangkat lan enggon sumpah kuwi kanggo netepk nk

sing diomong kuwi bakal dituruti tenan, ora tok-tokan.

¹⁷ Mulan, karep Gusti Allah kuwi supaya wong-wong sing bakal nampani janji mau pada ngerti tenan nk Dkn ora pisan-pisan bakal nylaki janji kuwi. Yakuwi jalaran Gusti Allah ngantepk janjin marang Bapa Abraham nganggo sumpah.

¹⁸ Ya rong prekara iki sing marakk Gusti Allah ora bisa slak, yakuwi, Dkn janji lan Dkn sumpah. Lan jalaran sangka kuwi, awak dw iki sing wis nampa keslametan sangka Gusti Allah, pada tansah dilingk, supaya pada kentyeng nggondli pengarep-arep sing wis dijanji karo Gusti Allah marang awak dw.

¹⁹ Pengarep-arep kuwi sing marakk awak dw slamet, senajan urip ing donya kn kebek karo prekara-prekara sing ora kenng dijagakk. Nanging pengarep-arep kuwi malah ngekki ngerti, nk saiki awak dw bisa mara nang nggon Gusti Allah nang swarga, awit saiki wis blas ora nng alang-alangan menh.

²⁰ Gusti Ysus dw wis mlebu nang kana nggawkk dalan awak dw. Dkn sing dadi Imam Ged sing langgeng, tunggal karo Mlkisedk.

7 ¹ Para sedulur, tak kira kow kabh ngerti Mlkisedk kuwi sapa. Dkn sing dadi ratun kuta Salm lan uga dadi imam Gusti Allah sing kwasa dw. Dong Bapa Abraham mulih sangka peranan lan wis menangk ratu-ratu, imam

Mlkisedk metuki dkn terus numpangi tangan mberkahi dkn.

²Bapa Abraham terus ngekki sak prasepuluhan gawan sangka peperangan marang Mlkisedk. Tembung Mlkisedk kuwi teges ratun kabeneran. Lan jalaran Mlkisedk kuwi ratun kuta Salm lan tembung Salm kuwi teges katentreman, dadin Mlkisedk kuwi uga teges ratun katentreman.

³Bab bapa-biyung lan sapa mbah-mbahan imam Mlkisedk kuwi ora ketulis blas nang Kitab, semono uga bab lair lan patin. Uga ora ketulis blas nk dkn lrn dadi Imam Ged. Dadin para sedulur, nk mbok pikir sing apik, imam Mlkisedk kuwi kaya Anak Gusti Allah, sing dadi imam slawas-lawas.

⁴Para sedulur, nk dipikir Mlkisedk ya jan ged tenan, ngungkuli Bapa Abraham. Lah Bapa Abraham kuwi lak mbah-mbahan bangsa awak dw sing ndisik dw ta! Lah nanging dkn kok ngekki prasepuluhan gawan sangka peperangan marang imam Mlkisedk.

⁵Bangsa Isral kuwi lak turunan Bapa Abraham ta? Lah nanging wong-wong Isral, senjata turunan Bapa Abraham, kudu mbayar belasting marang para imam turunan imam Lvi, sing uga tunggal bangsa Isral. Kuwi pernatan Kitab lan kuwi sing diarani prasepuluhan.

⁶Lah imam Mlkisedk kuwi dudu turunan imam Lvi, dadin dkn ya ora ntuk njaluk

belasting sangka bangsa Isral. Nanging wujud kepriy? Malah Bapa Abraham dw sing ngekki prasepuluhan marang dkn. Kejaba sangka kuwi, imam Mlkisedk numpangi tangan mberkahi Bapa Abraham, senajan Bapa Abraham sing nampa prejanjian sangka Gusti Allah.

⁷ Dadin ya wis tyeta banget nk imam Mlkisedk kuwi gedn ngungkuli Bapa Abraham, awit wong sing numpangi tangan mberkahi wong liyan kuwi gedn ngungkuli wong sing ditumpangi tangan.

⁸ Para sedulur, awak dw uga ngerti nk imam-imam sing nampa prasepuluhan kuwi namung wong urip sing lumrah, sing uga mati. Nanging bab imam Mlkisedk Kitab Sutyi ngomongk nk dkn kuwi urip slawas-lawas.

⁹ Malah nk dipikir para sedulur, sakjan imam Lvi kuwi mbayar prasepuluhan marang imam Mlkisedk, senajan lumrah imam Lvi sing kudu nampa prasepuluhan. Apa jalaran kok awak dw bisa ngomong ngono? Jalaran dong Bapa Abraham ngekki prasepuluhan marang imam Mlkisedk, uga imam Lvi, sing dadi turunan Bapa Abraham, kenng diarani katut mlu ngekki prasepuluhan kuwi marang Mlkisedk.

¹⁰ Senajan ing waktu kuwi imam Lvi durung lair, nanging dong Mlkisedk metuki Bapa Abraham lan Bapa Abraham ngekki prasepuluhan marang Mlkisedk, kenng

diarani nk ing waktu kuwi Lvi ijik nang awak mbah-mbahan, yakuwi Bapa Abraham.

¹¹ Para sedulur, saiki hayuk pada mikir bab Gusti Ysus Kristus sing dadi Imam Ged kanggo awak dw. Menawa kow takon: Kenng apa awak dw saiki kok mbutuhk Imam Ged sing liyan, sing kaya Mlkisedk, ora kaya Lvi lan turun-turunan? Aku bisa semaur ngn: dong nabi Moses ngekki wt-wt Gusti Allah, dkn miji Aron lan turunan, supaya nata lan nuntun bangsa enggon pada ngabekti Gusti Allah miturut pernatn. Nanging senajana pada temen, kuwi meksa ora bisa ngresiki atin sak kabh kaya sing dikarepk Gusti Allah.

¹² Mulan saiki Gusti Allah miji Imam Ged liyan sing bisa ngresiki atin manungsa sak kabh, supaya bisa pantes mara nang ngarep Gusti Allah. Jalaran sangka kuwi, mulan uga perlu banget wt-wt lan pernatn-pernatn tyaran pangabekti marang Gusti Allah ya kudu diganti.

¹³ Mulan, wong sing dadi Imam Ged miturut pernatn sing anyar iki ya ora turunan Lvi, nanging sangka krabat liyan, sing durung tau nng siji wa dadi imam lan masrahk kurban nang altar kanggo Gusti Allah.

¹⁴ Awak dw kabh malah ngerti nk Gustin awak dw Ysus Kristus metun sangka krabat turunan Yudah. Lan dong nabi Moses ngomongk bab wong-wong sing kudu dadi

imam, dkn ya ora tau ngomongk blas bab krobat turunan Yudah iki.

¹⁵ Para sedulur, prekara bab pernatan sing anyar iki malah tambah tyeta nk awak dw ngerti, nk Gusti Allah miji Imam Ged liyan, sing kaya Mlkisedk, ora dadi imam miturut pernatan manungsa, ora, nanging jalaran urip terus, ora bisa mati, mulan bisa dadi imam slawas-lawas.

¹⁶ (7:15)

¹⁷ Bab iki Gusti Allah ngomong ngn marang Anak, kaya sing ketulis nang Kitab: Kow bakal dadi Imam slawas-lawas, kaya imam Mlkisedk.

¹⁸ Dadin pernatan sing ndisik kuwi saiki disingkirk, jalaran kuwi kurang kekuwatan lan ora bisa ngresiki atin manungsa sak kabh lan ora bisa marakk manungsa bisa pantes teka nang ngarep Gusti Allah.

¹⁹ Wujut wt-wt nabi Moses ora bisa marakk manungsa bisa pantes teka nang ngarep Gusti Allah. Mulan saiki awak dw dikki pengarep-arep sing luwih apik karo Gusti Allah, pengarep-arep sing bisa nggawa awak dw tyedek karo Gusti Allah.

²⁰ Kejaba sangka kuwi para sedulur, Gusti Allah dw wis sumpah, kanggo ngantepk pernatan anyar iki. Dong Gusti Allah miji imam-imam turunan Lvi, Dkn ora sumpah.

²¹ Nanging dong Gusti Ysus didadkk Imam Ged, Gusti Allah dw sumpah ngn:

Aku wis sumpah, Aku ora bakal malih pikiran. Kow bakal dadi Imam slawas.

²² Lan jalaran bda karo imam liya-liyan, mulan Gusti Ysus ya dadi panjer prejanjian anyar sing luwih apik tenan.

²³ Para sedulur, nng prekara menh sing marakk Gusti Ysus bda karo imam-imam turunan Lvi. Imam-imam turunan Lvi kuwi pirang-pirang, jalaran pada mati lan saben-saben kudu diganti.

²⁴ Nanging Gusti Ysus urip slawas, mulan Dkn ya ora usah diganti karo imam liyan.

²⁵ Dadin Gusti Ysus bisa nulungi sapa wa sing mara nang nggon Gusti Allah liwat Dkn. Gusti Ysus bisa ngresiki atin sak kabh, supaya wong kuwi bisa pantes ngadek nang ngarep Gusti Allah. Awit Gusti Ysus slawas nang ngarep Gusti Allah nembungk awak dw.

²⁶ Para sedulur, tak kira saiki wis tyeta banget nk Gusti Ysus kuwi Imam Ged sing dibutuhk karo awak dw tenan, awit Dkn sutyi, ora nduw salah apa dosa. Dkn uga adoh banget karo wong ala, malah tyedek karo Gusti Allah.

²⁷ Gusti Ysus Imam Ged sing bda tenan karo imam liya-liyan, awit imam liya-liyan saben dina kudu masrahk kurban marang Gusti Allah kanggo dosan dw ndisik lan sakwis kuwi bisa masrahk kurban kanggo dosan bangsan.

Nanging Gusti Ysus ora usah ngono, awit wis masrahk kurban sepisan kanggo dosan manungsa lan kuwi kanggo slawas-lawas.

²⁸ Imam-imam Ged sing dipiji miturut wt-wt nabi Moses kuwi namung wong urip sing okh karingkahan. Nanging Imam Ged miturut prejanjian sing anyar, prejanjian sing tekan sakwis wt nabi Moses, sing dipiji karo Gusti Allah nganggo sumpah, kuwi Imam Ged sing ora nng karingkahan lan sing langgeng, kuwi Anak Gusti Allah dw.

8 ¹ Para sedulur, sakjan kabh sing dirembuk karo awak dw iki ngomongk apa ta? Ora liya ya namung iki: awak dw iki nduw Imam Ged sing uga nyekel pangwasa nang sebelah Gusti Allah sing kwasa dw nang swarga.

² Imam Ged iki ngladni Gusti Allah nang swarga kanggo awak dw. Kana kuwi panggonan pangabekti sing sutyi dw, ora nng liyan. Kuwi tarup pangabekti ora gawan manungsa, nanging gawan Gusti Allah.

³ Para sedulur, kow ngerti dw nk Imam Ged kuwi kudu masrahk pawh lan kurban manungsa marang Gusti Allah. Semono uga Imam Ged awak dw, Gusti Ysus Kristus, kudu nduw apa-apa sing kudu dipasrahk marang Gusti Allah. (Lan awak dw ngerti nk Dkn masrahk badan Dkn dw dadi kurban.)

⁴ Nanging semunggon Gusti Ysus nang bumi kn, Dkn ya blas ora usah dadi imam, awit wis

nng imam okh sing masrahk kurban miturut wt-wt nabi Moses.

⁵ Mung wa, tarup lan panggonan sing dienggo ngabekti lan masrahk kurban kuwi namung, gampang omong, gambaran lan ayang-ayang tarup sing nang swarga. Awit sakdurung nabi Moses nggaw tarup pangabekti iki, Gusti Allah ngomong marang dkn: Moses, kow kudu nggaw tarup pangabekti iki nurut sing wis tak duduh-duduhk marang kow nang gunung Sinai.

⁶ Nanging Gusti Ysus, Imam Ged awak dw, dipasrahi penggawan sing luwih ged tenimbang penggawan imam-imam nang bumi mau, awit Gusti Ysus nekakk lan ngrampungk prejanjian anyar, prejanjian Gusti Allah sing nekakk kabetyikan sing luwih ged, ngungkul-ungkuli sing ndisik.

⁷ Semunggon prejanjian sing ndisik ora nng kekurangan, mesti sing anyar ya ora usah teka.

⁸ Nanging wujud Gusti Allah dw ya ora lega karo prejanjian sing ndisik, mulan Dkn ngomong ngn marang bangsa Isral: Aku, Gustimu, ngomong marang kow, bakal nng waktun, Aku, Gustimu, nggaw prejanjian anyar karo bangsa Isral lan bangsa Yudah.

⁹ Ora prejanjian kaya sing wis tak gaw dong Aku nuntun wong-wong metu sangka negara Egipte, ora, awit wujud bangsa Isral

ora nuruti prejanjian, mulan Aku ya terus ngedohi.

¹⁰Prejanjian sing liyan sing mbsuk arep tak gaw karo bangsa Isral unin ngn: Wt-wtku bakal tak lebokk ing pikiran supaya pada dunung lan tak tulis ing atin supaya pada seneng nuruti karepku. Aku bakal dadi Gusti Allah lan wong-wong mau bakal dadi umatku.

¹¹Dadin wong-wong mau ora usah mulangi menh marang kantya-tanggan lan ora usah ngomongi sedulur Aku iki sapa. Awit kabh wong, wong ged lan wong tyilik, kabh bakal kenal karo Aku.

¹²Aku bakal ngtokk kawelasanku lan ngapura kabh salah lan dosa-dosan ora nng sing bakal tak ling menh.

¹³Nk Gusti Allah ngomongk bab prejanjian sing anyar, kuwi ngekki tanda nk Dkn uga netepk nk prejanjian sing lawas wis ora kanggo gaw. Lan sembarang sing wis dianggep lawas lan ora kanggo gaw, bakal ndang dibuwang.

9¹Para sedulur, prejanjian sing ndisik kuwi ngomongk bab pernatan-pernatan lan panggonan pangabekti nang bumi kn, gawan manungsa.

²Kuwi kaya ngn: nng tarup sing didekn nang sebelah njaba. Iki sing diarani Panggonan

Sutyi. Nang njeron panggonan pangabekti iki nng wadah dian, nng mjan lan nang mjan nng rotin sing dipasrahk marang Gusti Allah.

³Nang mburin panggonan pangabekti sing diarani Panggonan Sutyi kuwi nng kamar liyan sing ketutupan karo kordn sing kandel gombal, dadin sak mburin kordn kuwi ora tau ktok blas. Kamar sing nang mburin kordn kandel kuwi diarani Panggonan Sing Sutyi Dw.

⁴Nang njeron kamar kuwi nng altar gawan emas kanggo ngobong menyan. Nang kono uga nng kas wadah prejanjian Gusti Allah lan kas kuwi njaba-njeron disalini karo emas. Nang njeron kas kuwi uga nng kendi gawan emas isin manah, yakuwi roti sing sangka swarga lan uga nng teken Imam Ged Aron. Mbiyn teken kuwi tau metu kembang. Kejaba kuwi kabh, nang njeron kas emas kuwi uga nng watun rong lembar sing ngemot tulisan angger-angger sepuluh.

⁵Nang sak nduwur kas emas kuwi nng retyan mulkat loro sing nggumunk banget. Swiwin mulkat gatuk, nutupi panggonan nang kas kuwi, sing jarn nang panggonan kuwi Gusti Allah mbuwang dosan manungsa. Retya loro kuwi tandan nk Gusti Allah nang kono. Nanging saiki aku ora arep ngomongk bab kuwi kabh siji-siji.

⁶Ya kaya ngono kuwi enggon sembarang-mbarang ketata nang sakjeron Panggonan

Sutyi mau. Saben dina para imam pada mlebu nang panggonan Sutyi sing nang ngarep, arep ngurusi penggawan.

⁷Nanging namung Imam Ged sing dililani mlebu nang panggonan Sing Sutyi Dw lan kuwi wa namung setaun sepisan. Nk Imam Ged mlebu, dkn kudu nggawa getih sing kudu dipasrahk marang Gusti Allah, jalaran sangka dosan dkn dw lan dosa-dosan wong-wong sing ora njarak.

⁸Lantaran pernatan-pernatan mau kabh Roh Sutyi ndunungk kanti tyeta nk suwn ijk pada manut marang pernatan-pernatan kuwi manungsa ora bisa mara nang ngarep Gusti Allah.

⁹Panggonan Sutyi sing nang ngarep kuwi nggambark pangabekti kaya sing dilakokk ing dinan saiki, miturut prejanjian sing lawas. Nanging pawh lan kurban sing dipasrahk marang Gusti Allah kuwi ora bisa ngresiki atin wong-wong sak kabh.

¹⁰Barang-barang kuwi namung wujud pangan, ombn lan werna-werna tata-tyara bab reresikan. Kuwi kabh namung pernatan-pernatan lan tata-tyara pangabekti sing kudu dilakokk tumekan Gusti Allah nganyark tyaran pangabekti.

¹¹Mulan, para sedulur, saiki Kristus wis teka lan Dkn dadi Imam Ged awak dw. Bareng karo Kristus, Gusti Allah ngedunk sembarang sing betyik kanggo awak dw, sembarang sing

sakdurung wis dijanji. Kristus ora ngladni Gusti Allah nang tarup gawan manungsa, teges ora panggonan ing donya kn, nanging panggonan sing luwih apik lan sutyi sak kabh.

¹² Para sedulur, kow ngerti nk Imam Ged kuwi mlebu nang panggonan Sing Sutyi Dw nggawa getih wedus apa pedt, dipasrahk marang Gusti Allah. Nanging Kristus mlebu sepisan kanggo slawas nang panggonan Gusti Allah nang swarga lan kenng diarani nk Dkn masrahk getih Dkn dw marang Gusti Allah, ora getih wedus apa pedt. Mengkono kuwi Kristus mbayar dosan awak dw sak kabh lan Gusti Allah bisa ngluwari awak dw sangka pangwasan dosa, supaya awak dw bisa dadi siji karo Dkn slawas.

¹³ Para sedulur, miturut prejanjian sing lawas kuwi ngg: nk nng wong nglakoni ala, Imam Ged terus mbelh wedus lanang apa sapi lanang, apa ngobong kurban pedt terus awun dityampur karo banyu dityiprat-tyipratk marang wong sing nglakoni ala. Sakwis kuwi wong wis dianggep resik menh.

¹⁴ Mulan para sedulur, nk getih kwan wa wis bisa marakk wong sing nglakoni ala ngabekti marang Gusti Allah menh, apa ora ngungkul-ungkuli kuwi kwasan getih Gusti Ysus. Katuntun karo Roh sing langgeng Kristus masrahk urip sak kabh marang Gusti Allah dadi kurban sing resik. Kristus wis mati nglabuhi awak dw, mulan saiki awak dw ora

rumangsa nduw salah, senjata awak dw maun nglakoni ala lan kudu dipatni karo Gusti Allah. Nanging saiki awak dw wis diutyuli sangka rasa salah kuwi, supaya awak dw bisa ngabekti lan ngladni Gusti Allah sing urip, saiki lan slawas.

¹⁵ Kejaba sangka kuwi para sedulur, kow kudu ngerti bab sing arep tak omong iki. Kristus wis nglakoni pati nggawkk dalan awak dw, supaya awak dw bisa ngabekti lan ngladni Gusti Allah. Gusti Allah saiki miji Dkn dadi Imam Ged sing ngrukunk manungsa karo Gusti Allah lan nglakokk prejanjian sing anyar. Mengkono kuwi wong-wong sing wis dipanggil nurut Gusti Allah manut prejanjian sing ndisik bisa nampa panduman sing langgeng, kaya sing wis dijanji karo Gusti Allah. Kuwi bisa klakon, jalaran Kristus wis nglakoni pati kanggo nebus dosa-dosa kabh sing dilakoni karo wong-wong sing pada manut marang prejanjian sing ndisik.

¹⁶ Gampang omong para sedulur, dipikir dw! Nk nng tstamn, tstamn kuwi bisan kanggo nk bisa ngtokk, nk sing nulis tstamn kuwi wis mati tenan.

¹⁷ Nk sing nggaw tstamn ijik urip, tstamn ora kanggo gaw blas. Awit tstamn kuwi bisan kanggo namung nk sing nulis tstamn kuwi wis mati.

¹⁸ Mulan saiki awak dw bisa dunung nk prejanjian sing ndisik kuwi ya kudu dilakokk

karo getih, teges kudu nng sing dipatni.

Wujut mbiyn kepriy?

¹⁹Ndisik nabi Moses ndunung-ndunungk wt-wt Gusti Allah marang wong-wong. Sakwis kuwi dkn terus njikuk getih pedt apa tyemp. Kuwi terus dityampurk banyu. Nabi Moses terus nggaw kwas karo gagang-gagang lan godong-godong hisop sing ditalni dadi siji karo wulun wedus gmbi sing dikki rupa abang mateng. Kuwi sing dienggo ngepyur-epyuri kitab lan wong-wong karo getih.

²⁰Sak bareng ngepyur-epyuri kuwi nabi Moses ngomong ngn: Iki getih sing dienggo nglakokk prejanjian Gusti Allah marang kow.

²¹Mengkono uga nabi Moses ngepyuri panggonan lan piranti-pirantin kabh sing dikanggokk ing pangabekti.

²²Miturut wt-wt nabi Moses pantyn mh sembarang disutykk nganggo getih. Mengkono uga dosa, bisan dingapura namung nk nng getih mili.

²³Para sedulur, dipikir dw saiki! Lah nk barang-barang sing namung dadi gambar prekara-prekara sing nang swarga wa kudu disutykk nganggo kurban sing kaya ngono, lah prekara-prekara sing nang swarga menh, apa ora kudu luwih ged kurban?

²⁴Nk dipikir para sedulur, Kristus ora mlebu nang panggonan pangabekti gawan manungsa, sing namung ayang-ayang panggonan pangabekti sing tenan nang

swarga, ora. Nanging Kristus pantyn mlebu tenan nang swarga. Nang kana Dkn saiki nang ngarep Gusti Allah dadi wakil awak dw, ndongakk awak dw, supaya Gusti Allah ngrwangi awak dw.

²⁵ Kow ngerti dw nk Imam Ged kuwi setaun sepisan mlebu nang Panggonan Sing Sutyi Dw nggawa getih, nanging dudu getih dkn dw. Nanging Kristus ora mlebu bolak-balik nang swarga masrahk urip Dkn dw dadi kurban marang Gusti Allah. Semunggon ngono mesti kawit wiwitan jaman Dkn kudu nglakoni kasangsaran ping pirang-pirang. Nanging wujud ora ngono. Kanggo masrahk urip dadi kurban marang Gusti Allah, Kristus namung teka sepisan nang jagat, ing jaman entk-entkan. Ya kurban Kristus kuwi sing mbuwang dosan manungsa.

²⁶ (9:25)

²⁷ Pantyn wis dadi pestin manungsa kabh mati sepisan lan sakwis mati manungsa bakal dikrutu karo Gusti Allah.

²⁸ Mengkono uga Kristus, sing dadi manungsa, nglakoni pati sepisan dadi kurban sing bisa mbuwang dosan kabh wong. Dkn ya bakal teka menh nang jagat, ping pindon, ora kanggo nebus dosan manungsa, ora, nanging nggawa sak nng kabetyikan kanggo kabh wong sing pada ngarep-arep tekan Dkn.

10 ¹ Para sedulur, wt-wt nabi Moses kuwi namung ayang-ayang prekara-prekara

sing betyik sing bakal diedunk karo Gusti Allah. Kuwi dudu sing tenan. Saben taun wong-wong nggawa kurban dipasrahk marang Gusti Allah, kurban sing tunggal wa, nanging kuwi ora bisa marakk wong-wong sing ngumpul lan pasrah kurban bisa nampa pangapura sangka dosan sak kabh.

² Semunggon bisa ngono, mesti wong-wong ya wis lrn enggon masrahk kurban, awit pada ngerti nk dosan wis dingapura kabh sakwis masrahk kurban sepisan.

³ Nanging wujut kurban sing dipasrahk marang Gusti Allah saben taun mau malah nglingk wong-wong bab dosa-dosan.

⁴ Dadin pada ngakoni dw nk getih sapi apa wedus kuwi ora bisa mbuwang dosan.

⁵ Pantyn kuwi ya bener, mulan dong Kristus arep teka nang jagat kn, Dkn ngetokk tembung ngn marang Gusti Allah: Pawh apa kurban ora mbok kepngini, Kow malah nyawisk badan kanggo Aku.

⁶ Kurban obong-obongan ora mbok senengi, semono uga kurban sembelhan kanggo mbuwang dosa.

⁷ Aku terus ngomong: Saiki Aku mara nang nggonmu, duh Allahku. Aku kepngin nuruti karepmu, miturut apa sing ketulis bab Aku nang Kitab.

⁸ Para sedulur, kow mesti nitni nk Kristus ndisik ngomong ngn: Kow ora kepngin pawh apa kurban lan kurban obong-obongan apa kurban sembelhan kanggo mbuwang dosa ya ora mbok senengi. Lah sakjan lak Gusti Allah dw ta sing nggaw pernautan-pernatan kurban kuwi?

⁹ Sakwis kuwi Dkn terus ngomong: Saiki Aku mara nang nggonmu, duh Allahku, Aku kepngin nuruti kekarepanmu. Lah kuwi nduduhk apa para sedulur? Kuwi ndunungk nk Gusti Allah wis nyingkirk tyaran kurban sing lawas lan diganti karo kurban sing anyar.

¹⁰ Jalaran Gusti Ysus Kristus wis nuruti kekarepan Gusti Allah, mulan awak dw kabh wis diresiki sangka sak nng dosa. Kuwi bisa keturunan, jalaran Kristus wis masrahk badan dadi kurban, kuwi namung sepisan kanggo slawas.

¹¹ Kejaba sangka kuwi para sedulur, iki dipikir jajal. Imam-imam Ju dina-dinan pada ngurusi kuwajiban karo ngadek lan ya ping pira wa masrahk kurban sing tunggal. Nanging kurban-kurban kuwi ora bisa mbuwang dosa.

¹² Lah Kristus namung masrahk kurban kanggo nebus dosa sepisan kanggo slawas. Sakwis kuwi dkn terus njagong nang sebelah Gusti Allah, mlu ngwasani sembarang.

¹³ Kristus saiki ngentni waktun nk Gusti Allah bakal nelukk mungsuh kabh lan didadkk antyik-antyan siki.

¹⁴ Dadin karo kurban namung sepisan Kristus ngresiki wong-wong sangka dosa, supaya bisa pantes nang ngarep Gusti Allah lan bisa masrahk urip sak kabh marang Dkn.

¹⁵ Roh Sutyi ya wis nyekskk bab iki nang Kitab. Gusti ngomong ngn:

¹⁶ Iki prejanjian sing mbsuk bakal tak gaw karo wong-wong. Gusti terus ngomong menh: Aku bakal nulis angger-anggerku ing atin lan bakal tak tandur ing batin.

¹⁷ Aku ora bakal nglingk sakkh dosan lan salah.

¹⁸ Dadin para sedulur, nk dosa-dosan lan salah-salah wis dingapura, wis ora mbutuhk kurban liyan menh kanggo mbuwang dosa.

¹⁹ Para sedulur, jalaran Gusti Ysus wis nglakoni pati kanggo nebus dosan awak dw, saiki awak dw bisa mara karo kendel nang ngarep Gusti Allah, mangertni nk Dkn bakal nampa awak dw.

²⁰ Awit Gusti Ysus wis mbukakk dalan kanggo awak dw, dalan sing anyar lan sing urip, liwat kordn sing maun ngalang-alangi awak dw, nanging saiki wis kasuwk lan kebukak, bareng karo patin Gusti Ysus, dong dkn masrahk badan dadi kurban nang kayu pentngan.

²¹ Karomenh awak dw saiki nduw Imam Ged sing dadi penggedn omah Gusti Allah.

²² Mulan para sedulur, hayuk awak dw pada mara nang ngarep Gusti Allah karo ati sing resik lan pengandel sing mantep. Hayuk pada mara karo ati sing wis ora nduw rasa salah lan badan sing wis diresiki karo banyu sing tus.

²³ Hayuk awak dw pada mantep tenan ing pengarep-arep sing wis diakoni karo awak dw, awit awak dw ngerti nk Gusti Allah, sing ngekki janji marang awak dw, ora goroh, nanging bakal nuruti janjin.

²⁴ Mulan, hayuk pada nggatk k marang sakpada-pada lan pada nulung sakpada-pada, kanggo tanda katrsnan lan kabetyikan marang sakpada-pada.

²⁵ Para sedulur, aku krungu nng sedulur siji-loro pada seneng mangkir kumpulan. Kow aja niru tindak sing kaya ngono, nanging pada sing temen nang kumpulan lan malah pada nglingk sakpada-pada, supaya pada temen uga ngungkuli wingi-wingi, awit ora suwi menh Gusti bakal teka lan bakal ngrutu kabh wong.

²⁶ Para sedulur, awak dw kudu nglingk marang sakpada-pada, supaya pada mantep ing pengandel. Awit nk awak dw sampk njarak nggaw dosa sakwis awak dw dikki kaweruh karo Gusti Allah sangka pitutur, ora bakal nng

kurban menh sing bisa mbuwang dosan awak dw.

²⁷ Wong sing nglakoni kaya ngono kuwi namung bisa ngarep-arep setrapan Gusti Allah lan ngarep-arep geni mulak-mulak sing bakal ngobong kabh wong sing nglawan marang Gusti Allah.

²⁸ Dipikir para sedulur! Sapa sing ora manut marang wt-wt nabi Moses wa dipatni tanpa welas nk sampk konangan salah sangka seksi loro apa telu.

²⁹ Lah wong sing sembrana karo Gusti Ysus Kristus Anak Gusti Allah menh? Uga wong sing nyepkk getih Gusti Ysus sing dienggo netepk prejanjian Gusti Allah lan sing wis ngresiki wong kuwi sangka dosa. Uga wong sing sembrana karo Roh Sutyi sing wis ngetokk kabetyikan marang wong kuwi. Kaya ngapa abot setrapan wong sing kaya ngono kuwi.

³⁰ Apa awak dw lali nk Gusti Allah dw ngomong ngn: Aku sing bakal mbales wong-wong lan Aku sing bakal nyetrap. Uga Dkn ngomong: Aku sing bakal ngrutu bangsaku.

³¹ Mulan para sedulur, aja sembrana lan aja sampk kow tiba nang tangan Gusti Allah sing urip, nk Dkn bakal nyetrap wong sing ala, awit setrapan kuwi nggilani lan nggegirisi tenan.

³² Dipikir dk jaman mbiyn para sedulur, dong kow molai nurut Gusti lan molai dunung pitutur Gusti; senajan kow ngalami sak wernan kanglan lan kasangsaran, ora pisan-pisan kow mikir ninggal pretyayamu, nanging mbok terusk senajan abot kaya ngapa.

³³ Dong-dongan kow diolok-olok lan digaw tontonan nang ngarep wong okh, kow disangsara. Dong-dongan sedulur-sedulur liyan sing digaw kaya ngono lan kow sing nulungi sedulur-sedulur kuwi lan mlu nyangga kanglan.

³⁴ Nk nng sedulur dilebokk nang setrapan jalaran nglabuhi Gusti, kow ya pada mlu ngrasakk abot lan mlu nulungi sak bisa-bisan. Uga nk barang-barangmu dirampas jalaran kow nurut Gusti, kow ya ora susah, awit kow ngerti nk kow nduw banda sing luwih ged ajin, sing ora bakal rusak slawas.

³⁵ Mulan para sedulur, aja pada semplak, awit upahmu ged.

³⁶ Nk kow kepngin nuruti kekarepan Gusti Allah lan nampa sembarang sing wis dijanji marang kow, kow kudu sabar lan kuwat terus. Nang Kitab wujut ya wis ketulis ngn:

³⁷ Ora suwi menh Dkn sing kudu teka ya bakal teka tenan. Dkn ora bakal ngentni suwi menh, nanging bakal ndang teka.

³⁸Umatku sing bener urip jalaran pretyaya ing Aku. Nanging nk semplak lan ora pretyaya menh marang Aku, Aku bakal ngemohi wong kuwi.

³⁹Nanging awak dw ora kaya ngono para sedulur. Awak dw dudu wong sing mandek dalan lan kesasar, ora. Awak dw iki wong sing pretyaya lan jalaran pretyaya awak dw wis nampa keslametan.

11 ¹Para sedulur, aku wis ngomong nk awak dw kudu pretyaya terus marang Gusti, senajan abot lan angl kaya ngapa. Lah pretyaya marang Gusti Allah kuwi apa ta teges? Pretyaya marang Gusti Allah kuwi teges mangertni tenan nk sembarang sing wis dijanji karo Gusti Allah lan sing diarep-arep karo awak dw mesti bakal dituruti karo Gusti Allah. Pretyaya kuwi teges mangertni nk sembarang sing wis diomong karo Gusti Allah nk bakal klakon ya bakal klakon tenan, senajan mripat durung weruh.

²Mulan para sedulur, jalaran pada pretyaya marang tembung Gusti Allah, para mbah-mbahan awak dw ing jaman mbiyn ketampa Gusti Allah lan pada ndadkk legan atin.

³Semono uga, jalaran awak dw pretyaya marang tembung Gusti Allah, awak dw ngerti nk langit-bumi iki nng sangka tembung Gusti Allah. Dadin sembarang sing nng lan sing ktok mripat kuwi kepriy tekan, awak dw ora

dunung, namung ngerti nk tekan sangka tembung Gusti Allah.

⁴Para sedulur, kanggo ndunungk bab pretyaya marang Gusti Allah iki tyonton okh banget. Kaping pisan, dipikir Abel. Jalaran dkn pretyaya marang Gusti Allah, dkn ngerti karep Gusti Allah lan bisa nggawa kurban sing disenengi karo Gusti Allah, bda karo kurban Kain. Lan jalaran Abel pretyaya marang Gusti Allah dkn disenengi karo Gusti Allah lan kurban ketampa. Dadin senajan saiki dkn wis mati kaya-kaya swaran Abel ijik ngomongi awak dw kongkon nglakoni kaya dkn.

⁵Kaping pindon para sedulur, dipikir Hnok. Jalaran Hnok pretyaya marang Gusti Allah dkn dijuk urip-uripan sangka bumi kn karo Gusti Allah, tanpa mati. Dadin dkn ya ora bisa ketemu, awit dkn dijuk karo Gusti Allah. Kitab ngomongi awak dw nk urip Hnok, sakdurung dkn dijuk sangka bumi kn, ndadkk seneng Gusti Allah.

⁶Dadin awak dw dunung nk wong ora bisa ndadkk seneng atin Gusti Allah, nk ora pretyaya marang Dkn. Mulan para sedulur, sapa sing kepngin mara nang ngarep Gusti Allah kudu pretyaya nk Dkn nng lan kudu pretyaya uga nk Dkn ngupahi wong sing mara nggolki Dkn kanti tenanan.

⁷Kaping telun para sedulur, kow klingen nabi Noah. Dkn pretyaya marang tembung Gusti Allah lan manut nuruti apa sing diomong karo

Gusti Allah. Gusti Allah ngomongi nabi Noah nk Dkn bakal ngedunk udan ged sing bakal ngelepk bumi lan matni sembarang sing urip. Mulan nabi Noah dikongkon nggaw kapal, supaya dkn sak brayat bisa slamet. Senajan durung weruh udan, nabi Noah pretyaya tembung Gusti Allah lan nggaw kapal. Dadin wong-wong liyan pada mati, jalaran sangka salah dw, nanging nabi Noah dianggep bener karo Gusti Allah, jalaran dkn pretyaya marang tembung.

⁸ Kaping papat para sedulur. Kow kabh ngerti lelakon Bapa Abraham. Gusti Allah ngomong marang Bapa Abraham kongkon ninggal omah lan kudu lunga nang liya negara. Gusti Allah ngomong marang Bapa Abraham nk mbsuk negara kuwi bakal dikkk marang dkn lan turun-turunan. Bapa Abraham pretyaya marang tembung Gusti Allah, mulan dkn manut lan budal, senajan dkn ora ngerti nang endi paran.

⁹ Jalaran Bapa Abraham pretyaya marang tembung Gusti Allah, dkn bisa manggon nang negara kuwi kaya wong njaba, senajan Gusti Allah wis janji marang dkn, nk negara kuwi bakal wk dkn. Bapa Abraham manggon nang omah lulang, semono uga anak, yakuwi Isak lan uga putun, yakuwi Yakub, awit uga pada nampa prejanjian kuwi sangka Gusti Allah.

¹⁰ Bapa Abraham gelem manggon nang omah lulang, jalaran dkn ngerti nk ing

temb dkn bakal manggon nang kuta gawan Gusti Allah dw, kuta miturut pikiran Gusti Allah dw lan kuta sing pondasin ora hoyak slawas-lawas.

¹¹ Kow uga ngerti lelakon Bapa Abraham lan ibu Sarah. Bapa Abraham wis tuwa banget lan ibu Sarah ora bisa nduw anak. Nanging Gusti Allah janji marang Bapa Abraham nk dkn lan ibu Sarah bakal nduw anak. Bapa Abraham pretyaya nk Gusti Allah bakal nuruti janjin, mulan wong siji terus bisa turun-tumurun dadi pirang-pirang, ora kenng diitung, kaya lintang-lintang nang langit lan santi nang pinggir laut, senajan wong wis tuwa lan gark matin.

¹² (11:11)

¹³ Wong-wong sing pada pretyaya marang tembung Gusti Allah iki ya pretyaya terus tekan patin. Dong mati ya durung nampa prekara-prekara sing wis dijanji karo Gusti Allah. Namung pada nyawang sangka kadohan lan ngarep-arep karo bungah. Wong-wong mau ora isin ngakoni nk nang negara kuwi namung kaya wong njaba, kaya wong mampir, ora wong sing manggon kono slawas.

¹⁴ Wong sing ngakoni ngono kuwi nduduhk nk pada ngarep-arep manggon nang negaran dw.

¹⁵ Wong-wong mau ora pada kangen marang negara sing ditinggal, awit semunggon

kangen ngono mesti ya wis balik menh nang negaran maun.

¹⁶ Nanging wujud ora ngono. Wong-wong mau malah pada ngarep-arep manggon nang negara sing luwih apik, negara nang swarga. Mulan Gusti Allah ya ora isin, malah bungah diarani Gusti Allah wong-wong mau, awit Gusti Allah dw sing nggawkk kuta kanggo wong-wong mau.

¹⁷ Para sedulur, dipikir dong Bapa Abraham ngurbank anak, yakuwi Isak. Gusti Allah wis janji marang Bapa Abraham nk dkn bakal dikki turunan sing ora kenng diitung, mulan ya terus Isak lair. Lah nanging Gusti Allah kok terus ngomong karo Bapa Abraham kongkon masrahk Isak dadi kurban? Meksa Bapa Abraham pretyaya marang tembung Gusti Allah lan dkn masrahk anak sing ora nng tunggal.

¹⁸ Mangka Gusti Allah dw sing ngomong karo Bapa Abraham, nk namung turunan Isak sing dianggep dadi turunan Bapa Abraham.

¹⁹ Nanging Bapa Abraham pretyaya nk Gusti Allah nduwni kwasa nguripk Isak sangka pati. Nk dipikir ya kenng diarani, nk Bapa Abraham nampa anak, yakuwi Isak, urip menh sangka pati.

²⁰ Kaping liman para sedulur, dipikir enggon Isak pretyaya marang tembung Gusti Allah. Jalaran dkn pretyaya marang tembung Gusti Allah, Isak mberkahi anak ragil Yakub lan

anak mbarep Esau. Isak pretyaya nk Gusti Allah uga bakal mberkahi Yakub lan Esau lan turunan ing temb.

²¹Kaping nenem para sedulur, kow ngerti bab berkah Yakub. Dong arep mati dkn mberkahi anak Yosf kabh loro, awit dkn pretyaya ing tembung Gusti Allah, sing wis janji, nk turunan Bapa Abraham bakal ora kenng diitung. Yakub pretyaya nk Gusti Allah bakal nuruti janji iki uga liwat anak Yosf, mulan senajan Yakub wis tuwa banget, dkn ngadek semnd teken lan ngabekti Gusti Allah.

²²Kaping pitun para sedulur, dipikir pengandel Yosf marang Gusti Allah. Sakdurung mati Yosf ngomongk bab lungan bangsa Isral sangka negara Egipte. Jalaran Yosf pretyaya marang tembung Gusti Allah, dkn ninggal wekas, kongkon nggawa badan dkn.

²³Kaping wolun para sedulur, diling pengandel wong tuwan nabi Moses. Kow ngerti, ing waktu kuwi ratun negara Egipte nggaw wt nk kabh botyah bayi sing lanang lairan wong Isral kudu dipatni. Nanging kadung nabi Moses lair, wong tuwan weruh nk botyah bayi iki ngganteng tenan. Wong tuwan nabi Moses pretyaya marang tembung Gusti Allah, mulan ora wedi nglanggar wt ratun lan ndelikk nabi Moses telung sasi suwn sakwis lair.

²⁴ Kaping sangan para sedulur, dipikir pengandel nabi Moses dw. Sakwis diwasa dkn ora gelem dianggep dadi putun ratun negara Egipte.

²⁵ Dkn milih mlu ngrasakk kanglan umat Gusti Allah, tenimbang ngrasakk kepnak sangka tumindak sing ala, jalaran kuwi namung sedilut.

²⁶ Nabi Moses milih nglakoni kanglan kuwi, jalaran dkn pretyaya marang prejanjian Gusti Allah marang Bapa Abraham. Lan prejanjian iki bisan keturutan liwat nabi Moses lan liwat Gusti Ysus Kristus dong Dkn uga nglakoni kasangsaran. Kuwi sing marakk nabi Moses ora man ninggal sak nng kasugihan nang negara Egipte. Dkn mikirk lan ngarep-arep nampa kasugihan sing sangka Gusti Allah ing mbsuk.

²⁷ Jalaran nabi Moses pretyaya marang tembung Gusti Allah dkn lunga sangka negara Egipte, ora jalaran dkn wedi karo ratun, ora, nanging jalaran kaya-kaya dkn weruh Gusti Allah sing ora ktok, mulan nabi Moses mantep terus enggon pretyaya.

²⁸ Para sedulur, kepriy wiwitan riyaya Paskah? Apa ora jalaran nabi Moses pretyaya marang tembung Gusti Allah? Mulan dkn ngomong karo wong Isral kongkon ngliti lawang omah karo getih wedus. Kuwi kanggo ngalang-alangi Mulkat Pati, supaya ora matni anak-anak bangsa Isral lanang sing mbarep.

²⁹ Kaping sepuluh para sedulur, dipikir pengandel bangsa Isral dong pada mlaku liwat segara Abang. Jalaran pada pretyaya marang tembung Gusti Allah, wong-wong liwat segara Abang kaya nk mlaku nang daratan wa. Nanging kadung bangsa Egipte sing ngoyak arep mlu liwat, kabh kelep terus mati.

³⁰ Para sedulur, kow uga klingen pengandel bangsa Isral, dong pada ngambrukk tmbok kuta Yriko sing gawan watu sing kandel banget. Jalaran bangsa Isral pretyaya marang tembung Gusti Allah, mulan pada ngubengi tmbok pitung dina suwn, nganti ambruk kabh.

³¹ Ngomongk bab Yriko para sedulur, kow ngerti bab lont Rahab. Rahab nampa lan ndelikk para tukang ngindik, jalaran dkn pretyaya marang tembung Gusti Allah lan ngerti nk dkn bisa nampa pangapura, nk ninggal klakuan sing ala. Mulan Rahab ora katut dipatni karo wong-wong sing ora manut marang Gusti Allah.

³² Kongkon terus enggonku nggambark pengandel wong-wong dk mbiyn? Bisa aku, nanging waktun ora nng, nk aku kudu ngomongk bab pengandel Gidion, Barak, Simson, Ypta, Daved, Samul lan nabi liya-liyan.

³³ Jalaran wong-wong kuwi pretyaya marang tembung Gusti Allah, wong-wong bisa nelukk negara-negara. Wong-wong kuwi

pada nindakk sing bener, mulan ya pada ditulungi kaya sing wis dijanji karo Gusti Allah. Wong-wong kuwi pada bisa mbingkem tyangkem matyan ngelih lan bisa matni geni sing mulak-mulak. Salok bisa utyul sangka landep pedang sing arep matni. Senajan ringkih malah bisa dadi gagah lan rosa. Ing sakjeron perangan wong-wong dadi rosa lan bisa nelukk mungsuh-mungsuh nganti pada mblayu mulih.

³⁴ (11:33)

³⁵ Jalaran pada pretyaya marang tembung Gusti Allah, uga wong wdok-wdok nng sing pada weruh sedulur-sedulur sing wis pada mati tangi urip menh. Nanging ora kabh ngalami sing kaya ngono. Wujut nng wong lanang okh sing pada dipatni, jalaran pada mantep pretyaya marang Gusti Allah. Wong-wong iki pada milih mati dipilara lan ora gelem dietyulk, awit pada pretyaya nk ing mbsuk bakal pada ditangkk sangka pati karo Gusti Allah lan bisa ngalami urip sing luwih apik.

³⁶ Enng liyan menh sing dipoyoki lan dipentungi. Salok luwih nemen, awit dibanda lan dilebokk nang setrapan.

³⁷ Enng uga sing dibandemi watu sampk mati, salok digraji dadi loro apa dipatni karo pedang. Enng wong-wong sing diusir lunga sangka omah, nganti nglambrang sakparan-

paran, namung nganggo salin lulang wedus, kekurangan pangan, disangsara lan dipilara.

³⁸ Wong-wong iki kapiken banget kanggo donya iki. Pada nglambrang rana-rn nang wustn lan gunung-gunung. Pada manggon nang guwa-guwa lan lowongan-lowongan bumi.

³⁹ Para sedulur, wong-wong kuwi kabh pretyaya marang tembung Gusti Allah lan Gusti Allah ya nulungi lan mberkahi wong-wong kuwi kanggo ngtokk nk Dkn lega. Nanging senjata ngono, meksa wong-wong iki durung bisa nampa sing wis dijanji karo Gusti Allah ing sakjeron prejanjian sing anyar, yakuwi, nk Kristus bakal mati kanggo nebus dosan kabh manungsa.

⁴⁰ Kenng apa Gusti Allah kok ora nglilani wong-wong iki kawit mbiyn nampa panebus dosa kaya sing wis dijanji? Jalaran Gusti Allah wis nduwni gagasan sing luwih apik kanggo awak dw, yakuwi, karep Gusti Allah wong-wong kuwi bisa bareng karo awak dw nampa pangapura sangka dosa sak kabh, supaya bisa pantes mara nang ngarep Gusti Allah.

12 ¹ Para sedulur, kaya sing wis tak dunung-dunungk nang ngarep mau, kow saiki ngerti apa teges pretyaya marang tembung Gusti Allah. Lan awak dw iki saiki kenng dipadakk karo wong sing mlu balapan mblayu. Lah wong pirang-pirang sing pada

ngtokk pengandel marang Gusti Allah ing jaman sing wis kliwat kuwi kaya-kaya saiki pada nonton enggon awak dw pada mblayu ing balapan pengandel. Mulan awak dw kudu nyepot sembarang sing ngebot-eboti lakun awak dw lan uga dosa-dosa sing tummplk ing urip awak dw. Dadin awak dw bisa kaya wong balapan mblayu ka, sak kuwat-kuwat maju terus tekan rampung, tanpa keslimur.

² Mulan para sedulur, ing sakjeron mblayu ing balapan pengandel iki, hayuk awak dw aja sampk pedot mikirk Gusti Ysus, awit Dkn ya pretyaya terus marang Gusti Allah tekan rampung. Gusti Ysus sing marakk awak dw bisa pretyaya marang Gusti Allah lan Dkn uga sing wis nduduhk marang awak dw kepriy enggon awak dw kudu pretyaya marang Gusti Allah. Gusti Ysus uga sing ngrwangi awak dw ing prekara apa wa, supaya awak dw bisa pretyaya terus tekan entk-entkan. Ngertia para sedulur, Gusti Ysus ora semplak, senjata nglakoni sangsara nang kayu pentngan, ora, awit Dkn mikirk kabungahan sing bakal ditampa ing temb. Mulan, senjata Dkn nglakoni pati nang kayu pentngan, kuwi ora dianggep ngisin-isink. Saiki Gusti Ysus sing nduwni sak nng pangwasa bareng karo Gusti Allah.

³ Para sedulur, pada linga marang kanglan sing dialami karo Gusti Ysus, dong Dkn ngadepi wong ala sing pada ngetokk sengit

atin marang Dkn. Dkn nampa kuwi kabh karo sabar lan ora semplak enggon pasrah sembarang marang Gusti Allah. Mulan kow kudu sing ati-ati, supaya aja sampk semplak atin lan ilang pengandel.

⁴Nk dipikir, sakjan enggonmu perang nglawan dosa kuwi durung sampk mutah getih.

⁵Apa kow pada lali marang tembung Kitab sing unin ngn: Anakku, mbok pada dipikir sing apik nk Gusti ngajar kow lan aja pada semplak atin nk Gusti mbenerk kow.

⁶Awit Gusti Allah ngajar kabh wong sing ditrsnani lan Dkn nyabeti kabh wong sing diaku anak.

⁷Para sedulur, nk Gusti Allah ngajar kow kuwi kudu mbok tanpa karo sabar, awit tujuan kuwi kanggo mulangi kow bab sing betyik, kaya bapak mulangi anak ka. Apa nng anak sing ora tau diajar karo bapak? Lak ora ta.

⁸Awit nk Gusti Allah ora ngajar kow, tibak kow kaya botyah sing ora nduw wong tuwa, kaya botyah mblarah. Tibak kow dudu anak Gusti Allah.

⁹Awak dw lak nduw bapa ing donya ta sing mulangi awak dw? Lan dkn ya diajni tenan karo awak dw. Lah bapak awak dw sing nang swarga menh, apa ora kudu diajni lan digugu ngungkul-ungkuli bapa sing ing donya? Mesti

kudu ta, awit kuwi sing marakk awak dw bisa urip karo Gusti Allah slawas.

¹⁰ Bapak awak dw ing donya enggon ngajar awak dw namung sak untara lan manut apa sing dianggep betyik kanggo dkn dw. Nanging Gusti Allah, Bapak awak dw nang swarga, ngajar awak dw nuju sing betyik kanggo awak dw, supaya awak dw urip bisa sutyi kaya Dkn.

¹¹ Pantyn para sedulur, nk diajar kuwi rasan ora kepnak, malah lara ing ati. Nanging sakwis awak dw diajar, awak dw terus gelem manut marang kekarepan Gusti Allah. Lah kuwi marakk urip awak dw bisa tentrem.

¹² Mulan para sedulur, kaya wong sing pada mlu balapan mblayu lan krasa kesel ka, sing tangan sngklh lan dengkul lemes, hayuk tangan pada dietungk menh lan dengkul dijejekk.

¹³ Hayuk pada maju terus sing lempeng, supaya bisa narik sing sngklh aja sampk ambruk, nanging bisa kuwat menh.

¹⁴ Hayuk pada nglumui tenan supaya awak dw kabh bisa rukun bebarengan lan hayuk pada nglumui tenan uga supaya nindakk urip sing sutyi. Awit ora nng wong bisa weruh Gusti Allah nk urip ora ngono.

¹⁵ Awak dw siji-sijin kudu sing ati-ati tenan para sedulur, aja sampk nng sing nyingkuri kawelasan Gusti Allah. Pada sing ati-ati uga, aja sampk nng sedulur nduwni laku apa

piwulang sing ora bener, sing namung ndadkk susah lan rusak liyan, kaya tukanan eri ka.

¹⁶Pada sing ati-ati tenan uga, aja sampk nng sedulur sing laku bdang. Aja sampk nng sedulur sing ora nduw isin kaya Esau, sing ngeboti pangan sak piring, ngedol prejanjian wong tuwan, yakuwi prejanjian berkah marang dkn sing dadi anak sing mbarep.

¹⁷Kow ngerti nk ing temb-mburin Esau kepngin nduwni berkah prejanjian kuwi menh, nanging senjata enggon nyuwun dilabuhi tangisan, meksa dkn ora bisa nampa berkah menh, awit apa sing dilakoni karo dkn ora kenng diwalik menh.

¹⁸Para sedulur, kenng apa ta kok awak dw siji-sijin kudu nglumui urip rumaket marang Gusti Allah lan nduwni laku sing ngtokk nk awak dw saiki wis nurut Gusti Allah sak kabh? Awit pada ngertia nk saiki awak dw nduwni prejanjian sing anyar, sing nggawkk dalan kanggo awak dw, supaya bisa nyedeki Gusti Allah. Nanging mbah-mbahan awak dw mbiyn ora wani lan ora dililani nyedeki Gusti Allah. Awit bda karo awak dw iki, mbah-mbahan awak dw mbiyn nyedeki barang sing ktok, yakuwi gunung Sinai sing genin mulak-mulak, mga peteng lan angin Isus.

¹⁹Wong-wong terus krungu trompt muni, terus Gusti Allah dw ngetokk tembung nganggo swara sing nggilani. Wong-wong

sing krungu swara kuwi sampk pada nyuwun, supaya Gusti Allah ora ngomong menh.

²⁰ Wong-wong kuwi pada wedi, jalaran Gusti Allah ngomong ngn: Sapa wa sing ndemk gunung iki kudu dipatni karo watu, ora perduli kwan apa manungsa.

²¹ Lelakon kuwi jan nggilani lan medni tenan, sampk nabi Moses dw mbengok: Aku wedi banget lan awakku ndredek kabh.

²² Para sedulur, awak dw saiki ora kaya mbah-mbahan awak dw mbiyn, nanging sj banget. Awit awak dw iki saiki mara nang ngarep Gusti Allah nang gunung Sion, nang kuta panggonan Gusti Allah sing urip, yakuwi sing diarani Yrusalm kaswargan. Nang kono mulkat won-won pada ngumpul ing kabungahan ged.

²³ Awak dw saiki mlebu ing kumpulan anak-anak Gusti Allah lan awak dw kabh dianggep dadi anak mbarep sing mlu nduwni sembarang lan sing jeneng wis ketulis nang swarga. Awak dw iki mara nang ngarep Gusti Allah sing ngrutu kabh manungsa, nang panggonan roh wong-wong sing urip pada manut Gusti Allah lan saiki wis pada mati, mulan pada ketampa Gusti Allah.

²⁴ Para sedulur, awak dw iki saiki mara nang ngarep Gusti Ysus sing netepk prejanjian Gusti Allah sing anyar lan awak dw uga mara ngadepi getih Gusti Ysus sing tumts kanggo nebus dosan awak dw, teges getih Gusti Ysus

nekakk kawelasan Gusti Allah marang awak dw, bda karo getih Abel, sing marakk Gusti Allah nesu lan kudu mbales marang wong sing matni Abel.

²⁵ Mulan para sedulur, pada sing ati-ati tenan lan aja sampk kow nyingkuri Gusti Allah sing ngomong marang kow. Awit dk mbiyn mbah-mbahan awak dw ora nng siji wa sing bisa nglungani setrapan Gusti Allah, jalaran ora pada gelem ngrungokk dong Gusti Allah ngetokk tembung nang gunung Sinai. Lah kepriy awak dw bisan nglungani setrapan Gusti Allah, nk awak dw ora gelem ngrungokk tembung Gusti Allah sing sangka swarga?

²⁶ Dk mbiyn, dong Gusti Allah ngetokk tembung sangka gunung Sinai, swaran Dkn ngoyakk bumi. Nanging kanggo jaman saiki Gusti Allah wis ngetokk janji sing luwih nggilani, awit Dkn ngomong ngn: Aku bakal ngoyakk sepisan menh, ora namung bumi, nanging uga langit.

²⁷ Tembung sepisan menh kuwi ngomongk nk Gusti Allah bakal ngrusak sembarang sing digaw, nanging ora kanggo ngadek slawas. Dadin namung sembarang sing digaw kanggo slawas bakal ngadek terus.

²⁸ Mulan para sedulur, saiki awak dw ngerti nk awak dw wis dikki panggonan sing ora rusak, mulan hayuk awak dw pada nampa pitulungan Gusti sak kabh, awit Dkn ngekki kabh kuwi sangka katrsnan lan kabetyikan.

Tujuan, supaya awak dw bisa ngladni Dkn manut karep Dkn, karo ati sing wedi lan ngajni.

²⁹ Kenng apa awak dw kok kudu wedi lan ngajni marang Gusti Allah? Jalaran Gusti Allah awak dw kuwi Gusti Allah sing ngrusak kabh wong sing ora gelem manut marang Dkn, kenng dipadakk karo geni sing mrmn ngobong sembarang sing nang dalan.

13 ¹ Para sedulur, aku saiki kepngin ngomongk bab prekara-prekara sing penting ing sakjeron urip bebarengan nurut Gusti. Kaping pisan, pada mantepa terus enggonmu pada trsna marang sakpada-pada, kudu kaya sedulur sing wis didadkk siji karo Kristus.

² Kaping pindon, aja pada man ngekki inepan marang sedulur-sedulur sangka liya panggonan sing pada teka merdayoh. Kow ngerti dw nk ing jaman mbiyn mbah-mbahan awak dw tanpa ngerti pada nampa mulkat Gusti Allah, mikir namung ngekki inepan marang dayoh sangka adoh wa.

³ Kaping telun, aja lali niliki sedulur sing nang setrapan jalaran nglabuhi pengandel. Dianggep kaya nk kow dw uga katut disetrap. Uga aja lali nulungi sedulur sing dipilara jalaran pengandel, dipadakk nk kow dw ngalami sangsara kuwi.

⁴ Kaping papat, aku kepngin nglingk bab bebojoan; kuwi kudu mbok ajni tenan. Wong

lanang lan wong wdok kudu temen terus marang sakpada-pada ing sakjeron bebojoan. Aku nglingk kow bab kuwi, jalaran Gusti Allah bakal nyetrap wong sing laku bdang lan laku nglont.

⁵Kaping liman aku kepngin nglingk kow bab duwit para sedulur. Kuwi aja digaw sing penting dw ing uripmu lan aja namung mikirk numpuk-numpuk banda. Apik nk kow pada trima karo apa nduwmu. Gusti Allah bakal nulungi lan bakal ngrwangi kow, awit Dkn wis janji ngn: Aku ora pisan-pisan bakal ngakk kow lan Aku ora pisan-pisan bakal ninggal kow.

⁶Mulan awak dw wani ngomong ngn para sedulur: Gusti bakal ngrwangi aku, mulan aku ora wedi; manungsa bisa ngapakk aku?

⁷Para sedulur, aku uga kepngin nglingk kow bab para penuntun sing dk mbiyn pada mulangi kow bab pitutur Gusti Allah. Aja pada lali marang para penuntun sing ndisik dw kuwi. Pada dipikir urip para penuntun kuwi, enggon pada manut Gusti tekan patin. Pengandel wong-wong kuwi marang Gusti Ysus Kristus kenng mbok tiru.

⁸Awit para penuntun kuwi pretyaya nk Gusti Ysus Kristus ora malih, nanging mbiyn lan saiki Dkn tunggal wa, tekan slawas.

⁹Mulan para sedulur, diling piwulang para penuntun sing wis pada mati kuwi lan aja

sampk kow nggatk k marang piwulang sing ora-ora, sing namung marakk kow ninggal dalan Gusti. Awak dw bisa ketampa Gusti Allah jalaran Dkn ngtokk kabetyikan lan kawelasan marang awak dw, ora jalaran awak dw ora mangan iki apa ora mangan ka. Wujut wong-wong sing pada temen netepi pernatan-pernatan bab sing ora ntuk dipangan kuwi ya ora nampa bati apa-apa.

¹⁰ Para sedulur, awak dw saiki dosan wis katebus sak kabh. Wong-wong sing ijk pada ngabekti Gusti Allah miturut wt-wt nabi Moses ora bisa katebus dosan sangka kurban Gusti Ysus.

¹¹ Apa jalaran? Jalaran miturut wt-wt nabi Moses, Imam Ged njikuk getih kwan sing dibelh terus digawa nang Panggonan Sing Sutyi Dw. Getih kuwi dipasrahk marang Gusti Allah kanggo panebus dosa-dosan. Kwan sing dibelh mau terus kudu digawa metu nang sak njaban kuta lan kudu diobong nang kono.

¹² Mulan Gusti Ysus uga kudu nandang sangsara lan dipatni nang njaban kuta. Mengkono kuwi Dkn bisa nebus dosan umat Gusti Allah sepisan kanggo sak kabh, supaya umat Gusti Allah bisa ketampa Gusti Allah.

¹³ Pantyn ya ngisin-isink tenan mati nang sak njaban kuta, nanging Gusti Ysus ora perduli kuwi, jalaran Dkn nglabuhi awak dw. Mulan para sedulur, hayuk saiki pada ninggal pangabekti sing miturut tyara sing lawas,

sing miturut wt-wt nabi Moses, supaya awak dw bisa ngabekti Gusti Allah liwat Gusti Ysus, senjata awak dw diseplkk wong.

¹⁴ Lah kenng apa awak dw kok kudu ninggal pangabekti miturut tyara sing lawas? Jalaran nang bumi kn ora nng panggonan sing kenng dienggoni slawas, ora. Mulan awak dw ngarep-arep bisa manggon karo Gusti Allah slawas.

¹⁵ Lan jalaran Gusti Ysus wis mati sepisan kanggo nebus dosan wong kabh lan Dkn nang swarga dadi wakil awak dw nang ngarep Gusti Allah, mulan hayuk awak dw pada tansah maturkesuwun lan memuji marang Gusti Allah, awit Dkn seneng nk awak dw ngakoni nk awak dw iki umat lan nk awak dw ngakoni nk Dkn ged kwasan.

¹⁶ Para sedulur, kejaba sangka kuwi, aja pada lali nindakk sing betyik lan nulung marang sakpada-pada, awit kuwi kurban sing disenengi karo Gusti Allah.

¹⁷ Para sedulur, aku nglingk marang kow, kow kudu manut marang penuntun-penuntunmu lan apa piwulang kudu mbok lakoni. Jalaran penuntun-penuntun kuwi ora lrn enggon pada njaga nyawamu lan ya wong-wong kuwi sing bakal asok penjawab marang Gusti Allah bab nyawamu. Mulan para sedulur, kow kabh kudu manut, supaya para penuntun bisa nyambutgaw karo bungah, ora karo nggresah, awit kuwi ora nekakk betyik kanggo kow.

¹⁸ Para sedulur, aja pada lrn ndongakk aku. Aku rumangsa nduw ati resik, awit sak ngertiku aku namung nglakoni prekara-prekara sing bener.

¹⁹ Aku nyuwun pandongamu supaya aku ndang bisa teka nang nggonmu.

²⁰ Para sedulur, Gusti Allah wis nangk Gustin awak dw Ysus Kristus sangka pati lan saiki Gusti Ysus sing dadi Pangon sing ged dw kanggo para wedus. Gusti Ysus nglakoni pati kanggo netepk prejanjian sing langgeng.

²¹ Mulan pandongaku kanggo kow, muga-muga Gusti Allah, sing bisa ngebeki atimu karo katentreman, ngedunk sembarang sing betyik sing mbok butuhk, supaya kow bisa nuruti kekarepan. Dadin, sangka pitulungan Gusti Ysus Kristus, enggonmu ngladni Gusti Allah bisa ndadkk legan atin. Mulan awak dw kudu memuji Dkn slawas-lawas, jalaran Dkn ged kwasan. Amn.

²² Para sedulur, sing tak suwun, tembung-tembungku kanggo mbangun kow iki mbok tanpa tenan ing atimu. Aku namung nulis setitik, senajan ijik okh sing kudu tak omong.

²³ Aku ngabari nk sedulur Timotius wis metu sangka setrapan. Nk dkn ndang bisa teka nang nggonku, menawa awak dw bisa bareng teka nang nggonmu.

²⁴ Aku nyuwun dikirimk slamet marang sedulur-sedulur para penuntun lan sedulur-sedulur kabh sing pada nurut Gusti.

Sedulur-sedulur sangka negara Itali uga pada
nyuwun marang aku kirim slamet marang
kow kabh.

²⁵Para sedulur, muga-muga kabetyikan
Gusti Allah ngebeki kow kabh.

Yakobus

1 ¹Layang sangka Yakobus, peladn Gusti Allah lan Gusti Ysus Kristus marang sedulur-sedulur Kristen sangka bangsa Ju sing pentyar nang sak lumah jagat. Kabar slamet marang kow kabh.

²Para sedulur, pada bungaha nk kow katekan werna-werna kanglan. Kuwi namung kanggo njajal pengandemu. Nk kow temen terus ing sakjeron kanglan, pengandemu bakal tambah mantep.

³(1:2)

⁴Kuwi sing kudu mbok golki; pengandemu kudu mantep lan mateng lan ora nng kurang apa-apa.

⁵Para sedulur, nk nang tengahmu nng sedulur rumangsa kurang kaweruh, ndedongaa marang Gusti Allah; Dkn bakal ngekki marang sapa wa tanpa maido.

⁶Nanging nk kow ndonga, kow kudu pretyaya nk Dkn bakal ngekki. Aja mangu-mangu. Wong sing mangu-mangu kuwi kenng dipadakk karo ombak laut ka sing rana-rn keterak angin.

⁷Wong kaya ngono kuwi aja njagakk nk bakal nampa apa-apa sangka Gusti, awit atin mangga-mara lan ora mantep kekarepan ing tindak apa wa.

⁸ (1:7)

⁹ Sedulur-sedulur sing ora nduw lan dadi wong tyilik ing donya kn, pada bungaha! Ing mripat Gusti Allah kow wong ged.

¹⁰ Nanging sedulur-sedulur sing sugih, pada bungaha nk didadkk wong tyilik ing donya kn karo Gusti Allah. Awit wong sugih ya bakal mati uga. Kenng dipadakk karo kembang suket ka: nk srengng semlorot lan panas teka, suket terus alum lan kembang terus gogrok, ilang apik. Kaya ngono kuwi lelakon wong sugih: ing sakjeron mepeng ngundakk kasugihan dkn bakal mati.

¹¹ (1:10)

¹² Beja sedulur sing mantep pengandel ing sakjeron panggoda. Mbsuk dkn mesti bakal nampa upah; kuwi tanda kemenangan sing wis dijanji karo Gusti Allah marang kabh wong sing trsna marang Dkn. Tanda kemenangan kuwi urip langgeng.

¹³ Nk nng sedulur kenng panggoda, sedulur kuwi ora kenng ngomong nk Gusti Allah sing nggoda dkn, awit Gusti Allah ora kenng digoda karo ala lan Gusti Allah dw ya ora marakk wong digoda karo ala.

¹⁴ Nanging pepnginmu dw sing ala kuwi, kuwi sing narik kow ing panggoda.

¹⁵ Ya pepnginmu sing ala kuwi nk dituruti marakk kow nglakoni dosa lan dosa kuwi nk diterusk ngekak pati.

¹⁶ Para sedulur sing tak trsnani, aja sampk pada klru ngono, dudu Gusti Allah sing nekakk panggoda.

¹⁷ Namung sembarang sing apik lan sing sampurna tekan sangka Gusti Allah nang swarga. Dkn sing nggaw sak nng pepadang nang langit lan Dkn padang sak kabh, ora nng peteng blas.

¹⁸ Gusti Allah ngekki urip anyar marang awak dw lantaran pitutur sing bener sing dikabark marang awak dw. Kuwi pantyn wis dadi kekarepan Dkn. Dadin awak dw dadi kaya anak-anak sing ndisik dw ing brayat Gusti Allah.

¹⁹ Para sedulur sing tak trsnani, pada ngertia! Saben wong kudu tyepet nk ngrungokk, nanging alon-alon nk arep ngomong apa nesu.

²⁰ Kenng apa aku kok ngomong ngono? Awit wong sing gampang nesu kuwi ora bisa nuruti kekarepan Gusti Allah.

²¹ Mulan, para sedulur, sembarang ing uripmu sing ora pantes lan sak wernan klakuan sing ora apik buwangen kabh. Saiki pitutur Gusti, sing wis dideder ing atimu, digatkk nganggo andap-asor, awit pitutur kuwi sing bisa nylametak nyawamu kabh.

²² Nanging aja namung dirungokk wa, pitutur kuwi kudu mbok lakoni tenan. Nk kow namung ngrungokk, tibak kow ngapusi awakmu dw.

²³Awit nk kow namung ngrungokk, nanging ora mbok lakoni, kow kenng dipadakk karo wong sing ngadek nang ngarep pengilon ka lan weruh rupan dw.

²⁴Nanging nk wis lunga sangka kono wong lali menh rupan kaya ngapa.

²⁵Nanging sapa sing nggatkkan marang pitutur Gusti Allah lan nglakoni kanti temen, teges ora namung ngrungokk wa, Gusti Allah mesti bakal mberkahi wong kuwi ing tandang-gaw apa wa, awit pitutur Gusti Allah kuwi sampurna lan ngluwari manungsa sangka urip sing ala.

²⁶Nk nang tengahmu nng sedulur sing rumangsa nurut Gusti tenan, nanging wujut kalah karo ilat, sedulur kuwi ngapusi awak dkn dw lan enggon nurut Gusti ora nng gunan.

²⁷Lah sedulur sing diarani nurut Gusti sing temenan lan sing dianggep tus pengandel karo Gusti Allah Bapak awak dw, kuwi sedulur sing kaya ngapa? Yakuwi sedulur sing nulungi botyah sing ora nduw wong tuwa lan uga sedulur sing nulungi randa-randa ing kanglan. Sedulur sing diarani tus pengandel kuwi sedulur sing ngati-ati urip, supaya ora kenng reget donya.

2¹Para sedulur, jalaran kow pada pretyaya marang Ysus Kristus, Gustin awak dw sing diajani banget karo awak dw, mulan aja

pada pilih-sih lan mbdak-mbdakk manungsa, manut ktok njaban.

²Gampang omong, semunggon nng wong mlebu nang kumpulanmu nganggo ali-ali emas lan salin sing larang, terus bareng karo wong kuwi nng wong liyan mlu mlebu, wong sing ora nduw, sing nganggo salin lk.

³Lah kow terus marani wong sing nganggo salin sing larang mbok golkk jagongan sing apik. Nanging wong sing ora nduw malah mbok kongkon ngadek apa njagong nang jogan.

⁴Lah tibak kow pilih-sih marang sakpada-pada lan sing nampa wong ora nganggo pikiran sing bener.

⁵Para sedulur sing tak trsnani, iki dirungokk sing apik! Wong-wong sing dianggep ora nduw ing donya kn malah wis dipilih karo Gusti Allah, supaya pada sugih ing pengandel lan nampa panduman ing Kraton Gusti Allah, kaya sing wis dijanji marang kabh wong sing pada trsna marang Dkn.

⁶Nanging kow malah pada nyepkk sing ora nduw. Mbok dipikir dw ta! Sapa sing meres kow lan sapa sing nggrt-rt kow nang kruton? Apa dudu wong sing sugih?

⁷Apa dudu wong-wong iki sing nglk-lkk jeneng Gusti sing diajni karo awak dw.

⁸Pantyn kow bener nk kow netepi wt Gusti Allah sing mulangi nk kow kudu trsna marang

tunggal manungsa kaya enggonmu nrsnani awakmu dw.

⁹Nanging nk kow pilih-sih ngono, tibak kow nglakoni dosa lan miturut Kitab kow pada wa wong sing nerak wt Gusti Allah.

¹⁰Awit, senjata kow netepi wt-wt Gusti Allah kabh, nanging nerak namung siji wa, kuwi tunggal wa karo nk kow nerak kabh.

¹¹Sing ngomong: Kow aja laku bdang kuwi lak Gusti Allah ta? Lan ya tunggal Gusti Allah iki ta sing uga ngomong: Aja mematni! Dadin senjata kow ora laku bdang, nanging kow mematni, tibak kow ya nerak wt-wt Gusti Allah.

¹²Mulan para sedulur, mbok tembungmu lan tindakmu sing tyotyok karo kekarepan Gusti Ysus Kristus; kuwi wt sing bisa ngluwari manungsa lan kow mbsuk bakal dikrutu nganggo wt kuwi.

¹³Nk kow ora nduw melas blas karo wong liyan, Gusti Allah ya ora bakal nduw melas marang kow, nanging nk kow nduw melas marang liyan, Gusti Allah uga bakal melas marang kow lan ora bakal nyetrap kow.

¹⁴Para sedulur, apa gunan wong ngomong nk pretyaya, nanging ora nng wujut, awit ora dilakoni. Apa pretyayan wong bisa nylametak urip? Mesti ora.

¹⁵Gampang omong, nng sedulur lanang apa wdok butuh sandang lan pangan.

¹⁶ Lah kow namung ngomong karo wong: Mlaku sing apik-apik. Muga-muga samp sandang lan panganmu, nanging wong ora mbok kki apa butuh. Tibak omongmu ora nng wujud.

¹⁷ Mengkono uga pretyaya, nk ora ktok wujud, pretyaya kuwi mati, ora kanggo gaw.

¹⁸ Nanging menawa wa terus nng sedulur sing ngomong: Ah, iku ya gark wong! Enng sing namung njagakk pretyayan lan nng sing namung njagakk penggawn. Sauranku marang wong sing nduwni omong kaya ngono kuwi ngn: Aku kepngin ngerti kepriy enggonmu arep nduduhk pretyayamu tanpa ktok penggawn. Lan aku bakal nduduhk pretyayaku sangka penggawku.

¹⁹ Kow mesti pretyaya ta nk namung nng Gusti Allah siji? Kuwi bener! Nanging stan-stan uga pretyaya kuwi. Malah pada ndredek sangking wedin.

²⁰ Sedulur, kow kuwi jan kluu tenan. Mosok kow durung bisa dunung nk pretyaya sing ora digandngi karo penggaw kuwi pretyaya sing mati.

²¹ Dipikir Bapa Abraham, mbah-mbahan awak dw mbiyn. Dkn bisan dianggep bener karo Gusti Allah apa ora jalaran sing ditindakk karo dkn. Awit dkn manut terus marang Gusti Allah, senajan kudu masrahk anak, yakuwi Isak, marang Gusti Allah nang altar.

²² Kuwi nduduhk nk pretyaya kuwi kudu dibarengi karo penggaw, teges, pretyayan bisan ktok wujud sangka sing ditindakk.

²³ Dadin ya tyotyok karo sing ketulis nang Kitab sing unin ngn: Bapa Abraham pretyaya marang Gusti Allah lan jalaran sangka pretyaya kuwi dkn dianggep bener karo Gusti Allah. Mulan dkn ya diarani Kantyan Gusti Allah.

²⁴ Lan saiki ya wis tyeta banget nk manungsa bisan ketampa Gusti Allah ora namung jalaran sangka pretyayan wa, nanging jalaran sangka pretyayan lan penggawn.

²⁵ Kayadn lont Rahab, sing pretyaya marang Gusti. Dkn ketampa Gusti Allah jalaran sangka penggawn, awit Rahab ndelikk wong-wong Ju sing dikongkon ngindik. Sakwis didelikk nang omah terus dietokk metu dalan liya.

²⁶ Kayadn awak nk wis ora nng ambekan mesti mati, mengkono uga pretyaya, nk ora nng penggawn ya mati.

3¹ Para sedulur, nang tengahmu aja sedulur okh-okh sing kepngin dadi guru, awit kow kudu ngerti nk Gusti Allah bakal ngrutu awak dw iki sing dadi guru luwih landep tenimbang wong-wong liyan.

² Aku ngomong ngono kuwi jalaran awak dw kabh kerep nggaw klu karo tembung awak dw. Wong sing ora tau nggaw klu karo tembung kuwi jan wong sing sampurna

tenan. Wong kaya ngono kuwi pantyn wis bisa nata karep awak.

³Aku arep nggambark sing tak omong iki. Delokk jaran ka: nk wis dipasang kendali tyangkem, jaran manut karep awak dw.

⁴Kapal ka ya ngono: senjata ged banget lan disurung angin banter, nanging sing ngnggak-ngnggokk kapal namung kemudin sing tyilik banget, manut karep sing nglakokk.

⁵Para sedulur, ilat manungsa ya kaya ngono: senjata tyilik, nanging bisa ngetokk rembukan sing ged-ged. Dipikir ta, geni sak ilat wa bisa ngobong alas ged.

⁶Ilat manungsa kuwi ya kaya geni, senjata tyilik bisa nekakk karusakan ged. Ilat kuwi wiwitan sak wernan ala. Lan jalaran ilat kuwi nang awak, mulan sak awak kabh bisa ketularan, marakk wong uga dadi ala lan sangsara slawas urip, awit ilat kuwi diobong-obongi sangka neraka.

⁷Dipikir para sedulur, manungsa wis bisa nelukk kwan-kwan sing galak, manuk-manuk, kwan-kwan sing mbrangkang lan uga kwan-kwan nang laut.

⁸Nanging ilat dw manungsa ora bisa nelukk. Ilat kuwi sakwijin ala sing ora kenng diendek, kaya ratyun ula sing matni.

⁹Awak dw memuji Gusti Allah Bapak awak dw karo ilat awak dw, nanging karo ilat iki awak dw uga mujkk ala marang wong liyan sing digaw nurut gambar Gusti Allah dw.

¹⁰ Para sedulur, kuwi klru tenan: lah pamuji apik lan pamuji ala kok metu sangka tyangkem siji?

¹¹ Apa sumur siji bisa ngetokk banyu nak bareng karo banyu pait?

¹² Apa wit anjir bisa ngetokk woh olf lan wit dreif bisa ngetokk woh anjir? Apa sumur sing ngetokk banyu asin uga bisa ngetokk banyu nak? Mesti ora ta?

¹³ Para sedulur, nk nang tengahmu nng wong sing rumangsa nduwni kaweruh lan kapinteran, wong kuwi kudu ngtokk kaweruh lan kapinteran nganggo urip sing apik lan pantes lan tumindak marang liyan kudu sing alus.

¹⁴ Lah nanging nk atimu kebek karo rasa sengit lan mri lan kow namung pada mikir urip dw-dw ngono, tibak enggonmu sombong ora nng wujut blas. Kow namung goroh.

¹⁵ Aja mikir nk sing mbok arani kaweruh kuwi tekan sangka nduwur! Blas ora! Kuwi kaweruh sak tyaran donya, ora metu sangka Roh Gusti Allah, nanging sangka pikiran Stan.

¹⁶ Awit nk kow pada memrn lan namung nggolk kemajuan dw-dw ngono, mesti nang tengahmu uga nng lelakon rusu lan sak wernan laku ala.

¹⁷ Nanging wong sing nduwni kaweruh sing sangka Gusti Allah kuwi kaping pisan resik atin, kaping pindon seneng rukun lan uga nduwni watek alus lan geleman. Wong sing

nduwani kaweruh sangka swarga kuwi gedhèng kawelasan lan okh kabetyikan marang liyan. Wong kaya ngono kuwi ora pilih-sih lan ora tok-tokan.

¹⁸ Mulan para sedulur, wong sing seneng rukun kuwi marakk liya-liyan nduw ayem lan kuwi bakal nekakk kabetyikan.

4 ¹ Para sedulur, apa ta sing marakk kow pada padu lan tukaran? Kow ngerti apa? Jalaran kow inter ora inter kepngin nuruti seneng atimu sing ora apik.

² Nk kow kepngin nduw apa-apa kow ora perduli matni wong, janji bisa keturutan sing mbok karepk. Nk kow weruh liyan nduw, kow terus mri. Lah nk ora bisa keturutan karep, kuwi terus marakk padu lan tukaran. Kow ora bisa nemu sing mbok kepngini kuwi jalaran kow ora ndonga njaluk marang Gusti Allah.

³ Nk kow ndonga marang Gusti Allah, durung mesti nk bakal nampa sing mbok jaluk, jalaran kekarepanmu ora apik; sing mbok jaluk kuwi namung arep mbok kanggokk nuruti kesenangan sing ora apik.

⁴ Para sedulur, kow kuwi wong sing ora kenng dijagakk, kaya wong wdok sing ninggal bojon. Apa kow ora pada ngerti nk wong sing seneng grudukan karo wong sing ora pretyaya lan nuruti kesenangan wong sing kaya ngono kuwi dadi mungsuh Gusti Allah? Dadin sapa sing mlu-mlu karo sing dilakoni

karo wong sing ora pretyaya dadi mungsuh Gusti Allah.

⁵ Mulan aja digaw sembrana tembung Kitab sing ngomong: Atin manungsa namung kudu rumaket marang Gusti Allah dw.

⁶ Nanging Gusti Allah kepngin ngtokk kawelasan sing ged marang manungsa. Mulan nang Kitab ya wis ketulis ngn: Gusti Allah nampik wong sing sombong, nanging Dkn ngtokk kabetyikan marang wong sing andap-asor.

⁷ Mulan para sedulur, pada manuta marang Gusti Allah, nanging Stan kudu mbok lawan, mesti dkn bakal mblayu lunga.

⁸ Pada nyedeka marang Gusti Allah lan Dkn uga bakal nyedeki kow. Kow sing pada nglakoni ala, dilrni lakumu sing ala kuwi. Lan kow sing atin rana-rn, resikana lan nuruta Gusti Allah.

⁹ Pada nlangsaa, nangisa lan pada sambata. Geguyumu dadia tangis lan kabungahanmu dadia kasusahan, awit kow nglakoni dosa.

¹⁰ Tyekak rembuk para sedulur: pada sujuta nang ngarep Gusti lan Dkn bakal ngangkat kow.

¹¹ Para sedulur, aja pada ngomongk ala bab liyan. Awit sapa nyalahk sedulur dw kuwi sakjan nyalahk wt Gusti Allah. Lan sapa sing nyalahk wt Gusti Allah kuwi tibak ora nglakoni wt, malah arep ngungkuli wt Gusti Allah lan dadi sing tukang ngrutu.

¹² Lah sing nggaw wt kuwi sapa lan sing ngrutu manungsa kuwi sapa? Apa ora Gusti Allah dw? Namung Dkn sing bisa nylametak lan nyetrap manungsa. Rumangsamu kow kuwi sapa kok wani nyalahk tunggal sedulur.

¹³ Para sedulur, saiki aku arep nduw omong marang para sedulur sing tukang dedagang. Kow pada seneng ngomong: Saiki apa ssuk awak dw arep budal nang kuta iki apa kuta ka lan awak dw arep nang kana setaun suwn. Awak dw arep ndagang lan nggaw bati sing okh.

¹⁴ Lah kow pada wani ngomong ngono kuwi apa kow ngerti tenan apa sing bakal klakon ssuk? Apa kow ora ngerti nk uripmu kuwi namung kaya pedut ka, saiki teka, mengko wis ilang.

¹⁵ Kow kudu ngomong ngn: Nk Gusti nglilani lan awak dw ijk dikki urip awak dw arep ngn apa ngono.

¹⁶ Nanging saiki kow malah pada sombong lan pamr ngono. Kuwi klu banget.

¹⁷ Mulan para sedulur, nk kow ngerti apa sing bener nanging ora mbok lakoni, tibak kow dosa.

5 ¹ Para sedulur, aku saiki kepngin nduw omong marang wong sugih sing meres liyan. Omongku ngn: Kow sing sugih, apik kow pada sambat lan tangisan wa, awit kow bakal katekan kasangsaran ged.

² Ing mripat Gusti panganmu sing numpuk-numpuk kuwi bosok nganggur lan sandanganmu sing mbok simpen dipangan renet kabh.

³ Barang-barangmu sing emas lan selaka pada rusak kabh; kuwi nggambark nk uripmu bakal rusak uga lan Gusti Allah bakal mbuwang kow nang neraka, awit senjata dinan enggon Gusti Allah bakal ngrutu manungsa wis tyedek, kow pada mepeng terus nglumpukk banda.

⁴ Dirungokk swaran wong-wong sing pada kerja pann nang kebonmu ka, nanging ora mbok bayar gajiha. Wong-wong pada tyeluk-tyeluk lan Gusti Allah sing kwasa dw krungu sambat wong-wong kuwi.

⁵ Kow pada ngepnakk uripmu ing donya kn lan kow pada nuruti apa senengmu, kaya ingon-ingon ka dipakani bn lemu arep dibelh.

⁶ Wong-wong sing ora salah mbok srt nang kruton, mbok arani salah lan mbok patni, senjata wong-wong kuwi ora nglawan blas marang kow.

⁷ Para sedulur, kow sing pada ngalami kanglan, pada dikuwatk terus karo sabar karo ngentni tekan Gusti. Wong tandur ka mesti ya ngarep-arep bisa pann ged. Mulan dkn ya sabar ngentni tekan udan ing rendengan tyilik lan rendengan ged.

⁸ Semono uga kow para sedulur, kow kudu sabar ngentni. Dikuwat terus! Ora suwi menh Gusti bakal teka.

⁹ Mulan, nk nyangga abot, aja terus pada nyalahk lan maido sakpada-pada, mengko Gusti Allah ndak nyalahk kow. Awit kow kudu ngerti nk Gusti, sing ngrutu manungsa, wis ndang teka wa.

¹⁰ Pada diling para nabi sing pada nggawa pitutur Gusti Allah dk mbiyn. Senajan disiya-siya, nanging pada mantep terus nyangga kasangsaran karo sabar. Kuwi kudu mbok tiru.

¹¹ Beja tenan para nabi kuwi, awit pada kuwat nyangga terus karo sabar. Kow mesti klingen lelakon Yob, senajan abot kaya ngapa, dkn sabar terus lan ora semplak pengandel. Lan kow uga ngerti kepriy enggon Gusti ngupahi dkn entk-entkan, awit Gusti ged kawelasan lan kabetyikan.

¹² Para sedulur, saiki aku kepngin ngomongk barang liyan sing penting uga. Nk kow arep nggaw janji apa-apa, kow ora usah sumpah. Aja sumpah nganggo seksi langit apa bumi, apa seksi apa wa. Nk niat ya kow kudu ngomong ya nk niat ora ya ngomong ora. Nk kow sumpah, Gusti Allah bakal nyalahk kow.

¹³ Para sedulur, nk nang tengahmu nng sedulur ngalami kasusahan, dkn kudu ndonga. Lah sing ngalami kabungahan kudu singi-singi memuji Gusti.

¹⁴ Nk nng sedulur sing lara, penuntun-penuntun pasamuan kudu dityeluk. Dadin sedulur-sedulur kuwi bisa ndongakk sing lara lan ngusapi lenga ing jeneng Gusti.

¹⁵ Pandongan para penuntun sing nganggo pengandel bakal nambani sing lara lan nk dkn nduw salah, Gusti uga bakal ngapura.

¹⁶ Mulan, sing lara kudu ngomongk salah lan liya-liyan kudu ndongakk sing lara supaya bisa mari. Awit kow kudu ngerti para sedulur, pandongan wong sing manut kekarepan Gusti kuwi ged kwasan.

¹⁷ Kow mesti klingen lelakon nabi Elia. Dkn ya namung wong urip kaya awak dw iki. Lah dkn ndonga tenanan supaya ora udan lan wujud ya terus ora udan telung taun setengah suwn.

¹⁸ Kadung dkn ndonga menh njaluk udan, wujud ya terus udan terus lan tanduran bisa tukul menh.

¹⁹ Para sedulur, nk nang tengahmu nng sakwijin sedulur ninggal dalan Gusti terus nng sedulur liyan sing narik wong kuwi bisa manut menh, ngertia iki para sedulur: sedulur sing narik wong dosa sangka dalan sing ala kuwi sakjan narik nyawan wong sangka pati. Sedulur kuwi nulungi wong sing nggaw dosa kuwi, supaya Gusti Allah bisa ngapura dosa-dosan kabh. Para sedulur, tyukup semn layang iki. Yakobus

1 Petrus

1 ¹Layang marang sedulur-sedulurku sing pada kapentyar manggon nang bawah Pontus, bawah Galasia, bawah Kapadosia, nang bawah Asia lan bawah Bitinia, sedulur-sedulur sing wis dipilih karo Gusti Allah dadi umat lan saiki pada manggon nang panggonan sing adoh karo negaran dw. Iki layang sangka Ptrus, sedulurmu sing dipilih karo Gusti Ysus Kristus dadi rasul.

²Para sedulur, kow wis dipilih karo Gusti Allah Bapak awak dw lan kuwi pantyn wis dadi karep kawit mbiyn. Mulan Dkn ngedunk Roh Sutyi ing uripmu, supaya kow bisa dadi umat Gusti Allah sing sutyi. Dadin kow bisa urip manut Gusti Ysus Kristus lan bisa resik atimu, jalaran Gusti Ysus Kristus wis nglakoni pati lan getih tumts kanggo nebus sakkh dosamu. Muga-muga kabetyikan lan katentreman Gusti Allah bisa lubr ing uripmu.

³Para sedulur, hayuk pada memuji Gusti Allah, Bapak Gustin awak dw Ysus Kristus. Awit sangka gedn kawelasan Dkn nganyark urip awak dw, bareng karo enggon Gusti Ysus Kristus ditangkk sangka pati. Jalaran sangka kuwi awak dw saiki urip kebek karo pengarep-arep.

⁴Kejaba sangka kuwi, awak dw saiki bisa ngarep-arep marang panduman sing wis dityawisk karo Gusti Allah. Panduman iki kasimpen nang swarga kanggo awak dw, mulan ya ora bisa rusak apa reget apa alum.

⁵Karomenh para sedulur, Gusti Allah mageri awak dw nganggo pangwasan, janji awak dw mantep terus enggon pretyaya marang Dkn. Tujuan, supaya ing temb, ing entk-entkan jaman, Gusti Allah bisa ngluwari awak dw sangka sak nng ala lan entk-entk sembarang bakal nekakk betyik kanggo awak dw.

⁶Mulan para sedulur, hayuk pada mantep terus ing kabungahan, senajan saiki awak dw kudu sedilut nandang sak wernan kasusahan.

⁷Kuwi kabh kudu klakon, supaya ktok tenan-ora pengandel awak dw marang Gusti Allah. Nk dipikir para sedulur, gk emas sing bakal rusak wa kudu diobong, supaya ktok tenan-ora. Mulan kuwi kabh kudu klakon, supaya mbsuk, nk Gusti Ysus Kristus teka menh, awak dw bisa nampa pengaleman ged sangka Gusti Allah.

⁸Kow pada trsna marang Gusti Ysus Kristus, senajan kow durung tau weruh Dkn lan senajana kow saiki ora weruh Dkn, meksa kow pada pretyaya marang Dkn. Lan saiki kow pada ngalami kabungahan sing ged ing atimu, kabungahan sing ora kenng didunungk lan kabungahan sing nggumunk tenan.

⁹ Para sedulur, bener kow pada bungah, jalaran Gusti Allah bakal ngrampungk penggawan ing uripmu, yakuwi, Dkn bakal ngluwari kow kabh sangka sak nng ala ing donya kn, supaya ing entk-entk sembarang bisa dadi betyik kanggo kow. Lan kuwi bisa keturutan, jalaran kow pada pretyaya marang Gusti Ysus Kristus.

¹⁰ Bab enggon Gusti Allah bakal ngluwari kow sangka sak nng ala ing donya kn kuwi para nabi ing jaman mbiyn wis kepngin ngerti, mulan wis pada mikir-mikirk lan nitipriksa sak bisa-bisan. Para nabi kuwi wis ngomongk nk Gusti Allah bakal ngtokk kabetyikan marang kow.

¹¹ Awit Roh Gusti Allah sing ana ing Kristus uga ana ing para nabi kuwi lan ngekki ngerti marang para nabi, nk Kristus bakal nglakoni kasangsaran ged, uga nk sakwis kuwi Dkn bakal ngtokk gedn kwasan. Para nabi mau mikir lan nitipriksa kepngin ngerti kapan lan kepriy enggon prekara-prekara mau bakal klakon.

¹² Roh Gusti Allah nduduhk marang para nabi mau, nk prekara-prekara sing kudu klakon kuwi ora bakal klakon ing jaman para nabi kuwi, ora, nanging bakal klakon ing jaman awak dw iki. Ya prekara-prekara sing diomong karo para nabi kuwi sing saiki dikabark wong-wong sing pada nggelark kabar kabungahan bab Gusti Ysus Kristus.

Roh Sutyi sing ngekki kekuwatan marang wong-wong kuwi kanggo nggelark kabar kabungahan kuwi lan para mulkat wa kaya-kaya pada nginjen, jalaran kepngin dunung bab prekara-prekara kuwi.

¹³Mulan para sedulur, pada dipikir prekara-prekara sing tak omong mau lan pada sing ati-ati tenan enggonmu nglakokk urip. Kow kudu sing awas lan sing mantep enggonmu pada ngarep-arep tekan berkah Gusti Allah, yakuwi mbsuk nk Gusti Ysus Kristus bakal teka menh lan ngluwari awak dw sangka sak nng ala ing donya kn.

¹⁴Kow kudu manut marang Gusti Allah ing prekara apa wa lan aja sampk katut menh mlu nglakoni barang sing ala kaya sing mbok lakoni mbiyn dong kow durung ngerti kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus.

¹⁵Nanging saiki kow kudu nglakoni urip sing sutyi, awit Gusti Allah, sing manggil kow, ya sutyi.

¹⁶Pantyn Gusti Allah dw ya wis ngongkon nabi Moses nulis ngn: Aku, Gusti Allahmu, sutyi, mulan kow uga kudu urip sing sutyi.

¹⁷Para sedulur, bener nk kow ndonga Gusti Allah mbok tyeluk Bapak. Nanging kow kudu ngerti nk Gusti Allah ora pilih-sih, ora dumm kow anak, ora, nanging Gusti Allah bakal ndelok lakun lan ala-bener kabh wong. Mulan awak dw kudu pada nduwani wedi marang

Gusti Allah lan suwn awak dw urip ing donya kn, hayuk pada urip sing ati-ati.

¹⁸Kow ngerti dw para sedulur, maun urip awak dw ora nng teges, awit piwulang mbah-mbahan awak dw namung marakk awak dw nglakoni barang-barang sing ora nng teges. Nanging saiki awak dw wis dipedot sangka urip sing ora migunani kuwi. Lah apa sing dienggo mbayar kuwi para sedulur? Ora barang sing rusak, ora emas apa selaka, ora.

¹⁹Sing dienggo mbayar ya getih Gusti Ysus, sing ged ajin. Awit Gusti Ysus dikurbank marang Gusti Allah, kaya wedus sing ora nng tyirin blas.

²⁰Sakdurung jagat digaw, Gusti Allah wis milih Gusti Ysus Kristus, sing bakal dadi kurban kanggo nebus dosan manungsa. Nanging ngentni jaman entk-entkan iki, jaman awak dw, Gusti Allah ngongkon Gusti Ysus Kristus medun nang jagat kn nekakk keslametan kanggo awak dw.

²¹Saiki awak dw bisa pretyaya marang Gusti Allah, jalaran Gusti Ysus Kristus wis nglakoni pati kanggo nebus dosan awak dw sak kabh. Nanging Gusti Allah wis nangk Dkn sangka pati lan Dkn dikki pangwasa ngungkuli sembarang, tujuan, supaya awak dw bisa pretyaya marang Gusti Allah lan bisa ngarep-arep nampa sak nng kabetyikan sing wis dityawisk karo Gusti Allah kanggo ing temb.

²² Para sedulur, kow pada temen manut marang pitutur Gusti Allah, mulan kow ya pada nindakk urip sing resik, pedot sangka sak nng piala. Kuwi jalaran kow saiki pada bisa trsna ing lair-batin marang sedulur-sedulur tunggal pretyaya, mulan ya pada mempenga terus enggonmu pada nrsnani sakpada-pada, nanging nganggo katrsnan sing luwih jeru.

²³ Awit ngertia para sedulur, kow saiki wis dadi wong anyar, kalairk menh, ora sangka bapa manungsa sing kudu mati, ora, nanging sangka tembung Gusti Allah sing urip lan langgeng.

²⁴ Kuwi pantyn wis tyotyok karo sing ketulis nang Kitab sing unin ngn: Kabh manungsa kuwi kaya suket lan gagah-gedn namung kaya kembang. Suket dadi garing lan kembang gogrok, nanging tembung Gusti Allah tetep terus slawas-lawas.

²⁵ Ya tembung Gusti Allah iki sing digelark marang kow ing kabar kabungahan.

2 ¹ Para sedulur, kepriy awak dw enggon kudu urip bebarengan karo sedulur-sedulur tunggal pretyaya? Kaping pisan, aja pada mikir ala bab liyan. Kaping pindo, aja pada ngapusi liyan. Kaping telu, aja pada tok-tok nindakk betyik marang liyan, namung kanggo nutupi salah lan klrun dw. Kaping

papat, aja pada mri marang liyan. Kaping lima, aja pada nyatur ala marang liyan. Watek sing kaya ngono kuwi kudu mbok tinggal kabh.

² Sing perlu dw, kow kudu kaya botyah bayi sing entas lair ka, namung kepngin banyu susu, teges kow kudu namung kepngin manut marang tembung Gusti Allah, sing kenng dipadakk karo banyu susu kasukman sing tus. Iku sing bisa marakk kow nduwni kekuwatan terus manut marang kekarepan Gusti Allah tekan entk-entkan, yakuwi mbsuk nk Gusti Allah wis ngluwari awak dw sangka sak nng ala ing donya kn. Mulan, pada mmpenga enggonmu pada manut marang kekarepan Gusti Allah, awit kow wis pada ngrasakk dw sepira gedn kabetyikan Dkn.

³ (2:2)

⁴ Para sedulur, awak dw sing pretyaya iki dadi omah panggonan Gusti Allah. Lah Gusti Ysus kuwi dadi watu sing wiwitan, watu sing dipasang ndisik dw, mulan awak dw iki hayuk pada mara nang nggon Gusti Ysus, awit awak dw kenng dipadakk karo watu liya-liyan sing dienggo nggaw omah, nurut watu sing wiwitan. Dadin kanggo nggaw omah kasukman iki, omah panggonan Gusti Allah, Gusti Ysus dadi watu sing urip. Gusti Allah dw sing milih Dkn lan kanggo Gusti Allah Dkn ya ged banget ajin, senjata Dkn ora dikanggokk karo manungsa, jalaran ora

pada dunung. Nanging awak dw iki uga dadi watu-watu sing urip kanggo ngedekk omah Gusti Allah, omah kasukman. Mulan awak dw iki ya dadi imam-imam sing kudu masrahk kurban-kurban kasukman sing ndadkk legan atin Gusti Allah, jalaran awak dw wis dadi siji karo Kristus.

⁵ (2:4)

⁶ Bab iki kabh pantyn ya wis ketulis nang Kitab sing unin ngn: Rungokk, Aku wis masang watu wiwitan nang kuta Sion, watu sing tak pilih dw lan watu sing ged banget ajin. Sapa sing pretyaya marang Dkn ora bakal kisinin.

⁷ Dadin para sedulur, kanggo awak dw sing pretyaya, Gusti Ysus kuwi ged banget ajin. Nanging kanggo wong-wong sing ora pretyaya marang Dkn nng ayat nang Kitab sing unin ngn: Watu sing ora dikanggokk karo sing tukang nggaw omah, malah watu kuwi sing dadi watu wiwitan.

⁸ Uga nng ayat liyan sing unin ngn: Ya watu kuwi sing dadi sandungan lan watu kuwi sing marakk wong tiba. Wong sing kesandung lan tiba kuwi ya wong sing ora pretyaya marang kabar kabungahan Gusti Ysus Kristus. Kuwi wis dadi pestin wong sing ora pretyaya.

⁹ Nanging awak dw iki bangsa sing dipilih karo Gusti Allah, awak dw dadi imam-imam Gusti Allah sing ngwasani sembarang. Awak dw iki dadi bangsa sing sutyi, umat Gusti Allah dw, kapilih kanggo ngabark penggawn Gusti Allah sing nggumun-nggumunk. Ya Dkn sing ngluwari awak dw sangka pangwasan pepeteng lan saiki nuntun awak dw ing pepadang sing nggumunk, awit Dkn tansah ngtokk katrsnan lan kabetyikan marang awak dw.

¹⁰ Wujut awak dw mbiyn dudu umat Gusti Allah, nanging saiki awak dw dadi umat Dkn dw. Mbiyn awak dw ora dimelasi karo Gusti Allah, nanging saiki Dkn ngtokk kawelasan marang awak dw.

¹¹ Para sedulur sing tak trsnani, aja pada lali nk awak dw iki ing donya kn namung mampir ngomb. Kn ora panggonan awak dw kanggo slawas. Mulan aku nglingk tenan marang kow: aja pada manut marang kesenangan ati sing namung marakk dosa. Kuwi namung ngalang-alangi kow enggonmu nuruti kekarepan Gusti.

¹² Apik, ing sak tengah bangsa-bangsa sing ora pretyaya marang Gusti Allah kow pada nindakk urip sing pantes. Dadin, senjata wong-wong pada ngarani kow kuwi wong ala, nanging jalaran nitni tindakmu sing betyik, kapan-kapan nk ditekani Gusti Allah dw ing urip, mesti bakal ngelem Dkn.

¹³ Semono uga para sedulur, enggonmu urip ing sak tengah wong sing ora pretyaya marang Gusti Allah, pada manuta marang pernatan-pernatan gawan manungsa, awit kuwi kekarepan Gusti. Teges, pada manuta marang pernatan-pernatan sing sangka ratun, awit kuwi pangwasa sing duwur dw.

¹⁴ Uga pada manuta marang pernatan-pernatan sangka gramang-gramang, awit wong-wong kuwi dadi wakil ratun kanggo nyetrap wong sing nglakoni ala lan ngupahi wong sing nindakk sing betyik.

¹⁵ Karep Gusti Allah kuwi, bisaa wong-wong sing tanpa jalaran nyalahk lan nggunem kow pada weruh dw, nk kow namung nglakoni sing betyik. Entk-entk bakal pada kisinin dw lan ora wani ngomong sing ora-ora menh.

¹⁶ Para sedulur, bener kow saiki wis diluwari sangka setrapan Gusti Allah kanggo wong dosa, nanging kuwi aja terus digaw jalaran lan digaw nutupi klakuan sing ala. Malah apik, saiki, sakwis kow wis merdka, nyambutgawa manut karep Gusti Allah.

¹⁷ Kanggo ringkes rembuk para sedulur, pada ngajana marang tunggal manungsa lan trsnaa marang sedulur-sedulur tunggal pretyaya. Pada ngajana marang ratun lan pada wedia marang Gusti Allah.

¹⁸ Para sedulur, saiki aku kepngin nduwni tembung marang para sedulur sing slaf. Tembungku ngn: Sedulur-sedulur sing slaf,

pada ngajnana marang sing nduwni kow.
Pada manuta marang wong-wong kuwi,
ora namung marang sing apik lan gemati,
nanging uga pada manuta marang sing
kereng.

¹⁹ Kenng apa kok aku ngomong ngono para
sedulur? Awit nk kow tanpa salah apa-apa
digebuki, nanging jalaran kow nglabuhi Gusti
kasangsaran kuwi mbok sangga karo sabar,
ngertia nk kuwi berkah Gusti.

²⁰ Nk kow digebuki jalaran kow nglakoni
barang sing ora apik, kuwi ya pantyn sak
bener. Nanging nk kow nglakoni sing bener
lan senjata ngono kow meksa digebuki,
ngertia para sedulur slaf, kuwi berkah Gusti.

²¹ Mulan, aja pada kagt para sedulur, awit
dong Gusti Allah manggil awak dw, Dkn
wis ngerti nk awak dw bakal kudu nglakoni
kasangsaran. Wujut Kristus dw ya wis
nglakoni kasangsaran nglabuhi kow, kanggo
ninggali tulada sing kudu mbok lakoni. Dadin
kow saiki namung nurut tipak Dkn.

²² Nk dipikir para sedulur, pantyn bener sing
ketulis nang Kitab, sing unin ngn: Dkn ora
tau nglakoni ala lan Dkn ora tau goroh.

²³ Wujut dong Dkn diolok-olok, Dkn ora
ngolok-olok. Dong Dkn dipilara, Dkn ora
ngomong nk arep mbales ala apa kepriy, ora.
Nanging Dkn masrahk sembarang marang
Gusti Allah, sing bakal ngrutu sembarang
manut sak bener.

²⁴ Mbok dipikir para sedulur, enggon Gusti Ysus dipatni nang kayu pentngan. Nang kono Dkn nampa setrapan, jalaran sangka dosa sing dilakoni karo awak dw. Mengkono kuwi Gusti Ysus medot pangwasan dosa sing mbanda awak dw, tujuan, supaya awak dw bisa urip sing bener manut kekarepan Gusti Allah. Nabi Ysaya dk mbiyn wis tau ngomong bab kasangsaran sing dilakoni karo Gusti Ysus. Dkn ngomong ngn: Bilur nang awak Dkn ndadkk warasmu.

²⁵ Awit para sedulur, mbiyn kow kesasar-sasar kaya wedus mblarah, nanging saiki kow wis pada mulih ngetutk Gusti Ysus Kristus, sing ngengon lan ngrumati nyawamu.

3 ¹ Para sedulur, aku saiki arep ngomongk bab pernatan kanggo wong wdok ing sakjeron omah-omah. Tembungku kanggo sedulur-sedulur wdok sing nduw bojo ngn: Kow kudu manut marang bojomu. Awit nng sedulur-sedulur wdok sing bojon durung gelem pretyaya marang pitutur Gusti. Nanging sedulur-sedulur wdok kuwi bisa narik atin bojon, supaya gelem pretyaya marang Gusti, tanpa ngomong apa-apa bab pitutur Gusti.

² Lah kuwi kepriy bisan keturutan? Kuwi bisa keturutan nk tingkah-lakun sedulur-sedulur wdok ngtokk nk urip resik lan ngajni marang Gusti.

³ Mulan sedulur-sedulur wdok, kow aja namung mikir patyakan njaba sing ktok, kayadn nata rambut, nganggo gelang-kalung emas lan salin sing nurut jaman, ora.

⁴ Nanging pada mikira patyakan njeruh atimu, awit kuwi sing langgeng. Kow kudu nduw ati sing gemati lan sing anteng. Kuwi patyakan sing apik dw, sing disenengi karo Gusti Allah.

⁵ Awit wong wdok-wdok sing pada ngabekti marang Gusti Allah ing jaman mbiyn ya namung merlokk patyakan atin. Wong-wong kuwi pada ngarep-arep prejanjian Gusti Allah lan uga pada manut marang bojon.

⁶ Kayadn ibu Sarah, bojon Bapa Abraham. Ibu Sarah uga manut marang Bapa Abraham, mulan nyeluk dkn Gusti. Nk kow, sedulur-sedulur wdok, bisa nduwni ati kaya ibu Sarah, nglakoni sing betyik, tanpa wedi alangan apa-apa, kow kenng diarani anak-anak ibu Sarah.

⁷ Kanggo kow sedulur-sedulur lanang, pernatan ing sakjeron omah-omah kuwi ngn: Kow kudu tumindak nganggo kadunungan, mangertni nk wong wdok kuwi luwih ringkih tenimbang wong lanang. Mulan bojomu kudu mbok ajni, awit dkn uga, kaya kow, nampa urip langgeng pawh Gusti Allah. Dadin, nk kow ora ngajni marang bojomu, pandongamu ora bakal ditampa karo Gusti Allah.

⁸ Tyekak rembuk para sedulur, mbok pada tunggala pikir lan tunggala karep lan pada mlua krasa lan mlua nyangga kanglan liyan. Pada trsnaa lan andap-asor marang sakpada-pada.

⁹ Aja pisan-pisan mbales ala karo ala lan nk nng wong ngolok-olok kow, aja gentn ngolok-olok wong, aja ngono. Nanging wong sing nggaw ala marang kow dipujkk sing betyik wa. Dadin kow bisa nampa sak nng kabetyikan sing wis dityawisk karo Gusti Allah nang swarga kanggo kow, awit kuwi tujuan enggon Gusti Allah manggil kow.

¹⁰ Bab iki nang Kitab wis ketulis ngn: Sapa sing kepngin urip sing slamet lan ngrasakk waktu sing kepnak, wong kuwi kudu sing ati-ati karo ilat, aja sampk ngetokk tembung sing ala. Kudu bisa mbingkem lambn, aja sampk ngetokk tembung sing goroh.

¹¹ Nyingkirana barang ala lan nglakonana sing betyik. Nggolkana rukun lan pada nglumui bisa nekakk katentreman.

¹² Awit Gusti Allah seneng marang wong sing nglakoni sing bener lan Dkn ngrungokk pandongan wong sing kaya ngono, nanging Dkn nglawan wong sing nglakoni ala.

¹³ Para sedulur, lumrah, nk kow nglumui nindakk sing betyik, mesti ya ora nng sing nggaw ala marang kow.

¹⁴ Nanging semunggon kow kudu nglakoni sangsara senajan kow nglakoni sing betyik, kuwi anggepen berkah Gusti Allah wa. Mulan, aja pada wedi marang wong sing medn-medni kow lan aja pada bingung.

¹⁵ Namung Kristus sing kudu mbok pikir ing atimu, awit Dkn Gustimu. Dadin nk nng wong takon, kow bisa ndunung-ndunung bab pengandel lan pengarep-arep sing ana ing atimu.

¹⁶ Mung wa, sing ndunung-ndunung kuwi kudu nganggo tembung sing alus lan pantes, karo ati sing resik. Dadin wong-wong sing ngomongk sing ora-ora bab uripmu kuwi kisinin dw, nk pada nitni katemenan enggonmu nurut Kristus.

¹⁷ Para sedulur, ngalami kasangsaran jalaran nindakk sing betyik kuwi malah barang sing apik, nk kuwi pantyn kekarepan Gusti Allah, tenimbang ngalami kasangsaran jalaran nglakoni sing ala.

¹⁸ Awit para sedulur, Kristus dw ya wis nglakoni pati nglabuhi awak dw, kanggo nebus dosan awak dw sak kabh lan kanggo slawas. Dadin wong sing ora salah mati nglabuhi wong sing salah, supaya awak dw bisa ketampa karo Gusti Allah. Gusti Ysus bener dipatni badan, nanging roh urip terus.

¹⁹ Ya roh Kristus kuwi sing medun nggelark kabar kabungahan marang roh-roh wong mati sing disetrap.

²⁰ Yakuwi roh-roh wong-wong sangka jaman nabi Noah, sing ora pada manut marang Gusti Allah. Ing jaman kuwi Noah nggaw kapal lan Gusti Allah ngentni karo sabar marang wong-wong, nanging namung wong wolu sing mlebu nang kapal lan bisa slamet, ora katut mati kelep.

²¹ Kelepan ged lan kapal ged ing jaman nabi Noah kuwi gambar pembaptisan banyu sing ngluwari kow sangka setrapan Gusti Allah kanggo wong dosa lan medot kow sangka urip dosa, jalaran kow manut marang Gusti Allah kaya nabi Noah ing jaman. Dadin pembaptisan banyu kuwi ora kanggo ngresiki awak sangka reget, ora, nanging kanggo tanda nk kow manut marang pitutur Gusti Allah lan kow ngakoni nk uripmu wis mbok pasrahk marang Gusti Allah. Para sedulur, kow ngerti nk kow wis diluwari sangka setrapan Gusti Allah kanggo wong dosa, jalaran kow pretyaya marang Kristus, sing wis tangi menh sangka pati. Mulan pembaptisanmu ing banyu ya bisa nylametk kow sangka pangwasan dosa.

²² Lah Kristus, sing wis tangi menh sangka pati, saiki wis munggah nang swarga nang tengen Gusti Allah, ngtokk nk Dkn ngwasani

sembarang, kayadn mulkat-mulkat lan sak
nng pangwasan roh-roh.

4¹ Para sedulur, pada ngertia nk Kristus dw
ya wis nglakoni kasangsaran dong Dkn
ijik nang jagat kn. Mulan kow semono uga
kudu kaya Kristus nata atimu, supaya kuwat.
Awit kasangsaran jalaran nglabuhi Gusti kuwi
tandan nk kow wis mari nglakoni dosa.

² Dadin suwn ijk urip nang jagat kn kow
namung nuruti kekarepan Gusti Allah, ora
katut menh karo kesenangan ati kaya maun.

³ Awit para sedulur, nk dipikir ya wis kesuwn
banget enggonmu maun katut lan kepeksa
mlu-mlu nglakoni urip kaya wong sing ora
pretyaya marang Gusti Allah. Wujut maun kow
pada nglakoni urip ngumbar seneng sing ora
pantes blas, nuruti karep ati sing ala, kerep
mabuk, ram-ram grudak-gruduk, ngumpul
ombn-ombn lan uga kow pada nglakoni
brahala werna-werna sing ngisin-isink.

⁴ Kantya-kantamu mbiyn sing ora pretyaya
terus pada kagt nitni nk kow ora gelem
mlu-mlu menh karo barang sing ora nggenah
kuwi. Mulan kow saiki pada diarani sing
ora-ora.

⁵ Nanging ora apa-apa, awit wong-wong
kuwi wis nggenah nk bakal asok penjawab
marang Gusti Allah sing bakal ngrutu wong
urip lan wong mati.

⁶ Yakuwi jalaran Kristus nggelark kabar
kabungahan marang wong mati. Awit,

senajan wong-wong kuwi wis mati sak tyara badan, nanging jalaran Kristus nggelark kabar kabungahan marang wong-wong kuwi, saiki roh-roh wong-wong kuwi bisa urip karo Gusti Allah slawas.

⁷ Para sedulur, jaman iki wis arep tekan entk-entkan. Mulan kow kudu sing padang ing pikiran lan sing awas ing angen-angen, supaya kow bisa ndonga sing sak mestin.

⁸ Sing penting dw sing kudu mbok lakoni yakuwi, pada trsnaa sak atimu marang sakpada-pada. Awit nk awak trsna sak atin marang liyan, awak dw ya ora bakal ngomong-omongk bab klrn lan salah liyan.

⁹ Uga para sedulur, aja pada man nampa sedulur tunggal pretyaya nginep nang omahmu. Diladni tanpa nggresah.

¹⁰ Para sedulur, kow pada dikki kapinteran dw-dw karo Gusti Allah, kuwi pada dikanggokk kanggo nulungi liyan. Nk kow dikki penggawan apa wa karo Gusti Allah, tandangana karo temen tekan rampung. Dadin kabetyikan Gusti Allah bisa ktok ing werna-werna tyara.

¹¹ Gampang omong: Nk nng sedulur ngetokk tembung sangka Gusti Allah, ya bn Gusti Allah tenan sing ngomong. Nk nng sedulur nulungi liyan, ya dilakoni nganggo kekuwatan Gusti Allah. Dadin ing sembarang sing mbok tindakk kanggo Gusti Ysus Kristus, Gusti Allah sing diluhurk. Pantyn, Gusti Allah sing

kudu digunggung lan Dkn sing ngwasani sembarang, saiki lan slawas-lawas. Amn!

¹² Para sedulur sing tak trsnani, aja pada kagt enggonmu nandang kanglan kanggo njajal mantep-ora pretyayamu. Kuwi sakwijin lelakon sing dialami kabh wong sing pada pretyaya marang Gusti.

¹³ Aja pada kagt, nanging pada bungaha, awit kow mlu ngrasakk kangsangsaran Kristus. Nanging kaya ngapa gedn kabungahanmu mbsuk nk Kristus bakal teka menh lan kabh wong bakal weruh sepira gedn kwasan.

¹⁴ Mulan, nk kow diolok-olok wong jalaran kow nurut Kristus, kuwi anggepen berkah sangka Gusti Allah, awit kuwi tandan nk Roh Gusti Allah sing nggumunk manggon ing atimu.

¹⁵ Aja sampk kow nandang sangsara, jalaran kow matni wong apa nyolong apa nglakoni ala liyan apa jalaran kow ngrusui urip wong liya.

¹⁶ Nanging nk enggonmu nandang sangsara kuwi jalaran kow nurut Kristus, kow ora usah isin. Malah pada bungaha lan memujia Gusti Allah nk kow diarani wong Kristen.

¹⁷ Pantyn, waktun wis teka enggon Gusti Allah molai ngrutu manungsa lan Dkn bakal molai nang omah dw ndisik, ya awak dw iki sing pretyaya. Lah nk Gusti Allah molai karo awak dw sing pretyaya, lah kaya ngapa bakal nk Gusti Allah bakal ngrutu wong sing pada nampik kabar kabungahan Kristus.

¹⁸ Bab iki nang Kitab nng tulisan sing unin ngn: Nk Gusti Allah nglilani kanglan nekani urip wong betyik, lah wong sing ora pretyaya lan sing nglakoni ala menh, kaya ngapa bakal?

¹⁹ Mulan para sedulur, nk kow nandang sangsara jalaran kuwi kekarepan Gusti Allah, pasraha sembarang marang Dkn sing nggaw urip lan pada tetep terus enggonmu nggaw betyik, awit Dkn slawas bakal nulungi kow.

5 ¹ Para sedulur, aku saiki kepngin nduwni tembung marang sedulur-sedulur sing kaya aku dadi penuntun pasamuan. Kow pada ngerti nk aku dw weruh dong Gusti Ysus Kristus nglakoni kasangsaran nglabuhi awak dw, supaya mbsuk nk Dkn teka menh marani awak dw, aku bareng karo kow kabh uga nampa pengaleman bareng karo Gusti Ysus Kristus, sing bakal dikki pangwasa sing duwur dw karo Gusti Allah.

² Jalaran sangka kuwi mau kabh, aku nyuwun marang para penuntun, sedulur-sedulur sing wis dipasrahk marang kow karo Gusti Allah pada dirumati sing apik, teges, karo ati sing karep, mangertni nk kuwi kekarepan Gusti Allah, dadin ora kepeksa. Aja nandangi penggawanmu jalaran kow mikir bayaran apa bati, ora, nanging jalaran kepngin ngladni.

³ Aja mandori wong-wong sing dipasrahk marang penjawabmu, nanging malah pada

dadia tulada sing apik kanggo sedulur-sedulur sing pada nurut Gusti.

⁴ Dadin mbsuk, nk Gusti Ysus Kristus, Penuntun Ged, teka menh lan kabh wong bakal weruh, Dkn bakal ngelem kow ora nng entk, kaya enggon Gusti Allah ngelem Dkn.

⁵ Mengkono uga sedulur-sedulur sing enom. Kow kudu ngajni lan nggugu marang tembung para penuntun. Para sedulur, enggonmu bebarengan marang sakpada-pada kudu nganggo andap-asor. Awit nang Kitab ya wis ketulis ngn: Gusti Allah sengit marang wong sing sombong, nanging Dkn ngtokk kabetyikan marang wong sing andap-asor.

⁶ Mulan, pada sujuta marang Gusti Allah sing kwasa, Dkn bakal ngangkat kow nk wis wantyin.

⁷ Sumelangmu kabh pasrahna marang Gusti Allah, awit Dkn sing ngrumati kow.

⁸ Para sedulur, pada sing padang ing pikiran lan sing awas, awit Stan, mungsuhamu, klintaran kaya matyan ngelih nggolk pangan.

⁹ Mulan, pada mantepa ing pengandel, supaya kow bisa nglawan nk dkn nekani kow. Awit, aja lali nk sedulur-sedulurmu tunggal pretyaya nang sak jagat uga pada nandang kanglan kaya kow.

¹⁰ Nanging para sedulur, Gusti Allah sing ngtokk kabetyikan marang kow lan Dkn sing nulungi kow, ya Dkn sing manggil kow lan jalaran kow pretyaya marang Gusti Ysus

Kristus, kow bakal diangkat, supaya bisa mlu nduwni pangwasa sing duwur, slawas-lawas. Bener kow saiki pada nandang sangsara, nanging kuwi namung sedilut. Awit sakwis kuwi kow bakal ditanggk lan dikki kekuwatan, supaya kow bisa ngadek jejek ing pengandel, ora moyak-mayik.

¹¹Pantyn, Gusti Allah sing ged dw kwasan slawas-lawas. Amn.

¹²Para sedulur, sedulur Silas sing ngrwangi aku nulis layang iki marang kow. Dkn ya kaya aku nyambutgaw kanggo Gusti lan aku ngerti nk dkn kenng tak pretyaya. Aku nulis layang tyekak iki kanggo ngantepk pengandelm lan uga kanggo ngekki paseksi nk Gusti Allah nulungi awak dw tenan, ya kaya sing tak omong nang layang iki. Mulan para sedulur, pada mantepa terus ing pengandel.

¹³Sedulur-sedulurmu tunggal pretyaya kabh nang kuta Babilon kn pada kirim slamet marang kow. Gusti Allah ya wis miji sedulur-sedulur iki, tunggal wa karo kow. Uga sedulur Markus kirim slamet marang kow. Dkn pantyn tak anggep anakku ing kasukman.

¹⁴Diomongk marang sedulur-sedulur kabh nk aku trsna marang kow siji-sijin. Muga-muga katentreman Gusti Allah anaa ing kow kabh, jalaran kow wis dadi siji karo Kristus. Ptrus

2 Petrus

1 ¹Para sedulur, iki layang sangka nggonku Simon Ptrus, rasul lan peladn Gusti Ysus Kristus. Layang iki tak kirimk marang sedulur kabh sing tunggal wa karo aku nampa pretyaya sing ged banget ajin. Awak dw nampa pretyaya iki sangka Ysus Kristus, Gusti Allah lan Juru Slamet awak dw. Dkn ngtokk kabeneran ora namung marang aku, nanging uga marang kow kabh.

²Muga-muga kabetyikan lan katentreman bisa mundak terus ing uripmu, bareng karo enggonmu pada mundak kenal marang Gusti Allah lan marang Ysus, Gustin awak dw.

³Para sedulur, sangka pangwasan Gusti Allah awak dw bisa nampa apa wa sing dibutuhk karo awak dw, supaya awak dw ora namung nduw urip langgeng, nanging urip awak dw bisa ndadkk bungah Gusti Allah. Dadin awak dw bisa kenal marang Gusti Allah sing wis manggil awak dw, supaya awak dw bisa mlu ngrasakk kwasan sing nggumunk.

⁴Awak dw wis dikki prejanjian-prejanjian sing ged banget ajin, supaya awak dw bisa dadi siji karo Dkn. Dadin awak dw bisa pedot sangka pangwasan pangrusak sing nglakokk donya iki.

⁵ Mulan kow kudu temen terus enggonmu pada ngantepk pengandemu. Diantepk nganggo tumindak sing betyik.

⁶ Nk kuwi wis keturunan, pengandemu diundakk nganggo kaweruh. Nk wis nemu kaweruh, nggolkana kekuwatan bisa ngwasani awakmu dw. Sangka kuwi golkana kemantepan ati.

⁷ Nk wis nduwni kemantepan ati, pada nujua bisa urip sing ndadkk bungah Gusti Allah. Nk kuwi wis keturunan, undakk nganggo katrsnan marang sedulur tunggal pretyaya. Nk wis bisa trsna marang sedulur tunggal pretyaya terus pada nujua, supaya bisa trsna marang kabh wong.

⁸ Nk kow wis bisa nindakk perkara-prekara kuwi mau kabh tanpa kanglan, kow bakal kenal apik tenan marang Gustin awak dw Ysus Kristus. Dadin kow bisa nyambutgaw ngladni Dkn sing sak mestin lan penggawanmu bakal ktok pametun.

⁹ Nanging sapa wa sing ora nindakk kuwi mau kabh kenng diarani wong sing tyetk pikiran. Malah kaya wong lamur sing ora ngerti nang endi paran. Wong kaya ngono kuwi wis lali nk dkn wis dingapura dosa-dosan.

¹⁰ Mulan para sedulur, kow aja pada kaya ngono, nanging hayuk pada nglumui enggonmu ngtokk nk Gusti Allah sing ngongkon kow lan Dkn sing miji kow. Nk

kow nindakk kuwi, kow ora bakal tiba nang karusakan.

¹¹Kow malah bakal kelilan mlebu ing kraton sing langgeng, kraton Gustin lan Juru Slamet awak dw Ysus Kristus, sing bakal nampa kow karo bungah.

¹²Mulan aku bakal nglingk marang kow terus bab prekara-prekara mau, senjata kow wis ngerti lan wis mantep pretyaya marang piwulang sing bener, sing wis mbok tanpa ing atimu.

¹³Pantyn, suwn aku urip aku bakal nglingk marang kow terus bab prekara-prekara kuwi mau, awit kuwi wis tak anggep dadi penjawabku.

¹⁴Kenng apa aku kok ngomong ngono para sedulur? Jalaran aku ngerti nk ora suwi menh aku kudu ninggal badan sing tak enggoni iki. Aku pretyaya kuwi, awit Ysus Kristus dw, Gustin awak dw, wis ndunungk marang aku kanti jelas.

¹⁵Mulan aku ya merlokk lan ngemenk tenan saben-saben nglingk marang kow, dadin nk aku wis ora nng, kow ora bakal lali marang prekara-prekara kuwi mau kabh.

¹⁶Para sedulur, aku wis ngomongi kow nk Gustin awak dw Ysus Kristus bakal teka menh nganggo pangwasa sing ged. Iku ora dongngan gawan manungsa, ora, nanging karo mripatku dw aku nyeksni kwasan Gusti.

¹⁷ Aku dw nang kana dong Gusti Ysus diluhurk karo Gusti Allah Bapak awak dw. Aku krungu swaran Gusti Allah sing ged dw kwasan ngomong ngn: Iki Anakku sing tak trsnani, sing ndadkk bungah atiku.

¹⁸ Aku dw krungu swara kuwi sangka swarga, dong aku, rasul liyan lan Gusti Ysus nang gunung sutyi.

¹⁹ Lan jalaran sangka kuwi aku malah tambah pengandel marang tembung para nabi. Mulan kow ya kudu nggatk k marang tembung para nabi, awit tembung para nabi kuwi kaya dian sing murup ing wayah wengi madangi panggonan sing peteng, tekan suk, nk padang teka. Tembung para nabi uga kaya lintang panjer suk sing madangi atimu.

²⁰ Nanging prekara siji iki kow aja sampk lali para sedulur, yakuwi: tembung-tembung para nabi sing ketulis nang Kitab ora kenng didunungk nganggo kapinteran manungsa dw-dw.

²¹ Awit tembung para nabi kuwi ora metu sangka karep manungsa, ora, nanging manut pinuntun Roh Sutyi manungsa ngetokk tembung Gusti Allah.

2 ¹ Para sedulur, ing jaman mbiyn nng nabi-nabi palsu pada njedul nang tengah umat Gusti Allah, mulan ya aja kagt nk nang tengahmu uga bakal nng guru-guru palsu pada njedul. Wong-wong kuwi bakal nglebokk piwulang-piwulang sing nyasark lan sing

nggaw rusak, awit pada nampik Gustin sing wis nebus urip wong-wong kuwi. Mulan Gusti Allah ya ndang bakal nekakk karusakan sing nggegilani marang wong-wong kuwi.

² Nanging wong okh bakal katut karo klakuan sing ora pantes kuwi lan jalaran sangka kuwi wong-wong mikir nk urip nurut pitutur Gusti Allah kuwi ora apik.

³ Guru-guru palsu kuwi bakal meres kow nganggo dongngan-dongngan gawan dw, awit wis katut karo watek srakah. Nanging Gusti Allah wis suwi enggon tata-tata arep ngrutu wong-wong kuwi. Karusakan wis ngentni.

⁴ Wujud mulkat-mulkat sing pada nglakoni dosa ora diman karo Gusti Allah, nanging dirant nang setrapan sing peteng ndedet, ngentni dinan kruton.

⁵ Uga wong-wong ing jaman mbiyn ora diman karo Gusti Allah, Dkn malah nekakk kelepan ged sing matni kabh wong sing nglakoni ala. Namung nabi Noah lan wong pitu liyan sing dislametk, ora mati, awit nabi Noah ngomongi wong-wong nk kudu urip manut kekarepan Gusti Allah.

⁶ Kow mesti pada klingen bab kuta Sodom lan kuta Gomorah, sing diobong karo Gusti Allah. Kuta-kuta kuwi dirusak karo Gusti Allah kanggo ngtokk kepriy enggon Gusti Allah nyetrap wong-wong sing ora gelem manut marang Dkn.

⁷ Nanging Lot dislametk, ora mati, awit dkn manut marang Gusti Allah. Lot pegel ing atin ngrasakk klakuan wong-wong sing ora pantes lan sing ora pada perduli marang kekarepan Gusti Allah.

⁸ Lot manggon nang tengah wong-wong kuwi lan dina-dina dkn kudu nyawang lan ngrungokk tingkah wong-wong sing pada nglakoni ala kuwi. Pantyn pedes rasan ing ati.

⁹ Nanging Gusti ngerti kepriy enggon nulungi kabh wong sing pada manut marang Dkn, supaya bisa utyul sangka pantyoba. Gusti uga ngerti kepriy sing nggarap wong sing pada nglakoni ala. Wong-wong iki wis dityawisi setrapan kanggo mbsuk ing dina kruton.

¹⁰ Malah-malah wong-wong sing pada katut karo karep kedagingan lan nuruti kesenangan sing ora pantes, wong-wong sing ora wedi marang tembung Gusti Allah, wong-wong iki wis mesti nk bakal nampa setrapan Gusti Allah. Para guru-guru palsu kuwi sombong ram-ram, malah wani nglk-lkk pangwasa-pangwasa sing nang swarga.

¹¹ Para mulkat wa, sing kuwat lan kwasan ngungkuli wong-wong kuwi, ora wani nglk-lkk pangwasa-pangwasa sing nang swarga kuwi. Ngelahk nang nggon Gusti Allah wa ora wani.

¹² Nanging wong-wong kuwi urip namung kaya kwan galak ka sing manut rasa, ora bisa mikir. Entk-entk ya mesti bakal kejiret lan dipatni. Wong-wong kuwi pada nglk-lkk

marang prekara-prekara sing ora dingertni. Mulan wong-wong kuwi bakal tiba ing karusakan, jalaran sangka tumindak dw.

¹³ Wong-wong kuwi wis mesti bakal ntuk balesan enggon pada nggaw ala marang liyan. Nk awan pada seneng nglakoni apa wa kanggo ngumbar kesenangan sing ora pantes. Pantyn ya ngisin-isink tenan sing dilakoni karo wong-wong kuwi. Nk pada mlu mangan bebarengan karo kow wong-wong kuwi namung ngregeti kumpulanmu, awit ora pada isin nuruti apa seneng.

¹⁴ Mripat namung nggolki wong wdok lan ora pada jelh enggon nglakoni dosa. Malah pada seneng narik sing ringkih ing pengandel, supaya pada mlu nglakoni dosa. Pantyn wong-wong kuwi nduwni watek srakah lan mata-duwiten. Gusti Allah wis nyawisk setrapan kanggo wong-wong kuwi.

¹⁵ Jalaran pada ninggal dalan sing bener wong-wong kuwi saiki pada kesasar, awit pada nurut klakuan Bilam, anak Bor, sing seneng nampa bayaran enggon nindakk penggaw-penggaw sing ala.

¹⁶ Nanging Bilam diwelhk karo Gusti Allah, supaya dunung nk dkn kluu banget. Kimar Bilam terus bisa ngomong kaya wong urip, marakk nabi Bilam manut marang tembung Gusti Allah menh.

¹⁷ Para sedulur, guru-guru palsu kuwi kenng dipadakk karo sumur sing asat, dijagakk

ngaya-ngaya, nanging ora nng isin. Uga kaya mga sing kabur katut angin banter ka, nanging ora metu udan. Setrapan Gusti Allah wis ngentni wong-wong kuwi, yakuwi panggonan sing peteng ndedet.

¹⁸Awit wong-wong kuwi omongan ged-ged, nanging ora nng isin, tujuan ngenng wong-wong sing durung suwi utyul sangka tengah wong-wong sing urip kesasar. Wong sing anyar-anyar kuwi diomongi jarn ora apa-apa, senajan urip sak karep lan nuruti kesenangan apa wa.

¹⁹Guru-guru palsu kuwi pantyn mulangi wong-wong ntuk urip sak karep, ora usah perduli karo pernatan Gusti Allah, nanging sakjan guru-guru kuwi dw dikwasani karo laku ala sing ngrusak manungsa. Dadin guru-guru palsu kuwi sak bener ya dadi peladn pangwasan ala, awit wong nk urip dilakokk karo sakwijin prekara, wong kuwi ya peladn prekara kuwi.

²⁰Nk nng sakwijin wong bisa mentas sangka petyern donya jalaran wong kuwi kenal marang Gustin lan Juru Slamet awak dw Ysus Kristus, nanging wong terus tiba menh nang petyern mau lan ora gelem tangi menh, wong kuwi tiban jerun ngungkuli mau-maun.

²¹Kanggo wong kuwi luwih apik nk maun ora ngerti marang dalan sing bener, tenimbang ngerti, nanging malah terus ora manut

marang tembung-tembung sutyi sangka Gusti Allah.

²²Pantes tenan wong kaya ngono kuwi dipadakk karo asu sing ndilati utah-utahan apa babi sing wis diedusi kipu menh nang petyern.

3¹Para sedulur sing tak trsnani, aku saiki wis nulisi kow ping pindo. Nang layang kabh loron aku nuju nggugah angen-angen sing resik ing atimu.

²Mulan aku ya nglingk marang kow bab tembung-tembung para nabi sutyi sing wis dietokk ing jaman mbiyn. Aku uga nglingk marang kow bab piwulang Gustin lan Juru Slamet awak dw, sing wis didunung-dunungk marang kow karo para rasul.

³Prekara siji iki kow aja sampk lali para sedulur! Ing entk-entkan jaman wong-wong bakal ngumbar kedagingan lan bakal moyoki kow, takon: Jarn Ysus wis janji arep teka menh, lah endi? Para mbah-mbahan awak dw saiki wis dikubur, nanging sembarang ijik kaya mbiyn wa, wiwitan langit lan bumi.

⁴(3:3)

⁵Wong-wong kuwi njarak ora gelem ngakoni nk kawit wiwitan mbiyn wis nng langit lan bumi sing tekan sangka tembung Gusti Allah. Sangka tembung Gusti Allah bumi mentas sangka banyu lan jalaran banyu dipisah karo Gusti Allah, bumi bisa nng.

⁶ Nanging ya nganggo banyu uga Gusti Allah ngrusak bumi sing ndisik, bumi dikelepk sak kabh.

⁷ Lan uga manut tembung Gusti Allah langit lan bumi sing nng iki kasimpen tekan mbsuk nk bakal dirusak nganggo geni, mbsuk ing dina kruton, nk Gusti Allah bakal ngrutu lan ngrusak kabh wong sing ora manut marang Dkn.

⁸ Para sedulur sing tak trsnani, prekara siji iki kow aja pada lali, yakuwi: sing diarani swu taun karo awak dw kuwi kanggo Gusti Allah namung sedina. Dadin kanggo Dkn sedina tunggal karo swu taun.

⁹ Mulan aja pada mikir nk wis kesuwn banget lan Dkn ora bakal teka menh. Ora para sedulur, nk Gusti wis ngetokk janji bakal balik menh, Dkn mesti bakal teka menh, senajan nng sing pada mikir nk Gusti kesuwn tekan. Nanging apa ta jalaran kok Gusti durung teka? Jalaran Gusti ngtokk kesabaran marang kow. Karep Gusti, aja sampk nng wong siji wa tiba ing karusakan, nanging bisaa kabh wong pada ninggal urip dosa lan pada nurut marang Gusti.

¹⁰ Nanging wantyin tekan Gusti kaya tekan maling ka, ora kenng dijagakk. Nk Gusti teka, langit bakal ilang nganggo swara kaya nk kanon njebluk ka lan prang-prangan bumi bakal kobong kabh. Jagat sak penggawn

bakal kudu asok penjawab marang Gusti Allah.

¹¹ Para sedulur, nk sembarang kuwi mau kabh bakal dirusak kaya ngono, kepriy perlun enggonmu nglakoni urip sing sutyi lan sing nurut pitutur Gusti Allah.

¹² Pada ngarep-arepa dina tekan Gusti kanti tenanan, nganggo urip sing ngajni marang Gusti Allah. Nk Gusti teka, langit bakal kobong lan prang-prangan bumi bakal ilang, jalaran sangka panas geni.

¹³ Nanging awak dw ngarep-arep langit anyar lan bumi anyar, kaya sing wis dijanji karo Gusti. Nang panggonan anyar iki sembarang bakal mlaku kaya sing dikarepk Gusti Allah.

¹⁴ Mulan para sedulur sing tak trsnani, sak bareng awak dw pada ngentni kuwi mau kabh klakon, hayuk awak dw pada nglumui tenan nindakk urip sing resik lan sing pantes, rukun karo Gusti Allah. Dadin nk Gusti teka, awak dw bisa ketemu ngono.

¹⁵ Ngertia para sedulur, ya kesabaran Gusti sing marakk awak dw iki bisa nampa keslametan. Uga layang-layang sedulur awak dw ing katrsnan, sedulur Paulus, enggon ngomong ya nganggo kaweruh sangka Gusti Allah.

¹⁶ Wujut, nang layang-layang kabh dkn ngomongk bab iki. Ya bener, layang-layang sedulur Paulus ya ngrembukk prekara-prekara

sing angl dunung. Wong sing ora ngerti lan ora jeru kaweruh ora bisa nyandak kuwi, digaw jalaran kanggo nyimpangk teges. Wong-wong iki ora namung kluu enggon ndunungk layang-layang sedulur Paulus, wujut enggon pada ndunung-ndunung isi-isin Kitab Sutyi sing liya-liyan ya kluu. Klakuan kaya ngono kuwi namung nekakk karusakan kanggo wong-wong kuwi dw.

¹⁷ Para sedulur sing tak trsnani, kow kabh saiki wis tak lingk lan wis pada ngerti sakdurung. Pada sing ati-ati tenan karo piwulang wong-wong sing ora manut marang kekarepan Gusti Allah. Aja sampk katut penasaran wong-wong kuwi lan aja sampk pedot sangka pengandemu.

¹⁸ Malah pada mundaka ing kabetyikan Gustin lan Juru Slamet awak dw Ysus Kristus. Pada mundaka enggonmu kenal marang Dkn. Muga-muga Gusti diluhurk, saiki lan slawas-lawas! Amn. Ptrus

1 Yohanes

1 ¹Layang sangka Yohanes. Para sedulur, aku kepengin ngomong bab Kristus, sing dadi Tembung sing ngekki urip. Dkn wis nng sakdurung jagat digaw. Nanging saiki awak dw wis nyawang lan ndemk Dkn.

²Tembung sing ngekki urip iki medun ing donya rupa manungsa lan awak dw sing dadi rasul wis pada weruh Dkn lan ngomongk bab Dkn sak bener. Mulan awak dw ya ngabark bab Dkn, sing ngekki urip langgeng marang manungsa. Maun Dkn nang nggon Gusti Allah Bapak awak dw, nanging saiki Dkn wis diktokk marang awak dw sing dadi rasul.

³Aku mau wis ngomong nk awak dw sing dadi rasul wis weruh lan krungu Kristus, ya Dkn sing dikabark karo awak dw marang kow kabh, supaya kow uga bisa bareng karo awak dw dadi siji karo Gusti Allah Bapak awak dw lan dadi siji karo Gusti Ysus Kristus, Anak Gusti Allah.

⁴Mulan aku nulis layang iki marang kow kabh, supaya kow bisa mlu bungah karo awak dw. Iku sing marakk kabungahan awak dw sampurna.

⁵Para sedulur, kabar sing diwulangk marang awak dw karo Kristus lan sing uga diwulangk karo awak dw marang kow unin ngn: Gusti

Allah iku pepadang lan ora nng pepeteng blas.

⁶Dadin, nk awak dw ngakun wis dadi siji karo Kristus, nanging wujut ijik urip ing dosa, awak dw goroh lan ora urip nurut sing bener.

⁷Nanging nk awak dw pada mlaku ing pepadang, awit Gusti Allah kuwi pepadang, awak dw bisa bebarengan sing sak mestin. Teges, nk awak dw pada nglakoni sing bener, awak dw niru Gusti Allah. Awit patin Gusti Ysus, Anak Gusti Allah, ngresiki sakkh dosan awak dw.

⁸Nk awak dw nganggep ora nduw dosa, awak dw ya ngapusi awak dw lan ora nurut sak bener.

⁹Nanging nk awak dw ngakoni salah marang Gusti Allah, Dkn mesti bakal ngapura lan ngresiki awak dw sangka sak nng dosa. Awit para sedulur, Gusti Allah kenng dipretyaya lan Dkn mesti bakal nindakk sing bener.

¹⁰Malah nk awak dw ngakun ora nglakoni dosa, awak dw sakjan ngomong nk Gusti Allah goroh. Tibak awak dw ya ora nurut piwulang Gusti Ysus Kristus.

2¹Para sedulurku sing tak aku anak, aku nulis layang iki marang kow, supaya kow ora urip ing dosa. Nanging nk nng sedulur sing nggaw dosa, ngertia nk Gusti Allah bisa ngapura kow, awit nng wong sing nggawkk dalan awak dw nang nggon Gusti Allah Bapak

awak dw. Wong iki Gusti Ysus Kristus, sing ged kabeneran.

²Ya Dkn sing mati nyangga setrapan awak dw, supaya awak dw bisa nampa pangapura. Patin Gusti Ysus ora dadi pangapuran dosan awak dw wa, ora, nanging uga dosan wong kabh.

³Kepriy awak dw bisan ngerti nk awak dw kenal marang Gusti Allah? Bisan ngerti, nk awak dw pada manut marang pitutur Gusti Allah.

⁴Wong sing ngomong nk kenal marang Gusti Allah, nanging ora manut pitutur, wong kuwi goroh lan ora ngerti pitutur sing bener.

⁵Nanging wong sing manut marang pitutur Gusti Allah, wong kuwi ngerti nk wis dadi siji karo Gusti Allah.

⁶Sapa sing ngaku nk urip wis dadi siji karo Gusti Allah, urip ya kudu kaya Kristus.

⁷Para sedulur sing tak trsnani, sing tak omong nang layang iki ora prekara sing anyar, ora, iki angger-angger sing lawas; kow wis ngerti bab iki kawit kow molai nurut Gusti Ysus Kristus, awit ya pitutur iki sing diwulang.

⁸Nanging senajana lawas, angger-angger iki nng anyar, awit ktok anyar ing urip Kristus lan uga ing uripmu. Wujut, ala sing kaya pepeteng wis lunga sangka uripmu lan pitutur Gusti Allah sing bener wis teka, semlorot kaya pepadang.

⁹ Dadin, sapa sing ngakun mlaku ing pepadang, nanging sengit marang sedulur, wong kuwi sak bener ijik mlaku ing pepeteng tekan seprn.

¹⁰ Wong sing nrsnani sedulur, kuwi sing mlaku ing pepadang lan ora nng prekara sing bakal nibakk dkn.

¹¹ Nanging wong sing sengit marang sedulur, wong kuwi urip ing pepeteng lan ya mlaku ing pepeteng. Wong ora ngerti nang endi paran, awit pepeteng kuwi marakk wong ora weruh dalan.

¹² Para sedulur sing tak aku anak-anakku, aku nulis layang iki marang kow, awit Gusti Allah wis ngapura dosamu, jalaran Kristus wis nglakoni pati nglabuhi kow.

¹³ Para bapa, aku nulis layang iki marang kow, awit kow wis kenal marang Kristus, sing wis nng sakdurung jagat digaw. Para sedulur sing enom, aku nulis layang iki marang kow, awit kow wis menangk Stan.

¹⁴ Para sedulur sing tak aku anak-anakku, sepisan menh aku ngomong marang kow: kow ngerti Gusti Allah Bapak awak dw. Lan kow para sedulur sing tuwa, sing kenng diarani bapak, tak balni sepisan menh, kow wis pada kenal marang Kristus sing wis nng sakdurung jagat digaw. Lan kow sing enom, aku nulis layang iki marang kow, awit kow pada kuwat. Pitutur Gusti Allah pantyn wis

manggon ing atimu tenan lan kow ya wis ngalahk Stan.

¹⁵Aja pada trsna marang kadonyaan lan sembarang ing donya. Awit sapa sing trsna marang ala ing donya iki ora bisa trsna marang Gusti Allah Bapak awak dw.

¹⁶Sembarang ing donya kn sing disenengi karo wong dosa, sembarang sing dikepngini karo mripat lan sing dienggo pamran, kuwi kabh tekan ora sangka Gusti Allah Bapak awak dw, ora, nanging sangka kadonyaan.

¹⁷Ngertia para sedulur, donya lan kesenengan kabh bakal ilang. Nanging sapa sing manut marang pitutur Gusti Allah bakal urip slawas-lawas.

¹⁸Para sedulur sing tak aku anak-anakku, entk-entkan jaman iki wis tyedek. Lan kaya sing wis diwulangk marang kow, Anti-Kristus bakal teka. Saiki wa wong-wong sing kaya Anti-Kristus, sing pada nglawan Kristus, ya wis pada njedul. Iki tandan nk entk-entkan jaman wis tyedek tenan.

¹⁹Para Anti-Kristus kuwi maun bebarengan karo awak dw, nanging terus pada lunga. Senajan maun bebarengan karo awak dw, nanging wujud ora tunggal karo awak dw. Semunggon tunggal karo awak dw ngono, mesti ya ijik bebarengan karo awak dw. Nanging wong-wong kuwi pada ninggal awak dw, supaya ketara nk siji wa ora tunggal awak dw.

²⁰ Nanging kow ora ngono para sedulur. Kow kabh wis nampa Roh Sutyi pawh Kristus. Mulan kow ya pada ngerti marang pitutur sing bener.

²¹ Aku nulis layang iki ora jalaran aku mikir nk kow ora ngerti marang pitutur sing bener, ora. Aku nulis kow, awit kow ngerti marang pitutur sing bener. Kow uga ngerti nk barang goroh kuwi tekan ora sangka Gusti Allah.

²² Sapa ta sing tukang goroh kuwi? Kuwi wong sing ngomong nk Gusti Ysus dudu Kristus, sing dikongkon karo Gusti Allah nulungi manungsa sing dosa. Wong kaya ngono kuwi sing diarani Anti-Kristus, sing nampik Gusti Allah Bapak awak dw lan Gusti Ysus, Anak.

²³ Sapa sing nampik Gusti Ysus, Anak Gusti Allah, ora bisa dadi siji karo Gusti Allah Bapak awak dw. Nanging sapa sing nampa Gusti Ysus, wong kuwi dadi siji uga karo Gusti Allah Bapak awak dw.

²⁴ Mulan para sedulur, pitutur Gusti Allah sing wis mbok tanpa kawit wiwitan kudu mbok simpen ing atimu. Nk pitutur kuwi mbok simpen tenan ing atimu, kow bakal kentyeng terus dadi siji karo Gusti Ysus Kristus, Anak Gusti Allah lan uga karo Gusti Allah, Bapak awak dw.

²⁵ Mengkono kuwi prejanjian Kristus bisa keturunan, yakuwi, urip langgeng kanggo awak dw.

²⁶ Para sedulur, aku nulis layang iki, supaya kow pada ati-ati tenan karo wong-wong sing arep nyasark kow karo piwulang.

²⁷ Nanging kow wis ngerti nk Kristus wis ngedunk Roh Sutyi marang kow lan ya Roh Sutyi iki sing manggon ing atimu. Dadin kow ora mbutuhk wong-wong kuwi, awit Roh Sutyi dw sing mulangi kow bab apa wa. Piwulang Roh Sutyi nyata, ora goroh, mulan, pada mantepa terus enggonmu dadi siji karo Kristus, kaya sing wis diwulangk marang kow.

²⁸ Anak-anakku sing tak trsnani, pada dadia siji terus karo Kristus. Dadin mbsuk, nk Dkn teka, awak dw wani mara tanpa wedi, ora isin metuki Dkn.

²⁹ Kow ngerti nk Kristus nuruti kekarepan Gusti Allah sak kabh, dadin kow uga ngerti nk wong sing nglakoni kekarepan Gusti Allah kenng diarani anak Gusti Allah.

3 ¹ Para sedulur, dipikir dw! Pantyn ged tenan katrsnan Gusti Allah Bapak awak dw marang awak dw, lah awak dw kok diarani anak Gusti Allah. Awak dw ya pantyn anak Gusti Allah tenan. Nanging wong jagat ora pretyaya marang Gusti Allah Bapak awak dw, mulan ya ora dunung nk awak dw iki anak Gusti Allah.

² Para sedulurku sing tak trsnani, awak dw pada ngerti nk awak dw iki anak Gusti Allah. Mbsuk awak dw iki embuh kaya ngapa, awak dw durung ngerti. Awak dw namung ngerti nk

awak dw bakal weruh Kristus, mbsuk nk Dkn teka lan awak dw bakal dadi kaya Dkn.

³Mulan para sedulur, nk kow nduw pengarep-arep iki, kow ya kudu urip sing resik sangka dosa, awit Kristus dw ya resik.

⁴Wong sing nggaw dosa kuwi nerak wt Gusti Allah, awit dosa kuwi panerak wt Gusti Allah.

⁵Para sedulur, kow pada ngerti nk tekan Kristus ing donya kn tujuan mbuwang dosan awak dw lan kow uga ngerti nk Dkn dw ora tau nggaw dosa.

⁶Mulan ya tyeta banget kanggo awak dw nk wong sing wis dadi siji karo Kristus ora kenng urip ing dosa. Dadin, wong sing urip ing dosa kuwi ora dunung Kristus kuwi sapa. Sak bener wong kuwi ora kenal blas marang Kristus.

⁷Anak-anakku, pada sing ati-ati, aja sampk kenng disasark karo sapa wa. Wong sing nuruti kekarepan Gusti Allah, ya wong kuwi sing dianggep bener karo Gusti Allah, kayadn Gusti Yesus sing nuruti kekarepan Gusti Allah.

⁸Nanging wong sing urip ing dosa kuwi anak Stan, awit Stan kuwi kawit wiwitan nggaw dosa terus. Mulan awak dw kudu ngerti iki: Gusti Yesus Kristus, Anak Gusti Allah, tekan nang jagat tujuan ngrusak penggawn Stan.

⁹Sapa wa sing wis dadi anak Gusti Allah ora kenng urip ing dosa terus, awit wong kanggonan urip Gusti Allah. Wong kuwi ora bisa urip ing dosa terus, awit wis dadi anak Gusti Allah.

¹⁰ Apa bdan anak Gusti Allah karo anak Stan? Wong sing ora nuruti kekarepan Gusti Allah lan ora nrsnani sedulur, wong kuwi dudu anak Gusti Allah.

¹¹ Para sedulur, kawit wiwitan kow wis diwulangi nk kow kudu trsna marang sakpada-pada.

¹² Awak dw aja kaya Kain, anak Bapa Adam. Dkn nuruti kekarepan Stan lan matni adik. Kenng apa Kain kok matni adik? Awit dkn sengit marang adik, jalaran adik nuruti kekarepan Gusti Allah. Nanging Kain dw nindakk sing ala.

¹³ Mulan para sedulur, aja pada kagt nk wong jagat sengit marang kow.

¹⁴ Sing penting, awak dw iki ngerti nk awak dw wis nduw urip langgeng, awit awak dw wis diboyong sangka pangwasan pati. Wujut awak dw trsna marang sakpada-pada. Wong sing ora trsna marang sedulur kuwi ijik dikwasani karo pati.

¹⁵ Sapa sengit marang sedulur, kanggo Gusti Allah wong kuwi tunggal wa karo wong sing tukang matni wong. Lan kow ngerti dw para sedulur, wong tukang matni wong kuwi ora nduwni urip langgeng. Dadin nk nng sedulur sengit marang tunggal sedulur, kanggo Gusti Allah wong kuwi ya matni sedulur lan wong ora nduwni urip langgeng.

¹⁶ Para sedulur, bisan awak dw ngerti nk Kristus trsna marang awak dw yakuwi, Dkn

wis masrahk urip kanggo nglabuhi awak dw. Mulan awak dw ya nduw kuwajiban iki uga, teges, awak dw kudu saguh masrahk urip kanggo nglabuhi sedulur-sedulur awak dw.

¹⁷ Nk nng sedulur sing samp ing sandangan lan weruh sedulur liyan kekurangan, nanging ora gelem nulungi, kepriy sedulur kuwi bisa ngomong nk dkn trsna marang Gusti Allah.

¹⁸ Anak-anakku, hayuk awak dw aja namung trsna nganggo tembung, nanging hayuk katrsnan diktokk lantaran tulung-tinulung.

¹⁹ Nk awak dw trsna marang sakpada-pada nganggo tyara sing kaya ngono kuwi, awak dw ngekki tanda nk awak dw nurut pitutur sing bener. Dadin atin awak dw ya krasa tentrem nk awak dw mara nang ngarep Gusti Allah.

²⁰ Nanging senjata ing ati rasan ora kepnak jalaran rumangsa nduw salah, awak dw tansah tentrem atin, awit awak dw ngerti nk Gusti Allah ngerti rasan atin lan angen-angen awak dw sak kabh, malah ngungkul-ungkuli awak dw.

²¹ Para sedulurku sing tak trsnani, nk atin awak dw ora rumangsa nduw salah apa-apa, awak dw ya ora usah wedi mara nang nggon Gusti Allah ing sakjeron pandonga.

²² Apa penjalukan awak dw mesti bakal keturutan, awit awak dw nuruti kekarepan

Gusti Allah lan nindakk apa sing disenengi karo Dkn.

²³ Apa ta kekarepan Gusti Allah kuwi? Angger-angger Gusti Allah ya iki: awak dw kudu pretyaya marang Gusti Ysus Kristus, Anak Gusti Allah lan awak dw kudu trsna marang sakpada-pada, awit Kristus dw wis mrntah awak dw ngono.

²⁴ Wong sing nglakoni angger-angger Gusti Allah, wong kuwi pantyn nyata dadi siji karo Gusti Allah. Lah kepriy awak dw bisan ngerti nk Gusti Allah dadi siji karo awak dw? Awit Gusti Allah wis ngekki Roh Sutyi marang awak dw lan Roh Sutyi saiki manggon ing urip awak dw.

4 ¹ Para sedulur sing tak trsnani, aja gampang pretyaya saben wong sing ngakun nduw tembung sangka Roh Sutyi. Dititni sing apik ndisik wong kuwi nduw Roh Gusti Allah tenan apa ora. Kenng apa aku kok ngomongi kow ngono? Awit nng wong ngapusi okh pada ndlajahi jagat, ngakun nabi-nabi kongkonan Gusti Allah.

² Lah kepriy bisan ngerti sapa sing nduwni Roh Gusti Allah? Iku ngn: Sapa sing ngakoni nk Gusti Ysus Kristus iku teka nang jagat wujud manungsa, wong kuwi pantyn nduwni Roh Gusti Allah.

³ Nanging sapa sing ora gelem ngakoni kuwi ora nduw Roh Gusti Allah. Wong kuwi malah dikwasani karo roh Anti-Kristus, mungsuh

Kristus. Kow wis krungu nk roh kuwi bakal teka; pantyn ya wis teka tenan nang jagat kn.

⁴ Nanging kow ora usah wedi anak-anakku! Kow kuwi wis dadi siji karo Gusti Allah lan kow ora bakal dikalahk karo wong-wong kuwi, awit Roh sing manggon ing uripmu kuwi ged kwasan, ngungkuli roh sing ing atin wong-wong jagat kuwi.

⁵ Nabi-nabi palsu kuwi tukul sangka jagat, mulan tembung ya namung prekara-prekara kadonyaan. Mulan wong jagat seneng ngrungokk tembung-tembung.

⁶ Nanging awak dw iki anak Gusti Allah. Dadin wong sing ngrungokk awak dw iki ya wong sing ngerti marang Gusti Allah. Wong sing dudu anak Gusti Allah ora bakal ngrungokk tembung awak dw. Mengkono kuwi awak dw bisa nitni sapa sing nduwani Roh Gusti Allah, sing nggawa pitutur sing bener lan sapa sing dikwasani karo roh sing ngapusi.

⁷ Para sedulur sing tak trsnani, hayuk trsna terus marang sakpada-pada, awit katrsnan kuwi tekan sangka Gusti Allah. Dadin, sedulur sing trsna marang liyan kuwi ngekki tanda nk dkn anak Gusti Allah lan dkn ngerti Gusti Allah.

⁸ Nanging sedulur sing ora trsna marang liyan kuwi ora ngerti Gusti Allah, awit Gusti Allah kuwi wujud katrsnan.

⁹ Kepriy awak dw bisan ngerti nk Gusti Allah trsna marang awak dw. Tandan katrsnan Gusti Allah iki: Dkn ngongkon Anak sing ora nng tunggal, yakuwi Gusti Ysus Kristus, teka nang jagat kn, supaya awak dw bisa nampa urip langgeng, nk gelem pretyaya marang Dkn.

¹⁰ Apa ta sing diarani katrsnan kuwi? Ora kaya tyaran enggon awak dw nrsnani Gusti Allah, ora, nanging kaya enggon Gusti Allah nrsnani awak dw lan ngongkon Anak, yakuwi Gusti Ysus Kristus, teka nang jagat dadi kurban dosan awak dw, supaya awak dw bisa nampa pangapura.

¹¹ Para sedulur sing tak trsnani, awak dw wis ngerti semono gedn katrsnan Gusti Allah marang awak dw, mulan awak dw ya kudu trsna marang sakpada-pada.

¹² (Aja pada nggugu, nk nng wong ngomong jarn bisa weruh Gusti Allah.) Ora tau nng wong weruh Gusti Allah, nanging Gusti Allah manggon nang tengah awak dw. Mulan nk awak dw nrsnani sakpada-pada, katrsnan Gusti Allah bisa ktok sak kabh. (Lah mengkono kuwi Gusti Allah bisa ktok ing urip awak dw.)

¹³ Kepriy awak dw bisan ngerti nk awak dw wis dadi siji karo Gusti Allah lan Dkn manggon nang tengah awak dw? Awak dw ngerti kuwi, awit Gusti Allah wis ngekki Roh Sutyi sing manggon ing atin awak dw.

¹⁴ Aku dw wis weruh Anak Gusti Allah lan saiki aku ngabark marang wong liya nk Gusti Allah Bapak awak dw sing ngongkon Gusti Ysus Kristus, Anak, dadi Juru Slamet manungsa.

¹⁵ Sapa sing ngakoni nk Gusti Ysus Kristus kuwi Anak Gusti Allah, wong kuwi pantyn kanggonan Gusti Allah lan wong kuwi pantyn dadi siji karo Gusti Allah.

¹⁶ Awak dw ngerti nk Gusti Allah trsna tenan marang awak dw lan awak dw njagakk kuwi. Para sedulur, Gusti Allah kuwi wujud katrsnan. Dadin sedulur sing nrsnani liyan kuwi ya pantyn wis dadi siji karo Gusti Allah lan Gusti Allah pantyn ya manggon ing urip sedulur kuwi.

¹⁷ Nk awak dw nindakk katrsnan Gusti Allah kaya sak mestin, awak dw urip nang jagat kn bisa kaya Gusti Ysus Kristus. Dadin mbsuk ing dina kruton awak dw ya ora nduw wedi mara nang ngarep Gusti Allah.

¹⁸ Wong sing trsna marang Gusti Allah kuwi ora wedi, awit katrsnan sing sak mestin kuwi ngilangk rasa wedi. Wong sing ijik nduw rasa wedi kuwi durung ngrasakk katrsnan Gusti Allah kaya sak mestin, awit dkn ijik nduw wedi nk bakal nampa setrapan.

¹⁹ Awak dw bisa trsna marang Gusti Allah lan wong liyan, jalaran Gusti Allah nrsnani awak dw ndisik.

²⁰ Nk nng wong ngakun trsna marang Gusti Allah, nanging sengit marang sedulur, wong kuwi tibak goroh. Lah nk wong ora bisa trsna marang sedulur sing dkn bisa weruh, gk kepriy wong kuwi bisa trsna marang Gusti Allah sing dkn ora bisa weruh?

²¹ Angger-angger Gusti Allah kanggo awak dw unin ngn para sedulur: Sapa sing trsna marang Gusti Allah kudu trsna marang sedulur.

5 ¹ Para sedulur, wong sing ngaku nk Gusti Ysus kuwi Kristus, kongkonan Gusti Allah, wong kuwi pantyn anak Gusti Allah tenan. Wong sing trsna marang Gusti Allah Bapak, mesti ya trsna marang anak-anak.

² Mulan, bisan awak dw ngerti, nk awak dw trsna marang para anak Gusti Allah yakuwi, nk awak dw trsna marang Gusti Allah lan netepi angger-angger.

³ Nk awak dw ngakun trsna marang Gusti Allah, awak dw ya kudu netepi angger-angger. Angger-angger Gusti Allah ora abot kanggo awak dw.

⁴ Kenng apa aku kok ngomong ngono, para sedulur? Awit saben wong sing wis dadi anak Gusti Allah nduwni kekuwatan menangk donya. Awak dw bisan menangk donya lantaran pengandel awak dw marang Gusti Ysus.

⁵Awit, sapa ta sing bisa menangk pangwasan ala nang jagat kejaba wong sing pretyaya nk Gusti Ysus Kristus kuwi Anak Gusti Allah.

⁶Pantyn ya Gusti Ysus Kristus sing teka nang jagat terus dibaptis karo banyu lan getih tumts dong Dkn dipatni. Dkn ora namung dibaptis ing banyu, ora, nanging Dkn uga dipatni. Lan Roh Sutyi dw sing dadi seksi nk kuwi klakon tenan, awit Roh Sutyi ora goroh.

⁷Dadin nng tanda telung werna sing dikanggokk karo Gusti Allah kanggo netepk nk Gusti Ysus Kristus kuwi Anak, yakuwi: dong Roh Sutyi medun rupa manuk dara, dong Gusti Ysus dibaptis ing banyu lan dong Dkn dipatni lan getih tumts. Tanda kabh telu iki ya pantyn tyotyok tenan.

⁸(5:7)

⁹Mulan para sedulur, nk tembung manungsa wa awak dw ngandel, lah tanda sangka Gusti Allah menh awak dw ora kudu ngandel? Yakuwi tanda sangka Gusti Allah nk Gusti Ysus Kristus kuwi Anak.

¹⁰Wong sing pretyaya marang Anak Gusti Allah, wong kuwi wis ngerti uga ing atin nk iki tenan. Wong sing ora pretyaya marang Gusti Allah malah ndadkk Gusti Allah dadi wong goroh, awit wong ora pretyaya marang tembung Gusti Allah bab Anak.

¹¹Tembung Gusti Allah bab Anak kuwi tyekak ngn: Gusti Allah wis ngekki urip langgeng marang awak dw lan urip langgeng kuwi

awak dw bisan nampa nk awak dw pretyaya marang Gusti Ysus Kristus, Anak Gusti Allah.

¹² Teges, wong sing wis dadi siji karo Gusti Ysus, wong kuwi wis nduwni urip langgeng. Wong sing ora dadi siji karo Gusti Ysus, Anak Gusti Allah, wong kuwi ora nduw urip langgeng.

¹³ Para sedulur, aku nulis layang iki marang kow, supaya kow sing pretyaya marang Gusti Ysus, Anak Gusti Allah, pada ngerti kabh nk kow wis nduw urip langgeng.

¹⁴ Dadin awak dw ya wani mara nang nggon Gusti Allah karo kendel, awit awak dw ngerti nk Gusti Allah bakal ngrungokk pandongan awak dw, janji penjalukan awak dw tyotyok karo kekarepan.

¹⁵ Lah nk awak dw ngerti nk Gusti Allah ngrungokk marang penjalukan awak dw apa wa, dadin awak dw ya ngerti nk awak dw nampa apa sing dijaluk karo awak dw.

¹⁶ Mulan, nk kow weruh sedulurmu nggaw dosa, nanging dudu dosa pati, sedulur kuwi didongakk lan Gusti Allah mesti bakal ngekki urip marang sedulur mau. Kuwi kanggo sedulur kabh sing nggaw dosa, nanging dudu dosa pati. Awit uga nng dosa pati. Wong sing nglakoni dosa kuwi wis ora usah mbok dongak.

¹⁷ Bener, kabh ala ya dosa, nanging ora kabh dosa kuwi dosa pati.

¹⁸ Para sedulur, awak dw ngerti nk wong sing wis dadi anak Gusti Allah kuwi ora urip ing dosa, awit Gusti Ysus Kristus, Anak Gusti Allah, mageri wong kuwi. Stan ora bisa ngwasani dkn.

¹⁹ Awak dw ngerti nk awak dw wis dadi anak Gusti Allah, senajan jagat sak kabh wis dikwasani Stan.

²⁰ Para sedulur, awak dw ngerti nk Anak Gusti Allah wis teka nang jagat lan wis ngekki kaweruh marang awak dw, supaya awak dw kenal marang Gusti Allah sing sejati. Urip awak dw iki wis dadi siji karo Gusti Allah sing sejati, jalaran awak dw wis dadi siji karo Anak, yakuwi Gusti Ysus Kristus. Dkn Gusti Allah sing sejati lan Dkn sing ngekki urip langgeng.

²¹ Anak-anakku, pada sing ati-ati lan pada ngedohi sak wernan brahala. Yohanes

2 Yohanes

1 ¹ Iki layang sangka Yohanes, pinituwan pasamuhan, marang ibu sing dipilih karo Gusti Allah lan marang anak-anak. Kow kabh pantyn tak trsnani tenan. Ora namung aku dw, nanging uga sakkh wong sing pada pretyaya marang pitutur sing sejati, kabh pada nrsnani kow.

² Pitutur mau tetep manggon ing atin awak dw lan bakal manggon terus, slawas.

³ Muga-muga Gusti Allah Bapak awak dw lan Gusti Ysus Kristus, Anak Gusti Allah, ngedunk berkah, kabetyikan lan katentreman marang kow lan aku kabh, supaya awak dw bisa dadi siji terus bebarengan ing pitutur Gusti Allah lan ing katrsnan.

⁴ Aku pantyn bungah tenan bisa weruh anak-anakmu nng sing pada manut marang pitutur sing bener, kaya sing wis diwulang karo Gusti Allah Bapak awak dw.

⁵ Mulan aku ya nglingk sepisan menh, hayuk pada trsna terus marang sakpada-pada. Sing tak omong iki ora prekara sing anyar, awit angger-angger iki wis dikkk marang awak dw kawit wiwitan.

⁶ Nk awak dw trsna, teges awak dw nuruti kekarepan Gusti Allah. Yakuwi angger-angger Gusti Allah sing wis ditampa awak dw

kawit wiwitan: awak dw kudu trsna marang sakpada-pada.

⁷ Para sedulur, pada ngertia nk guru penasaran pirang-pirang wis pada njedul lan pada ndlajahi jagat. Wong-wong kuwi ora ngakoni nk Gusti Ysus Kristus wis teka nang jagat rupa manungsa. Ya wong-wong kuwi sing kenng diarani Tukang Ngapusi apa Anti-Kristus.

⁸ Mulan kow kudu sing ati-ati, aja sampk klangan pengandel sing wis dideder ing atimu karo awak dw. Kow malah kudu nglumui supaya bisa nampa upah sak kabh, kaya sing wis dijanji karo Gusti Allah.

⁹ Sapa sing ora mantep ing piwulang Kristus, nanging malah nyimpang sangka piwulang mau, wong kuwi wis pedot sangka Gusti Allah. Nanging sapa sing mantep ing piwulang kuwi, wong kuwi sing urip dadi siji karo Gusti Allah Bapak awak dw lan Gusti Ysus Kristus, Anak.

¹⁰ Mulan, nk nng wong teka nang nggonmu nggawa piwulang liyan sing dudu piwulang Kristus, aja dilebokk nang omahmu lan aja dibagkk.

¹¹ Awit nk kow nglebokk wong kuwi, tibak kow nyetujoni wong karo penggawan ala kuwi.

¹² Para sedulur, sakjan ijik nng prekara okh sing kudu tak rembuk, nanging ora nang layang iki. Tak kira ora suwi menh aku bakal

kepetuk karo kow. Luwung tak rembuk
adeb-adeban wa karo kow, dadin bisa ndadkk
kemareman atimu lan atiku.

¹³ Semn wa layang iki lan nampaa kabar
slamet uga sangka sedulur-sedulur sing nang
pasamuan kn. Yohanes

3 Yohanes

1 ¹ Iki layang sangka Yohanes, pinituwan pasamuhan, marang sedulurku Gayus, sing tak trsnani ing lair lan batin.

² Pandongaku, muga-muga kow nemua slamet, seger-waras ing badan, bisaa kaya enggonmu krasa-seger ing kasukman.

³ Aku jan bungah banget krungu kabar sangka sedulur-sedulur sing wis pada balik sangka nggonmu. Sedulur-sedulur mau ngabark bab katemenanmu marang pitutur Gusti Allah lan uripmu pantyn ya tyotyok tenan karo pitutur kuwi.

⁴ Awit ora nng kabungahan sing gedh ngungkuli kabungahanku nk krungu urip anak-anakku pada miturut pitutur Gusti Allah.

⁵ Kanyaku sing tak trsnani, katemenanmu marang pitutur Gusti Allah ketaran sangka pelabuhanmu kanggo para sedulur tunggal Gusti, malah uga sedulur-sedulur sing kow dw durung kenal mbok rumati apik.

⁶ Ing pasamuhan kn wong-wong ya pada ngomong bab katrsnanmu marang sedulur-sedulur kuwi. Pantyn betyik banget enggonmu nulungi sedulur-sedulur, supaya bisa nerusk kerjanaan. Pitulunganmu pantyn ndadkk bungah Gusti Allah.

⁷ Sedulur-sedulur mau pada ngerjani penggawan Kristus lan pada budal tanpa njaluk sokongan apa-apa marang wong sing ora pretyaya.

⁸ Mulan, awak dw iki sing pretyaya kudu nyokongi sedulur-sedulur kuwi. Mengkono kuwi awak dw bisa mlu ngrwangi sedulur-sedulur mau enggon pada ngabark pitutur Gusti Allah.

⁹ Aku wis nulis layang marang pasamuan, nanging Diotrifes, sing kepngin dadi pengarep pasamuan, ora gelem nampa, nanging malah nampik awak dw.

¹⁰ Mbsuk nk aku teka aku bakal nggarap klakuan dkn kuwi. Diotrifes kuwi ngolok-olok lan ngomong-omongk sing ora-ora bab aku lan sedulur-sedulur sing nyambutgaw kanggo Gusti karo aku. Ora namung kuwi wa, nanging wani nulak sedulur-sedulur sing pada teka arep ngabark pitutur Gusti mbarang. Iku durung lega, awit sapa sing nampa sedulur-sedulur mau pada dialang-alangi lan dietokk sangka pasamuan.

¹¹ Gayus, sedulurku sing tak trsnani, aja niru tumindak sing ala, nanging sing betyik sing kudu mbok tiru. Wong sing nindakk sing betyik kuwi ngekki tanda nk wis dadi siji karo Gusti Allah, nanging wong sing nggaw ala kuwi ngekki tanda nk ora kenal marang Gusti Allah.

¹² Bab sedulur Demitrius kabh wong namung ngomong apik. Kuwi pantyn nng wujud, awit awak dw ya namung ngomong betyik bab sedulur iki lan kow ngerti nk tembung awak dw kenng mbok pretyaya.

¹³ Sedulur Gayus, sakjan ijik okh sing kudu tak rembuk karo kow, nanging ora tak tulis nang layang wa.

¹⁴ Pengarep-arepku aku ndang kepetuk karo kow lan bisa omong-omongan adep-adepan. (1-15) Semn wa layang iki. Muga-muga Gusti Allah ngekki ayem-tentrem ing atimu. Kantya-kantyanu sing nang kn pada kirim slamet. Dikirimk slamet uga marang kantya-kantyanu siji-sijin sing nang kono. Yohanes

Yudas

1 ¹Layang sangka Yudas, peladn Gusti Ysus Kristus lan sedulur Yakobus, marang para sedulur sing ditrsnani lan dipanggil karo Gusti Allah Bapak awak dw lan dipageri karo Gusti Ysus Kristus.

²Muga-muga katrsnan, kabetyikan lan katentreman Gusti Allah ngebekana atimu kanti lubr.

³Para sedulur sing tak trsnani, dong aku arep nulis layang marang kow bab keslametan sing wis dialami karo awak dw, aku krasa kepeksa banget nglingk marang kow, supaya pada mantep mblani pengandemu, sing wis dipasrahk karo Gusti Allah marang para umat, sepisan kanggo slawas.

⁴Kenng apa aku kok perlu ngomongi kow bab kuwi para sedulur? Awit nng wong siji-loro sing nlusup nang kumpulanmu. Wong-wong iki ora pretyaya marang Gusti Allah, awit piwulang bab kawelasan Gusti Allah malah diwalik. Jarn senjata nglakoni dosa ora apa-apa, ora bakal nampa setrapan, awit Gusti Allah ora nng entk kawelasan. Dadin wong-wong pada diwulangi nk kenng ngumbar seneng kedagingan. Wong-wong iki pada nampik Gusti Ysus Kristus, ora gelem dikwasani lan ora gelem nganggep Dkn dadi

Gustin. Ngertia para sedulur, Gusti Allah wis nyawisk setrapan kanggo wong-wong kuwi, malah wis suwi sakdurung.

⁵Kow wis pada ngerti bab kuwi mau kabh, nanging arep tak lingk menh. Kow mesti pada klingen nk Gusti Allah ngluwari bangsa Isral sangka negara Egipte. Nanging sing ora gelem pretyaya entk-entk dipatni.

⁶Kow mesti uga klingen bab para mulkat sing ora pada trima marang Gusti Allah, malah pada ninggal panggonan. Mulkat-mulkat kuwi dikapakk karo Gusti Allah? Kabh disetrap nang panggonan sing peteng ndedet. Disetrap nang kono tekan mbsuk ing dina kruton sing medni.

⁷Kow ijik klingen lelakon wong-wong sing manggon nang kuta Sodom, kuta Gomorah lan kuta-kuta sak kiwa-tengen? Wong-wong kuwi pada laku bdang lan pada nuruti kesenangan kedagingan sing ora lumrah, tunggal wa karo sing dilakoni karo para mulkat kuwi. Kuta-kuta mau sak wong-wong terus ditibani geni karo Gusti Allah. Dadin kabh wong sing kepngin nglakoni dosa sing kaya ngono kuwi bisa ngerti, nk entk-entk bakal dibuwang nang geni sing murup slawas-lawas.

⁸Semono uga wong-wong sing pada nlusup nang kumpulanmu kuwi. Wong-wong kuwi pada ngimpi-impi kepngin nglakoni dosa sing ngregeti awak-awak dw lan pada nyepplkk

pangwasan Gusti Allah. Malah pada wani ngolok-olok pangwasa-pangwasa sing nang swarga.

⁹Gk Mikal wa, sing penggedn para mulkat, ora wani ngelokk Stan. Dong Mikal padu karo Stan bab sapa sing kudu nduwni layon nabi Moses, Mikal namung ngomong ngn: Gusti Allah sing bakal nyetrap kow!

¹⁰Nanging wong-wong kuwi malah ngolok-olok marang barang-barang sing wong-wong dw ora ngerti. Kok ling-ling kaya kwan galak ka sing namung manut rasa, tanpa pikiran. Entk-entk bakal nemoni karusakan.

¹¹Tyilaka banget wong-wong kuwi! Pada niru klakuan Kain, sing nyengiti lan matni adik. Wong-wong kuwi klakuan kaya Bilam, nabi sing mata-duwiten lan uga kaya Korah, sing ora gelem manut marang Gusti Allah. Entk-entk wong-wong iki bakal dirampungk karo Gusti Allah, tunggal karo Korah.

¹²Wong-wong iki namung ngregeti enggonmu pada bebarengan ing sakjeron kumpulan psta katrsnan. Awit enggon pada mangan ora nduw isin, namung mikir weteng dw. Eling-ling wong-wong kuwi kok kaya mga sing katut angin ka, nanging ora dadi udan, awit ora nng banyun. Kaya wit-witan sing ora metu woh, senajan wis wayah, mulan ya mesti bakal ditegor lan dibuwang, awit wis gapuk.

¹³ Kaya ombak segara sing ngetokk umpluk rereget ka, wong-wong kuwi bakal ketara klakuan sing ora pantes. Kaya lintang sing nglambrang, entk-entk bakal ilang slawas ing pepeteng sing jeru.

¹⁴ Nabi Hnok, turunan Bapa Adam sing nomer pitu, malah wis tau ngomong ngn bab wong-wong kuwi: Delokk, Gusti teka diarak karo para mulkat sing sutyi, won-won okh.

¹⁵ Gusti bakal ngrutu lan nyetrap kabh wong sing ora gelem pretyaya marang Dkn, awit pada nglakoni sak wernan dosa lan pada ngetokk tembung-tembung sing ala marang Gusti Allah.

¹⁶ Wong-wong kuwi pada seneng nggresah lan sambat, namung nyalahk liyan, senajan wong-wong kuwi dw urip namung ngumbar seneng. Sombong ram-ram lan seneng ngelem wong liya, supaya ntuk upah.

¹⁷ Nanging kanggo kow para sedulur, kow aja pada lali marang tembung para rasul Gusti Ysus Kristus dk mbiyn.

¹⁸ Para rasul kuwi ngomong ngn: Mbsuk nk wis nyedeki entk-entkan jaman bakal nng wong-wong njedul sing pada moyoki kow. Wong-wong iki urip namung ngumbar seneng kedagingan.

¹⁹ Ya wong-wong iki sing nggaw tyongkrh nang njeron pasamuhan. Urip ora nng bdan karo wong-wong sing ora nurut Gusti, awit Roh Sutyi ora manggon ing atin.

²⁰ Nanging kow ora kaya ngono para sedulur. Pada ngadeka sing jejek ing patokanmu, yakuwi pengandemu sing sutyi tenan. Pada ndedongaa nganggo pangwasan Roh Sutyi.

²¹ Sak bareng kow pada ngarep-arep tekan Gusti Ysus Kristus, uripmu dipasrahk marang Gusti Allah sing trsna tenan marang kow. Nk Kristus teka, Dkn bakal ngtokk kabetyikan lan bakal ngekki urip langgeng marang kow.

²² Sedulur-sedulur sing pengandel ijik moyak-mayik kudu mbok tulungi.

²³ Ditarik supaya ora katut tiba nang geni. Nanging nk nulungi wong liyan kow kudu sing ati-ati karo awakmu dw, awit wong-wong kuwi dosan sampk mbludak. Sangking kebatyut wong-wong kuwi wis ora bisa nutupi klakuan, kaya-kaya salin kabh wis gupak dosan. Wong kaya ngono kuwi kudu mbok edohi.

²⁴ Gusti Allah sing bisa mageri kow, supaya kow ora nganti tiba ing dosa, Dkn dw sing bakal nuntun kow. Karo bungah lan pamuji lan karo ati sing wis diresiki sangka dosa kow bakal mara nang ngarep Gusti Allah, nang panggonan sing kebek karo pangwasan.

²⁵ Gusti Allah sing ora nng liyan, sing ngongkon Ysus Kristus, Gustin awak dw, medun nang jagat kanggo ngluwari awak dw sangka dosa. Ya Gusti Allah iki sing kudu dipuji-puji, awit Dkn nggumunk tenan, ged kekuwatan lan ged pangwasan, kawit

mbiyn sakdurung jagat nng tekan saiki lan
slawas-lawas. Amn. Yudas

Wahyu

1 ¹Buku iki isin pamedaran bab prekara-prekara sing bakal klakon, sing tekan sangka Gusti Ysus Kristus. Gusti Allah sing ngongkon marang Kristus, supaya nduduhk marang para peladn Gusti Allah bab prekara-prekara kabh sing ndang kudu klakon. Kristus ngongkon mulkat nduduhk sembarang mau marang rasul Yohanes.

²Rasul Yohanes terus ngomongk bab sembarang sing dkn weruh, tyotyok karo sembarang sing diomong karo Gusti Allah marang Gusti Ysus Kristus.

³Beja wong-wong sing pada matyakk lan beja sing pada ngrungokk lan nglakoni tembung-tembung sing ketulis nang buku iki, awit ora suwi menh kabh bakal klakon.

⁴Iki layang sangka nggonku, Yohanes, marang pasamuhan pitu sing nang Asia Tyilik. Gusti Allah, sing saiki nng lan sing mbiyn wis nng lan sing bakal teka, muga-muga ngekkana kabetyikan lan katentreman marang kow kabh. Semono uga roh pitu sing nang ngarep dampar lan uga Gusti Ysus Kristus, Seksi sing kenng dipretyaya. Dkn sing tangi sing ndisik dw sangka pati lan Dkn nyekel sak nng pangwasa nang bumi iki. Gusti Ysus, sing nrsnani awak dw sampk

nglakoni pati kanggo mbuwang dosan awak dw, wis ngangkat awak dw dadi ratu-ratu lan imam-imam kanggo Gusti Allah Bapak. Ya Gusti Ysus Kristus sing ged dw kwasan lan sing kudu dipuji slawas-lawas. Amn.

⁵ (1:4)

⁶ (1:4)

⁷ Titni! Dkn bakal teka nang mga lan kabh wong bakal weruh Dkn, uga wong sing njojoh Dkn. Kabh bangsa nang bumi bakal pada sambat tangisan, jalaran sangka Dkn. Ya pantyn ngono tenan. Amn!

⁸ Aku iki Alfah lan Omkah (Wiwitan lan sing Penutup) yakuwi tembung Gusti, Gusti Allah sing kwasa dw, sing saiki lan mbiyn wis nng lan sing bakal teka.

⁹ Aku iki Yohanes, sedulurmu lan kantyamu ing sakjeron kasusahan. Aku tunggal karo kow kabh dadi wargan Kraton Gusti Allah lan aku ya mantep terus enggonku pretyaya marang Gusti Ysus. Aku dibuwang nang pula Patmos, jalaran aku ngabark pitutur Gusti Allah lan ngomongk bab Gusti Ysus.

¹⁰ Ing dina minggu aku dikwasani karo Roh Sutyi. Aku terus krungu swara banter nang mburiku, kaya swaran trompt.

¹¹ Swara kuwi unin ngn: Apa sing kow weruh kuwi ditulis nang buku, terus dikirimk marang pasamuan pitu, yakuwi pasamuan nang Efse, Smirna, Prkamus, Tiatira, Sardis, Filadlfia lan pasamuan nang Laodisa.

¹² Aku terus noli mburi, awit kepengin weruh sapa sing ngomong marang aku kuwi. Aku terus weruh wadah dian pitu gawan emas. Nang tengah-tengah wadah dian pitu mau nng wong ngadek, kaya anak manungsa. Wong nganggo salin sing dawan sampk tekan sikil lan dadan nganggo sabuk emas.

¹³ (1:12)

¹⁴ Rambut putih kaya wulu wedus, putih tenan kaya mori lan mripat murup kaya geni.

¹⁵ Sikil semlorot kaya brons diobong sampk ajr ka lan swaran banter kaya banyu gumrojok.

¹⁶ Tangan tengen nyekel lintang pitu. Sangka tyangkem metu pedang sing landep kiwa-tengen lan rain semlorot kaya srengng ing wayah awan.

¹⁷ Kadung aku weruh wong mau, aku terus tiba kaya wong mati nang ngarep. Nanging wong numpangk tangan tengen ing aku karo ngomong: Aja wedi! Aku Wiwitan lan Penutup.

¹⁸ Aku sing urip. Aku wis mati, nanging saiki Aku urip slawas. Aku sing ngwasani pati lan jagat wong mati.

¹⁹ Mulan, apa sing kow weruh kuwi ditulis. Ditulis prekara-prekara sing kow weruh saiki lan uga sing bakal klakon.

²⁰ Lintang pitu sing nang tanganku tengen lan uga wadah dian emas pitu iki nng teges, yakuwi: lintang pitu kuwi para mulkat

pasamuan pitu lan wadah dian emas pitu kuwi ya pasamuan sing pitu.

2¹ Nulisa ngn marang mulkat pasamuan Efse: Wong sing nyekel lintang pitu nang tangan tengen lan sing mlaku nang tengah wadah dian emas pitu ngomong ngn:

² Aku ngerti sakkh penggawmu, pelabuhmu lan katemenanmu. Aku ngerti nk kow ora bisa tyetyampuran karo wong sing nglakoni ala. Wong-wong sing ngakun rasul, nanging wujut dudu, pada mbok titipriksa. Jebul wong sing ngapusi.

³ Aku ngerti enggonmu sabar nglakoni kasangsaran nglabuhi Aku, senajan abot kaya ngapa kow ora semplak.

⁴ Nanging nng prekara siji Aku ora seneng, yakuwi, kow wis ora trsna menh marang Aku kaya ndisik-ndisik.

⁵ Mulan kow kudu ngrumangsani tenan sepira duwur tibamu. Pada mbalika lan pada lakonana apa sing mbok tindakk mau-maun. Nk kow ora nglakoni urip anyar, Aku bakal teka lan bakal njikuk wadah dian sangka panggonan.

⁶ Nanging ya nng prekara siji sing apik, yakuwi, enggonmu pada wa karo Aku sengit marang prekara-prekara sing ditindakk karo wong-wong sing mlu Nikolais.

⁷ Sapa sing nduw kuping, dirungokk tembung Roh Sutyi marang pasamuan-pasamuan.

Sapa sing menang bakal tak kki mangan woh wit panguripan sing nang kebon Gusti Allah.

⁸Nulisa ngn marang mulkat pasamuan Smirna: Iki tembung Wiwitan lan Penutup, sing wis mati lan urip menh:

⁹Aku ngerti kesusahanmu. Kow mlarat, nanging sakjan kow sugih. Aku ngerti nk kow diolok-olok karo wong-wong sing ngakun wong Ju, sing nurut Gusti Allah, nanging wujud ora. Wong-wong kuwi balan Stan.

¹⁰Kow aja wedi karo kasangsaran sing sedilut menh bakal nekani kow. Stan bakal nglebokk wong siji-loro sangka pasamuanmu nang setrapan. Kuwi kanggo nyoba kow. Kow bakal nandang kasusahan sepuluh dina suwn. Nanging pada mantepa terus enggonmu nurut Aku, senjata kudu labuh pati. Kow bakal tak upahi urip sing dadi makutan kamenanganmu.

¹¹Sapa sing nduw kuping, dirungokk tembung Roh Sutyi marang pasamuan-pasamuan. Sapa sing mantep terus ora bakal ngalami pati kapindo.

¹²Nulisa ngn marang mulkat pasamuan Prkamus: Iki tembung sing nduwni pedang landep kiwa-tengen:

¹³Aku ngerti panggonanmu. Kow manggon nang kuta sing dikwasani karo Stan. Kow pada mantep enggonmu nurut Aku. Malah dong Antipas, seksiku sing mantep, dipatni

nang panggonan Stan, kow ora pada nylaki pengandemu marang Aku.

¹⁴Nanging senjata ngono, nng prekara siji-loro nang pasamuamu sing ora tak senengi. Yakuwi, nang tengahmu nng wong siji-loro sing nurut piwulang Bilam. Bilam kuwi ngajani Balak, supaya nibakk wong Isral ing dosa. Dikongkon ngojok-ojoki wong Isral supaya pada mangan sesajn brahala lan supaya pada laku bdang.

¹⁵Nang pasamuamu kono uga nng wong siji-loro sing pada nurut piwulang murid-murid Nikolais.

¹⁶Mulan, kow pada ninggala dosa-dosamu lan nglakonana urip anyar! Awit nk ora, Aku bakal ndang teka nang nggonmu lan nglawan wong-wong kuwi nganggo pedang sing metu sangka tyangkemku.

¹⁷Sapa sing nduw kuping, dirungokk tembung Roh Sutyi marang pasamuamu. Sapa sing menang bakal tak kki manah simpenan lan bakal tak kki watu putih. Nang watu putih kuwi ketulis jeneng sing anyar, jeneng sing ora nng sing ngerti, kejaba namung wong sing dikki jeneng mau.

¹⁸Nulisa ngn marang mulkat pasamuamu Tiatira: Iki tembung Anak Gusti Allah, sing mripat kaya urub geni lan sikil kaya brons murup mengangah:

¹⁹Aku ngerti penggawmu kabh, yakuwi katrsnanmu, pretyayamu, pitulunganmu

lan kemantepanmu ing sakjeron nandang sangsara. Lan Aku ngerti nk penggawmu sing kri dw luwih apik nk ditimbang karo sing ndisik.

²⁰ Nanging nng prekara siji sing ora tak senengi, yakuwi, enggonmu ngejark Isebl. Wong wdok iki ngakun nabin Gusti Allah lan memulang lan nyasark peladn-peladnku, marakk pada laku bdang lan mangan sesajn brahala.

²¹ Aku wis ngekki waktu marang wong mau, nanging ora gelem mandek enggon laku bdang.

²² Mulan bakal tak banting dadi lara lan bakal nggltak nang peturon. Nang kono Isebl lan wong-wong sing pada laku bdang karo dkn bakal nandang kasangsaran ged. Kuwi bakal ndang tak tindakk tenan, nk ora pada ngendek klakuan sing ala kuwi.

²³ Wong-wong sing pada nurut Isebl ya bakal tak patni, supaya kabh pasamuhan pada ngerti nk Aku weruh isin atin lan angen-angen manungsa. Lan Aku bakal mbales marang kabh wong miturut klakuan dw-dw.

²⁴ Nanging kanggo wong-wong liyan nang Tiatira sing ora nurut piwulang Isebl lan sing ora nyinau Imu-Imun Stan, Aku janji, Aku ora bakal nambahi momotan liyan marang kow.

²⁵ Nanging apa sing mbok lakoni kuwi antepna terus nganti tekaku.

²⁶ Sapa sing mantep terus lan nglakoni tembungku tekan rampung, bakal tak kki pangwasa kanggo ngwasani para bangsa.

²⁷ Wong-wong kuwi bakal nglakokk pangwasa nganggo teken wesi lan bangsa-bangsa mau bakal diremuk kaya barang gawan lempung.

²⁸ Pangwasa sing kaya ngono kuwi Aku uga wis nampa sangka Bapakku. Wong-wong mau uga bakal tak kki lintang panjer suk.

²⁹ Sapa sing nduw kuping, dirungokk tembung Roh Sutyi marang pasamuan-pasamuan.

3 ¹ Nulisa ngn marang mulkat pasamuan Sardis: Iki tembung sing nduw Roh Gusti Allah pitu lan sing nduw lintang pitu: Aku ngerti sakkh penggawmu. Kow pada diarani urip, nanging wujut kow mati.

² Mulan pada tangia lan dandanana sing ijik kenng didandani lan sing wis arep mati. Awit penggawmu ora nng siji wa sing kaanggep sampurna karo Gusti Allahku.

³ Mbok diling-ling menh kepriy enggonmu pada krungu lan nampa pitutur Gusti. Kuwi mbok dipikir lan pada nglakonana urip sing anyar. Nk kow ora tangi, Aku bakal nekani kow kaya tyaran maling nk teka ka, kow ora ngerti kapan.

⁴ Nanging nang Sardis nng siji-loro sing ora ngregeti salin. Wong-wong kuwi nng

pantes nganggo salin putih lan bakal mlaku bebarengan karo Aku.

⁵ Sapa sing mantep terus bakal dienggoni salin putih lan jeneng wong kuwi mau ora bakal tak ilaki sangka buku panguripan. Aku malah bakal ngakoni marang Bapakku lan para mulkat, nk wong kuwi wkku.

⁶ Sapa sing nduw kuping, dirungokk tembung Roh Sutyi marang pasamuan-pasamuan.

⁷ Nulisa marang mulkat pasamuan Filadlfia: Iki tembung Sing Sutyi lan Sing Sejati, sing nyekel kuntyin Daved. Nk Dkn mbukak, ora nng sing bisa nutup lan nk Dkn nutup, ora nng sing bisa mbukak:

⁸ Aku ngerti sakkh penggawmu. Aku wis mbukakk lawang kow lan ora nng sing bisa nutup. Bener tyilik kekuwatanmu, nanging kow pada netepi piwulangku lan ora mirangkk Aku.

⁹ Ngertia, wong-wong balan Stan, sing pada goroh lan ngaku-aku jarn wong Ju, nanging wujud dudu, wong-wong kuwi tak telukk supaya pada sujut nang ngarepmu lan pada ngakoni nk Aku trsna marang kow kabh.

¹⁰ Jalaran kow pada netepi piwulangku lan pada mantep terus, mulan Aku bakal mageri kow ing dina kasangsaran sing bakal teka ing donya iki, kanggo njajal wong sing manggon nang bumi.

¹¹ Aku ndang teka. Apa sing mbok duwne kuwi tyekelana sing kentyeng tenan lan

aja sampk nng wong sing ngrebut upah kamenanganmu.

¹²Sapa sing netepi piwulangku bakal tak dadkk tyagak omah Gusti Allahku lan ora bakal metu menh sangka kono. Karomenh wong kuwi bakal tak tulisi jeneng Gusti Allahku lan jeneng kutan Gusti Allahku, yakuwi kuta Yrusalm anyar gawan Gusti Allah, sing medun sangka swarga, sangka Gusti Allahku. Uga bakal tak tulisi jenengku sing anyar.

¹³Sapa sing nduw kuping, dirungokk tembung Roh Sutyi marang pasamuhan-pasamuhan.

¹⁴Nulisa ngn marang mulkat pasamuhan Laodisa: Iki tembung Amn, sing kenng dipretyaya, seksi sing temen lan sejati, wiwitan sakkh titah Gusti Allah:

¹⁵Aku ngerti sakkh penggawmu. Aku ngerti nk kow ora adem lan ora panas. Malah apik nk kow adem apa panas.

¹⁶Jalaran kow ora adem ora panas, mulan kow bakal tak leph sangka tyangkemku.

¹⁷Kow ngakun: Aku iki sugih, aku tyukup ing sembarang lan ora kekurangan apa-apa. Nanging kow kuwi ora ngerti nk sakjan kow kuwi mlarat lan kudu dimelasi tenan. Kow kuwi wong wuda lan lamur.

¹⁸Mulan Aku ngomongi kow: pada tukua emas nang nggonku, sing wis dietus nganggo geni, supaya dadi sugih. Pada

tukua nang nggonku sandangan putih lan enggonen, kanggo nutupi enggonmu wuda lan ngisin-isini. Uga, pada tukua obat mata kanggo nambani mripatmu, supaya bisa weruh.

¹⁹ Wong-wong sing tak trsnani, yakuwi sing tak welkk lan sing tak ajar. Mulan pada ditenank enggonmu ngabekti lan pada ninggala dosa-dosamu lan nglakonana urip anyar.

²⁰ Ngertia! Aku nang ngarep lawang lan totok-totok. Nk nng wong krungu swaraku lan mbukakk lawang, Aku bakal mlebu nang omah lan mangan bebarengan karo wong kuwi.

²¹ Sapa sing menang bakal tak ejk njagong nang damparku. Awit Aku uga wis menang lan saiki njagong nang dampar Bapakku.

²² Sapa sing nduw kuping, dirungokk tembung Roh Sutyi marang pasamu-pasamu.

4¹ Sakwis iku, aku, Yohanes, terus ntuk pamedaran liyan. Aku weruh lawang nang swarga menga lan nng swara sing maun aku wis tau krungu lan sing unin kaya trompt. Swara kuwi ngomong ngn: Munggaha rn. Kow bakal tak duduhi apa sing bakal klakon mbsuk

² Ing waktu kuwi aku terus dikwasani karo Roh Allah. Aku terus weruh dampar nang swarga kono.

³ Sing njagong nang dampar kono rupan semlorot kaya watu yaspis lan sardis. Dampar mau diubengi kluwung sing semlorot kaya smarak.

⁴ Nang sak ubeng dampar mau nng dampar-dampar liyan, patlikur okh. Dampar patlikur kuwi dijagongi pinituwa patlikur, sing pada nganggo salin putih lan nganggo makuta emas.

⁵ Dampar mau ngetokk slorot padang pating kllap, uga swara kaya gluduk. Nang ngarep dampar nng obor pitu murup: kuwi Roh Allah pitu.

⁶ Nang ngarep dampar uga nng kaya segara bening, kaya katya kristal. Nang sak tengah dampar lan sak ubeng nng kauripan papat, ngarep-mburin kebek mata.

⁷ Kauripan sing nomer siji rupan kaya singa, sing nomer loro kaya sapi lanang, sing nomer telu rupan kaya wong urip lan sing nomer papat rupan kaya manuk garuda mabur.

⁸ Kauripan papat mau siji-sijin nduw swiwi nenem lan awak sak kujur njaba-njero kebek mata. Kauripan papat mau awan-wengi pada memuji tanpa lrn, ngomong: Sutyi, sutyi, sutyi, Gusti, Gusti Allah sing kwasa dw, sing mbiyn nng, saiki nng lan sing mbsuk bakal teka.

⁹ Lan saben-saben nk kauripan papat mau ngetokk tembung pamuji, kahormatan lan

maturkesuwun marang sing njagong nang dampar lan sing urip langgeng slawas-lawas, para pinituwa patlikur pada sujut nang ngarep sing njagong nang dampar mau, nyembah sing urip langgeng slawas-lawas. Pinituwa patlikur mau terus nyhlk makutan nang ngarep dampar mau karo ngomong:

¹⁰ (4:9)

¹¹ Duh Gusti, Gusti Allah awak dw, Kow pantes nampa kaluhuran, pamuji lan pangwasa, awit Kow sing nggaw sembarang. Sangka kekarepan Gusti sembarang nng lan bisa urip.

5 ¹ Aku terus weruh nk sing njagong nang dampar mau tangan tengen nyekel buku gulungan. Buku mau njaba-njero kebek tulisan lan disgel karo sgel pitu.

² Aku uga weruh mulkat sing ged-gagah. Mulkat iki ngomong nganggo swara banter: Sapa sing pantes nglntki sgel-sgel iki lan mbukak bukun?

³ Nanging ora nng wong nang swarga apa nang bumi apa nang sak ngisor bumi sing bisa mbukak buku gulungan kuwi lan ndelok njeron.

⁴ Aku terus nangis kelara-lara, awit ora nng wong sing bisa mbukak buku mau lan matya isin.

⁵ Terus nng pinituwa ngomong marang aku: Aja nangis! Delokk, singa turunan Yudah,

turunan ratu Daved, wis menangk lan bisa nglntk sgel pitu mau lan mbukak bukun gulungan.

⁶Aku terus weruh Tyemp ngadek nang sak tengah dampar lan kauripan papat lan para pinituwa. Tyemp mau ktok kaya wis dibelh. Tyemp mau sungun pitu lan matan pitu, yakuwi roh Gusti Allah pitu sing dikongkon budal nang sak lumah bumi.

⁷Tyemp mau terus maju lan nampani buku gulungan mau sangka tangan-tengen sing njagong nang dampar.

⁸Kadung kuwi wis klakon, kauripan papat lan pinituwa patlikur terus sujut nang ngarep Tyempn. Saben pinituwa nyekel harep lan mangkok emas isin menyan, yakuwi pandangan para sutyi.

⁹Terus pada singi kidung anyar, tembung: Kow pantes nampa buku gulungan lan nglntk sgel-sgel. Awit Kow wis dipatni lan nganggo patimu Kow wis nebus manungsa sangka saben taler, saben basa, saben negara lan bangsa, kanggo Gusti Allah. Wong-wong mau mbok dadkk turun-turunan ratu, dadi imam-imam sing ngladni Gusti Allah, sing uga bakal nyekel pangwasa nang bumi.

¹⁰ (5:9)

¹¹Aku terus weruh lan krungu swaran mulkat sing won-won okh. Pada ngadek ngubengi dampar, kauripan papat lan para pinituwa.

¹²Para mulkat mau pada ngomong nganggo swara banter, tembung: Tyemp sing wis dibelh pantes nampa pangwasa, kasugihan, kaweruh lan kekuwatan, kahormatan, kaluhuran lan pamuji.

¹³Aku terus krungu sakkh kauripan sing nang swarga lan nang bumi lan uga sing nang sak ngisor bumi lan nang segara, pantyn sak nng urip kabh pada singi, tembung: Kaluhuran lan pamuji marang sing njagong nang dampar lan marang Tyempn, kahormatan lan kekuwatan slawas-lawas.

¹⁴Lah kauripan papat mau terus pada semaur: Amn. Para pinituwa terus pada sujut lan memuji.

6 ¹Aku terus weruh Tyempn nglntk sgel siji sangka sgel sing pitu. Aku krungu tembung kauripan papat mau sing nomer siji ngomong nganggo swara kaya gluduk: Rn!

²Aku terus ngematk lan weruh jaran putih. Sing numpak jaran nyekel panah lan dienggoni makuta kamenangan, terus maju kaya wong sing menang perang.

³Tyempn terus nglntk sgel sing nomer loro lan aku krungu kauripan sing nomer loro ngomong: Hayuk!

⁴Terus nng jaran liyan maju, rupan abang mbranang. Sing numpak jaran ntuk pangwasa mbuwang katentreman sing

nang bumi, supaya wong-wong pada matni sakpada-pada. Mulan wong ntuk pedang ged.

⁵Tyempn terus nglntk sgel sing nomer telu. Aku krungu kauripan nomer telu ngomong: Hayuk! Aku ngematk terus weruh jaran ireng, ditumpaki wong sing nyekel timbangan.

⁶Aku terus krungu kaya swara sangka tengah-tengah kauripan papat mau, unin: Gandum sekilo kanggo bayaran sedina lan jagung telung kilo kanggo bayaran sedina. Nanging aja ngrusak wit-wit olf lan wit-wit dreif.

⁷Tyempn terus nglntk sgel sing nomer papat lan aku krungu kauripan sing nomer papat ngomong: Hayuk!

⁸Aku terus weruh nng jaran rupan putyet ditumpaki wong sing jeneng Pati. Wong dietutk karo kraton Pati. Pati lan kraton Pati pada ntuk pangwasa matni seprapat bumi nganggo pedang, kurang pangan, pernyakit lan kwan galak.

⁹Kadung Tyempn nglntk sgel sing nomer lima, aku weruh nang ngisor altar nyawa-nyawan wong-wong sing wis dipatni, jalaran pada nggelark pitutur Gusti Allah.

¹⁰Nyawa-nyawa mau pada tyeluk-tyeluk nganggo swara banter, unin: Duh Kristus sing kwasa dw, sing sutyi dw lan sing temen dw! Kudu ngentni sepira menh suwn enggonmu ngrutu manungsa nang bumi, kanggo mbales enggon pada matni awak dw?

¹¹ Nyawa-nyawa mau terus dikki salin putih siji-siji lan diomongi, supaya pada lrn ndisik ngentni genep tyatyah wong-wong sing tunggal penggawan karo wong-wong kuwi lan sedulur-sedulur sing uga bakal pada dipatni kaya wong-wong mau.

¹² Kadung Tyempn nglntk sgel sing nomer nenem, aku terus krasa nng lindu sing nggegirisi. Srengng malih ireng kaya areng lan mbulan malih abang kaya getih.

¹³ Lintang-lintang nang langit pada rontok tiba nang bumi, kaya woh anjir sing rontok kenng angin ged.

¹⁴ Langit terus ngluntung kaya kertas digulung lan sakkh gunung lan pula pada ngalih sangka panggonan.

¹⁵ Para ratu nang bumi, para pengged lan para penuntun militr, para wong sugih lan para pangwasa, sakkh slaf lan wong merdka pada ndelik nang guwa-guwa lan nang watun gunung-gunung.

¹⁶ Wong-wong mau pada ngomong marang gunung-gunung lan watu-watu: Tibaa nibani awak dw lan aling-alingana awak dw, supaya awak dw ora ktok karo wong sing njagong nang dampar lan supaya awak dw ora kenng setrapan Tyempn.

¹⁷ Awit dina pembalesan sing njagong nang dampar lan Tyempn wis teka; lah sapa sing bisa urip?

7¹ Aku terus weruh mulkat papat ngadek nang pojok bumi papat, pada nyekel angin nang bumi sangka kblat papat. Dadin nang daratan, nang segara lan nang wit-witan ora nng angin, anteng kabh.

² Aku terus weruh nng mulkat liyan njedul sangka wtan, nggawa tyap-tyapan Gusti Allah sing urip. Karo swara banter mulkat mau ngomong marang mulkat papat sing dikki pangwasa karo Gusti Allah ngrusak daratan lan segara.

³ Tembung ngn: Aja ngrusak daratan lan segara apa wit-witan, sakdurung awak dw ngetyap batuk para peladn Gusti Allah.

⁴ Aku terus diomongi nk tyatyah para peladn Gusti Allah sing dietyapi batuk nng satus patang puluh papat wu.

⁵ Wong-wong kuwi tekan sangka taler bangsa Isral rolas, saben taler wong 12.000. Yakuwi sangka taler Yudah, Rubn, Gad, Aser, Naftali, Manas, Simon, Lvi, Isakar, Sbulon, Yosf lan Bnyamin.

⁶ (7:5)

⁷ (7:5)

⁸ (7:5)

⁹ Aku terus weruh nng wong okh banget, ora kenng diitung sangking okh. Wong-wong kuwi tekan sangka sakkh bangsa, taler, negara lan basa lan pada ngadek nang ngarep dampar lan nang ngarep Tyempn. Wong-wong nganggo salin putih lan nyekel pang palem

karo nyebut nganggo swara banter, unin:
Awak dw iki bisan slamet namung jalaran
sangka Gusti Allah awak dw sing njagong
nang dampar lan jalaran sangka Tyempn.

¹⁰ (7:9)

¹¹ Para mulkat pada ngadek ngubengi
dampar, bareng karo para pinituwa lan
kauripan papat mau. Para mulkat terus pada
mengkurep sujut marang Gusti Allah nang
ngarep dampar mau.

¹² Pada memuji Gusti Allah tembung: Amn!
Sakkh pamuji diaturk marang Gusti Allah
awak dw, uga sak nng kamulyan lan kaweruh.
Pantes nk awak dw ngaturk panuwun lan
kahormatan. Pangwasa lan kekuwatan
langgeng slawas-lawas. Amn!

¹³ Terus nng pinituwa siji takon marang aku
ngn: Apa kow ngerti sapa sing nganggo salin
putih kuwi lan sangka ngendi tekan?

¹⁴ Aku semaur: Bapak, aku ora ngerti.
Malah Bapak sing ngerti. Pinituwa mau terus
ngomong marang aku: Kuwi wong-wong sing
metu sangka kasangsaran ged lan sing wis
pada ngumbah salin dadi putih nganggo getih
Tyempn.

¹⁵ Mulan pada ngadek nang ngarep dampar
Gusti Allah lan pada nyembah Gusti Allah
awan lan wengi nang omah. Gusti Allah sing
njagong nang dampar kuwi bakal manggon
nang tengah wong-wong kuwi.

¹⁶ Wong-wong kuwi ora bakal ngrasakk ngelih lan ngelak menh lan ora bakal ngrasakk panas srengng sing sumelt.

¹⁷ Awit Tyempn sing njagong nang dampar bakal dadi pangon lan bakal nuntun wong-wong nang etuk banyu panguripan lan Gusti Allah bakal ngusapi eluh mripat.

8 ¹ Kadung Tyempn ngIntk sgel sing nomer pitu, nang swarga terus sepi pet setengah jam suwn.

² Aku terus weruh mulkat pitu ngadek nang ngarep Gusti Allah pada dikki trompt pitu.

³ Mulkat liyan sing nggawa wadah menyan sing emas nyedeki altar terus ngadek nang ngarep altar mau. Mulkat mau ntuk menyan okh sing kudu diobong lan dipasrahk marang Gusti Allah, bareng karo pandongan para umat Gusti Allah kabh, nang altar emas nang ngarep dampar.

⁴ Kebul menyan sing diobong tyampur karo pandongan para umat Gusti Allah munggah sangka tangan mulkat mau marang Gusti Allah.

⁵ Mulkat terus nggawa wadah menyan, terus diisni geni sangka altar, terus dibuwang nang bumi. Terus nng swaran gluduk gemluduk bareng karo kllap bledk, uga nng lindu.

⁶ Sakwis kuwi mulkat pitu sing pada nyekel trompt mau terus pada tata-tata arep diunkk.

⁷ Kadung mulkat sing nomer siji ngunkk trompt, terus nng udan krikil s lan geni

tyampur karo getih tiba nang bumi. Sak pratelun bumi lan sak pratelun wit-witan kobong kabh, uga sakkh suket.

⁸Mulkat nomer loro terus ngunkk trompt. Terus nng kaya gunung ged metu genin diuntyalk nang segara. Sak pratelun segara terus malih dadi getih.

⁹Sak pratelun kauripan nang segara terus pada mati lan sak pratelun kapal-kapal kelep kabh.

¹⁰Mulkat nomer telu terus ngunkk trompt, terus nng lintang ged sing murup kaya obor, tiba sangka langit. Lintang murup kuwi nibani sak pratelun laut-laut lan etuk-etuk banyu.

¹¹Lintang jeneng Absintu, teges pait. Sak pratelun sakkh banyu terus malih pait, marakk okh wong pada mati, jalaran ngomb banyu pait kuwi.

¹²Mulkat nomer papat terus ngunkk trompt, terus sak pratelun srengng lan sak pratelun mbulan, uga sak pratelun lintang-lintang ilang slorot, marakk sak pratelun awan lan sak pratelun wengi ilang padang.

¹³Aku terus weruh manuk garuda mabur duwur nang awang-awang. Manuk mau nyuwara banter. Tyilaka, tyilaka! Tyilaka nekani sakkh wong nang bumi, nk mulkat telu liyan ngunkk trompt.

9¹Mulkat sing nomer lima terus ngunkk trompt. Aku terus weruh nng lintang tiba

sangka langit nibani bumi. Lintang mau ntuk kuntyin lawang jurang.

²Kadung lawang dibukak, terus nng kebul metu sangka jurang mau, kaya kebul pawon ged. Slorot srengng lan awang-awang malih peteng, jalaran sangka kebul mau.

³Sangka kebul mau terus nng walang okh pada metu lan niba nang bumi. Walang-walang mau ntuk pangwasa, malih bisa ngentup kaya kalajengking.

⁴Walang-walang mau pada dipenging ngrusak suket apa wit-witan lan tetukulan liya-liyan nang bumi, kejaba namung manungsa sing nang batuk ora nng tyap Gusti Allah.

⁵Walang-walang mau ora dililani matni manungsa, nanging namung ngajar wa nganggo rasa lara. Rasa lara mau suwn limang sasi lan rasan kaya nk dientup kalajengking.

⁶Sakjeron limang sasi mau wong-wong njaluk mati wa sangking laran, nanging ora bisa. Pada kepngin mati, nanging malah diedohi karo pati.

⁷Rupan walang-walang mau kaya jaran sing tata-tata arep perang. Nang endas nng kaya makuta emas. Rai kaya rai manungsa.

⁸Wulun kaya rambut wong wdok lan untun kaya untu singa.

⁹ Dadan kaya ditutupi wesi lan swaran swiwin gemruduk kaya swaran grobak perang ditarik karo jaran pirang-pirang.

¹⁰ Walang-walang mau nduw buntut lan entup kaya entup kalajengking. Nang buntut nng kekuwatan kanggo nglarakk manungsa limang sasi suwn.

¹¹ Walang-walang mau nduw ratu, yakuwi mulkat penggedn jurang peteng. Ing basa Ibrani jeneng Abaddon, ing basa Grik Apolion, teges tukang ngrusak.

¹² Kasangsaran sing sepisan wis klakon. Ijik nng kasangsaran loro menh.

¹³ Mulkat sing nomer nenem terus ngunkk trompt. Aku terus krungu swara sangka altar emas sing nang ngarep Gusti Allah.

¹⁴ Sangka pojok papat kuwi aku krungu swara ngomong ngn marang mulkat sing nomer nenem sing nyekel trompt mau: Mulkat papat sing pada kebanda nang sak tyedek laut Efrat utyulana.

¹⁵ Mulkat papat mau terus diutyuli. Kuwi mulkat sing wis dityawisk kanggo matni sak pratelun manungsa sing jam, dinan, sasin lan taun wis ditengeri.

¹⁶ Aku krungu tyatyah soldat sing numpak jaran, rong atus mliyun.

¹⁷ Ing pamedaran kuwi aku weruh jaran-jaran lan sing pada numpaki. Sing pada numpak mau nganggo salin wesi sing rupan abang mbranang lan biru kaya hiyasin lan

kuning kaya liring. Endas jaran kaya endas singa lan tyangkem metu genin, kebul lan liring.

¹⁸ Sak pratelun manungsa pada dipatni karo memala telu, yakuwi geni, kebul lan liring sing metu sangka tyangkem jaran-jaran mau.

¹⁹ Kekuwatan jaran-jaran kuwi nang tyangkem lan nang buntut, awit buntut kaya ula nng endas-endas. Jaran-jaran mau ngrusak manungsa nganggo buntut-buntut.

²⁰ Nanging turahan manungsa, sing ora dipatni nganggo memala telu mau, pada ora ninggal penggawn ala. Ora pada mari enggon nyembah marang para demit lan brahala-brahala gawan emas, selaka, brons, watu apa kayu sing ora bisa weruh, krungu apa mlaku.

²¹ Uga ora pada mari enggon pada mematni, nglakoni Imu pepeteng, laku bdang lan nyenyolong.

10 ¹ Aku terus weruh mulkat liyan sing gagah lan rosa medun sangka swarga. Mulkat mau kemulan mga lan nang sirah nng kluwung. Rain semlorot kaya srengng lan sikil kaya tyagak geni.

² Tangan mulkat mau nyekeli buku gulungan tyilik sing wis mbukak. Sikil sing tengen ngadek nang segara lan sing kiwa nang daratan.

³ Mulkat mau mbengok seru kaya nggereng singa. Sakwis iku gluduk pitu nyauri nganggo swara sing pating gluduk.

⁴ Apa sing diomong karo gluduk pitu mau ijik arep tak tulis, nanging aku krungu swara sangka swarga ngomong: Apa sing diomong karo gluduk pitu iku wewadi. Aja ditulis!

⁵ Mulkat sing aku weruh ngadek nang segara lan nang daratan mau terus ngetungk tangan tengen nang swarga. Mulkat terus sumpah ing jeneng sing urip langgeng slawas, sing nggaw langit, bumi lan segara sak isin, tembung: Dinan ora bakal diundurk menh.

⁶ (10:5)

⁷ Nanging nk mulkat sing nomer pitu ngunkk trompt, Gusti Allah bakal nindakk rantyaman, kaya sing wis dikabark marang para peladn, yakuwi para nabi.

⁸ Swara sing aku wis krungu sangka swarga mau terus ngomong menh: Majua, buku gulungan sing mbukak sing nang tangan mulkat sing ngadek nang segara lan nang daratan kuwi tampanana.

⁹ Aku terus marani mulkat lan nembung, supaya bukun dikkk marang aku. Mulkat ngomong ngn: Tampanana lan panganan. Nang wetengmu rasan bakal ketyut, nanging nang tyangkemmu rasan legi kaya madu.

¹⁰ Buku tyilik mau terus tak tampani lan tak pangan. Nang tyangkem rasan kaya madu,

nanging kadung wis tak elek nang weteng rasan ketyut.

¹¹Aku terus diprntah kongkon ngabark pitutur Gusti Allah menh marang para bangsa, negara-negara, basa lan para ratu.

11 ¹Sakwis kuwi aku terus dikki kayu ukuran. Aku diomongi ngn: Omah Gusti Allah lan altar diukur. Diitung sepira tyatyah wong sing nyembah Gusti Allah nang kono.

²Namung latar sak njaban omah Gusti Allah aja diukur, awit kuwi wis dipasrahk marang wong-wong sing ora kenal marang Gusti Allah, sing bakal ngidek-idek kuta sutyi kuwi patang puluh loro sasi suwn.

³Aku bakal ngongkon seksiku loro nganggo sandangan wong kepatn. Tak kongkon ngabark pituturku rolas atus swidak dina suwn.

⁴Seksi loro mau yakuwi wit olf loro lan wadah dian loro sing ngadek nang ngarep Gusti Allah jagat.

⁵Nk nng wong sing arep nindakk ala marang seksi loro kuwi, bakal dientkk karo geni sing metu sangka tyangkem seksi loro mau. Mengkono kuwi kabh wong sing arep nggaw susah bakal dipatni.

⁶Seksi loro mau dikki pangwasa ngantying langit, supaya ora nng udan suwn pada ngabark pitutur Gusti Allah. Uga pada ntuk pangwasa ngganti sakkh banyu didadkk

getih. Malah uga nduw pangwasa ngajar bumi nganggo sak wernan memala, sak wayah-wayah sing dikarepk.

⁷Nk wis rampung enggon pada ngetokk paseksin, kwan sing metu sangka jurang peteng bakal nglawan, ngalahk lan matni seksi loro mau.

⁸Layon bakal gumltak nang dalan nang kuta ged, panggonan pentngan Gustin. Kuta mau dijenengk Sodom lan Egipte, kuwi tembung kanggo nggambark.

⁹Wong-wong sangka sakkh taler, bangsa, basa lan negara bakal nonton layon mau suwn telung dina setengah. Layon mau ora kelilan dikubur.

¹⁰Wong-wong nang bumi bakal pada bungah karo patin seksi loro mau. Terus pada nganakk keraman lan pada kirim-kiriman kado, awit nabi loro sing nggaw susah wong kabh wis mati.

¹¹Nanging sakwis telung dina setengah layon loro mau terus nampa ambekan sangka Gusti Allah. Terus pada tangi lan kabh wong sing weruh pada wedi banget.

¹²Nabi loro kuwi terus pada krungu swara banter sangka swarga nyeluk ngn: Pada munggaha rn! Terus pada mungguh nang swarga kakemulan mga lan mungsuh-mungsuh pada weruh kabh.

¹³Terus nng lindu ged ngrubuhk sak prasepuluh kuta lan wong pitung wu mati.

Wong-wong sing ijik urip pada wedi banget, terus pada ngluhurk Gusti Allah nang swarga.

¹⁴ Kasangsaran sing pindo wis kliwat.

Kasangsaran sing nomer telu ndang nusul.

¹⁵ Kadung mulkat nomer pitu ngunkk trompt, nang swarga terus nng swara-swara banter unin ngn: Pangwasan donya saiki dityekel karo Gustin awak dw lan Kristus. Dkn bakal dadi ratu lan nyekel pangwasa slawas-lawas.

¹⁶ Para pinituwa patlikur sing pada njagong nang dampar-dampar nang ngarep Gusti Allah terus pada sujut marang Dkn.

¹⁷ Tembung: Duh Gusti Allah sing kwasa dw, sing nng saiki lan mbiyn, Awak dw maturkesuwun enggon Gusti gelem nyekel pangwasan sing ged lan saiki nglakokk pangwasa kuwi.

¹⁸ Wong-wong sing ora kenal marang Gusti pada ngamuk, awit wis tekan wantyin enggon Gusti bakal ngetokk nesun. Wantyin uga wis tekan enggon Gusti bakal ngrutu wong-wong sing wis mati. Wis tekan wantyin Gusti bakal ngupahi para peladn, yakuwi para nabi lan kabh umat Gusti, yakuwi kabh wong sing ngabekti marang Gusti, sing tyilik lan sing ged. Saiki wis wantyin Gusti ngrampungk kabh wong sing ngrusak bumi.

¹⁹ Omah Gusti Allah sing nang swarga terus menga lan Kotak Wadah Prejanjian terus ktok

nang kono. Terus nng kllap-kllap, swara horek lan gumluduk, uga bumin goyang-gaying lan udan s sing deres banget.

12¹ Nang langit terus nng rerupa sing nggumunk. Enng wong wdok nganggo salin srengng ngadek, mbulan nang ngisor sikil lan nang sirah nganggo makuta sing nng lintang rolas.

² Wong wdok mau meteng lan jalaran wis tekan wantyin mbayi, mulan wong nglarani karo sambat.

³ Nang langit terus nng rerupa anh menh ngtok, yakuwi nng naga ged banget, rupan abang mbranang, endas pitu lan sungun sepuluh lan saben endas nng diadim.

⁴ Karo buntut, naga mau nyrt sak pratelun lintang-lintang nang langit, dibuwang nang bumi. Naga mau mapan nang ngarep wong wdok sing nglarani mau, arep nguntal bayin nk lair.

⁵ Wong wdok mau terus nglairk anak lanang, sing bakal ngwasani para bangsa nganggo teken wesi. Nanging dadakan wa anak lanang mau karebut, terus digawa nang ngarep dampar Gusti Allah.

⁶ Lah wong wdok terus mblayu nang wustn, nang panggonan sing wis dityawisk karo Gusti Allah. Nang kono wong wdok mau diopni rolas atus swidak dina suwn.

⁷ Nang swarga terus nng peperangan. Mikal lan mulkat-mulkat pada peperangan nglawan

naga mau. Naga mau uga dirwangi karo para mulkat.

⁸Nanging naga kalah peperang. Mulan naga lan para mulkat ora dililani manggon nang swarga.

⁹Naga ged terus diuntyalk metu, yakuwi ula sing kuna, sing uga diarani Iblis lan Stan, sing nyasark sak isin jagat. Bareng karo mulkat-mulkat naga mau diuntyalk nang bumi.

¹⁰Aku terus krungu swara banter banget nang swarga, muni ngn: Saiki wis tekan waktun Gusti Allah nylametak umat. Saiki Gusti Allah wis nglakokk pangwasan. Pangwasan Kristus saiki wis teka. Awit sing ngelahk para sedulur awak dw nang ngarep Gusti Allah, sing ngelahk awan-wengi, saiki wis diuntyalk sangka swarga.

¹¹Para sedulur awak dw wis pada ngalahk naga nganggo getih Tyempn lan nganggo pitutur Gusti Allah sing dikabark. Awit ora pada man nyawan dw, nanging pada saguh mati.

¹²Mulan, swarga lan sing manggon nang swarga pada bungah-bungaha! Nanging tyilaka tenan bumi lan segara. Awit Stan wis medun nekani kow karo nesu banget, mangertni nk waktun wis gark sedilut.

¹³Kadung naga ling nk wis dibuwang nang bumi, terus ngoyak wong wdok sing wis nglairk anak lanang mau.

¹⁴Nanging Gusti Allah ngekki swiwin garuda ged marang wong wdok, supaya bisa mabur lunga nang panggonan nang wustn. Nang wustn kono wong wdok dirumati telung taun setengah suwn lan dipageri sangka ulan.

¹⁵Naga mau nyemburk banyu kaya laut sangka tyangkem, supaya wong wdok katut karo banyun.

¹⁶Nanging bumi nulungi wong wdok. Bumi mangapk tyangkem lan nguntal banyu sing disemburk karo naga mau.

¹⁷Naga nesu banget marang wong wdok, terus lunga arep nglawan turun-turunan wong wdok, yakuwi kabh sing pada nggatk marang pitutur Gusti Allah lan temen nurut marang piwulang Gusti Ysus.

13¹(12-18) Naga terus mapan nang pinggir segara. Aku terus weruh kwan njedul sangka segara, sungun sepuluh lan endas pitu. Saben sungu nng makutan lan nang saben endas nng tulisan sing ngolok-olok marang Gusti Allah.

²Kwan sing aku weruh kuwi rupan kaya matyan tutul, sikil kaya sikil bruwang lan tyangkem kaya tyangkem singa. Kwan mau dikki kekuwatan karo naga, malah uga dikki dampar lan pangwasan sing ged.

³Ktok endas kwan mau nng siji sing tatu nggegirisi, nanging tatun wis pulih. Wong sak jagat terus pada ngetutk kwan mau karo nggumun lan pada nyembah naga, awit naga

ngekki pangwasa marang kwan. Wong-wong mau pada memuji marang kwan, tembung: Sapa sing bisa madani kwan iki lan sapa sing wani perang karo dkn?

⁴ (13:3)

⁵ Kwan mau dililani karo Gusti Allah ngetokk tembung-tembung gemunggung lan tembung-tembung pengolok-olok marang Gusti Allah. Kwan dililani uga nglakokk pangwasa, patang puluh loro sasi suwn.

⁶ Kwan terus ngolok-olok marang Gusti Allah, uga ngolok-olok jeneng lan omah Gusti Allah lan kabh sing manggon nang swarga.

⁷ Kwan uga kelilan nglawan lan ngalahk kabh sing pada nurut Gusti Allah. Malah kelilan nglakokk pangwasa marang saben taler lan negara, basa lan bangsa.

⁸ Kabh wong nang bumi pada nyembah marang kwan, yakuwi kabh wong sing kawit jagat digaw jeneng ora ketulis nang Buku Panguripan Tyempn sing wis kabelh.

⁹ Sapa sing nduw kuping, dirungokk!

¹⁰ Sapa wis pinesti disetrap ya bakal dilebokk setrapan. Sapa wis pinesti mati karo pedang ya bakal dipatni karo pedang. Mulan umat Gusti Allah kudu sabar-mantep lan pretyaya.

¹¹ Aku terus weruh kwan liyan njedul sangka daratan. Kwan iki sungun loro kaya sungun tyemp lan swaran kaya swaran naga.

¹² Kwan iki nglakokk sakkh pangwasan kwan sing ndisik. Jagat lan wong kabh sing

manggon nang kono pada dipeksa nyembah marang kwan sing ndisik, sing wis mari sangka tatun sing medni.

¹³ Kwan sing nomer loro nganakk mujijat-mujijat sing nggumunk. Nang ngarep wong kabh kwan mau ngedunk geni sangka langit.

¹⁴ Kwan iki pantyn kelilan nindakk mujijat-mujijat nang ngarep kwan sing ndisik. Wong kabh dikongkon karo kwan sing nomer loro supaya ngedekk retya kanggo ngurmati kwan sing ndisik, sing wis tatu karo pedang, nanging ijik urip.

¹⁵ Kwan sing nomer loro ntuk pangwasa ngekki nyawa marang retya mau, supaya retyan bisa ngomong lan matni kabh wong sing ora gelem nyembah marang dkn.

¹⁶ Wong kabh, ged-tyilik, sugih-mlarat, slaf lan wong merdka, dipeksa karo kwan sing nomer loro mau, nggawa tenger nang tangan tengen lan nang batuk.

¹⁷ Dadin ora nng wong siji wa sing bisa tuku apa adol, nk ora nduw tenger kuwi, yakuwi jeneng kwan apa nomer jeneng kwan mau.

¹⁸ Iki mbutuhk kaweruh. Wong sing nduw kaweruh bisa ngerti teges nomer kwan kuwi, awit nomer kuwi ngomongk manungsa lan nomer kuwi nem atus swidak nenem.

14 ¹ Aku terus weruh Tyempn ngadek nang gunung Sion. Karo Dkn nng wong satus patang puluh papat wu. Nang batuk

wong-wong mau ketulis jeneng Tyempn lan jeneng Bapak.

²Aku terus krungu swara sangka langit kaya swaran banyu okh gemrojok lan kaya swaran gluduk sing medni, uga kaya swaran tyemplung sing ditabuh karo para penabuh.

³Nang ngarep dampar lan nang ngarep kauripan papat, uga nang ngarep para pinituwa sing nang sak ubeng dampar mau wong satus patang puluh papat wu pada singi kidung anyar. Ora nng sing bisa blajar kidung mau, kejaba namung wong satus patang puluh papat wu sing wis dislametk sangka bumi.

⁴Kuwi wong sing pada nyimpen awak resik, jalaran ora tyetyampuran karo wong wdok. Dadin ora nduw bojo. Wong-wong iki pada ngetutk Tyempn nang endi wa. Iki sing pada katebus sangka tengah manungsa kabh, dadi kurban sing ndisik dw sing dipasrahk marang Gusti Allah lan marang Tyempn.

⁵Wong-wong kuwi ora tau goroh lan ora nng reget.

⁶Aku terus weruh nng mulkat liyan mabur nang awang-awang, nggawa kabar kabungahan sing langgeng, dikabark marang wong-wong sing manggon nang bumi, saben bangsa, taler, basa lan negara.

⁷Mulkat mau ngomong karo swara banter: Pada wedia marang Gusti Allah lan pada dipuji Jeneng, awit saiki wis tekan wantyin

enggon Dkn bakal ngrutu manungsa. Pada sujuta marang Dkn sing nggaw langit lan bumi, segara lan sakkh etuk banyu.

⁸Mulkat sing ndisik disusul karo mulkat sing kri sing ngomong: Wis rubuh! Kuta Babilon sing ged wis rubuh! Ya kuta iki sing marakk para bangsa pada mendem ngomb ala lan laku bdang.

⁹Terus nng mulkat nomer telu nusul, ngomong banter: Wong sing nyembah marang kwan lan retyan lan sing nampa tenger nang batuk apa tangan, wong kuwi bakal ngomb anggur nesun Gusti Allah, sing wis dityawisk nang wadah, tanpa dikurangi setitik-setitika. Wong kabh bakal diajar nganggo geni lan lirang nang ngarep para mulkat Gusti Allah lan nang ngarep Tyemprn. Kebul geni sing ngajar wong-wong mau munggah slawas-lawas. Ajaran kuwi ora bakal lrn awan-wengi, yakuwi wong-wong sing pada nyembah marang kwan lan retyan lan kabh wong sing nduw tenger jeneng kwan mau.

¹⁰(14:9)

¹¹(14:9)

¹²Ing kn umat Gusti Allah, sing pada manut marang pitutur lan sing pada temen nurut Gusti Ysus, kudu sabar-mantep.

¹³Aku terus krungu swara sangka swarga: Ditulis: Beja wong sing pada mati menunggal karo Gusti. Pantyn ngono, tembung Roh Allah. Supaya pada lrn sangka penggawan

sing rekasa lan bisa ngrasakk pametun
penggawan.

¹⁴Aku terus weruh nng mga putih. Nang
mga kono nng sing njagong, ktok kaya Gusti
Ysus, Anak Manungsa. Sirah nganggo makuta
emas lan tangan nyekel arit sing landep.

¹⁵Terus nng mulkat metu sangka omah
Gusti Allah. Mulkat ngomong seru marang
sing njagong nang mga mau, tembung: Arit
kuwi dikanggokk kanggo pann, awit wis tekan
wantyin pann, pannan wis tuwa.

¹⁶Sing njagong nang mga terus ngetungk
arit nang bumi terus bumi dienni.

¹⁷Aku terus weruh mulkat liyan metu sangka
omah Gusti Allah nang swarga, nyekel arit
sing landep.

¹⁸Sakwis kuwi terus mulkat sing nomer telu
metu sangka altar. Mulkat kuwi ngwasani
geni. Mulkat iki terus mbengok marang
mulkat sing nyekel arit landep mau, tembung:
Aritmu landep kuwi enggonen babat lan
dompol-dompolan dreif sing nang kebon
dreif nang bumi pada diunduh, awit wis
mateng-mateng!

¹⁹Mulkat terus nyabetk arit lan ngunduhi
dreif terus diuntyalk nang jeding peresan sing
ged, yakuwi panggonan nesun Gusti Allah.

²⁰Dreif terus diperesi nang sak njaban kuta.
Sangka peresan mau terus metu getih, mili
terus, jerun sampk nng rong mter lan adoh
telung atus kilomter.

15 ¹Aku terus weruh rerupa sing lok lan nggumunk. Enng mulkat pitu pada nggawa memala pitu sing kri. Iki setrapan Gusti Allah sing kri dw.

²Aku terus weruh rerupa ktok kaya segara katya tyampur karo geni. Aku uga weruh wong-wong sing wis pada menang enggon perang karo kwan lan retyan lan menangk wong sing jeneng digambark nganggo nomer. Wong-wong sing wis pada menang kuwi pada ngadek nang pinggir segara katya mau. Pada nyekel tylempung sing dikki Gusti Allah.

³Wong-wong pada singi kidung nabi Moses, peladn Gusti Allah lan kidung Tyempn, tembung: Duh Gusti Allah sing kwasa dw, Pantyn ged lan nggumunk penggawn Gusti, Duh Ratun kabh bangsa, Tumindak Gusti pantyn lempeng lan bener.

⁴Duh Gusti, sapa sing ora wedi marang Kow? Sapa sing ora ngluhurk jeneng Gusti? Awit namung Gusti dw sing sutyi. Kabh bangsa bakal mara lan nyembah marang Gusti, awit kabh wong wis ngerti nk tandang Gusti bener.

⁵Sakwis kuwi aku terus weruh omah Gusti Allah nang swarga mbukak lan nang njeron nng tarup panggonan Gusti Allah.

⁶Mulkat pitu sing nggawa memala pitu mau pada metu sangka omah Gusti Allah, nganggo klambi putih sumeblak lan nang dadan nganggo sabuk emas.

⁷ Salah-sakwijin kauripan papat mau terus ngelungk mangkok emas marang mulkat pitu mau, mangkok kabh kebek karo nesun Gusti Allah sing urip langgeng slawas.

⁸ Omah Gusti Allah terus kebek karo kebul sangka kaluhuran lan pangwasan Gusti Allah. Sakdurung memala pitu sing ditindakk karo mulkat pitu rampung, ora nng wong siji wa sing ntuk mlebu nang omah Gusti Allah.

16 ¹ Aku terus krungu swara banter sangka omah Gusti Allah ngomong marang mulkat pitu mau ngn: Pada budala! Mangkok pitu isin nesun Gusti Allah pada suntaken nang bumi!

² Mulkat sing nomer siji terus budal lan nyuntak mangkok nang bumi. Wong-wong sing pada nganggo tenger kwan lan sing pada nyembah retyan terus pada kenng lara wudun sing medni lan nggilani.

³ Sakwis kuwi mulkat sing nomer loro nyuntak mangkok nang segara. Banyun terus dadi kaya getih wong mati, marakk sak nng kauripan nang segara pada mati.

⁴ Mulkat sing nomer telu terus nyuntak mangkok nang laut-laut lan etuk-etuk banyu, marakk banyun dadi getih.

⁵ Aku terus krungu mulkat sing ngwasani banyu ngomong: Duh Gusti Allah sing sutyi dw! Gusti pantyn sing bener dw, sing nng saiki, uga ing jaman sing kliwat.

⁶ Jalaran wong-wong kuwi pada ngutahk getih para sutyi lan para nabi, mulan wong-wong kuwi pada mbok ombni getih. Kuwi pantyn wis sak mestin.

⁷ Aku terus krungu swara sangka altar, unin: Duh Gusti, Gusti Allah sing kwasa dw, enggonmu ngrutu kuwi pantyn bener lan adil.

⁸ Sakwis kuwi mulkat nomer papat nyuntak mangkok nang srengng. Srengng terus kelilan mbrongos manungsa nganggo panas sing sumelt.

⁹ Manungsa terus pada gosong, jalaran sangka sumelt panas. Manungsa terus pada ngolok-olok Gusti Allah sing nekakk memala mau. Nanging manungsa meksa ora gelem marni dosa-dosan lan ora gelem ngluhurk Gusti Allah.

¹⁰ Mulkat sing nomer lima terus nyuntak mangkok nang dampar kwan. Panggonan kono terus malih peteng kabh lan wong-wong sampk pada nggeget ilat dw sangking ngrasakk laran.

¹¹ Wong-wong mau terus pada ngolok-olok Gusti Allah sing nang swarga, awit ora betah ngrasakk laran lan jalaran sangka wudun-wudun. Nanging wong-wong meksa ora gelem marni klakuan sing ala.

¹² Sakwis kuwi mulkat sing nomer nenem terus nyuntak mangkok nang laut Efrat. Laut terus asat, sampk kenng dienggo liwat karo ratu-ratu sangka bawah wtanan.

¹³ Aku terus weruh nng roh reget telu rupan kaya kodok. Siji metu sangka tyangkem naga, siji metu sangka tyangkem kwan lan sijin metu sangka tyangkem nabi palsu.

¹⁴ Kodok telu kuwi roh-roh stan sing pada nggaw mujijat-mujijat. Kodok-kodok mau terus nekani ratu-ratu sak jagat kabh, pada dilumpukk diejk perang ing dina ged, dinan Gusti Allah sing kwasa dw.

¹⁵ Kow tak omongi nk Aku bakal teka kaya tyaran maling. Beja wong sing jaga-jaga lan nganggo sandangan, supaya ora wuda lan ditonton wong.

¹⁶ Roh-roh mau nglumpukk para ratu nang panggonan sing ing basa Ibrani jeneng Armakdon.

¹⁷ Sakwis kuwi, mulkat sing nomer pitu nyuntak mangkok nang awang-awang. Sangka dampar omah Gusti Allah nang swarga terus nng swara banter ngomong: Wis rampung!

¹⁸ Terus nng kllap-kllap, gluduk lan lindu ged sing durung tau klakon kawit bumi dienggoni manungsa.

¹⁹ Kuta sing ged petyah dadi telu. Semono uga kuta-kutan kabh bangsa sak jagat, kabh jugruk. Gusti Allah ora lali marang kuta ged Babilon. Kuta iki terus diombni anggur nesun Gusti Allah.

²⁰ Sakkh pula terus pada ilang lan gunung-gunung uga wis ora ktok.

²¹ Terus nng udan s prongkolan, sak prongkolan bobot sket kilo, pada tiba sangka langit, nibani wong-wong. Wong-wong terus pada ngolok-olok Gusti Allah, jalaran sangka memala udan s sing nggilani kuwi.

17 ¹ Sakwis kuwi salah-sakwijin mulkat pitu sing nggawa mangkok pitu mau marani aku lan ngomongi: Mbrna, tak duduhi setrapan lont ged, yakuwi kuta ged sing didekn nang panggonan sing okh banyun.

² Para ratu pada laku bdang karo lont ged mau, uga wong-wong sing manggon nang bumi wis pada mendem karo anggur bdang.

³ Ing pangwasan Roh Sutyi aku digawa nang wustn karo mulkat mau. Nang kono aku weruh nng wong wdok numpak kwan sing rupan abang mbranang. Kwan mau awak sak kujur kebek karo tulisan sing ngolok-olok marang Gusti Allah. Kwan kuwi endas pitu lan sungun sepuluh.

⁴ Wong wdok nganggo klambi purper lan abang mateng sing nng emas, inten lan mutiaran. Tangan nyekel tyangkir emas sing kebek karo barang-barang reget lan jijik, ntuk-ntuk enggon laku bdang.

⁵ Nang batuk wong wdok nng tulisan jeneng simpenan, yakuwi: Babilon ged, babon sakkh lont lan sakkh penggaw ala nang bumi.

⁶ Aku weruh wong wdok mau ijik mendem sangka getih para wong pretyaya lan getih wong sing wis pada janji nurut Gusti Ysus

tekan pati. Weruh kuwi mau kabh aku nggumun banget.

⁷ Mulkat terus ngomong marang aku: Kenng apa kow kok nggumun? Kow tak omongi bab wewadin wong wdok lan wewadin kwan sing ditumpaki, sing endas pitu lan sungun sepuluh kuwi.

⁸ Kwan sing mbok sawang kuwi maun nng, nanging saiki ora nng. Kwan kuwi bakal njedul sangka jurang peteng lan bakal dirampungk. Lah para manungsa sing manggon nang bumi, sing jeneng ora ketulis nang Buku Panguripan sakdurung jagat digaw, nk pada weruh kwan mau bakal pada nggumun. Awit kwan kuwi mbiyn nng, saiki ora nng, nanging bakal njedul menh.

⁹ Prekara iki pantyn mbutuhk kaweruh lan pangerti. Endas pitu kuwi nggambark gunung pitu sing dijagongi karo wong wdok mau.

¹⁰ Kuwi uga nggambark ratu pitu: sing lima wis ambruk, sing siji ijik ngadek lan sing sijin menh durung teka. Nk kuwi teka, sing ngadek ora suwi.

¹¹ Lah Kwan, sing maun nng, saiki ora nng, kuwi ratu sing nomer wolu. Ratu kuwi tunggal karo ratu pitu sing bakal diambrukk mau.

¹² Lah sungu sepuluh sing mbok sawang kuwi nggambark ratu sepuluh sing durung molai nglakokk pangwasa. Ratu-ratu kuwi bakal pada nampani pangwasan bebarengan karo kwan, sak jam suwn.

¹³ Ratu sepuluh kuwi tujuan tunggal, yakuwi, arep masrahk pangwasan lan kekuwatan marang kwan.

¹⁴ Ratu-ratu lan kwan bakal dadi siji perang karo Tyempn. Nanging bakal dikalahk karo Tyempn lan para sedulur sing wis dipanggil lan dipilih lan sing pada temen nurut marang Dkn. Awit Dkn kuwi Gusti para gusti lan Ratun para ratu.

¹⁵ Mulkat mau terus ngomongi aku ngn: Banyu sing mbok sawang, sing dijagongi lont kuwi, nggambark negara-negara lan golongan-golongan wong, para bangsa lan basa.

¹⁶ Sungu sepuluh lan kwan kuwi bakal pada sengit marang lontn. Sembarang nduwn lontn bakal direbut lan wong bakal diudani. Daging bakal dipangan terus wong diobong nang geni.

¹⁷ Awit Gusti Allah wis ndkk ing atin wong-wong, supaya pada nglakoni apa sing wis ditetepk karo Gusti Allah. Wong-wong terus pada masrahk pangwasan marang kwan. Kwan bakal nglakokk pangwasan nganti kabh tembung Gusti Allah keturutan.

¹⁸ Wong wdok sing mbok sawang kuwi nggambark kuta ged, sing ngwasani para ratu nang bumi.

18 ¹ Sakwis kuwi aku terus weruh mulkat liyan medun sangka swarga. Mulkat

mau ged pangwasan lan bumi malih padang jalaran sangka kamulyan.

² Mulkat mau ngomong nganggo swara banter: Wis rubuh! Babilon, kuta ged kuwi wis rubuh. Saiki wis dienggoni roh-roh reget lan dadi panggonan delikan roh-roh ula lan sak rupan manuk sing ala lan sing disengiti wong.

³ Sakkh para bangsa wis pada ngomb anggur dosan laku bdang. Para ratu nang bumi wis pada laku bdang karo Babilon lan para sudagar nang bumi wis pada dadi sugih sangka kasugihan Babilon sing ora nng entk.

⁴ Aku terus krungu swara liyan sangka swarga unin: H umatku! Metua sangka Babilon kuwi! Supaya kow ora ketularan karo dosa-dosan lan ora mlu kenng setrapan.

⁵ Awit dosan wis tumpuk-undung sampk sundul langit lan Gusti Allah ora lali marang sak nng ala sing ditindakk.

⁶ Balesana kaya sing ditindakk marang kow, malah didobelk pisan. Tyangkir diisni ombn-ombn sing keras dobel ngungkuli sing disuguhk marang kow.

⁷ Ditekakk setrapan lan kasangsaran sing pada gedn karo kaluhuran lan kasugihan sing wis dirasakk. Awit isin atin slawas ngn: Aku iki ratu sing nindakk pangwasa.

Aku dudu randa lan ora bakal nandang sedi.

⁸Mulan bareng sedina kuwi uga, wong kuwi bakal katekan memala pirang-pirang: pati, sedi, ngelih. Wong mau bakal diobong nang geni, awit Gusti Allah sing ngrutu kuwi kwasa dw.

⁹Para ratu sing pada laku bdang karo wong wdok mau lan uga dadi sugih jalaran gegandngan karo Babilon, bakal nangisi lan sambat nk weruh kebul mungguh sangka geni sing ngobong Babilon mau.

¹⁰Para ratu sing ngadek nang kadohan, sangking wedin kenng kasangsaran kuta mau, omong: Aduh, kok tyilaka temen kow Babilon, kuta sing kesuwur gedn. Kow katumpes karo setrapan Gusti Allah sakjeron sak jam.

¹¹Para sudagar uga pada nangis lan sambat, jalaran sangka wong wdok mau, awit saiki wis ora nng wong sing gelem nukoni dagangan menh.

¹²Yakuwi dagangan sing rupa emas lan selaka, watu larang lan parel, mori alus, mori purper, sutra lan mori abang, rupa-rupa dam-daman sangka kayu sing langka, sangka gading lan sangka kayu sing larang regan, sangka brons, wesi lan marmer, kanil, bumbu-bumbu, lenga-wangi, menyan, anggur lan lenga, glepung lan gandum, sapi lan wedus, jaran, krta, slaf lan uga manungsa.

¹³ (18:12)

¹⁴ Tembung para sudagar: Sembarang sing dadi pepnginan atimu wis ilang lan sembarang kalubran lan apik-apikan wis ora nng, ora bakal ketemu menh.

¹⁵ Para sudagar sing malih sugih jalaran pada dedagangan nang Babilon bakal pada ngadek nang kadohan, awit wedi nk mlu kenng setrapan kuta mau. Wong-wong namung pada nangis lan sambat, tembung:

¹⁶ Aduh, kaya ngapa tyilakan kuta ged sing kesuwur kuwi. Lumrah nganggo mori alus, mori purper, mori abang lan nganggo emas, watu larang lan parel.

¹⁷ Nanging sakjeron sak jam wa kasugihan semono okh wis ilang kabh. Sakkh kapitn, wong kapal layar lan matrus lan kabh wong sing kerjanaan nang segara pada ngadek nang kadohan.

¹⁸ Kadung pada weruh kebul sangka geni sing ngobong kuta mau, terus pada bengok-bengok tembung: Durung tau nng kuta sing semn gedn.

¹⁹ Sirah terus disawuri lemah ngtokk nk susah. Terus pada nangis lan sambat: Aduh, tyilaka temen kuta ged iki! Kasugihan wis nggaw sugih sakkh juragan kapal. Nanging sakjeron sak jam wis ilang kabh.

²⁰ H swarga, pada bungaha, awit kuta kuwi wis rusak. H para umat Gusti Allah, rasul-rasul lan nabi-nabi, pada bungaha! Awit

Gusti Allah wis ngedunk setrapan marang kuta kuwi kanggo apa sing wis ditindakk karo kuta mau marang kow kabh.

²¹ Sakwis kuwi terus nng mulkat rosa ngangkat watu, gedn sak gilingan lan nguntyalk watu mau nang segara, karo ngomong: Ya kaya ngn iki enggon kuta Babilon sing kesuwur bakal diuntyalk nganti ora bakal ketemu menh.

²² Swaran musik tukang tylempung, tukang singi, tukang suling lan tukang trompt ora bakal krungu menh nang panggonanmu. Wis bakal ora nng kesenian menh nang kono.

²³ Ora nng slorot dian sing madangi kow menh. Swaran wong nduw gaw ora bakal nng menh. Para sudagarmu kuwi wong sing diajni banget nang sak lumah bumi. Lan nganggo lmu-lmu pepeteng kow wis nyasark sakkh bangsa nang bumi.

²⁴ Kuta Babilon wis disetrap, awit nang kuta kono okh getih wis wutah, yakuwi getih para nabi, getih umat Gusti Allah, tyekak rembuk: getih kabh wong sing dipatni nang bumi kono.

19 ¹ Aku terus krungu kaya swaran wong okh banget nang swarga, unin: Pujia Gusti Allah! Keslametan, kamulyan lan pangwasa ana ing tangan Gusti Allah awak dw!

² Dkn sing ngrutu bener lan nyata. Dkn wis ngrutu lont ged, sing nggaw rusak bumi

nganggo laku bdang. Dkn wis mbales marang wong wdok kuwi, sing wis matni para peladn.

³ Swara mau terus ngomong sepisan menh: Pujia Gusti Allah! Kebul sing mungga sangka geni sing ngobong kuta ged mau bakal langgeng slawas!

⁴ Para pinituwa patlikur lan kauripan papat kuwi terus pada sujut marang Gusti Allah sing njagong nang dampar terus ngomong: Amn, pujia Gusti Allah!

⁵ Sangka dampar terus nng swara ngomong: H para peladn Gusti Allah kabh lan sakkh wong sing nyembah marang Gusti Allah, ged-tyilik, pada memujia marang Gusti Allah awak dw!

⁶ Sakwis kuwi aku terus krungu kaya swaran wong okh banget. Swaran kaya swaran banyu okh gemrojok lan swaran gluduk, tembung: Pujia Gusti Allah! Awit Gusti, Gusti Allah awak dw sing kwasu dw, Dkn Ratu.

⁷ Hayuk pada ram-ram lan bungah-bungah ngluhurk kamulyan. Awit wis tekan waktun kawin Tyempn.

⁸ Mantn wdok kelilan nganggo mori alus putih sing resik gumelap! Mori alus kuwi nggambark penggaw bener sing ditindakk karo para umat Gusti Allah.

⁹ Mulkat terus ngomong ngn marang aku: Ditulis iki: Beja wong-wong sing diundang kongkon mlu psta kawin Tyempn. Terus

tembung menh: Iki tembung Gusti Allah,
tembung sing nyata!

¹⁰Aku terus sujut nang ngarep mulkat arep nyembah, nanging mulkat terus ngomong: Aja! Aja nyembah aku! Nyembaha Gusti Allah. Aku iki tunggal karo kow lan para sedulurmu kabh sing pretyaya marang Gusti Ysus! Awit paseksin Gusti Ysus kuwi sumber tembung para nabi.

¹¹Aku terus weruh swarga menga. Enng jaran putih, ditumpaki karo sing dijenengk Setia lan Nyata. Dkn sing ngrutu lan perang sak bener.

¹²Mripat kaya geni murup. Sirah nganggo makuta okh. Lah jeneng sing ketulis ing Dkn ora nng sing ngerti, kejaba namung Dkn dw.

¹³Penganggon salin kebek getih lan jeneng: Pitutur Gusti Allah.

¹⁴Para soldat swarga pada ngetutk lakun karo numpak jaran putih lan nganggo salin mori alus putih resik.

¹⁵Tyangkem ngetokk pedang landep arep kanggo menangk bangsa-bangsa sing ora pretyaya. Dkn bakal ngwasani bangsa-bangsa nganggo teken wesi lan bakal ngidek-idek bangsa-bangsa kaya nk ngidek-idek dreif nang peresan, yakuwi nesun Gusti Allah sing kwasa dw, sing nggilani.

¹⁶Nang salin lan nang pupun nng jeneng ketulis, yakuwi: Ratun para ratu lan Gustin para gusti.

¹⁷ Aku terus weruh mulkat ngadek nang srengng lan mbengok banter marang sakkh manuk sing mabur nang awang-awang, tembung: Mbrna, pada nglumpuk rn ngguyupi psta ged, sing dianakk karo Gusti Allah.

¹⁸ Pada mangana daging para ratu, daging para penggedn perang lan para soldat, daging jaran-jaran lan sing pada numpaki, daging sakkh manungsa, ged-tyilik, slaf lan wong merdka.

¹⁹ Aku terus weruh kwan lan para ratu pepak sak soldat-soldat kabh, pada nglumpuk arep perang karo wong sing numpak jaran putih lan sak balan mau.

²⁰ Kwan terus dityekel, uga nabi palsu sing wis nindakk mujijat-mujijat nang ngarep kwan mau. Ya nganggo mujijat-mujijat kuwi kwan nyasark wong-wong sing pada nampa tenger kwan kuwi lan wong-wong sing pada sujut nyembah retyan. Kwan lan nabi palsu terus dityemplungk urip-uripan nang segara geni lirang.

²¹ Balan pada dipatni nganggo pedang sing metu sangka tyangkem wong sing numpak jaran putih mau. Manuk-manuk terus pada teka lan mangan daging sampk warek.

20 ¹ Aku terus weruh nng mulkat medun sangka swarga. Tangan nyekel kuntyin jurang peteng lan rant ged.

² Mulkat terus nyekel naga, yakuwi Iblis apa Stan. Naga terus dirant swu taun suwn.

³ Dkn diuntyalk nang jurang peteng, terus ditutup lan disgel, supaya ora nyasark para bangsa menh sakdurung swu taun mau entk. Sakwis kuwi naga bakal dietyulk menh sak untara.

⁴ Aku terus weruh dampar-dampar. Sing njagong nang dampar-dampar mau ntuk pangwasa ngrutu. Aku uga weruh nyawan wong-wong sing diketok gulun, jalaran pada nyeksni Gusti Ysus lan pada ngabark pitutur Gusti Allah. Wong-wong kuwi durung tau sembah-sujut marang kwan lan marang retyan lan uga ora nampani tenger kwan nang batuk lan nang tangan. Wong-wong kuwi kabh urip menh lan pada mlu dadi ratu karo Kristus swu taun suwn.

⁵ Iki petangn sangka pati sing sepisanan. Nanging wong-wong mati liyan pada ora urip menh sakdurung swu taun mau entk.

⁶ Wong-wong sing pada ditangkk ing petangn sing sepisanan pantyn beja lan kaberkahan tenan. Awit wong-wong kuwi ora bakal dikwasani karo pati sing kapindo, nanging bakal dadi imam-imam Gusti Allah lan imam-imam Kristus. Wong-wong kuwi bakal pada mlu Kristus dadi ratu swu taun suwn.

⁷ Nk wis genep swu taun, Stan bakal dietyulk menh sangka setrapan.

⁸ Stan bakal metu lan nyasark para bangsa nang sak lumah bumi, yakuwi Gok lan Magok.

Bangsa-bangsa kabh, ora kenng diitung okh, bakal dilumpukk karo Stan, diejk perang.

⁹Terus pada pentyar ngluruk perang nang sak jagat kabh, terus pada nepung panggonan para umat Gusti Allah lan kuta sing ditrsnani karo Gusti Allah. Nanging terus nng geni medun sangka langit, matni wong-wong kuwi.

¹⁰Lah Stan, sing nyasark wong-wong, terus dityemplungk nang segara geni lan lirang, yakuwi panggonan kwan lan nabi palsu. Nang kono bakal pada ngrasakk lara awan-wengi, slawas-lawas.

¹¹Aku terus weruh dampar ged putih lan sing njagongi dampar kuwi. Bumi lan langit pada ilang sangka ngarep lan wis ora ktok menh.

¹²Aku terus weruh wong-wong sing wis pada mati, ged-tyilik, pada ngadek nang ngarep dampar. Nang kono nng buku-buku sing wis kebukak, terus nng buku liyan dibukak, yakuwi Buku Panguripan. Wong-wong terus pada dikrutu miturut penggawn kaya sing ketulis nang buku-buku mau.

¹³Segara masrahk wong-wong mati sing nang njeron. Penggedn Pati lan kraton Pati uga pada masrahk wong-wong mati. Wong-wong mau kabh pada dikrutu miturut penggawn dw-dw.

¹⁴Sakwis kuwi Pati lan kraton Pati terus dityemplungk nang segara geni. Segara geni kuwi diarani pati sing kapindo.

¹⁵ Sapa sing jeneng ora ketulis nang Buku Panguripan dityemplungk nang segara geni kuwi.

21 ¹ Aku terus weruh langit lan bumi anyar. Langit sing ndisik lan bumi sing ndisik wis ora nng lan segara ya wis ora nng.

² Aku uga weruh kuta sutyi, Yrusalm sing anyar, medun sangka swarga, sangka nggon Gusti Allah. Kuta mau dipatyaki kaya mantn wdok sing dipatyaki arep ditemokk karo mantn lanang.

³ Aku terus krungu swara banter sangka dampar mau, tembung: Saiki Gusti Allah manggon nang tengah manungsa! Dkn bakal manggon dadi siji karo manungsa. Wong-wong bakal dadi umat lan Dkn dadi Gusti Allah.

⁴ Gusti Allah bakal ngusapi sakkh eluh sangka mripat umat. Pati wis bakal ora nng menh. Kasusahan, tangis lan lelara uga bakal ora nng. Sembarang sing lawas wis ilang.

⁵ Sing njagong nang dampar terus ngomong: Sembarang kabh tak dadkk anyar! Terus ngomong marang aku: Ditulis, awit tembung iki nyata lan kenng dipretyaya!

⁶ Terus ngomong menh: Sembarang kabh wis klakon. Aku iki Alfah lan Omkah, Wiwitan lan Penutup. Wong sing ngelak bakal tak kki ngomb sangka etuk banyu panguripan, tanpa mbayar.

⁷ Sapa sing mantep pengandel bakal nampa kuwi kabh sangka Aku lan Aku bakal dadi Gusti Allah lan dkn bakal dadi anakku.

⁸ Nanging wong sing wedi, wong sing ora kenng dijagakk, sing pada nglakoni barang sing ala, sing tukang matni wong, sing laku bdang, sing nglakokk pangwasa pepeteng, sing nyembah brahala lan wong kabh sing tukang ngapusi, kuwi kabh bakal dityemplungk nang segara geni lan lirang sing murup. Kuwi pati sing kapindo.

⁹ Salah-sakwijin mulkat pitu sing nggawa mangkok sing kebek karo memala pitu sing kri, teka lan ngomong marang aku: Mbrna! Rn tak duduhi mantn wdok, bojon Tyemprn.

¹⁰ Aku terus dikwasani karo Roh Allah, terus digawa karo mulkat mau nang putyuk gunung sing duwur banget. Aku diduduhi kuta Yrusalm sing sutyi medun sangka swarga, sangka Gusti Allah, kebek karo kaluhuran lan slorot kamulyan Gusti Allah. Kuta mau gilap kaya watu larang yaspis lan bening kaya kristal.

¹¹ (21:10)

¹² Tmbok ged lan duwur, gapuran rolas lan dijaga mulkat rolas. Nang gapuran ketulis jeneng taler bangsa Isral rolas.

¹³ Nang sebelah wtan nng gapuran telu, nang lor telu, nang kidul telu lan nang kulon telu.

¹⁴Tmbok kuta kuwi mubeng nganggo pondasi watu rolas. Nang watu-watu mau ketulis jeneng-jeneng rasul-rasul Tyempn, tyatyah rolas.

¹⁵Mulkat sing ngomong marang aku mau nggawa ukuran emas, kanggo ngukur kuta, gapura lan tmbok mubeng.

¹⁶Kuta mau dawan pada karo amban lan duwur. Dawan kutan diukur nng 2.400 kilomter. Amban lan duwur pada karo dawan.

¹⁷Kadung ngukur tmbok mubeng duwur nng 60 mter. Mulkat nganggokk ukuran manungsa.

¹⁸Tmbok mubeng mau gawan watu larang yaspis, kutan emas tuln, bening kaya katya.

¹⁹Pondasin tmbok mubeng dipasang watu larang werna-werna. Pondasi sing sepisan kuwi yaspis, sing pindo safir, sing telu akat, sing papat smarak, sing lima oniks, sing nenem kornalin, sing pitu krisolit, sing wolu akwamarin, sing sanga topas, sing sepuluh krisopras, sing sewelas turkis, sing rolas ametis.

²⁰ (21:19)

²¹Gapura rolas gawan sangka parel rolas. Gapura siji kuwi wujud parel siji. Lah dalan-dalan kuta gawan sangka emas tuln, bening kaya katya.

²²Nang kuta kono aku ora weruh omah Gusti Allah, awit omah Gusti Allah kuwi ya Gusti dw, Gusti Allah sing kwasa dw lan Tyempn.

²³ Kuta kuwi ora mbutuhk pepadang srengng apa mbulan, awit sing madangi slorot Gusti Allah dw lan Tyempn sing dadi obor.

²⁴ Para bangsa nang bumi bakal pada mlaku nang pepadang lan para ratun bumi bakal pada nggawa kasugihan nang kuta kono.

²⁵ Gapuran kutan bakal menga terus ing wayah awan lan ora bakal ditutup menh, awit ora bakal nng wengi menh.

²⁶ Kamulyan lan kasugihan bangsa-bangsa bakal kagawa mlebu nang kuta kono.

²⁷ Nanging wong-wong sing pada nglakoni penggaw ala lan wong sing seneng ngapusi ora ntuk mlebu mbrono, teges sembarang sing reget blas ora kenng digawa mlebu mbrono. Namung wong-wong sing jeneng ketulis nang Buku Panguripan Tyempn sing bisa mlebu.

22 ¹ Mulkat mau uga nduduhi aku laut sing banyun bening kaya kristal, yakuwi Banyu Panguripan. Laut mau metu sangka dampar Gusti Allah lan Tyempn, terus mili nang sak tengah dalan-dalan nang kuta kono.

² Nang sak kiwa-tengen laut nng wit-wit kauripan sing ngetokk woh ping rolas sakjeron setaun, sesasi sepisan. Godong dienggo nambani para bangsa.

³ Nang kuta kono ora nng barang sing kenng tembung nesun Gusti Allah. Dampar Gusti Allah lan Tyempn bakal nang tengah kuta kono. Para peladn Gusti Allah bakal pada

ngabekti marang Dkn lan bakal pada nyawang rain.

⁴ Batuk bakal pada dietyap karo jeneng Gusti Allah.

⁵ Nang kono bakal ora nng wayah wengi menh, mulan wong-wong ora mbutuhk obor apa srengng, awit Gusti dw sing bakal madangi. Wong-wong mau bakal dadi ratu nglakokk pangwasa langgeng slawas-lawas.

⁶ Mulkat mau terus ngomong marang aku: Tembung iki nyata lan kenng dipretyaya. Gusti Allah sing wis ngekkk Roh marang para nabi, wis ngongkon mulkat, supaya nduduhk marang para peladn apa sing ndang bakal klakon.

⁷ Tembung Gusti Ysus: Aku ndang teka. Beja wong sing pada nggugu marang tembung-tembung sing ketulis nang buku iki.

⁸ Aku, Yohanes, wis weruh lan krungu prekara-prekara mau kabh. Sakwis krungu lan weruh, aku terus arep sujut nang ngarep mulkat sing nduduhk kabh mau marang aku.

⁹ Nanging tembung mulkat marang aku: Aja! Aja nyembah aku. Nyembaha Gusti Allah. Aku ya namung peladn kaya kow lan kaya sedulur-sedulurmu para nabi lan kabh wong sing pada nggugu marang tembung-tembung nang buku iki!

¹⁰ Tembung menh: Pitutur-pitutur sing nang buku iki aja ditutup-tutupi, awit wektun wis tyedek enggon kuwi mau kabh bakal klakon.

¹¹ Wong ala bn nerusk enggon nggaw piala, sing reget bn nerusk enggon ngregeti awak. Sapa sing nglakoni bener bn nerusk enggon nglakoni sing bener. Sapa sing sutyi bn nerusk enggon nyutykk awak.

¹² Tembung Gusti Ysus: Aku ndang teka. Aku nggawa sing wis tak janji. Aku bakal ngupahi saben wong miturut penggawn.

¹³ Aku iki Alfah lan Omkah, sing ndisik lan sing kri, Wiwitan lan Penutup.

¹⁴ Beja wong sing ngumbah sandangan sampk resik. Kuwi sing bakal kelilan mangan woh wit panguripan lan mlebu nang kuta, liwat gapura-gapuran.

¹⁵ Nanging wong-wong sing pada nglakoni penggaw ala, sing nglakokk pangwasa pepeteng, wong sing laku bdang, tukang matni, wong sing nyembah brahala lan wong sing seneng ngapusi nganggo tembung lan tindak, kabh panggonan nang sak njaban kuta mau.

¹⁶ Aku, Ysus, wis ngongkon mulkatku, supaya ngomongk prekara mau kabh marang pasamuan-pasamuan. Aku iki turunan ratu Daved, lintang panjer suk sing semlorot.

¹⁷ Roh Gusti Allah lan mantn wdok pada ngomong: Gusti mbok teka! Lan sapa sing krungu kudu semaur: Mbok teka Gusti! Sapa sing ngelak, majua. Sapa sing kepngin, njikuka Banyu Panguripan tanpa mbayar.

¹⁸ Wong sing ngrungokk tembung sing kawedar nang buku iki tak pituturi ngn: Nk nng wong sing nambahi apa-apa nang buku iki, Gusti Allah mesti bakal nekakk memala marang wong kuwi, pada karo sing ketulis nang buku iki.

¹⁹ Nk nng wong sing ngelongi tembung sing kawedar nang buku iki, Gusti Allah ya bakal njikuk panduman berkah sangka wit panguripan lan sangka kuta sutyi kuwi, kaya sing ketulis nang buku iki.

²⁰ Gusti sing ngekki tembung mau kabh ngomong ngn: Tenan, Aku mesti ndang teka! Amn. Ya Gusti Ysus, Gusti, mbok ndang teka!

²¹ Muga-muga kawelasan Gusti Ysus anaa ing kow kabh! Amn.

**Kitab Sutyi Prejanjian Anyar,
Basa Jawa Suriname sing gampang
(The Suriname Javanese New Testament)**

=====

Text Copyright (c)

Kitab Sutyi Prejanjian Anyar
ing
Basa Jawa Suriname
sing gampang

- - - -

Het Nieuwe Testament
in Surinaams Javaans

2de uitgave, 2009

1st uitgave, 1999

©La Liga Bíblica

Licencia Creative Commons (BY-NC-ND)
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>